

P R A X I S AVREA, ET QVOTIDIANA NOVISSIMAE PROBATIONIS

IVRISPATRONATVS,

eiusdemque existentiae, & pertinentiae,

IVXTA SACRI CONCILII TRIDENTINI

*Seriem, Rotaeq; Romanaeq; Curiae, aliorumq; Ecclesiasticorum
Tribunalium inueteratum Stylum, atque Ritum.*

Authore Clarissimo Viro Patritio Neapolitano

IOANNE ALOYSIO RICCIO

EPISCOPO VICIEQVENSIS.

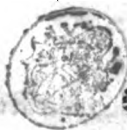
OPVSQVIVM SANE AVREVM, NVNC PRIMVM

prodit, diu expectatum, & singulis Praelatis, Vicarijs, Ad-
uocatis, caeterisque in foro versantibus utilissi-
mum, ac apprimè necessarium.

QVVM GEMINO INDICE, ALTERO SCILICET

Argumentorum, altero verò Rerum Notabilium.

SVPERIORVM PERMISSV.

ET PRIVILEGIO REGIO.

M. Coccia

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

NEAPOLI, Apud Dominicum Maccaranum MDCXXX.

SVMP TIBVS FRANCISCI BALSAMI.

Imprimatur.

Alexander Ruffus Locumtenens.

**Vidit Io. Dominicus Pizzella Canonicus, & Locumtenens
in criminalibus.**

ILLVSTRISIME, ET EXCELLENTISIME DOMINE.

VT tuis parerem mandatis percursatus sum opusculum hoc Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Episcopi Viciquesis Aloysij Riccij Viri Patritij Neapolitani, in quo cum nihil obnoxium reperiarn, sed cuncta limatè, & perdoctè iuxta morem dicta reperiarn, idè Typis dari posse censeo, si ita tamen Excellentia sua assentiatur, sicque refero. Datum ex Edibus die 16. Aprilis 1639.

Veſtre Excellentie

Deditissimus, & Humillimus Seruus

Jo. Maria Nonarius I. C. Lucanus Deputatus.

Imprimatur.

Tapia Reg.

Enriquez Reg.

Lopez Reg.

VRBANO OCTAVO

Pontifici Optimo Maximo .

ALOYSIVS RICCIUS EPISC. VICIEQVENSIS.

I H I L est (Beatissimè Pater) quod non debeam tibi, qui me de nihilo erexisti, & à tot Principibus destitutum sola dignatione miserationis tuæ ad gradum dignitatis Episcopalis ascendere passus fuisti, sed ubi summa in te dante amplitudo est, sicuti parum officit longe imparem esse mei accipientis conditionem, ita pariter nec quidquam obest parem gratiam non referri, & ideo cum mihi omnia desint, grati animi significatio compensabit editione libri huius, quem, qualiscunque sit tibi (benignissimè Pastor, & benefactor, offero) pignus observantia in te mea, & grati animi tuorumque beneficiorum memoris argumentum, interea verò, quod per hunc reliquum vitæ spiritum possum, Deum optimum maximum ut tuam Beatitudinem Christianæ Reipublicæ diutissimè servet incolumem præcor.

Illmo, eidemq; Reu.^{mo} Principi
D. FRANCISCO BARBERINO
S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO

Ex Fratre Sanctissimi D. N. Diuina Prouidentia
V R B A N I P A P A E V I I I.
Nepoti, & suo Dño obferu.^{mo}.

ALOYSIVS RICCIUS EPISC. VICIEQVENSIS F.P.

ALIS tantusq; fuit tuorum
erga me fauorum cumulus,
tam plura innumerabilia
immenſę benignitatis argu-
menta, vt ex tunc temporis
ſemper diũq; noctuq; ſtimulis acutiſſi-
mis fuerim deuinctus, cogitans qua tan-
dem officij viciffitudine pro mea ſaltẽ
ex parte, & mediocritate illis responde-
re valerem, & vndiquẽ profectò meam
reſpi-

respiciens tenuitatem , tandem putau
aliqua consequi posse , si ingenioli mei
partus,& vigiliarum fructus,tuo nomi
ni imò numini dicarem,ecce igitur hoc
opusculum materiam probationis , &
existentiæ Iurispatronatus continens,
nunc primùm in publicum commissū
tibi Illustrissime Domine ad obseruan
tiam in te meam omnibus amplissimè
declarandam , dō dedo , & trado , gra
tumq; habeas opus,quia gratus animus
offert, meque tuorum tibi multitudine
beneficiorū obnoxium, & planè deuin
ctum, hac extremæ beneuolentię signi
ficatione fove , atque complectere vale
Romanæ Urbis decus firmaq; colūna.
Datum Neapoli die 16. Aprilis 1630.

IOANNES ANTONIVS NOVARIVS V. I. D.
& *Ecclesia Neapolitana Canonicus*

A D L E C T O R E M.

Q Vantum hic nouiffimę probationis Iurispatronatus exi-
stentię, & pertinentię Tractatus admodum Illuftris, &
Reuerendiffimi Domini Riccij Epifcopi Viciequenfis (Dile-
ctiffime Lector) præ cæteris operibus per eum in lucē editis,
tunc in foro Ecclefiaftico verfantibus neceffarius fit, ipfa
experientia docebit, nam licet materiam hanc plures præcla-
riffimi Authores diligenter fcripferint, tamen nullum ex an-
te dictis quos tam antiqua, quam noftra ætas poft S. C. T.
tulit, hucusque tam luculenter ordinatè, & ad vsum Praxis
fcripffiffe ex profeffo viderim, vnde meritò obferuandiffimo
meo Authori, non folum quæ præfati clariffimi viri varijs in
locis fcripfere, quafi fasciculo quodam in vnum adnectere, &
reducere, ita vt non dum per vaga fcribentium volumina,
perquirere ac diuagare neceffe fit; fed etiam quamplurimas
abfconditas in Iurę quæftiones à nemine agitatæ, ad publi-
cum cōmodum in medium adducere vifum eſt, opus quidem
meo iudicio (ni animi mollitię trahar, ob gratitudinem quā
ipfi profiteor) tam Epifcopis, quam Vicarijs, Aduocatis Fiſci,
& Curię Ecclefiafticę apprime vtile pro indicanda, & ape-
rienda via fic obumbrata, & modis probandi Iurispatronatus,
iuxta diſpoſitionem S. C. T. quod ſi attentè, diligenter, &
ſtudioſè perleges, equidē non nomine, ſed re peritus euades,
& me ſemper commendatum habebis; & interim quartam
partem Praxis in duos libros diſtinctam, necnon octauā par-
tem Collektanearum Deciſionum eiufdem celeberrimi Au-
thoris, quæ ad præſens imprimuntur expectabis.

ILLV-

ILLVSTRISSIMO DOMINO AVTHORI
A LOYSIO RICCIO
VIRO PATRITIO NEAPOLITANO,
ET EPISCOPO VICI EQVENSIS,
D. AMBROSIVS CELENTANVS.

RICCIVS aeterno spectari dignus in Ostro
Vel qui Romuleo nomine sceptrum regat

*Virtutum fama toto celeberrimus Orbe
Exuperat cunctos qui probitate viros*

*Si laudes velles meritis offerre Maronis
Musa, vel Eufoni Vatis inesse cadet*

*Integritas Animi studio spectata perenni
Extulit antiquum nobilitate genus*

*Exornat Clerum noster nunc Praesul, & Urbem
Qui Petri posset solus habere gregem.*

PYRRHI

PYRRHI CORRADI V. I. D. METROPOLITANÆ
Ecclesiæ Neapolitanæ Canonici

AD AVCTOREM EPIGRAMMA.

ALTER *gemmiferi gremium scrutetur Iberi,*
Alter diuitias aurifer Herme tuas,

Hic ripas Pactole tuas , hic Gangis oberret,
Hic , & Erythrai littora rubra maris.

At ego maiores mihi legum ex æquore gemmas
Diquiram , è libris RICCI operose tuis.

IO. ALOYSII RICCHII
VIRI PATRITII NEAPOLIT.

ET EPISCOPI VICIEQVENSIS

METHODICA PRAXIS

Nouissimæ probationis iuris patronatus

Iuxta formam, & dispositionem Sacri Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

ARGVMENTVM.

- 1 **M**odus probandi titulum Iurispatronatus priuatorum, & magnatum differt.
- 2 Verba Concilij sess. 25. cap. 5. de reformat. reponuntur.
- 3 Ius patronatus priuatorum qualiter probetur.

Diuisio probationis iuris patronatus priuatorum, quæ nam sit.

RESOLVTIO I.

TRACTATVRVS
de nouissima
iuris patronatus
probatione operæ pretium
putavi per prius diuisionē
A iuris

1 Iurispatronat⁹ priuatorum probationis referre,† Nam Sacrum Cōcilium Tridentinum sess. 25. cap. 9. de reformat. distinguit modum probandi titulum Iurispatronatus in personis priuatis, ab alijs Magnatibus, Communitatibus, seu vniuersitatibus in quibus vsurpatio præsумitur, cuius sanè Concilij verba sunt quę sequuntur.

2 Decernit Sancta Synodus, ut Titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs à iure requisitis, siue ex multiplicatis præsentionibus per antiquissimum temporis spacium, qui hominum memoriam excedat alia siue secundum iuris dispositionem. In his uerò personis, seu Communitatibus, vel vniuersitatibus in quibus id ius plerumq; ex usurpatione potius quęsitum prę-

sumi solet, nec immemorablem temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si prater reliqua ad eam necessaria præsentiones etiam cōtinuate non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatium, omnes effectum sortita sunt authenticis scripturis probetur.

3 Quoad personas igitur priuatas tres assignat modos probandi Iurispatronatus, quorum primum est ex authenticis instrumentis fundationis, vel dotationis, de quibus si doceatur resultat clarissima probatio, ut dixit Nouarius in suo iur. pontific. nouo cōclus. 1. sub tit. de iur. patron.

Alius modus est per multiplicatas præsentiones à tempore immemorabili, siue per præscriptionem immemorabilem præsētandi.

Et Tertius, secundum iuris communis dispositionem de quibus omnibus sigillatim

gillatim videbimus, quibus
visis ad probationem Iurispatronatus Magnatum, &
vniuersitatū deueniemus,
& ad alia singulatim.

SVMMARIVM.

- 1 *Dictio ita demum fiat, vel
aliter fieri non possit, for-
mam inducit.*
- 2 *Lex vtens dictione dum-
tamen, & similibus indu-
cit formam.*
- 3 *Forma quando dicatur in-
ducta.*
- 4 *Forma adimpleri debet spe-
cificè, alias actus corrumpit
etiam si ageretur de cau-
sa fisci nu. 5. non obstante* 2 *cōuentione partiū ut n. 5.*
- 5 *Probatio Iurispatronatus
authenticis scripturis est
pro forma inducta.*

*An fuerit pro forma introdu-
ctum à Sac. Cōcilio, ut pro-
batio Iurispatronatus au-
thenticis scripturis fiat.*

RESOLVTIO II.

- 1 **P**RO introductione est
animaduertendum,

quid fuisse pro forma in-
troducūtū varijs modis co-
gnosci posse, primò vbi-
cumque in dispositione le-
gis dicitur, ita demum fiat,
vel aliter fieri non possit,
Bart. in l. fin. C. de ven. rer.
ciuit. lib. 11. & Felin. in
c. cum dilecta, colum. 19.
de rescript. Leonar. consil.
114. altissimi num. 143. in-
ter consilia Bruni, Mant.
conf. 116. num. 14. & for-
ma ipsa tunc etiam inducta
dicitur quando datum sit
quippe aliud per prius, vel
posterius, Felin. in d. c. cum
dilecta verf. 6. signū, & Ve-
ral. decis. 175. seu 3. literę
resignationis n. 3. in 2. par.
& deniq; lex vtens illis ver-
bis, ita tamen, dum tamen,
& similibus, verba hæc, tūc
dubio procul formam quo-
que inducunt, ita Ruin. in
l. 1. ff. de oper. nou. nunciat.
Cefal. conf. 480. cum spect.
nu. 31. & sequitur in conf.
598. Magnificus num. 25.
volum. 4. inductaq; etiam
3 videtur forma quando in-
explicando actu, tempus
adijicitur, vt in authen. quæ

A 2 suppli-

supplicatio C. de precibus
imper. offeren. Marfil. conf.
65. nu. 4. Felin. n. 33. & alij
vnanimi cōsensu omnes in
c. cum dilecta de rescript.
Beccius in conf. 12. nu. 25.
& conf. 63. num. 44. vol. 1.
Surdus conf. 124. ex forma
num. 5. immò inducitur si-
militer forma vbicunq; ali-
quid exprimitur aliter quā
requiratur à iure communi
vt Aret. in l. 1. ff. de liber. &
posthum. Ancar. conf. 241.
ex tenore priuilegij num. 6.
Rola. cum alijs coaccerua-
tis per eum conf. 72. stante
statuto nu. 61. vol. 3. Bec-
cius d. conf. nu. 14. & num.
24. Surdus in d. conf. 124.
num. 3. & sic de forma cen-
setur illa solemnitas, quæ
actui non inest, sed de no-
uo adijcitur, ita Mor. in l. in
eum, qui in fin. de acquir.
hæred. & Calca. consil. 24.
col. 6. sicuti postremo for-
ma substantialis inducitur
vbicunque appositū est de-
cretum irritans, vel dispo-
nens adiecit nullitatem ad-
uersus non obseruantiam
sux dispositionis, vt Bald.

Ang. Alex. Ias. & alij vni-
uersaliter omnes in d. l. 1.
ff. de libe. & posthum. Man-
dos. cum alijs signatis per
eum, conf. 98. quæsitun-
um. 11. vol. 1. & tandem
forma ipsa, etiam per præfi-
xionem temporis induci-
tur, Ias. conf. 191. num. 6.

4 Est item pro introductio-
ne animaduertendum, quòd
forma debet impleri speci-
ficè seruarique vt iacet, in-
tegraliter, & ad vnguem, &
ea nō seruata etiam in mi-
nima qualitate corrumpit
actus, & vitatur dispositio,
ex quo ita transgreditur in
minimo defectu, sicut in
magno. c. quæritur, S. epis-
copus 22. q. 2. Felin. in cap.
cū dilecta, extra de rescript.
Grammar. decis. 79. in cau-
sa, sub num. 14. Laur. de
pinu. consil. 116. num. 10.
& conf. 151. nu. 7. Riminal.
iun. consil. 467. circa pri-
mum num. 13. & 42. vol. 4.
& conf. 247. casus nu. 28.
Caphal. conf. 422. consti-
tutiones num. 6. vol. 3. Me-
noch. conf. 443. nu. 2. vol.
5. vbi hoc amplificat quo-
que

que procedere, vbicunque
ageretur de causa pia, & fa-
uorabili, † adeo, q̄ ipsi for-
mæ nihil addi, vel detrahi
potest las. conf. 149. nu. 11.
lib. 2. quoniam nullus dici-
tur actus, quando aliquid
deficit, ita Gomes. in reg.
idioma, quæstio. 8. consistit
enim forma ex integritate,
vt Decius in l. hac consul-
tissima num. 12. C. qui 6
testam. face. poss. Cæphal.
conf. 421. num. 28. & conf.
438. num. 4. vol. 3. & sic in-
obseruantia formæ facit ac-
tum nullum l. cum hi, S.
prætor, ait ff. de transact. c.
venerabili de offic. deleg.
& c. pisanis de restit. spolia.
Dom. in cap. romana, S. sed
nec de senten. excom. lib. 6.
Abb. Felin. & alij in c. cum
dilecta extra de rescriptis,
Dec. conf. 229. & Afflict. in
constit. instrumentorum
robur, sub num. 25. & decis.
355. si præstitus nu. 3. cum
alijs seqq. & Plot. cum alijs
agregatis per eum cōf. 30.
sub num. 63. Cæphal. conf.
582. conclusio, nu. 32. vol.
4. & d. conf. 422. num. 7.

vol. 3. Grat. conf. 140. num.
3. vol. 1. Grāmat. decis. 79.
num. 11. Mant. consil. 198.
nu. 9. de Franch. decis. 185.
num. 2. & seq. Bero. consil.
89. nu. 3. vol. 3. & conf. 101.
num. 14. eod. volum. nam
forma non seruata, proprie
substantia perire dicitur de
Pinu. conf. 68. num. 6. imò
si millies partes consenti-
rent, vt forma non seruata
haberetur pro expressa, &
perinde ac si fuisset adhibi-
ta, tunc huiusmodi conuē-
tio nihil operaretur Imol. l.
quicquid astringendæ, ff. de
verbor. obligat. Butr. in
c. prudentiam extra de of-
fic. deleg. & Hondode. cōf.
71. in proc. facto, Ruin. in
l. 1. S. qui præsens num. 5. ff.
de verbor. obligat. in tan-
tum quod non valet actus,
etiam si recedatur à forma
de voluntate, consensuque
partium, Bart. in d. l. cum hi
S. prætor ait, Bald. in l. 1. C.
qui admit. & Felin. & alij
in c. si diligenti extra de
foro compet. Freccia in
tract. de præsen. instrumen-
torum, secundum formam

Ritus

Ritus in 9. par. q. 8. nu. 11. & seq. Riminal. in d. consil. 467. num. 12. nec forma omittenda est etiam si actus expediretur in melius, ita Felin. in c. causam sub nu. 8. extra de iudic. & Gomez. in §. fuerat. institut. de act. forma enim dat esse rei Nouarius latè de elect. fori q. 2. num. 5. sect. 1. in nouiter impressis.

- 6 Et quoniam Conc. in hac parte assignat certam formam, ideò est præcisè seruanda l. non aliter, ff. de legatis 3. cap. cum dilecta, vbi latè Felin. de rescriptis, cap. si cui de non sacerdotali de præbendis lib. 6. Parisius consil. 12. num. 47. & consil. 15. num. 23. volum. 3. Rota decis. 13. num. 22. de concess. præbend. in nouis, & decis. 8. de Dolo, & contumacia in nouis, ita quòd si in minimo deficiat forma nihil actum dicatur, & totus actus corruat, Felin. in d. cap. cum dilecta num. 10. 2 de rescript. Mohed. decis. 17. num. 1. de caus. possess.

Caputque decis. 250. p. 1. & decis. 143. num. 5. p. 3. Mádosi in reg. 27. quæst. 20. a num. 16. & 17. Et ad vnguem est seruanda Decius consil. 532. num. 4. & 5. Tiraquellus de retractatu conuention. §. 4. gl. 6. num. 31. cum sequentibus.

Quòd autem assignetur pro forma, vt ista probatio fiat per scripturas declarauit Sacra Congregatio Concilij in hæc verba, (Cōgregatio cōmuni omnium consensu censuit requiri pro forma, vt probatio fiat per authèticas scripturas) & ita pluries decisū in Romana Rota docet, in terminis Nouarius conclus. 2. sub nu. 3. de lurepatronatus.

SVMMARIVM.

Probatio Iurispatronatus non potest fieri per equipollens.

Forma legis magis quam ratio attenditur.

A R-

ARGVMENTVM.

*An huiusmodi forma scilicet
probandi fundationem, &
dotationem iuris patrona-
tus authēticis scripturis pos-
sit adimpleri pro equipol-
lens.*

RESOLVTIO III.

Respondi negatiuè si-
quidem supradixi-
mus, q̃ forma vbi deficit,
deficit esse rei l. nō sicut li-
bui, ff. de stat. hom. & sic vbi
nō adest forma, ibi non est
esse l. Iulian. S. sed & si quis
ff. ad exhibend. c. quia pro-
pter de elect. ideo non im-
meritò tenor, & forma pri-
uilegij, siue rescripti, si-
ue contractus, dat legem
rescripto contractui, & pri-
uilegio, vt per Bald. in c. 1.
col. 7. in tit. an Agnat. & fa-
cit tex. in c. porro, & in c.
accepimus de priuil. Inno.
Abb. & alij in c. per venera-
bilem, extra qui filij sint le-
git. Curt. sen. conf. 8. & 10.
quia forma ex verbis, dum

tamen, inducitur Ceph.
conf. 480. cum spectabilis
num. 31. vol. 4. inducitur
per verba, ita tamen Ceph.
consil. 598. Magnificus nu.
25. vol. 4. & eo magis cum
forma legis magis quam
ratio attenditur, vt per Mā-
tuam conf. 143. nu. vbi po-
nit hoc mirabile forè est,
quæ verè legis forma ordi-
nata dispositio, ordinans
certos actus, & fines homi-
nis, vt in l. forma, & in
l. certa forma, ff. de iure
fisci, & not. Afflict. in tract.
de iure prothom. §. 2. vt in-
fra 50. dies sub num. prim.
Cæphal. conf. 438. inqui-
sitionis nu. 7. col. 3. & for-
ma rei est vltima profecti,
substantialis ipsius, & sic
ordinata quedā series rem
ad substantiam deducens,
teste Bal. in l. quia indignus
colum. 1. ff. de senat. Affl.
in §. 2. num. 2. Marc. Mant.
conf. 232. num. 11. Cæph.
conf. 421. Vera decis. 35.
volum. 3. & actus vitiatur,
non solum si contra for-
mam: verum quoq; si præ-
ter illam fieret, Io. Andr. &
alij

alij in cit. cap. prudentiam. Rimin. iun. conf. 467. num. 9. & hinc est, quod ubi lex præcipit fideiussorem præstari debere, tunc non sufficiet dare pignus, vt communiter scripserunt DD. in l. 1. ff. qui satisd. cogantur, & præcipue Alex. num. 6.

Et hanc tenendo opinionem non obstat Regula, quòd nihil refert, quid ex equipollentibus fieri ad tex. in l. si ira cum concordantibus, ff. de leg. 1. quia hæc regula procedit, quando à iure non est forma in contrarium tradita, Alexan. in conf. 128. vol. 1. prout in casu nostro.

Vndè firmandum est huiusmodi formam, de qua in Concilio circa probationem Iurispatronatus per equipollens non posse adimpleri, vt in terminis voluit, Rota in causa Sabiensi beneficij de anno 1582. coram Illustriss. Card. Aldobrandino tunc Rotæ Auditore, & in vnâ Bononien. Iurispatronatus 1589. coram R. P. D. Giptio, & sæpius declara-

uit Sacra Illustrissimorum Concilij interpretum Congregatio.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum in se habet tres præsumptiones, ita vt ex his transfertur onus probandi contrarium in aduersarium num. 2.*
- 3 *Instrumentum facit rem notoriam, prout sententia.*

ARGVMENTVM.

Cur instrumentis authenticis foundationis Iurispatronatus detur tanta fides.

RESOLVTIO IV.

- 1 **R** Espondetur, quia pro instrumento tres oriuntur præsumptiones, & fit verum, quòd sit solemne quòd sit de contrahentium voluntate factum, quòd sit verum notatur in l. eum præcib. c. de probat. quòd si solemne in l. sciendum, ff. de verbor. obligat. & quòd sit de

fit de voluntate partium contrahentium, & ipsarum mandato factum in §. nos autem in auth. de tabellionibus. Bar. in l. 1. ff. de oper. nunciat. Prat. in cap. 1. §. si instrumentum de notis feudor. & post las. in cons. 137. num. 6. vol. 4. 117. num. 1. Franciscum Marcum in decis. 51. num. 1. qui dicit tantum in duobus presumptionibus veritatis, & sollemnitatis, Gramma. in decis. 45. nu. 10. Alciat. de presump. reg. 3. presump. 13.

- 2 Quæ presumptiones sunt tantæ potentia, quod transferunt onus probandi in aduersarium, ut voluerunt, Bart. & Bald. in l. 1. C. de iuram. Franciscus Marcus in decis. 51. num. 1. vol. 1.
- 3 Et facit instrumentum rem notoriam quemadmodum facit sententia, Bart. in l. 1. quæst. 1. ff. de oper. noui nunciat. Franciscus Marcus in decis. 51. num. 2. vol. 1. & alij communiter.

Et quod constat per instrumentum dicitur constare euidenter, & mani-

festè, quin immo euidentissimè capit. cum dilecti, vbi Abb. Panormitan. de donat. cap. licet causam de probat. Grammatic. decis. 66. numer. 24. Carauita in ritu 174. numer. 2. vbi quod per instrumentum fit realis probatio, & certam, manifestissima liquida potens, ita ut vbi sit instrumentum non sit dubitandum, ut promiscuè, Baldus in l. quoties in fin. C. de iudicat. in l. 2. colum. 1. Pau. de Castr. in cons. 157. vol. 2. Alex. in cons. 37. volum. 6. Angel. in cons. 49. idem Bald. in cons. 233. & in cons. 215. Paris. in cons. 10. nu. 95. in cons. 77. nu. 3. Roland. à Valle in consil. 63. num. 4. vol. 1. Crauetta in col. 31. in fine, & instrumentum super facto celebratum indubitanter, probat Dec. in cons. 42. sub nu. 10. Natta in cons. 632. nu. 16. vol. 4. Et vbi est instrumentum non est necessaria fori discussio, idem Paris. in cons. 54. & cons. 14. nu. 64. volum. 1.

B

SV M-

S V M M A R I V M .

- 1 *Habens instrumentum pro se habet probationem probatam, & casum legis num. 2.*
- 3 *Iudicari contra instrumentum in dubio non debet.*
- 4 *Instrumentum debet reduci ad concordiam, & quid agendum, ubi id nequit fieri num. 5.*
- 6 *Testibus deponentibus contra instrumentum, quando detur fides, & per totum discursum.*

A R G V M E N T V M .

An contra instrumentum, authenticum foundationis Iuris patronatus admittatur probatio in contrarium.

R E S O L V T I O V .

- 1 **N**egatiuè videtur concludendum nam secundum iuris regulas habens instrumentum pro se dummodo confectum fuerit in forma publica, & sic

authenticum sit, habet probatam probationem, & obtinere debet, Alex. conf. 37. num. 16. Dec. consil. 439. Paris. consil. 109. num. 9. vol. 3. Cæphal. consil. 180. nu. 4. Curt. iun. conf. 109. Et habens pro se instrumentum authenticum, dicitur habere casum legis, Bald. conf. 215. col. 2. in fi. vol. 2. Surd. cõf. 452. nu. 9. vol. 2. Mura in consuet. Panorm. cap. 16. Mascard. de probat. conclus. 506. Nouarius in suo oper. Iuris pontific. noui conclus. 2. de Iur. patronat. pag. 216. col. 2. Nec in dubio debet iudicari cõtra, sed pro instrumento, imò si adesset in eo aliqua contradi-

- 3
 - 4
- ctio, debemus capere omnẽ coniecturam, & omne posse facere, vt defendamus instrumentum, & ad concordiam reuocemus, quando fieri potest, vt per Gemin. conf. 76. num. 4. Et si ad cõcordiam reduci nequeat debemus interpretari, vt magis per errorem, quam dolo Notarius scripserit, Bar. in l. quoties, §. 1. nu. 3.

de

5 de hered. instit. & ibi etiam alij Ciuilibz, Surd. consil. 149. vbi hoc dicit esse verum, nisi ex coniecturis constet contrarium, quod verissimum esse puto quare si omnes testes scripti, ac subscripti in instrumento dicant se non fuisse presentes tali instrumento si constet de illorum subscriptione, in dubio statur instrumento prædicto, & idem est, si dicant se fuisse presentes, sed aliter fuisse scriptum, quam dictum, & tractatum inter partes, nam sola contradictio simplex testium non sufficit, sed probare debent se in subscriptione esse deceptos, Anchar. in c. cum Ioannes num. 12. de fide instr. Bart. in l. 1. §. si quis neget nu. 11. ff. quemadmod. testam. aper. & alij apud, Surd. consil. 378. num. 21. cum seqq. volum. 3. & consil. 414. vbi pariter hanc materiam discussit, sic pariter Cardinal. Tusch. in sua pract. concl. 253. lit. I. itaq; vnus testis non sufficit ad impugnandum instrumen-

tum de falso, sed diminuit aliquammodo fidem talis instrumenti, præcipue si aliqua alia coniectura, & præsumptiones interueniant, at si maior pars testium contradicant, & dicant instrumentum esse falsum, quia non fuit coram eis factum, vel aliter sit scriptum, quã dictum tunc reprobatur tale instrumentum, & nullo pacto tenet, Alexan. consil. 56. vol. 2. Tusch. conclus. 253. num. 6. seqq. Surd. d. consil. 378. num. 22. & sequen. & plenius d. consil. 414. num. 100. & seqq. eod. 3. vol. & quod sit hoc arbitrariū iudici, vt ex qualitate testium deponentium, & alijs circumstantijs id iudicare debeat, idem Surd. consil. 149. toto vol. 1. sed vt dixi hoc debet dependere ab arbitrio iudicis, nam sicut pro contradictione testis, vel testium sumi possunt, & attendi coniectura, & præsumptiones ad illam contradictionem validandam pro nullitate, & falsitate instrumenti, vel testamenti ita

B 2 etiam

etiam reiici potest contra-
dictio ex alijs coniecturis,
præsumptionibus, & admi-
niculis pro instrumēto, vel
testamento, Imol. in d. §. si
quis neget in 2. notab. Ful-
gos. conf. 78. Surd. d. conf.
378 num. 26. 27. & seqq.
Tusch. d. concl. 253. & con-
clus. 237. litter. l.

SVMMARIVM.

- 1 *Protocollum non valet nec ex eo potest defumi publicum instrumentum nisi sit scriptum, & subscriptum manu Notarij, qui attestetur de eo fuisse rogatum.*
- 2 *In eius recognitione non requiritur, qd manus Notarij recognoscatur per testes, qui viderint scribere.*
- 3 *In scriptura antiqua Rota contentatur de recognitione facta etiam inter alias personas.*
- 4 *Scriptura Notarij præsertim antiqua carens subscriptione, & signo pro-*

bat, & potest reuelari, ut authentica quando custodiatur in loco, ubi solum reperiuntur scriptura authentica eiusdem Notarij.

- 5 *Non sumit robur ex filicia in qua ad sint aliquę scripturę non authenticę nisi concurrant adminicula.*
 - 6 *Clausula actum posita in scriptura Notarij denotat perfectionem.*
 - 7 *Item operatur, ut scriptura illam continens possit redigi in publicam formam.*
 - 8 *Declara dummodo clausula actum sit posita in fine instrumenti secus si in princ. vel medio, quia tunc non denotat actus perfectionem.*
 - 9 *Licet denotet actus perfectionem non tamen importat stipulationem.*
- Posita in testamento cecifecto sine solemnitatibus non operatur, ut sustineatur in vim donationis causa mortis non data præsentia donatarij.*

ARGVMENTVM.

In protocollo, quæ sint necessaria, ut ex eo desumi possit publicum, & authenticum instrumentum ad probandum Iuspatronatus.

RESOLVTIO VI.

1 **P** Rotocollum non valet nec ex eo desumi potest publicum instrumentum nisi duo concurrant. Primum, quod nota, seu instrumentum sit scriptum, subscriptum manu ipsius Notarij Castren. conf. 125. nu. 6. lib. 2. Curt. iun. conf. 162. num. 1. post alios Afflict. lib. 1. Constitu. Regni tit. de fer. & scol. rubr. 33. nu. 66. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. casu 187. num. 4. & 5. secundum, quod ipse Notarius manu propria attestetur, se fuisse de eo rogatum, Authen. ad trebell. §. nos autem, & authen. de instrum. cau. §. sed si instrumenta, & sic non sufficit

simplex subscriptio Specul. de testamen. §. 1. colu. fin. vers. alij verò in fine, & ibi Ioan. Andr. in addit. super verbo in fine, & de instrument. ædit. §. breuiter col. 6. vers. & nota, quod Tabelio, & Io. Andr. ibidem in verbo neque, Alex. consil. 153. nu. 9. lib. 2. Dec. cons.

2 447. num. 8. & 9. Non autem est necessarium, quod manus Notarij recognoscatur per testes, qui viderint scribere, quia in recognitione protocolli, & sic integri libri non requiritur tanta recognitio, Put. de fid. in instrument. decif. 1.

3 præsertim in scriptura antiqua in qua Rota solet contentari de recognitione facta etiam inter alias personas, ut per Mohed. decif. 178. Put. decif. 108. et 151. lib. 1. Afflict. decif. 245. numero 3. et ita pluries (obseruari vidisse) recordor in Curia Archiepiscopali Neapolitana annis elapsis.

4 Præterea est aduertendum, quod scriptura Notarij

tarij licet careat subscri-
ptione, & signo tamen pro-
bat, & potest reuelari, vti
authentica dummodo re-
periatur, custodita in loco,
vbi solum reperiuntur, scri-
pturæ authenticæ eiusdem
Notarij, quia ex illo loco
sumit robur, iuxta tradita,
per Paris. conf. 27. sub nu.
16. & sequen. lib. 2. secus in
dicto loco aliquæ sint scri-
pturæ non roboratæ, ac de-
fecto se Felyn. in capit. ad
audientiam sub num. 10. de
præscript. & consequenter
scriptura carens signo, &
subscriptione nõ potest su-
mere robur ex silicia in qua
adsunt aliquæ scripturæ nõ
authenticæ nisi cõcurrant
adminicula, nam illis con-
currentibus talis scriptura
benè fidem facit, ita fuit re-
solutum, per Rotam in Par-
men. Status de anno 1588.
coram Cardinale Seraphi-
no, & alias pluries.

6 Sed neque est omitten-
dum, quòd si clausula actû,
& si apposita scriptura No-
tarij, tunc denotat perfe-

ctionem, Bald. in authent.
quòd sine sub num. 1. vers.
et ideò tabelliones, C. de
testamen. Castr. in l. is, qui
nu. 4. ff. eodem l. hac con-
sultissima in fine, C. eodè,
Cagno. in l. si librarius nu.
71. ff. de regul. iur. Alexan.
conf. 14. nu. 19. lib. 6. Soc-
cin. conf. 142. col. 2. vers. et
patet etiam lib. 1. Ruin. cõ-
sil. 159. num. 13. lib. 4. Curt.
iun. conf. 162. col. 2. versic.
confirmantur præmissa,
Paris. conf. 27. nu. 15. lib. 2.
Ruyn. iun. conf. 84. nu. 26.
lib. primo.

7 Et talis scriptura habens
hanc clausulam potest re-
digi in publicam formam.
Castrenf. in dicta l. is, qui
num. 4. Alex, dicto conf. 14.
num. 19. Paris. dicto consil.
27. num. 15. Curt. iun. dict.
consil. 162. nu. 1. cum alijs
supra allegatis, et fuit reso-
lutum in dicta causa Par-
men. status coram eodem
Cardinale Seraphino 15.
Decembris 1589. et 1. Fe-
bruarij 1590.

8 Quod tamen intelligere
debes

debes quando hæc clausula est posit^a in fine instrumenti, vt expressè loquitur Alexan. secus si in princip. vel medio, quia tunc potuit opponi à Notario cogitante se publicaturum, & ideò non denotat. actus perfectionem, Paris. consil. 27. num. 17. lib. 2. Natta in addit. ad Alexan. consil. 14. num. 19. vers. dictæ in breuiaturæ lib. 6.

- 9 Præterea hæc clausula, licet denotet actus perfectionem non tamen importat stipulationem, & ideò posita in testamento cæci facto sine solem notatibus, l. hæc consultissima, C. de testamentis non operatur, vt substineatur in vim donationis causa mortis non data præsentia donatarij, vt fuit resolutum in Mediolanen. bonor. pr. Iunij 1592. coram eodem Cardin. Seraphino, vbi fuit reprobatus Ruyn. iun. in consil. 84. num. 26. lib. 1. qui contrarium tenet.

SVMMARIVM.

- 1 *Notarius debet rogari ad actum faciendum, & viden. & an abundantibus partibus debeat rogari num. 6.*
- 2 *Notarius in dubio præsumitur fecisse actum rogatus, sicque etiam in apponendo clausulas n. 3.*
- 4 *Notarius an debeat cognoscere contrabentes.*

ARGVMENTVM.

An in dubio pro validitate instrumenti authentici foundationis Iurispatronatus Notarius præsumatur rogatus.

RESOLVTIO VII.

- 1 **R**egulariter Notarius, debet esse rogatus, vt actum validè faciat, immò si non rogatur non tenetur accedere ad faciendum actum illum, vt hoc omnes sciunt latissimè tradit post alios, Tusch. in verb. Notarius concl. 975. multa

multa tradit, Surd. consil. 414. vol. 3. num. 37. cum sequen. inde utile est, quod semper opponat in instrumento se fuisse rogatum, quoniam si mortuus esset, vel non recordaretur de rogatione pro nihilo haberetur instrumentum si autem viveret crederetur sibi §. si vero authent. de tabellionibus collat. 6. & dum Notarius apponit se fuisse rogatum ei creditur, & præsumitur in dubio rogatus tamquam Notarius non autem tanquam amicus quoniam, ut Notarius non autem, ut amicus actum publicum facit, & ita fieri consuetum est, ut post alios probat, Felyn. in capit. ex literis col. pen. de fide instrument. Natta consil. 146. num. 8. quos probat Surd. consil. 452. num. 47. vol. 3.

3 Hinc etiam est ut Notarius præsumatur à partibus rogatus apponere omnes clausulas consuetas in instrumento quoniam, ita consuetum est etiam, ut actum faciat cum suis debi-

tis sollemnitatibus, ut post alios, Molfes. consil. 3. num. 28. cum seqq. Surd. consil. 440. num. 10. vol. 3. cum alijs apud de Franch. decis. 302. numer. 4. & 8. ubi hoc declarat, & omnes alij adeò, ut posset ex se ipso tales clausulas addere, quia sic ex iuris dispositione rogatus præsumitur, ut prædicti DD. docet, & quia hoc est clarum, ideò omitto. Hoc tamen notandum est, quòd si contractus respiciat utilitatem utriusque contrahentis Notarius debet rogari ab utraque parte nec aliter potest conficere instrumentum publicum, secus tamen si unius tantum beneficium respiceret contractus, quia satis est ab illo rogari, Bar. consil. 114. nu. 2. lib. 2. latissime, Alex. consil. 110. Doctor. lib. 2. consil. 38. tot volum. 7. ubi addentes alios cumulant post alios 4 Tusch. di. & concl. 75. tota non tamen est necessarium ut Notarius cognoscat contrahentes, quia etiam pro contrahentibus ignotis post instru-

instrumentū facere, vt post alios de Franch. decis. 262. Surd. qui alios citat consil. 413. num. 19. volum. 4. & consil. 132. num. 76. tamen in hoc Regno adsunt pragmaticæ in contrarium, quando fiunt obligationes ne possint Notarij eas stipulari nisi obligandum cognoscat, seu ille obligādus cognoscatur à duobus testibus, qui etiam post obligationem debent se subscribere, quod illum talem cognoscant.

¶ Præterea addentes ad Alexandrum dicto consil. 38. in verb. vtramque lib. 2. ex glos. in l. si quis decurio C. ad leg. Cor. de falsi. & Spec. quos probat, Tusch. d. conclus. 75. nu. 9. quod si Notarius non esset à partibus rogatus posset attestari, & sic priuatam scripturam facere pro rei veritate de his quæ vidit, & audiuit fieri, inter partes, nam hæc scriptura, licet non sit publica facit tamen fidem, esset hic examinandus articulus, an per necesse Notarius ro-

gari debeat à testatore, vt validè testamētum fiat, vel satis sit esse ab alio rogatū, & stipulasse testamentum præsentē testatore, & non contradicente, & quod sufficiat, probat Surd. latissimè dicto consil. 414. quod omitto, quia ita loquitur, vt nihil amplius desiderari possit.

6 Illud solum aduertendum est non esse necessarium, vt pars, vel ambæ partes accedant aduocandum, & rogandum Notarium, vt actum illum faciat, sed satis est vt à quouis alio vocetur Notarius, & quod, vel ambæ partes si contractus respicit vtramq;, narrent Notario se velle talem, vel non talem contractum facere, vel testamentū, & Notarius reducit in scriptis conuentionem partiū, & illam sic in script. redactā legit ambabus partibus coram testibus in numero opportuno, & hæc est cōmunis obseruantia, & sic quotidie practicatur, & sufficit etiam ex iuris dispositione, vt ex dictis cernitur.

C

D E

DE PRIMAE SPECIE probationis Iurispatronatus.

*Circa primam speciem probationis Iurispatronatus, scilicet
ut titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel
dotatione, qui ex authentico documento, &
alijs à iure requisitis ostendatur,
dubitatur de infra scriptis.*

ARGVMENTVM.

*Authentica documenta, quæ
dicantur ad effectum de
quo supra.*

RESOLVTIO VIII.

PRo resolutione huius
dubij affirmo, quòd
authentica documenta di-
cuntur illa quorum proba-
tio dicitur authentica, &
manifesta cap. 1. & ibidem
notant omnes de fid. instr.
Socyn. sen. conf. 2. volu. 3.
Dec. consil. 423. num. 10.
Parisi. conf. 45. num. 3. Gut-
tier. conf. 6. nu. 4. & 5. nec
non dicitur probatio pro-
bata, Bald. in l. interesse, C.
de solut. Veral. decis. 421.

num. 1. p. 2. & decis. 256.
num. 5. p. 3. Rolan. conf. 76.
num. 8. consil. 79. num. 49.
lib. 1. quos sequitur, Noua-
rius conclus. 1. num. 2. de
Iur. patr. in suo operæ noui
Iuris Pontificij. Vel authen-
tica documenta dicuntur
scripturæ cōfectæ per actua-
rium publicum, cum duo-
rum testium subscriptione,
glos. in d. cap. 1. verb. scri-
ptur. idem Nouarius lib. 1.
q. forens. cap. 49. num. 2.
qui alios allegat.

SVMMARIVM.

*Requisita à iure necessaria
debent interuenire, ut au-
thentica documenta pro-
bent.*

Citanda

Citanda est pars ad dicendum contra iura tempore productionis.

Recognitio instrumentarum quando sit facienda.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur, vt talia authentica documenta probent.

RESOLVTIO IX.

NOtant communiter omnes, quod ad hoc, vt talia documenta authentica probent debent continere omnia requisita à iure necessaria, tam in confectiōe, & celebratione, quæ requisita cumulantur, per Felyn. in cap. 1. de fide instrumen. & Palador. lib. 2. rer. quotid. capit. 20. quam etiam in extractione, & compulsatione, in quæ sūt necessaria requisita cumulata per Abb. in capit. cum P. Tabellio de fide instrum. Couar. pract. quæst. cap. 21. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 2. cas. 187.

ita recentissimè docet Nouarius in suo sollemni opusculo iuris Pontificij noui conclus. 1. num. 3. de Iure patronatus.

Item citanda est pars ad dicendum contra iura tempore productionis, nam alias huiusmodi instrumenta non probant, nec dicuntur de actis, Rota in nouis decis. 1. num. 3. de fide instrumen. Cassador. decis. 8. num. 6. C. de Rescript. Cæsar de Grass. decis. 16. nu. 4. de probat. Verall. decis. 99. part. 2.

Et etiam sunt recognoscenda post productionem si de illorum fide opponatur, vt post DD. in d. cap. 1. de fide instrumen. notarunt Oldrad. cons. 227, num. 6. Socyn. cons. 32. lib. 1. Paris. cons. 115. nu. 4. & 5. lib. 1. quos cum alijs adducit Nouarius cit. cōcl. 2. sub nu. 3. vbi tamen est in opinione, quòd in instrumentis antiquis, vltra septuaginta annos talis recognitio non sit necessaria, quòd prius dixit Rota apud Verall. decis. 5.

C 2 part. 3.

part. 3. & Put. decis. 151. lib. 1. prout nec requiritur in multis alijs casibus, de quibus apud eundem, Put. decis. 359. lib. 1. Boer. decis. 154. & latius apud Felyn. in cap. p̄st cessionem de probat.

SUMMARIVM.

- 1 *Inuocatio diuini nominis inuocari debet per Notarium in principio instrumenti.*
- 2 *Inuocatio diuini nominis non est de substantia instrumenti.*
- 3 *Instrumentum carens inuocatione diuini nominis dicitur authenticum.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum carens inuocatione diuini nominis, an dicatur authenticum ad effectum, ut probetur Insuperatus.

RESOLVTIO X.

- 1 **I**nuocatio diuini nominis sine quo omnis agēs

frustra agit, & nihil honestum, & vtile inchoari potest, cap. cum Paulus, q. 1. c. non obseruetis 17. q. 7. debet per Notarium proponi in instrumentis c. in nomine domini, de testibus, l. Deo nobis, cod. de Episc. & cler. Specul. de instrument. edit. §. breuiter, in princip. num. 2. per text. in §. si qua verò auth. vt præpon. nom. imperatio est, quia omne causarum principium debet referri ad principium, quod ipsius causa, & maxime ad illud, qui est prima causa causarum, sicut est Deus, vnde illius nomen est præponendum, ne deficiat principium instrumenti, Bald. in proem. C. num. 1. vers. & ex ista, præsertim: quia ex inuocatione diuini nominis bonum sequitur initium melius medium, optimus finis §. nos igitur, authenticom. oper. Episcop. gloss. gloss. in auth. de hæredit. & Falcid. in rubr. in verbo in nomine. Conclusum tamen fuit non esse de substantia instrumenti, ita ut eius omis-

sio

sio reddat illud inualidum cum sit leuis sollempnitas, cuius defectus non vitiatur, Felyn.in c.1. num.2.col.1. vers. sed quod non sit de fide instrum. Alex.in rubr.ff. de nou.oper.nunciat.col.4. in principio num. 10. vers. teneo conclusiue, vbi dat rationem, quia licet sit magni momenti in his, quæ pertinent ad fidem, tamen quoad instrumentum est sollempnitas, quæ si omittatur, nullum, aut modicum præiudiciū est allatura, & quæ non est fundata in aliqua vrgenti ratione, alias non diceretur leuis, l. cum hi, §. si prætor, ff. de transact. Bar. in l. 1. §. fin. ff. de ventr. inspic. Bald. in l. hac consultissima col.2. in fin. num.6. vers. est autem leue, C. qui testam. fac. poss. & quod dicta inuocatio non sit de essentia, est communis opinio, vt concludunt omnes in dicta rubr. de nou. oper. nunc. Bald. in proem. c. in principio, Mascard. in tract. de iudæis quest. 10. num. 1. in fine. Nec obstat l. l. cod.

de vet. iur. enucl. l. Deo nobis, cod. de Episcop. & cleric. authent. de armis in princip. & in pluribus alijs locis breuitatis studio omis- sis, in quibus cauetur esse incipiendum ab inuocatione diuini nominis, quia prædicta procedunt de consilio, non autem de præcepto, sicut in illo Euangelij, vada, & vada vniuersa, quæ habes, & da pauperibus, aliàs sequeretur, quod nullus actus sine scriptura celebratus valeret, cum soleat absque inuocatione fieri, prout in mutuo, & similibus, de quibus per Dec. in cap. 1. num. 6. col. 2. ad ad med. vers. & hoc patet de fide instrum. & in capit. in nomine domini, in principio vers. sed posset responderi de testibus. Non obstat Imperatoris nomen esse præponendum in instrumentis auth. vt præpos. Imperat. ergo multo magis diuinum nomen, quia respondetur de nomine Imperatoris esse cautum, non de diuino, & nomina Papæ, Imperatoris, & si-

& similia significant tempus, & sunt necessaria concomitantia actum, qui geritur, Bald. in proem. C. nu. 1. Nec obstat, quod ratione consuetudinis ista sollemnitatis sit effecta de substantia, cum ubiq; dicta inuocatio præponatur, vnde frante huiusmodi consuetudine concludunt doctores per illius omissionem viciari instrumentum, Abb. in cap. 1. colu. 2. ad med. vers. & per illum, vbi Felyn. in colu. 1. ad fin. vers. sed dic, quod ratione, Imol. in rubr. de nou. oper. nunc. in princip. vbi Ruyn. num. 6. vol. 2. licet ergo de iure non esse de substantia, sed potius consilij, tamen consuetudo interpretatur de præcepto, & necessitate, cum vtrumque simul plus operetur, vt dicimus de statuto, & de pacto, Bald. in c. venientes de iureiuran. ad fin. nu. 7. vers. sed numquid, & statutum, quod per se non valet, à consuetudine interpretatiua roboratur, Butr. in c. cum dilactus de consuet. col. 2.

ad med. num. 17. vnde dicta consuetudo erit obseruanda, aliàs instrumentum non valet, Bald. in rubr. de pace constan. in fin. cum omisso sollemnitatis etiam ex sola consuetudine introductæ reddat actum nullum, l. 4. de cust. reor. Fel. in c. 1. col. 1. ad fin. vers. sed dic, de fide instrum. quia omisso, quod consuetudo præponendi diuinum nomen non seruatur vbique, prout in Ciuitatibus non nullis non esse in vsu inchoare instrumentum à dicta inuocatione, dicit Castr. in rub. cod. in primo num. 2. Responderetur non per hoc dicendum esse, quod dicta consuetudo operetur, vt huiusmodi inuocatio sit pro forma, & substantia instrumenti, vt concludit, Alciat. in rubr. de nou. operis nunciat. num. 10. colum. 2. vers. sed quid si absit, vbi dicit credendum esse potius, quod dicta consuetudo inoluerit ex quadam pia scrupulositate, non eo fine, vt necessitatē inducat, prout idem receptum est in man-

mandato legis, quod si inductum sit dumtaxat causa honestatis, nam adeo obligat, ut actus in contrarium factus dicatur nullus gloss. in auth. decernit col. de arbit. in verbo, sacramenti, & in l. rem non nouam, in fin. cod. de iudic. nam per verba legis simpliciter aliquid inducentia, forma actui, non imponitur, Bald. in l. 1. de liber. & posthum. & in l. fin. vbi Salyc. cod. de senten. ex breuit. recitan. Alciat. qui de communi in rubr. de nou. oper. nunc. colum. 2. in princip. num. 12. & quod ista opinio sit magis æqua non obstante dicta consuetudine, cõcludit latè, Gonzal. in cap. 1. variar. quæst. per totum, vbi multos alios adducit, cum præsertim sumus in casu fauorabili, qui actus potius substineri debet, quàm perire l. quoties, l. 2. ff. de verb. oblig. & quia consuetudo strictam interpretationem recipere solet l. 1. §. si quis hoc interdicto, ff. de itin. actusque priuati, vltra quod ea, quæ in in-

strumentis solent de cõsuetudine apponi, pro adiectis, habentur etiam si non apponantur Ancharan. in c. cum M. Ferrariensis, nu. 3. vers. sexto nota, & ibi Felyn. col. 1. de constit. per l. fin. in fin. cod. de fideiuss. l. quod si nolit. §. quia assidua cod. de iudic. bonum tamen esset ab huiusmodi consuetudine non recedere, cum consuetudines honestæ pro legibus habeantur, & tamquam laudabiles obseruandæ, cap. fin. de consuetud. Idem dicimus de inuentario, quod non vitiat per omissionem venerabilis signi crucis, cum respectu illius actus, sit levis sollempnitas, Dec. qui de communi, conf. 633. num. 7. colum. 2. in fine, Roland. consil. 73. nu. 5. lib. 2. Vasque qui de magis communi de success. creat. §. 9. nu. 12. lib. 1. vbi quod in iudicando non est recedendum ab hac opinione, Cephal. conf. 327. num. 27. lib. 3. vbi quod omisso istius levis sollempnitatis non vitiat, & quamuis contrariam

riam sententiam tutiorem dicat Crass. in S. inuentarium, q. 10. num. 1. in fin. tamen prima opinio est seruanda tamquam magis cōmuniter recepta, vt testatur Bertaz. de claus. in proem. num. 5. post med. versic. ex quib. videtur, ob illam rationem, nam licet de iure esset de substantia talis inuocatio, tamen non debet vitare actum, cum sit leuis sollemnitas, vt dictum est supra, vndè idem dicendum est quando esset de substantia vigore consuetudinis, ne sequatur absurdum, quia plus operatur consuetudo, quæ est lex non scripta in casu non scripto, quam lex scripta in casu scripto, qui esse non debet, cum cōsuetudo sit altera lex, & pro lege seruetur in non scriptis, l. de quibus. & l. diuturna, ff. de legibus, & ideo instrumentum carens inuocatione diuini nominis dicitur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum faciens mentionem de alio instrumento procuratoris non probat dictam procuracionem.*
- 2 *Notarius faciens mentionem de alio privilegio, vel scriptura non probat etiã si illa sint incerta, vel transumpta.*
- 3 *Instrumentũ faciens mentionem de alio instrumento foundationis, vel dotationis dicitur authenticum ad finem probandi Iurispatronatus ex pluribus rationibus, vt num. 4. 5. & 6.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum faciens mentionem de alio instrumento foundationis, vel dotationis dicatur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

R E-

RESOLVTIO XI.

Dicebam primo non dici authenticum ad effectum, de quo supra
 1 per decis. Affl. 273. vbi instrumentum faciens mentionem de alio instrumento procurationis, non faciat fidem de dicta percuracione, tenent Angel. in repet. l. sciendum, ff. de verbor. obligat. vbi referet Specul. in §. restat. in fin. præalleg. tenere, & talia verba non probant hanc conclus. fir-
 mant Salyc. & alij scriben-
 tes in dicta auth. benefacit
 ad hoc glo. in ca. Abbate
 Sancti Siluari. in verbo fiat
 fides, de ver. signif. in quan-
 tum dicit, quod si per nota-
 2 rium fiat mētio de alio pri-
 uilegio, vel scriptura non
 probat illud etiam si totum
 priuilegium, vel scriptura
 sit insertum, vel transum-
 ptum in dicto instrumento:
 quia non est facta autori-
 tate iudiciaria: vt ibi latius
 per eum. Et idem tenet In-
 noc. in vlt. col. 5. & in c. fin.

de fide instrumentorum, ideo datur pro regula, si in-
 strumentum aliquid attesta-
 tur de præterito, non cre-
 detur instrumento, secun-
 dum Bart. & Doctor. com-
 muniter in d. auth. si quis
 in aliquo, & Innoc. in capit.
 quoniam contra de probat.
 & in c. cum in iure de offic.
 deleg.

3 Tamen in quadam facti
 contingentia contrariam
 sententiam veriore, & in
 & in praxi receptiorem ef-
 se arbitratus sum dictum
 instrumentum esse authen-
 ticum ex infrascriptis. Pri-
 4 mò, quia illa relatio ꝑ con-
 tinebat rem certam, scilicet
 dotationem, Nicolai pro
 illa Ecclesia, vnde probare,
 tunc scribit, Dec. quem alij
 sequantur in d. auth. si quis
 in aliquo col. 6. Grat. conf.
 123. num. 19. vol. 2. Cepol.
 consil. 38. num. 12. Gozad.
 conf. 57. num. 8. Boer. decis.
 281. num. 5. vbi attestatur
 de communi, Bald. in l. 1. c.
 de Episcop. & cler. Soc. sen.
 conf. 266. num. 1. volum. 2.

5 Secundò, quia Notarius

D atte-

attestabatur à se fuisse confectum illud instrumentum foundationis, & dotationis, & tunc probare voluit, Angel. in l. si donatio, C. de donat. Dec. conf. 505. superioribus diebus, col. 3. in prin. nu. 2. & est communis opinio, teste Grat. d. consil. nu. 18. & idem esse si dixisset se vidisse, & legisse illud abfque aliquo virio, vel rasura, Specul. in tit. de instrumen. edit. S. restat, propè fi. Aret. instit. de legit. agnat. vt in fine.

- 6 Tertiò, faciebam magnum fundamentum super anti-quitate, nam excedebat hominum memoriam, quibus semiplena sufficit, Innoc. in capit. veniens 224. de verbor. signific. Bald. in cap. cum olim, de cens. antiquum enim potest probari per coniecturas, indicia, & præsumptiones, Bald. latè conf. 41. num. 2. volu. 1. Anchar. consil. 310. nu. 2. Alex. conf. 90. num. 8. lib. 6. Ias. conf. 128. num. 1. vol. 1. cum alijs, vt per Paris. conf.

105. num. 41. & seq. vol. 1. & est communis opinio, vt patet ex adductis, per Mascard. de probat. concl. 109. co. 225. lumi. 1. Et per verba enunciatiua, Ias. consil. 56. num. 1. lib. 2. conf. 128. nu. 1. lib. 1. Dec. conf. 146. num. 19. Alexan. conf. 74. lib. 3. cum alijs, vt per Paris. d. conf. 104. num. 47. 226. Butr. in c. cum dilectus, de success. ab intest. & per famam Alex. conf. 4. nu. 11. lib. 2. Roman. conf. 109. & antiquum intelligitur, post 100. annos, Alexan. conf. 58. lib. 4. Afflict. decis. 267. Curt. iun. consil. 90. Dec. consil. 15. & 41.

SVMMARIIVM.

- 1 Scartafacium quid sit.
- 2 Scartafacium Notarij, in quo descripta reperitur fundatio Iurispatronatus dicitur authenticum.
- 3 Scartafacijs regulariter non creditur etiam extra ipsum scribentes num. 4.

A R-

ARGVMENTVM.

An scartafaccium Notarij in quo descripta reperitur fundatio, & dotatio alicuius Cappella dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XII.

- 1 **S** Cartafacium nil aliud est quam, id quod memoriz seruandæ causa ab ipso Notario conscribitur, Menocchijs consil. 296. nu. 91. & 95. quem refert, & sequitur Genua de scriptura priuata libro 5. in
- 2 tit. de Scartafacijs, vnde in facti contingentia dicebam scartafacium Notarij, in quo reperiatur descripta fundatio, ac dotatio, non dici scripturam authenticã ad effectum, vt ex sola illa assertione, absque originali strumẽto probatum censeatur Iuspatronatus, ratio, i
- 3 que me mouebat erat regula illa, quod præfatis scartafacijs regulariter nõ cre-

ditur, Iason in l. admonendum. 18. in fine, ff. de iure-rando, vbi cõcordantes adducit Bald. Castrenf. Alex. Roman. ac alios, & in repetitione eisdem legis nu. 115. vers. 2. limita nam hæc scartafacia sunt quidam libri sine ordine confecti, atque conscripti, quibus non creditur. Amplia, vt hæc etiam contra ipsummet scribentem ex ipso scartafacio, oritur probatio Felyn. in simili l. post plures relatos allegatione sua 18. nume. 2. lib. primo, id quod tali ratione ad viuum demonstratur. Non plus probat scartafacium, seu memoriale quã confessio facta absente parte, sic post Bald. in Rubrica C. de constituta pecunia Menoch. d. consil. 299. num. 75. & num. 94. vbi pulchè.

SVMMARIVM.

Notarius nequit conficere instrumentum extra territorium illius, qui eũ creauit amplia, vt nu. 2. & 3.

D 2 .4 Nota-

- 4 *Notarij creati à Papa, vel Imperatore possunt ubique instrumenta conficere.*

ARGUMENTVM.

An instrumentum foundationis confectum per Notarium extra territorium illius, qui eum creauit dicatur authenticum ad effectum probandi Ius patronatus.

RESOLVTIO XIII.

- I **C**ommuniter præfatæ quæstioni cenſeo reſponderi poſſe pro negatiua opinione pro eaque firmant docet, vt Notarius non poſſit conficere instrumentum extra iuriſdictionem illius, qui eum creauit ita tenet Spec. in tit. de instrument. edit. S. reſtat verſ. qui de his, Bart. in l. cunctos 2 populus colum. 13. verſ. 7. quæro c. de Sum. Tri. Rota in nou. decif. 291. Bellam. decif. 15. Guid. de cun. in l. non aliter, ff. de adop. Bellam. conf. 43. col. 3. Io. And.

in c. Romana colum. penul. de for. comp. in 6. Bellam. conf. 42. colum. 1. collect. in c. ſi cau. in fin. ſi fid. instrument. Bart. in l. 2. ff. de off. proconf. & leg. in l. nec ei S. quorum ff. de adopt. But. in capit. cum P. Tabbellio. colum. 2. verſicul. numquid autem Tabbellio, & ibi Abb. numer. 9. & vbi etiam Imol. colum. 3. verſ. aduerſæ, tamen de fide instrument. Bart. in l. apud proconfulem, ff. de man. miſſ. vindicta Dom. in c. Romana, S. ſi. de for. comp. in 6. Ant. de Butr. in c. per venerabilem colom. 21. verſ. poſteſt. 3. intelligi, qui ſil. ſint legit. & ibi præpoſ. in S. quod autem colu. 133. qui dicit iſtam commun. opin. & ſeq. colu. quæſt. 8. Ruyn. conf. 69. col. 3. Boer. decif. 242. quod ampliatur procedere etiam de conſenſu partium collect. in c. cum P. Tabbellio in prin. de fide instrument. Bar. in l. 2. ff. de off. proconf. & legat. Ant. de But. in c. cum P. Tabbellio col. 2. verſ. numquid Tabbellio

bellio de fide instrumen. & Imol. colum. 3. vers. an autem posset, Bald. in l. repetita c. de Episc. & cler. Ioan. Andr. in addit. Specul. in tit. de instrument. S. restat, vers. quid de his, Ant. de Butr. in c. per venerabilem col. 21. vers. potest 3. intelligi, qui fil. sint leg. & ibi præpos. in S. quod actum
 3 colum. 153. qui dicit hanc opinionem esse communem, procedit pariter inter ipsos subditos iurisdictioni creatis eum in Notario, nam non possit territorium conficere istum, ut dicit Abb. in c. cum P. Tabbellio vol. fi. si verò Tabbellio, ubi dicit Doct. communiter, ita tenere de fide instrumentum ubi etiam Fel. fol. 51. vers. immò dixi, ubi hanc veriorum, & ex his dicebam in facti contingentia instrument. foundationis, seu dotationis alicuius cappellæ confectum à Notario extra territorium illius, qui eum creauit, non dici authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

4 Limitarem tamen in Notarijs creatis à Papa, vel ab Imperatore, qui vbique locorum possunt instrumenta conficere, Spec. in tit. de instrum. edit. S. restat, versic. quid de his, Rota in nou. decis. 191. Bellam decis. 21. & conf. 43. colum. 3. & conf. 42. colum. 1. & 3. & conclus. 246. Imo. in c. cum P. Tabbellio colum. 3. vers. an autem constitutus de fide instrumen. Ant. de Butr. in c. per venerabilem col. 20. vers. 1. & 2. qui fil. sint leg. Abbrin c. sicut num. 12. ne cler. vel Mon. Fel. in d. cap. cum P. Tabbellio colum. fi. Fel. in c. ad audientiam colum. 4. de præscript. ver. fatetur, tum Præpos. in c. per venerabilem, S. quod autem col. 132. vers. quæro quartum, qui fil. sint leg. Boer. decis. 242. quod Abb. intelligit præcedere nisi de partium consensu, & non alias c. cum P. Tabbell. colum. fi. de fide instrum. ubi Fulg. num. 17.

SV M-

SVMMARIVM.

- 1 *Notarius non presumitur nisi probetur, & onus incumbit producenti instrumentum, ut n. 2.*
- 3 *Notariatus probatio quomodo fieri debet.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum foundationis, seu dotationis alicuius Cappella confectum à Notario non probata qualitate Notariatus dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XIV.

- 1 **I**sta conclusio est t vera quod quis non præsuntur, Notarius nisi probetur, cū hæc sine officio Notarius non conferatur nobis à Natura, Crauet. post alios in terminis consil. 72. colum. 2. & quod probari debeat quando opponitur, quem non esse Notarium, voluit Spec. in tit. de instr.

edit. S. restat, Doc. in c. 1. extra de fide instrum. Crauet. de consil. 72. & consil. 112. nu. 16. & consil. 150. in prin. & in tract. de antiqu. temp. in 3. par. in rer. vidimus nu. 3. & seq. ornatissimus, Rol. à Valle consil. 32. num. 3. & seq. lib. 2. vbi num. 6. dicit onus huius probationis incumbere producēti instrumentum, & num. 13. dicit debere probari illum Notarium esse, de quo habetur mentio in instrumento confecto num. 14. quod quando Notarius est mortuus, debet probari per comparisonem literarum, quod scriptura ex qua erat sumptum dict. instrumētū erat manu talis Notarij, l. si quis decurio c. de fals. glos. in. authen. & si contractus, C. de fid. instrum. Alex. consil. 97. num. 3. lib. 7. nec sufficit probare quem esse Notarium, nisi probetur fuisse Notarium tempore confecti instrumenti, Alex. 166. colum. 2. lib. 2. & consil. 97. num. 4. Rolland. à Valle de consil. 32. num. 9. quia qui se fundat

fundat in tempore oportet, quod articulatè, & limitatè probet de tempore l. cum actum, ff. de negot. gest. nec sequitur hodiæ aliquis est tabbellio, ergo fuit heri, vel pridie, Bald. in l. ex persona col. 2. c. de probat. in l. qui Adulterij C. de Adul. Alex. cons. 198. col. 2. lib. 2. Rol. de consil. 32. num. 12. vbi num. 12. post Ioan. Andr. Brut. & alios dicere esse capitulandum, & probandum, quod tempore, quod fuit confectum tale instrumentum, de quo est questio, talis, qui illud confecit fungebatur publico officio tabellionatus, arg. l. 1. ff. ad Maced. & ponit Port. Imolen. vbi testatur de communi lib. 2. commun. opin. concl. 11. in 3. limit. in fin. quæ obiecta maximè videtur procedere in casu nostro, cum non simus in antiquis, Iason. post alios, in l. Barbarius colum. 2. vers. 3. notabiliter limita, ff. de off. prætor. & cumulatè, Crauer. in tract. de antiquit. temp. in 3. par. num. 2. & 3. & 6.

dicunt nunc probari quem Notarium, quotiescumque cum antiquitate temporis concurrit communis opinio, & fama, quem esse Notarium, Innoc. in c. veniens de verbor. signif. Bald. in d. l. Barbarius colum. 9. versic. qualiter autem probetur, Dec. consil. 36. col. 2. post medium, & cons. 47. col. 2. subdit Crauer. vbi supra, num. 9. post Ias. in d. l. Barbarius in 3. limit. quod supradicta procedunt, quando producuntur alia instrumenta. Notarij, nam ex productione instrumentorum fama, & antiquitate temporis presumitur instrumentum fuisse confectum à Notario, vel quando nulla suspicio considerari posset contra producentem inspecta qualitate, & legalitate eius personæ, & attenta qualitate scripturæ: vix enim fieri poterit scriptum recens, ut videatur multum de antiquo, quin signa aliqua suspicionis appareant, & illa fama melius diceretur probata, quando probaretur
Nota-

Notariū exercuisse eius officium, cum scientia superioris: dicitur enim Notarius acquirere possessionem tabellionatus, quādo exercet conscientia superioris, Ias. in d.l. Barbarius nu. 52. in fin. Menoch. in tract. de arbitr. iudic. casu 161. numer. 2. libr. 2. casu 2. & ad præsumentam istam qualitatem Notarius requiritur tempus antiquum, ad minus centum annorum, Afflic. 143. & 261. Guid. Pap. decis. 257. Crauet. vbi supra nu. 10. ad adminiculandum probationem qualitatis Notarius, sufficit producere plura instrumenta antiqua cōfecta à dicto Notario, & dixi siue ante, siue post instrumentum, de quo disputatur, Boer. decis. 36. colum. penult.

SVMMARIVM.

1. *Notarius vassallus an possit facere instrumentum pro domino, vel contra dominum.*
2. *Instrumentum factum per*

Notarium vassallum, an valeat in hoc Regno, & quid si sit instrumentum Iurispatronatus num. 3.

ARGVMENTVM.

An instrumentum foundationis Iurispatronatus cōfectum per Notarium vassallum dicatur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus Baronis.

RESOLVTIO XV.

R Espondetur hanc questionem de iure cōmuni carere omni difficultate, quid de iure canonico & pars affirmatiua est certa pro validitate instrumenti, ea ratione quia satis est, ut Notarius sit persona publica, & pro omnibus exerceret officium; etiam si instrumentum esset contra proprium dominum, ratio clara est, quia dum caret omni suspitione fraudis, & posset etiam contra se ipsum rogare instrumentum, & rogatum valeret, ac si esset cele-

celebratum, inter alias partes, l. publica, ff. de posit. l. non putauit §. si quis in suo ff. de bonor. possess. contr. tabul. Innocen. & alij quos probat, Bellam qui testatur de communi in clement. si vnà num. 89. de reb. ecclef. non alienam probat, etiam Bald. Alexand. & Signorol. quos sequitur Tusch. in verbo Notarius concl. 78. qui etiam docent, vt non possit Notarius pro se rogare instrumētum propter suspicionem fraudis, & ad euitandas suspensiones falsitatis, & ob eadem rationem non potest pro suo beneficio, & commodo aliquid scribere in alieno testamēto, vt habetur in iuribus citatis, & probant post alios, Tusch. in verbo Notarius, concl. 77. Brunor. in verbo Notarius adscribere, Socy. iun. in l. sciendum num. 24. ff. de verbor. obligat. Dec. consil. 42. num. 2. Decian. consil. 45. volum. 3. & alij passim. Posset tamen Notarius cum legitimo numero testium, & in hoc Regno

cum Iudice ad contractus, testamentum proprium cōficere, & publicare, quia in hoc casu nemini damnum affert, cum de proprijs bonis disponat glos. in l. 2. vbi omnes, C. de testamen. Signorol. consil. 65. quem probat Tusch. in d. verbo Notarius conclus. 78. num. 2. post alios Bellamer. vbi supra num. 91. & seruatur in prax. ideo omitto alias probationes.

3 Sed in Regno cum vigore cap. incip. Ladislaus prohibeatur Notarius Vassallus facere instrumentum pro Barone, de quo latius Franc. decis. 118. & plenius Nouarius in lib. 1. qu. forens. cap. 156. Ideo si reperiatur factum instrumentum foundationis per Notarium Vassallum, vtique dicim authenticum.

Verum posset teneri contrarium, prout ita in discursu meū habito annuebat idemmet Nouarius Author bonæ indolis adducens pro ratione tale capitulum Regni debere procedere in

E rebus

rebus prophanis, non autem in concernentibus spiritualitatem, prout esse Inſpatronatus.

SVMMARIVM.

- 1 An liber ex archiuio deſumptus ad hoc, ut dicatur authenticus plura requiruntur.*

ARGVMENTVM.

- An liber ex archiuio deſumptus dicatur authenticus ad effectum de quo ſupra.*

RESOLVTIO XVI.

- 1* **F**Vi in opinione in facti contingentia librum ex archiuio publico deſcriptum plenam fidem facere, & ſic authenticum dici ad effectum probandi Inſpatronatus, concurrentibus, tamen quatuor requiſitis. Primò, quod Archiuio præſit officialis. Secundò, quod ſit poſitus inter ſcripturas authenticas, vel pro authenticis habitis. Tertiò, quod

fides illi detur ex conſuetudine. Et quartò, quod corroboretur testimonio officialis ipſi Archiuio aſſiſtētis, qui teſtetur librum ipſū in archiuio publico fuiſſe repertum probationē plenam inducit, ita Lodouic. conſul. 29. ampl. 15. Crau. conſ. 188. num. 5. inferens, quod liber Eccleſiæ in archiujs publicis inueniendus plenè probat, maximè ſi in eo, multa partiæ veræ, & comprobata contineantur his accedat, Riminal. conſ. 642. num. 19. vbi adducit tex. in cap. ad audientiā de præſcript. Cacher. deciſ. 69. nu. 2. & 3. nam libro quando eſt ſub custodia publica, fides ſēper adhibetur, Dec. conſ. 46. num. 10. Monalid. conſ. 11. num. 1. hinc libro archiuji Principis, vel ſuorum officialium plenè creditur, ſic poſt Burſat. conſ. 106. num. 18. Cacher. deciſ. 69. num. 5. prout etiam cuilibet libro conſecto ab officiali alicui archiuio publico aſſiſtenti pleniffimā præſtari fidem reſpondiderunt,

runt, Corn. consil. 142. nu. 6. lib. 3. Lodouic. conclus. 29. colum. 3. vers. ampla 29. sic pariter libro antiquo Episcopatus in archiuis publicis existentibus indubitata fides adhibetur etiam si essent sine die, Cassan. consil. 15. num. 2. & hoc procedit etiam in qualibet scriptura priuata, & si ab eodem archiuo desumpta, Caball. Milleloq. 58. nu. 1. vbi adducit text. in authen. adhuc de fid. instrum. clem. vnica in fine de iureiur. in capit. peruenit 3. qu. 1. sequitur Monal. d. consil. 1. num. 3. & consil. 11. num. 1. volum. 1. Martin. de iur. cens. capit. 7. num. 25. Roland. à Valle consil. 75. vol. 4. & latius in materia Nouarius concl. 1. de archiu. in Opusc. nou. iur. Pontific. quem videas.

SVMMARIVM.

- 1 *Citatio partis, an sit necessaria quando ex archiuo publico sumitur transumptum ad finem probandi Iurispatronatus, referun-*

tur plures opiniones, & denique auctoritas ut n. 2.

ARGVMENTVM.

An partis citatio sit necessaria, quando ex ipso archiuo publico sumitur transumptum ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO XVII.

IN hac difficultate, licet non sit omnium scribentium opinio. Tamen Cassan. consil. 15. num. 5. post Felyn. in cap. audientiam de præscript. tenet pro affirmatiua, idē sequitur Cachet. decis. 69. nu. 4. & nu. 8. intelligens verum esse in exemplo sumpto ex scriptura priuata reperta in archiuo publico alicuius inferioris à Principe. His accedat, Roland. à Valle consil. 75. num. 4. vbi concordantes adducit, Corn. Socyn. iur. & Clar. Farin. decis. Rot. 549. vbi hoc præposito dicit, quod scripturæ extractę ex archiuo reposito penes

E 2 capi-

capitulum, non citata parte aduersa, ad videndum collationari pro capitulo non probant, & fundamentum huius opinionis est quoniā exemplum factum regulariter parte non citata, minimè probat, Put. inter alios decis. 152. libr. 8. sequitur Mising. obseru. 73. num. 11. centur. 6. adducens text. in cap. cum P. Tabbell. de fid. instrum. Monal. d. consil. 5. num. 5. & consil. 17. num. 3.

2 volum. 1. Verum ego dico, quod aut per exemplationem, quæ fit de aliqua scriptura sumpta ex ipso archiuo, pars non citata lædi potest, aut non potest lædi. Si primò requiritur de ea citatio personalis, si pars cuius interesse est sit certa. Si verò est incerta, sufficit citatio voce præconis, vel per cdi&tū Mohedan. decis. 8. de fide instrum. nisi periculum esset in mora deperdendo originali, Angel. & DD. auth. si quis in aliquo C. de eden. Si verò pars nō citata non læditur secus est, sic firmat Minad. decis. 43.

& vide latè Nouar. concl. Iur. Can. nou. 1. de archiu. nu. 8. vbi etiam quòd quando pars non opponit, scriptura extracta ab archiuo sine partis citatione valet ex Verall. decis. 3. num. 10. part. 2.

SVMMARIVM.

- 1 *Liber visitationis per Notarium scriptus probat in Iudicio.*
- 2 *Libris visitationum de cōsuetudine adhibetur plenam fides.*
- 3 *Libri visitationum non dicuntur authentici ad finem probandi iuspatronatus, & de ratione nu. 4.*

ARGVMENTVM.

An liber visitationis dicatur authenticus ad effectum, vbi ex eo p̄betur iuspatronatus.

RESOLVTIO XVIII.

- 1 **V**idetur autem absolutum in iure, conscripta in libro visitationis per Nota-

Notarium facere probationem in iudicio Pauin. de visitat. quæstio 4. num. 24. & 34. Nam Notarius, vti iuratus in principio officij, equiualeat duobus testibus, cap. quoniam contra de probat. cap. ad audientiam, vbi Abb. nu. 6. de præscript. ac ipsi creditur ratione officij, Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 6. casu 359. n. 3.

Insuper dictis visitationibus, vti productis de publico Archiuio Cancellariæ Episcopalis fides adhibenda est gl. in d. c. ad audientiam in verb. censualem, & ibi Abb. num. 10. Rot. Rom. in nouissim. decis. 189. num. 5. par. 1. Crau. consil. 158. num. 4. & 5. Caualc. decis. 30. nu. 50. p. 1. faciunt Rot. 3 Rom. decis. 340. num. 1. & 2. par. 2. in nouiss. Mascard. de probat. concl. 319. nu. 4. & seq. & concl. 799. nu. 12. Caualc. decis. 12. numer. 23. & decis. 24. numer. 8. parte 4.

2 Præsertim, cum hodie cōsuetudo inoleuerit, q̄ libris visitationū detur plena

fides, Caputaq. dec. 229. p. 1.

Accedit, cum materia visitationis quam pluribus potiatur priuilegijs, vti tendens, & ad honorem Dei, & salutem animarum, Pauin. ibidem quæst. 1. num. 6. & quæst. 10. num. 1. & facit adhuc quod scribit, Genua lib. 4. quæst. 5. vbi libris visitationum Episcoporum, seu aliarum personarum in iudicio productis plenè creditur, quoad visitationem, & præcipuè cum hodie cōsuetudo inoleuerit, q̄ libris ipsarum visitationum detur plena fides sic, post Verall. decis. 229. part. 1. Macerat. variar. resolut. lib. 1. resolut. 110. num. 4. & per totum, vbi latè de hac materia.

3 Contrariam sententiam, quod libri visitationum nō dicantur authentici ad effectum probandi Iuspatronatus latissimè testor ego ipse in praxi decis. 40. num. 6. & Pia segius in praxi capit. 5. num. 7. par. 2. vbi libri visitationū, licet probent quoad visitationem personarum, & sacramentorum,

4. torum, non tamen sufficerent ad probandum Iuspatronatus cum fiant sine cause cognitione, Genuen. in prax. Cur. Arch. Neap. ca. 63. num. 17. & tandem ad hoc facit, quod reliquit Molfesius in sua sum. morali in tit. de iure patronatus num. 45. quorum verborum tenor talis esse. Itaque libri visitationum non probarent Iuspatronatus, quia fiunt ad alium effectum, nempe quoad visitationem personarum, & sacramentorum, & post Verall. Seraph. & alios notatur apud nos loco citato num. 6. & prout requiruntur alia adminicula, & si adessent sententia ad fauorem Iuspatronatus, & praesentationum, ut post alios notat Seraph. decis. 1141. par. 2. de quo meminimus, loco citato num. 10. ubi alias decisiones refert, & iuxta hanc opinionem priter tenent Nouarius lib. 1. quaest. forens. cap. 49. num. 3. ubi supradictos allegat.

SUMMARIVM.

Liber monasterij an probeat Iuspatronatus, varia sunt opiniones DD. sed non probare verior est opinio, ut num. 2. quod limitatur duobus modis, ut num. 3. 4. & 5.

ARGVMENTVM.

Liber Monasterij, an dicatur authenticus ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XIX.

SUpponebatur mihi in facti contingentia in quodam libro Monasterij repertum fuisse iuspraesentandi ad aliquod beneficium spectare ad illud Monasterium quare fuit dubitatum si huiusmodi assertio probeat iuspatronatus, & sic diceretur liber ille authenticus.

In qua quidem difficultate, non eadem videtur esse

se omnium Scribentium sententia; quia non nulli senserunt pro negatiua. Sic præcisè inter ceteras, Afflict. decis. 364. num. 7. vbi post alios animaduertit, qd si Monasterium scriberet in libro suo ream meam esse sibi reddititiam, nihil mihi noceret talis scriptura, nisi ego consentirem, & latius, vt per eum, quem sequuntur, Riminal. conf. 432. & Crauet. de antiquit. temp. in versic. quod in libro officialis, numero secundo, vbi ad hoc pariter infert, quod si in ipso libro Monasterij sint descriptæ solutiones canonum, ex hoc non infert ad solutionem ipsius census, vel emphyteusis, ibique multos adducit.

Accedit etiam Bursat. post alios consil. suo 26. num. 29. vbi pariter docet, quod liber ipsius Monasterij non probat regulariter contra tertiũ, siue in ipsius præiudicium, nisi sit publicus, & sub nu. 30. ampliatur, etiam si liber ipse excedat spatium 30. annorum, licet

benè præsumptam quãdam probationem ex eo induci arbitrariam.

Contrariam autem sententiam, quod imò libris ipsorum Monasteriorum, & similium locorum talem continentibus solutionem, plena sit adhibenda fides, tenuit primus omnium, Roman. consil. suo 127. ferè in princip. vbi etiam pro corroboratione adducit textum, cap. ad audientiam, extra. de præscriptionibus, & in l. census, ff. de probationibus, sequitur Dec. consil. suo 147. nu. 14. vers. 4. ista conclusio, vbi multos alios cõcordantes adducit, & subiungit hoc præcipuè verum, concurrentibus alijs coniecturis; His accedunt Bocrius decis. sua 105. num. 13. Paris. consil. 7. num. 2. vol. quarto, Camill. Borell. consil. 41. num. 42. ac multi alij, Riminal. consil. suo 506. num. 19. vbi pariter docet, libris eorundem Monasteriorum esse credendum, in quibus apparèt solutiones factæ per plures ipsorum pro-

procuratores, & oconomi-
mos iam defunctos, quia,
nō est verisimile, quod mo-
ri voluissent in peccato fal-
sitatis, sequitur etiam idem
Bursat. consil. suo 253. num.
49. vbi post alios similiter,
tradit quod libri ipsius Ec-
clesiæ, ac Monasterij, vel
quasi plenè rem esse cen-
sualem ipsiusmet Ecclesiæ
probant.

1 Sequendo priorem opi-
nionem istā veriore, quā
etiam sequutus est, Fachin.
consil. 40. num in 2. Primò
● limita eam non procedere
in libris Ecclesiæ, & similiū
aliorum locorum, repertis
in archiuio publico, ac per
officiales publicos seruatis
tunc etiam ipsius plena fi-
des solet adhiberi, etiam
pro Ecclesiæ, cōtra tertium,
ita probat. ext. in capit. ad
audientiam de præscriptio-
nibus, & ibi glos. in authen.
Adhuc, vbi etiam gl. C. de
fide instrument. glo. in cap.
cum causam, extra de pro-
bationibus, & post plures
alios relatos, Mascard. con-
clus. sua 976. num. 50. se-

quitur hoc idem Amicis,
consil. 101. num. 27. Ferret.
consil. suo 89. num. 4. Crau.
post alios relatos consil. suo
158. num. 5. Bursat. consil.
suo 330. nu. 108. & nouissi-
mè Puteus, consil. suo 144.
num. 11. vol. 1. Surd. consil.
suo 245. num. 18. vbi con-
cordantes refert Boer. de-
cis. 105. nu. 10. Paris. consil.
107. num. 16. volum. 1. ac
plures alios.

4 Limita secundò principa-
liter, conclusionem supra-
dictam non procedere in li-
bris ipsiusmet Ecclesiæ an-
tiquis, si enim propter eo-
rum antiquitatem pro ea
absque dubio plenè probāt,
textus est expressus in cap.
cum causam, & ibi glos. de
probationibus, & in cap. sa-
ne il secundo, 24. quæst. 2.
infinitas concordantes re-
fert, & sequitur Mascard.
memoriam concl. 976. nu.
59. Paris. consil. suo 107.
nu. 16. volum. 1. Henriqu.
consil. suo 56. num. 50. Bur-
sat. consil. 330. nu. 116. lib. 3.
vbique hoc potissimum
procedere subdit, si ipsemet

lio: i

libri sint plures numero, scripti à Cancellarijs, & Notarijs viris religiosissimis, & vitæ probatæ iam, mortuis ijs enim in commodum etiam ipsius Monasterij, ne in peccato decessisse credantur absque vlla hesitatione plenè credi debet, sequitur hoc idem ipsemet, Bursat. d. consil. 330. num. 107.

5 Tertio principaliter limita, quando consuetudine receptum esset, vel decreto Principis sancitum, quod talibus libris monasteriorum plena fides adhiberetur, tunc enim ipsas indistinctè probare docuit post alios Crauetta, d. numer. 6. 1 vers. tertio limitatur, vbi pro hoc adducit, text. in c. cum dilectus, de fide instrumentorum, Fachineus cōl. 2 40. nu. 4. cum sequen. in 2. vbi subdit, consuetudinem istam esse probandam ab allegante. Item prædictis libris, stante etiam dicta cō-

suetudine, nō esset credendum, quando ex aliquibus probabilibus causis contrarium videretur iudici, vt contigit de anno 1609. de quoddam instrumento Iuris patronatus, Ducis Mutinæ tempore fel. rec. Pauli V. dū erat ipse Pto-datarius bon. mem. Cardinalis Arrigonius, prout audiui à Perillustri Domino Phyrro Corrado Canonico Ecclesiæ Neapolitanæ, qui etiam tunc tēporis Datarie Apostolicæ obsequijs inseruiebat.

SVMMARIVM.

1 *Confessio Episcopi asserentis tale beneficium esse de Iure patronatus, an probet.*

2 *Confessio Episcopi facta in visitatione in probatione Iuris patronatus confert.*

3 *Affertio Episcopi facta in visitatione in probatione Iuris patronatus confert.*

ARGVMENTVM.

*An Confessio Episcopi dicatur
documentum authenticum,
ad effectum probandi Ius-
patronatus.*

RESOLVTIO XX.

Quod nō proberetur Ius-
patronatus per con-
fessionē Episco-
pi asserentis tale beneficiū
esse Iurispatronatus, vel ef-
fe talis personæ voluit Bal-
dus consil. 5. vol. 1. Verall.
decis. 128. par. 1. Mascard.
conclus. 99. plurimum ta-
men est tribuendum sentē-
tijs. ordinariorū latis ad fa-
uorem Iurispatronatus, &
præsentatorum Cardin. Se-
raphin. decis. 1141. & ra-
tio est quoniam ordinarij
non solent multum fauere
istis præsentationibus, Ro-
ta decis. 1. de Iurepatron. in
nou. Card. Paleot. decis. 23.
Card. Put. decis. 172. lib. 1.
& decis. 242. lib. 2. quia in
dubio beneficia præsumun-
tur libera, cum Iuspatrona-

tus sit quædam seruitus be-
neficij, quæ non præsumi-
tur, Card. Seraphin. decis.
133. num. 1. & 2. de enun-
ciatiuis verò, quid coadiu-
uent, vide Rotam decis. 2.
de iurepat. in nouis, & licet
ex confessione facta in lite-
ris Apostolicis non probe-
tur Iuspatr. ad effectum ca-
nonizationis, Sarnen. in
reg. de trienn. q. 36. num. 3.
& in Pampilonen. beneficij
10. Aprilis 1595. coram
Card. Mantico. & in Lucha-
na Parochialis 2. Iun. 1601.
coram Card. Pamphilio. ta-
men ex illa probatur in præ-
iudicium contentis, Cas-
sador. dec. 4. de prob. Put.
decis. 315. nu. 3. lib. 2. præ-
sertim quando confessio est
adminiculata, & coniectu-
ris fulcita, vt in Regien.
prioratus 9. Maij 1588. co-
ram Card. Pamphilio.

Et quod multum confert
assertio Episcopi facta in
visitatione ad probandum
Iuspatronat. fuit in Rota
resolutum in vna Lucana
Iurispr. 14. Februarij 1605.
coram Illustriss. Domino
meo

meo Decano Coccino, cuius tenor est. Domini perstiterunt in decisio, quia praesuppositum factum in alia decisione, nempe, quod praesentatio facta de anno 1498. de persona Ioan. Nicolai Thomei habuerit effectum, hodie deducitur in esse ex iuribus productis, nam de anno 1501. Benedictus Frater Ioannis Nicolai tamquam Procurator Fratris locauit bona Ecclesiae, ut in summario nouiter dato num. 11. & adest quoque breue Alexandri 6. de eodem anno 1501. directum Domino Ioanni Nicolao tamquam rectori Ecclesiae, de qua agitur. Et in eo creatur operarius ad quinquennium dictae Ecclesiae.

Et ultra deducta in alia decisione, adest alia praesentatio, usque de anno 1434. cum collatione inde sequuta, ut in summario num. 6. & 7. de persona Nicolai Antonij Bartholomaei, quae quidem praesentatio habuit effectum, cum Dom. Nico-

laus fuerit ab hac Ecclesia Sancti Stephani in Tuffignano, de qua agitur, translatus ad aliam Ecclesiam.

Ad sunt insuper multae assertiones Episcopi tam in visitatione, ut in summario num. 21. quae multum conferunt ad probandum Iurispatron. Et fuit dictum in causa Aquilana Cappellaniae 7. Maij 1590. coram Reuerendissimo Perusino, & in causa Gerunden. beneficij 20. Iunij 1596. coram Orano, & nouissima in causa auxili mana Iurispatronat. 8. Decembris 1604. coram Reueren. P. D. Lancelloto, quam etiam in praesentationibus pluribus, & collationibus, quas tamen non constat habuisse effectum, usque de anno 1401. 1444. ut in summario num. 4. 8. & 14. quibus assertionibus multum deferendum est, quia ordinarij solent cum difficultate approbare iurispatron. Rot. decis. 11. de Iurepatr. in nou. Put. decisione 243. libro 2.

SVMMARIVM.

- 1 *Ius patronatus probatur per testes asserentes amissionem instrumenti concurrentibus requisitis, ut num. 23.*

ARGVMENTVM.

An depositiones testium asserentium amissionem instrumenti dicantur authenticū documentum comprobandum Ius patronatus.

RESOLVTIO XXI.

- 1 **D**ico affirmatiuè, ut per Genuen. in praxi c. 63. num. 12. Garcia de benefic. par. 5. cap. 9. nu. 113. Nouarius in suo iure pontificio nouo conclus. 2. sub nu. 4. de Iure patron. dummodo concurrant requisita, nam Testes deponentes se vidisse instrumentum, adhuc ut probet, duo necessariò requiruntur: primò amissio originalis instrumenti: & secundò quòd ipsi testes
- 2

sint valdè periti, Mascard. in tractat. de probat. concl. 32. nu. 29. vol. 1. alias nisi forent testes, ita periti, eorum dicta, & depositiones nullam facerent fidem, ita Dec. consil. 82. num. 3. & scribit Abb. cons. 98. vol. 2. quod si testes asserat se literas nescire, non posse perfectè scire de scripturis, & opinioni huic facilè assentitur etiam Bart. nu. 6. Dec. num. 28. Curt. iun. num. 24. Cagnol. num. 46. in auth. si quis in aliquo, C. de eden. qui omnes ibi iudicant istà fortè communem sententiam, Afflict. decif. 274. & ibi Vrsil. in addit. num. 1. latè Surdus consilio 109. num. 13. imò Bolognet. in d. authen. si quis in aliquo nu. 35. quidem studuit probare, sex requisita forè necessaria in præserti quæstione, & tria Ferret. cons. 374. num. 1. & seq. vol. 2. quare ipsa ad duo iam præmemorata requisita reducuntur, ut aduertit atq; docet, Surdus consil. 144. num. 1. & sequen.

3 Nec similiter testes si sint
foeminæ probant apocam ,
Mascard. in tract. de probat.

conclusio 110. nu. 22. lib. 1. I
licet ibi cōgerat Doctores
contrarium asseuerantes .
Nam testes subscribentur
sechirographo, debent esse
mares, Mascard. in conclus.
285. nu. 5. eod. volum. pro-
ut etiam testibus illiteratis
deponentibus mixto impe-
rio minimè creditur , vt
per Annam in allegat. 52.
considerandum 39. & sin-
gul. 507.

4 Et hinc est , quod testi-
bus peritis magis credendū
est quàm alijs, vt per Card.
in clem. 1. quæstio 13. de
homicid. Bart. nu. 8. & alios
vniuersaliter omnes , in
proemio. horum, §. omnem
Alex. conf. 15. volum. Ro-
land. conf. 30. num. 26. vo-
lum. 3. & ideò creditur te-
stibus peritis , vt Doctori-
bus , vel Notarijs , depo-
nentibus cognoscere lite-
ras Notarij, Laur. de Pinu,
conf. 25. num. 5.

SVMMARIVM.

*Bulla Episcopi publica au-
thentica comprobata , &
à testibus subscripta pro-
bat Iuspatronatus am-
pliatur, vt num. 2. 3. li-
mitatur, vt nu. 4. & pra-
xis num. 5.*

ARGVMENTVM.

*An Bulla Episcopi instituentis
ad beneficium Iurispatro-
natus dicatur scriptura au-
thentica ad effectum pro-
bandi Iuspatronatus .*

RESOLVTIO XXII.

Q Vando Bulla est au-
thentico sigillo , &
sic publica autho-
ritate comprobata , sigilla-
tim, & testium subscriptorū
manu propria roborata, ple-
na fides adhibetur , ita tra-
ditum est ab Innocentio in
cap. 1. in prima oppositio-
ne extra de fide instrumen-
torum sequuti sunt canonici
omnes, in cap. post ces-
sationem ,

sionem, vbi in specie Abb.
 & Felyn. nu. 3. vbi dicit esse
 text. in capit. si canonici de
 offic. ordin. in 6. in c. quon-
 iam contra, & cap. pen. de
 procuratorib. sequitur quo-
 que Mascard. conclus. 628.
 num. 1. Gigas consil. suo 21.
 num. 16, & nonissimè Scla-
 uan. Zenthaler. in suo tra-
 ctat. de stipulat. pag. mihi
 830. num. 19. ratio autem
 huiusce conclusionis (mea
 sententia) potest esse, quia
 huiusmodi literę publici in-
 strumenti valorem obtinēt
 iuxta capit. 1. de fide instru-
 mentorū; sequitur Cramer.
 consil. suo 122. num. 14. &
 Sbrozzius de Vicario Episc.
 lib. 1. quęst. 64. nu. 15. Am-
 pliatur communis autem
 ista conclusio varijs modis,
 & primo in loco sibi videli-
 cet non solum in leuibus,
 sed etiam in arduis, & non
 solum in literis promulga-
 torijs, seu dispositionis, sed
 etiam citatorijs, vel conti-
 nentibus aliquam senten-
 tiam, vel si literę, vt appel-
 lant testimoniales attestan-
 tes aliquid factum, vel non

factum videlicet, quod Ti-
 tius permutauerit benefi-
 cium cum Sempronio, vel
 alia huiusmodi sic præcisè
 inter ceteros Felyn. in d.
 cap. post cessione numer. 5.
 quem ad literam sequutus
 est, Mascard. dicta con-
 conclusio 628. num. 2. vbi sub-
 dit hoc idem dicendo cor-
 roborasset decis. 1. alias 22.
 tit. de probationibus in no-
 uis, qui tamen de hoc, vt
 videri potest nec verbum
 quidem. Ampliatur secun-
 dō, vt procedat non solum
 in spectantibus ad officium
 ipsiusmet Episcopi sigillan-
 tis, sed etiam in alienis ne-
 gotijs, sic præcisè Abbas in
 d. cap. post cessionem num.
 in principio, & in versic. 3.
 dico, vbi pro corroboratio-
 ne adducit tex. in cap. 2. de
 fide instrumentorū, vbi tex.
 indistinctè loquens æqui-
 parat eos instrumento con-
 fecto manu Tabellionis,
 sequuti sunt etiam Domini
 de Rota d. decis. 7. de pro-
 bationib. in nouiss. & Dom.
 Mascard. d. concl. sua 628.
 num. 3.

4 Limita supradictam conclusionem in non spectantibus ad officium Episcopi, nā tunc literis Episcopi nō creditur, Innocen. in cap. 1. in fine extra de fide instrumentorum, vbi fidem adhiberi, ait literis cuiuslibet prælati, de hisque sui officij ratione facere debet, vel potest veluti: Archiepiscopi literis ad concilia suffraganeos auertentes, vel ad suffraganei electionem iuxta cap. si Episcop. 11. dist. 10. & cap. non debet 2. dist. 65. refert Panormit. in d. capit. post cessionem num. 4. in 7. oppositione sic etiā concludit Ioannes Andreas in additionib. ad Speculator, S. nunc dicendum restat columna 7. tit. de instrumentorum editione, vbi firmat expressis verbis adhibendā fidem literis etiam citra adminiculum testiū si modo hæc conscriptæ sunt de eo, quod sigillatis officium concernit, idem tradit Baldus in Rubrica C. de fide instrumentorum, sic quoq; decidunt Auditores Rotæ

Romanæ in d. decis. 10. de probat. in nouiss. iisdem in decis. 16. & 17. in eodem tit. de probat. in antiquis, sequitur Bertachinus de Episcopo in 8. parte tit. 3. quæstione 16. allegat Bald. in l. si qua C. de Episcop. & cleric. in 4. columna, vbi dicit credere literis Episcopi de Sacerdotio Clerici. Et hoc procedit etiam quando literæ Episcopi concernunt factum alienum, ideò si in literis ipsius suo sigillo sigillatis narretur presentatio facta, vel distinctio, probatur, vtique ipsa presentatio, vel institutio, quia literis ipsiusmet Episcopi creditur, quoad eius officium, ita voluit eadem Rota Romana decis. 11. alias 423. tit. de Iurepatronatus in nouiss. & sequitur Miles in Repert. in vers. literis Episcopi plurimos alios cōcordantes refert, & sequitur Mascardus conclusionem 991. num. 1. & Sclauuart. Zenthäler in suo tractat. de stipulationibus pagin. 827. num. 6. Verall. decis. 308.

num. 3.

num. 3. par. 2. videndus tamen Mascard. concl. 1222. ferè per totum, vbi pulchrè de hac materia. Ratio autem huiusce, concl. potest esse ea, quoniam sigillum ipsius Episcopi est publicum, secundum Castrensem, in l. si procuratorem, ff. de procur. & Bald. in l. si qua per calumniam in fine C. de Episc. & Clericis, sequitur Rota Romana dicta decis. 1. de probationibus in nouiss. & hinc est, quod sigillum ipsius authenticat scripturam in pertinentibus ad eius officium, quod secus esset in sigillis priuatorum, quia illis nulla adhibetur fides. Quod tamen intelligendum est in his, quæ spectant ad eius officium, vt firmatur supra. Et ideo si sigillum esset oppositum in testamento, & sic circa actum non spectantem ad suam iurisdictionem nihil probaret, secundum Bald. in l. fin. col. fin. versiculo quod si scriptura testamenti, C. de fideicommiss. sic etiam si ipsemet Episcopus in sua

collatione quem esse filium patrimoniale attestaretur sibi utiq; fides denegetur, quia non deponeret de his, quæ ad officium suum pertinent; & ideo agens uti filius patrimonialis, debet se probare talem, non enim per assertionem Episcopi probatur se pro supra dictum filium patrimoniale, & ita anno 1552. die 22. Iunij iudicatum fuisse testatur Verall. decis. 308. p. 1. & decis. 289. par. 2. Sic quoque si ageretur de probanda donatione ad quandam capellam, & de illa Episcopus in suis attestaretur sibi utiq; fides minimæ adhiberetur, & ratio est, quia talis donatio non spectat ad eius officium, sed dependet à facto, & voluntate aliorum, sic eleganter inter alios Monald. cons. 82. nu. 17. volum. 1.

5 Quidquid tamen sit ex supradictis praxis quotidiana est iuxta quam vidi sepius iudicari, vt huiusmodi bullæ ordinariorum si ultra institutionem appareat illas fortijf-

fortiſſe effectum, vt probarent iurispatronatum, vt voluit Gonſalez gloſa 18. nu. 78. Piaſſeg. Praxi forenſ. Episcopali capit. 5. parte 2. pagin. 333. dummodo tamen ſint multiplicatę à tēpore immemorabili iuxta diſpoſitionem S.C.T.

S V M M A R I V M .

- 1 *Teſtamentum in quo dos relinquitur pro Iurepatronatus, dicitur tūc authenticum quando poſſidet capella bona in teſtamento relicta.*
Teſtamentum enuncians iurispatronatus, an dicatur authenticum.

A R G V M E N T V M .

Teſtamentum in quo relinquitur dos pro Iurepotronatus, vel enunciatus iurispatronatus, an dicatur inſtrumentum authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO XXIII.

DVm pro verificatione Iurispatron. ex fundatone, & dotatione ordinarius cognoscit, aliquis affert, & producit ad probā. dum fundatorem inſtrumentum legati, per qui apparet aliquem legasse alicui cappellę certa prædia pro eius dote, & ad vsum Cappellani, modo dubitatur an verificatum dicatur Iurispat. ex fundatone, vel dotatione ex testamento, & legato huiusmodi. In hoc habemus decisionem rotalem, apud Farinac. part. 1. decis. 381. num. 2. vbi fuit conclusum, quod si non appareat, & cappella possideat bona legata, non remanet sufficienter probatum Iurispatron. ex dotatione, vt in specie dictum fuit in vnā Terulen. beneficij 12. Februarij 1609. coram Marco Muntio, ea etiam potissimū ratione, quia poterat contingere, quod cappella iam erecta esset dotata, & ite-

G rum

rum relinqueretur dotanda
quo casu dictum legatum
tamquam in augmentum
dotis nihil releuaret per d.
DD. ibi relatos, & fuit fir-
matum in vnâ Nolum, be-
neficij decimonono Ianua-
rij 1594. coram Cardin.
Aug. in alia Placentina, x
Parochialis vltima Ianua-
rij 1594. coram Orano, &
iuxta hanc opinionem plu-
ries consultus respondi.

- 2 Idemque dicitur procedere
in testamento, in quo enun-
ciatur Iuspatronatus, vt in
decis. Cur. Archiepisc. 10.
part. 4. quem locum refert,
& sequitur Nouarius con-
clus. 2. num. 8. de Iur. patr.
pag. 215. col. 2.

SVMMARIVM.

- 1 Bulla sola Pontificis deroga-
ntis probat iuspatrona-
tus, amissa sententia
Episcopi, & num. 2.

ARGVMENTVM.

An Bulla Pontificis derogato-
ria Iurispatronatus dicatur

*scriptura authentica ad pro-
bandum Iuspatronatus.*

RESOLVTIO XXIV.

Solent Pontifices maxi-
derrogare pro medie-
tate Iurispatronatus laico-
rum quare solent in Bullis
derogationes committere
ordinarijs constito prius de
Iurepatronatus, quare fuit
dubitatum, an amissa sen-
tētia Episcopi ordinarij est
sola Bulla Pontificis derro-
gatis probetur Iuspatrona-
tus, & dicebam in facti con-
tingentia quod sic, Moue-
lar quod regulariter Prin-
cipis assertioni standum est
vulgata, clement. 1. de pro-
bationibus, vbi canonistæ
omnes præsumitur, neque
semper iustitia plenus, & id
circo omnia deliberat, &
prout conuenit facere, &
ideo non est credendum,
quod falsum dicat, l. 2. §.
merito, & §. si quis à Prin-
cipe, ff. ne quid in loco pu-
blico, & l. ex facto in princi-
pio, & ff. de vulgari cum in-
finitis concordantibus de-
ductis

ductis pulchrè per Mascar. conclus. 1233. nu. 22. quinimò semper præsumendū est quod ipsius Principis litterę processerint de iustitia Afflict. decis. 51. nu. 3. Addo eadem Mascar. concl. 628. nu. 2. vbi docet, quod eum Princeps sibi possit in causa propria ius dicere, quod ideo fides etiā suæ scripturæ est adhibenda, videtur etiam sequi Asinius in sua Praxi par. 2. §. 1. cap. 54. nu. 7. quod amplia, vt huiusmodi literæ vim legum obineant argumento, l. 1. ff. de constit. Princip. & §. sed, & quod Principi institut. de iure naturali, sic leganter, Langil. Gallia cons. 25. nu. 122. vbi loquitur in specie de literis Imperator. Addo Barbatiam consil. 21. nu. 1. in 2. vbi docet, quod epistola eius, qui potest legem condere, pro lege est obseruanda, sequitur Nicolaus de Acas. consilij feudal. 5. nu. 2. inter consilia Alberti Bruni. Et hinc est, quod utilitas ius faciunt quo ad omnes Leonar. Alege in

suis consil. 36. & 116. quinimò, aut absq; vlla publicatione, vt puicher docuit Costa de iuris, & facta ignorantia dis. 75. cent. 2. nu. 3.

2 Et in proprijs terminis iuxta hanc opinionem voluit, Rota in vnâ Napolitana Reçtorie 29. Ianu. 1571. coram Lancelloto, & in vnâ Mediolanen. beneficij 7. Iunij 1589. coram eodē, vt diximus dec. 6. Cur. Archiepisc. num. 5. par. 3. & latius fundauit, Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 77. per totum dicens sic decisum in quadam Episcopali Curia.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad petendum institutionem præsentati non dicitur instrumentum authenticum.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum constitutionis Procuratoris ad petendam institutionem præsentari dicatur authenticum.

G 2 ad

ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXV.

Respondi cum decis. Rotæ cuius tenor talis est.

Prouiso beneficij Lucan. S. Andrea de Sancta Cruce fuit facta, in fauorem cuiusdam Vincentij nomine, in qua mentio fuit facta, quod erat de Iure patronatus laicorum, ut asserbatur. Postea Antonius Ludouicus, qui pretendebat ius habere, dixit prouisionem esse nullam, quia erat beneficium Iurispatronatus laicorum ex fundatione, vel dotatione, & ad hoc probandum fuit presentatum instrumentum constitutionis Procuratoris ad presentandum quondam Stephanum nomine, qui fuit presentatus, & institutus de anno 1455. Ex parte aduersa fuit allegatum, quod per hoc non probatur ius patronatus predictus esse ex fundatione, vel dotatione, quia potuit

esse ex prescriptione, vel ex usurpatione, maxime in Thuscia, ubi Rota consueuit presumere huiusmodi Iurispatronatus esse tales, ad not. per Butr. in c. dilectus de offic. legat. Fuit dubium de mense Nouèb. 1591. R. P. D. Episcop. Rauellen. causam proponente; Au beneficium presentatiuum in dubio presumatur ex fundatione, vel dotatione, quia in impetratione fuit expressum; quod erat Iurispatronatus laicorum, per verbum assertum, iuxta decis. Cassad. 7. de Iurepatr. Secundo, quia quasi possessio iurispatronatus erat penes vniuersitatem in Italia: quæ presumitur acquisita ex usurpatione, ad not. per Butr. in d. cap. dilectus.

SVMMARIVM.

- 1 Liber priuatus nullam probationem facit.
- 2 Liber cronicorum plenam facit fidem in iudicio.
- 3 Liber cronicorum probat erectionem beneficij concurrentibus ducibus, & illo

illo casu probatur Iuspatronatus num. 4.

ARGVMENTVM.

An liber cronicorum in quo enunciat ius patronatus spectare ad aliquam familiam dicatur scriptura authentica ad effectum, ut probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXVI.

SOlet quandoque dubitari si liber cronicorū in quo enūciatur Iuspatronatus aliquod spectare ad certam familiā dicatur scriptura authentica ad effectum, ut ex eo arguatur cōcludens probatio, ut sit probatum illud Iuspatronatus, & primo videbatur negativè resoluendum, siquidem cum sit liber priuatus nullam probationem facit iuxta textum, & quod ibi communiter notatur in l. instrumenta, C. de fidei instrumentorum, contrarium vero sententiam de iure veriorē esse in facti con-

tingentia existimaui, si quidem liber cronicorum plenam in iudicio probationē inducit, ita Felyn. in cap. ex par. il. 1. circa finem de rescript. & sequitur Macerat. variarum resolut. lib. 1. cap. 46. nu. 5. Nouarius in iure pontificio nouo conclus. 1. nu. 14. de Iurepatronatus. 3 Item probat erectionem alicuius officij, ac beneficij sic præcisè, Verrall. decis. 160. par. 2. vbi ita etiam de anno domini 1552. iudicatum fuisse attestatur, Scaccia de iudicijs causarum ciuiliū lib. 2. cap. 11. num. 265. etiam censuit Rota Rom. in vna Toletana de Garzada 8. Iunij 1552. coram Accorā Bon. quidquid dicat Mascard. de probationib. concl. 287. nu. 9. & sequen. quem refert, & sequitur Genua in tract. de verbis enunciativis concl. 47. Decianus cons. 19. nu. 80. & sequenti.

4 Intellige tamen suprādictam conclusionem dummodo duo concurrant. Primò, dummodo liber ille fuerit

fuerit antiquus iuxta doctrinam, Salicet. in l. exemplo in princ. C. de probationib. post Bartolum, Angelum, & cœteros in l. quædam §. numolarius, ff. de edendo, Riminald. senior conf. 316.

Secundò quando ipse sit approbatus, nam tunc fidem plenam faceret etiam, quoad probationem Iurispatron. vt determinauit in quadam causa mihi delegata, per consilium Decian. in propriis terminis loquentis 21. num. 29. vo. um. 3.

S A M M A R I V M .

- 1 *Liber Ecclesie, vel Monasterij conseruatus, inter publicas scripturas, per officiales, ad hoc deputatos probationem inducit.*
- 2 *Liber præfatus probat absque testibus stante consuetudine, quod plena fides adhibeatur, vel effemus in antiquis vt nu. 3.*
- 3 *Liber Hospitalis probat etiam mortem defunctorum.*
- 4 *Liber Ecclesie Cathedralis plenam fidem facit.*

ARGVMENTVM.

An liber alicuius capituli Ecclesie cathedralis enuncians Ius patronatus spectare ad eundem capitulum dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Ius patronatus.

RESOLVTIO XXVII.

R Esponderi potest affirmatiuè ea ratione, quia liber capituli alicuius Ecclesie, vel Monasterij, si per officiales ad hoc deputatos inter alias publicas scripturas conseruetur, plenam etiam contra tertium probationem inducit, sic post Felyn. in cap. ad audiendum nu. 16. extra de rescriptis, Roman. consil. 165. ac plures alios, Anchar. quest. 60. num. 6. lib. 1. Item probat absque testibus stante consuetudine, quod ipsi plena fides adhibeatur, sic post alios Piasseg. in tractatu de consuetudine quest. 11. nu. 543. vbi subdit post Gratū con-

3 cōsuetudine hoc recipi pos-
se. Item fidem facit, cum
simus in antiquis pulchrè,
Felicius allegatione iuris
16. num. 1. part. 3. similiter
probat, si tractu temporis
eis fides adhibita fuit tam
in iudicio, quàm extra, &
eo tam iudices, quàm alij
vsi fuerint pro publico, &
authentico, sic eleganter
post alios Felicius d. alle-
gatione 16. nu. 3. præterea 4
probat etiam, si scriptus fue-
rit à deputatò ab ipso capi-
tulo, idem Felicius dicta al-
legatione num. 7. quemad-
modum liber hospitalis, cui
cui cōsuevit fides commu-
niter adhiberi, regulariter
plenam fidem facit, & præ-
cipuè quoad probandam
mortem iam defunctorum.
Sic post Crauer. de antiqu.
Rebuffus, ac alios, Surdus
consil. 530. num. 36. vol. 4.
videndus de hac materia,
Fachineus consil. 40. lib. 2.
Tuschus conclus. 170. in
litera H. quemadmodum
libris Confraternitatis Di-
sciplinatorum standum est
regulariter, contra ipsam

Confraternitatem de pre-
cio recepto ab emptore
eius bonorum, sic post alios
Caball. consil. 138. num. 1. &
num. 3. & 5. libris Confra-
ternitatum, seu reddituum
quoad valorem fructuū, stā-
dum est cum careant omni
suspitione, Farinac. in suis
decis. nouissimis Rotæ Ro-
manæ decis. 15. num. 5. de-
cis. 16. num. 9. quemadmo-
4 dum libris Ecclesiæ Cathed-
ralis plenissimam regula-
riter fidem adhiberi solere
testatur post Bursat. consil.
23. num. 27. volum. 1. Lu-
douic. d. conclus. 29. pagin.
74. colum. 1. versic. amplia
36. & sequitur post de Pu-
teo de reintegratione feu-
dorum, Borrell. consil. 41.
num. 42. quemadmodum
libris rectorum alicuius Ec-
clesiæ, prout sunt plebani,
seu curati in quibus sit de
scripta mors sepulcorum
in eorum Ecclesia, si stet
consuetudo, quod dictis li-
bris credatur, vel tractetur
de modico præiudicio, etiā
semota consuetudine plenè
creditur, sic præcisè, Crau.

de

de antiquit. tempor. in §. videmus num. 1. sequitur Ludouic. conclus. 79. pag. 75. versicul. amplia 24. & decis. Perus. 12. nu. 17. par. 1. His accedunt Mascear. post alios de probationib. concl. 673. num. 13. & 1077. nu. 4. ubi etiam de magno tractaretur præiudicio, & huiusmodi libro aliqualem saltem præsumptionē inducitur subnectit, & Monald. consil. 5. num. 51. volum. 2. & hæc est verissima iuris conclusio quidquid Bertazzol. consil. ciuili 67. num. 4.

SVMMARIIVM.

- I *Copia copia super qua fuit iudicatum non dicitur scriptura authentica.*

ARGVMENTVM.

An copia in actis producta, super qua fuit iudicatum dicitur scriptura authentica ad effectum, ut ex ea probeatur ad Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXVIII.

SVpponatur in facto (pro-ut regulariter accidit) in quodam processu reperiri quandam copiā instrumenti originalis in qua euidenter constabat Iuspatronatus spectare ad nominatos in ea patronos super cuius copie validitate fuit quandoquidem sententiatum, quare fuit dubitatum si præfata copia sic in actis registrata dicatur scriptura authentica ad effectū, ut ex ea præbetur, & nunciatur Iuspatronatus, & non probasse dicebam, quia non constabat fuisse extractam ex scripturis originalibus, sed erat exemplum exempli, ab alio exemplo exemplato, & propterea non probat, l. 3. & ibidem Doct. de diuer. scriptur. Dec. post alios authet. si quis in aliquo sub nu. 50. versiculo contrarium, ubi se communi, C. de edendo, Alexan. consil. 138. num. 4. lib. 1. Caputaqu. decis. 234. num. 1. par. 1. fuit dictum in

in Mediolanen. decursus aquarum 4. Nouēbris præteriti coram Beatissimo Ludouisio, quod procedit etiā si exemplum à quo scriptura extrahitur sit formiter, & legitimè exemplatum, Alexan. d. confil. 138. post num. 4. & dixit Rota in vnà Regien. præcedentiæ 20. Decēbris 1582. relatas inter diuersas decif. 132. par. 1. & fuit dictum in illa Mediolanen. decursus aquarū licet exemplum à quo desumpta fuit scriptura, de qua agitur non esset tale, ut fuit resolutū 9. Maij 1585. coram felicis recordationis Clemen. 8. & habet locum etiam in scriptura de cuius fide agitur fuisse solemniter & legitimæ exemplata, pro ut decif. 159. num. 4. lib. 1. 152. num. 3. lib. 3. & dixit Rota in illa Mediolan. Non obstat, quod aduerso dicitur exemplum in actis registratum probare in alio iudicio quia procedet, quando ipsummet exemplū registratum producitur apud acta alterius Iudicis, ita loquun-

tur Doctores allegati secus in exemplo ab eo exemplato. Et quod exemplum, quod in actis alterius causa registratum facit fidem Rota decif. 18. sub 2. par. 2. in recent. decif. 465. sub nu. 3. versiculo, & partim part. 1. in recent. & tenuit etiam Rota in Conchen. decimarum de Terolmonem 28. 28. Iunij 1607. coram R.P. D. Coccino Decano.

SUMMARIVM.

1. *Observantia tribuit robur scripturae informi, etiam si non constet de observantia fuerit contra tertium ut num. 2.*
3. *Observantia subsequuta, attribuat vim scripturae informi, ita ut habeatur pro scriptura authentica.*

ARGVMENTVM.

Observantia subsequuta, attribuat vim scripturae informi, ita ut habeatur pro scriptura authentica ad effectum, ut ex ea probetur Iuspatronatus.

H RE-

RESOLVTIO XXIX.

Supponatur in facti contingencia pro verificatione cuiusdam patronatus, productam esse quandam scripturam in formæ, & non in forma probanti, verum multoties reperitur fuisse secundum eam iudicatum, atq; sententiatum, quare fuit dubitatum, an supradicta scriptura ex obseruantia subsequuta dicatur authentica ad effectum probandi iuspatronatus, & dico q̃ obseruantia tribuit robur scripturæ etiã aliàs informæ, Rot. decis. 18. sub nu. 1. par. 2. in recēt. dec. 703. sub nu. 8. eadē capit. 2. in recēt. & decis. 482. num. 16. & num. 11. par. 1. in recent. etiam si nō constet de obseruantia scripturę in omnibus capitibus in ea contentis, Rot. decis. 369. in fin. par. 4. in nouiss. & etiam si obseruantia fuerit contra tertium, vt fuit dictum in Ferrarien. bonorum, seu Palatij 21. Aprilis 1603. coram Cardinali Milino: sed quoad hoc in con-

trariū facit, Rot. decis. 375. sub num. 8. versic. 2. par. 1. diuers. vera enim est illa interpretatio, quæ sumitur à practica, & idem Bald. in consil. 472. colum. 2. vol. 1. dicit, quod recedendum nō est à practica, Dec. in cons. 131. in fine, & iquit, Dec. in cap. 1. num. 22. in 1. lectura de constitut. quod vbi res est dubia Iudex debet facere, id quod solitum est fieri, & admittitur talis interpretatio etiam si disponatur statuto, quod consuetudo contra ius scriptum non attendatur, Dec. consil. 11. nu. 10. & per practicam interpretatur, etiam scriptū Principis, Guid. Pap. decis. 402. num. 3. & de practica, quod attendenda sit ponit, Rolan. in consil. 3. num. 7. & seq. vol. 2. & obseruantia subsequuta, quæ multum prodest in similibus, secundum Becc. consil. 6. nu. 16. Fab. Turret. consil. 99. num. 2. volum. 1. Surd. decis. 129. nu. 19. Maceraten. resolut. 3. & facit decis. Mantica decis. 129.

3 Verum

3 Verum quidquid sit ex supradictis, ego obseruauim in facti contingenti, quod licet possit supponere defectum scripturę ad effectũ, vt illis fides adhibeatur, Caput. decis. 234. Rota in Gerunden. beneficij de ciuiano 4. Iunij 1604. corā lista nō tamen possūt mutare substantiam, seu qualitatem scripturę, & facere quod scriptura in formis, & minus solemnis sit authentica in forma probāti, vt per plura optimè resoluit, Ludouic. in decis. Rotę 469.

S V M M A R I V M .

- 1 *Resignatio beneficiorum Ecclesiasticorum fieri debet coram superiore ecclesiastico.*
- 2 *Consensus patronorum requiritur ad hoc, vt resignatio teneat, & de ratione num. 3.*
- 4 *Consensus prestitus per patronum in resignatione probat ius patronatus.*

ARGVMENTVM.

An scriptura in qua apparet consensum prestitum per patronum in resignatione Iuris patronatus dicatur authentica ad effectum illum probandi.

RESOLVTIO XXX.

CLara, & indubitata est iuris conclusio beneficia Ecclesiastica in casu resignationis illa resignanda esse coram superiore Ecclesiastico cap. admonet de renunciatione, vndē renunciatio beneficij non potest fieri in nullius manib. Imol. in clement. 1. num. 7. de renunciat. Anchar. in c. susceptum de rescript. lib. 6. nam vt inquit Anchar. colligendo ex illo textu debet fieri renunciatio aliquo recipiente faciunt notata per Doct. in c. quod in dubijs de renunciat. tamen taliter renuncians sibi preiudicat, vt tradit Anch. d. c. susceptum num. 1. de rescript. lib. 6. &

H 2 debet

debet fieri coram superiore Ecclesiastico, Fuscus de visit. lib. 2. c. 28. num. 12. & ultra auctoritatem suspitionis necesse est pariter adhiberi consensum patroni, ut voluerunt, Innoc. in c. ult. in fine de renunc. ubi Abbas, & alij omnes idem Abb. in cap. significatam colum. 2. de probat. ubi Imol. idem Abb. in c. de multa col. 4. de præben. Roc. de cur. in c. nr. in tract. iurisp. verbo honorificum q. 3. lib. in eodem tract. 2. art. 5. q. princ. 3. par. 1. lib. num. 40. & in 1. ar. 7. q. princ. lib. 3. Crauet. conf. 153. Pellegrinus decis. 102. lib. 3. Couar. practicar. questionum cap. 36. & aliter facta renunciatio est nulla, Burfatus conf. 411. lib. 4. Rota die 15. Ianuarij coram Prolem. 1543. teste Put. decis. 412. num. 2. lib. 1. Hanc etiam communem, & veram attestatur Mandos. consil. 7. num. 4. idemque fuit decisum in vnâ Gerunden. beneficij Desteria 29. Ianuarij 1539. corâ Rauellen. idemque reperio fuisse decisum

in causa Hispalē. die 2. Decembris 1538. coram eodē Rauellen. & non vsupra dictū esse teste eodem, Mohedan. decis. 326. vel 296. in manuscriptis in tit. de iure patronat. incipien. magna difficultas, & hanc decisionem ad hoc citat, Burfat. d. consil. 411. num. 5. & Mandos. consil. 7. num. 3. tradit Peregr. decis. 202. lib. 2. in in manuscript. ratio, quia patronorum interest ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipsis sprætis, arg. not. in c. in lateranen. de præbend. clem. 1. eod. tit. cap. cum, & præstare de priuileg. ne forsan beneficijs præficiantur ignari, & inhabiles, vel inimici ipsis patronis, ex quo patroni retraherentur à fundatione, ac dotatione Ecclesiarum, ut considerat, glossa in c. cum dilectus de iure patr. Lap. allegat. 96. post num. 3. & in his terminis loquitur, Gemin. in c. 2. post num. 11. de præb. lib. 6. Alex. conf. 75. visis num. 1. volum. 4. & est communis, ac recepta Doctorum

et eorum sententia nihil posse fieri in præiudicium patroni, & non vocato, vt latè per Roch. in tract. Iurispatr. verbo honorificum quaestione 3.

- 4 Quare his sic positis cum fuisset dubitatum, an consensus præstitus per patronum in resignatione beneficij dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus fuit resolutum, quod sic nam consensus sufficit pro quasi possessione præsentandi, Abb. 1 consil. 14. num. 1. in fine par. l. Crescen. decis. 2. de Iurepatronat. & fuit sæpius resolutum in Rota enim, 2 qui actui consentit, actum ipsum gerere videtur, l. si cuti, ff. de arbitris, l. si fundus, §. nesciente, ff. de pignoribus l. 1. §. omnia enim C. de veteri iure enucleando cap. Apostolicæ, cap. si cum de præbendis in 6. l. si liquet, & ibi Bald. in 2. notab. C. de inofficiol. donat. & plenè per Tiraquel. de legibus connubialibus, glo. 5. ex nu. 145. cum multis se-

quentibus, & ideo literè expectatiuæ ad collationem Abbatis, non facta mentione de consensu per alterum collationi præstando, non tenet, sed ipso iure sunt nullæ, & subreptitiæ, Puteus decis. 102. lib. 2. vbi reprobat decisiones 10. de præbendis 2. de concess. præben. in antiquioribus Biffignetti cōtrarium dicentes.

S A M M A R I V M.

- 1 Cappella cum sepulturis, armis, & insignibus sunt causa memorie hominis conseruanda.
2 Insignia, & arma inscripta in aliqua Cappella, probant iuspatronatus cōcurrentibus aliquibus adminiculis iuxta decis. Rote Rom. vt num. 3. quando alia ratio assignari non potest vt num. 4.

A R G V M E N T V M.

An insignia, & arma inscripta in aliqua Cappella habeantur pro scriptura authentica

80

ca, ut probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXI.

C Appella cum sepulchris, armis, seu insignibus, & inscriptionibus fiunt causa memorię hominis cōseruandę, ac domus eius, circa deuotionem ergo diuinum cultum, vt dicit Anchar. consil. 113. & interest reipublicę, vt dignitas familiarum conseruetur, l. 1. §. publicę, ff. de ventre inspicendo, quę dignitas in Cappellis conspicitur, & monumentis, & lex satis lugubre, dicit antiquorum memoriam debere, l. lex, quę tutorem, §. nec vero domum vendere, licet in cet in qua defecit patēr minor creuit in qua maiorum imagines, aut non videre fixas, aut regulas videre, satis in lugubre, per talia enim conseruatur memoria defuncti, text. optimus in l. legatum in fin. ff. de admin. rerum ad ciuitatem partim ibi, vt in eo munificentia

eius, qui legauit in scriptione notetur. Et ad hunc finem arcus triumphales, & statuar marmorarū scupebatur in vrbe, & illorum memoria, qui gloriosē vixerant, & honores gesserant in perpetuum haberetur, l. fin. & toto tit. C. de statuar. & imaginib. & hac de causa sancitum est minimē, liceat ad tradere insignia fundatorum Cappella, & ponere alterius insignia, secundum Genuen. in Praxi cap. 91. immō debet punire arbitrio iudicis talia faciētes, ita cōcludit Bartholomęus Cappella de seruit. Vrbanoꝝ prædiorum c. 71. de picturis, per text. in l. qui liberalitatem ad finem, ff. de operib. publ. & Bart. in d. l. qui liberalitatem, dicit nota contra fratres minores, & aliquos religiosos, qui Cappellas aliquoꝝ defunctorum attribuent nomine alterius, quia hoc facere non debent, sequitur Lambert. de Iurepatr. lib. 3. & 4. art. 5. q. princ. facit text. in l. 1. ff. de sepulchro Viol. vbi datur

datur actio sepulchri Viol.
contra excellentum statuā
de manimento .

- 2 His sic positis cum dubi-
taretur, an insignia alicuius
posita in aliqua Cappella
proben*t* iuspatronatus do-
mini Cappellæ , ego plu-
ries respondi pro affirmati-
ua sententia , nam signum
arguit signatum, & rem esse
in illius dominij cuius est
signum, & plurib. deductis,
per Annam in allegat. 110.
& 111. cum alijs apud No-
uarium de elect. fori quæst.
24. num. 5. sect. 1. in antiq.
impress. & in proprijs ter-
minis , quod ex literis in-
scripturis in lapidæ posito
in loco publico , ab imme-
morabili tempore , citra
probetur iuspatr. Caualcant.
decis. 17. num. 1. Nouarius
conclus. 1. num. 33. de iur.
patr. Leo in Thesaur. fori
Eccles. cap. 6. num. 4. Gar.
de benefic. par. 5. c. 9. nu. 91.
- 3 cuius verba sunt formalia .
Et in una Burgen. Cappella
11. Decemb. 1600. coram
eodem domino meo Corduba
fuit resolutum, quod in scri-

*ptiones antiquæ probent con-
structionē ad effectum Iuris-
patronatus concurrentibus,
aliquibus adminiculis, glos.
in capit. cum causa de pro-
bat. Aimon. consil. 158. De-
cius 135. Cassadorus decis.
2. de probation. & fuit latē
deductū in causa Inspalen.
Iurispatr. 26. Martij 1590.
coram domino Pamphil. pro
adminiculis sūt plures enū-
ciatiuæ antiquissimæ plus-
quam centorum annorum
in quibus fundatio enuncia-
tur, quæ habens vim fæmæ,
& probant in antiquis. Et
iuxta hanc opinionem cen-
suit , Rota Romana in una
Thiburtina Cappellanię 22.
Aprilis 1605. coram Illu-
strissimo Coccino , cuius te-
nor est . In cōtumaciam par-
tis aduersæ dubitau*i*, an
constaret de Iurepatronatus,
& in circumscripto pro nūc
an spectet ad Dominum Li-
cinium Sebastianum, qui vl-
timo loco presentauit, Domi-
ni affirmatiuæ resolverunt ,
nam in Cappella de qua agi-
tur adsunt insignia Ioannis
Pauli Canonici Ecclesia Ca-
thedra-*

thedralis fundatoris, quibus
 utitur familia de Paulis, &
 adest insuper in eadem Cap-
 pella huiusmodi inscriptio,
 videlicet consecratã per Do-
 minum Episcopum Homa-
 num Oratorem Regis Fran-
 ciæ 1467. 4. Decembris, &
 fundata per Dom. Ioannem
 Paulum Canonicum ad ho-
 norem gloriosæ Virginis, &
 Sancti Laurentij Sedente
 Pauli II. cuius Cappellanus
 4 secretus viuens fuit † Quæ
 insignia, & Inscriptio pro-
 bant Iuspatronatus, ut de
 insignijs, Anchar. cons. 113.
 nu. 4. Annam cons. 86. Rip.
 in cap. cum Ecclesia Sutrina
 num. 97. de de cau. possess. &
 propr. Läber. de Iurepatron. 1
 lib. 3. q. 5. art. 4. num. 2. Et
 fuit resolutum in causa Imo-
 len. Iurispatronat. 26. Mar-
 tij 1593. coram Illustriss.
 Dom. Cardinali Pamphilio,
 & alias sæpius, & quamuis
 hæc cõclusio procedat quãdo
 alia ratio assignari nõ potest,
 ut fuit dictũ in causa Cala-
 guritana præminentiarum
 17. Majj 1591. coram Gy-
 ptio tamen hic adest descri-

ptio, & præsentationes, &
 infra dicatur, de inscriptio-
 nes verò in marmore, vel in
 in muro, quod probet Iuspa-
 tronatus, tenet glos. & Doct.
 in cap. cum causa de probat.
 Bart. in l. monumntorum c.
 de religion. & sumps. funer.
 Castrenf. in l. & sepulchrum
 num. 6. eodem tit. Lambert.
 de Iurepatronatus lib. 2. par.
 2. q. 10. art. 9. num. 3. & 4.
 & fuit resolutum in causa
 Hispalen. Iurispatronatus
 26. Martijs 1590. & 22.
 Martij 1591. & 31. Majj
 1593. coram Pamphilio.

SV M M A R I V M.

Notarij Apostolici in Re-
 gno Neapolis non faciunt
 instrumenta, quæ adhi-
 bentur in Curijs secula-
 ribus, sed declara, ut n. 2.

ARGVMENTVM.

Instrumentum foundationis Iu-
 rispatronatus stipulatum
 per Notarium Apostolicum,
 an dicatur authenticum in
 hoc Regno ad probandum
 Iuspatronatus.

R E-

RESOLVTIO XXXII.

Quamuis in hoc Regno Neapolitano Apostolici Notarij non possint facere publica instrumenta, & in Curijs Secularibus illa nō admitti determinatum aliquādo in Sacro Consilio fuerit iuxta opinionem, Isernia, & Bartholom. de Capua in constitut. Regni instrumento- rum robur, quos ibi sequitur, Afflic. decis. 245. nu. 2. quem sequitur ibidem, Vrsillus quorum Regni Neapolitani auctoritate, idem fuit cōclusum, & seruatum in Gallia tūm per Parisiensem, tūm etiam per Burdegalensem Senatū, vt per Boer. in decis. Burdegall. 242. nu. 4. Rebuff. ad constit. Gallie tomo prim. tit. de literis obligator. artic. 2. I glof. vnic. num. 38. Rhenatus Coppin. de Sacra forē- si politia lib. 2. tit. 1. nu. 16. Mascardus de probat. conclus. 348. num. 52. Valasc.

decis. 9. de quorum opinio- aliquid non firmo.

Tamen non per hoc dicendum est instrumentum foundationis Iurispatronatus stipulatum per huiusmodi Notarium non esse authenticū nam supraposita cōclusio procedit solum in negotijs, & rebus profanis secus autē in rebus Ecclesiasticis, vt dicit Andr. de Isern. in dict. constitut. instrument. Afflic. in dict. decis. Neapolit. 245. nu. 2. Couar. practicarum quæst. capit. 19. in fine Fabius de Anna ad Patrem in singul. 245. idem Anna senior in singul. 246. Vrsill. in dicta decis. Neapolit. 245. in princip. Faber in l. 2. C. de donat. Boer. in d. decis. 242.

SUMMARIVM.

1. *Prothocollum regulariter pro se probat.*
2. *Prothocollum est principium instrumenti nondum expleti.*

ARGUMENTVM;

An amisso instrumento fundationis, seu dotationis Iurispatronatus alicuius Cappelle prothocollum in quo enūciatur dictum Iurispatronatus dicatur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO XXXIII.

Fuit dubitatum an amisso instrumento fundationis, seu dotationis Iurispatronatus alicuius Cappelle prothocollum in quo enūciatur dictum Iurispatronatus dicatur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus, & primo intuitu videbatur dicendum præfatum prothocollū dici instrumentum authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus, quia prothocollū regulariter, quoad se probat, quod ostenditur. Primò, quia ex prothocollō extrahitur ipsum instrumentum quod probat, er-

go fortius probabit ipsum prothocollum, propter vnum quodque tale, & illud magis, item quod quando dubitatur de fide instrumenti semper recurritur ad prothocollum capit. quoniam contra de probat. cap. 10 magis, quia facit fidem, ut alius possit publicare, & ita tenet gloss. in l. Agendarius in princip. ff. eodem, & Spec. in tit. de instrumentis. §. videndam, vers. & non quod tabellio. Item, facit, quod prothocollum est principium instrumenti nondum expleti, vnde nisi compleat pro nihilo habet, & idem l. actus de fide instrumentorum, ubi ante completā scripturam actus nō probatur, vnde apparet, quod ante publicationem scripturā videtur imperfecta, quod ad præiudicandum, ut hanc partem inquirunt, & tenent etiam plures. Sed ex dictis Abb. & Imol. Bart. in l. actus in 3. col. 1. eod. tit. & in l. Luc. §. fin. ff. de militari testamento, & Bald. in l. si is, qui testamen-

mentum circa medium ff. de testamentis, considerant duos casus. Primus est, q̄ prothocollum, adeò imperfectū quod non habet consonantiam efficacem; puta si in eo dicitur Titius vendit hic pactis, vers. vno est aliud, & sunt nihil probat per d. in actus l. in ciuile, ff. de ll. & d. l. si is quod. Sed idem casum quem apparet, quod Notarius non intendebat ibi aliud scribere, tūm quodam erat truncata perditione, & sunt, vt idē dicitur, si actus erat per alia verba totaliter perfectus probat, secus si non erat perfectus, iuxta hoc tangit hic Abb. an prothocollum debeat legi partibus de necessitate, & concludit, quod non nisi in casus l. actus, C. de fide instr. qui iura exigunt solam rogationem, & in prothocollo sunt multa abbreviata, adeò quod malè potest partibus legi.

SUMMARIVM.

- 1 Scriptura sculpta in marmoribus lapidibus, vel lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis probat Iuspatronatus maxime in tempore immemorabili.
- 2 Refertur decis.

ARGVMENTVM.

An scriptura sculpta in lapidibus, & marmoribus, ac lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis probet Iuspatronatus, maxime in tempore immemorabili, & antiquissimo.

RESOLVTIO XXXIV.

- 1 **P** Robare Iuspatronatus præfaram scripturam tenuerunt communiter omnes in l. fin. c. de religiosis, & sumptibus funerum,

I 2 Capi-

Capicius decis. 17. nu. 41. Aymon. de antiquitate temporis fol. 72. num. 12. latissime Dec. in cons. 135. Capola in tract. de servitutibus in tunc pariete, Molles in summ. Morali cap. 14. Maceraten. lib. 1. resol. 27. & latissime Iason in S. fuerat in 2. col. de actionib. & Coccinus in decis. 62. cuius tenor est. Et primò omnissimis superfluous, quia de Iure patronatus constat per literas testimoniales descriptas, ad æternam rei memoriam in lapide marmoreo posito in publico, & in Ecclesiæ Sanctis Thomæ Ciuitatis papie, vsq; ad anno 1405. vbi inter alia memorata digna sunt descripta omnia supra nominata beneficia, vti Iuris patronatus illorum de Media Barba, & Philibertis, & cum hæc memoria excedat annos 170. dicitur immemorabilis, & Ius patronatus, quia non est credendum talia verba descripsisse, & potuisse in publico, si non fuissent vera, nec ordina-

rius Episcopus tolerasset in præiudiciam, siue Iurisdictionis, & collationis, & in antiquis excedentibus, annos centum, lex contentatur facilioribus probationibus, & coniecturis, ac verò similitudinibus anno facta per me supra refertur. Decisionum in verbo mandatum, vers. item fallit in antiquissimis ear. 1077 col. 1. & Puteus decis. 355. & 358. & decis. 151. lib. car. 61. ne camus per mendicata suffragia, loquitur de lapide, & marmore, Bald. cons. 310. vol. 5. Dec. cons. 135. Ferret. cons. 293. nu. 9. vol. 2. car. 61. Crau. de antiquit. temp. in 1. par. sec. 80. datur limitatio nu. 12. car. 92. & Lamber. in tract. de Iure patron. in 2. par. in art. 9. quæst. 10. lib. 1. car. 200. de scriptura in albo posita, loquitur loci regula fallentiarum regula 280. in verbo lib. 1. car. 30. & improbatione consensum loquitur, Grass. communi opinio lib. 1. cap. 5. quæst. 7. car. 111. & Laur. de Rischori com-

mun.

mun. opinio. centur. 1. lit.
L. conclus. 66. car. 83.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum non desumitur ex scriptura reperta extra filfam instrumentorum.*
- 2 *Instrumentum ad hoc, ut possit assumi ex scriptura reperta extra prothocollum, duo requiruntur.*
- 3 *Instrumento originalis fudationis Iurispatronatus deperdito, quid agendum.* 2

ARGVMENTVM.

An instrumento originali Iurispatronatus deperdito, si copia ipsius reperta extra prothocollum probetur per testes concordare cum originali poterit haberi pro originali & autentico.

RESOLVTIO XXXV.

- 1 **I**N presenti casu mihi transmissio supponebam duo. Primò, quòd dicta scriptura, quatenus

scripta de manu Notarij præmortui, fuit reperta extra filfam instrumentorū dicti Notarij, vnde non potuit ex ea de iure desumi publicum instrumentum, in terminis, Corn. consil. 226. lib. 2. Menoch. cons. 42. nu. 23. lib. 1. Gram. decif. 106. num. 60. qui loquitur in fortioribus terminis, Hontm. consil. 66. num. 35. lib. 1. confirmatur per ea quæ dicit Guido Papa. decif. 9. num. 1.

Secundo nam, ut ex scriptura reperta, extra prothocollum assumi possit publicum instrumentum, requiritur de iure, ut præcedat specialis commissio Iudicis, & adhibeatur causæ cognitio, cum citatione partis Castren. consil. 111. lib. 1. Natt. cons. 46. nu. 4. Gozad. num. 2. cons. 15. Afflict. decif. 6. nu. 3. & decif. 228. num. 6. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. q. 19. Grab. decif. conclus. 1. num. 136. Mising. sing. obseru. cent. 6. obseru. 73. Boer. decif. 37. nu. 6. Joan. de Ant. cons. 26. num. 18.

num. 18. Soc. sen. conf. 24.
num. 24. volum. 1. Guido
Papa decif. 2. num. 2.

- 3 Vnde ad supra positum
articulū respōdeo, q̄ quādo
deperditum est instrumen-
tum originale, & testes pro-
bant substantiam, & impor-
tantiam d. instrumenti, tūc
illud sit reficiendum, & ap-
ponendum in filcia, secun-
dum Doctores omnes, in
auth. si quis in aliquo, C. de
eden. Bald. in rubr. C. de fid.
instrument. num. 47. & in l.
& quæ à diuo nu. 21. C. de
eden. Afflict. decif. 302. nu.
3. cum seq. vbi declar. Ma-
scard. de probat. volum. 3.
conclus. 845. num. 25.

SYMMARIVM.

- 1 *Testium attestaciones in
antiquis actis redactæ
consentur scripturæ, au-
thentica ad effectum pro-
bandi Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

*Testium attestaciones in anti-
quis actis redactæ consean-*

*tur ne scripturæ, authenticæ
ad effectum probandi Ius-
patronatus.*

RESOLVTIO XXXVI.

- 1 **D**ico quod attestatio-
nes autem testium in
antiquis actis redactæ cen-
sentur etiam scripturæ au-
thenticæ, vt per eas intel-
ligantur satisfactum proba-
tioni Iuspatronatus, Me-
noch. confil. 336. num. 3.
Campanil. in diuersiur. ca-
non. rubric. 1. cap. 13. nu.
410. Rot. decif. 502. & de
hoc modo probandi Iuspa-
tronat. vide Monetam in
tract. de comut. vlt. volunt.
c. 10. de derogat. qualic. in
fundat. benef. oppositi nu.
210. ex temporis enim an-
tiquitate nonnulla conce-
duntur, quæ alias denega-
rētur iuxta notata per Do-
ctores cōmuniter in l. sciē-
dum, ff. de verborum obli-
gationibus, prout dicimus
de exēplo antiquo, cui cre-
ditur, Aret. conf. 36. col. fin.
in 2. dub. Dec. conf. 36. col.
2. vers. non obstat, quod in
ista.

ista explicatione volum. 3. Mascard. conclus. 711. num. 81. Anna conf. 88. num. 23. lib. 1. Couar. practic. quæst. cap. 21. num. 7. & in verbis enunciatiuis antiquis, Verallus. decis. 3. lib. 4. Accedat pariter pro danda fide supradictis attestacionibus, quod repertæ fuerint in publico archiuio in quo concurrebant omnia requisiti publici archiuij, quibus, per Veral. decis. 41. par. 1. Gacher. conf. 7. Decian. conf. 24. nu. 48. lib. 1. & inter alia requiritur, q̃ in tali archiuio reponatur solum scripturæ authenticæ, Dec. conf. 458. num. 1. lib. 4. & in cap. cum causam numer. 9. de probat. Felyn. capit. ad audientiam num. 11. de præscript. Ceph. confil. 631. numer. 17. & 18. & 19. libr. 3. idem. Ceph. inter conf. vltim. volunt. conf. 137. num. 33. & 36. lib. 2. Decian. d. conf. 24. nu. 28. Gaggiar Patrocin. 4. num. 2. lib. 1. & quod attestaciones productæ in actis faciunt plenam fidem

Bald. in fin. num. 4. C. de fide instrument. & etiam alij DD. passim.

SVMMARIVM.

- 1 *Sententia lata non visis actis est nulla.*
- 2 *Iudici afferenti se adhibuisse causæ cognitionem non creditur.*
- 3 *Iudicis assertioni statur asserendo Iuspatronatus, concurrentibus alijs adminiculis.*

ARGVMENTVM.

An sententia per quam apparet constare de Iurepatronatus, dicatur scriptura authentica, si non verificetur ex actis ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXVII.

- 1 *S*ententia lata non visis actis est nulla, Bart. & Doct. in l. prolatam C. de senten. Vantrius in tract. de nullitat. ex defectu proces. ubi constanter tenet communem

munem opinionem Cumia super ritu 76. num. 127. Paris. conf. 114. num. 1. cum seq. Gregor. in tract. de iudic. causal. feudal. quest. 37. maximè quando scripturæ non visæ releuant ad causam, Felyn. in c. Ecclesia, Sancta Maria col. 7. vers. 9. de constit. vbi ait esse communem, & veriore Doct. sententiam ratio est: quia acta mittuntur iudici, vt instruat, & procedat ad decisionem causa cognita, & auditis partibus c. Abbate sanè de re iudic. in 6. & in Regno iudex debet opponere (vidi) scripturis, & nisi aliter appareat iudicè instructum fuisse sententia diceretur nulla: & in hoc standum erit iudici asserenti se vidisse processum, & cause cognitionem habuisse in ipsius decisione: quia si creditur nobili viro, & bono, vt dixit glos. in l. Titio fundum, ff. de condit. & demonstr. Multò magis credi debet iudici, l. vir bonus, ff. de iudicat. solui, qui maximam habet præsumptio-

num pro se, l. 1. ff. de offic. Iud. Alciat. de præsumpt. 9. Menoch. de arbitr. iud. qu. 76. num. 3. cum similibus adductis, per Mascard. conclus. 951. num. 1. quod credatur Iudici de his, quæ coram eo gesta sunt, tradit Gram. conf. 130. num. 6. in ciuil. immò, quod causæ cognitionem adhibuerit in decreto, dixit las. in l. si donatione col. antepenul. circa medium, & ibi Dec. nu. 69. C. de collat. Bar. in l. ambitiosè, ff. de decr. ab ordinari. faciend. quem refert, Alex. conf. 34. ante finè, lib. 1. Soc. conf. 115. incip. circa primam quæstionem in 1. dubio lib. 5. vbi dicit hanc esse communem opinionem, Crau. de antiquit. temp. p. 2. num. 14. Cæph. conf. 185. num. 15. lib. 2. sed in contrarium faciebat quod Iudicis assertioni nō creditur, in quocumque casu ad tex. in c. cum à nobis de testibus, & in c. post cessionem de probar. & tex. in l. eos, si benè aduertatur c. de appell. Menoch. de arbitr.

arbitr. iud. casu 188. nu. 31. Mascard. d. conclus. 951. num. 2. vbi num. 10. post multos relatos, subdit quod non creditur Iudici asserenti se adhibuisse causæ cognitionem, in decreto, vel detulisse iuramento supplementum, aut dedisse tutorem causa cognita, vel sequestrasse possessionem præ timore armorum, & in pūcto, quod non credatur Iudici in eo, quod redargueret eis sententiam nullam, seu validam, dixit Drut. in cap. cum à nobis num. 10. col. 4. vers. 2. quando proceditur, & ibidem Felyn. num. 8. vers. idem procedit concl. de testibus, Aufser. de reprob. test. post num. 11. verbo arbit. vers. procederet etiam ista conclusio, Crauet. conf. 265. per totum Menoch. de arbitr. iud. q. 73. num. 8. Mascard. conclus. 124. num. 9. Farin. de oppos. cont. person. test. quæst. 60. num. 108.

3 Verum supradictis minimæ obstantibus contrariū fuit resolutum in causa Iu-

rispatronatus, quod Iudicis assertioni super hoc credatur, concurrentibus tamen alijs adminiculis, vt dixerunt Anchar. in conf. 439. Crauet. in locis præallegatis num. 22. cum alijs adductis per Mascard. in d. conclus. 951. nu. 15. & in specie respōdet, Decian. responso 18. num. 202. vol. 1. & inter adminicula consideratur si sententia esset de antiquo lata, ei enim casu plena statuitur in contemptis in sententia diceretur tunc scriptura authentica ad effectum probandi Iurispatronatus, quamuis sententia ipsa non verificaretur ex actis, ex latè traditis, per Grammat. in decis. 23. Gratian. decis. 97. & discept. forens. 310. lib. 3. & facit ad hoc decis. Rot. 10. inserta in tract. Saluian. interdicti Staflij Pacifici in cap. bonæ memoriæ de elect. Purpur. conf. 148. num. 55. Causal. decis. 11. num. 41. Mascard. conclus. 35. num. 21. & sequen.

K

SVM-

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum desinens esse authenticum propter aliquem defectum, efficitur tale propter mortem Notarij ad finem probandi Iuspatronatus.*
- 2 *Instrumentum Notarij carens solemnitatibus veluti sigillo, vel subscriptione morte ipsius convalidatur.*
- 3 *Mors habet vim iuramenti.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum si propter aliquem defectum desinat esse authenticum, an efficiatur tale propter mortem Notarij ad effectum probandi ius patronatus.

RESOLVTIO XXXVIII.

- 1 **R**espondi affirmatiue in facti contingentia & proprie in materia probationis Iurispatronat^o, nã dum supponebatur scripturam foundationis, seu dota-

tionis Cappelle careret aliquibus sollempnitatibus, & reperiabatur Notarius hac vita funtus, quare dubitabatur, an stante morte Notarij dictum instrumentum diceretur authenticum stante morte Notarij resolui affirmatiue, per decisione Gratian. 94. vbi fuit resolutum stante morte Notarij instrumentum carens solemnitatibus dici authenticum, nec propterea annullari ob defectum sicut in simili dicimus de instrumento Notarij viuẽtis carente sigillo, & subscriptione quoniam, licet fidem non faciat, tamen si Notarius est mortuus. Potest ex eius imbreuiatura, eo protocollo carente solemnitate leuari instrumentum publicum, & sic mors Notarij habet vim signi, & subscriptionis, Alex. conf. 14. vol. 6. Curt. iun. conf. 142. col. 2. las. in l. 1. vers. ex his esset videndum, ff. si certum petatur, dum se remittit ad Cinum, & Bald. in l. contractus, C. de fide instru-

instrumentorum, Doctores communiter in cap. cum P. Tabbellio de fide instrumentorum, quod est verum etiam in libro alicuius privati, qui maiorem fidem facit, quando scribens est mortuus, Bald. in l. comparationes num. 14. col. 5. C. de fide instrumentorum, & l. inter cartulas, C. de conueniendis Fisci debitoribus, Afflict. in decis. 40. num. 20. Castrensis in cons. 301. num. 3. col. 1. 123. dubio 3 vol. 1. ubi quod mors habet vim iuramenti, quod sequitur Decius in l. 1. colum. 1. num. 4. C. de edendo, item instrumentum alicuius Notarii mortui carens aliquibus solemnitatibus probat. semiplenè, licet Notario viuente nihilominus probaret, Bar. in 6. admonend. col. 1. nu. 3 §. ff. de iure iura add. & ibi Ias. in repet. col. 63. num. 233. vers. quarto, quærit Alex. cons. 59. nu. 6. col. 2. in fin. vers. nec prædictis obstat, & cons. 186. vol. 2. num. 1. in fine Corn. in cons. 22. col. 3. volum. 3.

& quod maior fides debeatur scripturæ mortuis quàm si viueret post Ioan. Andr. in regula cū quid de regulis iuris, concludit Dec. in cons. 42. num. 6. vers. sexto, & ultimo.

SUMMARIVM.

- 1 *Enunciatiua verba Notarij non probant.*
- 2 *Enunciatiua Notarij citationis non probat.*
- 3 *Instrumenta antiqua enūciantia iuspatronatus dicuntur authentica ad finem probandi Iuspatronatus, quando fuerint cōfecta à diuersis Notarijs.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum enuncians Iuspatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXIX.

- 1 **I**N facti contingentia, videbatur dicendum, pro negatiua partem, siquidem

K 2 dem

dem verba enūciatiua Notarij non probare respondit Berous conf. 213. num. 4. in tertiò, Purpur. conf. 466. num. 20. in secundo, Florian. conf. 6. num. 6. Barbat. conf. 24. num. 11. in princ. Riminald. conf. 232. nu. 4. in 2. Vergius conf. 67. nu. 13. in prin. sic etiam tenuit Rota Romana in antiquiss. tit. de fide instrument. decis. 19. & in nouiss. teste, Farinac. in sua decis. 105. num. 1. vbi docet enūciatiua Notarij de citatione eandem minime probare, sed & ipsum actum citationis requiri, vide las. in d.l. ex his num. 3. & Mascard. concl. 143. Amplia, vt nec etiam Notario credatur, licet in instrumento attestetur de productione libelli, de litis cōtestatione, & alij iudicij actibus opponendo etiam diem, & tempus de quibus ipse sit rogatus. Et ratio est, secūdum Doctor. quia assertio illa Notarij, magis videtur esse testimonialis, quam habens iuramentum officij Tabellio-

natus, sic post alios docet, Mascard. conclus. 33. num. 17. & 18.

Verum licet hæc sint vera, tamen in materia Iurispatronatus soepius consultus respōdi, & iuxta meum consilium sepissimè fuit iudicatum, quod existentibus tribus, vel duobus instrumentis antiquis, in quibus enūciatur Iurispatronatus spectare ad aliquam familiam, dicatur probari Iurispatronatus, quādo illa instrumenta essent à diuersis Notarijs facta, at secus, si ab vno tantum ex decis. Rot. cuius tenor talis esse, vt sequitur.

Iurispatronatus ex fundatione, & dotatione sufficienter probatū voluerūt domini in vna Fauentina Parochialis, coram me de anno 1549. ex tribus instrumentis antiquissimis, in quibus enūciabatur spectare iurispatronatus de iure, vel de consuetudine, & illud verbum de iure magis voluerunt domini intelligere ex fundatione, vel dotatione, per Cassad. decis.

decis. 7. hoc tit. quam ex pri-
uilegio, vel ex alia causa. .
Item, quia in probatione
Iurispatronatus, & dominū
equiparatur: maximè quia
illa instrumenta quodam-
modo probant famam, quæ
sufficit in probando dominio,
& Iurepatronatus in anti-
quis plenè habetur in dec. 2.
Cassad. de probat. maximè
succeedentibus cōiecturis vi-
delicet ultima presentatio-
ne. Et ad doctrinam Aret.
in c. cum causam de probat.
4. col. 3. sentit Loffred. in
cons. 44. 4. col. quod verba
presumuntur dicta Notario
ab his, quorum interest, &
propterea non creditur. Pro-
pter quam aduocatus ex ad-
uerso multo clamabat, &
quidam ex dominis assiste-
bant. Dupliciter responde-
batur; primò ne tam restrin-
geretur doctrina communis,
quæ est regulariter, quod sē-
per præsumeretur partes di-
xisse, quæ dixi Notarius,
quod dictum Aret. Loffred.
procedebat, quando appare-
rent verba esse partium,
vel verissimiliter Notarius

non posset vidisse, quod asse-
rit. At in casu nostro No-
tarius, vel non potuit vide-
re tot presentationes anti-
quissimas, quæ sufficerent,
vel aliquid aliud id probans
quod asserit. Secundò re-
spondebatur, quod quia ille
presentationes habuerat ef-
fectum suum, & ex actibus
sequentibus ad iacebantur
illa narratiua antiqua.

Alia tamen vice, dum
proponebam eandem causā,
domini recesserunt, ab illis
responsionibus: quia immò
placuit eis dictum, Aret. in
c. cum causam de probat. &
illam doctrinam doctorum,
in l. cum antiquis, C. de iure
deliber. limitabant, quando
fuit Notario dictum à ter-
tio non habentibus interesse:
quia aliàs esset das nimis
magnum priuilegium ver-
bis enunciatiuis. Conside-
rabant etiam, quod ut Do-
ctores dicunt, in d. c. cum
causam, requiruntur instru-
mēta diuersorum Notario-
rum. Et repertum fuit, quod
illa tria instrumenta erant
manu ipsius unius Notarij
tantum.

*tantum. Et ex hoc infer-
bant, quod quia fama debet
habere originem à nō suspe-
ctis, item à pluribus in casu
nostro habebat tantum vñ
ab vno Notario. Item in-
formato iuris presumptione
à partibus iux. not. in l. ve-
teribus, ff. de pactis, idē di-
xerunt domini, quod ego vi-
derem, an ultra verba enun-
ciatiua adessent alia conie-
ctura, & vide Aimon. de
antiquit. tempor. l. part. se-
ctio, ampliatur num. 14. &
seq. & num. 76. qui citat
Socyn. cons. 86. & 89. l. vol.*

SVMMARIVM.

- 1 *Decretum decernens ali-
menta patrono inopi, di-
citur scriptura authenti-
ca ad finem probandi Ius-
patronatus.*
- 2 *Iuspatronatus non proba-
tur ex certo subsidio præ-
stito tamquam patrono.*

ARGVMENTVM.

*Decretum decernens alimenta
alicui tãquam patrono ino-*

*pi, an dicatur authentica
scriptura ad effectum pro-
bandi Iuspatronatus.*

RESOLVTIO XXXX.

NOuarius lib. 1. quæst.
forensium cap. 49.
proponit hunc articulum,
& illum pro affirmatiua
parte resoluit firmâs nu. 5.
iuxta eius opinionem fuisse
iudicatum à quadâ Cu-
ria Episcopali, & ad id affir-
mandum mouetur ea ra-
tione, quia huiusmodi de-
cretum fieri non potuit, nisi
perprius constasset Episco-
po de Iurepatronatus fa-
miliæ, de qua descendebat
patronus, cui fuerunt affi-
gnata alimenta, & conse-
quenter quidquid actum
fuit factum est causa cogni-
ta, & tamquam taliter factū
debet omninò probare,
quia quærens alimenta tã-
quam patronus fuit co-
actus verificare narratiuam
Iurispatronatus, vndē cum
reportauerit sententiã, qui
darentur alimenta pro ve-
ro est habendum probauis-
se

se tunc temporis dictum.
Iuspatronatus, vt latius cō-
stat apud eundem citatum
authorem.

- 2 Licet ex certo subsidio
alicui tamquā patrono pre-
uiso, non probari Iuspatro-
natus dixerit, Rota decis.
1245. nu. 1. part. 3. diuers.
quā refert, & sequitur Bar-
bosi in tract. de officio, &
potest Episcopi allegat. 72.
num. 46. par. 3. vbi adducit
tex. cum gloss. in cap. Ber-
toldus versic. quodam iure
de sentent. & re iudic. vide
tamen Nouar. citatum.

S A M M A R I V M.

- 1 Iuspatronatus acquiritur
tribus modis.
- 2 Iuspatronatus acquiritur
etiam ex constructione.
- 3 Fundare Ecclesiam quo-
modo quis dicatur.
- 4 Iuspatronatus acquiritur
per constructionem si cap-
pella sit incepta edificari
cum consensu ordinarij.

ARGVMENTVM.

*Instrumentum Iurispatrona-
tus ex constructione ques-
tum nō autem ex fundatio-
ne, vel dotatione, an dicatur
authenticum ad effectum,
probandi Iuspatronatus.*

RESOLVTIO XXXXI.

PRO intelligentia dicen-
dorum animaduertē-
dum est Iuspatronatus ac-
quiri tam per laicos, quā
clericos tribus potissimum
modis fundacione scilicet,
constructione, & dotatione
gloss. in cap. piz mentis 16.
quest. 7. Nauar. cons. 7. de
Iur. patron. Staffileus de li-
teris gratiæ tit. de modo, &
titulo impetrandi, §. de Iu-
rispatronatus prærogatiua,
Fuscus de visitat. lib. 2. cap.
10. Circa, quod Sacrum
Concilium Trid. sess. 25. de
reformat. cap. 9. sic statuit,
sicuti legitima, & c. vsque
ad vers. ad hæc, & declara-
tur primò, quòd licet ibi
Concilium solum præfer-
uet

uet Iuspatronatus, compe-
 petens ex fundatione, vel
 2 dotatione, nō excludit ius-
 patronatus ex constructio-
 ne competens, sed sub ver-
 bo ex fundatione compræ-
 hēditur ad tradita per Co-
 rassium d. cap. vlt. num. 12.
 & apparet ex alio decreto
 eiusdem Concilij sess. 14.
 de reformat. cap. 12. quod
 huic consonat, & ita in ter-
 minis Menoch. de præsūpt.
 lib. 3. præsumpt. 90. à nu. 6.
 quamuis Paris. de cōfiden.
 quæst. 28. nu. 240. dicat ti-
 tulū constructionis includi
 sub illis verbis, aliasue se-
 cundum iuris dispositionē.
 3 Secundò declarat, q̄ funda-
 re Ecclesiam propriè dicitur,
 qui fundum dat seu as-
 signat, in quo Ecclesia con-
 struatur, seu edificetur ea.
 Abbat. 2. 18. quæst. 2. & c.
 nobis de Iurepatronat. vbi
 Doctor. Coras. supra nu. 12.
 & alij supra relati. Vnde
 faciēs in Ecclesia Cappel-
 lam, vel altare non erit
 solus patronus illius, sed
 etiam Ecclesia erit compa-
 trona, & concurret in præ-

sentādo ratione fundi, quē
 ponit id est, el sito, ita Abb.
 in cap. ad audientiam, de
 Ecclesijs edifican. num. 11.
 dicens nō esse ab alio tactū
 & esse notandum, quia in
 multis locis, propter inad-
 uertentiam non seruatur,
 item Abb. in cap. cum Ec-
 clesia vulturana de elect.
 num. 38. circa fin. Felyn. in
 cap. cum venerabilis de
 except. num. 37. Rochus
 verbo fundauit, quæst. 10.
 & verbo construxit, quæst.
 7. & verbo dotauit, quæst.
 15. Paul. de Citadinis 3. p.
 causa 1. nu. 80. & Lamber.
 1. p. 1. lib. q. 8. ar. 6. Gózal.
 in reg. 8. Cācel. gl. 10. à n. 9.
 ait tamen Rocchus d. verb.
 & docuit quæst. 1. ad fin.
 quod valeat consuetudo,
 vt Ecclesia non sit compa-
 trona, ratione fundi, sed
 præsentatio tantum spectat
 construentibus, & dotanti-
 bus cappellam, vel altare,
 in ipsa Ecclesia, & c. sequi-
 tur Lambert. ibi nu. 4. sub-
 dens, quod ideo diceret,
 non ex inauertentia, vt di-
 cit Abb. nō obseruari, quod
 Ecclesia.

Ecclesia ratione fundi non sit patrona Cappellæ, vel Altaris in ea fundatæ, sed ratione huius consuetudinis, quam vidisse seruari, ait num. præcedente, & ita etiam audios seruari in Hispania. Nam nunquam Ecclesia concurrit in præsentando ad huiusmodi cappellas, & c. sed constructor, & dotator, & eorum successores tamquam patroni, soli sequitur etiam Gózal. supra num. 13. Rursus prædicta doctrina non procedere etiam sclusa consuetudine quando faciens cap⁴ pella soluerit aliquid Ecclesiæ pro fundo idest el sitio, vt solet fieri in Hispania. Nam tunc non potest dicere Ecclesia ponere fundum, cum illi soluatur pretium pro illo, quod videtur posse fieri, nam promissio, & licentia ibi edificandi videtur pretio existimabilis, & non quid spirituale, vt tradit Gonzal. d. glo. 10. num. 14. & 15. Tertiò declaratur sola fundatione hoc est fundi assignatione.

Non statim queri Iuspatronatus, sed sequuta constructione, & dotatione, vel ab ipso fundatore, vel ab alijs Abb. conf. 106. 2. p. Rocch. in princ. nu. 3. & verbo fundauit quæst. 2. Coras. supra num. 13. & Greg. Lop. d. l. 1. glof. 3. & vide Lamb. 1. par. lib. 1. quæst. 1. art. 1. sub num. 16. & 3. quæst. art. 1. & 4. quæst. art. 1. nam non potest quis dici patronus Ecclesiæ, quæ nondum est, forteque non est fundum, cap. ad audientiam 2. de Ecclesijs edificandi, & Coras. nu. 13. Ecclesia tamen, seu cappella incepta edificari, seu posito primo lapide cum consensu ordinarij, statim etiã ante professionem videtur acquirere Iuspatronatus, licet non exercitiũ, & effectus illius procedit ex adimpletione causæ quam facit. Si verò penituit, & reliquit edificium non acquiritur ei Iuspatronatus, sed perficiendi, Paul. de Citad. 3. p. caus. 1. q. 14. & Gregor. Lopez. d. l. 1. gl. 1. nam licet latè edificium

L ince-

inceptum non possit adhuc Ecclesia, vel cappella propria, tam ex quo cum auctoritate ordinarij est inceptum est locus pius, & religiosus, maxime si ibi est fixa crux, & c. vt in capit. nemo de consecratione distinct. 1. Durandus de vfi- bus lib. 1. cap. 2. num. 7. & sic in illo cadit Iuripatronatus. Et addit Lamber. sup. quod si dos daretur in limine foundationis Ecclesie, sed potest ante tamen consecrationem, & viam ante perfectionem edificij adhuc diceretur cadere exercitiū Iurispatron. vt presentetur rector, saltem pro administranda dote, licet non quo ad alia, & capit. Ecclesia, etenim incepta statim capax est dotis, iuxta dicta, & si dos in specie assignata, & dotata ante affixione primi lapidis, statim post illius affixionē ei acquiritur, absque traditione ad l. fin. cap. de sacrosanct. Eccles. Nec obstat, quod Ecclesie constituendæ, quæ non est nō potest fieri dotatio cap.

Abbatē de re iudicat. in 6. & dict. cap. ad audientiam 2. & ibi Abb. num. 3. & Rota in Gienen. Præstimonij, & passim in varijs causis, quamuis Ecclesia nondū constructa possit etiam hæres instituit, & sibi legatum relinqui, cap. 3. de testamen. & ibi Abbb. nu. 2. & Imola num. 5. Guliel. Benedic. in repet. cap. Rajnuius de testament. verb. & soboles quam gestabat in vtero num. 52. & Mieres de maioratib. 17. quæst. 36. num. 3. & fuit resolutum, coram Domino Orano, in vnâ sotrini Monasterij de anno 1598. cuius differentia rationem tradunt Bar. Abb. Gulielm. Benedic. & alij moderni. Nam responderunt id non procedere in dotatione ex causa dotis, quæ rectæ potest fieri Ecclesie construendæ, non solum obligando, sed daturum, & traditurum, sed etiam statim assignando, & donando bona pro dote, vt in d. cap. nemo, vbi Archid. & domini explicantes illud

illud verbum diffiniat, idest diffinitiuæ tradat, vel ad tradendum per publicum instrumentum sollemniter se obligat, & Rocch. dict. verbo dotauit, q.7. Lâber. d.1.par.1.lib.cap.5.art.10. vt statim acquiratur Ecclesiæ, sed cum fueri edificata, vel saltem incepta, sicut Ecclesiæ construendæ potest concedi priuilegium, non vt statim sit priuilegiata, sed postquam fuerit cōstructa, Abb. in d. capit. ad audientiam 2. num. 2. sic intelligens, tex. ibi, & Guido Papa decis. 267. & ibi Add. Ranchini.

ARGVMENTVM.

Instrumentum non signatum solito Notarij signo, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXII.

R Espondeo nunc, pro vt in facti contingētia respondi non probare, & cōsequenter non dici authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, quam opinionem fundavi ex cōsilio Ancha. 43. vbi in proprijs terminis voluit instrumentum carrens signo dici imperfectum, & nullam probationem induci sequitur, Corn. in consil. 226. vol.3. Paris. consil.6. vol.2. post Inno. & reliquos communiter omnes in cap.1. & 2. de fide instrumentorum, & Dec. in capit. si scripta num.37. eodem tit. & in specie hoc idem voluit Iacob. Nouell. regul. 117. vnde Felyn. in cit. cap. si scri-

L 2 prura.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum carens solito signo Notarij non dicitur authenticum, vt probetur Iuspatronatus.*
- 2 *Instrumentum non signatum solito signo Notarij est nullum.*
- 3 *Signatum cognoscitur ex signo.*
- 4 *Signi sollemnitas, an sit grauis, vel leuis.*

prura, vbi supra voluit inter requisita instrumēti esse signum Notarij, ita quod eius ommissio vitiat instrumentum secundum Bar. in 1. constit. ff. & Imol. in l. ad testium, §. si quis tales, ff. de testibus, gloss. in §. sed si instrumēta in verbo oportet de fide instrumētorum, & gloss. in §. item lex Cornelia instit. de publicis creditis cuius conclusionis illa vēditur ratio ex eo, quia
 3 signum cognoscitur signatum, & latè traditis, per Annam in allegat. 111. & 162. ex c. cum redemptor 11. distinct. Bald. in l. non aliter, ff. de adoptionibus, & in l. 1. §. editionem, ff. de
 4 edendo, & propterea Notarius non debet mutare signum solitum iusta notata, per Alex. in cons. 59. vol. 2. Dec. in cons. 71. Surd. latissimè in cons. 77. volum. primo, vbi plura ad hoc adducit, Spec. in tit. de instrument. editione in §. instrumenta incit, item quod nō est signatum, & probatur apertè in l. fin. C. de acces-

foribus, nec potere ab eandem rationem Notarius, vti signo alterius Notarij, vt per Bar. in tract. de insignis, & armis, cum alijs allegatis, per Anan. in cap. accedens de crimine falsi, & adeo signum Notarij est necessarium, vt procedat etiam si faceret scribere instrumētum, per alium Notarium secund. Bal. in Rubrica de fide instrumentorum, & idem Bald. notabiliter more suo in l. Lucius in principio, ff. de militari testamento, & in l. contractus in 3. col. C. eodem tit. & in l. ex eo, C. si certum petatur.

Non obstat, quod signū sit levis sollemnitas secundum Felyn. in cap. 1. de fide instrumētorum, & propterea eius ommissio non vitia- re instrumentum, nec desini dici authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, ad tex. in d. l. 1. ff. de ventre inspiciendo, & latè tradita per Gratianum Rotē Marchiæ in decis. 1. quia responderetur hanc non dici leuem

leuem sollemnitatem iuxta magis immunē scribentium sententiā, de qua per Felyn. in rubrica de fide instrumentorum num. 13.

SVMMARIVM.

- 1 Regdificio continetur, sub nomine fundationis, seu dotationis.
- 2 Instrumentum refectionis Ecclesiæ dirutæ dicitur instrumentum authenticum, quod declara, ut num. 3.

ARGVMENTVM.

Instrumentum refectionis Ecclesiæ dirutæ, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXIII.

- 1 **S**Vb verbo fundationis, seu dotationis, ac cōstructionis cōtinetur etiam reedificatio ad effectum quærendi Iuspatronatus, &

propterea si reperiatur instrumentum in quo apparet aliquam familiam reedificasse Ecclesiam in totū destructam posset dici authenticum, vt censeretur probatum Iuspatronatus ex illa causa à iure approbata perinde, ac si ab initio illam construxisset, glos. quam Doctores communiter sequuntur in c. 3. de Iurispatronat. quod intellige, vt supradixi, vbi reedificatur Ecclesia penitus destructa alias secus, quia non acquiritur Iuspatronatus, Roccus verb. construxit, q. 8. num. 12. Lambert. libr. 1. quæst. 6. art. 6. Mendoz. de reseruat. Iurispatron. vers. magna est deputatio, Zerula in Praxi Episc. verb. Iuspatronatus §. 2. in fine, & Rota in vnâ Regien. Archipresbiteratus 13. Ianuarii 1553. coram Augustino in qua fuit resolutum, Iuspatronatus concessum à Papa ex causa reparationis Ecclesiæ, quasi collapsæ esse reuocatum per reuocationem cōcessionum Iurispatro-

patronatus præterquam ex
dotatione, & fundatione,
quia Ecclesia non erat re-
stituta à fundamentis, vnde
non potest dici ex funda-
tione, sed ex priuilegio 41.
Rota in vnâ Bononien. Iu-
rispatron. 20. Martij 1520.
coram Robusterio, quæ est
1558. par. 1. diuers. & in
vna Perusina 3. Decembris
1576. coram Blancetto,
quæ est 306. parte prima,
& facit ad idem decif. Se-
raphin. 269. part. 2. vbi fuit
dictum per reedificationem
non acquiri Iuspatronatus,
nisi reedificatio fiat de re
in totum penitus extincta
sequitur, Menoch. qui cu-
mulatissimè hanc materiam
tractat. in tract. de præsum-
ptionibus præsumpt. 90. &
Gonzal. latissimè in Reg. 8.
Cancell. glos. 18. num. 53.
allegans plures decif. Ro-
tales.

SUMMARIVM.

- 1 *Iuspatronatus acquiritur
ea dotatione congrua, &
sufficiens, quod amplia,
ut nu. 2. limita, ut nu. 3.*

ARGVMENTVM.

*An instrumentum dotationis
insufficientis dicatur authē-
ticum, ita ut, & eo probetur
Iuspatronatus.*

RESOLVTIO XXXXIV.

Negatiuè est respon-
dendum, quia sci-
mus, ita demum acquiri Ius-
patronatus ex dotatione, si
sit congrua, & sufficiens, nā
dotans insufficienter, non
efficitur patronus, glos. in
cap. quicumq; 16. quæst. 7.
Abb. in cap. ad audientiam
1. de eccl. edifican. num. 4.
Rochus de Iurepatr. verb.
& dotauit, qu. 8. & 9. Lam-
bert. 1. par. 1. lib. quæst. 5.
art. 12. Gregor. l. 1. glos. 3.
& 5. & Rota decif. 528. sub
num. 2. par. 1. diuers. & cen-
suit S. Congreg. Conc. vt
declaratione super capit. 4.
sess. 21. de reformat. (Dotās
insufficienter, quod arbitra-
bitur ordinarius, non ac-
quirit Iuspatronatus, sed
dicitor benefactor.)

2 Quod

2 Quod procedit, etiam si dos minus cōgrua assignata, cum consensu Episcopi, illam approbantis pro cōgrua, Rocchus d. quæst. 9. quicquid, dicat Lambert. quæst. 161. art. 13.

3 Si tamen concurrunt plures in dotatione, dantes simul dotem competentem, licet inequaliter, & singuli non dent dotem competentem, omnes equaliter fiunt patroni, sicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione, Abb. d. num. 4. & in rubrica de Iurepatron. nu. 6. Rochus d. verb. & dotauit, quæst. 12. Lambert. 1. part. 1. lib. quæst. 3. artic. 5. Coras. d. cap. vlt. nu. 14. Greg. Lopez. d. glos. 5. & censuit S. Congreg. vt in sequent. declaratione super d. cap. 4. *Quando concurrunt plures in dotatione, licet equaliter non contribuant omnes efficiuntur patroni, etiam si sufficientem dotem competentem, quia ex quo ille, qui plus contulit admittit olium secum, videtur ipse commu-*

nicare ius sibi competens in illo patronatu.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum in quo non apparet de loco consecutionis, an valeat.*
- 2 *Instrumentum non continens locum, ubi cōfectum fuit non est authenticum.*
- 3 *Instrumentum non continens locum loci non dicitur authenticum.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum foundationis Iurispatronatus si careat loco, ubi fuerit consecutum, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO XXXV.

- 1 **Q**uamuis Archid. in c. cum redemptor. circa finē 12. q. 2. dicat valere instrumentum in quo non apparet de loco consecutionis contrariam tamen sententiam veriorē ~~commu-~~

communiorem, ac in praxi magis receptam censui in quadam causa Iurispatronatus mihi delegata, & sic iudicaui causam adiectam in derogatoria Pontificis constituto prius coram ordinario, quod sit de Iurepatronatus non esse verificatam per productionem instrumenti foundationis in quo minimè apparebat de loco confectionis eiusdem instrumenti, & motus fuit ad id iudicandum per decis. Rotæ apud Testulum 67. vbi instrumentum in quo nō apparet de loco, vbi fuit confectum nō valet, & hoc per expressissimum, tex. in cap. Abbate, §. sanè, versic. ex his de verborum significatione, & in cap. quoniam contra falsum de probat. & in §. quantum, vbi Doctor. communiter col. 7. qui naturales efficiuntur legitimi, & glos. notabilis in l. optimum super verb. in ipsis C. de contrahendum stipulatione, & in l. generali, C. de tabulis exhibendis lib.

3 Ampliatur supra positam

conclusionem procedere. ac locum sibi obtinere, vt pariter instrumentum non dicatur authenticum ad effectum de quo supra si non apponatur locus loci secundum Bar. in l. de pupillo, §. §. qui, ff. de noui oper. nunciatione, Rota in decis. 6. de consuetudine in nouiss. eadem Rota in decis. 5. de fid. instrumentorum in antiquis, vbi tabellio debet ponere in instrumento contractus, seu pro curationis locum loci, vbi fuit receptum allegat Spec. in tit. de instrumenti editione §. instrumentum versic. quid si locus, & Io. Andrea in fin. de regulis iuris in 6. Bald. in l. contractus in 5. col. versic. modo queritur, C. de fide instrumentorum, & Card. in proemio clement. prope finem, vbi multa pulcherrima ad hoc valde conferentia adducit.

SVMMARIVM.

Instrumentum in quo apparet Iuspatronatus concessum

cessum fuisse ex priuilegio non dicitur authenticum; etiam si priuilegia continerent amplissimas clausulas num. 2. quod ampliatur, ut num. 3. 4. & 5. limitatur, ut nu. 6.

ARGVMENTVM.

An instrumentum in quo apparet Iurispatronatus concessum fuisse ex priuilegio dicatur authenticum.

RESOLVTIO XXXXVI.

- R** Espondi negatiuè, ex quo per concilium sublata sunt omnia Iurapatronatus competètia super quibuscumq; beneficijs vigore priuilegiorum cum quasi possessione inde sequuta, & post concilium à suis collatoribus, vti libera conferri debent, exceptis patronatibus super cathedralibus, & c. quod procedit etiam si talia priuilegia, amplissimas clausulas contineant, & quod habeantur, & regulentur proinde hac

si talia Iurapatronatus cōpeterent ex vera fundatione, & dotatione, & cum alijs efficacissimis clausulis, & cap. quia licet Princeps fingat esse vera ex fundatione, & dotatione, tamen re vera sunt ex priuilegio, cum Princeps non possit veritatem mutare, quamuis contra eam fingere possit, vide Gonzal. in Regul. Cancell. de Altern. §. 1. proem. num. 74. & 75. & glos. 18. num. 98. & seqq. glos. 43. num. 13. Massobr. in praxi hab. conc. ad vac. paroc. Eccles. prælud. 7. dubio 20. à num. 48. Castren. conf. 340. incipit præmissis num. 2. volum. 1. & quatenus Concilium Triden. loquitur de fundatione, & dotatione intelligitur de vera: non autem ficta l. 3. §. hæc autem verba, vbi Bart. ff. de neg. gestis, idem Bart. in l. si is, qui pro emptore nu. 33. & ibi Iason. nu. 120. cum sequentibus, ff. de vsu capiend. cum adductis per Gōzal. glo. 43. d. regulæ nu. 13. cum sequentibus. Sic

M fuit

fuit decifum in vnà cordu-
ben. Iurispatronat. 20. No-
uembris 1566. coram bon.
mem. Ioan. Altobrandino ,
quod si ex mero priuilegio
competeret alicui Iurispat-
ronat. in cuius concessio-
ne disponatur , quod sit ei-
dem naturæ, ac Iuspatrona-
tus ex fundatione, & Regū,
quod non obstante dicta
clausula, quod Concil. Tri-

3 Amplia supra positatam
conclusionem pluribus mo-
dis, vt infra.

Et primò non obstante
derogatione, ac clausulis
infectis in priuilegio dero-
gantibus, quibuscumque
fundatoris constitutioni-
bus, quia non porriguntur
ad constitutiones Cōcilia-
res, nisi nominatim illarum
mentio facta fuerit, cap. ex
parte de cappellis Monach.
Oldrad. cons. 326. num. 1.

Cald. consil. 2. de priuileg.
Archid. in cap. 1. nu. 2. ante
finem de constit. in 6. Barb.
cons. 23. num. 6. volum. 3.
Felyn. in capit. nonnulli ,
nu. 2. & 3. de rescript. Ca-
putaquen. decif. 176. nu. 1.
per totam decif. 268. nu. 3.
p. 1. Rota decif. 122. nu. 1.
& decif. 123. num. 1. cum
seqq. par. 1. diuers.

4 Amplia secundo proce-
dere etiam si in priuilegio
dicatur , quod esset eisdem
prorsus naturæ, & roboris,
ac si ex fundatione, & do-
tatione competeret, cum
sit ad instar, & non propriæ
ex fundatione, & dotatione
ita censuit Sacra Congre-
gatio Cōcil. super d. cap. 9.
his verbis Patronatus, qui
fuerunt concessi, vt essent
eisdem prorsus naturæ ro-
boris, & cap. cuius Iuspa-
tronatus laicorum, & nobi-
lum, & Regū, ac si ex fund.
& dotati forent, Congre-
gatio censuit, & cēseri sub-
latos, quia cum sint ad in-
star, & non propriæ Regū,
nec ex fundatione; ideo nō
comprehēdi sub exceptua-
tis,)

tis,) & tradit Gonzal. sub num. 102. fuisse decisum in vnâ cordub. 20. Nouëb. 1599. coram Do. Ioan. Al- tobrandino, quod si ex me- ro priuilegio cōpeteret ali- cui Iuspatronatus in cuius concessione disponatur, q̄ sit eisdem naturæ, ac Iuspa- tronatus ex fundatione, & Regum non obstante dicta clausula, & quod Concil. Trid. præseruet Iuspatron. ex fundatione, nec non ex priuilegio, quod est regi- bus concessum erit nihilo- minus derogatū, & subla- tum tale iuspatronatus per dictum Concilium.

5 Amplia tertio, vt non- profit in memorabilis, vt cēfuit Sacra Congregatio, cuius verba sūt. (Remanet dubium, an quando constet de origine priuilegij, vel præsumitur esse priuilegio aliquod Iuspatronatus, & est immemorabilis profit illa, vel non propter clau- sulam derogatoriam in fi- ne, & c. positam, ibi non- obstantibus quibuscunque consuetudinibus, & imme-

morab. quasi referenda sit etiam ad Iuspatronat. & in hoc Congregatio respon- dit non prodesse.)

6 Limita nunc non proce- dere in Iurepatronatus cō- cessis ex priuilegijs ex cau- sa onerosa, vt fuit resolu- tum in causa Valentini Pa- rochialis de Consentanea 30. Ianuarij 1581. & 26. Ia- nuarij 1582. coram D. Se- raphino, quæ habetur 1. p. diuersorum decis. 687. & 2. p. 269. quod vt dicitur de- cis. 687. fuit sēpius in alijs causis à Rōta animaduer- sum, & in Patauina Iurispä- tron. 29. Ianuar. 1590. co- ram eodem D. Seraphino, vbi fuit resolutum, quod Iuspatronat. concessum ra- tione reedificationis non- tollitur, per Concil. quia non derogat patronatibus, qui ex iuris communis di- sposit. competunt, nec ista concessio potest dici merū priuilegium, & si haberet aliquid priuilegij, tamen- quando ex causa onerosa seruandum esset, resoluit Rota in d. Valentina de

M 2 Con-

Consentayna, & cap. & idē induitur in alia Placentina Parochialis de mirabil. cōducunt, tradita pet. Gonzal. glos. 28. à num. 13. & glos. 36. & quā plena manu docet Nouarius forens. quāst. lib. 1. cap. 53.

SVMMARIVM.

1. *Instrumentum insertum in priuilegio Principis, an dicatur authenticum ad finem probandi Ius patronatus.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum insertum in priuilegio Principis, an dicatur authenticum ad effectum probandi Ius patronatus.

RESOLVTIO XXXXVII.

1. **P**osset quoque dubitari, prout, & in facto pariter externa die contingit dubitari, quid de instrumento inserto in priuilegio Principis, an probaret,

& resolui esse considerandum, an fuerit insertum de consensu partis, aut auctoritate Iudicis, nam tali casu probari scribunt, Imola in c. cum iure, de offic. deleg. Alex. conf. 6. num. 8 lib. 4. Natta conf. 143. nu. 3. lib. 1. Crauet. latè de antiq. temp. p. 1. se 2. 8. num. 19. vbi dicit eo magis, si in antiquis, & hoc nullum habere dubium, si priuilegium fuisset concessum à Papa Cardinali, Episcopo, & alio habente facultatem, id de nouo inducere, & disponere glos. in c. Romanorum distinct. 19. Bart. decis. 247. num. 3. cum alijs adductis, per Mascard. de probation. concl. 923. num. 9. Curt. in l. admonendi num. 53. ff. de iureiurand.

SVMMARIVM.

1. *Instrumentum fundationis ex quo non videtur translatum dominium non dicitur authenticum.*
2. *Dominium directū transferri debet ad effectum acquis.*

acquirendi Iuspatronatus.

- 3 Censuræ reservatio non constituit Iuspatronatus, & quid de consensu Episcopi, num. 4.

ARGUMENTVM.

An instrumentum foundationis in quo apparet non totum dominium fuisse transfatum in Ecclesiam dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXVIII.

IDubitatur an ex qualibet collatione huiusmodi acquiratur Iuspatronatus, conclusio est negatiua, necessario est enim, vt cum fundo trasferatur etiã totum dominium, alioquin non acquireretur, Gail. in repetit. cap. fi. de elect. in 6. allegans Io. Andr. in capit. proposuit 6. de fil. præsbyt. quem refert Lamber. lib. 1. p. 1. art. num. 2. & sustinet eius dictum, & exornat addens, quod si dominus fun-

2 di vellet retinere penes se aliquod dominium putat directum, Ecclesia non deberet ibi edificari, & si de facto construeretur, dominus fundi nullatenus acquireret Iuspatronatus, pro vt etiam non acquireret si
3 in limine erectionis referuaret sibi censum super Ecclesia, reservatio etenim census designat reservacionem diuersi dominij, vt notatur in cap. constitutus 6. de relig. dom. sed hic aduertendum est ne capiatur error, nã tex. glos. & omnes scrib. in capit. præterea 13. Iurepatronat. volunt quod
4 patronus possit in limine foundationis referuari sibi aliquem censum cum consensu Episcopi, vel aliquid aliud temporale exigendū ab ipsa Ecclesia, latè Rocchus de Iur. patr. in verbo, & vtile num. 6. Primum dictum fuit ex illatione Lambert. d. art. 2. num. 5. sed vt ad concordiam reducamus hos doctores dicendum est doctrinam Rocchi, ac text. c. præterea 13. de Iurepatr. intrare,

intrare, & locum habere quando patronus dotauit, sufficienter, doctrinam verò, Gail. ac aliorum negantium intelligi quando fundator dotauit insufficienter quod annuit, idem Rocch. vbi supra; vel secundum eundem Labertinū quando patronus reseruauit quid sibi censum, sed in moram naturam census, quia hoc casu trātulisset in Ecclesiam vtile, & directum dominium, prout etiam non acquireret talis fundator Ius patronatus, si docet fundum pro fundanda Ecclesia ad emphyteusim reseruato sibi certo canone annuatim exigendo ab ipsa Ecclesia; nam per contractū emphyteoticum dominium directum remanet penes concedentem in Ecclesia autē non trasfertur nisi vtile, vt per glos. in d. cap. constitutus 6. de relig. dom. & c. 2. de iure emphyt. per tot. vbi omnes, quod dans talem fundum nō acquirit Ius patronatus, & ratio negatiua est, quia dominus debet da-

re dotem non repetitiuam qualis planē esset, si donec fundus in emphyteusi, quia si non solueretur canon per triendium repetetur fundus cap. 2. de iure emphyt. Lambert. loco supra citato num. 7.

SVMMARIVM.

Instrumentum continere debet descriptionem testium alias non dicitur authenticum, nisi Notarius esset rogatus, vt num. 2. limitata, vt num. 3. 4.

ARGVMENTVM.

Instrumentum in quo non reperitur descriptio testium, An dicatur authenticum ad finem probandi Ius patronatus.

RESOLVTIO XXXXIX.

CVm inter cœtera requisita in instrumento illud etiam sit necessarium, quod in ipso descripti sint

fin testes, Specul. in tit. de fide instrumentorum S. 2. ad fin. Abb. & Butr. in cap. 1. eodem titulo, vbi etiam Felyn. nu. 14. ideò authenticum appellari non potest instrumentum, in quo talis sollemnitas non reperitur facta, nec ex illo probatur Iuspatronatus.

- 2 Declara tamen hanc opinionem, quod vbi Notarius esse rogatus de actu nõ requiritur subscriptio testium, sed satis esse, quod nomina testium inscribantur per Notarium l. in donationibus, vbi glos. & Bal. C. de donat. glos. in auth. de hæred. & Falcid. S. si vero in verbo ad hoc, quod tamen fallit in casibus incasibus, in quibus requiritur subscriptio expressè à lege, vel canone, & ita intelligitur, quod notat glos. in l. generaliter, C. de tabul. lib. 10. & in cap. quoniam contra de probat. in verbo duos, de quo vide omnino Bald. in l. 1. C. ad Velleian. & Io. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de

instrumen. edit. S. breuiter, Canonistæ in cap. Ioannes de fide instrumentorum.

- 3 Declara etiam non esse necessarium testiũ subscriptionem, quando consuetudo releuaret ab hac sollemnitate, Innocent. in d. cap. 1. de fide instrumenti arg. cap. cum dilectus eodem titulo, quia consuetudo multa operatur, cū eius vis sit grandis, & lata, itaut equiparetur legi particulari, & statuto, imò esse magis fortis, quam statutum Nouarius in praxi elect. & variat. fori quæst. 4. num. 14. sect. 1. in antiqua impressione in paruis.

- 4 Declara pariter, nisi instrumentum esset factum in publico parlamẽto, quia præsumitur, quod ibi fuerint multi testes, vt singulariter per Specul. de fide instrument. S. restat, versic. sed cum literis, quem refert, & sequitur Felyn. in cit. cap. 1. num. 16. vbi alias adducit declarationes, vt apud eum.

SV M-

S P E C I M M A R I V M .

- 1 *Instrumentum, ut dicatur authenticum requirūtur etiam ſollemnitates iuris municipalis in hoc Regno quod explicatur.*
- 2 *Nomen principis an neceſſariō apponi debeat in instrumento traditur nu. 4.*
- 3 *Inditio an neceſſariō apponi debeat in instrumento, num. 1.*
- 4 *Instrumentum dotale, quando dicatur liquidū, & authenticum traditur Quid in alijs instrumentis, traditur num. 7.*

A R G V M E N T V M .

Instrumentum an dicatur authenticum ad effectum probādi iuſpatronatus, ſi careat ſollemnitatibus iuris communis verum habet ſollemnitates iuris municipalis.

R E S O L V T I O L.

- **R**egulariter, ut instrumentum dicatur au-

theticum, ut ſupradiximus debet confici cum debitis requiſitis, ex diſpoſitione iuris, ſiue communis, ſiue municipalis; hoc enim instrumento dicitur probatio probata euident, & manifeſta, ut probaui ſupra, & tradunt Abb. Dec. Crauet. & alij quos probat, Tuſch. in verbo instrumentum probat, concl. 237. nu. 19. cum ſeqq. & in hoc omnes conueniunt. Quod attinet ad ſollemnitates iuris municipalis vnusquisque ſua ſtatuta, & conſuetudines conſulat: de hoc enim requiſito non pōteſt tradi certa regula, & ideo fieri debet ad vnguem cum omnibus requiſitis, per ſtatutum, vel conſuetudinem loci, alias nō valet. In hoc Regno, ut habetur in Conſtit. Regni instrumentorum robur, cum interuentu iudicis ad contractus, & ad minus duorū, vel trium teſtium fieri debet per Notarium publicū, cum designatione loci, ac temporis, alias non valet, ut in d. Conſtitut. habetur,
vbi

vbi omnes, ponit etiam aliqua Napod. de instrumentor. confect. num. 51. nomen Principis regnantis in illo loco, & etiam necessarium, alias instrumentum non valeret, nisi consuetudo esset in contrarium, de qua materia latissime tractat Tusch. loco citat. Sic etiam concl. 244. tota, qui prædicta requisita examinat in verbo Notarius conclus. 73. cum seqq. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 12. vbi etiã de indictione anni, latissime Fontanell. de pact. dotalib. concl. 1. tota, vbi multas examinat quæstiones de oppositione dicti, anni, hora, & c. ad quem mitto lectorem, sic etiam claus. 2. vbi de inuocatione domini. Licet, vt instrumentum dotale sit authenticum, non solum prædicta 1 requisita sunt necessaria, sed etiam necessarium, vt probetur matrimonium fuisse sequutum, non aliter instrumentum dotale non est 3 liquidum, nec authenticum, nec habet executionem pa-

ratam, vt post Bald. in rubr. num. 9. C. de priuileg. dot. & alios notat Viu. decis. 39. lib. 1. vbi sic refert decisum, quos probat Fontanell. in tract. de pact. dotalib. claus. 4. glos. 1. num. 55. Carauit. in Rit. 167. nu. 5. de Franchis decis. 366. & nos in collect. decis. 152. Qualiter autem dicantur instrumenta liquida, & habere executionem paratam, Carauit. dict. Rit. 166. 167. Sed respectu instrumenti dotalis, probato iam matrimonio, & stipulata sint capitula matrimonialia in forma, iam habet hoc instrumentum executionem paratã, vt probat præcitati Doctores, & Nouar. in decis. status Amalphitæ.

SVMMARIVM.

Documenti appellatione
venit probatio per testes,
& num. 2. vbi Rotæ Romanæ verba reponuntur,
& vide num. 9.
Verba aliasue secundum
Iuris dispositionem qualiter intelligantur.

N 4 Modi

- 4 *Modi quibus Iuspatronatus probetur reponuntur, num. 6. & 7.*
 5 *Multiplicate presentationes, quae dicantur.*
 8 *Author declarat dicta in resolut. 2. & 3.*

ARGVMENTVM.

Probatio Iurispatronatus facta per testes num dicatur 2 authenticum documentum.

RESOLVTIO LI.

QVamuis alibi reposuerim, quando dicatur authenticum documētum, tamen est aduertendum pariter appellatione documenti, de quo in Concilio venire etiam
 1 probationem factā per testes, ut per glos. in cap. 1. de except. in 6. & propterea post cōcilium testibus probari posse titulum Iurispatronatus voluit in terminis proprijs Nouarius in quadā allegatione inserta inter nostras collectaneas decis. collect. 3101. par. 7. in vers.

quod ostensis tot presentationibus pagin. 289. qui fatetur, iuxta hanc opinionē determinasse Rotā in vna Tirafonen. Iurispräsentandi Mercurij 5. Maij 1593. corā R. P. D. Penia, & alias in Lucana plebis Mercurij 22. Iunij 1590. coram R. P. D. Gipsio in illis verbis nempè,

Non obstat, quod Iuspatronatus vniuersitatis praesumatur ex usurpatione quaesitum, Put. decis. 57. lib. 1. ut fuit dictum in vna Nullius Iurispatronatus corā Domino meo Pamphilio 2. Maij 1558. & coram me in alia Bononiensi de Varignana 10. Iunij 1589. quo fit, ut requiratur plenior probatio, iuxta Concil. Trident. sess. 25. cap. 9. Quoniā Concil. Trident. solum statuit, quod titulus Iurispatronatus probetur per legitima documenta appellatione quorum continentur, nedum instrumenta, sed etiam testes praesumptiones, & probationes à iure cōmuni approbatae, glos. in cap. 1. & ibi Archid.

Archid. de except. in 6. in persona verò suspecta, tunc concilium requirit scripturam pro forma, quando ipsa suadet Iurispatronatus in presentationibus, quæ non possunt probari, nisi per scripturam, ut fuit decisum in illa Nullius Iurispatronatus propter ea, quæ dicuntur, quod ubi probatur fundatio, & dotatio per legitima documenta non requiritur immemorabilis, & testes inducendi dumtaxat fuerunt ad probandam presentationem habuisse effectum, ut bene demonstrat informantes pro vniuersitate hætenus Rota.

Et iuxta hanc sententiam video pariter concludi in infra scriptis iurium allegationibus editis in facti contingentia per V.I.D. Franciscum Seuerinum, quarum tenor est, ut sequitur.

In præsentī causā Iurispatronatus Cappellanię Sanctę Marię Purificationis, sitę intus Venerabilem Ecclesiam omnium Sanctorū Terrę Roccæ Monfinę, ad quam fuerūt præsentati D.

Ascanius de Felippo, & D. Ioan. Nicolaus Lato, plura dubia excitata fuerunt in Episcopali Curia Ciuitatis Theani, vbi inter ipsas partes lis vertebatur.

Dubium fuit circa probationem Iurispatronatus, si poterat dici constare de Iurepatronatus secundum, tradita in Conc. Trid. sess. 25. cap. 9. dum ibi, Sancta Synodus decernit, ut titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs requisitis ostendatur; siuē etiā ex multiplicatis presentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominem memoriam excedat, &c.

Admodum Illustris olim Vicarius generali dictę Curię, non constare de Iurepatronatus omninò asserbat, quia aliquo modo non constabat de fundatione, vel dotatione secundum disposita in dicto capit. 9. Sac. Conc. Trid.

Ipse verò, qui partes Reueren. D. Ascanij tuebar,

N 2 oppo-

oppositis per dictum Perilustrem Dominum Vicarium non obstantibus in contrariam sententiam inclinabam, mouebar ex eodem cap. 9. dicti Sac. Conc. aliasue secundum iuris dispositionem, 3 que verba exponunt Doctores idest, vel alijs modis secundum iuris dispositionem, ita D. Ricc. meritissimus Episcopus Vici Equensis meus Dominus obseruandissimus par. 1. var. resolut. Praxis fori Eccl. resol. 130. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. de mens. & altern. glos. 18. nu. 50. & seqq. idem Episcopus Ricc. nunquam satis laudatus, sed semper laudandus in decis. 72. num. 7. part. 1. Garz. de benefic. part. 5. capit. 9. num. 81. tomo 1.

Ex quo infertur foundationem, & dotationem Iurispatronatus non solum 4 posse probari per authentica documenta, & per multiplicatas presentationes, vt in d. cap. 9. dicti Concil. Trid. Sed etiam alijs modis, secundum iuris comu-

nis dispositionem; & sic etiam per testes Rota decis. 542. in recollet. per Farin.

Videndum est igitur quibus modis fuit probatum, hoc Iurispatronatus. Primo fuerunt presentate duæ bullæ, in quibus attestatur, huius Iurispatronatus presentationem spectare, & pertinere Peccierillis, alias delli Zio Pietri, ad familiam delli Macaroni, & ad familiam delli Zazzara, & ita p Antistites illius temporis fuit iudicatum, quæ plenè probant, quod nouissimè fatetur D. Io. Maria Nouarius meus dilectus pract. concl. noui Iurispontif. concl. 1. alias 94. num. 11. & 12. vbi plures allegat, maximè, quia, presentati à dictis familijs fuerunt instituti, & positi in possessionem dictæ Cappellanæ, ex quibus bullis 5 apparent etiã multiplicatæ presentationes, & licet secundum Doctores presentationes, vt dicantur multiplicatæ ad minus tres requiruntur, tamen duas sufficere testatur Episcopus Riccius

Riccius p. 1. var. resol. Prax. for. Eccl. resol. 127. num. 4. quem sequitur idē **Nouarius** in loco supra relato num. 6.

Suffragatur similiter dictis patronis quasi possessio presentandi in qua reperiuntur, nam licet secundum Conc. Trid. quasi possessio sit sublata, & sit docendum de legitimo titulo, tum quādo ordinarius seruatis seruandis, & præuia causæ cognitione presentationes semel admisit, & instituit nō est amplius docendum de titulo, ita **Episcopus Ricc.** in decis. 117. par. 3. & decis. 21. num. 1. par. 1. **Massobr.** in Prax. habendi concurs. ad Paroch. de deput. Vicar. q. 1. dubio 26. num. 10. & seqq. **Guido Bonus** aduocat. 32. sub. nu. 5. **Genu.** in Praxi **Episcop.** cap. 63. num. 3. in prima editione, **Gonzal.** in regula 8. **Canc.** de mens. & altern. 12. glos. 18. num. 20. **Garc.** de benef. par. 5. cap. 5. num. 137. & seqq. tantò magis cum nō sumus in personis,

& patronis magnatibus, vt idem **Episcopus Ricc.** var. resol. prax. fori Eccl. par. 1. resol. 132. **Guid.** Bonus aduocat. 128. nu. 21. & seqq. & in aduocat. 129. num. 1. & seqq.

Fuit etiam hoc ius probatum per famam, fama enim cōcurrit cū quasi possessione presentandi, etiam attenta dispositione Sac. Concil. Trid. probat Iuspatronatus, **Card. Put.** decis. 60. & 140. lib. 1. **Rota Romana** in nouissimis diuersorum par. 3. decis. 481. & ita fuit decisū in vnā **Imo** lēsi Iurispatronatus die 28. Maij 1584. coram **Pamphilo**, vt in decis. 792. par. 1. in nouissimis **Rote Romanæ**, & iterū in vnā **Aretina** capellaniē corā **Licta**. Imò in antiquis sola fama sine possessione presentandi, probat Iuspatronatus, vt fuit resolutum in vnā **Tirosonēsi** Iurispatronatus die 5. Maij 1593. coram **Licta**, idem refert **Garc.** de benef. par. 5. cap. 9. num. 81. & seqq. vbi refert multas Ro-

12

tae Romanae decisiones, & probationem Iurispatronatus praesumptam in antiquis, etiam per famam sufficere refert Ascia determin. 62. num. 10. & seq. Episcopus Minorensis in Praxi parte 1. verbo Iurispatronatus sub num. 3. Episcopus Riccij in dicta resolut. 32. sub num. 3. vers. quam bonum part. 1. Mar. Ant. var. resol. lib. 1. resol. 109. num. 30. & resol. 80. num. 4. 5. 14. & 15. conrentibus alijs coniecturis, Episcopus Campanil. in diuers. Iur. Can. Rub. 10. cap. 13. num. 417. Farin. decis. 360. num. 4. & seqq. tomo 2. vbi refert cum fama debere concurrere aliqua adminicula, & ibi ponit multas coniecturas est in casu nostro, in quo praesentatur fides multarum visitationum Episcoporum, aliarum scripturarum, in quibus asseritur dictam cappellam esse Iurispatronatus dictarum familiarum, idem Farin. decis. 195. num. 1. tomo 1. & in antiquis Iurispatronatus probari per fa-

mam, & enunciativam factetur, idem Farin. in decis. 374. num. 4. dicto tomo 2. & concurrente publica voce, & fama cum longissima possessione praesentandi idem Farin. decis. 541. n. 1. d. tomo 2. In antiquis ex multiplicatis visitationibus probatur Iurispatronatus, Farin. decis. 13. num. 7. tom. 1. accedente depositione multorum testium de auditu à maioribus, Farin. dicta decis. 13. num. 2. fuerunt exhibitae duae praesentationes factae in duabus vacationibus à dictis familijs, quae magnopere opitulatur, Farinac. decis. 312. num. 7. & seqq. tomo 1.

7 Per verba enunciativa in antiquis instrumentis à diuersis personis emanata probatur hoc ius, ita Garc. in loco supra relat. tom. 88. Mascard. de probat. concl. 959. num. 29. vbi etiam factetur posse probari per famam, & auditum, vt refert etiam decisum, Garc. in d. loco, & Gonzal. in d. glos. 10. num. 50. & seqq. Nouarius

uarius in dies noua semper 8
 producat, & pariat in al-
 legata conclus. num. 9. vbi
 subnequit posse etiam pro-
 bari per prescriptionem
 quatragesima annorum.

Vnde in hac Rocca Iu-
 rispatronatus, licet non ad-
 sint publica documenta, &
 authentica scripturae fun-
 dationis, & dotationis, de
 illis tamen satis constat per
 famam, & auditum, & prae-
 scriptionem, de quibus de-
 ponunt testes cum multis
 adminiculis, & coniecturis
 ut in processu.

Nec de praedictis dubi-
 tandum est in casu nostro,
 cum iurispatronatus, quan-
 do sumus in personis pri-
 uatis, possit probari secun-
 dum iuris communis dispo-
 sitionem, & per testes se-
 cundum Conc. Trid. Fari-
 nac. decis. 374. nu. 1. rom. 2. 9
 iuxta cuius iuris commu-
 nis dispositionem iurispatro-
 natus potest multis modis
 probari, ut per DD. in locis
 supra allegat. Lambert. de
 Iurispatron. 2. p. lib. 2. q. 10.
 art. 4. & seq. Hactenus ille.

Quibus veris existens
 aduertat ne erres, quod di-
 cta per nos supra in resol. 2.
 quod fuerit pro forma in-
 troducendum à Sacro Conci-
 lio Tridentino, ut proba-
 tio Iurispatronatus authen-
 tici scripturis fiat, & reso-
 lut. 3. quod non possit fieri
 per equipollens, & sic per
 testes procedunt in proba-
 tione praesentationum con-
 tinuatorum, vbi per eas pre-
 batur Iurispatronatus, prout
 & ita loquitur declaratio
 Sacrae Congregationis Il-
 lustrissimorum Cardinalium
 Concilij Interpretum, ibi
 adducta, quam ad hunc fi-
 nem apportauit Nouarius
 loco ibidem relato, & Illu-
 strissimus D. meus Cocci-
 nus dec. 25. nu. 2. & nos di-
 cemus infra suo loco, dum de
 hoc articulo tractabimus,
 quia ut supra diximus sub
 verbo authentico docu-
 mento satis est probatio
 per testes, nam illius appel-
 latione non solum instru-
 menta, sed etiam testes, &
 aliae approbate Iuris proba-
 tiones veniunt, iuxta glos.
 superius

superius citatam , & addu-
ctas Rotę decisiones .

ARGVMENTVM.

§ V M M A R I V M .

- 1 *Subscriptio in scriptura priuata, requiritur ad remouendum omnem suspicionem, quę posset cadere super illa scriptura .*
- 2 *Sigillum æquipollet subscriptioni .*
- 3 *Subscribens videtur consentire .*
- 4 *Sigillum non supplet subscriptionem quę requiritur, pro forma .*
- 5 *Scripturam esse scriptam manu debitoris sufficit, licet non sit subscripta .*
- 6 *Scripturę identitas non probatur planè, licet testes deponant se vidisse debitorem subscribere .*
- 7 *Testis deponens de tenore instrumenti non probat, nisi sit peritus .*
- 8 *Sigillum, vt faciat fidem debet cōtinere literas intelligibiles :*
- 9 *Signum vbi agitur de solo præiudicio, signantis probat, sicut subscriptio .*

Instrumentum an deficiat esse authenticum ad effectum probandi Iussu patronatus sę pro subscriptione testium, adhibeatur signum testium scribere nescientium .

RESOLVTIO LII.

Videtur dicendum, quod cum subscriptio requiratur ad remouendum omnem suspicionem, quę posset cadere super scriptura illa principali, vt probatur in §. si quis igitur, in authent. de instrument. edit. & alibi nam æque sufficienter remouetur suspicio per signum, ac per subscriptionem, quia signum facilius imitari, & ab alio fieri potest, quam subscriptio, ideo cessante in signo ratio legis, cessat etiam dispositio, præcipuè in signo, quod penna, & atramento fit ab homine literarum ignaro. Nam si essemus in signo ordinato, vt est

est signum fortè illud esset, vt specie ponit, Roman. in conf. 303. in fin. vbi in terminis vult, quod sigillum æquipolleat subscriptioni, nā subscribens videtur cōsentire, Bart. in l. quæ dotis in fin. vbi sequuntur cæteri ff. solut. matrim. Felyn. in cap. 3. loco, vbi etiam Dec. de prob. Purpur. post Castr. in l. admonendi num. 28. ff. de iureiur. vbi ait plus operari sigillum, quam subscriptionem, Paris. conf. 19. nu. 108. vol. 2. Et procedunt hæc omnia in sigillo priuato, vt post Specul. ponit casū Soc. in l. admonendi nu. 15. Menoch. de arbitr. casu 113. Bursat. conf. 123. nu. num. 22. dicens, quod priuata Corniola plus habet authoritatis quam publicū sigillum. Sed aliud est sigillum formale, ex auro, argēto, vel ære, continens nomen, cognomen, vel arma sigillantis, vel literas aliquas: aliud signum informe vt dixi factum atramento, & ab omnibus potest effigi; quinimò, ego dicebam in

casu nostro sigillum testis non sufficere loco subscriptionis: quia testis ad recognoscendum signum suum, non ita potest esse certus, sicuti quando recognoscit subscriptionem. Præterea sigillum nō supplet subscriptionē, quæ requiritur pro forma, l. si testium §. si quis ff. de test. in fin. vbi non sufficit testes signasse, nisi etiam subscripserint, Alexan. d. l. quæ dotis num. 38. vbi las. num. 94. Dec. ca. 2. in fin. de fide instrum. Crau. de antiq. temp. par. 1. §. quæritur etiam nu. 45. Menoch. d. casu 113. num. 11. & prædicti omnes in contrariū citati sequuntur, quando solum quæritur de illius consensu, & eo casu admittere cōsentium planè colligi; secus, vbi subscriptio non ad consentiendum requiritur, sed ad sollemnizandum actum, & remouendū suspicionem, & comprobandum scripturæ fidem. Præterea in dictis locis agitur solum de præiudicio sigillantis, at hic de præiudicio

O tertij;

tertij; Ideò probatio priuilegiata, & exorbitans non recipitur, nisi omnia habeat requisita, addo quod Rom. 1 d. conf. 303. loquitur de sigillo debitoris; cuius est scriptura prinata, & in ea potest suum dictum procedere, quia non requiritur pro forma, quod sit ab eo subscripta. Imò sufficit, quod sit scripta, l. cum antiquitas, §. cap. de testam. Ro. d. conf. 303. Aret. in conf. 64. col. 6. vers. nec potest dicere num. 5. Crau. d. S. queritur etiam num. 42. & seqq. Secus autem est in teste cuius subscriptio est omnino necessaria pro forma.

Quod intelligeremus in teste dictum cuius esset falsum, & contrarium tenuit Bart. in l. ad testium §. si quis in fin. ff. de testam. ubi loquitur de testib. dicens, quod in apoca mercatorum non sufficit sigillum, & sic intelligendo defenditur, qui ipsi obijcitur ab aliquibus.

Ex quibus facile deuenitur ad articuli decisionem.

SVMMARIVM.

Iuspatronatus non acquiritur ex simplici donatione facta capellæ.

Iuspatronatus competit ex dotatione non autem ex donatione.

ARGVMENTVM.

Instrumentum simplicis donationis facta alicui Capellæ an dicatur authenticum ad effectum, ut ex eo probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO LIII.

Respondeo negatiuè, nam licet ex dotatione acquiratur Iuspatronatus non tamen ex simplici donatione, legato, vel largitate bonorum, nisi hæc fiant pro dote, tacite, vel expresse, quia simpliciter donans, vel legans, videtur potius benefactor quàm dotator, & acquisite Iurispatronatus, & iura indulgent Iuspatron. non benefactori,

factori, sed dotanti capit. filijs 16. q. 7. tradit post alios Rocchus de Iur. patronat. verb. & dotauit quæst. 6. Lambert. in eod. tract. par. 1. lib. quæst. 6. artic. prim. & 2. & Zecchus dict. capit. 12. num. 12. versic. notandum autem, & fuit tentum per Rotam in vnâ Imolen. Iurispatron. 7. Iunij 1577. coram D. Cantuccio, quæ est 2. par. diuer. decis. 167. num. 3. & in vnâ Aretina. Capellanix, seu Iurispatron. 16. Decembris 1594. & 10. Martij 1595. coram Seraphino fuit resolutum, 2 iuspatronatus cõpetere ex dotatione, non ex donatione, quia tunc potius est benefactor, quam patronus, & donator, vt in d. decis. 167. & sic iuspatron. potius cõpetere Hospitali, cui donata fuerant bona, vt posset habere Cappellanium, quia pro ipsius donatoris anima 1 celebraret, ex quibus dotata fuit Cappellania, quàm ipsi donatori, cum non cõfiter donasse pro dote, & testes deponentes de auditu, 3

& publica voce, & fama, & patronatu prætenfæ familiaræ donatoris, nihil facere non concurrente quasi possessione præsentâdi, Cassad. decis. 2. de probat. Puteus decis. 60. lib. 1. maximè si deponunt per verbum præsentis temporis, & sic non probant de tempore ante motam litē, Abbas in cap. licet de testibus num. 3. & magis credi alijs testibus concurrente quasi possessione præsentandi pro Hospitali, & vltimo statu, qui solet attendi ad iudicandam qualitatem beneficij, Puteus decis. 189. & 192. lib. 1. Dec. cons. 126. vnde non rectè, ait Menoch. d. præsumpt. 90. num. 6. acquiri Iuspatronatus ex dotatione.

SVMMARIVM.

Fundans Capellam potest in totum, vel in parte remittere Iuspatronatus in præiudiciũ heredũ, quod intelligit, vt num. 2.

Prouiso hominis non facit cessare

O 2

- cessare prouisionem legis.*
 4. *Iuspatronatus reservatum pro se suisq; hæredibus sui sanguinis non transit ad extraneos.*
 5. *Fundās Iuspatronatus acquirit illud suis hæredibus, & si non fuerit reservatum.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum Iuspatronatus, an dicatur authenticum ad illum probandum si non appareat de expressa reservatione.

RESOLVTIO LIV.

1. **E**St notandum pro introductione responsionis ad hanc quæstionem, quod fundans Ecclesiam, seu cappellam potest in totum, vel pro parte remittere Iuspatronatus, & limitate illud inducere in præiudicium hæredum, vel descendærium, ut sibi placuerit, cap. significauit de testibus cap. 1. de Iurepatr. in 6. ubi Archid. & alij Bald. in

1.2. C. de in ius vocan. Roccus verbo ipse, vel is numer. 18. Lambert. 2. part. 1. lib. quæst. 2. art. 2. & 4. Rota in vnâ Cremonen. Iurispatronat. 18. & 21. Maij 1578. coram Robusterio quæ est 1. p. diuers. decif. 385. vbi tamen Rota id intelligit, si fundator expressè exclusisset hæredes, vel limitate, & taxatiuè induxisset solummodo pro talibus non autem quâdo simpliciter exprimit, & nominat aliquos patronos, nam nō ideo excludit seipsum, & suos hæredes, & cōf. Anchar. 81. quod ait communiter receptum, & Calder. 4. de Iur. patr. qui negant, quod ipse fundator, & sui hæredes, fuerint vnquam ab illis nominatis exclusi, quin immò, ab initio cum illis inclusi, nam prouisio hominis, non facit cessare prouisionem legis, & c. cōsilium Gemin. 45. quod ait, quod expressio aliquorum patronorum, censetur facta ad exclusionem aliorū, & c. & ista decif. Rotæ fuit bis

CON-

confirmata corā D. Seraph.
9. Iunij, & 25. Nouem. eod.
anno 1578. sed consil. Ge-
min. videtur, & menti fun-
datoris, & praxi maxime
in Hispania conformius, &
consonat consil. Calder. 5.
d. tit. de Iurepatr. & accedit
doctrina Lambert. 2. p. 1. l.
quæst. 2. art. 4. num. 6. vbi
ait qd si facta fuisset refer-
uatio per patronū pro se, &
heredibus sui sanguinis, nō
transfret ad extraneos, ma-
ximè si apponeretur dictio
tantū, verum est, quod fun-
dans, construens, vel dotās
Ecclesiam, seu beneficium,
acquirat Iurispatron. etiam si
illud nō referuauerit, dum-
modo expressè non remi-
serit cap. nobis de Iurepatr.
& est receptissima conclu-
sio, Staph. d. tit. de modo, &
forma impetran. S. de Iuris-
patron. prærogatiua nu. 5.
& post alios Rocch. verb.
& Ecclesiam fundauit q. 8.
num. 12. Lambert. 1. part.
1. lib. quæstion. 2. artic. 4.
Lopez. dict. l. 1. glos. 6.
Parif. de confiden. quæst.
28. num. 231. Zerola sic in-

telligendus d. verb. Iurispatronat. S. 2. in princip. Genuen. in d. praxi capit. 61. num. 14. & Rota decis. 5. de Iurepatron. in antiq. & d. decis. 167. num. 4. quicquid in cōtrarium scripserit, Paul. de Citad. 3. part. can. 2. quæst. 5. ex num. 12. Ex quibus patet responsio ad casum propositum.

SVMMARIVM.

Minuta preparata ad cōficiendum instrumentum Iurispatronatus illud non probat.

Tenor decis. Rot. Rom. refertur.

ARGVMENTVM.

Minuta preparata ad cōficiendum instrumentum authenticum Iurispatronatus an probet Iurispatronatus.

RESOLVTIO EV.

Respondetur minimè dici instrumentum authenticum ad effectum proban-

probādi Iuspatronatus vir-
tute Cōcilij per decis. Rotę
in vnā Burgi. Sancti Doni-
ni prępositurę, coram Bu-
2 raçto cuius tenor est. *Sed vi-*
sum fuit DD. hic omnem
plenę esse difficultatem,
quia scriptura, de qua agi-
tur manifestę apparet potius
minuta quędam pręparata,
quām originalis imbreuia-
tura, seu matrix alicuius
instrumenta stipulati, &
perfecti. Nam ultra defe-
ctus clausula, actum, &
aliorum supradictorum, cō-
tinetur in ea, dictum Poli-
dorum pro tertia parte, Ca-
roli Episcopi heredę appro-
bare dictas diuisiones, ut in-
fra, cum reservationibus cō-
ditionibus, & protestationi-
bus infra scriptis, & tamen
nec ibi, nec alibi in ea legi-
tur approbatio d. Polidori,
nec adsunt aliquę cuiusdem
reservationes, seu protesta-
tiones. Vnde actus remanet
imperfectus, & scriptura
ipsa fidem nō meretur. Bar.
in l. si is qui 25. nu. 3. vers.
per ista dico, & ibi Castrens.
num. 7. ff. de testam. Bald.

in d. l. contractus num. 16.
vers. 2. modo, C. de fide in-
strum. Felyn. in c. cū P. Tab-
bellio nu. 1. vers. primus est
de fid. instr. Butr. cons. 11.
in princip. Ruin. cons. 204.
num. 9. lib. 2. Card. Mantie.
de tac. & c. lib. 4. tit. 3. num.
22. Bertazz. tractat. de
claus. instrum. in rub. nu. 6.
in fin. Rota in Recanaten.
successionis coram me, imò
Notarius immediatę post di-
cta verba reliquit spatium
in albo, ex quo clarę argui-
tur, quòd non habuit dictam
scripturam, pro perfecta, ex
quo volebas aliquid aliud
addere, idcòque illa multò
minus fidem facit, Nat.
cons. 224. num. 2. vers. item
militat, Bertaz. consil. ciuili
14. num. 7. versic. & tantò
minus lib. 2. Borgn. Cauale.
decis. 45. num. 10. versic. &
spatium par. 1. & decis. 29.
num. 29. par. 2. & fuit di-
ctum in DD. Meleuitana
hereditatis, & Recanaten.
successionis, & quòd Nota-
rius voluerit, & iuxta par-
tium intentionem debuerit
supra memoratas declara-
tiones,

tiones, & protestationes in
d. albo scribere, apparet etiā
ex alia posteriori scriptura
promissiones, Rolandi de re- 1
leuando inderinem Polido-
rum simul compulsata, in
qua clarè supponitur, in in-
strumento supradictarum
conventionum adesse inser- 2
tas reservationes, & prote-
stationes eiusdem Polidori, 3
ut in suum num. 4.

Aliæ verò scripturæ simul 4
cum eodem processu compul-
sata videlicet, ratificationū
Hieronymi, & Episcopi, &
Antony Mariæ, ac Octauia-
ni heredum pro tertia parte
d. Caroli, nec non promissio-
nis indemnitis factæ per
Rolandum ad fauorem Po-
lidori, & assertorum com-
promissorū videbantur DD.
pariter difficultatem pati, 1
cum in illis deficiat nomen
Pontificis, seu Imperatoris,
necnon subscriptionis Nota-
rij cum sint manu aliena
conscripta. Et ita decijum
parte D. Marchionis, & ab
eo presentati tantum infor-
mante plures merito, ac ci- 2
tato à presentato D. Caroli.

SVMMARIVM.

Scripturæ non in forma
probanti non sunt suffi-
cientes probationes ad fi-
nem probandi Iuspatro-
natus.

Scripturæ in forma probā-
di, quæ dicantur.

Instrumentum requirit pro
substantia subscriptionē.

Abbreuiatura Notarij quā-
do probet.

ARGVMENTVM.

Scripturæ quando dicantur in
forma probanti ad effectum
probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LV I.

POtest formari hæc cō-
sequentia nō sunt scri-
pturæ in forma probanti;
ergo non sunt sufficientes
pro adimplenda mente cō-
cilij, ut in simili arguit, Ro-
ta, apud Ludouic. in de.
cisl. 550.

Dicuntur autem in for-
ma probanti, vbi carēt ferè

omni-

omnibus perfectionibus, & requisitis enumeratis per glos. in l. generali, C. de tabul. lib. 10. & per Bald. in l. contractus num. 13. C. de fide instrum. & plenè per Bertazz. de claus. instrum. in prohem. nu. 7. & seqq. & per Rot. in Meleritana hereditatis 9. Decembris 1619. coram Illustriss. Domino meo Cardinali Verospio, & in Recanaten. successionis nimirum nomine Papæ, seu Imperatoris, & anno Imperij, seu Pontificatus loco, atque etiam loco loci, qui est necessarius, ut ex Specul. in tit. de instrum. edit. §. instrumentum num. 5. & Alex. cons. 59. num. 5. lib. 2. & alijs latè comprobatū fuit in Romana legati 28. Iunii 1617. in Colonien. sponsalium 9. Iunii anni præteriti, & in d. Recanaten. successionis. Item descriptione testium, clausula, actum, aut alia denotante rogatū Notarij requisitum §. nos autem, aut hærede tabul. Seraph. dec. 949. nu. 1. vel si careat quoque

quoque eiusdem Notar. subscriptione pariter necessaria glos. in d. l. generali, & in auth. de instrum. caut. §. sed si instrumentum verb. adijciantur, cum alijs cumulatis, per Bertaz. in d. proem. num. 12. & in prædicta Recanaten. successionis coram Lodouisio, ubi quod Rota, quidquid sit de signo, subscriptionem pro substantia instrumenti requirit, & ita obseruat, vnde Rota his vtitur verbis. In hac facti specie, nec obstat, quòd ista scriptura sit matrix, & abbreviatura reperta in filcia quadam aliarum rogationum authenticarum eiusdē Notarij, quæ propterea, etiam absque subscriptione fidem facit, aut saltem instrumentum in publicam formam ab ea sumi possit, Alex. cons. 14. num. 16. lib. 6. quem Rota sequitur, ut in dec. 250. num. 1. par. 1. diuers. & 628. num. 1. & 2. part. 2. in recent. Seraph. dec. 888. 902. & 909.

Nam omisso, audi scriptura reperta fuerit, vel ne,

ne, in loco, & in rogibus authenticis, supradicta conclusio pcedit, quando talis imbreuiatura apparet perfecta, videlicet cum clausula, actum, testium inscriptiones, & alijs denotantibus illius publicationem, ac rogatum Notarij, prout loquuntur omnes præallegati, & benè declarat, Rub. Alex. conf. 94. num. 2. Paris. conf. 27. num. 10. lib. 2. Rolan. conf. 32. num. 36. lib. 2. cum relatis in eadem Recanat. coram me in prædicta verò scriptura, ne dum deficit d. clausula, actum, &c. ut supra dictum est, ita ut propterea, nec aliquid probet, nec etiam possit ex ea sumi authenticum instrumentum, Castr. in l. si is qui num. 4. ff. de testam. Alex. d. conf. 14. num. 17. lib. 6. sed etiam desunt omnia alia prædictis, imò amplius omnes clausulæ instrumentales solitæ, & consuetæ. Quem etiam non constat eandem abreuiaturam scriptam esse manu illius Notarij, qui de illa as-

feritur rogatus; immò contrarium colligitur ex depositione duorum testium compulsoiarum, iuxta decimū interrogatorium, adeò ut inde saltē redderetur tantò magis necessaria eiusdem Notarij subscriptio, iuxta tradita per Alexan. d. conf. 14. num. 18. lib. 6. & benè sentit Roland. d. consil. 32. num. 36. vers. nam 1. lib. 2.

SUMMARIVM.

- 1 *Scriptura in forma probanti non dicuntur authentica nisi sint recognita.*
- 2 *Scriptura in forma probanti antiqua etiam si non sint recognita dicuntur antiqua.*
- 3 *Scriptura reperta, inter alia instrumenta Notarij probant, quoties non fuerint reperta in archiuo.*

ARGVMENTVM.

Scriptura in forma probanti, an dicantur authentica ad effectum probandi Iuspatronatus

P

natus s̄ non sunt recognita, quid si essemus in antiquis.

RESOLVTIO LVII.

R Espondeo cum decis. Rotę in vnā Feltren. 15. Decembris 1616. corā Illustrissimo Domino meo Coccino cuius tenor est.

Fuit resolutum, iura ultimo loco producta, super quibus est fundata decisio in hac causa facta 6. Iunij præteriti, esse in forma probati: habent enim indictmentem, diem locum loci testes, & subscriptionē Notarij, iuxta glossa in l. generali, in verb. seruituti, C. de tabul. lib. 10. Aym. conf. 216. num. 2. & seq. latē Couar. præf. quæst. cap. 20. vsque ad num. 6. Et fuit dictum in causa Lunen. Sarzanen. Cappellania, 26. Martij 1600. coram R. P. D. Sacrato, & alias sapius.

1 Nec facit, quod ista iura non sint benè recognita, **3** quia cum sint antiquissima neque vltra 120. annos nõ egent aliqua recognitione,

Put. decis. 151. lib. 1. Verat. decis. 5. lib. 3. & fuit pluries resolutum, & licet sola data non probet antiquitatem, esset tamen difficultas concurrentibus adminiculis, Put. decis. 186. in fin. lib. 3. Maximum autem adminiculum est obseruantia subsequuta vsque ad hodiernam diem, Aymon. consil. 101. numer. 4. post alios quos allegat. Quam doctrinam pluries sequuta fuit Rota, & præsertim in dicta causa Lunen. Sarzanen. corā Sacrato, vbi alię decisiones allegantur, vltra quod etiā antiquitas probatur ex visione scripturarū, prout admisit Rota in causa Tirasonen. iurisdictionis de Tubella 26. Aprillis 1602. coram Reuerendissimo D. meo Archiepiscopo Rodien. nec etiam stante dicta antiquitate, est opus probare notatum, Dec. conf. 36. num. 30.

Minus facit, quod hæ scripturæ nõ fuerint reperiæ in aliquo archiuio publico, quia ad effectū, quod pro-

proben, hoc verbo requiritur, modò reperiantur plura instrumēta eiusdem Notarij, & ita loquitur Achil. decis. 5. de fide instr. Eoque magis hoc dicendum est, cū fuerint reperta apud Bartolomæum Deleitem, nepotem Notarij Deleiti, qui etiam recognouit manum ex communi reputatione, & in domo sua, & ex auditu à patre, & iste scripturæ se inuicem coadiuant, & vnà recipit robur, & adminiculum ab alia, vt fuit dictum in causa Mediolanen. de Baradia 21. Aprilis 1589. coram Reuerendissimo D. Perusino.

Quantum attinet ad instrumentum erectionis de anno 1468. licet contra ipsum multa opponantur, tamen domini omīssa discussione dixerunt, illi esse adhibendam fidem, cum semper vsque adhuc tempora, & sic ultra 130. annos vt patet ex dicta decisione 7. in hac causa facta, habuerit obseruantiam. Quo casu Rota solet adhibere fi-

dem etiam instrumētis in formibus, per doctrinam, Bart. inter cons. Bald. cons. 400. nu. 5. & Cyn. ibidem sub num. 6. vers. non obstat, lib. 4. Bald. cons. 402. in fin. lib. 5. Aym. d. cons. 101. nu. 4. & fuit dictum in causa Aquilana releuationis indemnitatis 28. Iunij 1577. corā Oriolē. & aliās sepius.

SVMMARIVM.

Instrumentum ad finem probandi Iuspatronatus, an debeat recognosci, distinguitur.

ARGVMENTVM.

Instrumentum, vt dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus quo casu debeat recognosci.

RESOLVTIO LVIII.

IN hac questione responsio de distinguendo duos casus.

Primus est, vbi pars aduersa citata nihil opponit,

P 2 tunc

tunc standum erit publicis instrumētis à publico Notario confectis, absque alio adminiculo, Abb. in c. 1. in 3. ante fin. versic. vnum tamen nota hic, & Dec. ibid. licet varius num. 19. de fid. instr. Speculator, vbi sup. d. nu. 1. Aymon. conf. 160. nu. 2. Menoch. de præsump. lib. 2. præsumpt. 66. nu. 10. Rota decis. 480. num. 2. p. 1. diuers. Egidius decis. 539. incipit, si pars opponit, alias conclus. 540. Mascard. de probat. concl. 1097. nu. 5. Et tunc tale instrumentum dicitur probatio probata, & probat illud, quod cantrat Bald. in l. interest nu. 2. C. de solutionib. & ibid. Angel. notabili ultimo, Rolan. conf. 76. nu. 8. & conf. 79. num. 47. & conf. 85. num. 38. vol. 1. & conf. 40. nu. 8. vol. 2. Caputq. decis. 421. num. 1. par. 2. & 256. nu. 5. par. 3. Nec non facit rem claram, promptam, manifestam, realem, liquidam, patentem, notoriam, & indubitatam, ac definitam, Dec. conf. 488. num. 1. Abb. in

cap. cum dilecti num. 2. de donat. Marsil. in l. si quis nu. 140. ff. de quæstionib. Rolan. conf. 4. num. 23. & conf. 75. num. 19. vol. 2. & conf. 79. nu. 87. & 88. vol. 3. plenissimè Tiraq. de utroq; retract. S. 2. gloss. 1. nu. 20. 21. 22. & 23.

Secundus casus est, vbi pars, opponeret contra tale instrumentum non esse verum, nec à Notario publico confectum, & signatum, tunc regulariter, quamuis nullum vitium visibile cōtineat, erit recognoscendū, & comprobandum: scilicet quod fuerit confectum, & signatum à publico Tabellione, seu Notario pro tali reputato; vel q̄ saltem testes desuper examinati recognoscant manum ipsius Notarij: quia est sibi valde nota: vel per literarum cōparationem, cum alijs similibus instrumentis ab eodē Notario confectis, & sic onus istius cōprobationis incumbit parti producenti dictum instrumentum, ita probat expressa lex Hispaniæ

niz 115. tit. 18. partita 3. vbi Gregor. Lopez. in glos. no es scribano publico; optime declarat, tradit etiam Bald. in authen. Sed nouo iure num. 5. cap. si certum petatur, vbi etiam declarat modum, & qualitates talis probationis, & recognitionis, Alex. in addit. ad Bart. in l. Herennius, ff. de decutionibus, Alciat. de presump. lib. 3. presump. 13. nu. 17. Boer. decis. 36. num. 8. Roderic. Suarez in l. post rem iudicatam in declaratione legis Regni S. sed pro euidencia nu. 34. & 36. Auedan. in tit. de exceptio. nu. 26. vers. ideoque, Rebuff. in tit. de literarum obligationib. art. 1. glos. 8. in fine. Viuius lib. 2. comm. opin. opinion. 195. Parlador. lib. 2. rerum quotidianarum c. fin. par. 1. §. 11. nu. 15. Caputaq. decis. 117. num. 3. part. 2. Hinc emanauit inueteratus huius Romanæ Curiz Stylus, vt quotiescumque producuntur aliqua instrumenta, non solū citetur pars ad dicendum.

contra iura producta, & videndum illa admitti: Sed etiam ad videndum iurare testes super illorum recognitione, &c. & si pars citata opponit aliquid in termino citationis contra fidem dictorum instrumentorum examinantur testes super recognitione manus Notarij, à quo sunt instrumenta producta signata. Sin autem nihil opponit, non examinatur, quia postquam instrumentum in sui facie ostendit, omnes sollemnitates requisitas, non est alia recognitio necessaria, vt apud Vestrium in Praxi Romanæ Curiz lib. 6. cap. 1. num. 7. & 8.

Quando autem non ad est pars, quæ debeat citari, veluti super recognitione literarum testimonialium, vel approbationis ab ordinario factæ, aut similibus. Tunc utrique in Curia semper adducuntur testes à parte instante, & examinantur super recognitione manus, & sigilli Episcopi, seu ordinarij, saltim per similitudinem.

nem. Et propterea, vbi in casu acceptionis alternatiue pars, quæ citari debeat semper solet ex officio D. Datarius, aut illius substitutus summarie examinare duos testes super recognitione subscriptionis, & sigilli literarum patentium acceptionis dictæ alternatiue.

SVMMARIVM.

1. *Instrumentum Iurispatronatus à longinquis partibus, si à parte aduersa negetur quando sit recognoscendū referuntur plures opiniones, quæ concordantur num. 5.*
2. *Instrumentum tale præsumitur quale apparet in sui figura.*
3. *Recognitio, & comprobatio quid debet continere.*
4. *Compulsationis scripturarum requisita.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum Iurispatronatus allatum à longinquis parti-

bus, si à parte aduersa negetur an sit recognoscendum

RESOLVTIO LIX.

E St quidem controuersia inter Doctores, an quando instrumenta producta afferuntur de longinquis partibus, & à parte aduersa negentur esse vera, & à publico Notario signata: sint comprobada quamuis ex illorum facie appareat esse perfecta, nec sint in aliquo suspecta? In quaestione hac firmannt plures non esse necessariam probationem, quando probatio esset impossibilis, aut admodum difficilis, si persona producens est legalis, pro qua præsumitur, quod non sit immemor salutis æternæ. Ratio est, quia tale præsumitur instrumentum, quale apparet in sui figura, & quia aliter aperiretur via fraudibus, & sic oppositio, seu negatio censetur calumniosa, ita Speculator in titulo de instrumentorum editione §. restat, num. 6.

num. 6. Azo in sum. de fid. instrum. in princip. Angelus in Authentico de hæredibus, & falcidia. S. hinc nobis collatione 1. Pau. Castr. in Authentica, at si contractus num. 5. C. de fide instrum. Alc. de præsumpt. reg. 3. præsumptione 13. num. 17. & ibi eas additio, Aufr. in addit. ad capellam Tolos. dec. 330. Corn. cōf. 17. videtur in hac num. 9. vol. 1. & hanc opin. sibi placere dicit Hypp. de Marf. in l. si quis num. 138. & 139. ff. de quæstion. cū alijs per Mascard. de probationibus concl. 1097. num. 12. ac faciunt tradita per Menoc. de præf. lib. 2. præf. 68. & 69.

Ex aduerso verò, quod sit necessaria dicta recognitio, seu comprobatio de duobus. Primò de legalitate Notarij. Secundo de recognitione manus, & signi, seu sigilli illius, quando Notarius est incognitus, concludunt Bald. in l. comparationes num. 12. C. de fide instrum. & ibid. Cynus, & Salicet. Lanfranc. in

cap. quoniam contra S. instrum. productio num. 12. de probationib. Ant. de Butr. in cap. 1. nu. 5. de fide instrument. Felyn. ibid. sub num. 18. ante finem vers. & adde, quod si opponeretur, & Decius nu. 19. Card. in clemen. 1. nu. 8. de procuratoribus, Afflict. decif. 251. num. 1. & per totam, Parlador. lib. 2. rerum quotidianarum, cap. fin. S. 11. num. 16. Viuius lib. 2. opinione 148. decif. Capellæ Tolosanæ 330. Emanuel Suarez in Thesauro receptarum sententiarum verbo instrumentorum, Mascardus de probationib. cōclusionone 1097. num. 13. & 14. & pro hac opinione, viget d. lex 115. tit. 18. partita 3. quæ generaliter loquitur, quam etiā opinio nē tenet Rota teste Achille de Grassis decif. 5. de fid. instrumen. & Vestrio in d. praxi lib. 6. cap. 1. num. 8. Capuraq. decif. 4. num. 2. part. 3. Putco decif. 359. lib. 2.

Prout etiam non est valida.

lida compulsatio scripturarum, nisi præcedente illarū recognitione formiter, & citata parte facta, si compulsatio fiat ab alio Notario, quàm Actuario, vel illius successore, aut subrogato Rota decis. 1. num. 1. & per totam, & decis. 2. de fide instrum. Caputaq. dicta decis. 4. & decis. 5. par. 3. Puteus 151. lib. 1. & decis. 440. lib. 2. & alias passim. seruat Rota.

5 Dictæ tamen oppositæ sententiæ possent concordari, quod prima opinio procedat, quando non agitur de graui, & magno præiudicio, & persona producētis est integra, & legalis, Secunda verò opinio locū habeat quando ageretur de negotio arduo, & graui, per tradita à Felyno in d. cap. 1. num. 18. de fid. instrum. Aufrelius in additione ad capellam Tolosanā decis. 330. ante finem, prax. Papien. de formula opponendi contra instrum. vers. sed quid si producitur su-

per quo multum valebit iudicantis arbitriū, viso instrumenti tenore, ac pensatis, & consideratis circumstantijs argumento, l. 3. §. tu magis scire potes, ff. de testibus.

SVMMARIVM.

- 1 *Recognitio instrumenti nō est necessaria si instrumentum post signum tabellionis portat literas testimoniales legalitatis Notarij.*
- 2 *Recognitione non eget instrumentum habens testimonium aliorum duorū, aut trium Notariorum asserentium talem Notarium esse fidelem.*
- 3 *Recognitio deficit si Notarius conficiens instrumentum esset persona notoria.*
- 4 *Recognitio non requiritur in instrumento antiquo.*
- 5 *Recognitio instrumenti nō fit quando agitur de modico præiudicio.*
- 6 *Recognitio cessat, parte aduersa non opponente.*

AR-

ARGVMENTVM.

Quibus in casibus recognitio non est necessaria in instrumento Iurispatronatus.

RESOLVTIO LX.

PLVRES tamen casus sunt, in quibus quāvis pars aduersa, opponat instrumentū non esse à publico Notario confectū, sit illi plena adhibenda fides, licet non fuerit recognitum, nec comprobatum.

1 Primus est, quando ipsum instrumentū portat secum post signum tabellionis literas testimoniales legalitatis Notarij, à quo est cōfectū, & signatum ab ordinario loci domicilij Notarij concessas, ac sua subscriptione, & sigillo munitas. Nam tunc etiam parte opponente non erit necessaria aliqua recognitio, nullum vitium visibile ex ipsius instrumenti facie apparet Bal. in l. comparationes num. 14. C. de fid. in-

strum. Czpol. cautela 54. Hypp. de Marf. in l. si quis ne quæstion. 144. ff. de quæst. dicens hunc modum per totā Italianam. Imò quasi per totum orbem practicari, Boerius decis. 154. nu. 4. Steph. Austr. in addit. ad appellam Tolosanam decis. 330. Mascard. de probationib. concl. 1098. nu. 5. & 6. Vestr. in Praxi lib. 6. cap. 1. num. 8. in fine, Parlad. lib. 2. rerum quotidianarum cap. fin. par. 1. §. 11. nu. 17. vers. tantundem quoq; Rebuff. in tractatu de literis obligatorijs art. 1. glof. 7. nu. 8.

2 Secundus casus est, quando tale instrumentū haberet fidem, & testimonium, aliorum duorum, aut trium Notarium, seu tabellionem à quo est signatum esse talem Notarium fidelem, & legalē, suisque scripturis, ac signis plenā semper adhibitam fuisse fidem: ratio est, quia quo plura sunt signa in chartis, tantò cautiora sunt instrumenta glof. singularis in authentico de tabellionibus §. nos autem

Q verbo

verbo, ipſis in fine vbi Angel. columna 3. verſic. nota 3
 inſtrumentū collatione 4.
 Capolla d. cautela 54. alias
 88. incipit ſi aliquis habet,
 Lanfranc. in c. quoniam
 contra S. de fid. inſtrumen.
 nu. 5. de probat. Parlador.
 vbi ſup. num. 17. in princip.
 Acabedus in l. 1. num. 138.
 tit. 2. lib. 4. recopil. Boer.
 deciſ. 154. num. 5. & hoc
 iure vtimur, licet Marſ. in
 d. l. ſi quis ne quæſtio num.
 141. ff. de quæſtionib. hoc
 remedium impugnet, ea ra-
 tione, quod negās ſignum 4
 Notarij, pariter poterit ne-
 gare ſigna aliorum Nota-
 riorum de illius legalitate
 attestantium, quem ſequi
 videtur Maſcard. d. concl.
 1098. num. 32. & 33. Sed
 proſecto ratione carent,
 quia minor fraudibus præ-
 ſumptio cadit in pluribus
 ſignis, quàm in vno, vt ſu-
 pra dixi, & tradit Felyn. in
 cap. poſt ceſſionem nu. 16.
 verſ. fallit nono de prob. &
 quia ſi talis negatio releua-
 ret, pariter etiam poſſent
 negari literæ testimoniales.

Iudicis ordinarij.

3 Tertiſ casus eſt, quan-
 do perſona tabellionis effe-
 cta nota, vt ſcripſit Azo in
 ſumma in authen. de inſtr.
 cautela col. 2. verſ. ſed quid
 ſi proferatur charta publi-
 ca, Rodericus Suarez in l.
 poſt rē iudicatam in S. per
 euidentia ſuper declarat,
 legis Regni num. 3. 4. in
 fin. verſ. idem ſi perſona ta-
 bellionis, & eius ſcriptura
 nota in loco Lopez. in
 l. 115. in gloſ. verb. aueri-
 gue, tit. 18. part. 3.

4 Quartus casus in quo nul-
 la requiritur cognitio eſt,
 quādo tale inſtrumentū eſt
 antiquum, vltra annos 60.
 Bald. in l. comparationes
 num. 14. de fid. inſtrumen.
 Socyn. conſ. 187. num. 10.
 lib. 2. Dec. conſ. 42. num. 2.
 Corn. conſ. 35. nu. 7. lib. 1.
 Guid. Pap. deciſ. 357. nu. 2.
 Afflic. deciſ. 251. num. 6.
 Aimon. de antiq. temp. 3. p.
 num. 19. Couar. in practi-
 c. quæſtionib. cap. 21. num. 6.
 verſ. ſecundus casus, Ve-
 rall. deciſ. 5. num. 1. cum
 ſeqq. par. 3. Rota deciſ. 25.
 num. 1.

num. 1. & decis. 54. num. 1.
p. 1. diuers. Menoch. de præ-
sumpt. lib. 2. præsumpt. 78.
num. 11.

5 Quintus casus est, quan-
do agitur de modico præiu-
dicio, & ipsius Iudicis mo-
tus, cum ipso instrumento
concurrit, Innoc. in cap. 1.
num. 1. Ioannes And. nu. 4.
& ceteri scribes de Cle-
ricis Peregrinis, idem Io.
And. & de Butrio in cap. 1.
num. 5. de fid. instr. Ias. in l.
admonendi num. 208. ff. de
iureiuran. Lopez. in l. 115.
inglos. verb. probando ti-
tul. 18. partita 3. ubi alios
allegat, & dixi supra nu-
mer. 13.

6 Sextus casus est, quan-
do pars aduersa tempore
citationis non opponit cō-
tra huiusmodi instrumentū
non esse legale, nec proba-
re, nec negat esse à publico
Notario signatum, quia
tunc tacendo illud appro-
bare videtur: & præsumi-
tur, quod nihil releuans ha-
beat, eo ipso, quod non se
opponit, & sic recognitio

non esse necessaria, ita vti
postmodum opponere velit
audiri non debeat, Felyn.
in c. quoniam contra num.
52. de probat. & in c. 2. nu.
31. in fin. de testib. Ve-
rall. decis. 238. nu. 4. par. 1.
& decis. 117. num. 4. par. 3.
Put. decis. 159. nu. 2. lib. 1.
& decis. 99. num. 2. & decis.
486. nu. 1. in princip. lib. 2.
Rot. decis. 151. lib. 3. par. 3.
diuers. & alias passim tenet
Rota, ac faciunt quæ supe-
rius dixi post princ. nu. 6.
& tradita per Mascard. de
prob. concl. 1300. incipit
scripturam priuatam n. 18.

Vndè inoleuit praxis, vt
quādo producuntur instru-
menta, vel alia iura, & pars
citata ad dicendum con-
tra iura producta, q. pars ci-
tata in termino citationis
compareat in actis, & dicat
generalia contra &c. quæ
verba, licet non habeant
vim oppositionis exceptio-
num contra talia iura pro-
cta. Nam exceptiones sunt
opponendæ in specie, & no-
minatim, non autem in ge-

Q. 2. nere

nere c. vt circa 4. de elec.
in 6. clem. constitutionem
cod. tit. Rota decis. 1. de li-
belli oblatione; & decis. 70.
de appellat. in antiquis de
Grassis decis. 1. à num. 3. de
accusationib. Vantius de
nullitatib. fin. num. 29.

Tamen operatur, vt sem-
per remaneat ius saluum, &
reseruatum ad excipiendū,
& opponendum quocumq;
tempore etiam post termi-
num, quod aliter fieri non
posset, Vestrius in praxi li-
bro 5. capit. fin. num. 10.
Caputaq. decis. 323. nu. 1.
& per totam, & decis. 330.
num. 4. par. 1. & decis. 278.
& 279. part. 2. & est sic in-
telligēda decis. Putei 119.
lib. 1. dum dicit, quod po-
test opponi semper, ante
sententiam in eadem instā-
tia. Sicut etiam d. protesta-
tatio nō suffragatur, post
rem iudicatam, licet obren-
ta fuerit restit. in integr. vt
vt fuit decisum in Bracarē
Iurispatron. de Padronello
2. Martij 1602. coram Sa-
crato olim Rotæ Auditore.

SVMMARIVM.

1. *Copia debet esse integra.*
2. *Instrumentum an debeat integraliter edi, & nu. 3.*
4. *Editio ubi esse necessaria, non requiritur, vt totum edatur.*
5. *Cessante causa legis cessat eius dispositio.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum, vt dicatur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus debeat esse integrum, & integraliter edi.

RESOLVTIO LXI.

Respondetur, quod li-
cet, vt instrumentum
dicatur authenticum, & si-
de faciat in iudicio debeat
esse integrum, tamen diminu-
ti, vt expressè Bart. in lar-
gentarios S. edi, ff. de eden-
do, & latius in rubric. ff. de
nou. oper. nunciat. num. 7.
& ibidem Ias. num. 8. vbi
de communi, & Socyn. iun.

in.

in conf. 128. Surd. cōf. 268. ubi plures allegat, & iuxta hanc opinionem censuisse, Rotam testatur Caualer. in decis. 480. prout de stylo passim obseruari audiui à D. Pyrrho Corrado Canonico Ecclesiæ Neapolitanæ, & rerum Romanæ Curia versatissimus. Quo ad illud tamen si vt dicatur authenticum ad effectū probandi Iuspatronatus debeat integraliter edi, an verò sufficiat particula aliqua in qua apparet de fundatione in quo articulo prima cōsideratione videbatur integraliter edendum etenim 3 quando quis ad instrumenti editionem arctatur debet integraliter, & totum illud edere, vt sic videri, & legi integrè possit, vt per illum text. dicit Franc. in cap. cum personæ de priuileg. in sexto, & inquit Angel. in l. prima §. edere in princip. ex glos. ibi ff. de edendo quando non videtur edere, qui totam non edit, & ideo etiam clausulas pœnales, & adiectionales

conditionum edēdas esse, quæ sunt qualitates instrumenti subdens ibidem numero secundo, quando nō sufficit producere particulam statuti, quando productio est; necessaria, & ita etiam videtur tenere, Bart. in rubr. ff. de nou. oper. nūc. nu. 7. cum seq. & cum alijs, de quibus per Socyn. iun. in eod. rubr. num. 123. cum seq. maximè cum producit, prout facta fuit in isto casu aliqua particula conditione, Alex. in rubr. nu. 40. & notatur in ciuile ff. de legibus.

Contrarium post multos disceptationes resolui, nam etiam particula instrumenti fidem facit, & ex qualibet eius parte oritur probatio l. ex cōuentione, & ibi Bald. 2. in notab. & Salic. C. de pact. & est etiam tex. in l. 1. capit. sine sensu, vel reliq. Natta conf. 8. nu. 2. vol. 1. & potest esse, prout in huiusmodi casu quando probatio oriatur ex parte non autem ex toro add. ad Bar. in rubr. de nou. oper. nunc. cum

cum Doctor ibi congestis, & Natta ibi supra, & parti legem producenti sufficit allegare partē pro ipso producente facientem satisque est statuti partem edere, quodque facit ad propositum, Alex. in addict. ad Bar. in rubr. in liter. E. & instrumenti editionē petenti nō totū instrumentum à parte edi debet, sed pars illa tantum, quæ ad causæ instructionē pertinet ex text. & ibi notat glos. Bart. & ceteri scribes in l. Argentarius §. edi, ff. de edendo capiti contigit, & ibi glos. final. de fide instrument. capit. cum personæ de priuileg. in 6. Specul. in tit. de instrument. edit. §. videndum num. 9. Alexan. & alij ad dict. rubricam de de nou. oper. nunc. Bald. in l. fin. C. de precibus Imper. offer. Bartol. & Doctor. in l. fin. ff. de bonis auct. Iudic. possid. Natta in dict. conf. 8. num. 1. & Magon. Rotæ Lucen. decis. 5. numer. 10.

Accedit doctrina, Abb.

in dicto capit. contigit in fin. de fide instrum. dicens, quod si statutum habet plures partes satis est in iudicio integrum statutum, producere ad legendum, & parti solū est facienda editio. . . illius partis, quæ materiam subiectam tangit & ita inquit esse intelligendum, Bart. in dicta rubrica de noui operis nunc. promittit etiam refert, & sequitur. Alexand. ibi add. ad eandem Bart. & Soc. iun. num. 128. & Bart. opinio in dict. rubr. communiter tenetur teste Iason. ibid. colum. fin. versic. vltimoy in quantum, & quāuis quoad statuti productionem idem Bart. contrariam videatur tenuisse sententiam in l. omnes populi in fine, ff. de iust. & iure, & in l. civile, ff. de legibus, & in l. 2. §. diem num. 3. ff. quem admodum testamenta aper. quibus in locis scripsit, quod licet particula statuti non sit sufficiens productio tamen producti particula testamenti, vel alterius

rius instrumenti, & declarat, Dec. in capit. 1. num. 63. de probat. & Natta in dicto cons. 8. loquens in proprijs terminis testamenti, & ita præcitatis in locis Bart. in l. intelligendum esse declarat etiam late Soccyn. iun. in prædict. rub. num. 129. cum seq. & patet ex traditis per eruditissimū modernum Pacian. in tractat. de probat. lib. 1. capit. 46. num. 20.

Accedit etiam doctrina Felyn. in cap. 1. num. 29. de probat. vbi tradit, quod in casibus, in quibus est necessaria editio, non oportet edere totam copiam instrumenti, sed sufficit edere partem, quæ est causa editionis, Bart. in l. tutor, qui repertorium nu. 24. de administrat. tutor. & illa particula sola est edenda, de qua est inter partes, controuersia; reliquæ verò particulæ tanquā impertinentes non edentur, Bald. in l. fin. in 2. notab. C. de precibus Imper. offer. vbi etiam subdit, quod text. in capit.

contingit de fide instrum. dicit, quod totū edi debet Iudici, sed parti non edetur, sed id demum, quod ad eam spectat, & facit ad rem de qua agitur, quæ tangit subiectam materiam, & ita etiam si aduersatur declarat Alexand. & ibi additio ad eum num. 36. 37. & 39. in d. rubr. & Dec. in dicto capit. 1. de probat. sub numero 62. tamen ex mente Bart. Bald. Castr. & Abb. & quod nam sit istud per inspectionem Iudici apparet, vt inquit Bart. vbi supra, sed hic fuit exhibitum totum testamentum iudicibus, & parti illa particula edita fuit, de qua erat controuersia inter ipsas partes cum esset intentatum iudicium ab intestato.

Item facit, quod in casibus in quibus quis ad integri statuti, siuē instrumenti editionem arctatur ea adesse ratio, quia sine particulæ esse posset, quæ modificaret, & corrigeret præcedentia ad text. cum glos. in l. civile, ff. de legibus tradūt Bart.

Bart. Rom. & ceteri præfer-
 eim, Alexand. in dict. rubr.
 de noui operis nunciat. sub
 num. 35. Iason. num. 8. &
 facere videtur, id q. post
 Bart. & Angel. not. Ias. in l.
 qui filiabus num. 2. ff. de le-
 gibus cap. videlicet, quod
 quamuis per Notarium nō
 debeat dari copia legatario
 nisi de particula testamēti,
 quæ suum legatum, tangit
 debet tamen etiam copia
 dari alterius partis in qua
 opponatur aliquid petquod
 declaretur verbum, am-
 biguum ipsius legati, sed
 hic cessat ista ratio, quia
 dato etiam, quod mille ad
 essent particula, & modifi-
 catiua, & restrictiue condi-
 tionales, ac penales num-
 quam tamen dici posset,
 adesset testamentum, & id
 sat erat ostendere ad mate-
 riam, & rem de qua ageba-
 tur, vt supra dictum est, &
 nulla quoad id cadebat am-
 biguitas, ergo cessat etiam
 huiusmodi dispositio cap.
 cap. cum cessante de appel-
 lat. l. adigere, §. quamuis de
 iure patronatus de Borell.

in tractat. de successione ab
 intestat. nu. 217. & cessante
 causa introducendi legem
 cessat etiam legis dispositio
 vt not. Aret. in §. fin. nu. 2.
 instit. de eo cui libert. cau-
 sa Gabriel. conf. 26. num. 6.
 volum. 2.

SVMMARIVM.

- 1 *Ius patronatus acquiritur
 ex fundatione, & dota-
 tione præterquam in Ec-
 clesijs monasterialibus,
 seu cōuentualibus in qui-
 bus fundatori non acqui-
 ritur ius in electione su-
 prioris.*
- 2 *Laicus fundator non potest
 prætere ius eligendi,
 aut præsentandi superio-
 riorem in Ecclesia cōuē-
 tuali, aut collegiata, nisi
 in ipsa fundacione à Pa-
 pa per speciale priuile-
 gium id sibi fuerit con-
 cessum.*
- 3 *Limita nisi cum fama pri-
 uilegiij concurrat imme-
 morabilis, vel ostendan-
 tur præstationes per tā-
 tum temporis spacium,
 unde*

unde posset presumi pri-
uilegium Apostolicum.

4. Ius presentandi, aut eligē-
di superiorem in Ecclesia
conuentuali, aut collegia-
ta per laicū præscriptio-
ne non acquiritur, nec
probatur etiam si Eccle-
siam dotauerit, aut fun-
dauit, reiecta opinione
Couaruuæ.

ARGVMENTVM.

*Instrumentum quamuis au-
thenticum foundationis, vel
dotationis Iurispatronatus.
An sit sufficiens ad illud ac-
quirendum in Ecclesijs con-
uentualibus, vel collegiatis
si in ipsa foundatione specia-
lis Papæ auctoritas non in-
terueniat.*

RESOLVTIO LXII.

Plura ex oritur dubi-
tatio, qualis probatio
requiratur quando aliquis
pretendit sibi competere
ius eligendi, aut presentan-
di superiorem in Ecclesia
conuentuali, aut collegia-

ta, & dicendum est huius-
modi ius ex fundatione, &
dotatione nō probari, quia
licet iurispatronatus acqui-
ratur ex fundatione, & do-
tatione cap. filijs 16. quæst.

7. & Doct. in cap. nobis de
Iurepatronat. & alibi sepè,
tamen in Ecclesijs Mona-
sterialibus, seu conuentua-
libus hoc locum nō habet;
in his enim fundatori non
acquiritur ius in electione
superioris cap. nobis de Iu-
repatron. vbi glos. in verbo
nisi aliter, & ibi communi-
ter Doct. cap. sacrosancta,
& cap. messana de elect. ca-
pit. congregatio 16. quæst.
7. cap. nobis, vbi Abb. nu. 9.
de Iurepatr. & in cap. de
hoc num. 10. vbi loquitur
in lege de Simon. neque

- 2 fundator laicus potest præ-
tendere ius eligendi, aut
presentandi superiorem in
Ecclesia conuentuali, aut
collegiata, nisi in ipsa fun-
datione à Papa per specia-
le priuilegium id sibi fuerit
concessum glos. in d. cap.
nobis in verbo nisi aliter,
versic. vel exponendi Iure-

R patron.

patron. vbi Hostien. nu. 2. vers. quia cum pacto Ioan. And. num. 9. Abb. num. 9. Mohed. decis. 340. alias 10. nu. 2. de Simon. & fuit tentum in vnâ regien. Prioratus coram Cardinale Pamphilio, vnde hoc casu probanda est immemorabilis, cum fama priuilegij, vel ostendi debet præsentationes per tantum temporis spacium vnde possit præsumi priuilegium Apostolicū. ex immemorabili enim & fama priuilegij cum præsentationibus, quæ effectū sortitæ fuerint, oritur legitima præsumptio, quod in limine foundationis Papæ priuilegium interuenerit: istis verò cessantibus non potest per laicum probari, nec acquiri ius præsentandi Rectorem, vel Abbatem in Ecclesia collegiata, nec etiam mediâte præscriptione propter iuris communis resistentiam. cum enim laicus sit iurium spiritualium incapax d. cap. messana, & capit. sacrosancta de elect. cap. causam de præscript.

Abb. in capit. quærelam num. 9. de elect. & fuit decisum in vnâ Toletana iuris nominandi 28. Ianuarij 1583. coram Cardinale Blanchetto, non potest tale ius præscriptione acquiri, aut probari Io. And. in cap. 2. nu. 6. de præbend. num. 6. Zabar. conf. 57. num. 2. Cassan. de consuetud. Brungund. rubr. 1. S. 2. in verb. & supremum num. 12. not. glos. in d. cap. messana in verbo consuetudo de elect. Aluar. de planctu Ecclesiæ lib. 1. cap. 56. Abb. in d. cap. de hoc num. 10. de Simon. quam sententiam testatur esse communem Couar. in in reg. possessor par. 2. S. 10. num. 3. de reg. iur. in 6. qui licet num. 4. contrariam opinionem profiteatur in eo, qui dotauit, vel fundauit Ecclesiā, ac idem quoq; sentiant Boer. quæst. 5. & Io. Lopez. in rubr. de don. inter vir. & vxor. num. 25. & 26. tamen eorum dictum nullum habet probabile fundamentum, & ratio, quæ assignatur pro alia opinione

ne est validissima, quia si dotans, vel fundans ab initio est ipso iure incapax acquisitionis istius iuris eligendi, quod est spirituale, sola temporis antiquitas, & consuetudo non potest illum capacē facere, vt præcitato loco num. 27. Io. Lopez. obseruauit, & Aluar. d. cap. 56. circa fin. vers. si autem talis collatio.

SVMMARIVM.

- 1 Notarius post datam copiam authenticam parti non potest aliquid addere, & minuere intellige vt num. 4. & 5.
- 2 Instrumentum publicum, quod datur à Notario ipsi parti, dicitur originale, non autem copia, aut exemplum num. 3.
- 6 Prothocollo an standum sit quando adest variatio in instrumento dato per Notarium num. 7.
- 8 Notarius debet facere, & custodire prothocollum.
- 9 Correctio est facienda per Iudicem seruatis seruan-

dis, & probato errore, quando Notarius vult aliquid addere, seu minuere in instrumento per eum rogato, & dato parti etiā aut authentico, num. 10. & 23.

- 11 Verba absque diminutione habent vim prohibitionis trebellianicæ.
- 12 Instrumentum authenticum datum parti per Notariū debet attēdi, quamuis nō adsit in prothocollo.
- 13 Non est curandum de matrice, ubi adest instrumentum originale.
- 14 Notario etiam bonæ famæ non creditur dicenti se correxisse instrumentum per errorem, Amplia vt num. 15.
- 16 Notarius an incurrat pœnam falsi addēdo aliquid in instrumento per eum rogato.
- 17 Suspicio falsi oritur stante diuersitate scripturæ factæ per Notarium.
- 18 Falsitatis sola suspicio habetur pro cōcludenti probatione falsi in ciuilibus.

ARGVMENTVM.

*Notario post datam copiam
authenticā foundationis Iu-
rispatronatus, An credatur
circa probationem Iurispa-
tronatus, si aliquid addat,
vel minuat.*

RESOLVTIO LXIII.

IN dubio proposito cō-
clusum est negatiuè, &
Notarius post datū authen-
ticum instrumentum funda-
tionis, semel per eum roga-
tū in quo non aderat, nisi
simplex fundatio nō possit
dare aliud instrumentum
cum addirione, quod præ-
sentatus aliquid adimpleat:
etenim sumus in scriptura
cōfecta per ipsummet No-
tariū prothocolli authorē
coram quo fuit conditum
testamentum, & ab eodem
traditum proprio signo si-
gnatū, quod dicitur ipsum-
met originale: non autem
copia, seu exemplum l. vnū
vbi glos. in verbis exem-
plis ff. de testament. Bart. in

authent. si quis in aliquo
nu. 3. vbi Bald. Salic. Alex.
Ias. Dec. Purpur. & Curt.
iun. C. de edendo, Felyn. in
cap. Albericus col. 2. de te-
stibus, Aret. in cap. quoniā
contra num. 12. notab. 13.
de probat. Couar. practica-
rum quæst. cap. 19. num. 3.
col. 4. in princip. vers. nam
ea scriptura, Rota decif. 1.
de fide instrum. in nouis, &
decif. 4. eodem tit. in anti-
quis, Caputaq. decif. 170.
par. 1. & decif. 351. par. 2. &
hec opinio passim ab omni-
bus approbata, vt ex multis
decisionibus relatis testa-
tur Rota decif. 581. num. 2.
par. 2. & decif. 687. num. 2.
part. 1. Butt. conf. 32. ad fin.
vers. si autē, testatur Lopus
allegat. 77. Tabellio pu-
blicus num. 1. cum seqq.
vbi etiam inseruntur duo
conf. Franc. Aret. & Ricard.
de Salicet. cum alijs, Man-
doz. ibidem in verbo Iudi-
cis Ordinarij. cum ergo si-
mus in ipsomet originali
iam parti tradito nō potest
amplius per Notariū illud
mutari, & confici aliud ori-
ginale

ginale cum additione alterante substantiam negotij, & ipsius substitutionis, tãquã funetus fuerit officio suo, ita vt nec punctum, aut syllabam adere possit, Bart. in l. imperator, ff. de testam. homin. Bald. in cap. ex literis num. 8. de fide instrum. Francisc. Marc. decis. 163. num. 5. lib. 1. Gabr. de consuetud. conclus. 3. num. 43. maximè quando prout in casu nostro mutatur, & alteratur substantia veritatis cap. dudum de conuers. coniugat Lap. allegat. 77. num. 3. & 7. Roman. consil. 198. num. 1. & quod dicitur stari prothocollo quando adest variatio, procedit si datum fuerit exemplum à Notario: secus autè si ipsum originale, Bald. in l. imperator in 1. lect. num. 4. in fine ff. de stat. hom. Socyn. conf. 199. num. 1. lib. 2. & quãuis aliqui teneant, idè esse de originali dato per Notarium, cū prothocol- lum sit magis originale, Socyn. conf. 277. num. 2. Felyn. in capit. quoniam

contra nu. 10. in 7. notab. de probat. Bart. & Imol. in l. sempronius de legat. 2. Bald. in l. nostram 30. nu. 4. C. de testament. Tamen de hoc non est quærendum, cū non adsit in casu nostro aliquod prothocollum, & folium, quod ex aduerso datur sub prætextu, quod sit matrix cancellatum, & non constat an sit illud, & de quo agitur: cum nō credatur Notario de errore, vt infra dicitur, & passim per Notarium sunt facienda, & custodienda prothocol- la Farinac. quæstione 152. num. 12.

Et in casibus in quibus permittitur aliqua mutatio post datum authenticum instrumentum parti quando sumus circa substantia- lia debet fieri correctio per Notarium de mandato Iudicis præuia causæ cognitione, & citatis citandis, & probato errore. cum alias si ista non interuenirent, auctoritas Iudicis illum non excusaret, Bart. conf. 208. nu. 3. in 2. dub. lib. 1. Albenf. conf.

conf. 10. num. 18. Mascard.
conclus. 4. num. 16. & ita
etiam faciendam esse in te-
stamentis, Caputaq. decis.
247. par. 2. quæ procedunt
quamuis per Notarium fue-
rit data copia simplex par-
ti, & non authenticum in-
strumentum; cum ad huius
effectum ista authenticatio
non requiratur; sed semper
sit adhibenda authoritas Iu-
dicis pro corrigendo huius-
modi errore omissionis,
Bertaz. conf. criminal. 543.
num. 5. lib. 2. Farinac. quest.
156. part. 1. num. 1.

Quod autem simus in
additione circa substantia-
lia non est dubitandum cum
primum originale testamē-
tum dotis solum contineat
simplicem substitutionem fa-
ctam filiae ex qua deducen-
da est legitima, & trebellia-
nica. In secundo autem te-
stamento postea per eundem
Notarium alteri parti tra-
dito adduntur illa verba
absque aliqua diminutione
quæ habent vim prohibi-
tionis trebellianicæ, Bald.
in l. precibus nu. 44. C. de

impub. & alijs substit. Cast.
in auth. cum testator num.
2. C. ad l. falcid. Aret. conf.
12. num. 6. & 7. Paris. conf.
21. num. 35. lib. 3. Crot. in
l. nemo potest num. 19. &
20. ff. de legat. 1. & nemi-
nem ab hac opinione discre-
pare testatur, Mantica de
coniect. vltim. volunt. lib.
7. tit. 12. num. 16.

Et adeo primum origi-
nale datum per Notarium
attenditur, ut illi sit standum
quamuis non ad prothocol-
lum, & non probeatur illius
amissio: cum illud sit origi-
nale non autem exemplum
iuxta opinionem veriore
Nicol. Matarell. de qua per
Bald. in rubr. C. de fide in-
strument. num. 20. & 28. &
in l. admonendi col. 8. de
iureiurand. Couar. practic.
quest. capit. 19. col. 4.

Prout etiam dicimus, non
est curandum de ma-
trice, neque de ea est fa-
cienda probatio, quando ad-
est instrumentum origina-
le, Bald. in rubr. C. de fide
fide instrum. num. 2. Alex.
conf. 175. num. 3. lib. 7. Ro-

ta

ta decif. 582. nu. 7. par. 1.

Neque obstat, quod Notarius asserat se errasse dū in primo originali omisit ponere illa verba (aliqua diminutione) cum tamen essent ponenda tamquam adsint in matrice per eum producta. quia non creditur Notario dicenti se correxisse proptere errorem ab eo commissum Gram. conf. 24. nu. 1. vbi ampliat quāuis simus in Notario bonę famę subdens etiam, quod adhunc effectum non sufficeret vnicus testis cum Notario, nec iuramentum suppletorium Bald. in l. cū proponebatur ff. de legat. 2. & in l. imperator, ff. de statu homin. Farinac. quęst. 156. part. 1. num. 78.

Propterea hic non agimus de condendendo Notario tamquam per istam additionem dicatur incurrisse poenam falsi, vel similem, quia super hoc non scribimus, nec volūtas aliquid scribere, & multa tradit Farinac. quęst. 156. nu.

22. vsque ad 29. sed solum dicimus, quod stante huiusmodi diuersitate, & varietate scripturę oritur non modica suspitio falsi, Cæphal. conf. 287. num. 10. vsque ad 16. lib. 2. iuxta l. qui falso, vel variē, ff. de testibus, Ruyn. consil. 149. num. 23. lib. 5. Natta conf. 285. num. 5. Menoch. de arbitran. cas. 187. num. 43. post Bald. in l. cum proponebatur 66. ff. de legat. 2. Aretin. consil. 7. num. 11. in fine.

Quæ sola falsitatis suspitio in ciuilibus habetur pro concludenti probatione falsitatis Archidiac. & Dominic. in capit. memoriam 19. distinctione, Dec. in capit. porrecta col. 1. vers. 3. illud dictum de confirmat. vtil. vel inut. vsque ad 10. Natta conf. 315. nu. Curt. iun. conf. 61. num. 3. lib. 2. & conf. 132. in fine lib. 3. Syluan. conf. 7. Seraphin. decif. 1259. num. 6. Menoch. de præsumpt. 99. num. 5. lib. 1.

SV M-

S V M M A R I V M .

- 1 *Notarius an computetur in numero testium , traditur .*
- 2 *Scriptura instrumenti , vel testamenti , ut dicatur authentica , quid sit necessarium .*
- 3 *Testamentum si non sit stipulatum , qualiter probetur explicatur .*
- 4 *Publicatio testamenti , ad quid sit introducta .*

A R G V M E N T V M .

An Notarius computetur in numero testium ad effectum faciendi instrumentum authenticum pro probatione Iurispatronatus .

R E S O L V T I O L X I V .

PRo resolutione plura aduertenda esse censeo, vnde dico primo si agitur de validitate scripturæ, nempe ad validandam scripturam, & tunc Notarius non computatur in nume-

ro testium : hoc dictum omnium, quoniam si agitur de validitate instrumenti, quod certum numerum testium exposcit, tunc clarum est, ut ille numerus testium necessarius, & ultra debeat adesse Notarius, & Iudex, qui simul iuncti faciunt scripturam authenticam, ut in suo loco dictum est, docet etiam Bald. conf. 413. duo sunt statuta lib. 1. in fine versic. 2. verò casu, Alex. Honded. & Anchar. quos probat Tusch. concl. 98. nu. 1. lit. N. Ruyn. Bero. & Neuizan. quos probat, Surd. conf. 378. num. 36. & omnes alij. Hoc idem procedit in probando instrumento testamenti, quoniam, ut sit authenticum, sunt necessarii septem testes regulariter, & ultra eos est necessarius Notarius de iure communi, & Iudex ad contractus in hoc Regno; & ideo Notarius non computatur in numero testium, ut optimè probant prænarrati DD. & alij plures, quoniam ex legis dispo-

dispositione est taxatus numerus testiū, & ultra adhiberēt Notarius, vt de illō actu coram illis testibus faciat instrumentum publicū, & ideo pro regula est Notarium nō connumerari in numero testium, quoties agitur de probando aliquo actu per publicam scripturam, quoniam non potest esse Notarius ratione officij, & testis vti persona priuata, sicut nemo potest esse Iudex, & testis, vt latissimè Tusch. in d. concl. 98. prosequitur, & varijs modis probat.

Dico secundò, si agatur de probando contractu, vel vltima voluntate per testes non autem per scripturam, tunc Notarius connumeratur in numero testium, ita sex testes, & Notarius probarent testamentum nuncupatium, si duo testes & Notarius, vel vnus testis, & Notarius probarent contractum, si duo, vel tres testes requiruntur, ita post Balduin. anticūm glosatorem, probat Bellamer. conf.

primo, num. 28. alios citat, & probat Angel. Aret. consil. 104. in casu proposito num. 29. cum seqq. Alex. Bald. Anchar. Castrenf. Signorol. & alij penes Tusch. d. concl. 98. num. 4. cum seqq. vbi pluries hanc sententiam repetit communē probant etiam Bero. Ruin. Neuizan. & alij quos sequitur, Surd. d. num. 36. Mascard. de prob. concl. 1352. num. 56. ex text. in l. domitius labeo, vbi omnes ff. de testam. faciunt tradita per Seraphin. decis. 888. præcipuè in num. 8.

Plus dicunt DD. quod si contractus, vel testamentum, partim ex scriptura, & partibus ex testibus probaretur, tunc Notarius connumeraretur in numero testiū, vt ad sensum patet, & probat Bald. consil. 413. & in fin. lib. 1. Castrenf. conf. 75. notandum lib. 2. probat Tusch. d. concl. 98. nu. 12. & 13. faciunt latissimè discussa per eundē Surd. conf. 414. veluti præsumeretur nullum instrumentum, vt

S quia

quia non haberet debita requisita; Sic testamentum, ut quia non esset stipulatū, tamen testator declarauit totam eius voluntatem coram sex testibus, & Notario, tunc Notarius supplet numerum testium.

Additur etiam, quia publicatio testamenti continet testamenti sollemnitatem, ut publicè de illo constet: non autem continet, nec concernit testatoris voluntatem, quæ aliundè potest testib. probari, ut post Bald. in l. cum proponebatur, ff. de legat. 2. Bart. Io. de Platea las. & alios not. Surd. conf. 350. nu. 24. cum seqq.

SVMMARIUM.

Instrumentum possessionis capta per prædecesores beneficiatos dicitur authenticum secundum Nouarij opinionem, quam sequitur Author.

ARGUMENTVM.

Instrumentum possessionis capta à prædecessoribus beneficiatis, An dicatur authenticum, ut ex eo probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXV

IN facti contingentia in causa Iurispatronatus quorundā de Miro Ciuitatis Castri Maris de Stabia consultus respondi, quod instrumentum possessionis capte per prædecesores beneficiatos dici possit authentica scriptura ad effectum probandi Iuspatronatus, ut in proprijs terminis dixit Nouarius in suo Opusculo noui Iuris Pontificij conclus. 2. num. 6. sub Rubrica de Iurepatronatus, ubi latè hūc articulum probauit ad fauorem Domini Marchionis del Vasto circa probationem Iurispatronatus Ecclesiæ Sancti Cyriaci Terræ Vitalini.

DE

DE SECVNDA SPECIE

nouissimæ probationis Iurispatronatus,

Iuxta formam Concilij Tridentini.

Quæ est ex veris, siuè etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, quæ hominum memoriam excedat, circa quam materiam quæritur de infrascriptis.

SUMMARIVM.

ARGVMENTVM.

1 *Iurispatronatus secundo modo in defectum instrumenti fundationis, & dotationis quomodo probetur.*

2 *Fundatio, & dotatio Iurispatronatus allegari potest immemorabilitate.*

3 *Iurispatronatus ex solis præsentationibus continuis, ultra hominum memoriam probatur, & si non fuerit facta mentio de fundatione.*

An dispositio Concilij procedat ubi nulla in præsentationibus facta fuisset mentio fundationis, vel dotationis.

RESOLVTIO LXVI.

EST animaduertendum pro introductione, quod secundo modo probatur Iurispatronatus per multiplicatas præsentationes, per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriâ excedat quod intelligitur etiam si nullum instrumentum fundationis, seu cōstructionis,

S 2 **osten-**

ostendatur, & quamuis in diſcis præſentationibus nulla appareat facta mētio fundationis, cōstructionis, seu dotations, Rota decif. 792. num. 11. par. 1. diuerſorum Achill. de Graſſ. decif. 4. de Iurepatronat. & ita declaraffe Sac. Congregationē, refert Gonzal. de alternat. gloſ. 18. num. 46. Rota in Pamphilonen. Iuriſpatr. 16. Iulij 1586. coram Orano, & 16. Februar. 1588. corā Cardin. Pamphilio, & Cuiuat. Caſtelli Iuriſpatr. 28. Maij 1594. coram eodem Pamphilio, Ludouifius decif. 452. num. 1. qua immemorabili probata poſteſt allegari fundatio, & dotatio, & alius melior titulus de mundo capit. ſuper quibuſdam S. præterea, & ibi gloſ. de verb. ſignific. Biſingett. decif. 4. num. 2. de teſtibus, Achill. de Graſſ. decif. 4. de Iurepatronat. Mohedam decif. 3. eodem titulo, Gabriel. conſil. 88. num. 17. Rota in vnā Mediolanen. Iuriſpatronatus

21. Aprilis 1589. coram Comitulo, quod procedit licet neque per inſtrumēta neque per teſtes de immemorabili deponentes nulla fiat enunciatio, nec mentio de fundatione, ſiue dotatione, vt per Rotam diuerſ. 792. num. 11. part. 1. Galet. in ſua Margarit. in verbo Iuſpatronat. qui deciſū dicit per Sac. Congregationem per hæc verba. *Iuriſpatronatus ex ſolis præſentationibus continuis, ultra hominum memoria m. probatur licet in eis nulla fuerit facta mētio de fundatione, aut dotatione*, refert recenter Nouarius in ſuo Iure pontificio nouo conſul. 1. ſub num. 4. de Iure patronatus.

SV M MARIV M.

1. *Præſentationes multiplicata ad minus ſunt tres, ſed in probatione Iuriſpatronatus ſufficiunt due vt num. 2.*

AR

ARGVMENTVM.

Multiplicatæ præsentationes, quæ nam dicantur ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXVII.

Multiplicatæ autem præsentationes dicuntur ad minus tres, quia dictio multum significat ad minus tres vices, Iason. in l. 1. numer. 4. C. de fideicommiss. Cephal. conf. 225. nu. 43. vol. 2. & ita in terminis Genuen. in praxi cap. 63. Verum duas sufficere, vt dicantur multiplicatæ præsentationes tenet, Cauale. in decis. 17. nu. 4. par. 2. Maceraten. var. resolut. cap. 109. nu. 37. Campanil. in diuers. iur. canon. rubr. 11. cap. 13. num. 4. & ita practicari in Curia Archiepisc. Ciuitatis Neapol. dicit Nouarius conclus. 1. sub nu. 6. de Iurepatronat. vbi nos allegat in praxi resolut. 127. in fin. Barbof. de

officio Episcopi par. 3. allegat. 72. num. 32. quia pluralis locutio duorum numero est cõtenta l. vbi numerus ff. de testibus, l. libertas, §. fin. ff. de man. testam. cap. pluralis locutio de regul. iur. in 6. & pluralis numerus vnò non contentatur, tum etiam quia prædicta dictio (multum) verificari potest in duobus secundum subiectam materiam, vt per Intrigl. in decis. 44. num. 28. Nouarius vbi supra, qui ex Grat. de dict. dict. 127. ait, quod si quis dixerit multos adesse, & multos venisse, etiam in binario verificari potest l. 1. §. hoc scriptum, & vbi Bart. ff. ad Senat. Consult. Sillan. §. fin. instit. de iure person. glos. in cap. ad nostram in verbo per multos de rebus Ecclesiæ non alienan. Honded. consil. 102. num. 71. vol. 1.

SVMMARIVM.

Præsentationes ad effectum inducendi multiplicatio-

127

- nem quomodo probentur.*
 2 *Sigillum ordinarij quem effectum operatur.*

ARGVMENTVM.

Præsentationes ad effectum inducendi multiplicationem qualiter probentur.

RESOLVTIO LXVIII.

1 **R** Espondetur, q probantur per instrumenta successiue facta, si in authentica forma producantur, & ita procedunt notata in cap. si verò de iure patr. quæ instrumenta debent esse celebrata, cum Notario, & testibus. Item per patentes literas institutionis ipsius ordinarij cum suo sigillo authentico, probatur si adsint testes cum Notarij subscriptione: etenim literæ patentes faciunt fidem iu iudicijs, clausæ verò non Ioan. And. in c. patentibus literis, post Hostiens. & Butrium de priuileg. & creditur literis patentibus, Ab-

batis dicentis se aliquem recepisse, Specul. in tit. de probationibus, §. ultimo num. 17. vers. hoc autem certum est, & Franc. Marcus decis. 993. nu. 1. par. 2. & de literis patentibus, vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 59. & de subscriptione, & solito signo tabellionis, seu Notarij, quando sit necessaria, & quando requiratur subscriptio superioris. Idem ubi supra gloss. 60. sigillum autem, comprobatur, confirmatur, supplet, & robur adiicit, alioque plures effectus operatur, Bald. in l. bonæ fidei ante nu. 6. C. de reb. credit. Iason. in l. pacta nouissima nu. 9. C. de pactis Roman. cons. 305. num. 2. Vestrius in praxi lib. 6. cap. 1. nu. 9. Rota decis. 535. nu. 2. par. 4. diuers. & sigillum ad hoc ut dicatur authenticum debet continere quandam impressionem l. 1. §. si autem socios ibi sigillo impresso, ubi not. Bald. C. comm. seru. manum.

SUMMARIVM.

- 1 *Præsentationes multiplicatae debent esse intra tempus antiquissimum.*
- 2 *Tempus antiquissimum est centum annorum.*
- 3 *Doctorem opiniones circa immemorabilitatem.*
- 4 *Tempus immemorabile in materia Iurispatronatus est centum annorum.*
- 5 *Tempus centum annorum habet vim tituli.*

ARGVMENTVM.

Cursus temporis antiquissimi per quod spatium inducatur ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO LXIX.

- 1 **V**T multiplicatae præsentationes sint sufficientes ad probandū Iurispatronatus iuxta Conciliū necesse est, vt sint intra tēpus antiquissimum. vnde oportunè quæritur hic, q̄ nam dicatur tempus anti-

quissimum, & est animaduertendum, quod si huiusmodi præsentationes non sint antiquissimæ non inducunt præsumptionē Iurispatron. vt fuit dictum in Auximana Iurispatron. 28. Maij 1593. coam Illustriss. Domino meo Card. Mellino, & magis cōmunis opinio est tempus huiusmodi esse centum annorum, Menoch. de arbit. iud. casu 3. Mascard. de probat. concl. 103. Maceraten. resol. 80. num. 11. Garz. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 263. Rota decis. 520. cum seqq. par. 1. & decis. 584. part. 2. in recentioribus nam antiquum factum dicitur si excedat centum annos Tiracuell. in l. si vnquam, verbo omnia num. 13. C. de resc. donat. & tale tempus requiritur in casu nostro; cum addatur, qui hominū memoriā excedat, id est q̄ sit immemorabile, q̄ etiam requirit centū annos, Mascard. de prob. concl. 1214. num. 53. & habet vim privilegij titulum meliorum de

de mundo, Put. decif. 205. nu. 2. & 3. lib. 1. Ant. Gabr. de præſcript. concl. 1. nu. 1. 44. & 65. Gonzal. de altern. gloſ. 33. num. 4. eoque probato poteſt allegari fundatio, vel dotatio, vel alius melior titulus capit. ſuper quibuſdam S. præterea, & ibi gloſ. de verbor. ſignific. & fuit reſolutum in vna Mediolanen. Iuriſpatr. 21. Aprilis 1589. corā Comitulo; ideoque procedit, licet neque per instrumenta præſentationum, neque per teſtes ſuper immemorabili deponentes nulla fiat mentio de fundatione, vel dotatione Nouar. concluſ. 7. ſub num. 4. de Iurepatronatus vbi alios allegat.

3 Verum in hac difficultate plures ſunt Doctorem opiniones, quidam voluerunt ſpatio quindecim annorum, Calcan. conf. 8. nu. 6. quidam ſpatio triginta annorum, Guid. Pap. ſingul. 387. Affl. decif. 13. nu. 23. gloſ. in cap. 1. verſ. antiquitas de his, qui feud.

dare poſſunt, Roman. conf. 127. alij ſpatio quadraginta annorum, Burſ. in capit. veniens de. de teſtibus, laſon. conſil. 24. col. 2. lib. 3. alij ſpatio 70. annor. Arecon. conf. 36. col. ult. quidā alij ſpatio nonaginta annorum, Dec. conf. 595. nu. 7. alij ſpatio nonaginta nouem, vt fuit reſolutum in vna Bononienſi corā Mohedano 19. Ianuarij 1545. teſte Put. decif. 209. lib. 2. multi tenuerūt arbitrio Iudicis remitti, Hoſt. in cap. illud de præſumpt. Alexan. conf. 4. nu. 12. & conf. 184. nu. 4. lib. 2. Ruin. conf. 92. num. 10. lib. 4. cum multis allegatis per Menoch. de arbitr. iudic. caſu 3. num. 2.

4 Receptior tamen opinio ab omnibus approbata tēpus antiquiſſimū dici ſpatio centum annorum, & maximè in materia de qua nos loquimur, ſcilicet in Iurepatronatus, in quo tractatur de probando ſeruitutem beneficij Arch. in cap. ſin. plures 18. quæſt. 7. Alex. conſ. 58. lib. 4. Soc-

cyn.

sen. consil. 88. lib. 1. Curt.
iun. conf. 99. Crauet. conf.
141. num. 3. volum. 1. Dec.
conf. 13. & 42. & 321. Cas-
sard. decis. 2. de probat. Put.
decis. 3. lib. 3. cum alijs, vt
per Duen. cōcl. 299. fall. 7.
Crauet. de antiquit. temp.
in princ. num. 4. Monech.
de casu 3. num. 6. Mascard.
de probat. concl. 103. nu. 1.
vbi dicit illam receptiorē
sententiam Mant. conf. 72.
num. 3. vol. 1. Cephal. infi-
nitos allegat ad hoc consil.
250. nu. 18. vol. 2. Cacher.
decis. Pedemont. 173. nu. 8.
Mil. in Repertorio in verbo
antiquum, idque clarissimē
hic exprimitur cū dicatur:
qui hominum memoriam
excedat, non tempus cuius
initij memoria non extat
in contrarium dicitur cen-
tum annorum, Cyn. in l. 2. 5
num. 9. C. de seru. & aqua.
Capol. in tractat. de seruit.
rust. præd. cap. 19. in princ.
Rebuff. de decim. quæst. 19.
num. 94. Duen. regul. 90.
in 1. fall. præsetationes igitur
per huiusmodi tempus
antiquissimum centum an-

norum, vt praxis recepit
probant titulum fundatio-
nis, vel dotationis, nam ex
diuturno tēporis cursu præ-
sumitur titulus in benefi-
cialibus, Bald. consil. 352.
num. 3. lib. 1. Zabarel. conf.
118. Alexan. conf. 6. col. 2.
lib. 1. Hostiens. in cap. licet
Hæli. Abb. num. 22. Anam.
num. 27. Felyn. num. 10. de
Simon. Felyn. in cap. cum
nobis col. 2. de præscript.
Ruin. conf. 118. colum. 3.
num. 8. lib. 4. Soc. iun. conf.
77. nu. 54. vol. 1. Ber. conf.
67. num. 18. vol. 1. Ac titu-
lus iustus, Bald. in cap. cum
autem de controuersia in
inuestitura, Rolan. à Valle
conf. 66. num. 48. cum seq.
vol. 2. Soc. sen. conf. 49. nu.
24. vol. 1. Affl. decis. 277.
num. 6. tempus enim cen-
tum annorum satis habet
vim tituli, l. hoc iure, §. du-
ctus aquæ, ff. de aq. quotid.
& æst. cap. 1. de præser. lib.
6. glos. in capit. super qui-
busdam, §. præterea super
verbo non extat memoria,
& ibi Abb. de verb. signif.
Innoc. in capit. si diligenti
num. 5.

T

num. 5. de præscript. Aret.
conf. 15. num. 11. Card. Pa-
ris. conf. 111. num. 45. &
48. vol. 1. Dec. conf. 271. 1
col. 2. Gonzal. conf. 8. num.
37. & est comm. omnium
DD. sententia.

SUMMARIVM.

- 1 *Tempus immemorabile
quod dicatur ad effectum
probandi Iuspatronatus.*
- 2 *Tempus centum annorum
est immemorabile ad effe-
ctum probandi Iuspatro-
natus.*
- 3 *Probatio, quæ fit per in-
strumenta est maioris ef-
ficacia, quam probatio
pro testibus.*
- 4 *Negatiua non esse memo-
riam in contrarium ho-
minum an probetur pro
instrumentum.*

ARGVMENTVM.

*Immemorabilis, quod nam
tempus exigit ad effectum
probandi Iuspatronatus.*

RESOLVTIO LXX.

IN hac quæstione alle-
gatur decisio Rotæ co-
ram Seraphino cuius te-
nor est. In hac materia
immemorabilis, & cente-
nariæ Doctores multum
se se inuoluunt, & con-
trarias sententiâs nobis pro-
ponunt, prout clarè appa-
rer ex traditis dicitur per
Gabr. de præscript. concl. 1.
num. 17. cum sequent. re-
fert etiam tres opiniones.
Prima est tempus immemo-
rabile esse centum anno-
rum. Secunda est, quod
immemorabilis, sit maior
centenaria. Tertia est, quod
sit minor, deinde; vt teneas
primam opinionem, quæ
est magis cõmunis, tamen
Cou. in cap. posses. §. 3. nu.
9. defendit secundam opi-
nionem, quod immemora-
bilis sit maior, multi tamen
doctores, veluti Bald. Cæ-
pol. Zab. Felyn. & alij cita-
ti, & moder. Paris. §. 5. num.
63. in fine dicunt tempus
2 cent. annor. censerî imme-
morabile,

morabile, & hoc maxime ratione, neque enim viuendum memoria hoc spatium 4 attingere, nedum exercere potest. Alia insuper insurgit difficultas, quæ totam hanc rem obscuriorem reddit, quod communiter Doctores post glos. & Io. And. in c. de præscript. in 6. negant immemorabilem probari posse per instrumenta, notat Gabr. cõs. 161. nu. 81. rationem redunt, quia de hac negatiua nõ vellet, neque potest confici instrumentum. Ego in hac Doctorem 3 controuersia, censere posse verè cõstitui regulam, hanc probationem, quæ fit per instrumenta regulariter esse maioris efficaciam, quam sit probatio per testes, vt colligitur ex his, quæ tradit Specul. tit. de instrument. edito §. restat, num. 13. & ideo si potest dari aliquo modo probari posse immemorabile per scripturas, Ego causam præferrem probationi, quæ fit per testes, quæ est valde lubrica, nã multa hoc mo-

do probatur, quæ sunt sæpè admodum.

Dico igitur meo quidem iudicio, quod licet non possit directè probari per instrumentum negatiua hæc non esse memoriam in contrarium tamen puto per indirectum probari posse, vt in simili dicunt Doctores possessionem directè instrumentis nõ probari, vt per Abb. in cap. cum nobis num. 5. de præscript. Soccyn. cõs. 205. num. 5. in fin. & num. 6. num. 2. eodem enim pacto, si per instrumentum probetur per centum, & amplius annos continuatos fuisse aliquos presentatos ad aliquot beneficium, & successiue vnum per alterius obitum substitutum in beneficium pro præmortui, utique probatum quoque erit necessariam consequentiam, quod alio modo prouisum non fuit de dicto beneficio, non constare contrarij memoriam factum enim affirmatiuum continuum habet implicitam negatiuam sui contradictorij. Igitur non est verum simpliciter per in-

Instrumenta immemorabilia probari non posse, sed tantum id est admittendum de probatione directa, eodem enim modo dici solet negatiuam impossibilem, qua tamen aliquando per instrumenta probari solet, ut est notissimum. Hoc igitur statu dico in casu mihi proposito nos habere immemorabilem probatam à die 27. Apr. 1409. usque ad anni 1515. cum toto hoc tempore constet de presentationibus continuatis huius post alium, & effectuatibus, hoc modo probata est iuxta cons. Oldrad. 229. num. 2. & fuit resolutum coram me in Reasina beneficij S. Agost. 17. Iunij 1577. & hoc casu hac plusquam centenaria non solum meo iudicio equipollet immemorabili, cum contineat tempus, quod excedit omnem hominum memoriam, sed etiam ex pondere probationis instrumentalis preualet cum de eius fide nullo modo dubitari possit cum testium fides plerumque sit satis suspecta. Illud verum, quod

dicant Doct. aliqui centenariam non equipollet immemorabili, intelligendum eorum esse, quod talis probatio centenaria includeret rei initium, sed si non excedat initium ex ea probatione non sequitur prius idem obseruantiam non fuisse, quod in casu isto optime applicatur, an verò hoc sufficiat Communitatis stante statu controuerso post annum 1525. indiget particulari discussione.

Et iuxta hanc opinionem in compluribus causis seruari reiecta opinione Genuen. in praxi cap. 63. cuius verba sunt. (Secundum dubium quod annorum habeat esse tempus immemorabile ad probandum Iuspatronatus, & communis opinio est, quod longissimum tempus, & immemorabile intelligatur centum annorum, Cynus, Bald. in l. 2. C. de seruitutib. Capella Telosana decis. 440. Crauet. de antiquit. temp. in 1. par. nu. 2. 3. Menochius de arbitr. casu 3. Parisius

vbi

vbi supra, qui multos cumulat. Contrariam opinionem, quod tempus immemorabile sit minus centum annis, tenet Crauer. vbi supra Menoch. de casu 3. & conf. 2. lib. 1. & hanc opinionem crebbrorem, & tutiorem dicit Simon de Petris de interpretatione vltimarum voluntatum lib. 5. dubit. 4. num. 231. & seq. propter hominis vitam valde abbreviatam, & extimât Indicem id deberi arbitrari secundum locorum aerem, & vitam inhabitantium, vt tempus 60. vel 70. annorum dicatur longissimum, vel immemorabile sequitur Caualc. d. decif. 17. & id videtur verius.)

SUMMARIVM.

- 1 *Immemorabilis requisita quæ.*
- 2 *Immemorabilis clauditur ex actibus in contrariū, sed quales debeant esse isti actus num. 3.*

ARGVMENTVM.

Præsentationes intra tempus immemorabile, vt suffragentur, quæ requirantur, vt immemorabilis ipsa sit rectè probata ad effectum verificandi Ius patronatus.

RESOLVTIO LXXI.

Immemorabilis requisita sunt, quod testes deponant de vita quadraginta annos, & de auditu à suis maioribus, qui ab alijs audierunt, & quod ipsi nec maiores sui nunquam viderint, nec adiuerint contrarium, & de publica voce, & fama per verbum fuit est glos. in cap. 1. de præscrip. in 6. Ludouisius summus Gregorius XV. Pontifex maximus decif. 196. vbi additio in litera A. allegat Seraph. decif. 1102. nu. 2. & decif. 1450. num. 2. verum addit, quod illud requisitum quod maiores nō viderint, vel audiuerint contrarium nō sit necessarium,

ex

ex Rota ibidem allegata, & 2
 Couar. in cap. possessor 2.
 par. præ. le&. S. sub num. 7.
 vers. hoc autem vltimum,
 & subdit deduci ex sensu, &
 mente distæ glos. vt facit,
 quod voluit glos. in cap. 1.
 de præscriptio lib. 6. quam
 allegat, & sequitur Corn.
 conf. 47. in fin. lib. 3. Cra-
 uet. de antiq. temp. part. 4.
 vers. incipit materia nu. 38.
 Vrsill. ad decis. 254. in fin.
 quam glos. menti tenenda
 dixit Franc. in d. cap. 1. nu.
 15. & communiter appro-
 bari dixi Arët. in cap. licet
 ex quadam de testibus, Pa-
 ris. conf. 27. num. 96. lib. 1.
 Honded. conf. 79. num. 36.
 lib. 1. qui dicit magis com-
 munem, & multos adducit,
 & contrariam opinionem
 tenens reprobatur, Alexand.
 Raudens. decis. 9. num. 9.
 19. & 20.

Item requiritur quod te-
 stis deponens de immemo-
 rabili sic ætatis quinquaginta
 quatuor annorum, Rota
 decis. 76. nu. 3. par. 1.
 cum recent. & latius dice-
 mus in sequent. quælit.

In hac etiam materia im-
 memorabilis vulgatis est;
 conclusio in Rota quod il-
 la clauditur ex actibus in-
 contrariis Rota decis. 254.
 num. 1. & 2. & decis. 324.
 num. 23. par. 1. in recent. &
 decis. 248. num. 2. par. 2. in
 recent, immò solus rumor,
 & tumulus in contrarium
 rium reddit improbabilem
 immemorabile cum testes
 deponere debeant, quod
 aliquid in cōtrarium nun-
 quam fuerit visum, nec au-
 ditum, vt fuit dictum in d.
 Corduben, redecimarum
 18. Maij 1618. coram Illu-
 striss. D. meo Coccino De-
 cano. Aduertendum tamen
 est, quod si actus, qui datur
 in contrarium, sunt supra
 centū annos, non allidunt
 immemorabilem, stat enim
 simul tum extare memoriā
 in contrarium; cum actu
 aliquo vltra cētum annos,
 cum memoria hominū non
 præsumatur se extendere
 vltra centum annos; si ve-
 rò actus in contrarium sint
 infra centum annos, tunc
 intrat conclusio, de qua su-
 pra,

pra, quod excludūt immemorablem, ita benè declarat Molin. de primogen. Hispan. lib. 2. cap. 6. nu. 60. & 61. & secuta fuit Rota in Cab. allicen. feudi 26. Aprilis 1613. coram Pirouano, sed nec actus facti infra cētum annos allideret immemorablem quando essent gesti post completam probationem immemorabilis, vt dixit Rota in d. Caualicen. & in quadam causa Iurispatronatus ex delegatione Sanctissimi coram me vertente docte quidem (vt solet) proponebat D. Ioan. Maria Nouarius tanquam Aduocatus.

SVMMARIVM.

- 1 *Immemorabilis requirit in teste etatem 54. annorū.*
- 2 *Testis in probanda immemorabilitate debet esse 14. annorum.*
- 3 *Immemorabilis, vt rectè probetur debet cōcludenter probari à teste 54. annorum ad finem probandi Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis, vt rectè probetur ad effectum probandi Iuspatronatus necesse est, vt etas quinquaginta quatuor annorum in teste concludenter probetur alias non suffragatur.

RESOLVTIO LXXII.

VT dixi immemorabilis requirit in teste etatem 54. quinquaginta quatuor annorum, Molin. de primogen. lib. 2. cap. 6. num. 40. Cachet. decif. 102. num. 26. Franc. decif. 56. num. 22. Ludouisius decif. 196. Rota decif. 445. num. 1. par. 1. in recent. & decif. 248. sub nu. 3. par. 2. in recent. Nouarius concl. 1. sub num. 7. de Iurepatronatus cum enim deponere debeant de visu de quadraginta annis, necesse est tempore quo videre ceperunt, esset doli capaces, & proinde quatuordecim annorum Rota decif. 177. in fin.

fin. par. 4. in nouissimis, & necesse est, quod sit huiusmodi ætatis 54. annorum subducto tēporis litis morte, Rota decis. 248. num. 4. par. 2. in recent. fuit dictum in Corduben. redécimarum 1618. coram P. D. Cocchino Decano, & ideo si quāplures anni sint quibus lis cepta fuit, adeo quod verisimiliter non possint reperiri testes, qui subducto de medio temporis litis habeant huiusmodi ætatem, tūc immemorabilis est improbalis Seraph. dec. 1450.

3 Hoc supposito ad punctum principale respondideri facti in contingentia cum decis. Rotæ in vna Acquinate. beneficij 11. Martij 1607. cuius tenor est. *Domini recedentes à decisione in hac causa facta sub die 9. Decembris 1605. resolverunt testes, qui in tēpore ætatis sue variantur plures annos sibi super edendo non esse, ad probandum immemorabilem admittendos, cum enim ad eam probandam de substantia re-*

quiratur certa ætas saltem quinquaginta quatuor annorum. decis. 290. par. 3. & fuit latè deductum in illa Comen. decimarum coram R. P. D. Ortembergo necesse est, quod de tempore dictæ ætatis præcisè, & concludēter appareat l. mater C. de probat. l. actū ubi glos. Bart. & alijs, ff. de neg. gest. l. as. in rub. C. cap. qui admitt. num. 9. Aimon. conf. 6. num. 106. circa med. & propterea contrarietas circa ætatem est circa substantialia, & vitiat eorum depositionem, cap. licet causam ubi glos. in verbo contradicunt de prob. Io. & Imol. in l. bis verbis, fin. ff. de hered. instit. Alex. conf. 1. num. 10. lib. 1. siue ista contrarietas, & variatio studiosa, & dolo malo facta sit siue ex quadam temeritate, aut potius quia ignorauerint ætatem suam, quod facile contingere potuit in personis rusticis, quamuis de malitia dubitandum sit, quod sibi auxerint ætatem, ut concludere possent immemorabilem, quia
positio-

ad istud effectū ferè omnes
egebant tali augmento, cū
habita ratione alteriur de-
positionis atas non suffice-
ret, & argumentum in no-
tabili annorum quantitate.
Non obstat regula, quod in
maiori summa minor insit,
quia in depositione testis dif-
ficultatem patitur Ias. in l.
1. S. stipulati num. 9. in fin.
vers. 7. limita ff. de verbor.
obligat. cum alijs alleg. &
non solet admitti in actu,
qui potest asserre praiudi-
cium l. si decem in princ. ff.
de locat. Ias. loco cit. num. 9.
non obstat, quod una deposi-
tio aliam non destruit quan-
do possunt inuicem concor-
dari, & quod quantum fieri
potest debent ad concordiam
reduci, quia hoc non potest
fieri, quando testis sibi ma-
nifestè contra dicit, Alexan.
cons. 20. num. 3. lib. 4. &
quando concordia nō est pro-
babilis, & consona verbis,
ac veritati, Fel. in cap. cum
tu post num. 13. vers. 3. nota
de testibus tantò minus quā-
do non agitur de concordan-

do uno teste cum alio, sed de
concordantis pluribus depo-
sitionibus eiusdē testis, quia
magis notatur contrarietas
in uno teste, & non est ita
laborandum pro concordia,
Bart. in l. eos in fin. ff. de
fals. tradit Felyn. in d. cap.
cum tu sub nu. 2. vers. qui-
nimo, dixi Bart. & nu. 30.
in fin. Non obstat cōs. Alex.
64. num. 7. lib. 2. quod ille,
qui deponit de decem sine
taxiua, non excludit quin-
decim, quia ultra, quod ut
notant ibi adden. non proce-
dit in teste deponente de fa-
cto proprio, & pari ratione
non habebit locum in teste
deponente de propria etate,
dictum etiam Alex. proce-
dere potest, ubi agitur de
probando aliquo vniuersali,
vel aliquo in genere, secus
autem quando agitur de
probando certo actu, Afflict.
decis. 72. sub num. 6. quan-
do autem queritur de etate
testis, agitur de ultimo an-
no, & tempore, in quo repe-
ritur testes, & de hoc inter-
rogatur.

SVMMARIVM.

1. *Immemorabilis ad effectū
probandi Iuspatronatus
an possit probari per scri-
pturas.*

ARGVMENTVM.

*Immemorabilis ad effectum
probandi Iuspatronatus, An
possit probari per scripturas.*

RESOLVTIO LXXIII.

1. **I**N hac questione est di-
stinguendum cum de-
cis. Rotæ 383. par. 4. diuer-
forum quam sequuti sunt
Communiter omnes quod
licet non possit directè pro-
bari per instrumentum ne-
gatiua, hæc nō esse memo-
riam incontrarium, tamen
puto per indirectum pro-
bari posse, vt in simili di-
cunt Doctores possessionē
directè instrumenti non
probari, vt per Abb. in cap.
cum nobis num. 5. de præ-
script. Socc. consil. 205.
num. 5. in fin. & num. 6. &

num. 2. eodem enim facto,
si per instrumētum probe-
tur per centum, & amplius
annos cōtinuatos fuisse
aliquos presentatos ad ali-
quod beneficium, & succes-
siuè vnum per alterius obi-
tum substitutum in benefi-
cium præmortui, vtique
probatum quoque erit in-
necessariam consequentiā,
quod alio modo prouisum
nō fuit, de dicto beneficio,
& non constare contrarij
memoriam factum enim
affirmatiuum continuū ha-
bet simpliciter negatiuum
sui contradictoriū. Igitur
non est verum simpliciter
per instrumenta immemo-
rabile probari non posse,
sed tantum idest adniten-
dum de probatione directā,
eodem enim modo dici so-
let negatiuum impossibile,
quæ tamen aliquando per
instrumenta probari solet,
vt est notissimum. Verum
limita singulariter, nam li-
cet per scripturam nō pro-
betur memoria in contra-
rium, non exare, cum bene
probat præscriptio cen-
tum.

tum annort, prout notant
Abb. in cap. cum nobis. col.
lum. 2. de præscript. Bald. in
tractat. præscript. in 2. par.
3. par. princ. in 6. q. nu. 38.
Parif. in capit. cum nobis
num. 9. de præscript. & Ga-
briel. concl. 2. de præscript.

S Y M M A R I V M .

- 1 *Titulus, iniustus, & in-
ualidus impedit præscri-
ptionem.*
- 2 *Immemorabilis vñ effectū
probandi Iuspatronatus,
an suffragetur quādo ap-
paret de titulo inualido.*

A R G V M E N T V M .

*Immemorabilis ad effectum
probandi Iuspatronatus, An 2.
suffragetur quando apparet
de titulo inualido vitioso,
& iniusto.*

R E S O L V T I O L X X I V .

- 1 **Q** Vando apparet de ti-
tulo iniusto, & inua-
lido cessat bonafi-
des, & impeditur præscri-

ptio quolibet, Franc. in
cap. 1. in fin. de præscript.
in 6. Gabr. conf. 163. num.
17. lib. 1. Honded. qui a los
citat conf. 82. nu. 41. lib. 1.
Gratian. in discept. foren.
cap. 441. num. 17. vbi ait,
quod stante inualiditate si-
mul succedit mala fides,
quæ non admittit aliquam
præscriptionem, etiam tem-
poris immemorabilis, & ibi
plures allegat, vnde nu. 18.
ait cauendum esse in pra-
ctica ne allegans præscri-
ptionem ex possessione tē-
poris immemorabilis addu-
cat aliquem titulum, quia
si appareret illum esse pu-
tatiuum, & inualidum de-
regeretur mala fides, & nul-
la præscriptio iuuaret.

Quibus stantibus sequi-
tur de iure indubitātē, &
vera conclusio, quod vbi
constat de iniustitia, seu in-
ualiditate tituli allegati, &
fortius si in processu produ-
citur, quia ad hoc causatur
mala fides, quæ impedit
præscriptionem, cap. pos-
sessor de reg. iur. in 6. co-
gnoscendum est de tali ti-

V 2 tulo

tulo allegato, vel adhibito ita Butric. in cap. diligenti num. 98. de cessibus, Paris. cons. 111. nu. 101. & 102. vol. 1. alios allegat Cacher. decis. 101. num. 23. Cavar. 2. par. relect. regul. possessor, §. nu. 4. vers. ego equidem; hinc inferunt præcitati DD. quod quando apparet de titulo inualido, & iniusto cessat bona fides, & apparet de mala fide, quæ impedit præscriptionem cap. fin. de præscriptio, Cacher. decis. 101. num. 36. talis eo quod etiam mille annorum præscriptio cum mala fide non procedit opinione. Nec dici potest, quod ex alio titulo, quam ex prædicto præscripserint. Quia, ut scribit Paris. cons. 114. nu. 23. in 4. hoc debet probari cum in dubio præsumatur ex asserto titulo producto, arg. l. quadam mulier, ubi glos. fi. & Bar. ff. de rei vendic. Rip. resp. 1. num. 19. lib. 1. & per illum tex. in terminis præscriptionis, ita notat Bellamer. consil. 10. col. 19. vers. item, & aliter

respondeo, ubi post Innoc. in cap. dudum de decim. dicit, quod ille, qui producit titulum inualidum præsumptio est, quod nullum aliū meliorem habeat, quia si haberet illum produceret, Cacher. decis. 101. nu. 37. & 38. vnde Genuen. in praxi cap. 63. nec ait quintum dubium, an suffragetur immemorabilis quando constat de initio inualido vitiosi tituli à principio, & veritas est, quod non suffragetur, ut dicit Crauet. de antiquitate temporis par. 4. num. 3. Coar. in cap. peccatum 2. part. cap. 8. nu. 8. Sic etiam hoc procedit immemorabilis quando aperte constat de mala fide glos. & in cap. 1. de præscriptionibus, Bald. de præscriptionibus in 3. parte principali in tit. de bona fide quæst. 6. Gabriel. de præscriptionibus conclus. 2. & Cacher. ubi supra: & ita censuit Rota per hæc verba. *Antiquitas non operatur quoad præsumptionem tituli quando constat de titulo, sed inualido.*

Quia

Quia præsumptio, quæ insurgit ob temporis antiquitatem procedit in dubio: scilicet si effemus in claris quo casu cessant cōiecturæ l. cōtinuus, S. cum ita, ff. de verbor. obligat. & stare tunc debemus expresse, Bellamer. conf. 10. col. 10. in princip. Aym. conf. 134. num. 44. in tract. de antiquit. de temp. d. parte num. 27. cum plur. seqq. & ad hoc, ut quid dicatur antiquum requiritur tempus centum annorum, Aymon. de tract. 1. par. nu. 2. & ita fuit tentum in una Lucana Capellania coram Domino Aquilino 19. Decemb. 1559. prout in eius lib. fol. 411. sed circa hanc materiam latius fuit dictū, & resolutum postea in una Legimen. Canonatus, & beneficiorum die 2. Decemb. 1555. coram Caputaquensē & plenè prosequitur Nouarius conclus. 1. num. 5. de Iure patronatus, dicens ita decisum per Sacram Congregationem, & ad cōprobationem supradictorū facit, quod scribit Piaseg.

in prax. beneficiali in tit. quæ beneficia conferri possunt, vbi dicit, quod non suffragatur immemorabilis quando constaret de iniusto inualido titulo à principio, & affert exemplum, puta si appareret, quod fuerit vsurpatum Iuspatronatus ex priuilegio, & non ex fundatione, seu dotatione, quod etiam declaratum fuisse à Sacra Cōgregatione refert Consules loco sepius citat num. 5. similiter secundum eum nō iuuatur quis immemorabili quando constat de mala fide allegat tex. in cap. 1. de præptioribus. Quemadmodum pariter non operatur immemorabilis quando aleret initium irrationabile, secundum Panorm. in cap. fin. col. 9. vers. 5. quæritur de consuetudine, & ita voluit glos. 1. cap. 1. de consuetudine in 6. vbi Franch. in 1. & 2. notabili Abbas conf. 7. vol. 2. las. in conf. 5. nu. 72. vol. 1. Brunus conf. 155. col. 3. vol. 2. & Paris. consil. 27. num. 50. col. 4.

& in

& in consil. 116. num. 13.
volum. 4.

SVMMARIVM.

- 1 *Immemorable probatur per testes concurrentibus aliquibus requisitis.*
- 2 *Testes ad probandum immemorabilitatem singuli deponere debent de omnibus requisitis immemorabilitatis.*

ARGVMENTVM.

Testes ad probandum immemorabilem ad effectum verificandi Iuspatronatus, An sit necesse, ut singuli de omnibus requisitis deponant.

RESOLVTIO LXXV.

- 1 **I**mmemorabile probatur per testes concurrentibus requisitis positus in glossa in cap. 1. de præscript. lib. 6. qui testes sint ad minus 54. annorum, & de 40. testificentur de visu, Nouarius in Opuscul. noui iur. 2 pontific. concl. 1. sub nu. 7.

de Iurepatronatus, secundò quod testes necessariò dicant communem opinionem esse, quod de contrario vsu non extat memoria. Tertio, quod testes ita semper viderint, & audierint. Quarto, quod nunquam fuerit obseruatum contrarium, eadem requisita ponit, Mynsing. cent. 1. decis. 30. Mohedan. decis. 12. de Iurepatr. Verall. decis. 290. & 291. part. 3. Guid. Pap. decis. 357. Capic. dec. 194. & nos supra diximus, An autem præfati testes debeant in vniuersum deponere de omnibus dictis requisitis, licet Molina de primogen. Hispan. lib. 2. cap. 6. nu. 34. teneat non esse necesse, & testes omnes deponant de omnibus requisitis immemorabilis, sed dicit sufficere, quod vnus deponat de vno, & alter de aliquo requisito sequitur, Franc. decis. 56. & 80. & in factis antiquis mille prostationes coniunguntur, Put. decis. 101. lib. 2. Tamen contrarium tenet Rota, nimirum esse

esse necesse, quod quilibet testis deponat de omnibus requisitis, & quod non fiat cōiunctio, si vnus deponat de vno, & alter de alio, Mārica decif. 289. num. 4. vbi in specie reprobatur, Molin. Mariscott. var. resol. lib. 2. cap. 100. nu. 10. & eo ipso quod testis deficit in vno requisitis immemorabilis, non probat immemorabile Rota decif. 557. ante fin. part. 4. in recent. inter impressas sub nomine Farin. Beltra. additio ad dec. 252. Sanctissimi Gregorij XV.

SUMMARIVM.

- 1 *Ciues non sunt testes idonei pro probanda immemorabili Iurispatronatus vniuersitatis.*
- 2 *Testes non deponunt in propriam utilitatem.*
- 3 *Ciues non possunt testificari immemorabilem pro verificatione Iurispatronatus vniuersitatis.*

ARGVMENTVM.

Ciues an sint testes idonei ad probandam immemorabilem pro verificatione Iurispatronatus vniuersitatis.

RESOLVTIO LXXVI.

Videtur minimè esse recipiendas depositiones testium Ciuium ad purificandam immemorabilem pro ipsa vniuersitate cum agatur de ijs, quæ commodum respiciunt singulorum, vt singulis, non autem in vniuerso, secundum Bar. in l. intantum, §. vniuersitatis, ff. de rer. diuis. Dec. in capit. insuper de testibus, Franc. Curt. in tract. de testib. tit. quando test. repell. ratione affect. col. pen. perr. Gerard. de Petra Sancta, singul. 24. Crot. in tract. de testib. num. 131. de comuni testatur Cepol. in tract. de seruit. Iurispascendi num. 10. Bald. conf. 443. & 445. vol. 5. Guid. Pap. decif. 573. Capyc. dec. 152. num. 4.

num. 4. Crauetta de antiq. tempor. fol. 64. nu. 19. subdens, quod hoc casu numerus testium nō supplet defectum, & omnino repelluntur, Marſil. in l. 1. §. seruum num. 8. de quaest. vbi testatur de magis commun. post alios Craſſ. de commun. opinione in verbo, vniuersitas, q. 2. Ozaſc. decis. Pedemont. 99. nu. 39. Farinac. de testib. quest. 60. num. 495. & seq. cum similib. rationem reddunt praecitati Doctores, & reliqui,
 2 poſſent allegari, quia hoc casu testes deponerent in propriam vtilitatem contra tex. in l. omnibus, C. de testib. & l. nullus, C. eod. hāc eadem rationem affert Menoch. de arbitrar. casu 106. num. 14. & 15. vbi ait, quod etiam, quod sentirent commodum in consequentia repelluntur à testificando, & quidem ratione, nam cōmodi affectio oculos caligine obduere creditur allegat. Fulgoſ. consil. 174. col. 2. & Bald. in d. consil. 443. lib. 1. & in casu, de

quo agitur ciues nedum in consequentia, verum etiam principaliter commodum sentiebant, quo casu repelluntur à testificando secundum oommunem de qua per Bald. in l. omnib. C. de testib. & ratio est, quoniam ratione supradicti interesse à veritate deuiare censetur C. suspect. 3. q. 5. qua ratione sic stante expressè à testificādo repelluntur pro ipsa vniuersitate, vt consuluit Fulgoſ. in d. consil. 174. Afflict. decis. 400. num. 6. Menoch. de arbit. dicto casu 106. num. 15. & Farinac. de testib. quest. 60. nu. 533. idque ampliari videbatur etiam in ijs, quae respicerēt commodum singulorum in vniuerso, quando aliter veritas haberi potest, quā per ciues, si non in aetū, saltem in habitu, vt voluit Angel. Arret. in §. 1. institut. de rer. diuis. quem optimis rationibus sequitur Gerard. d. singul. 24. & post gloſ. Bald. in capit. cum nuntius de testib. num. 2. Dec. in cap. tertio loco num. 48. & 49. de

49. de probation. vbi respondendo cōtrarijs testatur hanc esse veriorē, & ibidem Butr. nu. 14. Festas. de collect. par. 3. q. 8. num. 26. quidquid sit quādo veritas aliter haberi non possit, vt quia ageretur de re facta in collegio secundum Farinac. d. quæst. 60. num. 479. & 539.

Et licet Salicetus in l. parentes nu. 4. C. de testibus, sic distinguit: quod aut res spectat ad vniuersitatem, quoad commodum immediatum, & tunc sunt idonei testes nullo habito respectu ad commodum quod in consequentiā singuli perciperent, quem sequitur Alex. in cons. 68. num. 14. lib. 2. eo quia commodum, & vtilitas, quæ in consequentiā venire posset, testes non repellit, vt notabiliter dixit Io. And. in ca. sine possessione col. pen. de re iudicata lib. 6. eū ait, quid si Episcopus petit contra vnam Ecclesiam, & suum Rectorem quartā decimarum, & Rector Ecclesiæ al-

legat consuetudinē in contrarium, quæ omnes Ecclesiæ, & Rectores de consuetudine non soluerunt huiusmodi quartam, quod poterit hoc probari per alios Rectores Ecclesiarum, quamuis in cōsequentiam videantur deponere circa id, quod concernit eorum commodum, idem sequitur Alex. in cons. 172. num. 3. lib. 2. qui in casu suo defendit ex huiusmodi decisione posse produci in testes caligarios in negotio, quod respiciebat totam artem caligariorū, & post eum idem dixerunt Ozasc. Pedemon. d. decis. 99. num. 13. & Viu. decis. 115. num. 19. lib. 4. eo maxime, quia agebatur de probanda consuetudine non soluendi gabellas, in qua ad fauorem vniuersitatis ciues de vniuersitate admittendos esse dixerunt, Felyn. in cap. insuper in fin. de testib. Franc. Curt. in d. tract. de testib. conclus. 4. num. 14. ad finem Tiraq. in tractat. Res inter alios acta. fol. 4. vers. hinc postremo.

X Farinac.

Farinac. d. quæſt. 60. num.
494. Mascard. concl. 1363.
num. 60. ubi alios allegat,
& testes producendi erant
in numero copiosissimo, vlti-
mè eos, qui deposuerat, qui
purgabant totam inhabili-
tatem civilitatis, vtradi-
Cassan. in consuetud. Bur-
gund. rubric. 13. §. 5. verſu
tertio limita, fol. mibi 372.
Turrett. com. 59. num. 14.
lib. 1. Roland. consil. 71.
num. 5. lib. 2. attentà, & in
nobilitate, & legalitate re-
ſtituit, qui producendi erant.
Paſſett. consil. 25. num. 2. verſu
ad tertium respondetur, &
ſecundū prædicta iudicavit.

3 Contrariā tamen ſenten-
tiam veriorē, ac in praxi re-
ceptā eſſe cenſui, vt ſcilicet
in hoc caſu minimè eſſe
legitimos. teſtes, ciues ad
probandum inſpiciantur
ipſius vniuerſitatis, vel do-
mini, Caputaquid. deciſ. 136.
parte 2. Pariſius de confi-
d. quæſt. 28. num. 252. & fuit
reſolutum in vna fori ſem-
proniani, ſeu nullius Paro-
chialis Decēbris 1593. co-
ram Illuſtriſſ. Card. Pam- 4

philio, quod videtur eſſe
de mente d. Concilij Trā-
dentini, propter potentiā,
& dominationem quā vni-
uerſitas habet ſuper perſo-
nis illius, & dominus ſuper
ſuis vaſſallis, & ſubditis.
quicquid in oppoſitum di-
cat Genuen. in praxi Cu-
riæ Archiepiſcopalis Nea-
politanae cap. 63. motus ex
regulis generalibus, quia
in hac re ſumus in ſpeciali
caſu, & tanquā in tali con-
cilium exigit inſolitas, &
exactas probationes, nec
cōtentatur probationibus,
quæ de iure cōmuni ad-
mittuntur. in bonis moribus

SVMMARIVM.

*Inſtrumenta ſi ſino ultra
centum annos non indi-
gent recognitione.*

*Scriptura priuata ſi ſit
antiqua ultra centum
annos non indiget reco-
gnitione.*

*Inſtrumentum quando di-
catur antiquum ad effe-
ctum recognitionis.*

*Tempus nota litis, an ſe-
detra-*

destruendum ad effectum antiquitatis.

ARGVMENTVM.

Tempus quando dicatur antiquum ad effectum, ut instrumentum Iurispatronatus non indigeat recognitione.

RESOLVTIO LXXVII.

- 1 **S**VM in ea opinione, quod quando instrumenta sunt ultra centum annos, non indigent recognitione, etiam si non concurrant alia adminicula, dummodo habeant faciem instrumenti publici, Put. decis. 12. de fid. instrumen. Rota decis. 623. sub nu. 3. par. 2. in recent. & in Mediolanen. Iurispat. 13. Febr. 1615. coram Pirouano, & & in alia Mediolanen. Decimarum de Varisio 26. Ianuarij 1617. coram eodem, & Culmonen. vnionis 7. 4 Februarij 1620. coram
- 2 Dunozer. Ampliatut, ut etiam scriptura priuata, si

fit antiqua ultra centum annos non indigeat recognitione, ut fuit dictam in d. Sulmonen. vnionis corā eodem Dunozer. & ad istū effectum recognitionis instrumentum nō dicitur antiquum nisi sit ultra cētum annos Putaq. decis. 151. lib. 1. Rota decis. 185. post principium part. 1. diuers. vbi dicitur, quod Rota solet tenere hanc opinionem fuit latè decisum in illa Farfen. territorij 19. Martij 1607. coram Peria.

Quando verò instrumenta sunt infra centum annos indigent recognitione Rota decis. 703. num. 3. par. 2. in recent. Benè verum est, quod si sint ultra 70. aut 80. annos, non est necessaria formalis recognitio, sed sufficiunt adminicula, Rot. dec. 693. sub num. 7. par. 2. in recent. fuit dictum in Bonon. fideicommissi de cataueris 12. Iunij 1614. corā Pirouano. Notandum tamen est, quod ad effectū antiquitatis, an sit subducendum tempus motę litis

X 2 aliās

alias Rota variauit, nam quod sit detrahendū tenēt Rota d. decis. 185. in princ. vers. secundo dempto. tempore litis, & pēnes Seraph. 73 decis. 76. & fuit tentum in Aretina Capellania 18. Martij 1616. coram R. P. D. Buratto. Contrariam verò opinionem tenuit pēnes eundem Seraph. decis. 928. num. 1. & pēnes Put. decis. 349. num. 5. lib. 2. Verum has opiniones Rota ad concordiam reduxit in Tiburtina Castri Sācti Angeli coram Illustriss. Cardinali Lancellotto, vbi fuit dictū, quod aut instrumentum est tale, super quo consistit principale fundamentum totius causæ; & tunc detrahendum est tempus litis. aut verò instrumentum incidenter in progressu litis producitur, & tunc non est detrahendum tempus mote litis ad effectum antiquitatis.

SVMMARIVM.

1. *Præsentationes due, quæ constituunt multiplicam-*

tionem ad finem probandi Iuspatronatus, an debnaet esse antiquissima, negativus num. 2.

Facultas probandi Iuspatronatus, non est antiquissima.

ARGVMENTVM.

An multiplicata præsentationes debeant esse omnes intra tempus immemorabile, An una ipsarum tantummodo.

RESOLVTIO LXXVIII.

1. **S**Vnt qui tenent omnes duas præsentationes, quæ constituunt multiplicationem ad effectum probandi Iuspatronatus virtute Concilij, debere esse antiquissimas. Quod probare nituntur ex verbis eiusdem Cōcilij dicta sess. 25. cap. 9. de reformatione, vt hanc opinionem tenet Cauale. in decis. 17. ex verbis Concilij ibi siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum tempus,

- cursum, qui hominum memoriam excedat quā opinionē sequuti sunt Balbus de Iure patronat. q. 27. per totum Bursat. conf. 28. nu. 3. & sequen. Contrariam.
- 2 sententiam in praxi tenendam celsui, prout in quampluribus causis iudicauit, & ita iudicasse Curiam Archiepisc. Neapolit. testatur Genuen. cap. 63. scilicet, quod sufficiat vnā saltem.
- 3 de tempore immemorabili, & alias sequentes, & reddit rationem, quia alioquin de verō probaretur Iuspatronatus, & probationum facultas secundum eum nō est auguenda l. quoniam, C. de hæreticis cap. quamquam 14. quæst. 2. & verba Concilij sunt intelligenda virili modo l. si cui ff. de seruitutibus.

DE TERTIA SPECIE

probationis Iuris patronatus,

Qua est ex verbis illis Concilij (Aliàs secundum Iuris dispositionem.)

SVMMARIVM.

- 1 Ecclesia dicitur constructa si domus, aut fundus pro constructione assignatur.
- 2 Iuspatronatus probatur secundum Iuris dispositionem.
- 3 Iuspatronatus probatur per samam foundationis, constructionis, seu dotationis, concurrente longissima quasi possessione presentandi.
- 4 Enunciatiue an probent Iuspatronatus.

A R.

ARGVMENTVM.

*Quid significant supra dicta
verba (Aliasue secundum
Iuris dispositionem.)*

RESOLVTIO LXXIX.

1 **P** Arifius de confident.
q. 28. dicit, quod in-
dicant alium modum acqui-
rendi Iuspatronatus ex co-
structione, dicens, quod di-
citur constructa Ecclesia, si
domus, aut fundus pro co-
structione assignentur, vt
dixit Rota Caputaqu. de-
cis. 133. par. 2. post Rocch.
de Iurepatronatus, in ver-
bo, & fundavit qu. 9. Alij
dicunt, quod possunt etiam
intelligi de multiplicatis
praesentationibus per tem-
pus quadraginta annorum,
ad finem praescribendi Ius-
patronatus, aduersus alium
patronum, quod sufficiat
non aduersus Ecclesiam,
iuxta Lambertinum de Iu-
repatronatus 2. par. 1. libri
5. art. 11. 13. q. principali,
nec Concilium id substituit.

2 Vel dic ita secundum ali-
quos probatur Iuspatr. se-
cundum Iuris dispositionem,
idest, vt possit probari Ius-
patronat. illiusque titulus,
prout de iure communi di-
sponitur, Gonzal. reg. Can-
cell. de alter. de glos. 18.
num. 50. Garc. de benefic.
cap. 9. num. 43. lib. ... per
illa verba Concilij, Aliasue
secundum Iuris dispositio-
nem, quae notant idem, quod
alio modo, Verall. decis.
210. num. 5. par. 1. Put. de-
cis. 170. lib. 3. vnde non
solum probatur Iuspatr. per
tempus immemorabile,
quod probat legitimum ti-
tulum foundationis, seu do-
tationis, Felyn. in cap. cau-
sam num. 6. de praescript.
Mohed. decis. 3. de Iurepat.
47. sed etiam probatur per
3 famam foundationis, con-
structionis, seu dotationis
concurrente longissima,
quasi possessione praesentandi
secundum Iuris disposi-
tionem, sicut ante Conci-
lium, Cassador. decis. 3. de
Iurepatr. Acchill. & Grass.
decis. 4. nu. 10. de Iurepatr.

Put.

Put. decis. 60. & decis. 140. in fine lib. 2. & fuit dictum in vnâ Tirasonen. Iuris presentandi die 5. Maij 1593. corâ Litta, vt habetur apud Garc. de benefic. par. 5. cap. 9. num. 83. & seq. Marc. Anton. lib. 1. resolut. 109. num. 30. Rota in Ciuit. Castellii Iurispatron. 28. Maij 1593. coram Cardinal. Pamphilio, & in hoc casu enunciatiue antiquæ habet vim famæ, vt fuit dictum in Gerunden. beneficij 20. Iunij 1597. coram Orano, Put. decis. 209. lib. 2. & enunciatiue antiquorum. 49. instrumentum à centū annis citra, etiam si habeat originem ab eisdem personis, & personis suspectis probat foundationem si sint adminiculatæ, & concurrente quasi possessione,

Garc. d. cap. 9. nu. 91. Rota decis. 360. num. 5. par. 2. in recentiorib. & fuit dictum in Barchionen. vnionis 5. Decemb. 1597. coram Gyptio.

5 Et quando enunciatiue probent, latius habetur in

Rota decis. 374. p. 2. in recentioribus prædictis, & fuit dictum in Tudertina. Iurispatronat. Parochialis S. Laurentij 9. Iunij 1623. coram Patriarcha Hierosolymitano; dicta longissima quasi possessio presentandi sufficit, si benè probetur per testes deponentes decisa. per 30. annos, vt fuit dictum in vnâ Lacen. Pensionis 4. Maij 1601. coram Illustriss. D. meo Card. Millino, & sufficit probatio famæ iunctis alijs adminiculis, Achill. de Grassis decis. 7. de Iurepatr. Dec. conf. 117. & fuit dictum in Romana Iurispatr. 10. Maij 1595. coram Illustriss. D. meo Cardin. Millano.

SVMMARIVM.

1 Iurispatronatus probatur de iure communi probatio-
ne presumptiua.

2 Iurispatronatus probatur per antiquissimā possessionē, quæ loco tituli habetur.

3 Iurispatronatus probatur fama.

4 Iurisp.

4 *Iurispatronatus probatur instrumentis antiquis in quibus fit mentio de Iurepatronatus.*

5 *Iurispatronatus probatur presentatione effectuatā, ac verbis enūciatiuis Episcopi asserentis adesse Iurispatronatus.*

ARGVMENTVM.

De iure omuni supposito, quod non fit sublata probandi species Iurispatronatus queritur hic qualiter probatur olim autem Concilium.

RESOLVTIO LXXX.

1 **I**N primis igitur suppono probationem Iurispatronatus secundum plures censerī difficilem Arch. in capit. vnico de Iurepatr. lib. 6. Paul. de Cittad. in tractat. Iurispatron. par. 6. q. 17. num. 27. Bursat. conf. 324. num. 1. vol. 4. quamuis quādoq; possit probari plenē, & concludenter scilicet per foundationem, constructionem, dotationem, & si-

milīa, vt latē per Lambert. de Iurepatr. 2. lib. 4. q. princ. artic. 4. & lib. 1. q. 2. per totum. Et receptum est de iure communi Iurispatronatus probari probatione præsumptiua, Bald. in auth. quas actiones, ad finem, C. de sacrosanct. cum alijs, vt per Mascard. d. concl. 916. num. 2. Et ideo de iure commun probatur. Primò antiquissima possessione, quæ loco tituli habetur, Bald. in l. cum semper C. de rei vendic. Dec. conf. 126. nu. 3. Cassad. decis. 7. au. 4. de Iurepatron. Rol. à Valle late conf. 3. lib. 1. Cæphal. conf. 26. num. 28. volum. 1. Cotta decis. 330. Bero. cōf. 6. vol. 1. Menoch. conf. 30. num. 14. & 25. vol. 1. latissimè Ludou. concl. 42. Secundò probatur fama Dec. conf. 126. num. 3. Barbat. conf. 41. in princip. lib. 1. & cōmuniter alij, vt per Mascard. d. conclus. 956. nu. 19. quōties sumus in antiquis. Put. decis. 141. lib. 1. Crau. consil. 222. num. 2. tertio scripturis, & instrumentis antiquis,

antiquis, in quibus fit mentio de Iurepatr. Crau. conf. 222. num. 2. & conf. 228. num. 17. Bursat. conf. 324. num. 9. vol. 4. Card. Alban. conf. 6. num. 21. & conf. 84. num. 5. Quartò literis antiquis in lapide, vel marmore incisus, Bald. conf. 310. lib. 5. & conf. 445. lib. 4. Mascard. in rubrica de probat. num. 111. Imola conf. 60. Dec. conf. 135. Quintò præsentatione effectuatâ, scilicet sequuta institutione; cum in beneficialibus attendatur vltimus status Abb. conf. 54. lib. 1. Oldrad. conf. 312. in fine, Feder. de sen. q. 334. in 2. dub. Corn. conf. 47. lion. 3. Calder. conf. 2. de Iurepatr. Put. decis. 190. lib. 105. & 193. lib. 2. & decis. 242. eod. lib. Crot. dec. 184. in manuscr. Dec. conf. 117. col. 2. & cõf. 124. in princ. & 126. nu. 3.

6 Sextò probatur verbis enunciatiuis Episcopi asserentis adesse Iuspatronatus Card. Paris. conf. 33. nu. 7. vol. 1. conf. 15. num. 27. & conf. 15. num. 27. & conf. 17. nu.

14. vol. 4. Crau. conf. 157. num. 3. & 16. & plures refert Couaru. lib. pract. 99. cap. 21. nu. 2. & faciūt, quæ scribit Caputaq. decis. 133. p. 2. ac alijs modis, vt colligitur per Doct. supra citatos, & præcipuè per Lambert. Mascard. & alios recentiores, de quibus omnibus in loco particulari nos verba faciemus.

SVMMARIVM.

- 1 *Litteræ Episcopi probāt Iuspatronatus.*
- 2 *Verba enunciatiua in antiquis probant.*
- 3 *Fundatio præsumitur ex antiquitate.*
- 4 *Iuspatronatus antiquum fama probatur.*
- 5 *Iuspatronatus probatur præscriptione.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus an post Concilium Tridentinum probetur per verba enunciatiua, per famam, & per præscriptionem.

Y R E-

RESOLVTIO LXXXI.

IN hac quaestione pluries respondi cū Maceraten. resolution. 80. cuius tenor est. *Pratendebant Domini de Ferrarijs Capellam Sancti Antonij vacantem esse de Iurepatron. suae familiae, & ad fundandam dictam eorum pretensionem exhibuerunt. Primò duas institutiones factas ab Episcopo N. in quibus enunciatur praefatam capellam esse de Iurepatronatus dictae familiae: literas autem Episcoporum probare Inspatronatus voluerunt, Paul. de Cittad. de Iurepatr. part. 6. q. 37. num. 3. Gabr. consil. 196. nu. 4. vol. 2. latè Mascard. de probat. vol. 2. concl. 956. num. 12. & 23. concl. 1216. num. 3. vol. 3. Rot. Rom. in antiq. decis. 397. in nou. decis. 423. secundum antiquam impressionem, & in nouiss. dec. 376. & 1441. par. 3. lib. 3. Put. decis. 172. in prin. par. 1. & decis. 242. par. 2. ubi firmat, ex dictis*

literis probari bonam fidem presentantium, Paris. de resignat. benef. lib. 8. q. 11. num. 38. cum seq. Secundò fuit ostensum quoddam instrumentum antiquum, in quo asseritur, dictam capellam esse pariter de Iurepatron. dictae familiae: Ceterum verba enunciatiua in antiquis probant glos. & Doct. in cap. cum olim de cons. Crau. de antiq. temp. in prin. nu. 7. Cauale. decis. 17. num. 2. & 35. part. 2. latè Mascard. in d. conclus. 956. nu. 29. Gabr. in d. consil. 198. num. 2. cum seq. & num. 5. 3 ubi amplius dicit ex tali antiquitate praesumi fundationem, Turret. consil. 71. num. 8. vol. 1. Achil. de Graß. de Iurepatr. decis. 7. num. 1. Rot. Rom. in nouiss. decis. 545. num. 2. par. 1. dictum autem instrumentum dicebatur antiquum, cum esset annorum 50. iuxta doctrinam Turret. in consil. 56. num. 10. & consil. 71. nu. 46. vol. 1. nu. 46. vol. 1. Tertiò allegata fuit fama in antiquis, quae fuit plene probata,

probata, tam per scriptu-
 ras antiquas secundum Tur-
 ret. in dict. conf. 56. num. 12.
 Mascard. in d. conclus. 956.
 num. 17. & Put. decis. 140.
 par. 1. Rot. Rom. in nouiss.
 decis. 481. num. 1. part. 1.
 quam per testes, licet depo-
 nentes de auditu, Bursat. cōf.
 324. num. 8. vol. 3. Gabr. in
 d. conf. 196. num. 8. Lamb.
 de Iurepatron. par. 2. lib. 2.
 quest. princ. art. 4. num. 14.
 Achill. de Grass. de Iurepatr.
 decis. 6. Gabr. de præscript.
 lib. 5. concl. 1. num. 84. vers.
 pro ista opinione, latè Mas-
 card. de probat. vol. 1. concl.
 104. num. 1. cum sequen. fa-
 mam autem sufficere ad pro-
 bādum antiquum patrona-
 tum, tenuerunt Bald. in l.
 semper, C. de rei vind. Crau.
 conf. 32. nu. 1. Dec. conf. 117. 1
 & conf. 226. Menoch. in d.
 præsumpt. 90. nu. 11. Achil.
 de Grass. de Iurepat. decis. 4.
 num. 10. Mohed. de Iurepat.
 decis. 10. Cassad. de probat.
 decis. 2. num. 4. Puteus decis. 140. par. 1. ubi declarat Gab.
 d. conf. 192. num. 4. cum seq.
 Rot. Rom. in nouiss. dec. 481.

par. 3. Quartò deducebatur
 præscriptio, ex qua Iuspa-
 tronatus probatur secundum
 iura allegata, per Rot. conf.
 46. num. 13. & consil. 47.
 num. 12. & 16. vol. 1. Tur-
 ret. in d. conf. 71. num. 25.
 & 34. Menoch. in d. præ-
 sumpt. 90. num. 5. Mascard.
 in d. concl. 956. num. 3. ubi
 latè. Vltimò proponeba-
 tur ultimum statum esse at-
 tendendum circa beneficia,
 si illa sint libera, vel de Iu-
 repatronat. Crau. conf. 322.
 col. pen. Rot. in d. conf. 47.
 num. 38. Turret. d. conf. 71.
 num. 51. Gabr. consil. 185.
 num. 2. vol. 2. Cauat. d. de-
 cis. 11. num. 96.

SVMMARIUM.

Verbum aliasuè secun-
 dum iuris dispositionem,
 an aliquid innouauerit.

ARGVMENTVM.

Concilium Tridentinum in
 dicto capit. 9. sess. 25. nihil
 innouauit per illa verba
 aliasuè secundum iuris di-

Y 2 spost-

spostionem nisi in illis Iurispatronatibus, ubi adest suspicio usurpationis.

RESOLVTIO LXXXII.

PRæcicauī multoties in facti cōtingentia tam in consulendo, quàm in iudicādo per illa verba (aliasuè secundum iuris dispositionem) Sacrum Cōcilium nihil innouasse circa probationem Iurispatronatus, nisi in illis patronatibus in quibus suspicio est usurpationis, ad quod probādum sepius adduxi decis. Rotæ in vnâ Genouen. Capellaniz 2. Aprilis 1601. corā Illustrissimo Domino meo Coccino cuius tenor est. *Vt morem gererem pariti, volui prius dubitare, antequam iura in forma probanti producerentur, an releuarent. Et domini absque difficultate contra informantem resolverunt, videlicet non releuare. Cum enim uersemur in terminis Concilij cap. 9. de refor. sess. 25. quod uult, ut quotiescumq;*

Iuspatronatus presumitur ex usurpatione, cum de instrumento foundationis non docetur, debeat per immemorabilem probari, cum presentationibus cōtinuatis spatio 50. annorū, & effectum sortitis, quæ authenticis scripturis probentur. Hic autem, quicquid sit de continuatis præstationibus, quia de illis nihil domini dixerunt, cum summarium datū non fuerit, probatio immemoralis non adest: quæ cum requiratur pro forma, non potest adimpleri per equipolens, ut pluries resoluit Sacra Congregatio Concilij, & tenuit Rota coram Sanctissimo D. N. in causa Sabinen. Beneficij de anno 1582. & coram R. P. D. Pamphilio, in causa nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1558. nec dubitari potest, quin hic presumatur ex usurpatione cū Iuspatr. pretendatur à Parochianis Put. dec. 57. lib. 1. Achil. decis. 4. de Iurepatr. Ant. August. eod. tit. Thau. 59. & ita resoluit Sacra Congregatio Illustrissimor.

Inter-

Interprat. 14. Septembris 2 1593. Nec refert, quod isti sint pauci vicini, seu Parochiani, à quibus prætenditur Iuspatronatus, quia Rota, idem facit de illis iudicium, quod, & alias de parua vniuersitate fortè cecba coram R. P. D. Pamphilio in dicta causa nullius Archiepiscoperatus. Non obstat, quod concilium non tollit modum probandi Iuspatronatus de iure, per illa verba, aliasuè secundum iuris dispositionem, ut in causa Tirafonen. iuris presentandi coram R. Penia. 5. Maij 1593. quia loquitur in alijs casibus, in quibus non intrat presumptio usurpationis, & in quibus Sacrum Concilium nihil innouauit, ut fuit dictum ab Illustri. Card. Lancelloso 13. Iunij 1572. in causa Tudent. Iurispatr. quæ est inter impressas 331. par. 2.

SVMMARIVM.

- 1 S.C.T. approbat Iuspatronatus, qui probari potest secundum regulas iuris communis.

Iuspatronatus probatur per famam concurrente longissima quasi possessione presentandi.

ARGVMENTVM.

Licet Concilium Tridentinum præseruet Iuspatronatus cõpetens ex fundatione, vel dotatione; non refutat, illud quod alias poterat probari per ius commune.

RESOLVTIO LXXXIII.

Hanc firmo regulam, & purè superiori loco, quòd licet Concilium Frid. d. cap. 9. præseruet Iuspatronatus cõpetens ex fundatione, vel dotatione: nō refutat illud, quod alias potest probari secundum regulas iuris communis, ut patet ex illis verbis Concilij (aliasuè secundum iuris dispositionem) quod scèpe Rota cõsult, & tradūt, Gab. cons. 192. & 198. lib. 3. & cons. 336. à nu. 1. Menoch. lib. 3. præsup. 90. à nu. 9. & facit decis. 331. & dec. 798. par. 1.

par. 1. sub num. 4. vbi habetur, quod in his, in quibus non præsumitur vsurpatio nõ mutatur per concilium, sed relinquitur in dispositione iuris communis, & tradit Goncal. ad reg. 8. Cancell. glos. 18. à num. 54.

Vnde non solum Iuspatronatus probatur ex immemoriali, Hier. Gabr. ibi, Velascus cõsultatione 163. 2. part. quæ probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Abb. in c. quærelam de elect. nu. 9. Fel. in cap. causam num. 6. de præscrip. Mohed. decis. 3. de Iurepatron. alias 254. Rota decis. 214. & 220. l. 2. & 243. & 254. l. 3. par. 3. diuers. & in Pamphilonen. Beneficij de ann. 1557. sup. relata 5. par. cap. 1. um. 551. Genuen. in praxi cap. 61. num. 16. Goncal. sup. num. 44. & concilium ibi, siuè ex multiplicatis præsentationibus, &c.

2 Sed etiam Iuspatronatus antiquum, probatur per famam, concurrente longissima quasi possessione præse-

randi, secundum iur. s. dispositionem, Achil. decis. 4. num. 10. & 6. de Iurepar. Put. decis. 60. & 140. in fin. lib. 1. Rota decis. 481. lib. 3. par. 3. diuers. & in Imolen. Iurispatron. 28. Maij 1584. quæ est 1. par. diuersor. decis. 792. & in Aretina Capellæ, seu Iurispatronat. de de qua cap. ... nu. 62. Mascard. de probat. concl. 959. annum 19. Gonzalez. sup. num. 56. Quamuis etiam solam famam sine possessione probare Iuspatronatus, in antiquis velit Menoch. d. conf. 336. num. 14. & 15. lib. 4. & d. præsumpt. 90. num. 11. contra quem etiam est decis. Rotæ in Bracaren. Parochiales 1. Iulij 1592. vt non censeatur reuocatum per concilium, vt fuit resolutum in causa Tirasonen. præsentandi 5. Maij 1593. coram D. Penna, & postea 24. Ian. 1594. coram D. Litt.

SVMMARIVM.

Patronus qui est in quasi possessione præsentandi recte

rectè presentat.

2 *Quasi possessio presentandi olim acquirebatur unico actu.*

3 *Presentatus ab eo qui est in quasi possessione presentandi praefertur alijs.*

4 *Quasi possessio non suffragatur, quando dubitatur, de existentia tituli Iurispatronatus.*

5 *Refertur decisio Illustriss. Domini Auditoris Couin.*

ARGUMENTVM.

An hodie post Cōcilium sit sublata quasi possessio presentandi quo ad probationem Iurispatronatus.

RESOLVTIO LXXXIV.

1 **R**egulariter existentes in quasi possessione presentandi rectè presentant iuxta tradita cōmuniter in cap. cōsultationibus de Iurepatronatus Rota in decis. 7. de Iurepatronatus in nouis Mantica in decis. 360. num. 6. Verall. in decis. 69. part. pr. & Seraphin.

vt alios omittam in decis.

138. quæ quasi possessio acquirebatur unico actu, idest ex vnica presentatione

suum effectum sortita, Calder. in consil. 12. de Iurepatronatus, Oldrad. cons. 312.

Feder. de fenis in consil. 134. Puteus in decis. 191. lib. 1. Mantica in decis. 150.

Verall. in decis. 337. cum tribus decisionibus sequen.

par. 1. & latissimè Gratian. lib. 3. disceptationum forensium cap. 577. & licet

3 sola quasi possessio attendatur in Iurepatr. & presentatus ab existente in

quasi possessione presentandi praefertur alijs c. quærelam de elect. cap. consultationibus de Iurepatr. &

fuit dictum in Firmana Iurispat. 17. Iunij 1584. coram Card. Pamphilio, & in

Pisana Capellanix 1597. coram Illustrissimo Domino meo Cardinal. Millino,

quòd non procedit, quando ante institutionem constat de proprietate alterius

Rota decis. 269. nu. 4. & 5. par. 2. diuers. & in Aquina-

ten.

ten. benef. 26. Ianuar. 1601. Seraph. in Senen. Iurispatr. 9. Ianuar. 1598. coram Peria, & quando certum est possessori in petitorio defensionem non competere, ut fuit dictum in Lunen. Sarzan. Capellaniæ prim. Martij 1602. coram Card. Sacrato, & si simul concurrant requisita à Calderino in cons. 12. de Iurepatron. Canonizata à Rota in dict. Aeuinaten. beneficij, & in d. Firmana Iurispatron. & solum dubitatur ad quem pertineat: secus quādo dubitatur de Iurispatronatus existentia, quia tunc sola quasi possessio non suffragatur, nisi prius verificato Iurepatr. cum causæ cognitione ad formam Concil. Trident. ut in d. Firmana Iurispatr. & in comen. Iurispatron. 8. Iunij 1601. corā Card. Seraph. & iuxta hanc sententiā cepisse fuit in Rota decisum præsertim in vnā Firmana Iurispatronatus 30. Martij 1609. coram Illustriss. & Dignissimo D. meo Coccino cuius

tenor est. *Fuit resolutum Antonia Bonacursia, & Priori Sanctę Victorie, dā- dum esse mandatum de manutenendo, quoad quasi possessionem representandi, & instituendi respectiue. Nam licet dispositio Concilij Tridentini sess. cap. 9. de reformat. habeat locum tam in petitorio, quā in possessorio. Vnde sola quasi possessio non suffragatur, ut censuit Congregatio Illustrissimorum Interpretum, & dixit Rota in causa Romana Parochialis 31. Ianu. 1600. coram Reuerendiss. Paten. tamen in isto quasi possessio D. Antonia præsentandi, & Prioris instituendi, debet suffragari, quia constat de Iurepatronatus ex dotatione, & fundatione, qui est modus probandi Iurispatronatus Et adsunt præsentationes effectū sortitę ultra annos.. Quæ cētenaria possessio probat Iurispatronatus. Et censuit Congregatio 3. Concilij, & pluries dixit Rota. Et propterea cum constet de Iurepatronatus D. Antonia qua*

qua est in quasi possessione presentandi, & prioris in quasi possessione instituendi, debet dari manutentio, S. hodie, instit. de interd. cap. cum Ecclesia Sutrina, ubi not. de caus. poss. & propriet. Et iuxta eandem sententiā iterum voluit eadem Rota in vnā Terdonen. Iurispatronatus 6. Aprilis 1609. corā eodē cuius tenor est.

I Rota dixit, quod licet presentatus ab eo, qui est in quasi possessione presentandi, debeat institui, iuxta tex. in cap. consultationibus, de Iurepatron. tamen hac conclusio est vera, quando constat de Iurepatronatus, quia dispositio Concilij sess. 25. cap. 9. de reform. habet locum tam in possessorio, quam in petitorio, ut censuit Congregatio. Illustrissimorum Interprētū, & pluries dixit Rota.

SVMMARIVM.

- 1** Quasi possessio ad hoc, ut queratur, qua requiruntur.
- 2** Quasi possessio in pertinen.

tia Iurispatronatus, ut suffragetur plura requiruntur.

ARGVMENTVM.

Supposito quid, ut quasi possessio presentandi suffragetur post Concilium requiratur, ut constet de existentia Iurispatronatus queritur hic, qua requirantur, ut queratur dicta quasi possessio.

RESOLVTIO LXXXV.

I Respondetur quod debent concurrere simul hæc necessaria requisita. Primò requiritur realis, & vera presentatio, electio, seu collatio, gloss. in cap. cum Ecclesia Sutrina, in verbo vocem, ubi Rip. num. 92. & Geminian. de caus. poss. Rebuff. in concord. in rubric. de annatis verbo possessione, Cassad. decis. 7. nu. 2. de caus. poss. & propriet. Secundò requiritur scientia, & patientia eorum, quibus præiudicatur, l. 2. ubi omnes
Z Doct.

Doct. C. de seruit. & aqua.
Calderin. conf. 12. in fine
Couar. latè in reg. posses-
for. par. 2. in princip. nu. 8.
Balbus de præscriptionibus
parte 2. partis quartæ, q. 8.
& par. 2. quintæ partis q. 2.
Et ad acquirēdā quasi pos-
sessionem contra plures, re-
quiritur omnium scientia,
& patientia, & vnus con-
tradictio impedit d. quasi
possessionem, Io. Andr. in
addit. ad Specul. tit. de his,
quæ sūt à maiore par. cap.
in rub. sub litera B. Tertiò
requiritur quod præsentans
eligens, seu prouidens cre-
dant vti iure suo, & iure
proprio faciant glos. in d.
cap. cum Ecclesia Sutrina
in verbo vocem, Calderin.
in consil. vlt. de causa poss.
& propriet. Menoch. de re-
tin. possess. remedio 3. num.
18. Rot. decis. 109. nu. 12.
& 13. par. 1. diuersor. Quar-
tò requiritur bonafides, vt
in reg. possess. & ibi Couar.
par. 256. num. 1. de reg. iur.
lib. 6. cap. fin. de præscript.
Menoch. d. rem. 5. num. 20.
& rem. 6. nu. 132. Quintò

requiritur, quod post præ-
 sentationem, seu electionē
 sequatur confirmatio, seu
 institutio, Calderin. conf.
 6. de caus. poss. & propriet.
 & d. conf. 12. de Iurepatron.
 Rocch. de Curte d. verbo,
 competens num. 35. & 36.
 Abb. in cap. 2. num. 23. de
 in integr. restit. Selua de
 benef. par. 2. quæst. 7. nu. 5.
 Sextò requiritur, quod præ-
 sentatio, electio, seu colla-
 tio sit effectuatā, itaut præ-
 sentatus, seu prouisus illius
 vigore possessionem coepe-
 rit, & in d. possessione per-
 manserit, & fructus perce-
 perit, Oidrad. consil. 229.
 num. 2. Calderin. vbi sup.
 Ripa vbi sup. num. 93. Pat.
 decis. 136. nu. 3. lib. 3. Go-
 mez. in reg. de annali q. 47.
 & in reg. de triennali q. 60.
 Septimò requiritur, quod
 actus, ex quo, vel ex quibus
 prætenditur acquisita dict.
 quasi possessio, sint clari, &
 certi, non autem turbidi,
 dubij, & obscuri: quia ex
 turbidis præsentationibus,
 collationibus, seu electio-
 nibus nō acquiritur d. quasi
 posses-

possessio, præsertim quādo
titulus præcedēs esset con-
trarius, & tunc quando pos-
sessio non est clara, non est
locus manutentioni, Ve-
ral l. decis. 200. nu. 1. par. 2.
nec possessio relutans, ex
actu obscuro releuat, Abb.
in cap. 2. in fin. de censibus,
Felin. in capit. cum Bertol-
dus num. 36. de re iudicat.
Dec. in cap. in præsentia
num. 58. de probat. & ad id
vidēda est decisio Rotæ in
vno oppiden. Iurispatr. 1. r.
Februarij 1603. corā Illu-
strissimo Coccino, quæ se-
quitur cum decisiones Rotæ
sint fundata in quasi
possessione presentandi Cor-
neliæ Ruffa senioris, & Cor-
neliæ iunioris, & propterea
fuerit pronunciatum, fron-
teram presentatum à dictis
mulieribus esse instituendū,
iuxta terminos C. consulta-
tionibus de Iurepatr. tamen
hodie ex nouiter deductis,
Rota censuit hanc quasi pos-
sessionem non suffragari. Et
1 ideo videndum esse de perti-
nencia Iurispatronatus ad-
hoc enim, ut quasi possessio

suffragetur multa debet cō-
currere, ut per Calder. quem
Rota sequitur in cons. 12. de
Iurepatr. Et inter alia, quod
ille in cuius præiudiciū
possessio quaritur, hoc sciat,
& patiatur. Hoc autem
non interuenit, quia Gundi-
saluus habita notitia de præ-
sentatione Zacconi, ex cuius
putatione mulieres præten-
dunt acquisiuisse quasi pos-
sessionem, & ipse præsentauit
Ascanium Ramirez, qui
obtinuit sententias ad sui
fauorem, & mandatum de
immittendo contra dictum
Zacconū: unde licet hæc suf-
ficient, tamen etiam reddūt
turbidum aliud requisitum
ad acquirendam quasi pos-
sessionem, quod presentatus
fuerit admissus, & institu-
tus, & quod tamquam Re-
ctor fuerit habitus in posses-
sione beneficij. ex quibus me-
rito conclusū, quod videatur
super pertinentia Iurispatr.

SVMMARIVM.

Probatio priuilegij indu-
citur ex probatione tem-
poris immemorabilis.

L 2 2 Fama

2. *Fama priuilegij ad effectum, ut immemorabilis laico suffragetur in materia decimarum non est probanda per 40. annos, sed sufficit, ut probetur per aliquod tempus diuturnum.*
3. *Testes deponentes de fama diuturna operantur, quod retro fuerit ista fama.*

ARGVMENTVM.

Probatio fama, an sit necessaria per spatium quadraginta annorum ante litem motam, vel minus tempus sufficiat, ad effectum, ut immemorabilis in probatione Iuris patronatus sufficiat.

RESOLVTIO LXXXVI.

1. **P**ositum est in ore omnium, quod ad hoc ut immemorabilis laico in Iure patronat⁹ suffragetur, fama probari debeat, per aliquod tempus, & id quidem diuturnum. quoniam de hoc habemus inter alias, 2

doctrinam Felyn. quā Rota

Romana cognoscit pro vera in capit. causam num. 3. de præscriptionibus, dum ait præsumptionem priuilegij induci ex probatione temporis immemorabilis, cum diuturnitate famæ, & in cap. cum cōtingat nu. 4. in fine de foro compet. vbi requirit famam continuam sic habentem tractum temporis. Et idem comprobari potest exemplo famæ necessariae ad probationem immemorabilis, quæ secundum gloss. & Doct. in cap. 1. de præscript. in 6. probanda est esse, ac semper fuisse: nā quāuis aliqui existimēt dictionē illam (semper) in praxi non recipi; tamen nō negant quin necessaria sit probatio non solū, q̃ fama sit, sed etiam quod fuerit.

Verū difficultas est quomodo intelligenda sit ista diuturnitas, an de quadraginta annis, an etiam de minori tempore, & dubium facit, quia in materia decimarum cum sola possessio immemorabilis non suffragetur laico possidenti decimas

timas Ecclesiæ, nisi cōcur-
rat, vel fama priuilegij, vel
recognitio feudalī, vt fuit
tentum in Toletana deci-
marum 24. Aprilis 1584.
corā Cardinale Blanchetto
& alijs scēpæ vtique neces-
se videtur, & in probanda
fama priuilegij testes depo-
nant de tōto tempore quo
probat̃ur etiam ipsa posses-
sio, & sic per quadraginta
annos, per quos etiam ipsa
possessio probanda est, iux-
ta not. in dict. cap. 1. de
præscript. in 6. quia quali-
tas necessaria ad aliquem
actum debet adesse, & sic
probari de tēpore quo ne-
cessaria est ad dictum actū,
vt latè per Paris. conf. 62.
num. 38. lib. 4. alias si fama
non probetur simul cū pos-
sessione, dabitur tēpus quo
aderit possessio, & nō ade-
rit fama priuilegij, & sic re-
manebit detentario, quæ
non sufficit.

Accedit, quod recogni-
tio feudalī, quam loco fa-
mæ priuilegij sufficere pu-
tant, debet probari per to-
tum tempus quo probatur

ipsa possessio, Gemin. in
cap. 2. §. sanè, num. 6. de de-
cimīs, Alexan. conf. 169.
nu. 4. lib. 2. Dec. conf. 144.
nu. 4. & fuit resolutum per
Rotam in eadem Toletana
7. Nouembris 1584. ergo
idem dicendum videtur de
fama priuilegij: cū hæc duo
parificēt̃ur per Rotam, nē-
pè, quod vel probetur re-
cognitio, vel fama priui-
legij.

Sed istis non obstanti-
bus opinio cōtraria est am-
plectenda tamquam verior,
quod imò sufficiat probare
famam priuilegij cum diu-
turnitate, non autem spatio
quadraginta annorum, quā
sentētiā tenuit Rota co-
ram Orano 8. Febru. 1588.
& fuit opinio Felyn. in di-
cto cap. causam num. 3. de
præscriptionibus, vbi dicit
quod oritur præsumptio pri-
uilegij probata diurnitā-
te famæ, idem in effectu di-
cit in dicto cap. contingat
nu. 4. in fine de foro com-
petenti, vbi inquit, quod si
cum possessione immemo-
rabili concurrat fama pri-
uilegij,

uilegij, tunc præsumitur pro priuilegio, & non dicit, quod concurrat fama priuilegij spatio quadraginta annorum.

Nec obstat, quod dicitur de recognitione feudi ex doctrina Gemisiani, & aliorum, quia loquuntur, quando quis vult se tueri, quia possedit decimas, vti Vassallus; tunc enim in probanda immemorabili debet etiam includere, quod semper possedit vti Vassallus, & Ecclesiam semper fuisse in possessione seruitiorum: & hoc ideo est, quia illa possessio est qualificata, quod vti Vassallus, secus est in probatione famæ priuilegij, quæ est quid separatum à possessione, & ideo cessat illa regula, quod qualitas requisita ad aliquem actum debet adesse, & probari de tempore quo est necessaria ad illum actum; quia hic non sumus in qualitate possessionis, sed in probatione poenitus separata: quia aliud est probare famam priuilegij aliud probare pos-

sessionem immemorabile.

Illud verò argumentum, quod si fama non probetur simul cum possessione remanet detentatio, quæ non non sufficit nec concludit, quia testes deponentes de fama diuturna operantur, quod retro fuerit semper ista fama Ruyn. conf. 143. num. 20. in fine cum seq. lib. 5. Cæphal. conf. 56. num. 25. & facit, quod dicitur in l. hoc iure, §. ductus aquæ ff. de aqua quot. & estiuæ, quod probata possessione antiqua possum allegare, titulum concessionis; & sic non requiritur probatio de tempore continuatæ possessionis verè, sed præsumptiuè, quod probatur per famam benè Rolan. conf. 66. num. 48. lib. 2. Bellon. conf. 1. num. 6. & alij.

SVMMARIVM.

In patronatus probatur per famam iuncta longissima possessione alijsque indicijs, & adminiculis, ut num. 2.

AR-

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus, an probetur ex fama iuncta longissima possessione, alijsque indicijs, & adminiculis.

RESOLVTIO LXXXVII.

1 **R**espondi in facti contingentia consultus pro affirmatiua opinione cū decis. Rotæ in vnâ Mediolanen. Iurispatronatus Mercurij 4. Nouëb. 1609. coram R.P. Astrebaten. cuius Rotæ decisionis tenor est, vt requiritur Domini censuerunt, posito nunc, quod non versemur in personis in quibus Iuspatronatus Felicis Castilionei in Capella, seu Ecclesia Sâctæ Maria Rubæ, loci Garbagnati Mediolanen. Diocœsis, nam in illud probatur ex fama iuncta longissima
2 quasi possessione alijsque indicijs, & adminiculis iusta doctrinam Bal. in l. cum semper, C. de rei vindicatione Dec. conf. 126. nu. 3.

vers. nam cum agatur, & & conf. 117. num. 5. Lambertin. lib. 2. par. 2. quæst. 10. princ. art. 4. num. 13. Calsiod. decis. 2. num. 4. de probat. Put. decis. 60. in fin. lib. 1. Achill. decis. 4. nu. 10. decis. 6. de Iurepatronatus fuit dictum in Komelen. Iurispatronat. 28. Maij 1584. coram Episcopo Lauretano, quæ est diuersorū 792. part. 1. & in Berchinonen. vnionis 3. Decemb. 1597. coram Giptio, & in Tirafonnen. Iurispræsentâdi 5. Maij 1593. coram Illustrissimo D. meo Decano, fama benè probari complures testes, cum quibus concurrunt etiam enunciatiuæ, quarum vnâ est ann. 1428. in libr. cœsum mensæ Archiepiscopalis Mediolanen. in quo est capella, taxatur ad septē libras ceræ, & enunciatur huiusmodi Iurispatronatus fuisse erectū iusque ab ann. 1336. qui lib. pro se fidem facit, glos. in lib. in cap. ad audientiam in verbo clem. vbi Abbas num. 4. Felyn. nu. 16. de præscript. Boer. decis.

decif. 105. num. 11. & fuit dictum Bononien. Iurispatronatus 16. Ianuar. 1608. coram Sacrato. Altera est ann. 1477. quæ, & si nō excedat annos 91. attēto initio litis, q̄ fuit anno 1568. tamen magnū facit adminiculum, vt fuit dictum in Farsen. Territorij 19. Martij 1607. corā R. P. D. meo Decano, longissima verò possessio deducitur ex prouisione corā Bernardini de Balphis ex causa permutationis accedente consensu patronorum ann. 1501. qui cōsensus ad minus probat, quasi possessionem Iurispatronatus, quam præsetatio per obitum, Abb. in capit. n. de relig. domib. num. 6. & conf. 54. num. 5. vers. pro hoc etiam facit, lib. 1. cuius doctrinā reiecta opinione Decij conf. 149. num. 4. tenuit Rota corā Mochedano decif. 10. num. 3. & 4. de Iurepatronatus, & Crescentius decif. 2. eod. titul. coram Illustrissimo D. meo Coccino in Lucana Iurispatronatus 7. maij 1604. Hu-

ius autem effectum probat præsetatio, & institutio Ludouici de Castilione per obitū ipsius Bernardini Oldrad. conf. 229. num. 2. qui Ludouicus possedit, vsque ad prædictum annū 1568. cum tamen sufficiat quasi possessio quadraginta annorum, vt declarauit Congregatio Illustrissimorum Cardinalium Concil. Trident. Interpretum, & tenuit Rota in dicta Barchironen. vnionis coram bon. mem. Giptio.

SVMMARIVM.

- 1 *Modus probandi Iurispatronatus per præscriptionem, an sit sublatuſ per Conc. Trid. distinguitur.*
- 2 *Laicus illicò præſcribit pertinentiam patronatus cōtra patronum laicum, & ſufficit quadragenaria præſcriptis num. 3.*
- 4 *Immemorabilis requiritur quando agitur de præſcribēda Iurispatronatus cōtra Eccleſiā, vel quadragenaria cum titulo.*

5 *Impe-*

3 *Immemorabilis non sufficit in probando Iurispatronatus in Ecclesia conuentuali, sed requiritur etiam fama.*

ARGVMENTVM.

An hodie post Conciliū sit sultatus modus probandi Iurispatronatus per præscriptionem.

RESOLVTIO LXXXIII.

1 **R** Espondeo negatiue, vt supra dixi; verum pro intelligentia distinguendi sunt tres casus. Primus casus est, quando agitur contra patronum laicum de præscribenda pertinentia Iurispatronatus; tunc laicus potest illicò præscribere Io. And. in cap. quod aliqui grariosq. de reg. iur. lib. 6. Card. in clem. plures q. 5. de Iurepatr. Felyn. in cap. quanto nu. 2. de iudic. vbi de comm. Couar. in regula possessor. par. 2. quæst. 11. artic. 1. & fuit dictum in Auximana Iurispatronatus

10. Ianuar. 1586. coram Cardin. Seraph. & in Oueten. Abbatia 3. Apr. 1595. coram Penia, & tunc quando agitur de præscribenda pertinētia Iurispatronatus contra patronū, non est necessaria præscriptio immemorabilis, sed sufficit quadragenaria, c. de quarta extra de præscript. Corn. conf. 47. nu. 5. lib. 3. & fuit dictū in Florentina Iurispatronatus, quæ est dec. 229. nu. 1. par. 1. diuers. & decif. 407. nu. 1. & in Bracharen. Parochialis 18. Febru. 1591. coram Card. Matica, in Salernitana Rectoris 20. Maij 1591. coram Card. Pamphilio, & in Lucana Iurispatron. 10. Maij 1599. coram litra.

4 Secundus est casus quando agitur de præscribenda existentia Iurispatronatus contra Ecclesiam, quia tūc requiritur immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, Fed. de senif. cōf. 239. num. 10. Felyn. in cap. causam num. 2. de præscript. & fuit dictum in Pamphilo-

A 3 nen.

nen. Iurispatron. 26. Maij 1586. quæ est decis. 403. par. 1. diuers. & in præscribenda pertinentia Iurispatronatus requiritur quadragenaria cum titulo puta donationis, vel legati, saltem putatiuus, Geminian. conf. 103. num. 3. & fuit dictum in d. Lucana Iurispat. 10. Maij 1599. coram litta, sed quod nõ requiratur titulus tenet Feder. de senis conf. 234. col. 2. in fin. Dec. conf. 134. col. penult. Co-uar. in d. regula possessor. par. 2. quæst. 10. vers. iterum in specie Rota decis. 229. num. 1. par. 1. diuersor. in qua fuit resolutum, tunc sufficere quadragenariam sine titulo, aliàs requireretur immemorabilis iuxta cap. 1. cum ibi not. de præscrip. lib. 6.

5 Tertius, & vltimus casus quando agitur de præscribendo iurispatronatus in Ecclesia cõuençuali; quo casu non potest præscribere iurpræsentandi, seu eligendi etiam per tempus immemorabile, ex quo laicus

est incapax iuris eligendi, glos. in cap. nobis vers. nisi aliter de Iurepatron. Abb. in cap. de hoc num. 10. de Simon, & in cap. messana num. 4. de elect. & fuit dictum in d. Oueten. Abbatie coram Penia, vbi dicitur quod tam in Congregatione Concilij, quàm in Rota fuit resolutum ad probandum iurispatronatus in Ecclesia conuentuali non sufficere immemorabilem, sed requiri etiam famam priuilegij, faciunt tradita per Io. Andr. in cap. 2. de prob. & per Siluan. de benef. par. 2. quæst. 23. & in Iurepatronatus laicorum ad effectum præsentationis Rectorum, ad nutum amouibilem requiritur immemorabilis cum fama priuilegij, vt in Tolitana iuris nominandi 27. Febr. 1584. coram Bubalo, & in Burgen. beneficij 16. Octobr. & 3. Nouembris 1592. coram Penia fuit dictum in Burgen. Parochialis 23. Febr. 1587. coram Seraph. & in præscriptione Iurispatronatus demendum est

tempus,

tempus, quo possedit prouisus Apostolicus, ut fuit dictum in Tirafonen. iuris presentandi 21. . . . 1594. corā litra, & in Bracharen. Parochialis 20. Apr. 1596. coram Penia.

SVMMARYM.

- 1 Probatio nō tam sollemnis requiritur quando non agitur, contra ordinariū, sed contra alios.
- 2 Refertur decis. Mantica.

ARGVMENTVM.

An huiusmodi efficacior probatio iuxta formam Concilij requiratur, ubi non agitur contra ordinarium, sed contra alios.

RESOLVTIO LXXXIX.

- 1 **R**espondetur, q. quando non agitur de Iurispatronatus contra ordinarium, cōtra quem ius commune resistit, sed contra alium tertium, prætendentē iurispatronatus, vel inter

plures presentantes, longē minores probationes sufficiunt, quam si ageretur cōtra ordinarium. Parisius de confidentijs q. 28. nu. 150. Gonzalez in regul. Cancell. 8. de Alter. glos. 18. nu. 59. Cassador. decis. 1. num. 1. de probationibus, Mohe-
danus decis. 5. de appellationibus num. 3. post medium. Caputaq. decis. 137. num. 1. & 2. par. 1. Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 93. vers. sexto quæritur in fine, de causa possessionis, & fuit resolutum in vnā Pamphinolen. beneficij 10. Aprilis 1595. coram Mantica, placuit dominis constare de iure patron. domus de Zaualleria, quia non agitur cum ordinario, sed inter presentatos de pertinentia ipsius Iurispatronat. quo casu leuiiores probationes sufficiunt, ut sepius fuit resolutum. In primis enim constat de presentatione facta ann. 1483. & de prouisione facta de anno 1506. per obitum d. presentati, & sic de effe-

Aa 2 Qua-

etuatione illius præsentationis: & cum postea lis esset introducta coram ordinario per eius sententiam de ann. 1561. fuit pronuntiātū iuspatronatus ad dominos domus de Zaualletta pertinere: Vnde ordinario afferenti sibi constare de iurepatron. credendum est, cum hoc ad eius officiū pertineat, Rot. decis. 11. num. 2. de iurepatronat. Lamb. de iurepatr. 2. part. 2. lib. quæst. 10. art. 4. Purp. conf. 573. num. 6. & fuit dictum corā bon. mem. Bub. in Aprutina beneficij die 28. Febr. 1583. & in Fesulana iurispatron. die 17. Februar. eodem anno. præterea extat cōfessio vniuersitatis de Ianzi legitimæ cōgregatæ, quod hoc iuspatronatus spectat ad dictam domum de Zaualletta; & quod amplius est, eidem etiam cessit omne ius, quod habet: & licet sola confessio laicorum non probet iuspatronatus ad effectum canonizandi, vt fuit conclusum à Sacra Congregatio-

ne Illustrissimor. DD. Cardinalium Concilij Triden. Interpretum, tamen quoad præiudiciū ipsius confitentis sufficit, Cassad. decis. 7. de iurepatr. Put. decis. 36. num. 1. lib. 3. Peregr. decis. 63. lib. 2. præsertim cum plura adminicula concurrant, ex quibus huiusmodi confessio redditur verisimilis, vt fuit dictum coram R. P. D. Pamphilio in causa Regien. Prioratus die 9. Maij 1586. nam vltra supradictas præsentationes, quæ habuerunt effectum, adsunt etiam testes, qui deponūt de auditu à suis maioribus, qui quoad quale præiudiciū probāt etiam contra tertium, vt fuit dictum coram Bub. in d. Fesulan. iurispatr. die 17. Februarij 1583. præterea aliqui etiam ex testibus asserunt, se vidisse illos præsentare, & presentatos ab Episcopo in scriptis, ex quorū testimonij depositionibus felic. recor. Paul. IV. hoc etiam Iuspatron. confirmauit, & quamuis huiusmodi confirmatio-

firmatio sit in forma com-
muni, & ius nouum nō tri-
buat cap. 1. & ibi Doct. de
cōfir. vtil. vel inutil. Franc.
in cap. si gratiosa num. 4. in
fin. de p̄scrip. lib. 6. tamen
p̄supponit ius prius esse
acquisitum, & illud corro-
borat Dec. conf. 341. nu. 6.
in fin. ver. & confirmatio in
forma cōmuni. Accedunt
etiam testes, qui deponunt
de publica voce, & fama, &
quæ probat iurispatron. anti-
quum Cassad. decis. 2. nu. 5.
de iurepatr. Achil. decis. 5.
eod. tit. Mohed. decis. 352.
alias 13. in fi. eod. tit. & fuit
dictum coram Bub. in Spo-
lerana iurispatr. die 3. Iulij
1589. nec obstat, quod sola
fama non probet iurispatro-
natus, nisi quando, concur-
rit longissima quasi posses-
sio p̄sentandi, vt tenet
Ror. & Put. attestat decis.
60. in fin. lib. 1. quia hoc in-
telligitur quoad plenam
probationem, quæ in casu
proposito ad effectum, de
quo agitur, non est necessa-
ria, vt dictum est; & cum fa-

ma publica concurrunt etiā
plura adminicula, vt ex p̄-
dictis apparet. neq; obstat,
q̄ hoc beneficium tanquā
liberum fuerit collatum ab
ordinario de anno 1606. &
1512. quia in dictis colla-
tionibus iurispatronatus fuit
expres̄e p̄seruatum.

SVMMARIVM.

1. *Narratiua Iurispatronatus non probatur tam rigorosè iuxta mentem Sac. Conc. Trid.*
2. *Narratiua Iurispatronatus contenta in gratia Apostolica, an debeat verificari.*
3. *Decisio Rote, quod narratiua Iurispatronatus contenta in gratia Apostolica non requirit tam subtilem probationem.*

ARGVMENTVM.

*An eadem probatio requiratur
vbi agitur de probanda nar-
ratiua Iurispatronatus.*

R E-

RESOLVTIO LXXXX.

L Euior probatio exigitur quoties agitur de probanda narratiua Iurispatronatus, vnde Gonzalez glos. 18. num. 60. infrascriptis vtitur verbis sextò infertur, quòd quando agitur

2 incidenter de probando Iurepatronatus veluti de verificanda narratiua contenta in gratia Apostolica, quòd beneficium sit de Iurepatronatus laicali quamuis debeat verificari dicta narratiua, aliàs gratia erit nulla Put. decis. 120. & decis. 404. lib. 2. & decis. 36. lib. 3. Cassad. decis. 7. de Iurepatronatus, Mascard. de probationibus concl. 177. per totum. Tamen pro verificatione illius, leuiiores probationes sufficiunt, vt fuit resolutum in Romana Parochialis 21. Janu. 1600. coram Reuerendissimo Domino Episcopo Pacen. & alias sepius, & iuxta hanc sententiam fuit pluries in Rota resolutum signanter

in iure Pistorien. celeberrimè 24. Martij 1623. coram

3 Nauarro, cuius tenor est. Non enim iustificatur gratia in eo, quòd requirit consensum medietatis, patronorū, quia licet de existentia, & pertinentia Iurispatronatus ad nobiles de Guazzalotris dubitari non possit, tum ex sententia de anno 1461. in qua declaratur inter alias, hanc spectare ad nobiles de Guazzalotris, summi Zenobij num. 3. quæ excedens metam 100. annorū probat, Ferret. cōf. 135. nu. 1. lib. 1. Gabr. cōf. 146. num. 1. & cōf. 198. nu. 4. lib. 2. Borg. decis. 11. num. 23. par. 2. Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. q. 11. artic. 9. Tum ex consensu præstito de ann. 1463. ad fauorem Andreæ de Guazzalotris, & successiue per continuas, & effectiuas presentationes, vsq; in personam Vincentij resignantis summi num. 5. vsque ad 11. ex quibus sufficienter Iurispatronatus probatur Rot. in recent. decis. 211. num. 1.

num. 1. & 224. num. 7. & 8.
 & 312. num. 7. & seq. par. 1.
 & decis. 674. num. 2. par. 2.
 præsertim inter compatro-
 3 nas, inter quas leuiores
 probationes sufficiunt Cas-
 sad. decis. 1. de probat. Man-
 tic. 244. num. 5. Gonzal. su-
 per reg. 8. glos. 18. num. 59.
 Garz. de benef. par. 5. cap. 9.
 num. 68. Rot. decis. 526. &
 533. par. 4. diuers. nouiss. &
 decis. 251. num. 1. par. 1. &
 decis. 181. num. 1. par. 2. in
 recent. & fuit dictum in
 Pamphilonen. Parochialis
 3. Martij 1621. coram D.
 Vbaldo, præcipuè pro iusti-
 ficatione narratiue, pro qua
 sufficit leuior probatio Gõ-
 zal. ad reg. 8. d. gl. 18. num.
 60. & seqq. & ratio. Quia
 semper, quando tractatur
 de aliquo articulo, non
 principaliter, & de directo,
 sed incidèter, sufficit minor
 & semiplena probatio, Ro-
 ta decis. 3. de probationib.
 in nouis, Cassadorus dicta
 decis. 1. in principio eod.
 titulo, Egidius decis. 570.
 Rota decis. 803. nu. 1. par. 1.
 diuersorum.

SVMMARIVM.

- 1 *Vltimus status, an hodie attendatur in Iurepatronatus.*
- 2 *Status vltimus prescriptus attenditur in benefi- cialibus.*
- 3 *Status, ut mutetur, vel vltimus constituatur, quæ requirantur num. 5.*
- 4 *Mens superioris attenditur ad mutandum statum.*

ARGVMENTVM.

An probatio Iurispatronatus, quæ fit per vltimum statum sit hodie sublata.

RESOLVTIO LXXXI.

- 1 **E**Go dicebam in facto mihi videri, quod huiusmodi probatio non sit sublata, & non esse innouatum circa reiectionem probationis Iurispatronatus p vltimum statum ex quo ex ea non apparebat aliqua innouatio, vnde quâdo vltimus status est prescriptus cre-

credendū standum esse
ultimo statui beneficio pa-
2 tronatus, nā de iure in be-
neficialibus attēditur vlti-
mus status p̄scriptus spa-
tio, scilicet 40. annorum,
Gemin. in cap. cum de be-
neficio nu. 8. Franch. nu. 5.
vers. aut probatur de p̄b.
in 6. Rota decis. 2. eod. tit.
in nou. Felyn. in cap. no-
stra nu. 43. de rescrip. cum
alij per Gonzalez. in reg. 8.
Cancell. glos. 7. num. 25.
Sil. de benef. part. 3. quæst.
11. num. 40. & 127. Rota
decis. 22. de probat. in an-
tiquit. & in Perusina S. Be-
ueniati 13. Maij 1588. &
19. Martij 1589. coram
Pamphilio, Felyn. in cap.
eam se num. 22. circa med. 3
de rescript. Rebuff. super
concord. tit. de collationib.
§. volumus verbo regula-
ria, vers. quarto requiritur,
Gósalez. super reg. 8. Can-
cellar. glos. 7. num. 23. Dec.
conf. 126. num. 1. Rota in
Regien. Prioratus 5. Maij
1586. & in Sala mantina
Rectoriæ 22. Martij 1591. 4
coram Pamphilio. Adde

quod, quidquid sit ad effe-
ctum mutationis qualitatis
beneficij, & in p̄iudicium
collatoris, ad effectum va-
liditatis impetrationis, &
collationis sufficit vltimus
status, & vltima possessio,
per c. quærelam de elect. &
c. consultationibus de lu-
repatron. vt per Lap. in d.
cap. cum de beneficio in
fin. Gemin. num. 8. ad fin.
vers. aut simpliciter Frāch.
sub num. 9. post med. Put.
decis. 2. num. 2. de p̄ben.
in nou. & 49. ante num. 1.
de rescript. in antiqu. Put.
decis. 2. num. 4. lib. 3. de
Grass. decis. 4. de prob. cum
alijs per Gonzal. in d. reg. 8.
glos. 45. §. 2. num. 14.

Non nulla tamen requi-
runtur ad mutandum sta-
tum, & sic ad vltimum con-
stituendum. Et per spatium
40. annorum, vt per glos. &
Doct. in cap. cum de bene-
ficio, & ibi p̄æcoeteris Frā-
chus num. 5. in fin. de p̄-
bend. in 6. Put. decis. 238.
num. 2. lib. 1.

Item, quod licet spatio
40. annor. mutetur status
bene-

beneficij d.c. cum de beneficio, & ibi not. cum alijs supra allegatis, attamen plura requiruntur. Primò, quòd ille, qui possidet beneficium, tamquam seculare, vel tamquam regulare, illud habeat titulo institutionis, vt de tali beneficio Lap. in d. cap. cum de beneficio in princip. Gemin. num. 9. prob. ad Monach. num. 7. Felyn. in cap. in nostra num. 14. vers. 2. nota diligenter de rescript. Moder. in reg. 8. Cancell. glos. 8. num. 33. Aegid. conf. 41. nu. 9. alias col. 4. vers. tertio probo, & fuit dictū in Perusina S. Be-
neuiatis 19. Martij 1589. coram Pamphil. vbi, quod 6
requiritur valida collatio. per Aegid. d. conf. 4. nu. 2. vers. tertio, quòd sine. Secundò, adhuc, vt beneficii status mutetur, tequitur, qui collationes sint factæ ab eo, qui habeat potestatem mutandi statum illius beneficii, & hoc fecerit animo, & intentione, vt statū mutaret, quod vel debet exprimere, vel facere col-

lationem, vt puta de regulari, tāquam seculari, Doct. in cap. cum de beneficio, & ibi Gemin. num. 9. de præben. in 6. Felyn. in cap. nostra num. 41. vers. secundo nota de rescrip. Silu. de benefic. par. 3. q. 11. num. 40. 124. cum seq. Rebuff. super concord. tit. de collat. in verbo regularia, & fuit resolutum in Perusina S. Beueniatis 13. Maij 1588. & 19. Martij 1589. coram Card. Pamph. Florentina, Cōmendæ 26. Iunij 1589. corā Comitulo Camerin. Parochialis 27. Maij 1591. coram ben. mem. Card. Seraphin.

Amplia procedere etiam si concurrat lapsus temporis, si enim non concurrat mens superioris mutandi statum beneficii nunquam dicitur mutatus, Gemin. in d. cap. cum de benef. num. 6. & 9. Franch. num. 6. prob. ad Monach. num. 4. & 13. de præben. in 6. Calder. conf. 1. de cōsuetud. Felyn. in cap. nostra, Coroll. 40. de rescrip. Sil. de benef. par. 3.

Bb quæst.

quæst. 11. Rebuff. d. S. volumus, verb. regularia, Rota in d. Perusina S. Beueniatis 13. Maij 1588. & 19. Martij 1589. Nullus Prælati inferior Episcopo potest mutare statum beneficij, Franch. in d. cap. cum de beneficio. num. 6. de præbend. in 6. & fuit dictum in Perusina S. Beueniatis 19. Martij 1589. & in Sanct. Seuerinæ Prioratus 14. Maij 1664. coram Cardin. Pamphilio. Beneficij statum non mutat prouisio Papæ, Dec. cons. 126. in fin. Achil. decis. 13. de Irrepatron. Caputaq. 180. part. 3. Put. 7. de Irepatr. Rota Imolen. Iurispatron. 26. Martij 1593. & in Maiorisen. Sacristæ 26. Iunij 1602. coram Illustrissimo Pamph. Tertio requiritur bona fides Doct. in d. cap. cum de beneficio, & ibi Gemini. nu. 9. & Franch. etiam num. 9. de præbend. Aegid. cons. 41. nu. 11. vers. aliud dubium, & num. 12. Rebuff. super concord. tit. de collat. S. volumus, verbo regularia, vers. secundo quætitur

bona fides, Greg. Tolos. in nou. in fi. Moder. super reg. 8. Cancell. glos. 8. num. 35. 36. Rota in Perusina S. Beueniatis, & in Florentina. Commendæ superius allegatis. Quarto non sufficit, quod beneficium possideatur per Commendatarium; sed requiritur, quod possideatur à verò titulari, Rebuff. vbi sup. vers. secundo requiritur, Hoied. de incopatibilit. par. 2. cap. 24. nu. 92. Moder. super d. reg. 8. num. 37. In probanda qualitate beneficij, quando non constat de contrario, multum deseruiūt prouisiones Papæ, quæ etsi non mutant statum, illum tamen declarant, & corroborant, vt fuit dictum in Terdonen. Prioratus 5. Maij 1595. coram Orano, & in Maiorisen. Sacristæ 5. Nouemb. 1603. coram Card. Pamph. & in Tirasonen. Capellanæ 14. Decembr. 1607. coram Pamph. vltimus status sufficit pro iustificatione gratiæ, vt fuit dictum in Ostienf. Capellæ 16. Maij

1597.

1597. coram bon. memor.
Cardinal. Seraphino.

SUMMARIVM.

- 1 S. C. T. magis providet in Iurepatronatus personarum potentium.
- 2 Patronus non dicitur constitutus in possessione, nisi sequuta institutione.
- 3 Institutione probata, censetur probata præsentatio.

ARGVMENTVM.

An in personis, in quibus non præsumitur usurpatio, sufficiat probare multiplicatas præsentationes non sequutis institutionibus.

RESOLVTIO LXXXII.

PLuries occurrit dubitare si in personis, in quibus non præsumitur usurpatio, sufficiat probare multiplicatas præsentationes non sequutis institutionibus. & pro ratione dubitandi videbatur pro affirmatiua resol- uendum, si quidē providen-

tia Concilij magis videtur esse in Iurepatronatus personarum potētium, in quibus præsumitur usurpatio, iuxta latē tradita per Crescentium, & alios in decis. prima, de Iurepatronatus. contrariam sententiam tenendam esse testatur, Genuen. in praxi cap. 63. in prima impressione; & ratio est secundum eū, quod non possit patronus dici in quasi possessione, quam intendit Conciliū, nisi sequatur institutio, & sit capta possessio, iusta notabile, ac celebre Consilium Calder. 12. de Iurepatronatus, & Rota in decis. 132. & 339. & probata institutione intelligitur probata præsentatio, quæ præsentatio intelligitur facta in tēpore, Rot. in dec. 4. de Iurepatr. & faciunt notata per Parisium q. 133.

SUMMARIVM.

- 1 Notorium releuat ab onere probandi, fallit quādo requiritur probatio pro forma num. 5.
- 3 Statutum requirens probatio-

B b 2

bationem consensuum pro forma, facit, ut debeant probari etiam cōfines notorij.

4 *Forma censetur per legem data, quando annullatur actus, non gestus cum sollemnitatibus.*

5 *Publicatio resignationis est facienda, quamvis illa esset nota populo.*

6 *Ecclesia debet restitui, si ab ea extrahatur delinquēs, licet notoriē constet illum non gaudere immunitate Ecclesiastica.*

ARGVMENTVM.

An si esset notorium Iuspatronatus esse alicuius familie requiratur probatio iusta formam Concilij.

RESOLVTIO LXXXXIII.

1 **R**espondetur, q̄ quamvis notoriē constet Iuspatronatus spectare ad aliquam familiam; nihilominus adhuc exigitur in eius probatione adhiberi formā Concilij: nam licet

notorium releuet ab onere probandi c. vestra, de cohabit. clericor. & mulier. glos. in clem. appellanti, in verb. alias causas, de appellat. & in l. ciues, C. eod. tit. Bald. in l. si vero, S. qui pro rei qualitate, & ibi las. ff. qui satisfdar. cogan. latē Mascard. conclus. 1108. num. 1. cum latius adductis per Nouarium in praxi fori, quest. . . num. 1. sess. 1. in magnis.

2 Nihilominus quando probatio requiritur pro forma, tunc notorium non releuat ab onere probandi, Card. Alban. ad Bart. in l. cum quid, num. 3. ff. si cert. pet. Felyn. in capit. super eo. 3. col. 1. post princip. vers. & istud limita, de testib. cogend. vbi de statuto requirente probationem consensuum

3 pro forma, quod tunc videtur requirere non solum pro probatione, sed pro sollemnitate; ideo non sufficit cōfines esse notorios, cum talia requisita pro forma non sint omittenda, l. cum hi, S. si prætor, ff. de transactione, c. procurator.

de

de elect. in 6. Bald. & Imol. in l. 1. ff. de liber. & posth. vbi etiam, quod inter alios modos cognoscendi, an aliquid requiratur pro forma, vnus est quādo lex, vel statutum annullat actum non factum cum certa sollemnitate, Felyn. in cap. super eo. col. 1. ad med. vers. quomodo autē, de testib. cogend. Gomez. in regul. de annal. q. 6. qui etiam ibi alios modos adducit, ex quibus inductio formæ cognoscatur; prout est in dicta Bulla Gregor. xiv. in qua adsūt clausulæ annullatiuæ cum decreto irritanti, & alijs, ex quibus colligitur fuisse datam formam circa omnia, ibi contenta, c. si capitulo de concess. præbend. in 6. glos. in l. fin. C. de vendit. rer. civil. libr. 11. latē Gomez. de annal. q. 6. & passim admittunt Doctores notorium non suffragari, nec releuare ab onere probandi, quādo esset aliquid datum pro forma, Butr. in cap. vestra col. 38. vers. secundum est principium, de cohabit.

clericor. & mulier. Bald. in l. cūes, C. de appellat. Mascard. conclus. 1108. nu. 28. Flamin. Paris. de resignat. beneficior. lib. 11. quæst. 6. num. 81. Gomez. de publicand. resignation. quæst. 9. col. 2. post princip. vers. 3. est effectus fol. 481. vbi ex hac ratione publicatio resignationis beneficij est facienda, quāuis resignatio esset nota populo, cū talis publicatio requiratur pro forma, vt in constitut. 47. Greg. xij. quidquid aliud sequantur Paris. consil. 39. num. 34. lib. 4. & Cassad. super regul. decis. 26. & Mandos. ad Rom. cons. 433. in 1. addit. in fin. qui volunt non esse publicandam resignationem notoriam: quia contra eos est verior opinio, vt testatur Gomez. d. q. 9. vbi etiam, quod ita seruauit, Rot. in causa Manne-ten. Beatę Marię Collegiatę Ecclesię, & sequit. prax. Archiepis. cap. 22. num. 5. vbi etiam ita in specie tenet seruandam esse formam Bullę, quamuis notorium sit,

fit, quod delinquens commiserit crimen exceptatum à dicta bulla: unde etiam si Episcopus denegat licentiam extrahendi, potest curia secularis ipsos extrahere, & deducere ad carceres Episcopi, ut ab eo cognoscatur si delicta commissa sint excepta, ut in eadem constitutione continetur. & sic semper quamvis de crimine notorio aliunde constiterit, forma Bullæ est seruanda, à qua non potest recedi; sed requiritur, ut ad vnguem, & specificè seruetur.

SVMMARIUM.

- 1 *Testes si deficiunt in vno non probant immemorabilitatem.*
- 2 *Immemorabilis non dicitur probata deficiente teste in vno.*

ARGVMENTVM.

Testes si in vno deficiunt in probanda immemorabili iuris presentandi, non dicitur ea probata.

RESOLVTIO LXXXXIV.

- 1 **R**espondeo negatiuè, cum decis. Rotæ in vnà Hieracen. Iurispatro-
natus 14. Ianuar. 1614. coram Illustrissimo Verospio cuius tenor est. Visum fuit Dominis, causa benè discussa, testes pro parte Principis Hieracensis indutos ad probandam immemorabilem super Iurepatr. de quo agitur, non deponere iuxta omnia requisita, per glos. in cap. 1. de præscrip. in 6. & per consequens à decis. sub die 18. Aprilis præteriti esse recedendum.
- 2 Sufficit enim, testes in vno deficere ad effectum, ut immemorabilis probata non dicatur, quam opinionem sequuta fuit, Rota in causa Britorien. S. Colubani 24. Iunij 1604. coram Illustrissimo Lancellotto, & in Astricen. beneficij 19. Ianuarij 1585. coram Card. Pamphilio. In casu autem nostro, quintus testis deficit, cum nō deponat ipsum non

non vidisse, nec audiuisse
contrarium, nec quod sui
antecessores contrarium
non viderint, vt per d. glos.
requirebatur, Cardin. Se-
raph. decis. 1179. num. 2.
vers. quintus testis, & decis.
1367. num. 1. Gabr. tit. de
præscrip. concl. 1. num. 81.
Covar. in regul. possessor.
par. 2. §. 3. num. 7. Caputaq.
decis. 71. par. 2. & fuit dictū
in Iacen. Parochialis 27. In
nij 1603. & in Sorana Iu-
rispatr. 28. Aprilis eiusdem
anni, coram Card. Pamph.
& in Aurien. Parochialis
de Pao. 5. Decemb. 1605.
coram R. P. D. Manzanedo,
& alibi sæpius. Vndecimus
pariter nō suffragatur, quia
non dicit, se vidisse præsen-
tationes, sed de auditu so-
lum deponit; nec asserit nō
vidisse cōtrariū obseruari,
iuxta eādem glos. in cap. 1.
de præscrip. in 6. vbi Lopus,
Abb. num. 8. Gemin. nu. 16.
Franch. num. 16. Rota in
dictis Iacen. Parochialis, &
Sorana Iurisp. Præterea
non deponit, suos maiores
non vidisse, nec audiuisse

contrarium. nec isti requi-
sito æquipollēt illa verba,
quod ita viderit, & obser-
uari audiuerit sine contra-
dictione; nam poterat esse,
illum vidisse aliquos actus
sine contradictione fieri, &
interdū similes alios actus
in contrariū fieri sine con-
tradictione. Vtterius idem
testis interrogatus, an hu-
iusmodi fama esse potuerit
falsa: cū affirmatiuē respon-
deat, non videtur, illam suf-
ficiētem probare; cum pœ-
nes ipsum deponētem hæc
certa, & indubitata requi-
ratur, Bald. in l. conuenti-
culam num. 8. C. de Episc.
& cler. Roland. conf. 3. nu.
49. lib. 1. Rota in Legionen.
Canonicatus 3. Iulij 1600.
coram Reuerendissimo D.
Decano. Nec valet dicere
saltim immemorabilem ex
alijs testibus adminiculati
ex Molin. de primogen. Hi-
span. lib. 2. cap. 6. num. 34.
& seq. vbi habetur posse il-
los coniungi ad faciendam
plenam probationē ad in-
star plurium membrorum,
ex quibus inuicem cohe-

renti-

sentibus perfectum corpus conflatur. quia contrariam opinionē amplexa fuit Rota in allegatis decisionibus Britonien. & Astricen. Nec id accidit sine ratione, cum ad probandam immemorabilem, plura tam affirmatiua, quam negatiua requisita sint necessaria, iuxta d. glos. in cap. 1. quæ si per testes particulares probarentur, incerta illorum probatio redderetur. qui enim verbi gratia, de visu per 40. annos deponunt, antea potuerunt aliquid in contrarium audire: & qui de auditu testantur ex publica voce, & fama, quid in contrarium videre potuerunt. & sic ad reddendam certam probationem, omnia requisita sunt probanda, vt fuit dictum in allegatis decisionibus Britonien. & Astoricen. Allegantur etiam per informantes nonnullæ exceptiones contra personas testium, qui propterea de facili admittendi non veniunt ad probandum hoc

Iuspatr. in quo suspicio cadit vsurpationis, vt Rota tenuit in causa Toletana iuris nominandi 2. Maij, 1589. coram Orano. Nec ad istum effectum releuant instrumenta præsentationū à Principe factarum, nec Episcopi Hieraracensis assertio; cum per scripturas immemorabilis non probetur, Io. Andr. in cap. 1. nu. 4. vers. in glos. de præscrip. in 6. Natta conf. 636. nu. 104. lib. 3. Aym. de antiq. temp. 4. par. 5. materia ista, nu. 39. Gabr. tit. de præscript. conclus. 1. num. 89. Molina. de primogen. lib. 2. capit. 6. nu. 45. Rot. in causa Tullen. iurisdictionis 1596. coram Card. Pamphilio, & in Burgen, Quindenniorū 8. Martij 1599. coram Litta, & Sacrum Trident. Concil. sess. 25. capit. 9. de reformat. in similibus patronatibus ultra præsentationes non minores, quam 50. annorum spacio continuatas, immemorabilem, & omnia ad ea requisita postulat.

SV M.

SUMMARIVM.

- 1 *Immemorabilis quo tempore probari debet.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis de quo tempore esse debet ad probandum Iurispatronatus.

RESOLVTIO LXXXV.

- 1 **R** Espondetur, quòd dicta immemorabilis

debet probari nò solum de tempore ante Concil. Trident. sed debet probari de tempore ante còtrouersia, de qua agitur, vt Sacra Cògregatio censuit, per hæc verba, Congregatio cèsuit, vt ad conficiendam immemorabilem concurrant anni elapsi, vsque ad terminũ controuersia motæ; & non tempus decursum, vsque ad publicationẽ Concilij tantum attendendum sit.

DE QVARTA SPECIE

probationis nouissimæ Iurispatronatus,

Magnatum, & Vniuersitatum.

Quæ colligitur ex illis verbis Concilij sess. 22. cap. 9. de Reform. in his verò personis, seu Communitatibus, in quibus id ius plerumque ex usurpatione potius præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiam continuatæ non minori, saltem quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.

SVMMARIVM.

ARGVMENTVM.

- 1 *Iurispatronatus Vniuersitatum, Magnatum, & Communitatum præsumitur acquisitum ex usurpatione.*

Iurispatronatus qualiter probetur in casibus, in quibus præsumitur usurpatione.

RESOLVTIO LXXXXVI.

- 2 *Iurispatronatus prædictorū quomodo probetur.*

D Escendendo nunc ad modū probandi Iurispatronatus ex fundatione, dotatione.

dotatione, aut constructione in Magnatibus, Vniuersitatibus, & Communitatibus, in quibus id ius præsumitur acquisitum ex usurpatione, vt in Concilio, & tradiderunt Butr. in capit. dilectus, vers. quero secundo num. 12. de officio legati, Rocchus de Curte, de Iurepatronatus verbo ipse, vel is, prope finem vers. pro hac etiam opinione, Moledanus decis. 10. num. 2. de Iurepatron. Caputaq. decis. 128. num. 1. par. 2. Achilles de Grassis decis. 4. num. 4. de Iurepatron. Puteus decis. 59. num. 1. lib. 1. & fuit dictum in vna Paduana Iurispatr. vltima Maij 1591. coram Seraph. & in Melph. Iurispatronatr. 19. Ianuarij 1598. coram Mantica, & in Comprana Iurispatr. 23. Ianuarij 1604. coram Litta, & adde Lopez. in l. 6. glos. verbo deuenlos seruir, tit. 25. partit. 4.

2 In his enim personis, & Communitatibus Conciliū Tridentinum in d. capit. 9. voluit, quod quando non

doceretur per authentica documenta de ipsamet fundatione, dotatione, aut constructione: quod vltra immemorabilem præscriptionem, seu consuetudinem, quam omnino probare tenentur; insuper docere debent per authenticas scripturas de presentationibus continuatis, & effectum suum sortitis, per tempus continuum quinquaginta annorum. In hac enim parte Concilium Tridentinū, addidit iuri communi, & illud immutat, ex quo sola probatione immemorabili non contentatur, vt dixit Rota decis. 199. num. 5. & decis. 331. num. 2. parte 2. diuersorum, & pluries determinauit Rota, & in specie in vna Paduana Iurispatron. vltim. Maij 1591. coram Seraph. & in alia Melphen. 1598. coram Mantica, Put. decis. 57. 58. & 59. & 205. part. 1. Moledanus decis. 10. de Iurepat. Achil. de Grassis decis. 4. eod. tit.

Vnde Parisius de hac facti specie loquendo vtitur

C c 2 his

his verbis. Nunc autem ex ordine deuenio ad secundum caput probationis Iurispatronatus personæ potentis, vniuersitatis, & Communitatis, in quibus ex præsumptione vsurpationis plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiritur, vt ex illis verbis. In his vero personis, seu communitatibus, vel vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex vsurpatione potius, quæsitum præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur, &c. In his enim personis, & locis, vt dicitur, intrat præsumptio vsurpationis, magis quam dotationis, & foundationis, de Butr. in cap. cum dilectus vers. 2. de offic. delegat. Lambert. de Iurepatr. pag. 160. Prolog. dec. 86. Card. S. Cruc. decis. 70. Pellegr. decis. 22. in recoll. manuscript. Put. decis. 59. num. 1. lib. 1. eoq; magis in Italia; nam dicit Specul. relatus à Put. decis. 205. nu. 1. lib. 1. quod pro-

pter recessum Curie omnes Domini, & populi cœperunt esse tyranni, & iura Ecclesie occupare.

SVMMARIVM.

Vsurpatio Iurispatronatus in dubio non præsumitur.

Consilium in dubio præsumitur bonum.

Contractus præsumitur in dubio licitus.

Culpa præsumitur potius, quam dolus.

Delictum præsumitur minus.

Possessio præsumitur iusta.

Consuetudo præsumitur inducenda in casu licito.

Bonus quilibet præsumitur nisi probetur malus.

Verba in dubio non præsumuntur importare falsitatem.

Error potius quam culpa præsumitur in Notario.

Instrumentum potius præsumitur verum, quam falsum.

Verba sunt trahenda in dubio ad casum licitum.

13 Actus

13 *Actus præsumitur in dubio factus tempore licito.*

14 *Bona fides in dubio præsumitur.*

ARGVMENTVM.

Vjurpatio Iurispatronatus, an in dubio præsumatur ad effectum, ut adimpleatur forma tradita à Concilio.

RESOLVTIO LXXXXVII.

1 **R**esponderetur negatiuè præterquam in personis potentibus, & vniuersitatibus; ex eo, quod semper capienda est præsumptio, ob quam delictum excludatur l. merito, ff. pro soc. quam conclusionem firmant, Hyppol. in conf. 2. col. 1. & seq. Cepol. conf. crimin. 21. num. 17. Barb. conf. 77. in princ. volum. 4. Bald. in l. precibus col. 5. vers. excusat, C. de impub. impub. & alijs substit. Hyppol. in rubr. de fideiuss. col. 10. vers. & vbi potest capi Boer. decis. 215. num. 22. Alciat. de præsumpt. in 3.

regul. in 1. præsump. Aymr. in conf. 18. col. fin. vnde pro comprobatione huius propositionis infertur ad infra scripta.

2 Primo infertur ex hac regula, quod consilium, quod potest esse malum, & bonum; præsumitur bonum, non malum, Bald. in l. seruum fugitiuum col. 3. vers. nota, quod consilium, & ibi etiam, Ias. col. 5. vers. 3. multum nota, C. de seru. fugit. Alex. conf. 125. col. 4. in fin. & seq. vers. & in simili dicimus vol. 4.

3 Secundò infertur, ut contractus, qui potest censerì licitus, & vsurarius; præsumatur licitus, & non vsurarius, ut voluit Bald. in l. rogasti, §. si sibi, col. fi. vers. extra noto, ff. si cert. petat. Alex. conf. 221. col. 2. in princip. vers. accedit etiam vol. 2. refert, & sequitur Ias. in d. l. seruum fugitiuum col. 5. vers. hic etiam dicimus, C. de seru. fugitiuum. & Alex. conf. 200. col. 1. in fin. vers. accedit etiam, vol. 6. Maria. iun. conf. 83. col. 1. vers.

vers. stantib. itaque prædictis vol. 2. Hyppol. in cons. 2. num. 11. vers. & adduci potest, & hanc opinionem sensit glos. & ibi Hostien. & Io. Andr. in cap. nauiganti, de vsur.

4 Tertiò inferitur, nam præsumitur potius culpa, quam dolus, vt dicit Bart. in l. hæc enim, ff. de suspect. tut. glos. in l. 2. §. ignominie, in verbo, vir similes in fin. ff. de his, qui not. infam. nam dolus nõ præsumitur, nisi probetur, l. quoties, §. qui dolo, ff. de probat. Abb. in cons. 68. col. 2. vers. primo enim vol. 1.

5 Quartò inferitur, vt præsumatur delictum minus, text. est in l. hæc enim, vbi Bart. ff. de suspect. tutor. & tenet Bald. in l. fin. col. fin. vers. sed si nihil apparet, C. de edil. actio. Aret. in cons. 31. col. 3. vers. ad secundum dicimus, Ruyn. cons. 199. col. 2. vers. quando ergo vol. 2. & in cons. 1. col. 2. in fin. vol. 5. Alc. in 3. reg. in 6. præsumpt. & in delicto, minor dolus præ-

sumi debet, vt dicit Alex. in cons. 113. col. 2. vers. ita in proposito, vol. 4. sicuti etiam præsumitur contractus minus malus, vt per Rom. in cons. 204.

6 Quintò inferitur, quòd præsumitur iusta possessio, Bald. in l. communi §. inter prædones, ff. communi diuidun. glos. in verbo testimonium, in vers. sed quare in cap. 1. §. si duo, de pac. tenend. Bald. in disp. sua inci. accusatus de vi turbatiua, col. pen. in fin. vers. & nulla possessio.

7 Sextò inferitur, vt præsumatur consuetudo inducta in casu licito, & non in casu illicito, prout inquit Aegi. cons. 31. col. 6. vers. circa secundam quæst.

8 Septimò inferitur, quòd quilibet præsumitur bonus, nisi malus probetur, c. vnico, de scrutinio in ordin. faciendo, cap. si. de præsumpt. l. omni modo, C. de inoffic. testam. ponit, Spec. in tit. de testamen. §. 1. vers. sed quid si dicatur, & in tit. de probat. §. 1. vers. restat, glos.

in

in verbo, qui reum offenderit, in fin. in l. cum quidā, la. 2. ff. de leg. 2. Marian. iun. conf. 82. col. 1. vol. 2. Hyppol. conf. 2. num. 9. & seq. glos. in cap. super literis de rescript. & ibi Host. col. 1. vers. priori modo, Barbat. conf. 77. in princip. vol. 4. Innoc. in cap. 2. col. 3. vers. item nota, quod licet, de in integr. restitut. & Io. And. col. 4. vers. & quāuis, Alciat. de præsumpt. in 3. regul. in 2. præsumptio. An autem ista qualitas præsumatur sine probatione, quando requiritur vigore alicuius dispositionis, vide Aym. de antiq. temp. num. 168. & seq. in 1. par.

9 Octauo infertur, ut ubi verba possunt importare falsum, & non falsum, præsumuntur nō importare falsitatem, Angekin tract. malef. in verb. falsario col. 1. vers. & non est mirū, Alex. cōf. 70. col. 1. in fi. vers. accedit q3, vol. 1. & in cōf. 74. col. pen. vers. etiam videtur vol. 1. Hyppol. in conf. 2. num. 8. & conf. 21. Gram.

vot. 26. num. 12. Alex. in Apost. ad Bart. in l. si quis obrepserit, ff. de fal. Cepol. in conf. crimin. 21. num. 19. & conf. 22. col. 4. vers. & quod hoc sit verum, Alex. conf. 93. col. pen. vers. nec prædicto instr. vol. 5. Paris. conf. 169. num. 58. vol. 4. 10 Nono infertur, quod in Notario potius præsumitur error, quam dolus, prout tradit Bart. in l. quoties, §. 1. ff. de hæred. instit. Ioan. Ioan. de Anan. in cap. cum dilecti col. 2. vers. adde tamen, de accus. Ias. in l. singularia col. 20. vers. hinc videmus, ff. si cert. pet. Cepol. in conf. criminal. 21. num. 15. & seq. Rom. in l. captatorias, num. 8. C. de testa. milit. Alexan. in conf. 70. col. fin. vers. bene faciūt vol. 1. Ang. in tract. malef. in verbo falsario, circa princ. Alex. conf. 74. col. 1. vers. accedit ad confirmationem vol. 1. & conf. 70. col. pen. eod. vol. Imol. in conf. 104. vers. cum igitur non appareat, Aretin. conf. 47. col. 1. in fin. vers. pro his

- his facit optimè, Bald. in l. 1. col. fin. vers. item nota, quod propter numerum, ff. de leg. Dec. conf. 175. col. 4. in fin. vers. secunda, præsumptio. Hyppol. conf. 77. & Imol. conf. 75. num. 13. & seq. conf. 51. nu. 33. Soccyn. conf. 277. col. 5. vers. & super hac varietate, Gram. decis. 60. nu. 7. Boer. decis. 115. Alex. in Apostil. ad Bart. in l. si quis obrepserit, ff. ad leg. Corn. de fal. Gram. conf. 66. col. 5. Paris. in conf. 169. nu. 58. vol. 4.
- 12 Decimo infertur, ut præsumatur instrumentum verum, & non falsum, Bald. post glos. in l. cum precibus vers. & in omnibus dico, C. de probat. las. in conf. 124. col. 1. vol. 1. Bertr. in conf. 124. col. fin. vol. 2. in nou. quia taliter actus præsumi debet, iuxta ea, quæ latissimè reassumit Nouarius in praxi elect. fori q. 6. sect. 1. secundum nouissimam impressionem.
- 12 Undecimo infertur, quod verba, quæ possunt trahi ad casum licitum, & illicitum, magis ad licitum trahi debent, ut per Barb. conf. 77. col. 1. vers. & adduco vol. 4. Hypp. in conf. 2. in princ. num. 1. & 5. Abb. conf. 68. colum. 2. vers. tertio probò, vol. 1. & Rom. conf. 353. in in finalib. verbis.
- 13 Duodecimo infertur, nã actus, qui potest videri factus tẽpore licito; & tempore illicito, cõsetur factus tempore licito, ad euitandum delictum, quam conclusionem tenent Bart. in l. non solum, §. sed ut probat. ff. de oper. nou. nunc. vers. dico, quod in delictis, & vers. præcedenti, ibi allegauit, atque Bald. in l. matrẽ vers. & hoc facit, C. de probat. Aret. in cap. in præsentia col. 4. uers. uides tamen de probat.
- 42 Tertiodecimo infertur, ut bona fides potius præsumatur, quam mala l. penul. C. de euct. glos. 2. in tit. de vsucap. in institut. in princ. glos. fin. in cap. fin. de præsump. glos. in uerb. probetur in l. super longi, C. de præscript. long. temp. & ibi Bald.

Bald. coll. 3. vers. illud autē super hoc Ang. ibi. col. 3. vers. illud autē, benè glos. in cap. fin. in vers. noua fide, & in cap. si diligenti, in versic. bona fides, de præscript. & ita tenet Calcan. conf. 99. col. 5. in fin. Innoc. in cap. nihil colum. 2. vers. nam creditoribus hæreditarijs, de elect. Alex. consil. 200. col. 2. vers. præterea, in dubio vol. 2. Innoc. in d. cap. si diligenti, circa princ. vers. bona fides, & in cap. vigilant, in princ. versic. & dicitur, eo. tit. de Butrio in cap. si diligenti, col. 2. vers. 1 quæro quo modo pbetur, de præscr. Bart. in l. quem admodum col. 1. in fi. vers. nota ex hoc vers. C. de agr. & cens. lib. 11. Arch. in cap. 1. in vers. bona fides, de præscript. in 6. Balb. conf. 14. col. 10. vers. ad hoc potest responderi vol. 1. & ita est commun. opin. vt per Clau. in l. celsus col. 7. vers. item subijcit Bartol. & per Bald. in d. l. celsus num. 77. ff. de vsucap. qui dicit communem opin. Alex. consil.

75. col. penult. vol. 4. Corn. conf. 136. col. 1. in princip. vers. sufficit enim, volum. 2. Dec. in l. non hoc num. 5. C. vnde legit. & ibi Ias. col. fin. vers. facit, quod licet, Abb. in cap. grauis, col. 3. vers. si vero non constar, de restit. spol. Rot. in nou. decis. 24. Alc. de præsumpt. in 3. reg. in 5. præsump. vbi dicit communem opinionē, & idem dicit, Curt. iun. in conf. 28. col. 2.

SVMMARIVM.

- 1 *Iurispatronatus certæ personæ præsumitur esse certæ personæ, secus alicuius vniuersitatis.*
- 2 *Priuilegium vti quid facti non præsumitur.*
- 3 *Prælati confessio in iurepat. non præiudicat Ecclesiæ.*

ARGVMENTVM.

Vsurpatio Iurispatronatus in quib⁹ genericè præsumatur.

RESOLVTIO LXXXXVII.

1 **R**espondeo cum decis. Rotæ apud Crescēt.

Dd in.

in decis. prima de Iurepatronatus, quod Iuspatronatus certę personę præsumitur esse ex fundatione, sed si alicuius familię, seu vniuersitatis præsumitur ex usurpatione cuius decis. tenor est.

Pars in suis literis confidebatur beneficium esse Iuspatronatus laicorum, cuiusdam familię, siue domus, & Pontifex derogauerat ei, quatenus ex donatione, vel fundatione pro parte dans in totum. Dubitabatur quomodo in dubio præsumeretur, & licet ad Rot. per Abb. cap. 76. vol. 2. & in c. quarelam de elect. videatur præsumi ex fundatione, ex quo, vt ipse dicit, Ecclesia nõ nascitur, tamen quia ista ratio est nimis generalis, quia per hæc omnia beneficia præsumeretur esse Iuspatronatus; ideo Domini antiqui dixerunt, prout in collectis ius attestatur Dom. Pis Lauren. q. hoc procedebat, quando allegabatur Iuspatronatus esse particularis personę,

ex quo, tunc, quia beneficia non nascuntur, & quia delictum, idest usurpatione non præsumitur, ad l. merito, ff. pro soc. & quia priuilegiū est facti, quod etiam non præsumitur: quod præsumatur ex fundatione. Sin autem diceretur esse alicuius familię, vel vniuersitatis, tunc quia non ita de facili plures conueniunt ad edificandū, aut construendum Ecclesiā; præsumitur ex usurpatione: quia regulariter Ecclesię solēt fieri ex elæmosinis plurium, & sic non animo referuandi sibi Iuspatronatus. concludentiores tamen rationes non vidi, ideo, &c. Et iterum Rota in vnā Fundana Iuspatronatus 13. Iunij, 1592. coram Augustino per infra scripta verba loquuta fuit.

Iuspatronatus in magnis dominis præsumitur magis ex dotatione, & fundatione acquisitum, vt pluries fuit decisum per doctrin. Ant. de Butr. in cap. cum dilectus, vers. quero secundo,

de

de offic. delegat. 101. Paul. Prolomeus dec. 8. Roch. de Curt. in tract. Iur. patr. sup. verb. ipse velis; propè finè, vers. pro hac etiam opinione, & quia testes Illustris Isabellæ Columnæ deponunt de auditu, qui regulariter non probant, cap. licet de quadam, de testibus, & l. 2. S. item labeo, ff. de aq. plu. arc. Dec. consil. 321. num. 8. Paris. conf. 7. num. 20. lib. 4. maximè quando non sumus in antiquis, nec benè probant, quia non cōcludunt de tempore ante motam litem, Roman. sing. 746. Præterea cōfessio Episcopi, quod beneficium sit de Iurepatronatus nō præiudicat Ecclesiæ, & successor, Bald. conf. 5. de cōfess. Ripa lib. 2. responsionum. cap. 28. num. 5. & ratio est, quia factum prælati in acquisitis nō præiudicat Ecclesiæ clem. 1. de reb. eccles. non alien. Accedat etiam quia Dom. Comitissa Fundi, quæ prætendit Iuspatronatus, si vult uti præscriptione, debet vel titulum

ostendere, aut debet probare tempus immemorabile, quia habet præsumptionē iuris contra se, cap. si diligenti, de præscript. cap. 1. eodem tit. in 6. Abb. conf. 106. colum. 3. vers. 1. quia cum vol. 2. & ita fuit tentum die 13. Iunii 1552. coram D. Augustino in vna Fundana Iurispatronatus.

SVMMARIVM.

- 1 S. C. T. nihil innouauit in familia non potenti, secus potenti num. 2.
- 3 Vsurpatio præsumitur in domino habente iurisdictionem temporalem.
- 4 Vsurpatio præsumitur in personis, & familijs potentibus.
- 5 Familia, & persona potentes quæ.
- 6 Iuspatronatus Parochianorum, an cēseatur usurpatum.

ARGVMENTVM.

Quæ familia, seu persona dicantur potentes, ut in eis

D d 2 præsu-

*præsumatur usurpatio, ad ef-
fectum probandi Iuspatron.*

RESOLVTIO LXXXIX.

R Espondeo, quando
versamur in familia
nō potenti, quo casu Con-
cil. Triden. sess. 25. cap. 9. de
reform. vltra dispositionem
iuris cōmunis, nihil inno-
uauit, Gabr. cons. 192. n. 7.
lib. 3. & Menoch. præsump.
lib. 3. præsumpt. 90. nu. 9.
& seq. Achil. dec. 4. nu. 10.
de Iurepatr. Rot. decif. 331.
num. 1. part. 2. & alias plu-
ries fuit in eadem Rotā fir-
matum, licet secus esset, si
versaremur in persona po-
tenti, vel alias tali, in qua
cadat præsumptio usurpa-
tionis quo casu iuxta for-
mam dicti Concilij, si ve-
rus titulus foundationis, vel
dotationis non ostenditur;
requiritur immemorabilis,
& præsentationes effectum
sortite spatio 50. annorum,
quæ probentur per authen-
ticas scripturas, vt soepè re-
soluit Sacra Congregatio,
& Rota ipsa signanter in
Sabinen. beneficij 15. De-

cemb. 1581. coram foel. rec.
Clem. viij. vt in decif. 199.
num. 1. par. 2. & licet indu-
bitatum sit quando agitur
de Domino Castri, vel alio
habente iurisdictionem tē-
poralem in loco beneficij,
agi de persona, in qua cadit
præsumptio usurpationis,
Put. dec. 55. & ibi additio.
& add. ad decif. 56. & seq.
lib. 1. in nou. Chiffan. de-
cif. 67. Caputaq. decif. 128.
de Iurepatr. Mohed. decif.
10. num. 2. eod. tit. Cott.
decif. 356. & fuit soepissimè
resolutum.

Et quod in familijs, seu
personis potentibus præ-
sumatur usurpatio; non du-
bitatur, & euidenter proba-
tur, per Afflic. decif. 104.
lib. 2. Rota secunda 1273.
parte 3. Achill. decif. 4. 10.
de Iurepatronatus Crescēt.
decif. 1. eod. tit. Chiffan.
decif. 67. 10. Paul. decif. 8.
alias decif. 842. lib. 3. Mo-
hedan. decisione secunda
de Iurepatronatus, Puteus
decif. 25. exemplum poni-
tur in Imperatore, Put. de-
cif. 39. & 60. lib. 1. idem in
Infante

Infante Portugalliae, Put.
decif. 57. lit. I. idem in Rege
Aragonum Mohedan. dec.
idem in quolibet Domino
Vrsini Illustrissimi dec. 86.
Coccin. decif. 10. nu. 6. Pe-
regr. decif. 5. lib. 2. & fuit
resolutum in causa Neapo-
litana Capellaniae 29. Ia-
nuarij 1571. coram Card.
Lancelloto seniore, & de
familia Illustrissimorū Do-
minorū de Columnis, Ca-
putaqu. in decif. 128. lib. 1.
& fuit latè discursum, & re-
solutum in vna Sabien. be-
neficiorum 15. Decembris
1582. corā Altobrandino,
vt patet in decif. 199. lib. 2.
diuersorum, in qua decisio-
ne declaratur Concilium
Tridentinum sess. 25. can. 9.
de reformatione, ad quod
vide Menoch. de præsump.
lib. 3. præsūp. 90. & de fami-
lia de Sabellis fuit resolutū
in vnā iunioris Iurispatro-
natus 6. Nouēb. 1598. co-
rā Litta, & de familia Do-
minorum de Caracciolis,
fuit pariter in Rota resolu-
tum in causa Sabinen. Be-
neficij 15. Ianuar. 1571. co-

ram Card. Lancellotto se-
niore, vbi familia de Carac-
ciolis, & in causa Sabinen.
Beneficij 25. Nouembris
1582. coram foel. record.
Clem. viij. vt in decif. 199.
num. 1. par. 2. vbi de fami-
lia Vrsina Seraphin. decif.
952. num. 6. vbi de nobili-
bus Venetis in Statu Ve-
netarum, & in Sabien. Iu-
rispatronatus 26. Octobris
1594. coram Penia, vbi de
familia de Sabellis. Et idē
dicendum in Iurepatrona-
tus Parochianorum, vt latè
per Puteum in decif. 58. &
per Parisium de confiden-
tiji quæst. 28. ac tandem
etiam si nō sumus in fami-
lijs præsūmitur vsurpatio in
vniuersitatibus, vt pluries
censuit Rota, & signanter
in vna Paduana Iurispatro-
natus vltimo Martij 1591.
corā Seraphino, & in alia
Melfen. 1598. corā Ill. Man-
tica, Card. Puteus in decif.
57. 58. 59. & in decif. 2020.
Mohed. in decif. 10. de Iu-
repatronatus, & Achil. de
Grass. in decif. 4. eod. tit.
& nonnulla ad hanc mate-
riam

riam valdè vtilia, & praxim conducibilia videnda sunt apud decisiones Rotæ quartū notabiliore, & magis practicabiliore sunt. Apud Illustrissimum, & doctissimum Dominum meū Coniunqum virum meo quidem iudicio eminentissimum, ac prudentissimum, omni ævo celeberrimum, atque prædicandum, quem Deus maximus illum incolumem in eminenti dignitate seruet.

SUMMARIVM.

- 1 Potestas Principis duplex.
- 2 Potentia probatur ex multis.

ARGVMENTVM.

Qua concurrere debeant, ut aliqua familia dicatur potens ad effectum probandi eius Inſpatronatus.

RESOLVTIO C.

- 1 Principis potestatem duplicem esse apud Do-

ctores reperio, quædam enim est ordinaria, altera absoluta dicitur, de quibus latè tractât Doctor. c. quæ in Ecclesiarum, de constit. vbi Felyn. Bero. & Dec. num. 24. Crauet. de antiqu. temp. par. 1. Quamuis Couar. (verè quidè, & doctè) neget omninò hanc distinctionem, dicens nullam in Principe absolutam potestatem reperiri, & si ea quis utatur, tyrannis magis dicitur, quam potestas principalis, ut apud eū lib. variar. resol. 3. cap. 6. num. 8. quod & Vasq. placuit libr. 1. Illustr. controuers. capit. 26. num. 22. & hæc absoluta potestas, communi loquendi vsu, plenitudo potestatis appellatur, quam ego cum Baldus, Crauet. Friderico Schench. & Vasqu. sine iusta causa vsurpatam, plenitudinem tempestatis magis dicerem. Nam re vera nō possumus nisi, quod iuste, & licitè possumus, l. nepos proculo, ff. de verb. signif. & pulchrè notat Molina de primogenit. libr. 2.

cap. 7.

cap. 7. num. 31. 32. & 33. ad hanc vero absolutam potestatem induci potest id, quod habetur reg. 1. cap. 8. in vers. erit autem ius regis. Si enim Princeps mihi auferat rem meam magno cum meo incommodo, & precio non soluto, hæc dici potest potestas absoluta, & hoc modo intelligi potest, l. lucius, ff. de euiction. & hac auctoritate, seu potestate absoluta, uti potest de facto sine causa, quia nemo potest illi dicere cur ita facis Bald. in prælud. feud. num. 34. & est de mente, Afflict. in prælud. Constitut. Regni quæst. 17. num. 8. ubi citat illud, cap. 8. lib. 1. Reg. & hæc propriè non potest dici potestas, sed tyrannis, ut idem Didac. ait. Si autem iusta subsit causa, tunc erit quidem potestas absoluta, sed à iure regulata. Quando autem tali potestate, uti posset, docet Ioannes de Lir. in glos. dicti cap. 8. in vers. erit autem ius Regis. Et in terminis huius potestatis, quando causa publicè utili-

tatis subest, fortè loquitur, test. in d. l. lucius. Nam non debet Princeps priuatam utilitatem publicè præferre, ut docet Arist. in Ethic.

2 Quare si hæc dicuntur in Principe, qui utitur potestate absoluta, ita ut dicatur exercere tyrannidè: quanto fortius in priuato, in quo non potentia, sed iniquitas dicitur. Vnde potentia ad effectum Concilij probatur ex diuitijs, amicis, numerositate personarum, & familiarium, & populari estimatione, Doctor. in l. 1. ne liceat potentiori, & cap. fin. ubi Cardin. num. 3. & 5. de alienat. iudic. mut. ca. fact. attramen in hac facti specie in indicanda potentia placuit opinio Bald. cōs. 151. sub num. 1. vers. nam illam lex, lib. 1. ubi asserit hoc relinqui iudicantis religioni.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio etiam presumitur in Iurispatronatibus vniuersitatis parua n. 6.*

2 *Vni-*

- 2 *Vniuersitates parua tenentur probare Iurispatronatus iuxta mentem S.C.T.*
- 3 *Vniuersitas semper dicitur ditior, siue sit magna siue parua.*
- 4 *Vniuersitas cuiuscumque qualitatis sit gaudet priuilegio restitutionis.*
- 5 *Vsurpatione non praesumitur nisi constet de dolosa occupatione.*

ARGVMENTVM.

An in Iurepatronatus Vniuersitatis paruae praesumatur usurpatione ad effectum, ut in eius probatione sit necessaria forma Concilij.

RESOLVTIO CI.

- 1 **R**espondetur similiter in vniuersitatibus etiam paruis, plenior, & exactior probatio Iurispatronatus requiritur, iuxta decretum Concilij d. vers. in his vero, quia illa dictio, plerumque, non stat restrictiue, ita fuit resolutum in causa Forosempronien. Pa-

rochiali 4. Febr. 1594. coram D. Mantica, in qua fuit dictum S. Congregationem Concilij resoluisse, illud habere locum in vniuersitate Parochianorum, & in vna Illerden. Beneficij coram D. Penia 11. Martij 1596. fuit resolutum Concilium Tridentinum in probando Iurepatronatus habere locum in quacumque vniuersitate, quantumuis minima; quia esse in ea usurpatione praesumitur, Genuen. in prax. Cur. Archiep. cap. 16. num. 6. & fuit dictum in vna Bononien. Iurispatronatus Barignana 20. Martij 1585. coram Gyprio, & in nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1588. coram Illustissimo Cardinali Pamphilio, Garzia de benef. par. 5. cap. 9. num. 102. ea ratione, quia vniuersitas semper dicitur, siue sit magna, siue parua, ita ut illas habere iuris beneficia, etiam si sint triginta foculariorum annuit, Afflict. in praelud. constitut. Regni, quaest. 5. nu. 4. & ideo potiri priuilegio restitutionis

stitutionis in integrum, si-
uè primi, & secundi benefi-
cij, percipitur à Bart. in l.
Respublica, C. quib. ex cau.
maior. Nouarius concl. 2.
num. 2. de Iur. patronatus,
& in praxi elect. fori q.
num. sect. 2. in nouissi-
mis. licet secundum Sera-
fin. decis. 468. vsurpatio Iu-
rispatronatus nō præsuma-
tur, nisi de dolosa occupa-
tione costet, propter dictio-
nem (plerumque) & fuit
iterum, per Rotā in vna Fo-
rosempronien. Parochialis
4. Iunij 1599. coram Man-
tic. cuius tenor est.

Aliero tantum informan-
te conclusum fuit, non
costare de Iurepatronatus
ex fundatione, vel dotatio-
ne. Quia cum illud dicantur
pertinere ad Vniuersi-
tatem. In primis debet pro-
bari immemorabilis, alio-
quin prælumitur vsurpatio,
Mohed. decis. 3. de Iurepatr.
Crescen. decis. 1. eod. tit. &
eo amplius per authentica
scripturas debet etiam
probari præsensationes cō-
tinuatæ, quæ suum fuerint

fortitæ effectum, per spa-
tium 50. annorum, vt san-
ctum est ex decreto Sacri
Concilij Trident. sess. 25.
cap. 9. de refor. quod locum
habet nō solum in magna,
sed etiam parua Vniuersi-
tate, vt fuit decisum coram
R. P. D. Giptio in Bonon.
Iurispatronatus die 20. Mar-
tij 1589.

In proposito autem ne-
que probatur immemora-
bilis, neque exhibetur præs-
entationes cōtinuatæ, quæ
fuerint sortitæ effectū spa-
tio 50. annorum: imò non
constat de aliqua præsenta-
tione ante ann. 1541. sed
aliquæ nominationes sunt
exhibitæ, quæ non sunt fa-
ctæ coram superiore, neq;
apparet de institutione fa-
cta vigore dictarum nomi-
nationum, neque de amif-
sione, cōfirmatione; & ideo
nullo modo potest dici cō-
stare de Iurepatronatus,
Cald. conf. 12. de Iurepatr.
& iterū, Rota in vna Bono-
Iurispatron. coram Giptio
cuius tenor est.

Domini pro maiori par-

E e te

te tenuerunt, Nos versari in casu præsumptæ vsurpationis. ratio fuit, quoniam esto quod Villa, in qua sita est Ecclesia Parochialis, de qua agitur, sit 50. foculariorum, & sic parua; non propterea cessat præsumptio vsurpationis considerata, per Conc. Trident. sess. 20. cap. 9 & cum generaliter de Vniuersitate loquatur, nec aliter distinguat, inter Vniuersitates magnas, & paruas, nec Nos distinguere debemus, vulg. l. de pretio, ff. de pub. in rem act.

Præsertim, quia rationes propter quas Ecclesia præsumitur libera, & non de Iure patronatus, ad not. in cap. quærelam, de elect. militat etiam in quacumque Vniuersitate: nam potest esse quod ex oblationibus fidelium, & hominum dictæ Villæ, Ecclesia prædicta fuerit constructa; non tamen animo acquirædi Ius patronatus, vt declarant, Lamb. & Rocch. citat in decision. Achil. 4. de Iure patronat. Put. 57. & 205. libr. 1. Cre-

scnt. 13. Verall. 128. parte 2.

6 Et quod in parua Vniuersitate præsumatur Ius patronatus ex vsurpatione, fuit resolutum de anno præterito 2. Maij coram Reu. P. D. Pamphilio, in vna nullius Archipresbyteratus, & hanc etiam opinionem sequuntur Cardinales Concilij Trid.

Non obstat immemorabilis, quæ non benè probatur, & quatenus probaretur non potest suffragari, nisi etiã ostenderentur præsentationes cõtinuatæ per 50. annos, iuxtam formã dict. Conc. & quod Patochiani de tempore præsentis essent in quasi possessione præsentandi, vt per Pnt. decision. 140. l. 1.

Decisio in causa Toletana Iuris præsentandi non applicatur, quia in Italia, propter recessum Curie omnes Populi Ius præsentandi vsurparunt, Spec. de Iur. patron. col. 3. vers. & nota, Put. vbi sup. cum alijs allegatis, in Hispania autem, maxime

maximè in Ciuitate Tol-
tana sèper fuerunt Archie-
piscopi potentes, qui passi
non fuissent huiusmodi v-
surpationes,

SVMMARIVM.

- 1 *S. C. T. generaliter loqui-
tur, & generaliter intel-
ligendum est.*
- 2 *Lege non distinguente, nec
distinctio fieri debet.*
- 3 *Vsurpatio non presumitur
si pars Vniuersitatis præ-
tenderet Iuspatronatus,*

ARGVMENTVM.

*An si non tota Vniuersitas, ve-
rum illius pars prætenderet
Iuspatronatus, presumatur
vsurpatio.*

RESOLVTIO CII.

QUæritur an si non to-
ta vniuersitas, verū
illius aliquis præ-
tenderet Iuspatronatus, sit
adhibenda forma Concilij
in illius probatione, & pro-
inde presumatur vsurpatio.

Et videbatur pariter dicen-
dum eandem probandi for-
mam requiri: si quidem Sa-
crum Concilium generali-
ter loquitur, & generaliter
intelligi debet, l. generali-
ter, ff. de legatis præstand.
Bald. conf. 29. nu. 3. & sequ.
vol. 1. Alexan. in conf. 16.
vol. 1. & in conf. 99. nu. 3.
& Dec. in conf. 171. vol. 1.
& cum nō distinguunt, nec
nos distinguere debemus,
l. de pretio, ff. de publiciana
in rem actione, cum alijs
notatis per Gabriel. concl.
3. de regulis iuris. facit ad
comprobationem, idem iu-
diciū esse de toto quo ad
totum, quod de parte quo
ad partem, l. quæ de rota,
ff. de re vindicatione, l. asse-
rata, ff. de hæredibus insti-
tuend. cum innumeris, per
Euerard. in sua Topica le-
gali loco 57. Nec videtur
dispar ratio in tota vniuer-
sitate, quæ in parte; & pro-
inde idem ius statuendum,
l. adicere, §. quamuis, ff. de
Iurepatr. l. edicto, cum vul-
garibus, ff. de pactis, & vbi
adest rationis identitas, se-

Ee 2 quitur

quitur consequenter iuris
identitas, l. illud, ff. ad le-
gem aquiliam. quo argu-
méto in simili vitur, Surd.
in decis. 97. num. 6. & in
decis. 69. Balb. in decis. 17.
Monald. in consil. 71. vbi
plura.

- 3 Contrariam tamen sen-
téntiam veriolem, receptio-
rem, ac in praxi receptissi-
mam testatur, Paris. in cōf.
27. num. 31. & Barbof. de
potestate Episcopi cap. 62.
Garzia de beneficijs lib. 9.
cap. 5. num. 1012. vbi licet
in vniuersitate quāuis par-
ua, sit obseruāda dispositio
Sacri Concilij: non tamen
quādo certa pars illius prae-
tēderet ius patronatus, quia
tunc non praesumitur vsur-
pacio, & consequenter non
erit adhibēda forma Con-
cilij in eius probatione, vt
censuit Sacra Congrega-
tio, teste Nouario in suo
Iure Pontificio nouo con-
clus. 2. num. 2. in fine de
Iur. patronat. pagin. 212.

SVMMARIVM.

- 1 *Vsurpacio praesumitur in
Baronibus Regni Neapo-
lis, iuxta declarationem
Sac. Congregationis n. 7.*
- 2 *Refertur decis. Mantica.*
- 3 *Vsurpacio praesumitur cum
dominus in loco habet iu-
risdictionem temporalē.*
- 4 *Probatio iuxta mentem
Concilij requiritur pro
forma.*
- 5 *Domini temporales, vt Do-
micelli, Comites, Mar-
chiones, & Duces, ac
Principes recognoscetes
superiorem dicuntur per-
sona potentes.*
- 6 *Familia potentes quae.*

ARGVMENTVM.

*An in Baronibus Regni Neapo-
lis praesumatur vsurpacio,
ita vt in eorum patrona-
tum probatione exigatur
forma tradita à Concilio.*

RESOLVTIO CIII.

- 1 **R** Espondetur affirma-
tiuē, vt fuit per Ro-
tam.

tam decisū in vna Aquina-
ten. Iurispatronat. 19. Ia-
nuarij 1590.coram Mantica,
cuius tenor est.

2 Dubitauī, an constet de
Iurepatronatus Excellēriff.
D. Ducis Soræ, & altero
tantum informante, respō-
sum fuit, non constare.

3 Nam cum ipse Dux, in
loco beneficij temporalem,
& perpetuam habeat iurif-
dictionē, præsumitur vsur-
patio, Put. decis. 57. & 205.
lib. 1. Chiffan. decis. 67. &
Domini dicebant, ita etiam
fuisse decisum in Cōgrega-
tione Illustrissimorum DD.
Cardinalium Concilij Tri-
dent. Interpretum.

Proinde ad probandum
hoc Iulpatronatus ex fun-
datione, & dotatione, sicuti
oportet; necessarium est tē-
pus immemorabile cum
præsentationibus cōtinua-
tis, quæ sortitæ fuerint ef-
fectum per spatium 50. ann.
quæ etiam per scripturas
authēticas probari debent,
vt sancitum est in Sacro
Conc. Trid. cap. 9. sess. 25.
de reform.

4 Et hæc quidem probatio
pro forma requiritur, &
ideo illud genus probatio-
nis veluti per testes non
potest sufficere, vt per Illu-
strissimos Cardinales Sacri
Concilij Interpretes dictū
fuit, & in Rot. decisum est,
ann. 1582. in causa Sabinen.
beneficij, coram Illustriss.
D. Cardin. Aldobrandino,
tunc Sacri Palatij Aposto-
lici Auditore, & in alia nul-
lius Archipresbyteratus 2.
Maij, 1588. coram Reu. P.
D. Pamphilio.

Verum enim vero, hæc
species probationis in casu
proposito non modo non
extat, sed neq; etiam pro-
batio immemorabilis, quæ
circumscripto etiam Con-
cilio Tridentino de iure re-
quiritur, quando præsum-
ptio est vsurpationis, Achi.
decis. 5. de Iurepatr. Put. d.
decis. 205. lib. 1. Caputaq.
dec. 128. Chiffan. d. dec. 67.

Porro in casu proposito,
quædam apparent institu-
tiones, quæ nec sunt tem-
pore immemorabiles, neq;
cōtinuatæ, sed interpellatæ.

Nam

Nam in beneficio Sancti Constantini extant institutiones solum ab ann. 1553.

In beneficio S. Saluatoris incipiunt ab ann. 1529. quæ sunt interruptæ, quia anno 1552. facta est quædam institutio ad fauorem Cæsaris per resignationem Bernardini, de cuius præsentatione, aut institutione non constat.

In beneficio S. Bartholomæi extat quædam institutio ann. 1529. quæ etiam est interrupta, quia fuit facta ad fauorem Cæsaris per resignationem eiusdem Bernardini, de cuius institutione minime apparet.

In beneficio S. Angeli institutio incipit ab anno 1526. quæ similiter est interrupta.

In Ecclesia S. Philippi similiter extat institutio anno 1527. quæ cum alijs nõ est coniuncta.

In Ecclesia S. Barbaræ prima extat institutio ann. 1526. quæ non est continuata, quia non constat de institutione Sancti de Roc-

chastica, per cuius obitum; Io. Pyl. fuit prouisus ann. 1548.

Alia vero beneficia, aut nullam omnino habet præsentationem, aut vnã tantum, quam constat non sufficere, præsertim cum vltimus sit status libertatis Ecclesiæ, quia per Sedē Apostolicā Antonius de Auolos fuit prouisus absque vlla mentione, vel derogatione Iurispatronatus.

5 Et ad comprobationem supradictæ decisionis confert, & tales personæ quamuis recognoscant superiores, adhuc sunt potentes, & tales dicuntur Domini Castri, vt sunt Domicelli, Comites, Marchiones, & Duces, ac Principes, vt de familia Columnæ, Vrsinorū, Comitum, Sabellorum, & vt tradunt Put. decis. 58. alias 51. lib. 1. Pellegr. decis. 5. lib. 1. Ptolom. decis. 86. alias 87. in manuscript. Caputaq. decis. 128. par. 2. qui dicit ita decifum, & ad est decisio Illustriss. Card. Aldobrandini in causa Sabinenf.

binens. beneficiorū 15. No-
uembris 1582. & alias plu-
ries fuit resolutum in Ro-
ta, namque viget eadem
ratio. facit decis. Put. 51. 3
seu 58. lib. 1. Peregrin. de-
cis. 5. lib. 1. Verall. dec. 128.
par. 2. quod procedit, siue
recognoscant, siue non re-
cognoscant superiorem, 4
Put. decis. 65. lib. 1. & ita
censuit Sacra Congregatio
relata à nobis in praxi de-
cis. 146. num. 24.

- 7 Congregatio censuit Ba-
rones, & alios dominos per-
petuam iurisdictionem ob-
tinentes comprehendendi in
hoc decreto in vers. in his
vero personis. Et ante
Nos hanc declarationem
allegat Gonzalez. de altern.
glos. 18. num. 67. & in ter-
minis Baronū Regni Nea-
pol. loquutus fuit, Molph.
in sum. Theolog. morali.
tract. 6. cap. 5. num. 62. Pia-
seg. in praxi Episcopali par.
2. cap. 5.

§ V M M A R I V M.

- 1 *Vsurpatio non presumitur*

*ubi unus ex patronis ef-
set potens, alter verò im-
potens, licet contrarium
sit verius, ut nu. 2. & 5.
Iudex Ecclesiasticus solum
cognoscat de crimine com-
misso simul à laico, & cla-
rico quo ad utriq; pœnā.
Laicus potest esse arbitrer
cum Clerico de causa spi-
rituali.*

ARGVMENTVM.

*An Vsurpatio presumatur ad
effectum probandi Iurispatro-
natus, ubi unus ex patro-
nis esset potens, alter impa-
tens.*

RESOLVTIO CIV.

- 1 **P**rimo facie responderi
posset vsurpationem
non præsumi, si quidem Sa-
crum Concilium hoc non
aperit, & proinde ad vn-
guem seruandum l. 1. cum
vulgaribus, ff. de carbonia-
rio edicto.

- 2 Contrariam sententiam
de iure veriore esse non
dubito, ratione adiuncti, re-
sta.

sta latę tradita in cap. translato, de constitutionibus, & in l. plerumque, ff. de iure dotium. Et facit à simile, quod Iudex Ecclesiasticus excluso, prors⁹ seculari possit cognoscere decrimine commisso, & perpetrato à laico, & clerico; non tantum ad puniendum ipsum clericū, sed & ad ipsius laici punitionem. & sanę quidā opinantur cognitionem, & punitionem criminis simul à clerico, & laico commissi ad Iudicem Ecclesiasticum pertinere, non ad secularę, etiā quo ad laicum, vt tādē is sit ab Ecclesiastico Iudice, non à seculari puniendus. Huius opinionis Authores sunt Anton. à Prato in l. 1. in fin. ff. quę sent. fin. appell. rescindant, Marian. Socyn. in cons. 12, 4 lib. 1. idem Socyn. in cap. 2. col. 4. de mut. petit, Felynus in cap. 1. col. 6. de præscript. Ferret. cautela 10. Ferd. Loazes in tract. de matrimonio, 10 dubitatione, num. 20. Socyn. iunior cons. 34. lib. 2. col. 1. Bart,

Socyn. l. cum Senatus, ff. de reb. dub. in fin. qui scribit hanc opinionem in praxi seruata fuisse, idem sex testatur Mediolani, vidisse Chassan. in consuetud. Burgund. rub. 1. §. 11. vers. Archidiaconus nu. 70. eandem opinionem sequitur, Maranta de ordine iudiciorum part. 4. distinct. 11. nu. 22. cum tamen statim num. 24 rationem huius opinionis veram esse censeatur in diuiduis, nō autē in indiuiduis. Quod, & Socc. sentit in d. cons. 12. & hoc euenit cōmunis, & societatis causa, Iason in l. si emancipati, C. de collat. & Petrus Rebuffus in auth. hab. C. ne filius pro patr. cui potissimū opinionioni suffragatur, textus in cap. pertuas, de arbitris, vbi ratione societatis laicę potest arbitrer esse de causa spiritali, simul cum clerico. Cuius decisionis mentionem facit, Felyn. in dicto cap. 2. col. 4. & Hypopol. in singula, 180. & confert illud, quod testis inhabilitas suppletur habilitate alterius,

alterius, Bald. in l. si quis ex Argentarijs §. cogentur, in princip. ff. de eden. & idem Bald. in l. 1. col. 1. vers. interdum ad probationem, C. de testam. Sal. in l. in bonæ fidei, colum. 8. vers. item sciendum, C. de reb. credit. Rom. in cons. 290. circa fin. Alex. cons. 56. quemadmodum frater admittitur pro fratre, quando habet contestem non consanguineum, ut per Bald. consil. 10. colum. vol. 4. & omnes istæ autoritates superius allegatæ loquuntur, ubi vnus tantum concurrit cum inhabili, & detecta infamia facti cum alio integro probat, Iason. in d. §. cogentur, num. 12. Afflict. super constitut. fol. 25. col. 3. alias super tit. de patar. recept. nu. 22. & processus factus per Iudicem non recusatum, simul cum recusato valet, quamuis ambo insolidum sint dati, Achil. de Grassis decis. 2. de appellat. per doctrinam Abb. in cap. cū super, ubi Felyn. col. 2. Dec. col. 3. de re iud. & in pro-

prijs terminis, quod dispositio Sacri Concilij non procedit quoties duo esset patroni, vnus potens, alter impotens ex doctrina Menochij lib. 3. de præsumpt. præsumptione 90. Quibus suffragantur latissime notata, per Nouariū in suo sollemni tract. de elect. & variat. fori quæst. 1. sect. 3. in secund. impress. Neapolit. ubi multa de conexitate, & eius effectibus plena manu iuxta morem cumulauit.

SVMMARIVM.

Effectuatio presentationū an probanda authenticis scripturis sit num. 2.

ARGVMENTVM.

An effectuatio præsentationū sit probanda authenticis scripturis, quemadmodum præsentationes ipsæ.

RESOLVTIO CV.

SEd offert se hic difficultas, an in psonis potentibus,

tibus, vel vniuersitatibus in quibus, vt immemorialis suffragetur vltra illam, quæ ante sufficiebat, vt per Putem decif. 205. lib. 1. & Achil. 4. de Iurepatronat. seu 317. præsentationes etiam continuatæ, nō minori saltem quam 50. annorū spatio, quæ omnes effectus sortitæ sint, authenticis scripturis probari debent: effectuatō illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an verò possit etiam aliter probari. Et dicitur effectuationem earum per scripturas authenticas probari debere, vt ex eodē Cōcil. requiritur pro forma, & videtur tenere Zerola in praxi §. 3. nu. 84. Sed re vera ex dicto decreto Cōcil. in illis verbis præsentationes, & c. quæ omnes effectus sortitæ sint authenticis scripturis probentur; nō colligitur necessario effectuationem præsentationum per authenticas scripturas probandam, sed solū ipsas præsentationes, quæ est nimis difficile; cum effe-

tuatio non solum cōsistat in institutione, sed etiam in acquisitione possessionis. Vnde hæc pars videtur probabilior maxime quoad possessionem, quod sequitur Rota 1. part. diuers. decif. 545. quæ loquitur in personis, in quibus cadit præsumptio vsurpationis, & nu. 2. dicit effectuationē præsentationum satis constare, ex quo per obitum præsentatorum, & institutorum factæ fuerant aliæ successiuæ præsentationes, iuxta cons. Oldrad. 226. sequitur Gonzales in Reg. 8. Cancell. glos. num. 87. & hanc decif. refert Paris. de confid. q. 28. num. 206.

SVMMARIVM.

- 1 Sollemnitas S.C.T. requiritur in Iurepatronatus vniuersitatis spectantis vniuersis, vti vniuersis, non autem singulis, vti singulis.
- 2 Refertur decif. Illustrissimi Domini Coccini.

A R-

ARGVMENTVM.

An si Iuspatronatus vniuersitatis non spectat vniuersis, vti vniuersis, sed ad singulos, vti singulos, requiratur probatio, iuxta formam Concilij.

RESOLVTIO CVI.

Respondetur non requiri eandem sollemnitate in probando, si quidē tunc actus non dicitur vniuersitatis, sed singulorum, quod probatur in l. si municeps, ff. quod cuiusq; vniuersitatis, vbi actor vniuersitatis non dicitur actor singulorum.

2 Et iuxta hanc sententiam censuit Rota in vna Tolentina Iurispatronatus 8. Nouembris 1627. coram Illustrissimo Coccino, cuius tenor est. Quantum attinet ad secundum caput dicebatur, quod quando Iuspatronatus non spectat ad vniuersum, sed vti ad singulos non requiritur præ-

dicta probatio Cōcil. Gonzales ad regula 8. glos. 18. numer. 69. & fuit dictum, in causa Bracan. Parochialis Iulij 1604. coram bon. mem. Iusto, apud Marchesan. par. pr. fol. 4. in fin. vers. nec prædicta patiuntur. Sed difficultas cōsistebat in applicatione, quod hoc Iuspatron. spectaret ad singulos; & cum diceretur ex eo probari, ex quo inter alios donarūt Raimundus, & Ioannes fratres, & filij, & hæredes q. Francisci, nam si Iuspatronat. spectaret ad ipsos tanquam hæredes, cū hoc casu non haberet opus titulo hæreditario, cum viuentē patre, & filiis, patronus præsentet, Feder. de sen. cons. 111. num. 9. vers. præterea, Rocch. de Iurepatron. in verbo competens, Lamber. eodem tract. lib. 2. par. 1. quæst. 2. ar. 6. Ista applicatio nullatenus placuit dominis, quia in hac facti specie verba illa filij, & hæredes stant demonstratiue ad personas, non autem quod vti tales donauerint,

Ff 2

uerint,

uerint: quod manifestissime
apparet, quia donatio fuit
facta à prædictis, & subdi-
tur vna cum maiori parte
Parochianorum. ex quibus
verbis clarè patet, quod il-
la verba filij, & heredes stâr
demonstratiuè, & quod do-
narunt, vti vniuersi, &
cum fuerit dictum vna cum
maiori parte duarum par-
tium Parochianorum, La-
pus allegat. 78. num. 2. vbi
adden. verbo, à maiori par-
te, Lamber. lib. 2. par. 2. q. 2.
art. 8. sub num. 16. & fuit
dictum in causa Firmana
Altaris 12. Maij 1595. co-
ram bon. memor. Cardinal.
Blanchetto. Secundò di-
cebatur, quod in omnem
euentum cum vniuersitate
donarunt Ioannes, q. Mat-
thæi Birufci in Castro Flo-
rétino, & c. subditur respec-
tiuè patroni; vnde infere-
batur, quod etiam dicti pri-
uati essent patroni, quod
denotant illa verba respec-
tiuè, sic quod in probando
Iure patronat. sufficiât ordi-
nariæ probationes, cum &
Iuspatronat. non spectaret

ad vniuersitatem, spectaret
nihilominus ad dictos pri-
tos, vt in causa Pamphilo-
nen. Iurispatron. de Aym.
34. Maij 1613. coram Re-
uerèdiss. Domino meo Pa-
triarcha Antiocheno. sed
neq; huiusmodi motuum
placuit, quia cum fuerint
donatæ Ecclesiæ Parochia-
les, illa verba respectiue pa-
troni, intelligitur quo ad
Ecclesias, non autem quod
omnes in simul omnium
Ecclesiarum esset patroni,
vt patet ibi post denomina-
tionem titularum Eccle-
siarum, dum dicitur Floré-
tinæ, & Volaterranæ Dioe-
cesum Parochialium Eccle-
siarum respectiue patroni.

SVMMARIUM.

- 1 *Forma probandi Iuspatronatus in potentibus est rigorosa.*
- 2 *Vsurpatio in quibus præsumitur.*
- 3 *Vsurpatio Iurispatronatus non præsumitur, si Vniuersitas habeat tertiam partem Iurispatronatus, & per-*

& personæ non potentes 3
alias tres partes.

ARGVMENTVM.

*Vsurpatio Iurispatr. an præsū-
matur si vniuersitas habet
tertiam partem Iurispatrona-
tus, & personæ non poten-
tes habent alias tres partes.*

RESOLVTIO CVII.

1 **V**T scit is forma ser-
uanda

Iurispat. vniuersitatis est ti-
gidiosè attendenda, cum in
propositis præsūmatur vsurpa-
tio. Butrius in c. de electis
verb. 2. de officio delegati,
Recolom. decis. 7. de Pat. de-
cis. 9. num. 1. lib. 1. & inter
2 personarum personarum conu-
muntur Domini Castri,
ut sūt Domicelli, Marchio-
nes, Duces, ac princeps,
Put. decis. 51. feb. 58. lib. 1.
Peregrin. decis. 5. lib. 1. Ver-
rall. decis. 128. par. 2. No-
narius concl. 2. de Iurepatr.
Verum ad articulum pro-
positum deueniendo nota-
bis, quod si vniuersitas ha-

bet tertiam partem Iurisp.
& personæ non potentes,
habeant alias tres partes, q̃
non intrat in hoc casu di-
spositio Concilij Trid. cum
cesset ratio vsurpationis in
dicta vniuersitate, ita Rota
in vna Aurien. Parochialis
de Pao. 5. Decemb. 1605.
corā Manzanedo, Gonzal.
in Regul. 8. Cancellariæ de
Alternatiu. glos. 18. nu. 69.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio præsūmitur in
Iurepatronatus parochia-
norum.*

ARGVMENTVM.

*An in Iurepatronatus Paro-
chianorū præsūmatur vsur-
patio.*

RESOLVTIO CVIII.

1 **C**Adit præsūptio vsur-
pationis quando Ius-
patronatus competit Paro-
chianis, Puteus decis. 52. &
205. libr. 1. Rota in Cre-
monen. Capellanæ 1601.
2. Apri-

2. Aprilis coram Illustrissimo Domino meo Coccino. inde Parochianis, qui ex antiqua consuetudine præsentauerunt Episcopo Rectorem gratum, & ad illorum præces Episcopus Ecclesie prouiderit; non competit Iuspatr. nisi aliter doceant de Iurepat. Abb. post alios in c. quærelam nu. 2. de elect. quia non sequitur competit mihi iuspræsentandi; ergo habeo Iuspatr. Gonzal. de Altern. gloss. 18. num. 92.

SVMMARIVM.

- 1 *Vsurpatio non præsumitur nisi constet de dolosa occupatione.*
- 2 *Referitur decisio Illustrissimi Domini Coccini.*

ARGVMENTVM.

An usurpatio Iurispatronatus præsumatur, ubi constat de potentia, verum cessat usurpatio.

RESOLVTIO CIX.

V Surpatio Iurispatronatus non præsumitur, nisi de dolosa occupatione constet, propter dictionem, plerumque, qua Concilium vtitur habere locum etiã quando cessat præsumptio vsurpationis, si prætendatur à persona potenti, vel magnate, vel vniuersitate, vt cõsuevit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium Interpretum, & voluit Rota in vna Sorana Iurispatron. 28. Aprilis 1603. coram Pamphilio in alia Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. coram eodem, & tandem in vna Lucana Iurispatronatus 14. Iunij 1621. coram D. Coccino cuius tenor est.

Cum Domini beneficiati agentes pro suo collegio incessanter iura sua tuerentur, & prætenderent Iuspatronatus, de quo agitur non esse probatum, ex quo illud à familia potenti prætenditur, & ideo non sufficere probationes

tiones adductas: sed requiri maiores, iuxta Sacrosf. Concilij Decretum in cap. 9. sess. 25. de reform. quod propter dictionem, plerumque, quæ Concilium utitur habere locum etiã quando cessat præsumptio usurpationis si prætendatur à persona potenti, vel magnate, vel uniuersitate, censuit Congregatio Illustrissimorum Interpretũ, & dixit Rota in causa Sorana Iurispatron. 28. Aprilis 1603. coram bon. mem. Cardin Pamphilio, ubi fuit reprobata decisio in causa Toletana Iuris decimandi 3. Maij 1582. in qua dicebatur, quod dato concursu paris, vel maioris potentie Episcopi, cessat usurpationis præsumptio, & cum dicta decisio Sorana, concordat alia decisio in causa Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. coram eod. Card. Pamphilio.

SVMMARIUM.

- 1 *Vsurpatio præsumitur in locis, ubi Cardinales sunt Episcop.*

ARGVMENTVM.

An in locis, ubi Illustriss. Cardinales sunt Episcopi præsumatur usurpatio.

RESOLVTIO CX.

- 1 **R** Espõdeo pariter præsumi usurpationem, & proinde in probatione iurispatronatus requiri easdem sollemnitates, vt probant Paris. in tract. de confidentijs, quæst. 28. nu. 243. & Barbos. de potestate Episcop. quæst. 73. par. 3. ubi per hæc verba loquũtur, & hæc conclusio procedit etiam in Episcopatibus, qui obtinentur, & possidentur per S.R.E. Card. & fuit per Rotam resolutum in vna Salien. 6. Nouembr. 1582. & ratione ob obseruantiam Summorum Pontificum, & Cardinalium, dum Auenioni morabantur.

SVMMARIUM.

- 1 *Vsurpatio ubi præsumitur requi-*

requiruntur, quod præsentationes sint continuatæ.

1 *Præsentationes debent esse continuatæ, alias si essent 200. annorum non suffragarentur.*

3 *Forma est præcisè obseruanda etiam in minimo.*

ARGVMENTVM.

Continuatæ præsentationes, an requirantur, ubi præsumitur usurpatio tantum,

RESOLVTIO CXI.

1 **R** Espondetur, quod sic & ratio est, quia in hac re sumus in speciali casu, & tamquam in tali Concilio exigit insolitas, & exactas probationes; nec contentatur cum probationibus, quæ de iure communi admittuntur: etenim exigit Concilium præsentationes continuatas per quinquaginta annos, & ideo oportet quod nulla adsit interpellatio; nisi quod in omnibus vacationibus contingentibus una præsentatio

sequatur alteram, nam ita ostendit illud verbum continuatæ, cap. accedentibus, iusta glosa 1. in fine de privilegijs, Speculator. titulo de probationibus, §. 1. incipit probare num. 32. & 33. latè Marcus Antonius Bardus in tract. de tempore util. cap. 2. num. 1. & cap. 8. Federicus de interpretat. iuris part. 1. num. 126. quo fit si non adesset dicta continuatio non sufficerent præsentationes ceterum, nec ducentum, Paris. de confiden. quæst. 28. num. 355. & amplius annorum, cum forma dicti Concilij non seruaretur. Quoniam Concil. in hac parte assignat certam formam, quæ est præcisè seruanda, l. non aliter, ff. de legatis 3. cap. cum dilecta, ubi latè Felynus de rescriptis, capit. cui de non Sacerdotali, de præbendis lib. 6. Parisius cons. 12. nu. 47. & cons. 15. num. 23. vol. 2. Rota decis. 13. num. 2. de concess. præbend. in nouiss. & decis. 8. de dolo, & contumacia, in nouiss. Ita, quod si in

si in minimo deficiat forma, nihil actum dicatur, & totus actus corruat, Felynus in d. cap. cum dilecta num. 10. de rescriptis, Mohed. decis. 17. num. 1. de caus. possess. Caputaquen. decis. 250. par. 1. & decis. 143. num. 5. par. 3. Mandosius in regula 27. quæst. 20. nu. 16. & 17. Et ad vnguem est seruanda, Decius conf. 532. num. 4. & 5. Tiraquelus de retractu conuention. §. 4. glol. 6. num. 31. cum seq. Nouarius lib. 1. forens. quæst. cap. 78. num. 8. cum sequen.

SVMMARIVM.

1. *Verbis legis est inbarendum.*
2. *Præsentationes debent esse continuatae solum per tempus 50. annorum.*

ARGVMENTVM.

Præsentationes an debeant esse continuatae per tempus immemorabile, vel per spatium quinquaginta annorū.

RESOLVTIO CXII.

Prima consideratione videbatur dicendum, debere esse cōtinuatas per tempus immemorabile, per dispositionem Concilij, ibi intra tempus immemorabile: vnde regulariter à verbis legis non est recedendum, l. non aliter, ff. de legatis 3. maximè vbi non est ambiguus intellectus, l. in ambiguo, ff. de rebus dubijs, & hanc opinionem, vt præsentationes debeant esse continuatae per spatium 100. annorum, tenet Paris. in tractat. de confidentijs quæst. 28. num. 256. Contrariam sententiam de iure veriore, ac in Praxi receptiorem, tenuit Genuen. in sua Praxi cap. 63. nu. 9. vbi non per tempus immemorabile, sed intra spatium 50. annorum debere esse præsentationes continuatas, vt cēseatur satisfactum dispositioni Concilij: redditionem, quia id non dicit Sacrum Concilium, vt

Gg ex

ex verbis eius clare apparet, & colligitur; & proinde Nos dicere non debemus, iuxta tex. & quod ibi communiter notatur in l. de pretio, ff. de publiciana in rem actione: & ubi lex generaliter loquitur, generaliter debet intelligi, l. filium ff. de legatis præstandis, & in terminis hanc eandem opinionem substat Nouarius conclus. 2. num. 3. de Iure patronatus pagin. 213. colum. 1.

SVMMARIVM.

- 1 *Iuspatronatus Magnatum quomodo probetur.*
- 2 *Immemorabilis habet vim tituli.*
- 3 *Continuatæ præsentationes quæ dicuntur, num. 4.*

ARGVMENTVM.

Continuatæ præsentationes ad effectum probandi Iuspatronatus Magnatum, quæ nam dicantur.

RESOLVTIO CXIII.

IN personis Magnatibus, & locis Vniuersitatis, vt supra alias diximus, Iuspatronatus non probatur ex quinquagenaria possessione cū præsentationibus effectuatibus, iuxta decis. Mohedan. 153. nec etiam quando cum immemorabili publica fama dotationis concurrat, vt fuit resolutum in vna Sabinens. coram Illustrissimo Altorbradino. Sed debet probari iuxta decretum Sacri Concilij cap. 9. quod dat formam, vt patet ex illis verbis: neq; aliter, Dec. consil. 528. num. 11. Ruyn. consil. 92. num. 25. lib. 3. Socc. conf. 46. nu. 24. lib. 4. & forma data per dicta verba est præcisè obseruanda, l. non aliter, ff. de leg. 3. Surd. conf. 143. num. 43. Bald. in l. comparationes, 3. opp. C. de fide instrum. Dec. conf. 90. nu. 6. Cardin. Paris. latè conf. 12. nu. 47. & conf. 15. nu. 23. & cōf. 33. n. 12. vol. 2. Et melius

lius est ad cautelam aliquid facere ex abundantia, quam omittere, Fulg. in l. vltim. nu. 16. C. de edicto, D. Andreani tollen. cū nihil possit à Iudice, vel ab alio remitti, Bald. in authen. iubemus in fine, C. de Iud. Dec. conf. 699. nu. 4. & 5. Card. Paris. conf. 43. col. vltim. vol. 1. & conf. 107. nu. 28. vol. 3. & consil. 14. col. 1. vol. 4. Rolan. à Valle conf. 70. num. 13. vol. 1. Quod requirit Concilium, & dat pro forma, est vt præter immemorabilis temporis probationem, & reliqua necessaria, præsentationes debeant esse continuatæ, & sortitæ effectum nō minori spatio, quam quinquaginta annorum; nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiam continuatæ non minori saltem, quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Et sic per hæc verba sublatis sunt modi, qui-

bus de iure communi acquirebatur Ius præsentandi, de quibus, per Staphyl. de mod. & for. impetr. num. 14. & sequen. fol. 407. huiusmodi decretum esse omnino obseruandum, & verificanda sua requisita, vt constet de Iure patronatus, in prædictis personis, fuit resolutum in vna Reatina, Iuris patronatus die Lunæ 10. Octobris 1572. coram Robusterio, & in dicta Sabinen. Beneficiorum die Mercurij 15. Nouēb. 1587. corā Altobrandino; in quibus etiā fuit, qd dictum possessio antiquissima, vel præsentationes cōtinuatæ, aut confessio Episcopi, vel testes probantes, &c. non sufficiunt, cum sit data forma de confessione Episcopi, fuit resolutum in vna Fundana Iurispatronat. coram Anton. Aug. 13. Iunij 1552. vt non noceat Ecclesiæ, vel successoribus, Ripa lib. 2. respons. cap. 28. Nec etiam testes de Communitate probant Ius patronatus Cōmunitatis, vt fuit

Gg 2 dictum

dictum in vna Lunen. S. Eu-
stachij corā Capisucco 20.
Iunij 1551. & valde notan-
2 dum est, quod sufficiat im-
memorabilis, cum habeat
vim tituli, l. hoc iure, S. du-
ctus aquæ, ff. de aqua quot.
& æstu. cap. 1. de præscript.
in 6. Host. in cap. peruenit,
col. 1. de cens. Abb. in cap.
super quibusdam, circa fin.
de rer. signif. Paul. de Ca-
stro in l. si certis annis, C. de
pact. Ias. conf. 209. col. 1.
lib. 2. Card. Paris. conf. 111.
num. 43. & 49. vol. 1. & alij 4
omnes; adeo ut habens hūc
titulum non teneatur pro-
bare, Arch. d. cap. 1. Gemin.
& omnes, de p̄script. lib. 6.
Bald. conf. 352. col. 2. lib. 1.
Cardin. conf. 118. col. pen.
Alexan. conf. 6. col. 1. lib. 1.
Dec. conf. 341. colum. pen.
Paris. conf. 27. numer. 80.
volu. 1. Curt. iun. conf. 61.
col. 1. Gozad. conf. 8. nu. 37.
latissimè Gabr. de præsup̄t.
conclus. 1. per totam vsque
ad nu. 84. vbi etiam habes 1
quomodo debeant proba-
ri. Nec sufficiunt præsen-
tationes, cētum annorum, 2

vel ducentorum, si non sint
continuatae, ut scilicet vna
subsequatur aliam; nam ita
ostendit illud verbum (cō-
tinuatae) ut latè Bart. de
tempor. vtil. cap. 2. num. 1.
& cap. 8. Cardin. Iacobac.
de Concil. lib. 7. art. 1. nu.
130. Stephan. de Federic.
de interpret. iur. part. prim.
nu. 126. Nec etiam suffra-
gantur præsentationes cō-
tinuatae per tātum tempus,
vel maius, si non sunt effe-
ctum sortitæ omnes.

Vnde ad articulum supra-
positum respondeo conti-
nuatas præsentationes dici,
quando vna sequitur aliam.
est enim cōtinuatio rerum
coniūctio, & subordinatio,
quarum extrema inuicem
se coniungunt, ut latè per
Bart. in tractatu de tempor.
vtil. cap. 1. & Paris. de con-
fiden. quæst. 28.

SVMMARIVM.

Præsentationes interpellatæ, & non continuatae, an valide sint.

Decisio Rotæ refertur.

AR-

ARGVMENTVM.

*Continuatae presentationes, An
dicantur si una intermedia
non sit continuata.*

RESOLVTIO CXIV.

V Bicumque præsentationes essent interpellatæ, & non successiuæ, firmiter sint effectuatæ: idest confirmatæ ex institutione, & possessione sequuta ob successiuam vacationem per obitum præsentatorum, si ostendantur præsentationes antiquæ, & modernæ, sed mediæ nõ inueniantur, tamen istæ mediæ præsumuntur ex probatione extremorum, ita in proprijs terminis, Seraph. decif. 337. & decif. 1141. Cassador. decif. 2. nu. 7. de probat. Rota in Gerunden. Benef. 1599. coram Illustriss. Cardinali Serafino tunc Rotæ Auditore, Nouarius in suo iure Pontific. nouo conclus. 1. sub num. 5. versic. quæ quidem de iure patronatus, &

ita alias dixit Rota in Cefaragustana Cappellanæ Lunæ 4. Maij 1573. per hæc verba. Domini dixerunt, ex præsentationibus, de quibus in præsuppositis, constat de immemorabili possessione præsentandi Alcadi, & iuratorum de Calatoran. & Confraternitatis S. Bartholomæi, nam ab anno 1433. usque ad annum 1565. fuerunt in quasi possessione, & sic per 130. annos. Probatum etiam initium continuatum ab anno 1433. usque ad annum 1493. per successiuas personas, & sic per sexaginta annos, ab anno 1517. usque ad annum 1565. & sic per quatragesima octo annos, quibus extremis probatis præsumuntur mediæ, Tiraq. de præscript. S. 1. glos. 5. per tot. qui in fin. declarat gl. in cap. accedētibz de priuileg.

Non obstat, quod non apparet, præsentationes habuisse effectum, quia immo satis constat, ex quo per obitum præsentatorum, & institutorum factæ fuerunt aliæ successiuæ præsentationes, Oldr. consf.

conf. 229. num. 2. & 3. Lambert. de Iurepat. lib. 2. par. 1. quest. 10. ar. 7. Et etiam institutiones subsequuta, quæ d. Ius præsentandi non solum ex verbis enunciatiuis, quæ in antiquis probant, Achil. decis. pen. de fide instr. sed etiam ex obseruantia subsequuta, probant, Cyn. in conf. suo, quod est inter conf. Bald. 400. vol. 4. Aym. conf. 101. num. 3. & 4. idem conf. 108.

Nec obstat, quod Vincentius resignauerit in manibus Papæ in fauorem Hieronymi cum narratiua Iurispatronatus. Nam licet Hieronymus non fuerit præsentatus, ostendit, quod præsentatio Vincentij habuit effectum, ex quo Hieronymus venit ex persona sua, & prouisio Apostolica non mutat statum, seu quasi possessionem Iurispatronatus, sed illam conseruat, Aegid. decis. 107. Achil. decis. unic. de stat. benefic.

Nec obstat dispositio Conc. Trid. cap. 9. sess. 25. quia probantur præsentationes non solum 50. sed & 60. anno-

rum ex una, & 48. annorum saltem ex altera.

Præterea suspicio usurpationis de qua Crescen. decis. 13. & 10. Paul. decis. 87. non habet locum, ubi constat de immemorabili, Achil. de Iurepatr. decis. 4. & 5.

SVMMARIVM.

1 Præsentationes debent esse effectuatæ, & num. 2.

ARGVMENTVM.

An, ut præsentationes probent Iuspatronatus, requiratur, quod sint effectuatæ.

RESOLVTIO CXV.

SANè inter alia requisita certum est, illud quoque esse necessarium, quod præsentationes effectum habuerint, non autem quod euauerint, Ripa in cap. cū Ecclesia Sutrina, num. 93. de caus. possess. & propriet. Calder. conf. 12. de Iur. patron. Rebuff. in concordat. in rubric. de Annat. in verbo

bo poſſeſſionem, Veral. de-
ciſ. 337. num. 2. Puteus de-
ciſ. 136. num. 3. lib. 3. & ita
alias voluit Rota in Pam-
philonen. præheminentia-
rum 17. Aprilis 1592. co-
ram R. P. D. Pamphilio tunc
Auditore, & poſtea Illuſtriſ-
ſimo Cardinali.

2. Quare vt præſentationes
probent Iuſpatronatus re-
quiritur, vt ſint effectuatæ,
iuxta eiſdem Concilij di-
ſpoſitionem cap. 9. de refor-
mat. ſeſſ. 2. & hanc opinio-
nẽ ſubſtinuit Nouar. in ſuo
nbo. Iure Ponſ. concl. 2. ſub
num. 3. de Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1. *Præſentationes, quando di-
cuntur ſortitæ effectum.*

ARGVMENTVM.

*Præſentationes quando dicantur
ſuum ſortiri effectum,
ad finem de quo ſupra.*

RESOLVTIO CXVI.

1. **D**icendum eſt, quod
tunc dicuntur præ-

ſentationes ſortiri effectum,
quãdo Ordinarius illorum
vigore inſtituit præſentatũ
à patrono, & præſentatus,
& inſtitutus acceptauit poſ-
ſeſſione ſubſequuta, Cal-
derinus conſ. 12. de Iurepa-
tronat. Caputaquen. deciſ.
131. num. 1. & 2. & deciſ.
418. par. 2. Creſcentius de-
ciſ. 5. de Iurepatr. Oldradus
conſ. 229. num. 2. Nouar.
concluſ. 2. ſub num. 3. de
Iurepatronatus. Rota deciſ.
147. num. 1. & deciſ. 167.
num. 1. par. 1. diuerſorum.
Cuius ratio eſt, nam præ-
ſentatio pro nulla habetur
ſi non eſt effectuatæ, effe-
ctus namq; in omnibus cõ-
ſideratur, Nouarius forenſi
quæſt. lib. 1. cap. 9. num. 14.
Et ſine ipſo factum eſt ni-
hil, l. 2. C. de aliment. pu-
pil. præſtan. l. cum ſeruus,
ff. de verbor. obligat. cap.
non præſtat impedimẽtum,
de regulis iuris in 6. capit.
perpetuæ, c. ſi compromiſ-
ſarius, de election. lib. 6. l. 2.
cum ſeq. de option. legata,
vbi habetur, quod electio,
ſeu optio non eſt conſum-
pta,

pra, si effectum non habuit, Et ideo Turnus non consumitur si prouisio non est effectuatata, Put. decis. 178. & decis. 179. lib. 3. Achilles decis. 1. ante num. 1. & per totam de concess. præben. Vnde si electus, seu præsentatus cadat, vel decidat ante confirmationem, siue institutionem, vel habuerit aliquem occultum defectum, propter quem confirmari, aut institui non debeat; non dicitur cōsumptus Turnus eligentis, aut præsentantis, sed de nouo poterit eligere, seu præsentare, cap. si electio 26. de electione lib. 6. Rota decis. 6. nu. 2. de election. in nouiss. Puteus decis. 200. lib. 1. & decis. 207. 277. lib. 2. Molina de primogenijs Hispanorū lib. 2. cap. 4. nu. 38. Achilles decis. 8. nu. 3. & 4. de concess. præben. Mohedan. decis. 7. num. 2. de præbendis, Caputaquen. decis. 59. num. 2. part. 2. & vide supra, quæstion. 6. Similiter si ille ad quem vicissitudo, siue Turnus spectat cōserat ab-

senti, & ipse acceptare noluerit, iuxta tex. in cap. si tibi absenti, de præben. lib. 6. non erit consumptus Turnus; cum collatio effectum non habuerit, sed poterit ipse collator iterum alteri conferre, Oldrad. cons. 57. incipit Papa reseruauit num. prim. Simonet. de reseruatu. quæst. 31. num. 1. & 2. Caputaquen. decis. 291. nu. 1. par. 1. & decis. 137. num. 3. part. 2. Mádofius in Reg. 5. Cancellariæ, quæst. 5. nu. 3. cum seqq. Couar. lib. 3. variar. cap. 16. num. 3. in principio, & si ex aliquo iusto impedimēto, veluti ex speciali Papæ reservatione, seu præuentione, ille qui est in Turno, sine vlla illius culpa, vel mora prouidere non potuit, vel si non prouidit, eius prouisio effectum non habuit: minime est talis prouisio computanda, nec illius Turnus dicetur cōsumptus, Rota decis. 21. num. 1. & 2. de præbend. in antiquis, & decis. 3. in antiquioribus, Berigner. vbi quædam Abbatissa habebat

Tur-

Turnum duarū collationū,
& Decanus vnus tantum 3
collationis, & fuit decifum
non fuiſſe conſumptū Tur-
num Abbadiffę, quamuis in
duabus vacationibus, non
prouiderat, obſtantibus ex-
pectatiuis, & reſeruationi-
bus, Philippus Probus in
cap. cum in illis, num. 61. de
præbend. lib. 6. Caſſad. de-
cif. 10. num. 3. de conceſſ.
præbend. Paulus Pariſius
conſ. 441. num. 23. 24. & 1
25. volum. 4. vbi latè; quod
etiam procedit, quamuis
nulla proteſtatio præceſſe-
rit, Dominicus Geminian.
in capit. cum in multis 14.
de reſcriptis in 6. Caſſado-
rus in d. decif. 10. num. 4.
de cauſ. poſſeſſ. Mohedanus
decif. 14. in fin. de conceſſ.
præbend. qui omnes tradūt
ſemper vtilem in tali caſu
proteſtationem.

SUMMARIVM.

- 1 *Effectuatio prouiſionis pro-
batur ex ſucceſſiua vaca-
tione ex perſona prouiſi,
quod procedit etiam per*

reſignationem, num. 2.

*Reſignatio quando arguat
effectuationem.*

ARGVMENTVM.

*Præſentationes in dubio quan-
do cenſeantur ſortita effe-
ctum, ſi nō appareat de poſ-
ſeſſionis captura.*

RESOLVTIO CXVII.

R Eſpondetur ex con-
ſil. Oldrad. 229. ſœ-
pius à Romana Rota ca-
nonizato, vbi notatur pro-
bari effectuationem proui-
ſionis ex ſucceſſiua vaca-
tione ex perſona dicti pro-
uiſi, & ſæpius à Rota appro-
batū, Seraphin. decif. 299.
numer. 5. Rota decif. 154.
num. 4. par. 2. in recent. &
Rota in Bononien. Iurispat-
ronatus 4. Decemb. 1606.
coram Card. Sacrato. & di-
ctum cōſilium Oldrad. ha-
bet locum non ſolum in
vacatione per obitum, ſed
etiam per reſignationem,
Seraphin. decif. 337. nu. 1.
& Rota decif. 167. num. 1.

H h par. 1.

par. 1. diuersorum, & in
 decis. 423. num. 2. par. 2. in
 recent. & in Lucana Iuris-
 patronatus 26. Iunij 1619.
 coram R. P. D. Durazzetto, 3
 & in Romana Iurispatr. seu
 Beneficiatus 9. Decembris
 1619. coram R. P. D. Vi-
 bando. & licet Rota aliquā-
 do cōtrarium senserit, pro-
 ut in Albedenen. Prioratus
 29. Aprilis 1598. coram
 Orano, & in Tudertin. Prio-
 ratus 22. Maij 1587. coram
 Pamphilio, ob eam ratio-
 nem, quia potest resignans
 iuscedere tale quale habet:
 nihilominus Rota reproba-
 uit dictas decisiones in d.
 decis. 423 part. 2. in recent.
 vbi dicitur quod possunt il-
 lae decisiones locum habe-
 re quando resignans non
 erat in possessione, secus
 quādo constat, quod acce-
 perat possessionem. sed ne-
 que est admittenda dicta
 restrictiua, quia alias ad ni-
 hil deferret conclusio su-
 pra firmata, quando enim
 constat de possessione resi-
 gnantis, non est aliunde
 querenda effectuatō, cum

de ea satis constet ex ipsa
 possessione resignantis; &
 ideo melius adaptatur di-
 stinctio quam fecit Rota in
 Reatina prædij 2. 1603. co-
 ram R. P. D. Coccino De-
 cano, vbi dicitur, quod aut
 beneficium resignatur post
 post modicum tempus post
 factum prouisionem; & ta-
 lis resignatio nō probat ef-
 fectionē prouisionis ip-
 sius resignantis ob rationē
 supra deductam, quia scili-
 cet potuit resignare, & ce-
 dere tale, quale ius habet.
 aut vere post longum tem-
 pus, & tūc probat effectua-
 tionē, quia in tali casu præ-
 sumitur resignans fuisse in
 possessione, & ita etiam hāc
 distinctionem sequuta fuit,
 Rota in decis. 224. num. 7.
 in fine part. 1. in recent.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationum cōtinua-
 sarum probatio debet fieri
 per scripturas authen-
 ticas.*

2 *Forma dat esse rei.*

A R-

ARGUMENTVM.

Præsentationum continuatarū probatio, an debeat fieri per scripturas authenticas, & an hoc sit de forma.

RESOLVTIO CXVIII.

Respondetur affirmatiue, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba; Congregatio communi omnium cōsensu censuit requiri pro forma, vt probatio fiat per authenticas scripturas, & regulam esse constituendā, q̄ probatio per testes non sufficiat. Et iuxta hanc declarationē in terminis quoque resoluit Rota in vna Archipresbyteratus 2. Maij 1588. corā Pāphilio, in alia fori Sempron. seu nullius 15. Decembris 1593. & in alia Senen. iurispatron. 15. Nouembris 1582. coram Clemente VIII. eadem Rota decis. 199. num. 4. par. 2. diuersorum Marefcot. var. resolut. lib. 2. cap. 52. nu. 2.

Nouar. concl. 2. sub num. 5. de iure patronatus, quia dicta probatio per instrumenta requiritur pro forma, & forma dat esse rei, l. diuus, ff. de integr. rest. l. meuius, ff. de condit. & demonstrat. & ad vnguem est seruanda, ita vt si deficiat in minimo, actus corruat, l. cum hi, S. si prætor, ff. de transact. l. non dubium, C. de leg. Mohed. decis. 17. de caus. possess. & propriet. Veral. decis. 250. part. 1. Nouarius in praxi elect. fori quæst. 2. à nu. 5. sect. 1. in secund. impressio. ne Neapolitana, & ita fuit iterum resolutum in vna nullius Archipresbyterat. 2. Maij 1588. coram Pamphilio cuius tenor est. *Dixerunt Domini non constare de iure patronatus Communitatis Terra Fossaceula, quia cum non ostendat verum titulum foundationis, & dotationis, ultra immemorabilem requiruntur continuatæ præsentationes per spatium 50. annorum, quæ fuerunt sortitæ effectum, & probentur per authenticas*

Hh 2 scri-

scripturas; versamur enim in Iurepatronatus uniuersitatis, in quo ex Concil. Trident. cap. 9. sess. 25. requiritur ista probatio pro forma, ad eo quod aliter facta, ut puta per testes, vel aliud equipollens non suffragetur, ut fuit pluries resolutum per Illustrissimos DD. Sac. Concil. Interpretes, & tenuit Rota in causa Sabinensis, beneficij de anno 1582. coram Cardin. Altobrandino, quod sine difficultate procedit in hoc casu, unde ordinarius Collator dicti loci est Abbas Sancti Ioannis, cuius qualitate attenda cum sit inferior ab Episcopo, & minoris auctoritatis, facile presumi potest usurpatio, quod non fuerit à vsu hic Vniuersitati, non ita paruule, ut dicitur, sed satis ad hunc effectum potenti contradicere, Put. decis. 57. & decis. 206. lib. 1. Achil. decis. 4. de Iurepatronatus.

SUMMARIVM.

1 Scriptura ubi sunt deper-

ditæ, testes admittuntur.

Scripturis authenticis deperditis, Iurepatronatus non probatur per testes probata amissione ipsarum scripturarum.

Testibus non confidit S.C.

ARGVMENTVM.

Si scriptura authentica fuerint amissa, an possit probari Iurepatronatus, per testes probata ipsarum scripturarum amissione.

RESOLVTIO CXIX.

VIdetur respondendum pro affirmatiua; si quidem etiam quando probatio per scripturas est de substantia, si sunt deperditæ admittuntur testes, testes clarus in cap. cum olim essemus, de priuileg. debet tamen testes super amissione scripturæ deponentes, plura deponere, quæ notant gloss. Innoc. Ant. & alij in d. cap. cum olim, & facilius eadem depositio reijci potest

test propter talia multa re-
 requisita, vt notat Afflic.
 2 decis. 301. Sed contrarium
 in praxi, & iudicando te-
 nendum est; si quidem Sa-
 crum Concilium nō confi-
 dit testibus, quando præ-
 sumptio est vsurpationis,
 quia hoc modo de facili
 eluderetur dispositio Con-
 cilij, & vbi militat eadem
 ratio, habet locum eadem
 iuris dispositio, l. illud, ff. ad
 l. aquiliam, l. adigere, §. quā-
 uis, ff. de Iurepatronat. &
 ita in terminis dixit Noua-
 rius in conclus. 2. sub nu. 4.
 de Iurepatronatus. Sed vi-
 de Gonzal. in Reg. Can-
 cell. glos. 18. nu. 80. per hæc
 verba. Hinc est, vt quate-
 nus dictum Concilium di-
 sponit, quod doceatur de
 istis continuatis præsen-
 tationibus quinquaginta an-
 norum per authenticas scrip-
 turas, nullatenus suffice-
 ret, si per testes probaren-
 tur deficientibus scripturis,
 vt fuit in terminis resolutū
 in] Rota in vna nullius Ar-
 chipresbyteratus 2. Maij
 1588. coram Illustriss. Pā-

philio, & in alia Forosem-
 pronien. seu nullius 15. De-
 cembri 1593. Rota decis.
 199. num. 4. par. 2. diuersi
 vbi rationem assignat, quia
 Cōciliū de testibus omni-
 no non confidit, quando a-
 gitur de Iurepatronat. ha-
 rum personarū, & Vniuer-
 sitarum; & propterea non
 sibi satisfaceret, si istæ præ-
 sentationes probarētur per
 testes, seu æquipollens, &
 non per scripturas, sed vo-
 luit vtramq; probationem
 testium, & scripturarum,
 quod fuit etiam nouissimè
 decisum in vna Soriana
 beneficij 28. Aprilis anni
 1603. coram Pamphilio.
 Ex quibus dubito de veri-
 tate opinionis, Genuens. in
 Praxi Archiepiscopali d.
 cap. 63. num. 12. dum tenet
 quod si per testes probare-
 tur esse deperditas scriptu-
 ras, & deponeretur de reno-
 re illarū, in quibus contine-
 bantur continuatæ præsen-
 tationes; quòd tunc satis-
 fieret menti Concilij, per
 per tex. in cap. cum olim
 essemus, de privilegijs. quo-

niam

niam eo ipso, quod Concilium non confidit de testibus, consequenter etiam remanet exclusa ista probatio; nam aliter de facili eluderetur dispositio dicti Concilij, quod etiam sensit Rotā in Sabinen. Iurispatr. 15. Nouembris 1582. coram S.D.N. Clemente VIII. tūc Rotæ Auditore. Et iuxta hanc opinionem videtur tenuisse Rotā in vna nullius Archipresbyteratus Veneris prima Iunij 1588. coram Pamphilio cuius tenor talis est. *Domini steterunt in decisio sub die 2. Maij proximè præteriti, quod non sufficienter constat de Iurepatronatus vniuersa Terræ Fosseuecha. Quidquid enim discendum sit circa immemorabilem, cuius probatio Dominis, etiam ad plenum non satisfaciebat, ex quo testes de nouo examinati non videntur cōcludere de visu per 40. annos, imò iuxta II. interrogator. aliqui expresse dicunt se non vidiſſe aliquē præsentari, alij verò de tempore examinis nō habebant*

atatem requisitam ad probandam immemorabilem, quæ est 54. annorum, ut post Lap. tradit Gemin. in cap. 1. de præscript. in 6. & mensibus præteritis fuit resolutū coram Blanchetto in causa Conchenſi limitum. Tamen non probantur continuata præsentationes per spatium 50. annorum, quæ fuerunt sortita effectum, ut probentur per authenticas scripturas, prout in Iurepatronatus vniuersitatis requirit Concil. Trid. Non obstat, quod satis dicatur facta probatio per scripturam, eo ipso quod ex testibus ostendatur illā extitisse, & postea fuisse admissam, ad not. per Fel. cap. sicut, de Iurepatr. quia ommissa disputatione, an hæc probatio sufficiat, ubi scriptura requiritur pro forma quæ non possit adimpleri per equipollens; fuit responsum non sufficienter probari ammissionem: testes enim circa derobationem scripturarum loquuntur de auditu, & eorū depositio redditur valdè inuersionis similis ex eo, quod hodie
repe-

reperiuntur aliæ scripturæ istiusmet Iurispatronatus, ut bene deducitur per informantes pro Clementino. Præterea in omnem euentum dicebant Domini huiusmodi Iurispatronat. fuisse ex Concilio sublatum; cum ex propria cōfessione ipsiusmet Communitatis appareat illud ex antiqua consuetudine usu, & priuilegio sibi competere. Neque obstat, quod priuilegium sit concessum ex causa onerosa; quia de hoc non constat, & maxima oritur præsumptio ex non productione priuilegij, quod extat; cum in præsentatione facta de anno 1585. fuerit lectum, in Concil. Communitatis, ut in ipsa præsentatione dicitur, & probant testes de nouo examinati reliqua bene soluntur per informantes.

SVMMARIVM.

- I Tempus 50. annorum non requiritur, ut sit separatim ab immemorabili.

ARGVMENTVM.

Tempus quinquaginta annorum, an requiratur, ut sit separatim à tempore immemorabili ad effectum probandi Iurispatronat.

RESOLVTIO CXX.

MUltoties fuit apud me dubitatum in quā pluribus causis nobis ex delegatione commissis, tempus quinquaginta annorum, & requiritur virtute Concilij ad probandū Iurispatronatus; in casibus in quibus præsumitur vsurpatio, sit separatim à tempore immemorabili. & videbatur primo intuitu cōcludendum esse separatim; quod iuditio meo videbatur probari posse ex verbis eiusdem Concilij, ibi nec immemorabilis tēporis probatio aliter eis suffragetur, quā si præter reliqua ad eā necessaria, præsentationes etiā cōtinuatæ non minori spatio, q̃ quinquaginta annorum,

norū; & sic videbatur tēpus
quinquaginta annorū esse
separatū ab immemorabili.

I Contraria m tamen sen-
tentiam tenēdam esse plu-
ries determinauī dictum
tempus quinquaginta an-
norum non requiri, vt sit
separatum à tempore con-
suetudinis immemorabilis,
sed inclusum in illo, & de
eodem tempore, prout ita
censuit Genuen. in Praxi
Archiepiscopali capit. 63.
nu. 11. & sequitur Gonsal-
glos. 18. num. 88. & sequen-
super Regul. 8. Cancellar.
de Altern. quos referendo
sequitur Nouarius in suo
oper. Iuris Pontificij nou.
concl. 2. sub nu. 5. de Iure-
patronatus pag. 214. col. 1.

SVMMARIVM.

I Immemorabilis probatur
etiam per scripturas.

ARGVMENTVM.

An sc. Iuspatronatus probare-
tur per tempus centum an-
norum cōtinuatis presenta-

tionibus, immemorabilis sit
pariter recessse probari.

RESOLVTIO CXXXI.

P Aris. de Confidentijs
quæst. 28. num. 259.
refert fuisse dubitatum in
causa Principis Paterni, qui
deducebat ad probandum
Iuspatronatus Abbatiae cu-
iusdam Dioec. Argētin. prę-
sentationes centum quin-
quaginta annor. continua-
tas, & sortitas effectum, ac
probatas authenticis scri-
pturis, q̄ teneantur probare
etiam immemorabilem; &
consuluit pro negativa;
quia ex scripturis huiusmo-
di satis videntur probata
immemorabilis requisita,
vt fuit resolutū in vna Cæ-
saragustana Capp. de anno
1573. vbi in persona, in
qua cadit pręsumptio vsur-
pationis, fuit pronunciatū
constare de immemorabili
ex pręsentationibus 130.
annorū. facit decis. 4. Achil.
de Grassi. de Iurepatron. in
manuscript. Put. decis. 101.
lib. 1. Nam consuetudo im-
memo-

memorabilis probatur etiā
per scripturas, Ang. per il-
lum textum in l. vetustissi-
ma, C. de Iudic. l. mol. conf.
94. au. 7. Oldrad. conf. 224.
col. 3.

SVMMARIVM.

- 1 Narratiua vacationis, in
qua gratia principaliter
fundatur, cōcludēter pro-
banda est; plenē limitatur
in narratiuis incidenter,
qua probari possunt se-
miplenē, vt num. 2.
- 3 Refertur decisio Mantii-
ca 208.
- 4 Iuspatronatus pbatur per
testes deponētes de fama,
& de auditu, si inciden-
ter agitur ad effectum
iustificationis gratia.
- 5 Quasi possessio presentandi
probat ex cōtinuis prę-
sentationib⁹ longissimi tē-
poris, effectum sortitis.
- 6 Iuspatronatus in potentio-
ribus probatur ex imme-
morabili cum presenta-
tionibus continuis effe-
ctum sortitis per ann. 50.
& iuxta decretū S. C. T.

ARGVMENTVM.

*An probatio existentia Iurispatronatus plena, & conclu-
dēns requiratur, vbi agitur
de probanda narratiua Iu-
rispatronatus.*

RESOLVTIO CXXII.

1 **Q**uamuis regulariter
semper fuit inuete-
ratus Rotæ stylus
quod impetrās beneficium
ex quocunq; capite tenea-
tur plenē, & concludenter
probare narratiuam; in qua
sua gratia principaliter fun-
datur, vt fuit decisū in vna
Casalen. Præposituræ 21.
Aprilis 1597. corā Giptio,
& Hispalen. beneficij de
hærer. 21. Maij 1603. coram
2 R. P. D. Litta; Verum cœ-
tera incidenter narrata nō
est necesse plenē probare,
sed semiplena dūtaxat pro-
batio sufficit, vt sæpē fuit
resolutum, & signanter in
vna Hispalen. portionis 18.
Martij 1566. corā Illustris-
simo Cardinali Blanchet-

ro, & in Leodicen. Canonica-
 4 carus, & prębendę 22. Martij eiusdem anni, coram
 R. P. D. Peyna in Hispalen-
 benef. de hæres superius al-
 legata, & alias passim, & ita
 fuit decifum in vna Cõuer-
 fan. Capellę 14. Decębris
 1592. coram Illustris. Mā-
 tica cuiustenor est. *Man-*
dauit fæl. rec. Gregor. XIV.
Reuerendissimo Domino Ar-
chiepiscopo Barer. vt consti-
to fibi de Iurepatronatus ex-
fundatione, vel dotatione fa-
milie de Arpona, & se p. r.
diligentem examinationem
D. Ioannem Carresbonum
ad hoc idoneum repererit, Ec-
clesiam, seu Capellaniam de
qua quæritur eidem confer-
ret. Vnde cum hac causa
ageretur per audientiam
contradictarum dubitauit, an
promissio, & collatio ei facta
sit canonizanda: & Domi-
nus placuit esse canonizan-
dam. Nam Summus Ponti-
fex primum requirit, vt cõ-
 5 *fles de Iurepatronatus ex-*
fundatione, vel dotatione di-
ctę familie de Arpona, se-
cundo Carresbonus per dili-

gentem examinationem ido-
 4 *neus sit repertus. Quod at-*
tinet ad primum, secundus
& tertius testes, super pri-
mo articulo explicitę depo-
nunt de fama, & communi
reputatione; quibus alij etiā
testes accedunt de auditu,
hanc Capellam esse de Iure-
patronatus prædictę fami-
lię, quę probatio de commu-
ni reputatione, & fama suf-
ficit, cum incidenter agatur
de Iurepatronatus ad esse-
ctum iustificandi gratiam,
Bald. in cap. cum super, nu. 1.
de rei vend. & in auth. quę
actiones, num. 18. de Sacro-
sanct. Eccles. Dec. cons. 117.
nu. 3. Cassador. decif. 2. nu. 4.
de probat. Achil. decif. 4. ad
fin. de Iurepatronat. & ita
fuit, etiam decifum coram
Sanctissimo D. N. tunc tem-
poris Sacri Palatij Auditore
in Marfi Beneficiorum die
decimo Iunij 1577. in vers.
quoad tertiam partem.
 5 *Quod multo magis placuit*
dominis in casu proposito es-
se recipiendum, quia accedit
etiam adminiculum, quod
per longissimum tempus ap-
paret

parent facta continua praesentationes, quae effectum sortita sunt; ex quibus probatur, de quo agitur, plurimū valet Put. decis. 120. lib. 2.

6 Prima enim praesentatio fuit facta anno 1573. quae porrigitur usque ad annum 1577. quo tempore alia fuit facta praesentatio Federici, ex cuius obitu prouisus est Carrethbonus. igitur duae extant prouisiones continuatae, quae excedunt annos 50. ut à Saero Concilio Tridentino cum immemorabili requiritur in potentioribus; in quibus locum habet suspitio usurpationis, ut in cap. 9. de reform. sess. 25. fuit dictum coram Illustrissimo Cardinali Lancelotto in Tuden. Iurispatronatus die 13. Iunii 1572. igitur cum de potentioribus non agatur, huiusmodi probatio absque immemorabili est recipienda. Quod attinet ad secundum caput ex attestacione exequuntoris sufficienter probatur Carrethbonum fuisse repertum idoneū, nam cum ei fueris commissum examen, eius attestatio-

ni fides est adhibenda, non solum in negotio commissio: sed etiam in eius circumstantijs, Rot. decis. 7. de offic. deleg. & decis. 6. in fin. de probat. in antiqua. quare cum narratiua gratta pbesur, canonizari debes, & ita conclusū fuit.

SVMMARIVM.

- 1 Possessio capta pendente appellatione non dicitur sortita effectum.
- 2 Actus nullus nullum potest producere effectum.
- 3 Possessio capta pendente appellatione dicitur attestata.
- 4 Amplia via si non restaret de bono iure appellantis.

ARGVMENTVM.

Institutio ad beneficium Iurispatronatus, an dicatur sortita effectū si institutus cepit possessionē pendente appellatione à decreto de instituendo.

RESOLVTIO CXXIII.

Respondetur minimè dici posse, fuisse sortitam

1. citam effectum; & proinde
satisfactum menti Concilij
ibi (quę omnes sortitę fue-
runt effectū authenticis scri-
pturis probentur) per do-
ctrinam Bart. in S. per hanc
in 2. notabili, C. de tempo-
ribus appellationum, vbi
actus nullus nullum potest
2. producere iuris effectum.
sequitur Ias. nonnulla exē-
pla referēs 5. in l. vbi pactū
C. de transact. per tex. in c.
nō sortitur de regulis iuris 3
in 6. cum alijs latius addu-
ctis per Nouar. lib. 1. quęst.
forens. cap. 60. num. 2. &
possessionem captam pen-
dēte appellatione esse nul-
lam non dubitatur, l. prima 4
vulgaribus, C. nil nouari
appellatione pendēte; pro-
pterea sepissimē cēsuit Ro-
ta prefatam possessionem
taliter captam non suffra-
gari patronis circa proba-
tionem eorum patrona-
tuum; iuxta formam, & se-
riem Concilij Tridentini:
prout tenuit in vna Bitu-
rina Benef. 18. Iunij 1555.
coram de Rubeis; & iterum
in vna Calacurritana Bene-

ficij 7. Maij 1574. coram
Blanchetto, & eadem in
vna Neapolitana Rectoriz
15. Iunij 1562. coram Ora-
dino.

Amplia primo, vt talis
possessio veniat, vti atten-
tata sequestranda, Mohed.
in decis. 150. num. 2. Guld.
in decis. 104. Calder. in
conf. princ. lite pendente,
Ant. de August. in tit. de se-
questro ex officio S. 2.

Amplia 2. vt dicatur at-
tentata, c. non solum, de ap-
pellationibus, cap. 2. vt lite
pendente, Rota diuersor. in
decis. 6. par. 2. diuersor. Sar-
nen. in decis. 31.

Amplia 3. etiam si con-
staret de non bono iure ap-
pellantis; quoniam adhuc
possessio capta post appel-
lationem à decreto in-
stitutionis, non suffragatur,
vt dicatur institutio sortita
effectum; & consequenter
patronis suffragari, quo ad
verificationem iuris patro-
natus iustat mentem Con-
cilij Trident. Pelegrin. in
decis. 173. Rota in dec. 624.
part. 1. & eadem Rota in
decis.

decis. 22. part. 4. & ratio est quia adhuc effectum exigitur notorietas, quæ nec coloratè possit impugnari, Caputaquen. in decis. 70. par. 1. & in decis. 157. par. 3. & Put. in decis. 414. par. 3. nonnullas ampliaciones, & limitationes ad hanc materiam respiciētia vide apud Lancell. de attent. par. 2. cap. 12. n. 249. & qd seruetur in Praxi Curie Archiep. Neapol. vide per Authore dictæ Praxis capit. 63. vbi præsertim testatur in dicta Curia minimè seruari opinionem Lambert. de Iurepatronatus in 15. artic. in 15. principali quæst. 2. par. 2. lib.

SUMMARIVM.

- 1 *Possessio beneficij capi quādo possit per procuratorem.*
- 2 *Dominium, & possessio beneficij non acquiritur per negotiorum gestorem.*
- 3 *Possessio capta per procuratorem specialiter ad id constitutum est manutenibilis.*

ARGVMENTVM.

Institutio ad beneficium patronatus, cuius possessio fuit capta per Procuratorem, an dicatur sortita effectum vigore Concilij.

RESOLVTIO CXXIV.

Resolutio supradictæ dubitationis pēdet ab illo iuris articulo si possessio beneficij Ecclesiastici possit capi per procuratores: in quo Doctores cōmuniter in illam iuerunt sententiam, vt benè capi possit per procuratorem, speciale mandatum habentem, at secus si cum generali, vt in terminis terminantibus, voluit Capella Tholos. in decis. 487. & per text. in cap. accedens, de præbendis, vbi glos. notat, quod dominium, & possessio beneficij nō acquiritur per negotiorum gestorem, qui idem est, ac Procurator generalis, sequitur Io. And. in cap. si tibi absenti super

ti super glos. 3. de praben-
dis, & ibidem Anch. in vers.
collationem, Felyn. in cap.
nonnulli, §. sunt, & alij col.
9. circa principiu, de rescri-
ptis, & ita censuit pariter,
Rota Rom. in decif. 294.
in nouis, vbi ponit distin-
ctionem, de qua supra, &
eadem Rota in decif. 529.
& in decif. 300. decif. 454.
& 362. in antiquis, & no-
uissimè eandem Rotam
tenuisse refert Illustris. Do-
minus meus Coccius vir
quidem sua rēpestate om-
nium iudicio, & applausu
eminētissimus in dec. 486.

- 3 vbi propterea tenet dandū
esse mandatum de manute-
nendo, quia satis docuit de
sua possessione ex mandato
de immistendo sibi per Ro-
tam concessio, & possessione
capta mediante persona
sui procuratoris specialiter
constituti etiam ad capien-
dam possessionem benefi-
ciorum, prout in beneficia-
libus requiritur, ex Lapo
allegat. 70. num. 6. & con-
ferunt nouiter cumulata,
ad Nouarium in tract. de

elect. fori quaest. 7. sect. 1. in
moderna impressione.
Quare dicendum est, quod
si possessio beneficij vigore
institutionis factæ, fuit ca-
pta per Procuratorem ha-
bentem speciale mandatum;
tunc utique dicetur institu-
tio sortita effectum: alias se-
cus. & ita corā me in qua-
dam causa Iurispatronatus
annuebat D. Io. Maria No-
uarius I. C. Lucanus magni
nominis, ut eius opera de-
monstrant.

SVMMARIVM.

*Vsurpationis præscriptio, ut
intret debet probari pa-
tronum, aut fuisse domi-
num, aut habuisse ali-
quando iurisdictionem
in loco, in quo est Iuspa-
tronatus, alias non dici-
tur patens num. 1.*

*Iuspatronatus si pro vna
parte non præsumitur v-
surpatum, neq; præsumi-
tur pro alia parte spectā-
te ad personas alias susce-
ptas, cum iam Ecclesia
non sit libera num. 2.*

Iuspa-

Iurispatronatus non est probandum per exactas probationes requisitas à Concilio, etiam ubi est metus usurpationis, si non est super libertate Ecclesie, sed solum super pertinentia ad alium num. 3.

ARGUMENTVM.

Quoties Baronii iurisdicctio est sequestrata, seu per Iudicem impedita, non presumitur usurpatio.

RESOLVTIO CXXX.

Respondeo hoc casu non presumi usurpationem ad effectum probationis Iurispatronatus, & hoc corroborauit in facto per decisionem Rotæ in vna Fesulana Iurispatronatus 12. Februarij 1610. coram Caualerio, cuius tenor est. *Alias Rota sub die Luna 7. Februarij 1583. coram bon. mem. Bubalo resoluit Ecclesiam Parochialem Sanctæ Agathæ de Prusoli esse de Iurispatronat. Dominorum de*

Ardimandis pro vna voce. & ex pluribus rationibus in decisione deductis. Orta postmodum lite inter D. Ardimum de Ardimandis, præsentatum ex vna, & D. Domitium Guadagnolum prouisum ab ordinario ex altera, & lata in partibus sententia pro libertate Ecclesie per Vicarium Fesulanum. Fuit commissa causa appellationis in Rota, in qua cum die 21. Nouembris proxime præteriti preposuissent dubium generale, an sententia de partibus esset confirmanda, vel infirmanda, cum in disputatione multa simul deducerentur, quæ domini censabant singula egere particulari inspectione, mandauerunt causam restringi ad dubia particularia. fuit igitur restricta ad dubium, an Iurispatronat. huiusmodi presumatur acquisitum ex usurpatione, quo per me propositio, Rota respondit negatiue. Ratio fuit, quia non constat, quod Domini de Ardimandis sint, vel aliquando fuerint domini illius

ni illius loci, in quo situm est beneficium, aut villo unquā tempore in eo iurisdictionem exerceverint; prout requiritur ad hoc, ut aliquis dicatur potens ad effectum, ut intret præſumptio uſurpationis, iuxta terminos Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 9. de reſcriptis. Caput. 9. de reſcriptis. par. 2. P. ſ. deſ. 57. & 58. lib. 1. Chriſti. deſ. 65. incipit. Iuſpatronat. in magnis Dominis, &c. & fuit dictum in una Sorana Iuriſpatr. 28. Aprilis 1602. coram Illuſtriſſimo D. meo Card. Pamphilio, in una Pamphilonen. Iuriſpatr. de Belſonte 8. Iunij 1589. coram bon. mem. Orano, & alia Bonouien. Iuriſpatr. 18. Ianuarij 1608. corā Sacrato, in Eraſanen. Decanatus 19. Decēb. 1603. coram bon. mem. Iuſto, & alias ſæpē in Rota fuit reſolutum. Nec videbatur Dominis obſtare, quod altera pars huius Iuriſpatr. ſpectabat ad Vniuerſitatem Parochianorum, in qua vniuerſitate cadit præſumptio uſurpationis, iuxta diſpoſitionē

Concilij, & deciſionum præallegatorum, quia placebat reſponſo, quod cum pro parte ſpectante ad Dominos de Ardimandis ceſſaret præſcripto uſurpationis, ceſſabat etiam pro parte ſpectante ad Vniuerſitatē Parochianorum, quia etiam quod Parochiani non præſentarent, non propterea Eccleſia remanebat libera. Ita fuit dictum in una Aumen. Parochialis 5. Decembris 1605. coram R. P. D. meo Manzanedo, & ad hoc propoſitum domini dicebant, quod quādo Eccleſia eſt ſub ſeruitute, prout eſt hæc Eccleſia de Iurepatr. Dominorum de Ardimandis, & agitur de pertinencia, tunc nō intrat diſpoſitio Concilij, quia ſi Parochiani uſurparunt, non uſurparunt libertatem Eccleſie, quæ nihilominus erat in ſeruitute; & ideo non ſunt neceſſarie probationes, iuxta formam Concilij, ſed ſufficiunt probationes ordinaria, ut fuit dictum in præallegata Sorana Iuriſpatr. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

philio. Ex quibus Rota resoluit Iuspatr. de quo agitur non presumi acquisitum ex usurpatione, &c.

SVMMARIVM.

- 1 *Sententia non probat Iuspatronatus nisi iustificatu ex actis, alias est iniusta.*
- 2 *Sententia non iustificata ex actis non transit in rem iudicatam, & est nulla, num. 3.*
- 4 *Appellatio non est necessaria, quando sententia est nulla.*

ARGVMENTVM.

Sententia canonizans Iuspatronatus, an dicatur notoriè iniusta, si non iustificetur ex actis.

RESOLVTIO CXXVI.

- 1 **S** Vpposita illa conclusione sententiam non probare Iuspatronatus quoties nō iustificatur ex actis, opportunè hic quæritur,

an sententia ipsa dicatur notoriè iniusta, & respondetur affirmatiuè, ex Gabr. cons. 28. num. 6. lib. 1. Casar de Grass. decis. 13. in fin. de sen. & re iud. Rot. decis. 689. num. 2. par. 1. in recen. decis. 659. num. 16. par. 2. in recen. vbi testatur de stylo Rotæ, & plenè fuit decisum in Romana officij 13. Ianuarij 1608. coram Scotto impress. pœnes Marches. de Commiss. tom. 1. fol. 22. vbi redditur ratio, quia iuxta aliam opinionem, quam sequitur Rota, non potest Iudex se mouere ad iudicandum extra acta, nec potest se extra iudicium informare Rot. decis. 445. num. 8. par. 1. diuers. & decis. 404. sub num. 1. par. 1. in recent. Hinc sententia, quæ non iustificatur ex actis, nūquā transit in iudicatum, tamquam notoriè iniusta Rot. decis. 260. num. 7. par. 1. in recent. & decis. 594. nu. 4. par. 2. in recent. Immo sententia, quæ non iustificatur ex actis, dicitur notoriè nulla, Seraph. dec. 1261. nu. 5.

K k qui

qui testatur de inueterata Rotæ obseruantia; & dixit etiam Rota in d. Romana officij coram Scotto, vbi propterea dicitur, non esse necesse à tali sententia appellare, quia appellatio non est necessaria, quando sententia est nulla, l. 1. C. quādo prouoc. non est necesse, cū alijs in materia apud Nouarium in pragmatica 1. Regni, sub rubric. de appellat.

Quæ iniustitia debet esse notoria ad hoc, vt iniustitia causet nullitatem, vel illi æquiparetur, vt in dict. capit. inter cæteras, tenet Butr. in fin. Abb. d. num. 10. & 11. & apostil. ad eum. Card. & Alex. de Neur. nu. 3. & 4. in fin. Imol. col. 2. vers. tamen, d. Ant. Ioan. d. Anan. in fin. & Felyn. num. 5. & seqq. idem Imol. in clem. 1. sub num. 12. cod. tit. Bero. in cap. quoniam contra, num. 241. de probat. Contard. d. limit. 9. num. 8. & 9. & num. 24. & seqq. Surd. conf. 405. sub num. 16. & seqq. Cabbal. dict. conf. 81. num. 2. & 3. Menoch. lib. 3.

præsumpt. quæst. 79. nu. 3. & 4. & lib. 2. præsumpt. 67. num. 51. & conueniunt omnes Rotæ decisiones ad id allegatæ. talis autem debet esse huiusmodi notorietas, quod aliquo colore velari, & offuscari non possit, Butr. in cap. in præsentia, num. 8. versic. si autem Iudex, & vers. non placet, de renunc. & ibi Imol. nu. 50. vers. 3. & vltim. casu, Corn. conf. 10. sub num. 3. lib. 4. Felyn. in d. cap. inter cæteras, num. 7. Ripa in l. 4. S. cōdemnatum, nu. 17. vers. quam sententiam, ff. de re iudic. Contard. d. limitat. 9. num. 34. Vant. de nullit. ex defectu process. num. 118. cum plurib. seqq. Cæphal. conf. 201. num. 10. & conf. 202. num. 16. lib. 2. Surd. d. conf. 405. num. 23. 24. & seqq. Caball. dict. conf. 81. num. 4. & ita etiam tenuit Rota in Tolerana matrimonio, 27. Iunij 1569. coram Grato. relata in decis. 85. num. 4. par. 1. diuers. & coram Seraphyn. decis. 616. num. 8. & 9. in Rauenaten. bono-

bonorum 15. Aprilis 1575. corā Robusterio, & in Bononien. bonorum Buccamatij, 20. Junij 1586. coram Orano. In Romana d. Bombellis 31. Maij 1613. coram Reuerendissimo D. meo Damasceno, in Alep- sita laudi 13. Februa. 1613. coram R.P.D. meo Caua- derio, in Anconitana bo- norum 29. Feb. 1616. & 14. Aprilis coram Buratto.

SVMMARIVM.

1. *Sententia canonizans ius- patronatus potest iustifi- cari ex nouis probationi- bus, deficiētibz antiquis.*

ARGVMENTVM.

An sententia canonizans Ius- patronatus possit iustificari ex nouis probationibus, de- ficientibus antiquis.

RESOLVTIO CXXVII.

1. **R**espondeo affirmati- uē per decis. Rotę in vna Pistorien. beneficij

13. Ianuarij 1617. coram Buratto, cuius tenor est. *Vltra quod dicta sententia possunt etiam iustificari ex alijs antiquis, & nouis pro- bationibus; immo ex noua causa, l. 1. §. 1. ff. quę sent. fin. app. Bart. in d. l. 1. num. 16. C. quando prouoc. &c. Caputaq. decis. 120. num. 2. par. 3. & sententia etiam ex actis non iustificata, non ha- betur pro notoriē iniusta, nisi quando ex alijs non iu- stificatur, Put. decis. 391. lib. 1. in nouis, quam sequi- tur Seraph. decis. 701. nu. 3. vel quando non potest am- plius iustificari, idē Seraph. decis. 734. num. 4. maxime cum nō agatur de illis exe- quendis, quo casu maturius esset procedendum, idem d. decis. 290. num. 21. Sed de illis substinendis, Put. decis. 391. num. 1. & 2. Achill. de- cis. 7. in fin. de re iud. & sen- tire videtur, Gabr. d. cōf. 28. num. 7. & Rota in d. Roma- na officij coram Scotto.*

Demum cum dicta sen- tentia, non se referant ex- pressis verbis, & per modum

Kk 2 causa

causa dispositiue ad acta, ubi etiam non essent ex illis iustificata, nõ possent dici notoriè iniusta, itaut red dantur nulla, vel pro nullis habeantur, iuxta opinionem Abb. & Felyn. in d. cap. inter cæteras, supra allegatorum. nam Rota illam non sequitur, sed tenet quod hoc casu habeantur pro validis, iuxta glos. in l. 1. in verbo, vel transactio, & ibi Bart. numer. 2. & 3. C. de error. calculi, & Bald. sub num. 5. Alex. in l. rei iudicata S. 1. num. 6. vers. sed contrarium ff. sol. matr. & de magis cõmuni Vrsil. ad Afflict. de-
 1
 cif. 28. num. 6. vers. & simili-
 2
 ter non obstat, & num. 7. 2
 Contard. d. limit. 9. num. 59.
 vers. non puto, Gabr. tit. de
 sentent. conclus. 10. num. 5. 3
 Put. decis. 391. in princip. &
 fuit dictum in Anconitana
 assensurationis 1. Iulij 1602.
 corã Decano, & in Firman. altar. 5. Iunij 1606. corã
 Reuerendiss. Lugdunen. &
 de obseruantia Rotę testatur
 Gabr. d. conf. 28. nu. 3. vers.
 verum.

Illas tamen reuocat, quã-
 do ex actis sunt notoriè in-
 iusta, nisi aliunde iustificetur,
 vel possint iustificari, iuxta
 superius adducta, & declarauit
 Rota 12. Ianuarij 1543. in vna
 Tolesan. matrimonij coram Puteo,
 ut dicitur in additione ad su-
 pradictam eius decissonem
 391. & sentiunt Gabr. dict. conf. 28. nu. 2. & 3. & Card.
 Seraph. decis. 251. in fin.

Et ideo ex his fuit, ut su-
 pra decisum.

SVMMARIVM.

Aliud est esse collatorem,
 & habere ius conferendi.
 Non sequitur habeo ius
 presentandi, ergo habeo
 Iuspatronatus.
 Error communis facit ius.

ARGVMENTVM.

An probato, quod quis habeat
 ius presentandi, iuxta for-
 mam Concilij; ex eo cen-
 seatur pariter probatum ad
 ipsum spectare Iuspatrona-
 tus.

R E-

RESOLVTIO CXXVIII.

Respondetur ex huiusmodi probatione, minimè inferri posse ad probationem Iurispatronatus; nec sequitur comperit mihi ius præsentandi, ergo habeo Iuspatronatus, vt optimè explicat Gonzal. in Reg. 8. Cancellar. glos. 45. S. 2. num. 18. & in glos. 18. num. 91. & 92. Henríquez cons. 21. num. 3. Menoch. cons. 22. num. 6. & sequen. vol. 2. Ex quibus sequitur, quod aliud est esse collatorem, vel Patronū, & aliud habere ius conferendi, vel præsentandi: quia primum respicit petitorium, quod non cōsideratur in hoc casu; & alterum hoc est ius conferendi, & præsentandi respicit possessorium, quod est potissimè attendendum Franch. in cap. vnico nu. 5. de Iurepatronatus in 6. Casador. decis. 2. num. 3. in fin. de appellationibus, Rota. decis. 347. num. 3. & decis. 1178. lib. 3. par. 3. diuersor.

2 Et ideo non sequitur; habeo ius præsentandi, ergo cōpetit mihi Iuspatronatus: cum ex alia ratione possit competere dicta præsentatio, præterquam ex iurepatronatus, vt latè tradit Rocchus de Curte de Iurepatronat. verbo competens q. 25. nu. 57. 58. & 59. Lambertinus in eodē tract. lib. 1. par. 1. quæst. 10. ar. 8. Vndè Ordinarius debet esse circumspectus, quando ad vacantem Ecclesiam præsentant Parochiani, & videre quo titulo, & quo iure præsentent, quia multoties ex gratitudine fuerunt instituti Rectores ad præces Parochianorum, & postea viso vltimo statu de nouo admittuntur ad præsentandum; & sic maximū infertur præiudiciū ipsarum Ecclesiarum libertati.

Ratio est, quia sola hæc tollerantia præsentandi, licet erronea sufficit, vt acta gesta à tali reputato teneant & sint valida. nam communis error facit ius, l. Barbarius, ff. de officio Prætoris,

cap.

cap. ſciſcitat⁹ de reſcriptis, vbi latè Felyn. Gloſ. notabilis, quæ loquitur de falſo Prælato tollerato in capit. dudum 54. in verbo decepte, de electione, vbi Abbas num. 20. l. 11. in fin. tit. 17. partita prima, Rota decif. 1. num. 4. de officio ordinarij, & decif. 6. de procurator. in nouis, & decif. 2. num. 9. de filiis Presbyter. in nouis, Mohed. decif. 29. de renunciatione, Palatius Rubeus in repetitione rubricæ de donat. inter virū, & vxorem, S. 36. per totum Selua de beneficio 2. part. quaſt. 12. ex num. 4. vſque ad finem, pleniffimè Gabr. tit. de probationibus, conclud. 8. nu. 11. cum ampliationibus, & 21. limitationibus, Gomezius in declaratione Bullæ Cruciatæ.

SUMMARIVM.

- 1 *Claufula conſtitio facit gratiam conditionalem.*
- 2 *Claufula conſtitio requirit cauſa cognitionem.*
- 3 *Claufula ſi conſtitueris, an*

ſit eadem cum clauſula conſtitio.

ARGVMENTVM:

Claufula commiſſionis gratia derogatoria Iuriſpatronatus cōmiſſæ ordinario (conſtitio prius coram loci Ordinario, &c.) quid requirat.

RESOLVTIO CXXIX.

Sœpiſſimè à Sede Apoſtolica emanatur gratia derogatoria ſuper medietate vocum Iuriſpatronatus cum adiectione clauſulæ (Conſtitio prius coram loci Ordinario de Iurepatronatus;) & ideo fuit coram nobis dubitatum, quid importaret dicta clauſula. & dicebatur prædictam clauſulam facere gratiam conditionalem, & debere plene probari, & iuſtificari, ad notatam in capit. quia circa, de conſanguinitat. & affinitat. Alex. conf. 59. num. 8. lib. 2. Marta de clauſulis parte pr. clauſul. 190. & requiritur cauſa cognitio Aegre
2 dius

2 **Ans. decis. 58. Thonis de-**
cis. 65. Garzia de benefic.
par. 6. cap. 2. num. 63. Gon-
zal. in comment. ad regul.
8. Cancell. glos. 15. nu. 82.
in addit. Barbos. de claus.
claus. 18. & 87. & fuit di-
ctum in Salernitana Recto-
rie 22. Martij 1592. coram
Pamphik & in Vercellen.
beneficij 16. Nouéb. 1608.
coram Litta; & ideo tunc
impetrans debet probare
iurispatron. & quod spectet
ad illum presentantem, vt
in Lucana maiusculatus 4.
Decembris 1581. coram
Orano, & in dicta Salerni-
tana, & in dicta Vercellen.
beneficij 16. Nouéb. 1608.
coram Litta.

3 **Quare prædicta clau-**
sula constituto, requirit par-
tis citationem, facit gra-
tiam conditionalem, & re-
quirat concludentes pro-
bationes, & causa cogni-
tionem, Marta vbi supra
claus. 19. Rota decis. 578.
parte 1. & decis. 532. nu. 1.
par. 2. in recent. & de clau-
sula constituto, vide Seraph.
decis. 637. idem videtur de

3 **de clausula si constiterit,**
Henrich. in cap. de coetero
num. 9. de re iudic. Abb. in
cap. vlt. num. 3. vbi Felyn.
num. 3. de præsumpt. & Fe-
lyn. in capit. si constiterit
num. 5. de accusat. Lopus
allegat. 60. nu. 2. Cauallch.
decis. 22. nu. 6. par. 1. Cre-
scient. decis. 6. de rescrip. &
decis. 12. nu. 2. de privileg.
Rota decis. 624. nu. 1. pa. 1.
Antonin. variar. resol. lib. 1.
resol. 39. num. 1.

S F M M A R I V M.

1 **Sententia præcipitater la-**
ta est nulla, quod decla-
ratur, vt num. 45. & 6.
 2 **Auctoritas in datione tu-**
toris est nulla, si breui
tempore fuerit interposi-
ta.
 3 **Dispensatio commissæ exe-**
quutori cum clausula (si
ita est) redditur nulla, si
statim presentatis literis
exequutor ille dispauit.
 4 **Sententia in confesum**
præcipitater lata est va-
lida.

AB

ARGVMENTVM.

An forma probationis Iurispationatus, iuxta mentem Concilij præsumatur adhibita, ubi sententia canonizans brevissimo tempore lata fuit.

RESOLVTIO CXXX.

Censui in casu nobis à Sede Apostolica delegato, minime præsumi adhibitam formam Concilij; si quidem sententia præcipitater lata est nulla, Amadeus de Castello, tractat. syndicatus, num. 144. post Cyn. in proem. ff. forū, §. itaq; & ex tex. l. sed & si per Prætozem, ff. ex quib. cau. maio. & in arbitrarijs sic respondit Anch. conf. 36. col. 2. quem est sequutus, Cræuet. conf. 153. num. 2. non enim potest dici cognitū, quod nimis est festinatum, cap. 2. c. cum Bartoldus, de de re iud. quibus probatur sententiam iure non defendi ob festinantium, sic etiā censuit, Bart. in l. prolatam, C. de sent. et interlocut. omn. Iud. Fel. cap. Ec-

clesiæ S. Mariæ, nu. 14. de cōst. q. latissimè p tres egregias Doctorum decisiones ostēdit, Iudicē precipitanter agere nil posse, & post eum Ferret. cau. vlt. nu. 8. 9. scribit sententiam præcipitanter latam, esse nullam. sic in transactione cōsultuit, Dec. conf. 479. num. 69. Hinc dicimus, bonam præsumptionem, quæ in Iudice est, cessare, quando breui tempore quid agit, Alc. tractat. præsumpt. reg. 3. præsumpt. 9. num. 8. sic dicimus, auctoritatem in datione tutoris esse nullam, si breui tempore fuit interposita, Soccyn. iun. conf. 48. num. 15. lib. 1. & hinc dispensatio cōmissa exequutori cū clausula, si ita est, redditur nulla, si statim præsentatis literis exequutori ille dispensauit, Achill. de Grass. decis. 2. de filijs Presbyterorum, ubi quod ex breuitate temporis non est præsumendum causæ cognitionem adfuisse, quamuis Iudex in ea narraret causæ cognitionē adhibuisse; prouita

ita iudicaui tāquam Commissarius Apostolicus contra quandam sentētiā latam ab Archiepiscopo Surrentino. quæ omnia sunt vera, etiam in sententia Summi Pontificis, & Imperatoris, ita respondet Dec. cōf. 549. nu. 18. post Anch. conf. 255. ex cap. cum ex literis, de rest. in integr. & in Rege, idem censuit Gram. decis. 15. nu. 13. & in Principe, Crauet. consil. 153. num. 2. Et etiam in eo Iudice, qui ex pleno, & amplo arbitrio sibi collato plenissimam iudicandi habet potestatem, ita Cuman. conf. 50. Statuto Ciuitatis Florētiæ 3. dub. & Lanfr. tract. de arbitris pag. 6. ver. 22. & Soc. sen. cōf. 87. nu. 7. lib. 4. Felyn. d. ca. Ecclesia S. Mariæ, nu. 16. & sentit Alciat. de præsup. reg. 3. præsup. 9. nu. 4. Verum aliter sentit, Socc. sen. conf. 121. col. 5. **vers. postremo etiā, lib. 3. & Bald. d. l. prolatam nu. 12.**

4 Declaratur primo non procedere, quando in confessum sententia ferretur:

ex quo tunc nullæ sunt partes lucis, nisi in condemnando, l. 2. ff. de confess. l. pro inde, ff. ad l. aquil. ita Alex. in annot. ad Bart. d. l. prolatā, in verbo pro hoc plenē.

5 Declaratur secundò non procedere, quando hic Iudex in illo breui tempore potuit esse de causa instructus, ita Crauet. conf. 179. num. 1. & Dec. conf. 296. in fin. Curt. sen. conf. 47. super controuersia, col. pen. egregie, Soc. iun. cōf. 244. col. 4. vers. sed pro responsione lib. 2. qui post Bald. in auth. sed & si quis, num. 13. C. de testibus affirmat, Iudici credi in arbitrarijs, nō modo quoad diffinitiuā, sed etiam quoad interlocutoriam: & ideo præsumptio, quod causę cognitio interuenire poterit, omnem contrariam suspensionem tollit.

6 Declaratur tertio non procedere, quando hic Iudex parte præsentē, & non reclamante pronunciaffet: nam imputare sibi debet pars si non reclamauit, ita Bald. in d. l. prolatam nu. 8.

L l quem

quem sequutus est, Succ.
sen. conf. 121. col. 5. vers. 3.
quia, lib. 3. qui, & alios re-
censet.

SUMMARIVM.

- 1 *Testium fidem in Iudicis arbitrio positam esse.*
- 2 *Probationes omnes Iudicis arbitrio posite sunt.*
- 3 *Iudex potest fidem adhibere testibus.*
- 4 *Iudex potest testibus singularibus fidem adhibere.*
- 5 *A forma non receditur.*

ARGVMENTVM.

An Ordinarius, cui committitur gratia derogationis Iuris patronatus, cum clausula constituto prius, & c. possit arbitrari in hac probatione extra formam Concilij.

RESOLVTIO CXXXI.

INter multa Iudicium arbitraria; illud vnum est maximum, quod illis tributum esse ab Hadriano scripsit Callistratus in l. 3.

§. ideoque, ff. de test. nemp̃ cum de testium fide agitur; hæc enim à Iudicis potestate p̃det, q̃ iusta illorū attestations, & multis inde sūptis coniecturis poterit fidem adhibere, & non adhibere: nam vt idem Hadrianus Callistrato referente, vt in d. l. 3. eiusdē dicebat, quæ argumenta ad quem modum probandæ cuique rei sufficiāt nullo certo modo satis definiri potest. non mirum ergo si illius arbitrio relinqui debet, vt etiā relinquit, Iustin. in §. si vero tale aliquid in auth. de instrum. cant. & fide, Castren. conf. 163. Puteus in tractat. syndicatus, in tit. de arbitrarijs eorum, num. 21. qui hoc maximum esse arbitrium scripsit, Neuizan. lib. 5. Syluæ Nuptial. in fine, qui ex hoc credidit probationes omnes Iudici arbitrarias esse glos. Paris. rit. 1. §. 5. num. 21. scribit probationem resultantem ex libro antiquo census Iudicis arbitrio esse, sic respondit Socc. iun. conf. 32. nu. 11. & conf.

& conf. 61. num. 46. 47. libro 2. probationes omnes Iudicibus esse arbitrarias, Dec. conf. 448. & conf. 463. & conf. 510. 596. 560. & conf. 652. & latè Gram. decis. 34. Paris. conf. 55. Afflictus in cap. 1. num. 21. ex quibus causis feudum amittit. esse Iudicis arbitrium eligere quam velit probationem ex duabus contrarijs, iuxta l. duo, ff. de re iudicat. immò, quod est summarie annotandum potest Iudex ex causa non adhibere fidem testibus clare, & clarissimè pro aliquo deponentibus, ita Bar. in l. lucius in ff. de ijs, q. not. inf. Bal. in l. cum magistratus, C. quando prouo. non est necesse, alios plures retulit, Gram. decis. 39. Curt. iun. conf. 52. 106. 178. num. 2. Iudici tamen consilium in hoc præbuit Bart. in d. l. lucius in fine, vt curet in actis scribi causam curtestibus, ac probationibus illis fidem non adhibuit, ne in syndicatu molestia aliqua afficiatur; id quod pla-

cuit alijs per multis, referè te Gram. dicta decis. 34. & decis. 92. Curt. sen. in tract. Testium concl. 29. qui scriptum, & illud reliquit quando Iudex plus vni probationi, quam alteri adhæret, Iason in l. vnic. nu. 11. C. de errore calculi, sic Decius conf. 448. num. 29. & 463. Marsilius sing. 114. His accedit, quod post Castrenf. in d. l. lucius consuluit. Soc. sen. conf. 262. colu. 5. lib. 2. Paris. conf. 57. Iudicem posse testibus singularibus fidem adhibere, si ex eis ad credulitatem adducitur, & ob id subdit, Crauett. conf. 78. Iudicem appellationis non posse redarguere iudicem primæ instantiæ, quod ex illis probationibus sententiam sic retulit: quando quidè in hoc, quod suo arbitrio relinquatur, redargui minimè possit, sed eius conscientia relinquendū erit.

Quidquid tamen sit ex ex supra notaris, ego sèper fui in opinione minimè posse per Iudicem cum commissa est verificatio Iurisp-

L I 2 patro-

patronatus, cum clausula
cōstituto . arbitrari probatio-
nem extra formam Conci-
lij, & ita pariter iudicaui in
quadam causa à Sede Apo-
5 stolica delegata . quia for-
ma omnino est seruanda,
& ab ea recedi non potest;
alias nulla sūnt acta ex di-
ctis, per Nouarium lib. 1.
quæst. forens. cap. 78. à nu.
8. cum seq. lib. 1. qui alios
antiquiores cumulat, apud
eum videndos .

8 *Causa cognitionem requi-
rere, ut termini probatio-
num statuatur .*

9 *Causa cognitione maxime
scupulosam necessariam
minime esse habet cū Iu-
dex liberum arbitrium .*

ARGVMENTVM.

*Causa cognitio quæ nam re-
quirat, ad effectum Verifi-
candi existentiam Iurispat-
ronatus .*

SVMMARIVM.

- 1 *Decretum vbi interponi-
tū, ibi causa cognitio est
necessaria .*
- 2 *Causa cognitio in multis
versatur .*
- 3 *Citationem esse necessariā
ad causæ cognitionem .*
- 4 *Causa cognitionem requi-
rere, ut iura partium ex-
audiantur .*
- 5 *Causa cognitio postulat iu-
ris ordinem .*
- 6 *Tēpore opus esse, ut omnia
rectē gerantur .*
- 7 *Sententiam præcipitanter
latam esse nullam .*

RESOLVTIO CXXXII.

IN probanda existentia
Iurispatronatus indubi-
tatum est, apud omnes re-
quiri causæ cognitionem .
& ratio est, secundū omnes,
quia vbi Decreti interpo-
1 sitio fit, ibi causæ cognitio
necessaria est, Bart. l. cum
hi, §. vult igitur, nu. 1. &
ibi Ang. ff. de transact. &
conf. 166. nu. 5. lib. 1. Bald.
in l. quid ergo, §. pena gra-
uior, colu. 2. ff. de bo. ar-
bitr. iud. vers. statutum, vel
cōsuetudo dat Iudici, Ame-
deus de Castell. in tractat.
syndic,

- syndic. num. 145. Brunus de Cōstitutionibus, & Statutis in verbo arbitrium, vers. statutum, vel consuetudo, Beneintend. decis. 31. afferri solēt tex. l. 1. §. explicatores, ff. de effract. et expil. & l. creditor in fine, ff. mād. & l. hodie, de pēnis. causæ cognitio in multis versatur, & magni dicitur esse ponderis, Marfil. l. qui cedem, col. 4. 5. ff. de siccar. & in singular. 648. causæ cognitio versatur enim primo in citatione adhibēda,
- 3 Bart. in l. causæ, §. causa cognita, ff. de mīnor. & in l. prolatam, C. de sentent. & interlocut. omn. iud. Alex. in l. qui Romæ, §. Augerius de verbor. obligat. Oldrad. cōf. 227. de toto thematæ, Gozad. conf. 2. num. 15. & conf. 92. num. 13. vers. & 1.
- 4 Secundò in causæ cognitione exigitur, vt litigantiū iura exaudiantur, vt respondit Socc. sen. conf. 32. col. pen. vers. 2. ex regula glos. lib. 1. & ante eū, Signorol. conf. 203. numer. 5. Marfil. sing. 328.
- 5 Tertiò in cognitione causæ, vt ordo iudiciarius obseruetur, nec enim festinanter, & ex abrupto procedi debet, Butr. cap. auditis 2. de elect. Ias. in l. sed si hac, §. prætor ait, ff. de in ius vocand. & clarè Socc. sen. dict. conf. 32. col. pen. tempore enim opus est, vt rectè, & maturo consilio res agantur, cap. ponderet 50. distinct.
- 7 Hinc dicimus sententiā præcipitanter latam esse nullam, Bart. l. pro latam, num. 5. C. de sentent. & interlocut. omn. iud. & supra quæst. 37.
- 8 Quartò in causæ cognitione fore omnino necessarium, vt termini statuatur, intra quos possint partes suas afferre probationes, Signorol. d. conf. 203. num. 5. Castr. in conf. 284. libr. 1. versatur, enim plenior causæ cognitio in probationibus, quam in ordine iudiciario, vt post Abbate conf. 50. col. ult. lib. 1. respond. Dec. conf. 96. nu. 1. Ultimo in causæ cognitione

- ac exigitur; vt hinc inde adducantur exceptiones, & replicationes, si quas adducere volunt partes, sic Castrensis. in l. nam; & postea, §. si damnetur de iureiur. Ruyn. cons. 127. num. 19.
- 9 Declaratur non procedere in Iudice, qui liberū, et absolutū habet arbitrii; is n. sine causæ cognitione procedere potest, sic Bart. intelligo in cons. 83. Alex. cons. 189. in fi. lib. 2. Felyn. sap. 1. nu. 86. de constitut. Socc. sen. cons. 121. col. 1. vers. postremo lib. 3. his accedit Pet. Beneintend. conclus. 31. num. 3. qui intelligit de scrupulosa causæ cognitione: loquitur enim, Bar. in eo, qui de facto procedere potest, quod est idē cum illo, qui potestatem absolutam, & liberum habet arbitrium.
- dinarij non dicitur beneficium.
- 3 Capellania sub nomine reservationis beneficiorum non venit.
- 4 Consensus Ordinarij, quando presumatur interuenisse.
- 6 Sollemnitas extrinseca presumitur interuenisse.
- 7 Ioannes Maria Nouarius I. C. ab Authore laudatur.

ARGVMENTVM.

An in probatione patronatum Capellaniarū exigatur forma Concilij.

RESOLVTIO CXXXIII.

Consultus respōdi minime exigi formam Concilij; si quidem huiusmodi Capellanix non dicuntur beneficia Ecclesiastica, nam sunt fundatæ nō interueniente Ordinarij auctoritate, vt per Guid. Pap. in decis. 187. glos. in Clement. 2. de decimis, & latissime Gonzalez glos. proem. 4. per totum, & Episcopi auctoritatem esse necessariam in beneficijs, & ea deficiente

SVMMARIVM.

- 1 Capellani nō sunt beneficia Ecclesiastica, sed quando beneficia presumuntur.
- 2 Vbi deficit auctoritas Or-

ficiente simpliciter potius dici Capellaniam, quam beneficium, notarunt Abb. cap. significatum num. 5. de præbend. Felyn. in cap. ex parte, num. 2. de rescriptis, Guid. Pap. decis. 187. nu. 1. Gonzal. ad regulam 8. Cancell. glos. 5. num. 7. Garz. de benef. cap. 9. nu. 71. Quamuis perpetuum sit beneficium, 2 ubi enim Ordinarij auctoritas deficit, minimè dicitur beneficium Ecclesiasticum, ita post Nauar. Azor. 3 & alios retulit, Garz. de benef. par. 1. cap. 2. nu. 102. & 103. ~~Hic est quod huiusmodi Capellania, citra Summi Pontificis, seu Episcopi auctoritatem collatæ non sunt, collatiuq; nec beneficia, nec obligat possessores ad horas canonicas, ut post Cordub. Ludo. Rodor. Couar. & alios quæ plures scripsit, idem Garz. d. cap. 2. num. 104. Gonzal. dicta glos. 5. num. 22. Inquiens etiã quod licet Capellania sit perpetua, & clericus de parentela sit in ea eligendus à patrono laico,~~

in quo etiam omnia concurrant requisita: nihilominus nequaquã erit beneficium, si Ordinarij auctoritas in fundatione non interuenit, allegat post alios, Paris. conf. 34. num. 9. Velas. decis. 60. num. 12. Aditque in nu. 21. quod licet Episcopus nomine proprio de bonis suis etiam fudauerit, adhuc tamen non erit beneficium: idcirco, subdit nu. 22. sub beneficiorum reservatione eam non comprehendit; Capellania namq; etiam à laico possideri potest ex Valasc. d. decis. ult. 60. num. 13. Rot. decis. 182. num. 1. & decis. 164. nu. 1. & 2. par. 2. Gonzal. regul. 8. glos. 5. nu. 104. & 105.
Quinimo nec in his Capellanij inter viuos constitutis superueniens Ordinarij auctoritas sufficit; quavis secus esset in constitutis in vltima voluntate testatore minime contradicente, Gonz. cap. 2. nu. 111. in fundatione autè beneficij satis erit si Ordinarij auctoritas superuenerit; etenim.

nim quotiescumq; consensus requiritur, is si superueniat satis est, ex tex. in cap. veram, & in cap. suggestum de lurepatron. Gonz. dicta glos. 5. num. 56. Lambert. part. 1. lib. 1. quæst. 12. art. 12. Cosar. de benefic. par. 4. cap. fin. nu. 25. Vbi tamen essemus in casibus, in quibus cōsensus Ordinarij præsumeretur interuenisse, tūc de Capellania, ob status mutationem efficitur beneficium patronatus, & consequenter exigenter probationes, iuxta formam Concilij.

4 Qui quidem consensus Ordinarij præsumitur interuenisse ex diuturnitate temporis, Lambertin. de lurepatronat. lib. 1. par. 1. art. 7. 2. quæst. princ. à num. 3. & seq. per totum Mascard. de probat. conclus. 416. nu. 4. Menoch. lib. 3. præsumpt. 90. num. 17. & seq. & lib. 6. præsumpt. 79. num. 4. Garz. de benefic. 5. part. capit. 9. num. 73. & 74. Gonzal. ad regulam 8. glos. 5. nu. 50. qui in nu. 51. & 52. eo ma-

gis id procedere inquit, stāte quasi possessione superioris ad alterius præsentationē instituendi, vel vbi constaret de aliqua institutione iam facta, quæ debitum effectum fuerit sortita; constituto enim de vnica collatione, vel institutione Ordinarij, in dubio capellania censetur beneficium, Rebuff. de pacifica possess. nu. 349. Rota decis. 106. nu. 1. 2. & 3. par. 2. diuersor. Crescent. decis. 12. de probat. vbi dicit satis esse si status beneficij probetur, & de eo tamquā de beneficio fuisse factas collationes per Ordinarium, quæ effectum fuerint sortitæ: vltimus namq; beneficij status attenditur, sequitur Garz. de beneficijs par. 1. cap. 3. num. 113. rursus Gonzal. dict. glos. 5. num. 51. & 52.

6 Hinc est, quod omnes communiter sentiant solemnitatem extrinsecam, in quolibet actu interuenisse præsumi, & si Notarius de ipsa nullam in actu mentionem fecerit, prout adnotarunt

notarunt, Alex. & Ias. in l. sciendum, ff. de verb. obligat. idem Ias. in l. qui aliena, §. sed si non adierit, ff. de acquirenda hæredit. Dec. conf. 409. num. 12. Gam. decis. 48. nu. 3. & decis. 83. num. 2. Afflic. decis. 341. nu. 5. Surd. decis. 131. num. 19. & sequ. Menoch. conf. 90. num. 29. non enim sola actorum inspectio, probat sollemnitate minime interuenisse, quâdo potuit sollemnitas, vel actum præcedere, vel subsequi, Surd. decis. 334. num. 20. quem ad id in facti contingentia allegabat Iur. Consul. Lucanus magni nominis Io. Maria Nouarius, tamquam Aduocatus.

SVMMARIVM.

- 1 *In omni materia actetur consuetudo.*
- 2 *Cōsuetudo habet vim legis. In materia Iurispatronatus consuetudo nullas vires habet.*

ARGVMENTVM.

An consuetudine induci possit diuersus modus probandi iurispatronatum à Concilio statutum.

RESOLVTIO CXXXIV.

Prima consideratione videbatur respondendum pro opinione affirmatiua; si quidem in omni negotio attenditur consuetudo, tam in emptione, & vëditione, q̃ in locatione, & conductione, in societate, in stipulatione, in donatione, in feudo, in emphyteusi, in matrimonio, in restitutione dotis, & in omni alia materia, vt per Gabr. in recoll. commun. opin. in tit. de consuetud. concl. 1. vbi alios cumulat.

- 2 Magna enim consuetudinis vis est, itaut pro lege seruandam disponitur, in l. de quibus, cum similibus, ff. de legibus; imò & illam legē vincere scripsit, Puteus decis. 176. lib. 3. quem refe-

M m rendo

rendo, sequitur Nouarius in Pragmatica Regni 2. sub titulo de officio Magistri Iustitiarum, num. 4. ubi plura alia circa hanc materiam cumulat, & præcisè quod illa operatur id, quod speciale pactum operari posset ex Afflict. decis. gr. & 258. inde in omnibus, ubi consuetudo adest, illi standum est, nec recedi potest.

- 3 Quidquid tamen sit circa vires consuetudinis, in materia probationis Iurispatronatus nullâ vim habere censuit, Rota in decis. 3. de consuetudine in nouis.

SUMMARIVM.

- 1 Sedilia, & Collegia representant Vniuersitatem.
- 2 Sedilia habent restitutionem in integrum, & electionem fori.
- 3 Acquisitorum eadem est dispositio.

ARGVMENTVM.

Iurispatronatus Collegiorum, siue Sedilium, an debeat pro-

bari, iuxta formam Concilij traditam in probatione Iurispatronatus Vniuersitatum.

RESOLVTIO CXXXV.

FVi quandoque consultus, si in probatione Iurispatronatus Sedilium huiusmodi Ciuitatis Neapolis, deberet obseruari forma tradita à Sacro Concilio in probatione Iurispatronatus vniuersitatum; vel illa tradita in probatione Iurispatronatus priuatorum, & semper fui in opinione, quod esset obseruanda forma probationis Iurispatronatus Vniuersitatum; cum huiusmodi Sedilia, & Collegia nihil aliud in rei veritate sint, nisi Vniuersitates, & quædam Collegialis Societas, vt per Franch. decis. 2. num. 10. Et idè habere videmus eadem priuilegia, quæ Vniuersitatibus competunt, vt per Sfort. Odd. in tract. de restitut. in integr. quæst. 3. art. 12. part. 1. ubi concludit illa habere restitutio-

tutionem in integrū, quia æquiperantur cum vniuersitate; vnde eadem esse debet dispositio, l. 1. ff. de legat. r. gl. in l. si quis seruo C. de furt. & in cap. si postquam, §. fin. de elect. in 6.

Et in proprijs terminis probationis Iurispatronatus, iuxta hanc opinionem reperi tenuisse, Nouarium in suo sollemni tractatu de elect. & variat. fori quæst. 24. num. 6. sect. 2. in vltima impressione Neapolitana, quo in loco pariter cōcludit huiusmodi Sedilia, & Collegia habere in eorum causis beneficium electionis fori.

SVMMARIVM.

- 1 Derogatio fieri potest qualitatibus beneficio adiectis, tam per actum inter viuos, quā causa mortis.
- 2 Cessante causa cessat effectus.

ARGVMENTVM.

1. derogatione qualita-

tum adiectarum in fundatione Iurispatronatus; num. debeat, & illud probari iuxta formam Concilij.

RESOLVTIO CXXXVI.

R Espondeo pro negativa parte, quia in iure est clarum posse derogari qualitatibus in beneficio adiectis, & hac tam per actum inter viuos, quam per testamētum, aut aliam huiusmodi dispositionem, causa mortis, quæ communiter vltimæ voluntatis nomine appellatur; prout de actu inter viuos, quoad qualitatem Iurispatronatus satis constat, ex cap. pie mētis, cap. Firigentius, & cap. decernimus 16. q. 2. capit. cum dilectus, & ibi glosa recepta, de consuet. capit. significauit, de testibus, capit. 3. & cap. nobis, de Iurispatron. cum alijs adductis à Lambertin. lib. 1. part. 1. quæst. 1. art. 2. & quæst. 2. art. item 2. vsq; ad 10. atq; alibi scēpē, quoad alias pa-

M m 2 riter

ritur pijs qualitates patet,
ex Concil. Trident. sess. 25.
capit. 5. 9. & 16. de reform.
quoad reservationem autē
allicuius tēporalis emolu-
menti liquet, ex cap. Eleu-
therius 18. q. 2. & dicto cap.
præterea, il 2. de Iurepatr.
cap. 1. & cap. 5. de censibus
traditq; latē post alios, Lā-
bertin. d. 1. par. q. 9. art. 1.
nu. 56. vsque ad 63. vbi de
communi testatur; facit etiā
cap. prohibemus, cap. præ-
terea, cap. cum clerici, cap.
significavit, & cap. gravis,
vbi glos. Abb. & alij ad no-
tarunt, de censibus; necnon
& cap. tua nos, il 1. de iu-
re iurand. & cap. cum Ber-
toldus, S. licet autem, ibiq;
glos. & Bald. de re iudic. De
dispositione autem causa
mortis constat, ex cap. nos
quidē, de testamen. & alijs,
quæ affert Lambertin. dicta
q. 2. art. 11. & 12. necnon
q. 3. art. 24. cum sequen. &
q. 4. art. 6. 7. 9. & 10. ac Rur-
sus q. 9. art. 1. num. 47. 50.
& 52. & Rocch. de Curte
in tract. de Iurepatr. verb.

pro eo, quod de Dioecēsani

consensu, in princ. & an. 2.
3. 10. et 14. ac de utroque
modo fundādi, idem Lam-
bertin. d. tract. lib. 2. par. 1.
q. 7. art. 30. nu. 18. et Con-
cil. Trident. d. sess. 25. cap. 5.
9. ac 16. de reform.

Vnde cum ex derogatio-
ne dicti tituli Iuris patrona-
tus cesset nomen, debet ces-
sare, et effectus; et sic pro-
bationis forma: quasi quod
cessante causa cesset effe-
ctus, l. adigere, S. quamuis,
ff. de Iure patronatus, cum
similibus, cum enim de be-
neficio Iuris patronatus ex
voluntate testatoris primi
fundatoris in aliā mutaue-
rit speciē, sollemnitas prius
necessaria debet cessare,
quasi quod mutatione sta-
tus mutetur conditio rei:
et ideo tamquam casus ex-
tra dispositionem Cōcilij,
sub illius censura stare non
debet, iuxta ea, quæ admo-
nuit Nouarius lib. 1. quæst.
forens. cap. 117. num. 10.

SVMMARIUM.

*Probationes factæ in iudi-
cio summario nō faciunt
fidem*

- idem in plenario*
 2 Iudicium possessorium est
 3 Probationes Iurispatronatus factæ in possessorio
 non probant in petitorio.
 4 Probationes in possessorio
 quo casu probent in peti-
 torio.

ARGUMENTVM.

*An probationes factæ in causa
 possessoriæ Iurispatronatus
 prosint in causa petitoriæ*

RESOLVTIO CXXXVII.

- 1 **R**egulariter probatio-
 nes factæ in iudicio
 summario, si summam fa-
 ctæ fuerint, non faciunt fi-
 dē in iudicio summario, ar-
 gumento tex. et q̄ ibi com-
 muniter notatur in cap. in
 præsentia, de testibus, et fuit
 originalis Doctrina Butri-
 carij in l. ab hostibus, §. q̄
 simpliciter, ff. de quib. cau-
 sis maiores, quam sequitur
 Alex. in l. sc̄pe num. 81, ff.
 de re iudicata, et in l. 2. nu.
 28. post Bald. in fine, C. de

edendo, Rota diuers. in de-
 cis. 35. num. 3. par. 3. Vnde
 cum possessorium iudicium
 sit summarium, ex latē tra-
 ditis per Rotam Perusinā,
 apud Ludouisium in decis.
 24. et in eo, vt plurimum,
 probationes summaria: suf-
 ficiant, vt communiter cō-
 cludunt scribētes, in l. vni-
 ca, C. de momentanea pos-
 sessione: merito crederem,
 probationes factas in causa
 possessoriæ Iurispatronatus
 minime probationē facere
 in causa petitoriæ iuris eius-
 dem, ad effectum vt menti
 Concilij, circa Iurispatro-
 natus probationem satisfac-
 tum censeatur.

- 4 Limita supra positam cō-
 clusionē si probationes fa-
 ctæ in possessorio essent ple-
 nariē factæ, ita quod nulla
 alia probatione indigerēt;
 tunc enim probant in peti-
 torio, vt per Doctores su-
 pra citatos, quibus addo,
 Bellon. in decis. Rotæ Ge-
 nuen. 3. nu. 5. et sequen. Vi-
 uius in decis. 313. nu. 2. Bo-
 logn. cōs. 52. Borel. in sūma
 dec. tit. de probat. nu. 152.

Et

Et hoc presertim procedit, ubi in causis summarijs plenarie exigentur probationes, prout in possessorio Iurispatronatus, ut in proprijs terminis loquuta est Rota apud Illustrissimū illum virum, & omniū iudicio omni dignitate meritisimum Coccinum in decis. 461. 464. & 469. Rota in decis. 33. in nouissimis, Gratian. in decis. Rot. Marchiæ 92. num. 5. & sequent. Ruyn. cons. 38. vol. 5. Natta cons. 585. nu. 4. & sequent. volum. 4. Bursat. cons. 202. num. 96. vol. 2.

Limita 2. non procedere ubi probationes factæ in possessorio Iurispatronatus iuuarent, & tenderent ad corroborationem, & verificationem causæ in petitorio; tunc enim penè probant in possessorio, ex latè deductis, per Beneintem. Rota Bonon. in decis. 53.

SUMMARIVM.

1 Vbi in continenti productur probationes perfectæ

in causa Iurispatronatus probant.

2 Probationes absque termino non probant in Regno.

ARGVMENTVM.

An probationes in causa Iurispatronatus, absque termino probent.

RESOLVTIO CXXXVIII.

1 **R**espondeo, quod si in continenti reproducantur perfectæ probationes, quæ iuxta mentem Concilij sunt necessariæ; puta instrumentum fundationis, vel ipso deficiente multiplicatæ presentationes, cum tempore à Concilio requisito, crederem admittendas esse, quamuis non sit vtriq; parti terminus elargitus, ut voluit Menoch. cons. 733. num. 5. & seq. vol. 4. ultra quod probationes nulla data dilatione de iure validè censentur, ut communiter concludūt omnes, in l. fin. ff. de ferijs. Afflic. in decis. 55. num. 2. & la-

& latissimè Felyn. in capit. Ecclesiæ Sactæ Mariæ, nu. 23. & sequen. de constitutionibus.

- 2 Quod quidem præsertim procedit in Regno Neapol. per pragmaticā incip. post prædictas, ibi sine aliquo Iudicis ministerio termin^o ad probandum ipso iure partibus intelligatur status, ut meminit Grammat. conf. 78. Capyc. decis. 1. num. 31. Cartar. in decis. Genuæ 22. num. 2. & seq.

SVMMARIVM.

- 1 Sententia canonizās Iurispatronatus nō visis actis est nulla, & quare, num. 2. & amplia, ut num. 3.
4 Sententia notoriè iniusta non transit in rem iudicatam.

ARGVMENTVM.

An si ex sententia canonizationis probationis Iurispatronatus apparet Iudicem iudicasse absque actis, illa

sit valida ad finem probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXXXIX.

- 1 **C**omunis Doctorum opinio est sententiam canonizantem Iurispatronatus non visis actis esse nullam; & proinde non induci satisfactionem menti Concilij, ut probat multa, ad hoc adducens, Gabriel. tit. de sententia, conclus. 9. Cagnol. in l. 2. n. 68. C. de edendo, ubi expressè reprobatur Decium cōtrarium firmanrem, Mandell. conf. 27. num. 3. & sequ. Alban. conf. 51. num. 6. & reliqui omnes in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudicata. quorum ratio præcipua illa est, quoniam censetur latam fuisse absque causæ cognitione, i. properandum, ubi Bart. S. si quidem, C. de iurdirijs, idem Bart. in l. 2. C. de edendo, & ibi Alexan. num. 8. & sequen. Cagnol. in l. quod iussit, nu. 6. ff. de re iudicata, & Felyn. qui articulum discuit, & de magna.

gna communi attestatur in
cap. Ecclesie Sanct. Maris
num. 17. de constitutionib.
& pluries fuisse per Rotam
resolutum, refert Farinacc.
conf. 167. vol. 1. signanter
in vna Turdem. spolij 17. 2
Maij 1586. corā Blanchet-
to, & in vna Bonon. 5. Iunij
1589. coram Platto, & in 3
vna Cortonen. bonorum
28. Iunij 1589. coram Plat-
to; & iterum in vna Maio- 5
ricen. officij 18. Februarij
1591. coram Gypcio, & ali-
3 bi scēpē. vbi enim sententia
nō iustificatur ex actis, no-
toriē constat de iniustitia, 6
Caputaquen. in decis. 120.
par. 2. & Rota in vna Peru-
na separationis Thori 28.
Iunij 1589. coram Gypcio, 7
& scēpius in Rota fuisse re-
solutum testatur, Gabriel.
conf. 26. num. 5. & sequen.
4 vol. 2. sententia autē no-
toriē iniusta, numquam
transit in iudicatum, Paris.
conf. 107. nu. 9. & sequen.
Cæphal. conf. 241. nu. 45.
& sequen. Vant. in tit. de
nullitatib⁹ ex defectu pro-
cessus num. 1127.

SVMMARIVM.

*Fundator potest in limine
fūdationis apponere quā-
libet conditionem.*
*Ius patronatus non potest
fundari, absque consensu
Episcopi.*
*Episcopus an teneatur as-
sentiri cōditionibus con-
tra ius commune, & n. 4.*
*Fundator non potest legem
apponere in limine fun-
dationis, ut in probatio-
ne Iurispatronatus non
adbibeatur forma S.C.T.*
*Pactum appositum in lu-
repatronatus, quod Epif-
copus non se intromittat
est inualidum.*
*Episcopus potest visitare
hospitale, quamuis testa-
tor prohibuisset ne se Epif-
copus se intromitteret.*

ARGVMENTVM.

*Fundator an possit legem appo-
nere in limine fundationis,
ut in probatione sui patro-
natus non adbibeatur for-
ma Concilij.*

R E-

RESOLVTIO CXXXX.

I Era, & indubitata est iuris conclusio, & ab omnibus recepta posse fundatorem in limine foundationis, quamlibet conditionem apponerē, cap. religiosus, de testam. in 6. ubi gloss. in verb. non habeat, Couar. Lambert. quos probat Rodriq. quæst. regul. tom. 2. q. 12. art. 2. §. quantum ad tertium, Menoch. & alij, quos nouissimè probo in mea prax. Iurisp. dec. 163. Molfes. in cons. 31. num. 12. & sequen. & fuisse per Rotam resolutum testatur, Seraph. in decif. 739. quo fit, vt presentatio nulla censeatur facta contra conditiones, vt testatur Rota diuersor. in decif. 582.

2 Hinc est etiam, quod licet Iuspatronatus, nec possideri, nec fundari possit sine consensu Episcopi, cap. 1. de regul. iur. in 6. cap. Ordinarij, de offic. Ordin. in 6. Abb. Felyn. & alij, quos probat Lambert. lib. 3. de

Iurepatron. part. 3. num. 3. qui cōsensus satis est, si ante, vel postea interuenerit, re tamen integra, vt not. Abb. per illum tex. in cap. suggestum, de Iurepatron. post alios Ioan. Dilect. de arte testan. cautel. 67. nu. 2. cum sequen. vt omittam alios. Nihilominus valida est conditio apposta, in fundatione cum consensu Ordinarij, quod absque Episcopi institutione Capellanus in articulo mortis nominet successorem, vt ex pluribus in Ciuitate Papię, consuluerunt Cortesius, & Alberic. quorū cons. refert, & probat, & secūdū illa decisū refert, Lamber. d. lib. 1. q. 9. art. 3. per totum, & sic refert iudicatū de Amatis in decif. Rot. Marchiæ decif. 4. conferunt discussa, per Farinac. decif. 570. & alios quos cōgerit, & diximus latē in Prax. Iurispatr. decif. 133.

3 Accedit quod secundum aliquos tenetur Episcopus, vel alius Ordinarius assentiri præd. conditionib. tam

N n quam

quam honestis, & iustis, licet sint contra ius commune, ut est tex. notab. in cap. nullus, de Iure patronat. ubi Abb. & omnes Canonist. communiter, quos etiam probat, Lambert. d. q. 9. nu. 50. & 82. ut alios omittamus. omnes enim docent hoc assumptum, ad hoc ne fideles remoueantur ab ædificandijs Ecclesijs, & ab earum dotationibus: quod esset Ecclesiæ magis damnorum, quam assentiri prædictis conditionibus ne Ordinarius se ingerat in presentatione, & sic de alijs.

4 Sed ex dispositione Sacrorum Canonum, ut possit Patronus in limine fundationis apponere conditiones quascumque etiã contra iuris communis dispositionem, dummodo non sint contra naturam Iurispatronatus: nam accedente consensu Ordinarij, ac dispensatione admittuntur conditiones prædictæ, tex. est in quo mouentur ex regula illa fundatoris voluntatem, vti Regiam atten-

dendã esse, §. disponat Auth. de nupt. Dec. cons. 101. & Mercha. de success. creat. §. 7. nu. 17. qui in specie tenet posse Testatorem relinquere legatum alicui, & præcipere, ut Episcopus, vel Aconomus Reuerendæ Fabricæ S. Petri ad legatum prædictum nullum ius habeant, & quod si in tali legatio se intromiserint quomodolibet, legatum sit nullum, ac si factum non esset, & hoc firmat nonnullis argumentis.

5 Contrariam tamen sententiam veriore, ac in Praxi obseruandum censeo; si quidẽ fundator nihil potest disponere contra statuta, & sanctiones legum. idq; probatur, nam testator non non habet facultatem in suo testamento derogandi legum dispositioni, prout voluit Iason. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. & Abb. in cap. requisisti de testamen. & hac de causa ipse testator non potest facere, quod actiones personales ex testamento, quæ sunt perpetuæ

tua finiantur ipso iure citiori tempore, loco, vel conditione, Iason. in dicta lege nemo potest. num. 8. Præterea testator fundans 6 hospitale clausula adiecta in suo testamento, ut Episcopus illud visitare non possit, iuxta dispositionem Sacri Concilij Tridentini, sess. 7. cap. fin. & per text. in capit. tua nobis, de testam. & ibi Couar. num. 6. & 8. Rota decis. 868. in antiquis & ratio est, quia testator facere non potest, quin leges in casibus suis locum suum habent, ita voluit etiam. 7 Nauar. cōs. 3. de relig. dom. Zerola in Praxi Episcop. in verbo Hospitale, versic. ad secundum. vltius testator nō potest prohibere elapso, anno quin exequutio deuoluatur ad Episcopū, q̄do non prouidet sibi de alio exequutore in suo testamento, Ias. in l. fundum sub conditione, §. flichum, ff. de leg. 1. nu. 10. & confirmantur dicta: nam sicuti testator non potest prohibere sollemnitatem actus à iure

Ciuiili requisitam in testamento, quia & contra legem, ut voluit Vinc. de Ferrar. in decis. 429.

Et mentionem faciendo de Iurepatronatus pro corroboratione videndus est, Nouarius forens. quæst. 91. lib. 1. nu. 2. vbi voluit quod pactum appositum in fundatione Iurispatronatus, Episcopus non se intromittat, non est validum ex illa regula, quod nullus potest facere, quin leges in actu non habeant locum, ut apud eum latius legi potest.

Prout à simili dicimus, quod possit Episcopus visitare Hospitale, quamuis testator prohibuisset, ne se Episcopus intromitteret, ut docet Duardus in exposit. Bull. Coen. lib. 2. can. 15. quæst. 7. num. 16. Vgol. de potest. Episcop. cap. 24. §. 1. num. 3. Rocher. de potest. Ordin. in exemptos, par. 4. quæst. 53. Zerola in Praxi Episcop. par. 1. vers. Hospit. num. 2. Mart. de Iur. patr. 4. cent. 2. cas. 88. num. 14. & cas. 113. num. 31. Fruscus

Na 2 de

de visitat. lib. 2. capit. 12.
num. 8.

Nec obstat dicere, quod voluntas testatoris sit seruanda, & quod ipsa voluntas sit lex in rebus suis, S. disponat, Auth. de Nupt. cū plenissimè adductis, per Nouarium in tract. de priuileg. miserabil. personar. priuileg. . . . Nam responderetur id intelligendū iniustis, & nō in iniustis: & ideo voluntas testatoris attenditur circa ea, quæ dependent ab eius solâ voluntate, quæ non sint contra leges, prout dixit Surdus decif. 62. nu. 29. vbi habetur, q̃ leges in testamento locū habent non obstante contraria testatoris voluntate; vel dispositione; quam rem ipsemet confirmat in decif. 101. num. 5. His accedat, quod testator per suam dispositionem auferre ius accrescendi heredi vniuersali minimè potest; & ratio tota pendet ex eo, quia testatoris voluntas habetur pro lege in licitis; secus in illicitis, ita Rota Romana in

dec. 1. de testam. alias 333. sic voluntas testatoris erit seruanda, quando ei lex in contrarium non resistit, vt voluit Bald. in l. precibus, nu. 44. C. de impuber. substitution. & olim sic fuit decisum testatur Farinac. in suis decif. decif. 460. in fine part. 1. tomo 1.

SVMMARIVM.

- 1 Beneficia sub Regia protectione sunt valde priuilegiata.
- 2 Hospitalia sub protectione Regia non visitantur ab Ordinarijs, sed vide num. 3.
- 4 Rex non comprehenditur sub generali sermone.
- 5 Generalis dispositio non comprehendit Cardinales.
- 6 Lex generalis nō comprehendit casus speciales.
- 7 Lex generaliter loquēs generaliter est intelligenda.

ARGVMENTVM.

An in probatione Iurispatronatus erecti sub protectione Regia

Regia exigatur eadem forma probationis Concilij.

RESOLVTIO CXXXXI.

1 **V**idebatur prima consideratione negatiuè respondendum; si quidem vigore Concilij sess. 25. capit. 9. beneficia sub Regia protectione sunt valde priuilegiata, argumento text. & quod ibi cõmuniter notatur in cap. ex parte, de priuilegijs, latè Seraphyn. in decis. 1000. part. 2. & propterea legem priuatam in eis non esse seruandam, capit. priuilegia 4. distinct. Inde Hospitalia sub protectione Regia nullo pacto in omnibus ab Episcopo visitari possunt, vt communiter notant ex Concilio, vbi supra, & latè per Barboſ. de potestate Episcopi allegat. 75. num. 16. par. 3. Piaſegg. in Prax. Episcopali part. 2. cap. 3. art. 5. nu. 11. Azeued. tomo 5. lib. 8. tit. 14. lege 13. num. 9. Vgolin. de potestate Episcopi capit. 24. nu. 3. §. 1. Diana de immu-

nitate Ecclesiastica q. 100. in princ. Marta de iurisdictione quæst. 79. Costa nouissimè in cons. 8. tom. 1. licet posse Episcopum in ijs visitare diuinum cultū, & ornamenta testatur, Diana, vbi supra num. 2. & seq. per text. in capit. 2. de reliquijs, & veneratione Sanctorum, Pereira in tractatu de manu Regia part. 2. cap. 17. num. 12. Nouarius in suo Opusculo iur. Canon. noui sub rubrica de visitat.

4 Necnon pro comprobatione faciebat Reges tamquam personas eminentis, dignitatis, gradus, & conditionis non venire sub generali sermone Concilij; nisi de illis specialis fiat, & expressa mentio, ex dictis per Sātarell. in lib. var. resolut. cap. 2. vbi personæ, quæ supereminente habent qualitatem, & dignitatem, quales sunt Reges, nisi specialiter nominentur nō comprehenduntur sub speciali constitutione, allegat Io. And. in cap. 1. de scismatic. in 6. vbi generalis dispositio

rio nō comprehendit Cardinales, quæ enim speciali nota sunt digna, nisi specialiter exprimantur, ommissa 7 esse censentur, cap. quia periculosum, de sententia excommunic. in 6. capit. per inquisitionem de hæretic. eod. lib. glos. in cap. 2. de præbend. in 6. Paris. de resignat. benefic. lib. 12. qu. 4. num. 5. Lex inquam generaliter loquens non comprehendit casus speciales, glos. in §. 1. Auth. de hæred. quæ ab intest. Gomez. in cap. statutum nu. 47. de rescript. in 6. Felyn. in cap. 1. colum. 7. de rescript. in l. postquam liti, in l. C. de pact. cum alijs, quæ plenissimè docuit. Nouar. in sua Praxi et variat. fori, quæst. 4. sect. 2. in ultima impressione Neapolitana, ubi propterea fundauit, & rationabiliter Baronem habentem priuilegium derogatorium, quoad personas miserabiles, & quoad personas Ecclesiasticas, quibus de iure conceditur, ex l. vnic. C. quando imperat

nō procedere, quoad Episcopos, qui sunt in dignitate constituti.

Coeterum totum contrarium in hoc casu dicendum est; quia cum Concilium generaliter loquatur, & indistinctè censuit modum probandi ius patronatus; generaliter est intelligendū, l. de pretio, ff. de publiciana in rem actione, & in l. generaliter, ff. de legatis præstandis.

Tantò fortius nam arguendo à maiori rationis, si Conciliū cōprehendit potentiores, & specialem prouisionem emanauit circa probationem patronatum supradictorum; vt patet in decis. Rotæ, apud Mantecam 89. Quanto magis idē censendum sit in Regibus, vti potentissimis. in simplicibus enim Potentatibus qualitas Regalis, neque ceteræ Regales dignitates comprehenduntur, cap. fundamenta, §. vt ergo, & ibi Geminian. & alij notant de electione lib. 6. & probatur expræssè in cap. 1. §. si quis vero,

vero, & quod ibi communiter notatur de pace tenenda, & probat Lucas de pen-
na in l. in sacris in fin. C. de
proximis sacrorum serin. lib.
12. Frez. de sub feudis lib.
2. in tit. quis dicatur, Com-
mes. num. 40. & in 13. dif-
ferent. inter feuda titulata,
& alia nobilia: & tamen ipsi
sunt comprehensi in Con-
cilio: ergo à fortiori ipsi
Reges, qui vocantur domi-
ni dominantium, ob supre-
premam eorum iurisdic-
tionem potentiam, & quali-
tatem, quæ in alijs potenti-
bus non refulgent.

Tandem dicebatur pro
opinionem confirmanda, & cū
aliquid per legem statuitur
ad tollendas fraudes, sub
illa lege comprehenduntur
Reges, vt notant Paris. de
resignat. lib. 8. q. 8. nu. 146.
& lib. 12. q. 4. nu. 6. Capu-
taquen. lib. 1. decis. 211. nā
cū maiori auctoritate, di-
gnitate, & potētia polleāt,
debet eos à fraudibus esse
alienos, cap. cum quidam
de iureiuran. & l. Presbyte-
ri, C. de Episcop. & Cleric.

Deinde quando lex fertur,
ob salutem animæ, com-
prehēdit etiam Potentissi-
mos, puta Reges, vt asserūt
Io. Monacus loc. cit. Prepo-
situs in cap. non licet, in
princ. dicti. at lex lata circa
modum probandum Iuspa-
tronatum est lata ob salu-
tem animæ, ne scilicet in
tali probatione fraus com-
mittatur, itē Reges astrin-
guntur legibus Cancellarię,
vt asserunt Belenc. tract. de
charitatiuo subsidio, q. 66.
Sarnen. in proem. reg. Can-
cell. q. 4. Felyn. in cap. ad
aures, de rescriptis nu. 11.
Selua de beneficijs, par. 3.
q. 12. num. 6. Paris. de resi-
gnat. benefic. lib. 12. q. 4.
n. 12. lib. 11. q. 4. n. 6. Gemi-
nian. in cap. 1. de schismat.
in 6. col. 1. Butr. cons. 10. &
tamen non fit in illis regu-
lis specialis mentio d. Re-
gibus. Præterea dignitas
Regū nō debet extrahere
Reges ab obligatione legū,
quarum tāta est vis, vt oēs
adstringat etiam ipsā Au-
gustā, q. gaudet priuilegijs,
quę habet Princeps, l. fiscus
§. finali,

S. finali, ff. de iure fisci, sub generali vinculo legum comprehenditur, l. Princeps ff. de legibus, nisi ipsa specialiter à lege excipiatur, l. penult. C. de donat. inter vir. & uxorem, l. benè à Zenone, C. de quatrien. prescript. Immò Imperatores, Reges, & Princeps supremi, & alij Legiflatores suis legibus obligantur, illisque sunt subiecti, quod attinet ad vim dirigentem, ita ut peccent si illas transgrediātur, ut docent S. Thom. 1. 2. q. 97. ar. 5. ad 3. & ibi Caietan. Antonin. part. 3. tit. 17. S. 5. Vasquez 1. 2. disp. 167. cap. 3. num. 17. Syl. verbo. lex q. 14. Sotus lib. 1. de iustit. q. 6. ar. 7. Victor. relectio. de potest. civili num. 21. Valentia tomo 2. disp. 7. q. 5. punct. 4. col. 3. vers. in contrarium, Couar. in cap. Alma mater, par. 1. S. 1. num. 4. & patet ex cap. cum omnes, de cōstitutionibus, & cap. iustum est, distinct. 9. & l. 1. ff. quod quisque iuris, & l. digna, C. de legib. ibi digna vox est Ma-

iestatē regnātis legibus alij legatum se Principem profiteri, & instit. quibus modis testamētum infirmetur, in fine, & l. ex imperfecto, C. de testamentis, & l. cum multa, C. de bonis, quæ liberis. quare qualitas, & excellentia Cardinalatus non eximit illos ab obligatione legum.

SVMMARIVM.

Facti species.

1 *Iuspatronatus pbatur per scripturam priuatam cōsensu Episcopi roboratam.*

3 *Testes inhabiles consensu partium efficiuntur habiles num. 4.*

5 *Probatio semiplena efficitur plena ex cōsensu partium.*

6 *Sententia nulla efficitur valida consensu partium.*

ARGVMENTVM.

An scriptura priuata foundationis Iuspatronatus accedente consensu Episcopi, & fundatoris dicatur authentica

*ticar ad effectum probandi
Iurispatronatus.*

RESOLVTIO CXXXXII.

S Vpponatur pro veritate facti, quod de anno 2
præsenti 1629. tempore
quo, iuxta mentem S. C. T.
operam dabamus visita-
tioni nostræ Ecclesiæ Vica-
næ, vbi non nullâ beneficia
Iurispatronatus erecta repe-
riuntur; visitauius quan-
dâ Capellâ Iurispatronatus
laicorum erectam hoc mo-
do, nempe: Quod in scri-
ptura priuata Fûdator dicti
Iurispatronatus, donabat 3
donationis titulo irreuoca-
biliter inter viuos dictæ Ca-
pellæ, plura bona sufficien-
tia, verû in calce dictæ scri-
pturæ priuatae intèrfuerat
consensus Ordinarij nostri
prædecessoris, qui se sub-
scripserat dictæ scripturæ pri-
uatae, scriptæ per tertiam
personam, cum solito sigil-
lo dicti Episcopi. quare fuit
dubitatum pro parte Re-
ueren. Procuratoris Fisca-
lis, si dictum beneficiû Iu-

rispatronatus potuerat pro-
bari per prædictam scriptu-
ram, iuxta mentem Sacri
Cõcilij Tridentini: & in di-
cta visitatione decreui Ius-
patronatus fuisse probatum
per dictam scripturam pri-
uatam, quæ dum erat fir-
mata, & corroborata con-
sensu Ordinarij, erat pro au-
thentica habenda; ea ratio-
ne, quoniam scripturæ pri-
uatae consensu partium fa-
ctæ adhibetur plena fides,
secûdum dictum Io. Andr.
in addit. ad Speculat. tit. de
teste, S. sœpè, in prima edit.
vbi dixit, quod testes inha-
biles possunt consensu par-
tium validari, quod etiam
voluit Ant. in cap. cum di-
lectus, in 12. col. vers. fin.
autem testes, & ibi Imola
de consuet. Anan. in cap.
bonæ mem. de postul. præ-
lat. versic. ex his apparet,
Alex. conf. 122. vol. 2. &
adhoc facit tex. & ibi Bald.
in l. fin. infra de fideicom.
vbi habetur qd cõsentiente
aduersario quis potest esse
testis in causa propria. & fa-
cit, quod inquit Innoc. in

O o cap.

cap. causā, de testam. quod attestaciones inualidæ pos- sunt ratificari cōsensu par- tium, sequuntur Salic. in l. si quis testi, in 1. col. infra de test. Roman. conf. 104. Alex. in Lritia, in fin. ff. sol. matrim. prout etiam cor- roboratur ex eo, quod fir- mat Roman. conf. 204. col.

- 5 2. semiplenam probationē effici plenā ex conuentio- ne partium, allegat Spe- cul. tit. de test. §. restat, vers. 24. & sic à simili sententia nulla potest consensu par- tium validari, vt valeat in- vim pacti, glos. iuncta text. in l. 2. comm. vtriusq; iudic.

SVMMARIVM.

- 1 *Iuspatronatus acquiritur ex augmento dotis.*
- 2 *Regula reuocatoria Iuspa- tronatus cōprehēdit Ius Patrono cōcessum ex au- gumento dotis.*
- 3 *Iuspatronatus concessum à 40. annis citra Cōc. Trid. debet reuideri ab Ordina- rio; secus in eo q̄ fuit con- cessum à 40. annis antea.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus concessū ex au- gumento dotis, si sit concess- um quadraginta annis an- te Conc. Trid. an subiaceat ipsius Concilij dispositioni.

RESOLVTIO CXXXIII.

IN hac facti specie ha- bemus decisionem Ro- talem par. 1. decis. 4. nu. 2. per hæc verba. *Cum igitur constet de Iure patronatus laicorum, resignatio facta in fauorem Marcutij non po- test sustineri, & consequen- ter ius remansit p̄enes resi- gnantem, & intrat presen- tatio facta uti de Canonica- tu vacante per obiectum il- lius. Nec obstat, quod regula Adriani reuocatoria Iurisp- patron. comprehendat etiam Iuspatronat. de quo agitur ex augmento dotis concess- um, quia in hac causa pro- ducta fuit gratia Paul. 3. in qua hoc Iuspatr. inuali- datur non obstante deroga- tione dictæ regulae Adria-*

ni,

ni, quæ reuvalidatio reducit rem ad pristinum statum. Nec dici potest huiusmodi Iurispatron. subiaceret subrogationi Concilij Trid. sess. 3. 25. cap. 9. quia, ut Sacra Congregatio declarauit in dicto capit. 2. subiiciuntur examini, & reuisioni Ordinarij Patronatus concessi à 40. annis citra: illi uero, qui ante 40. annos concessi fuerunt ex eo Concilij Decreto reuideri ab Ordinario non possint. unde cum huiusmodi Iurispatronatus fuerit 1 referuatum de anno 1518. & sic ante 40. annos à die publicationis Concilij, non 3 intrat Decretum Concilij, nec attendi debet tempus reuvalidationis Pauli III. quia 4 ut dictum est per reuvalidationem res fuit reducta ad pristinum statum, perinde, ac si regula Adriani non emanasset. Præterea ut cunque sit, dato etiam, quod reuideri possit, tamen Domini non admittebant stantibus 5 supradictis, quâ diu tamen non reuidetur, & iudicatum

fuerit Ecclesiæ damnosum, hoc Iurispatronatus est in statu validitatis, præsertim cum patroni sint in quasi possessione presentandi ad dictos Canonicatus, & in specie ad Canonicatum, de quo agitur presentauerint prefatum Matthæum, per cuius obitum nunc vacat, ad tradit in cap. consultationibus de Iurepatr.

SVMMARIVM.

- 1 Narratiua facta à Papa non probat, & vide rationem, num. 2.
- 3 Papa nominans aliquem sub titulo dignitatis, non videtur illi dignitatem conferre.
- 4 Exemptio Ecclesiæ nõ probatur ex sententia Papæ principaliter ad id non facta.
- 5 Papa si cõcedat alicui Proposituram, tanquam pro prima dignitate, non per hoc illa censebitur prima dignitas.

ARGVMENTVM.

*Ius patronatus an hodie ex vi
Concilij probetur per narra-
tiuam Patronatus factam à
Papa super impositione pen-
sionis super eodē Patronatu.*

RESOLVTIO CXXXXIV.

R Espondetur minime
probari, quia narra-
tiuā, licet sit facta à Papa,
non probat, quia super ea
non fundat suam intentio-
nem, capit. si Papa, de pri-
uileg. in 6. Clem. de probat.
vbi Card. num. 8. & Imol.
num. 6. At quanto magis
cum sit factum alienum; ex
quo narratiua præsumitur
emanata ad petitionē par-
tis, Rota per eundem Can-
tucc. decis. 154. nu. 5. lib. 2.
diuersor. Immo vt ibi n. 4.
quādo etiam Papa fundas-
set suam intentionem in
narratiua; non probarer, cū
ad instantiam partis proce-
dat: quod maxime proce-
dit in Iure patronatu, quia
narratiua omnino est pro-

banda, vt per Aldobran. de-
cis. 531. in princip. decreuit
Rota lib. 1. diuersi. & fortius
cum huiusmodi narratiua
fuerit causa cōcessionis, vt
in decis. 268. num. 4. vt per
eundem Aldobran. eodem
lib. 1. narratiuæ enim Prin-
cipis non statur, quando
narrata tangunt interesse
partis, Caputaq. decis. 337.
num. 5. 3. vol.

Et quod per prædicta
non sit probatum Ius patro-
natus, multis iuribus, & ra-
tionibus fundatur.

Et primò per text. in
Clem. si Summus Pontifex
de sententia excomm. in 2.
part. vbi si Papa aliquem
sub tit. dignitatis cuiuslibet
etiam ex certa scientia,
verbo, constitutione, vel li-
teris nomet, vel hono-
ret, aut tractet; non videtur
ei illam dignitatem confer-
re, nec nouum ius tribue-
re, & hoc ipsum notant
omnes DD.

Secundo per text. in cap.
si Papa, de priuilegijs in 6.
vbi si Papa in aliquo priui-
legio, & scriptura non facta
prin-

4 principaliter sup donatione, vel sentētia exēptionis, seu libertatis Ecclesiasticæ narret aliquam Ecclesiam ad ius, seu proprietatē Romanę Ecclesię pertinere; non probatur illius Ecclesię exemptio, nisi aliter doceatur; vt hoc notant ibidem DD.

Tertiò text. in Clem. literis, de probat. à contrario sensu, vbi creditur literis Papę narrantis aliquem esse familiarem suum, si intentio sua in eis fundatur; ergo secus quando intētio non fundatur: quod etiam tradunt, glos. ibi, & in dicta Clem. si Papa, vbi Zabarella in 4. oppos. glos. in dicto capit. si Papa in vers. narret Crauett. de antiquit. temp. par. 1. vers. propositum, nu. 15. Corsetus in tract. de potestate Regis, quæst. 85. Mazzolus quæst. 99. nu. 20. libr. 1. Rebuff. super concord. tit. de subla. cler. liter. pagina 743. vers. tamen ex narratis per Papam. & in materia hac nostra vnionis, & incorporationis opti

mè loquens, idem Rebuff. quæst. 148. num. 8.

Quartò facit tex. cum glosa in capit. hæc quippè 3. quæst. 6. vbi Papa dicit hæc verba. Ipse .n. est Metropolitānus tuus, omnesq; Episcopi Regni suffraganei eius sunt. & tamen glos. dicit, quod nisi aliter doceatur; talia verba non probant illum fuisse Metropolitānū. hūc textum allegat ad propositum, Calder. q. 2. tit. de priuileg. & Oldrad. d. conf. 258. num. 3. col. 2. vers. & hoc etiam, citās adhuc Archidiaconum, & hunc tex. ponderat nouissimè Decianus conf. 50. num. 2. versic. quinimmò pro hac responsione vol. 4.

Quintò allegatur conf. Aret. 23. col. 4. in 2. dubio, vbi concludit, quod si Papa concedit alicui Proposituram aliquam, tanquam pro prima dignitate; quod non per hoc censetur probata illa prima dignitas: quia sunt verba enūciatiua emissæ propter aliud, & fundamentum concessionis stat

in

in vacatione, & non in prima dignitate, per multa, quæ allegat, & signanter tex. in dicta Clem. literis, dicto cap. si Papa, & Clem. si Summus Pontifex, cum alijs recollectis per Nouarium in tractat. de priuilegijs miserabil. personarum, priuileg. 13. vbi multa de enunciatiuis verbis.

SVMMARIVM.

- 1 *Sententia ante Concilium non probat Iuspatronat.*
- 2 *Iuspatronatus debet probari ad formam Concilij.*

ARGVMENTVM.

An sententia Canonizatoria Patronatuum ante Concilium lata, probent illud hodie.

RESOLVTIO CXXXV.

- 1 **D**E sententijs latis cū causæ cognitione post Concilium, quod probent Iuspatronatus non dubitatur, vt latissimè per Gratian. disceptat. forens.

quæst. 310. vbi præsertim hoc procedere asserit quoties est auditus Fiscus, & est pulchra decis. Rotæ 567. par. 4. diuersorum: dubium tamen est, quid si reperitur duæ sententiæ ante tamen Concilium latæ, an prædescent hodie, & Brilenzonus in consl. 147. nu. 28. tenet non sufficere, per infrascripta verba. Ad vltimū respondeo, quod illæ sententiæ ante Concilium non sufficiunt ad satisfaciendum Concilio, quia post dictum Concilium oportet, quod Iuspatronatus verificetur, & ita Sacra Congregatio statuit dicens, quod si post Concilium Ordinarius admittat præsentatum adhibita causæ cognitione; Patronus non debet repelli à sua quasi possessione præsetadi: secus autè si simpliciter absq; causæ cognitione præsetatio fuisset admissa. Addens qd causæ cognitio est adhibenda in probando Iuspatronatus ad formam à Concilio traditam: vnde fit quod non attenditur, quod ante

ante Conciliū fuerit actū ;
quia postea oportet doce-
re de verō iure .

RESOLVTIO CXXXXVI.

SUMMARIVM.

- Clausula si, & quatenus*
nihil ponit in esse, & cen-
setur admissa, si de iure
esset admittenda, num. 2.
& num. 4.
- 3 *Quasi possessio presentan-*
di non inducitur ex dicta
clausula.
- 5 *Iudex admittens clausu-*
lam, si & in quantum, in
casu quo admittere ne-
quiret, decretum est nul-
lum.
- 6 *Io. Maria Nouarius I. C.*
Lucanus laudatur.

ARGVMENTVM.

An ex multiplicatis presenta-
tionibus admissis, cum clau-
sula (si & quatenus) pro-
betur Iuspatronatus ex vi
Concilij.

VT soepius ex Conci-
lio diximus, cessāte
authentico documēto fun-
dationis, & dotationis; pro-
bari Iuspatronatum ex mul-
tiplicatis præsentionibus
infra tēpus immemorabile.
quare fuit corā me in qua-
dā causa mihi à Sede Apo-
stolica delegata dubitatū,
an si reperirentur tres, aut
quatuor præsentiones ad-
missæ, cū clausula (si & qua-
tenus) præfatæ præsetatio-
nes profint, ad effectum ve-
rificandi Iuspatronatus vir-
tute Concilij. & censui mi-
nimè probatum fuisse ex
pluribus.

- 1 Tum primo quoniā præ-
fata clausula, vti conditio-
nem inducens, nihil ponit
in esse, argumēto, tex. in l.
itaque, vbi DD. ff. si certum
petatur: & præsentatio cum
2 præfata clausula censetur
admissa, si de iure admitti
debuisset, & constituit in qua-
si possessione præsentandi,
Seraph. decis. 499. num. 2.
& fuit

& fuit dictum in Florentina Parochialis, seu Iurispatronatus 28. Maij 1599. coram Iusto. huiusmodi enim admissio cum clausula, si & quatenus, importat admissionem quatenus de iure sit locus admissioni, & reiectionem quatenus de iure sit admittenda, Menoch. conf. 174. nu. 34. Honded. conf. 22. num. 12. lib. 2. Marta de claus. par. 1. claus. 361. num. 4. ubi plura de effectu huiusmodi clausulae si & in quantum.

3 Nec ex supradictis presentationibus cum supradicta clausula admissis inducitur quasi possessio presentandi, ut per Ludouic. in dec. 417. ubi nu. 3. voluit huiusmodi presentationem nihil suffragari, donec de viribus patronatus alio modo constet, allegat Caputaquen. in decif. 129. parte 2.

4 Hæc enim clausula, ut supra diximus, importat admissionem in his, quæ sunt admittenda, Bald. in l. edita, nu. 98. C. de edendo, Franch. in cap. soepè num. 5. de ap-

pell. Felyn. in cap. cum contingat, nu. 12. & 13. de officio de legat. Rom. conf. 501. num. 4. & seq. Soccyn. iun. conf. 18. num. 14. & 15. lib. 1. & fuit dictum in Valentina Iurispatronatus de Consentanijs 30. Ianuarij 1581. coram Seraphino, ut in decif. 687. num. 2. par. 1. diuersorum, Maranta de ordin. Iudic. par. 5. §. appellatio num. 200.

5 Item hæc clausula operatur, ut si Iudex illam admittere non posset, decretum est nullum ipso iure, quia intelligitur de present. unde si Iudex, qui illam apposuit, decretum facere non poterat; est nullum, & perpetuò de nullitate dici potest, etià coram quocunq; Iudice incidenter, Bart. in l. ambitiosa, nu. 32. ff. de decretis ab ordin. faciendis, & ad illum Addentes plurimum congerunt.

Tum denique, quia præfata præsentationes non poterunt nuncupari effectum sortite, iuxta decif. Verall. 3. par. 2. & propterea non secun-

secundum dispositionem
Concilij, prout ita rāquam
Aduocatus in hac causa
coram me concludebat Io.
Maria Nouarius I. C. Lu-
canus.

*fitum in potentioribus, pro-
betur.*

RESOLVTIO CXXXXVII.

SVMMARIVM.

- 1 *Rex quare dicatur potens,
& quare Baro num. 2.*
- 3 *Numerositas familię, an
faciat illam potentem,
& quid si adsint diuitię,
num. 4.*
- 5 *Amicitia cum paupere non
procuratur.*
- 6 *Patrimonium dicitur alte-
ra vita hominis.*
- 7 *Pecunia dicitur belli ner-
uus.*
- 8 *Temporalis potentia ve-
neratur.*

ARGVMENTVM.

*Numerositas hominum alicu-
ius familię, an efficiat illam
de potentioribus, ad effectū,
vt eorū Iurispatronatus, iux-
ta Concilij Tridētiſi requi-*

IN causa p̄bationis Iu-
rispatronatus mihi à Se-
de Apostolica delegatā, cū
tractaretur de probanda
qualitate potentię, seu fa-
miliam esse de potentiori-
bus, ad effectum verificādi
Iurispatronatus eiusdem, iux-
ta formam traditam à Cō-
cilio. dicebatur numerosi-
tatem hominum in familia
operari illam familiam esse
de potētioribus: si quidem
Rex dicitur magis potens
propter nomerositatem mi-
litum sub se pugnantium,
vt voluit Bald. in conf. 29.
nu. 3. vol... & quilibet Prin-
ceps dicitur potens ob su-
pradictam qualitatē, vt no-
tant communiter omnes in
cap. omnis anima, de censu-
bus, & in cap. omnes Prin-
cipes, de maiortate, & obe-
dientia. quo fit, vt propte-
rea Baro dicatur potens ad
effectum probandi eius Pa-

P p trona-

tronatum, iuxta formam Concilij, vt censuit Rota apud Manticum in dec. 89.

Contrariam sententiam tenuit Rota, numerositatē, 3 scilicet non efficere familiā potentem, vt fuit dictum in vna Lucana Iurispatronat. 20. Nouembris 1622. coram Illustrissimo Coccino viro eminentissimo, & raræ virtutis.

4 Crederem tamen numerositatem familiæ iuncta maxima quantitate pecuniarum operari vt familia dicatur potens ad effectum probandi Iurispatronatus virtute Concilij; & ratio quia pecunia omnia vincit, & vt inquit Iacobus de Sanazario, & genus, & virtus, nisi cum re vilior alaga est. Et teste Horatio, Sapientia sine diuitijs, vbique est vilipensa, iuxta illud eiusdem Horatii ipse licet venias, musis comitatus Homeris; si nihil attuleris, ibis Homere foras. Et alibi ait: in pretio, pretium nunc est, dat census honores: census amicitias, pauper vbique

iacet. Et alibi etiam ait, & genus, & virtutem, Regina pecunia donat, Ouidius etiam, ingenium scientiamq; sine diuitijs hodie, nihil fieri palā testatur, dum dicit, ingenium quondam fuerat pretiosius auro: aut nunc Barbaria est grandis habere nihil, vt optimè refert Antonius Cordou. de Lara in d. l. si quis à liberis, §. solent, num. 50. Nec reperiēs qui velit amicitiam cum paupere coire, iuxta illud vulgare, cum fueris foelix, multos numerabis amicos: tempora si fuerint nubila, solus eris: pulchrè relatum per Matienca in Dialog. rel. 3. part. capit. 22. num. 15. Lara in d. l. si quis à liberis, in §. parens, nu. 25. in fi. Et iā in matrimonijs, & in omnibus ferè, quæ per tractantur negotijs, protinus ad censum fit quæstio, vt late videre est apud Tiracquel. in l. si vnquam, verbo facultatem, & in tract. de nobilit. cap. 3. Lancell. Gallia in consuet. Alexand. in glos. vigintis q. 8. num. 129.

Noua-

Nouarius in Praxi elect. & variat. foro quæst. 16. nu. 7. sect. 1. vbi etiam dicit hodie dolendū esse, quia esuriunt docti, contemniturq; scientia, omnia pretio comparantur, iuxta illud, aurū omnes victa iam pietate colunt; auro pulsa fides, auro venalia iura, aurum lex sequitur, mox sine lege pudor, & ex Ouidio, vt refert Cornel. Benincas. de priuil. paupert. quæst. 4. nu. 1. Curia pauperibus clausa est, dat census honores inde grauis Iudex, inde seuerus eques. ad quod etiam illud vulgare facit traditū à Paulo Fusc. de visit. lib. 1. cap. 32. num. 2. nummus honoratur, sine nummis nullus amatur; nūmas, vbi loquitur Tullius ipse tacet; quisquis habet nummos secura nauiget aura, fortunamque suo temperet arbitrio.

Ex quibus idem Nouarius loco citat. num. 10. affirmat verioremi videri sententiam glos. penult. in l. aduocati, C. de aduoc. diuer. iudic. quatenus probat pa-

trimonium esse alteram vitam hominibus, quam sequitur Tiraqu. in l. si vnquā verbo facultatum n. 1. in fine, Couar. in 4. 2. par. cap. 3. §. 1. num. 18. Gigas conf. 32. nu. 36. Immo pecunia dicitur anima hominis ex Hesiodi carmine, pecunia, est anima miseris mortalibus, & tradit Cælius lib. 4. antiqu. lection. cap. 2. Roisius decis. 3. Lituan. ex nu. 318. vol. 1. Et concinit illud Ouid. munera crede mihi placant hominesque, Deosq; placatur donis Iuppiter ipse datis: & illud Virgil. qd nō mortalia pectora cogis auri sacra fames. Ideoque Philipp⁹ Macedo Magni, Alexandri Genitor dicebat oīa expugnari Castella posse, in quā onustus auro asellus posset ascendere. Diuitiarū si quidem Cupido, & amor multorum animos, adeoq; vehementer secum trahit, vt proillarum tutela homines nullum prætermittāt laborem, nihilque intentatum relinquunt, etiam si pro illarum

cōseruatione oporteat periculo se exponere mortis, vt tradit Petr. de Aragon. 22.

quæst. 11. art. 3. pag. 245. 7 vers. diuitiarum; & aurum rumpit fores adamantinas, Alexand. Sbiaticus in præctica iudic. cap. 24. nu. 22. & pecunia dicitur etiam secundus sanguis, Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. cent. 2. cas. 110. nu. 6. Tiraq. in cap.

7 31. nu. 365. dicitur etiã belli I neruus, ex Corras. lib. 2. Miscel. cap. 23. num. 9. est etiã optimus fideiussor futuræ necessitatis, ex Neuizan. in Syl. nuptia, lib. 2. num. 96. in princip. & homines paupertate vilescūt, & Simanc. Cath. instit. cap. 45. nu. 29. Tiraqu. de nobilit. cap. 25. & vt dicit Iuuen. nihil habet infelix paupertas durius in se, quam quod ridiculos homines facit, quod refert Port. in §. 1. institut. quibus ex caus. manumit. non licet num. 3. in fine, & pauperes soepius à cunctis despiciuntur, & malè audiuntur, ex Roland. conf. 49. volum. 2. I nu. 1. cap. pauper. 11. q. 3.

& diuites præferuntur cœteris, vt tradit Chassan. Catalog. glor. mund. 11. part. confid. 27. Immò plus venerantur homines in hoc sæculo pro temporali potentia, quam pro reuerentia Sanctitatis, ex Isidor. lib. 3. de Summo bono cap. 63.

SVMMARIVM.

Prouisiones Apostolica non mutant statum beneficij, nec præiudicant illi, qui stat in possessionem nu. 2.

ARGVMENTVM.

Multiplicate psouisiones Apostolicæ in beneficij's Patronatus, existente anti quitate temporis an probet hodie Ius patronatus.

RESOLVTIO CXXXXIII.

PRo opinione affirmatiua est concludendum, ex illa communi cōclusionē soepius recepta à Rota Romana, quod prouisiones Apostolicæ nō mutant statum

tum beneficij, Bellamer. decis. 107. Achil. de Grass. decis. 1. de statu benefic. Rota diuers. decis. 568. n. 2. par. 4. & ante eos, Butr. in cap. porrecta, num. 2. vers. & ita dicit Paul. de confirm. vtil. vel inutil. Calder. conf. 26.

in fin. de præbend. quos refert Mariscot. variar. resol. lib. 1. cap. 55. num. 18. vbi voluit collationes Apostolicas non mutare statum.

- 2 beneficij, nec inferre existentij in quasi possessione præiudicium, ex Lambert. de Iur. patronat. lib. 3. q. 7. in princip. artic. 7. num. 6. qui scribit prouisionem Apostolicam non impedire Iur. patronatus, nec quasi possessionem illius etiã illi derogando, vt late per Felyn. in tract. quando literæ Apostolicæ, & per Dec. conf. 126. sub num. 4.

SVMMARIVM.

- 1 Clausula, vt asserit, refertur ad impetrantem, qui tenetur iustificare.
- 2 Narratiua non dicitur es-

se partis per clausulam, vt asseritur.

- 3 Impetrans narrans alternatiue sufficit si verificet alterum.

ARGVMENTVM.

An exigatur forma Concilij in probatione Patronatus, scilicet clausula, vt asseritur.

RESOLVTIO CXXXXIX.

V Aldè differunt in materia probationis Iurispatronatus, quod in probatione inferatur clausula (vt asserit) & vt (asseritur) nam clausula, vt asserit, refertur ad impetrantem, qui tenetur iustificare asserta; secus in clausula, vt asseritur, Rota in decis. 60. & 77. de rescriptis, in antiquis, Dec. in cap. iurauit, num. 1. de probationibus, Cassad. decis. 4. num. 1. eod. tit. & decis. 7. de Iur. patronatus, Gard. conf. 69. num. 7. Gig. conf. 48. num. 40. & ita voluit Rota in causa Salamantina pensionis 23. Ianuarij

1574.

1574. vt apud Grass. decis. 6 *Ius patronatus qualiter dicitur odiofum.*
3. & 4. de probat.

- 2 Taliter quod per clauulam, vt asseritur, narratiua, non dicitur esse partis, Rota decis. 691. num. 6. par. 2. in recētioribus, & per eam nihil includitur, Seraphyn. decis. 388. Gonzales in regul. 8. Cancell. glos. 32. num. 12. & 14.

- 3 Verum si impetrans loquatur alternatiuè, vt puta, vt asseris de Iure patronatus laicorum, vel clericorum; sufficit, quod alterū sit verum, vt non teneatur aliud iustificare, Cassador. decis. 4. num. 10. de probat. decis. 7. num. 9. de Iure patron.

SVMMARIA.

- 1 Beneficium in dubio præsumitur liberum.
- 2 Ecclesia de iure libera præsumitur.
- 3 Ius patronatus nuncupatur feruitus.
- 4 Iura pro libertate beneficij sunt attendenda.
- 5 Beneficia in dubio censentur collatiua.

ARGVMENTVM.

Cur Sacrum Concilium sancit in probatione Patronatum adhiberi tot, tantaq; sollemnitates.

RESOLVTIO CXXXXIX.

MEo quidem iudicio puto rationem esse ob id, quod beneficium in dubio præsumitur liberum, & sic libera collationis: nō tantum de Iure patronatus, vt originaliter voluit, Iam in cap. cū venerabili, nu. 9. de exceptionibus, Dec. in cons. 17. nu. 1. & in cons. 722. vol. 2. & vbi agitur de existentia Iuris patronatus, contra prouisum ab Ordinario requiruntur probationes concludentes, cum Ecclesia de iure libera præsumatur, Innoc. vbi supra Arch. in cap. nullas, num. 316. quæst. 7. Dec. cons. 21. num. 6. cum innumeris adductis, p. Menoch. de præsumptionibus lib. 3.

lib. 3. præsumpt. 90. num. 1. vnde Caualer. in decis. 33. num. 4. ex mente Rotæ voluit in dubio beneficium præsumi exemptū ab omni onere, vt pariter fuit dictū in vna Conchen. beneficij 5 30. Martij 1582. coram Lācellotto, & Iuspatronatus nuncupatur seruitus, vt per Bald. in cons. 26. Alex. in cons. 16. vol. 1. & propterea qui præten- dit beneficium esse de Iurepatronatus, debet hanc seruitutem plenissime, prout Sacrum Concilium præcipit probare, Cassad. in decis. 1. nu. 1. de dilationibus, Putens in decis. 186. par. 1. & Caualer. in decis. 597. num. 4. & facit quod voluit idem Caualer. in decis. 236. nu. 4. in fine; beneficia adeo omnia 4 præsumi libera, & non patronata, vt inra pro libertate magis esse attendenda, dixit Rota in vna Vicen. beneficij 25. Februarij 1600. corā Pamphilio. Hinc pro- uenit, vt magis credatur testibus deponentibus pro libertate beneficij, quam pa-

tronatu, vt voluit Coccin. in decis. 180. & ratio est secundum eum quoniam eorum depositio est conformis dispositioni iuris communis, ex quo beneficia in dubio præsumuntur collatiua, Arét. in cons. 44. in fine, Gabriel. de testibus conclus. 4. num. 23. vers. 3. inferitur, & fuit pluries per Rotam resolutum præsertim in vna Parmen. Prioratus 24. Aprilis 1600. corā Pegna, & in causa teraccina 27. Nouembris 1602. corā Ludouisio, deinde Gregorio XV. Pontifice optimo maximo.

Secunda reddi potest ratio, quia Iuspatronatus est odiosum, & propterea contra eum iudicandum est in dubio, vt voluit Curtius senior in cons. 23. nu. 6. licet secundum Seraphin. in decis. 1353. debet intelligi, vt sit onerosum respectu Ecclesiæ super qua est; at secus respectu vniuersalis Ecclesiæ, vt scilicet Ecclesiæ edificentur, ex late adductis à Lambertin. lib. 1. par. 1. q. 1. art. 4.

art. 4. nu. 3. Calder. conf. 4. in fine de Iure patronatus, & fuit per Rotam sepius resolutum, & signanter in Cremoren. Iurispr. 18. Maij 1577. coram Robusterio.

SVMMARIVM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Homines facinorosi, qui dicantur.*
- 3 *Familia nō dicitur potens, ubi in ea existunt homines facinorosi.*

ARGVMENTVM.

An familia dicatur potens si in ea existant homines facinorosi, ad effectū, ut requiratur maior probatio.

RESOLVTIO CXXXXIX.

ANnis elapsis, tempore quo Bariū, deuotionis causa visitandi corpus Sācti Nicolaij, iter egit; tertia ab hinc dieta accelsi ad Venerabile Monasteriū S. Laurētij della Padula, quo

in loco præerat. Reu. bonæ mem. Pater Don Damianus de Nouario: quæsitus fui à quodā Presbytero illius regionis, ad instantiam dicti D. Damiani, si iuxta mentem Sacri Cōcilij Tridentini, poterat dici familia de Sciarra potens; ex eo, quod in ea, reperiiebantur quasi omnes bellicosi, & facinorosi. Et quamuis prima facie videbatur dicendū huiusmodi homines facinorosos, & bellicosos, præsertim solitos reducere minas ad effectū, potuisse appellari potentes, cum potentia non solum consistat in pecunijs, & numerositate familiæ; sed etiam, in familia, quæ facit se existimari, siue per merita, siue ob vim. Tamen Rota aliter sentijt, nempè familiam non dici potentem ex eo solum, quod in ea existant personæ facinorosæ, & bellicosæ, ut fuit dictū in vna Lucan. Iurispr. de podijs 5. Martij 1621. corā Ill. D. meo Coccino Rotæ Decano meritis.

D E

DE PROBATIONE

pertinentiæ Iurispatronatus,

Iuxta mentem Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

- 1 *Pertinentia quid sit.*
- 2 *Pertinentia solet aliquibus competere.*

ARGVMENTVM.

Quid sit pertinentia, & quibus ex causis illa quærat.

RESOLVTIO CLX.

- 1 **R** Espondeo, quod pertinentia nil aliud est, nisi acquisitio quædam Iurispresendi quibusdam competens iusto, & legitimo titulo, ut probatur in cap. cū Bertoldus, & quod ibi cōmuniter notatur, de sententia, & re iudicata, quæ pertinentia solet ad aliquos spectare ex quinque capitibus.

Primo ratione descendentiæ, quoties Iurispatronatus erigitur simpliciter.

Secundo ratione hæreditatis.

Tertio ratione donationis.

Quarto ratione existentia, quasi possessionis.

Et quinto ratione, tituli vniuersalis.

SVMMARIVM.

Patronus non tenetur probare descendentiā à primo fundatore.

Descendentia præsumitur deuenire à patronis, eo ipso quod quis est in possessione præsentandi.

Refertur de vis. Ludouisi, olim Sanctissimi.

Qq AR-

ARGVMENTVM.

An descendencia sit probanda à primo fundatore, vel ab eo, qui reperitur in possessione presentandi.

RESOLVTIO C L I.

- 1 **Q**UOD patronus non teneatur probare descendentiā à primo fundatore, sed sufficiat ei probare descendentiā ab eo, qui fuit in quasi possessione presentandi, dicit Rota decif. 146. nu. 1. & decif. 134. num. 8. par. 1. in recent. & in Firmana Iurispatronatus 13. Maij 1611. coram Cardinali Lancellotto, & in Romana Iurispatronatus, seu beneficiatus 9. Decembris 1619. coram R. P. D. Vlbando. sicut etiam ille, qui est in quasi possessione presentandi, non tenetur probare suam descendentiā; quia eo ipso quod est in possessione presentandi prouincitur descendere à patronis, Seraph. decif. 1334.
- 2

in fin. Rot. decif. 224. nu. 9. in fin. & 347. num. 1. par. 1. in recent. vbi dicitur fuisse alias resolutum; & iuxta hanc opinionem fuit per Rotam resolutum in vna Nicen. beneficij 16. Ianuarij 1608. coram Ludouifio, cuius tenor est. *Actum fuit strictè super descendentiā Hieronymę, quę persentauit Franciscum, iuxta ordinem datum die 2. Iunij 1606. quando fuit hæc causa præposita, & Francisco tantum informante fuit resolutum constare de descendentiā: probatum enim fuit eum descendere ab Isabella de Villesse, quæ ultimo loco fuit in quasi possessione presentandi, quod sufficit iuxta traditā per Holin. de prærogatis. tit. 1. lib. 3. cap. 7. numer. 7. tenuit Rota in causa Balien. Archiepiscopatus 28. Ianuarij 1607. coram Illustrissimo Cardine. Rampolito; constat autem de quasi possessione Isabellę presentandi, non solum ex presentatione quam fecit de anno 1504. de Iohanne Bon-*

Bombasso, mediante persona eius mariti, & Procuratoris; Sed etiam ex cōsensibus præsitis duabus præsentionibus eiusdem beneficij in manibus Ordinarij, quī habent vim præsentionis, & constituunt in quasi possessione præsentiendi, Abb. cons. 54. nu. 1. in fi. & seq. par. 1. Put. decis. 310. lib. 2. Crescent. decis. 2. de Iurepatr. fuit dictum in una Alagrina Capellania 27. Iunij 1586. coram Buhalo, & sæpissimè in alijs, quæ præsentiones, & consensus sortitæ fuerūt effectum partim per obitum, & partim per resignationē præsentatorum iuxta. consil. Old. 229. lib. ... quod habere locum etiam in resignationibus fuit resolutum in Papinien. Archipresbyteratus 19. Februarij 1601. coram Illustrissimo Card. Pamphilio, & in alijs pluribus. ex Isabella autē ortus fuit Petrus, & probatur ex testamento ipsius Isabellæ, in quo illum filium nominat, & heredem instituit, qui Petrus pariter Ioannem, vti

filium instituit, & Ioannes Hieronymam filiam in suo testamento heredem fecit.

Ista autem nominatio iuncta cū institutione, filiationi multum appropriata, descendentiā plenè probat, Bal. in cap. ex trasmisa, sub num. 4. vbi etiam Butr. nu. 10. Præpos. num. 9. in fin. de restit. spol. Gonzad. cons. 13. nu. 7. Paris. cons. 29. nu. 10. lib. 2. & fuit multoties resolutum, & signanter in Commen. Capellaniæ 27. Ianuarij 1593. coram R. P. D. meo Decano, & in Verbe Vëstana fideicommissi 13. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio, & iuxta hanc opinionē tenet quoq; Nouarius in conclus. 2. num. 15. de Iurepatron.

SVMMARIVM.

1. Iurispatronatus fundatum pro se, & descendens à sua linea quomodo intelligatur.

2. Linea quid sit.

3. Linea dicitur, quæ habet originem per directum.

Q9 2 non

non autem per transuersum.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus fundatum pro se, & descendantibus à sua linea, quomodo intelligatur.

RESOLVTIO CLII.

S Vpponatur in facto, ² quis in creatione patronatus, in instrumento foundationis vsus fuerit his verbis, pro me, & descendantibus ex linea mea; fuit dubitatum coram me, de qua linea huiusmodi verba intelligenda erant. & pro huius quęstionis dilucidatione est in primis supponendum, quod linea est collectio personarum ab eodē stipite descendantium, gradus continens, & numeros distinguens Io. Andręas in Arbore consanguinitatis, Capyc. decis. 59. num. 5. Tiraqu. de retract. lignag. S. fin. glos. 9. nu. 2. fol. 127. allegans plures alios. Unde in pręsenti casu, linea

debet intelligi de directā, non inflexa, & per transuersum, secund. Bald. in conf. 171. testamento cauetur, vol. 3. & idem Bald. conf. 121. volum. fin. Castrenf. conf. 299. vol. 2. Ann. conf. 132. in princ. vol. 2. Quapropter ad pręsatū patronatū vocati censentur oēs descendentes à linea ipsius testatoris. Ratio est, quia linea alicuius dicitur proprie, quę habet originē, & descendit ab illo per directū, non autem per transuersum, Ruin. conf. 23. nu. 6. vol. 3. Corneus conf. 198. colum. fin. vol. 3. Signorol. conf. 93. col. 2. Barbar. in repet. l. cum acutissimi, C. de fideicommiss. & à patre debere semper sumere initium testatur, Bald. conf. 393. vol. 3. lib. 3. Bero. conf. 77. num. 15. vol. 2. nec sufficeret, quod sint de eodem cognomine, seu familia ipsius fundatoris, secundum Ruin. conf. 153. num. 10. lib. 2. Cuman. conf. 2. Sall. inter consilia Anchar. conf. 97. col. penult. vers. alius

aliuſ ſeſuſ. ergo. ſed oportet
ret quod deſcendar à linea
prædicta fūdatoris; nec ſuf-
ficet, vt dixi, quod ſint de
eodem cognomine, Rolan.
à Valle conf. 23. num. 39. &
40. lib. 4.

SVMMARIVM.

- 1 *Filiatio probatur per no-
minationem in teſtamen-
to.*
- 2 *Filiatio probatur per no-
minationem cum inſtitu-
tione facta in teſtamento.*

ARGVMENTVM.

*An per probationem filiationis
conſeatur probata deſcendē-
tia ad effectum perſonæ
acquirendi.*

RESOLVTIO CLIII.

- 1 **F**iliatio probatur per no-
minationem, dum
quis in teſtamento, vel in
alijs ſcripturis nominat ali-
quem filium, Bald. in l. non
ignorat, num. 4. C. de hiſ,
qui accuſ. non poſ. Alexan.

in conf. 90. col. 1. vol. 6. &
in conf. 88. num. 7. vol. 7.
Berous in conf. 108. nu. 6.
in conf. 158. num. 2. 4. 5. in
conf. 161. nu. 6. vol. 2. Dec.
In conf. 54. Menoch. de ar-
bitrar. Iudic. lib. 2. centur.
prim. caſu 89. coniect. 2.
3. 4. Grat. in conſil. 62.
num. 11. vol. 2. Lancellor.
conf. 15. ſub num. 90. vol. 1.
Pariſ. in conf. 29. num. 9. &
10. vol. 2. Surduſ in conf. 1.
num. 45. vol. 1. Iaſon. in
conf. 106. col. 1. vol. 1. in
conf. 125. col. 1. volum. 4.
Ruin. in conf. 36. num. 6.
vol. 1. Gozadin. in conf. 13.
num. 44. 52. plenè Roland.
à Vall. in conf. 22. num. 24.
cum pluribus ſequen. vol. 3.
Portiuſ in conf. 39. nu. 19.
Natta in conf. 473. nu. 14.
eod. vol. 2. Burſat. in conf.
88. num. 6. vol. 1. Vaſq. con-
trouerſ. lib. 2. cap. 8. num. 2.
Surd. in deciſ. Mantuæ 83.
num. 4. & 7. in deciſ. 145.
num. 4. 5. 6. & 14. in de-
ciſ. 92. num. 5. Cæphal.
in conf. 48. num. 14. & 15.
vol. 1. Sic etiam in ſuppli-
catione porrecta pro filio
legiti-

legitimando, & tanquam talis fuerit legitimatus, sit filiationis probatio, Surdus de naturalibus lib. tit. de filiationis probatione, q. 5. num. 8. Cardin. Paleor. de noth. & spur. cap. 22. nu. 9. D. Alexan. Raudenſ. in decif. Pisan. 34. nu. 16. & 17.

Vnde Triuifanus in decif. 60. par. 1. Sic aiebat, Antonius, qui ab eius patre institutus fuit in testamento, vti filius, producendo in iudicio testamentum satis probauit filiationem, per id quod notat, Bartol. in l. 1. §. idem per contrarium, ff. de liber. agnoscendis. per cuius dictū voluit Butreus in cap. trasmisse, qui filij sūt legitimi, quod per institutionem filij probetur filiationis, licet tamen institutio cōueniat nedum filio, vel alio descendenti, sed etiam extraneo. nihilominus sic instituēdo, & ei aliquid relinquendo, & filium nominando, probatur communiter filiationis: tractat enim eū hoc modo, vt filium, quæ tractatio probat filiationē,

& tenent communiter Doctores in cap. per tuas, de probat. si ille nō esset filius, nec legatum valeret, nec institutio ipsa teneret, l. si pater, & l. nec apud, C. de hered. instituē. & sic probata fuit filiationis, refert, & sequitur Nouarius in sua, Praxi elect. fori quæst. 51. num. 1. sect. 1. iuxta primā impressionem Neapolitanam.

Et quod filiationis probetur per nominationem iuncto actu proportionatæ institutionis, late surd. supra cum multis cōtr. in nu. 50. plene Mascar. de prob. cōcl. 397. de presumpt. lib. 6. de presumpt. 53. nu. 39. Rora decif. 347. sub nu. 2. & decif. 472. num. 8. par. 1. in recent. quod procedit etiam respectu extraneorū, dicta decif. 472. nu. 8. & propterea ista nominatio iuncta cum institutione filiationi multū appropriata, descendētiā plenē probat Bald. in capit. ex transmissa sub num. 4. vbi etiam Butr. nu. 10. Præpos. nu. 9. in fin. de restit.

restit. spol. Gozad. conf. 13. nu. 7. Paris. conf. 29. nu. 10. lib. 2. & fuit multoties resolutum, & signanter in Commen. Capellaniae 27. Ianuarij 1593. coram R. P. D. meo Decano, & in Vrbeuētana fideicommiss. 13. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio.

SVMMARIVM.

- 1 *Sententia lata super Iurispatronatus facit ius quo ad omnes, quod declaratur, ut num. 5.*
- 2 *Sententia lata pro vno prodest alteri.*
- 3 *Sententia lata pro socio prodest alteri socio.*
- 4 *Sententia lata pro adulterio prodest adultera.*

ARGVMENTVM.

An sententia lata super pertinentia Iurispatronatus facit ius quo ad omnes.

RESOLVTIO CLIV.

Sententia lata super statu beneficij Iurispatronatus, facit ius quo ad oēs, l. 1. in fin. ff. de liberis agnoscendis, l. ingenuum, & ibi Bald. & omnes communiter, ff. de statu hominum, Anchar. conf. 336. num. 1. Dec. in conf. 34. l. num. 7. & Couar. pract. quæst. cap. 13. num. 5. & Mantica decis. 350. nu. 4. & ratio est, quia sententia lata pro vno, bene prodest alteri, qui habet idem ius, tex. in l. loci, S. si fundus, ff. si seru. vendicet. l. supra, S. Casius, ff. de aqua pluuiæ arcenda, l. si qui separatim, S. quod est scriptum, ff. de appellat. gloss. in l. si de communi, in primo glossa, ff. si seru. vendic. Alexan. conf. 186. lib. 2. l. minoribus, vbi las. in tertio notab. num. 4. C. de his, quib. ut in dignis, & cap. penult. de appellat. vbi hoc idem in appellatione dicitur, Cravetta conf. 747. num. 37. & conf. 631. num. 5. volum. 5. Alexan.

Alexan. in l. scèpè, num. 31. & num. 52. ff. de re iud. Ad idem text. in l. posthumus, §. si quis ex ijs, ff. de inoffic. testamen. ex quo text. dicit Soccyn. in l. 1. num. 4. ff. de excepti. rei iud. quod sententia lata pro vno legatario, prodest alteri, sequitur Crauetta d. conf. 747. num. 38. 3 vt etiam sententia lata pro socio prodest alteri socio, l. qui separatim, §. fin. ff. de appellat. Crauet. conf. 206. num. 7. Nouar. lib. 1. q. forens. cap. 155. sub num. 8. versic. confert ulterius, & sententia lata pro vno Reo debet prodesse alijs, Bart. in l. ex duobus, in 4. quæst. ff. de duobus reis, Soccyn. conf. 283. col. penult. lib. 2. Crauetta ibi, num. 7. habet tamen hæc res distinctiones, & controuersias, de quibus videndus est, Ronchegallus in dicta leg. ex duobus, num. 33. cum multis seqq. & sententia lata, pro adulterio, prodest adulteræ, l. denunciassè, §. penult. ad l. g. iul. de adulter. Crauet. d. conf. 206. nu. 1.

& 2. Sic sententia lata pro statu, facit ius quoad omnes Ioan. Fabr. in §. præiudiciales, nu. 42. instit. de action. Id tamen est verum, quando sententia est lata pro pertinentia, at secus si contra pertinentiam. quia licet sententia lata pro vno bene profit alteri, at secus quando est lata contra vnum, nam non nocet alteri, Castrenf. conf. 139. nu. 4. lib. 1. vbi ponit rationem diuersitatis, quam habes similiter apud Crauet. conf. 747. num. 37. hinc sententia lata contra fratrem, quod non sit nobilis, non nocet fratri, Mieres de maiorat. part. 2. quæst. 4. numer. 11. & alij DD. passim.

SVMMARIVM,

Descendentia gradus distincti probari debent, Enunciatiua quando probent contra tertium.

ARGVMENTVM,

Iussu patronatus, vt rectè ad aliquem pertineat, an sit probanda.

banda eius descendencia à fundatore per gradus distinctos.

RESOLVTIO CLV.

IN hac dubitatione, respondendi cum decis. Rotę in vna Panuen. Prioratus 12. Ianuarij 1590. coram Mantica, cuius tenor est. *Apud me questum fuit, an constet de bono iure D. Angeli Carissimi; & responsum fuit non constare. nam licet beneficium, de quo agitur sit de Iurepatronatus, quod ab initio concessum fuit D. Ioanni de Caletta, & eius heredibus masculis, & eis deficientibus D. Francisco de Caletta, & eius heredibus masculis, & per plures presentationes habuerit effectum: tamen cum ipse Carissimus ab antiquo de Caletta fuerit presentatus, debet probare ipsum esse patronum, vel saltem fuisse in qua possesione presentandi; cap. consultationibus, & ibi not. de Iurepatr. Rot. decis. 14. in priac. eodem tit. in antiquis.*

Sed neutrum probauit: ergo de eius bono iure non liquet. neque enim constat, Antiochum esse descendente, & heredem D. Ioan. vel D. Francisci, quod quidem probare debuit, Card. in clem. 2. q. 7. de Iurep. Abb. in cap. 1. eod. tit. Aret. in cap. significauit, col. 1. de restit. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 18. num. 7. ubi testatur hanc esse communem opin. Et quidem ut descendencia probetur, singuli gradus distincte, probari debent; adeo, ut si deficiat probatio vnius gradus, aliorum etiam graduum consequentia destruat, cap. licet ex quadam, ibi singulos gradus, de test. Bald. post Innoc. in cap. series num. 1. & 3. eod. tit. Capol. in cons. 43. num. 3. & 4. in ciuilib. Dec. in cons. 321. num. 6. & 7. & fuit resolutum in causa Sutrin. benef. coram R. P. D. Pamphil. die 18. Decembris 1587. Vnde licet probatum esset Antiochum esse filium Angeli, qui fuit filius Philippi Mariae; non tamen hac probatio concludit, nisi etiam probetur,

R r quod

quod Philippus Maria descendat ab ijs, quibus ab initio concessū Ius patronatus. Neque obstat, quod cum Antiochus sit de familia de Caletta, presumatur ex descendibus patronorum, præsertim cū Angelus eius pater fuerit, ut dicitur in quasi possessione presentādi, Lambert. de Iure patronat. lib. 2. par. 2. q. 10. princ. artic. 4. 11. vers. si vero apparet: quia hæc probatio in casu proposito, est equiuoca; extant enim etiam alij, qui tanquam patroni, Iulium Cæsarem præsentarunt, & in Ciuitate Parmæ plures sunt familie de Caletta, quæ nullo iure sanguinis sunt inter se coniunctæ, ut ex actis constat, & probatio, quæ est obscura, non releuat, cap. in presentia, de probat., l. non hoc, C. unde cogn. neque enunciatiua, quæ est ad prouisionem, M. Marcelli facta anno 1582. probat ipsum Angelū fuisse patronū, quia est unica, & non excedit ann. 6. & ut verba enunciatiua contra tertium probent, requi-

runtur due saltem enunciatiua, quæ sint antiqua, & probata à diuersis personis non suspectis, Aret. in cap. cum causam, il. 2. num. 20. & 21. de probat. Soccyn. sen. in cons. 194. num. 9. vers. sed ad primum lib. 2. Crau. de antiquit. temp. par. 1. S. ampliatur, num. 14. cum seqq. Achill. decis. 5. de Iure patr. Put. decis. 209. lib. 2. in manuscript. & ita Domini dicebant fuisse etiā resolutum coram R. P. D. Garza in Romanis Caput de Capissecbis & in alia urbe ver. fuit hominiss. corā Illustrissimo Domino Card. Lancell. Neque etiā constat Carissimum fuisse presentatum ab eo, qui sit in quasi possessione presentādi; quia Antiochus alias nūquam præsentauit, & supponendo sine veri præiudicio, quod Angelus eius pater præsentauerit eius quasi possessio ad finem non transeat sine apprehensione, l. cum baredes, in princ. ff. de acqu. possess. Achill. decis. ult. de possess. Caputaqu. decis. 420. par. 2. neq; etiam quasi possessio

sessio ipsius Antiochi probatur per testes eo modo quo probari debet, secund. Calder. in cons. 13. de Iurepatr. nam primus testis non loquitur de possessione Antiochi, sed Angeli eius Patris, neque filio suffragatur, ut dictum est. Alius autem testis de possessione Antiochi, uti descendens ab Angelo; & ideo non probat; quia non testificatur, sed iudicat, quod non est officium testis, Bald. cons. 313. in fin. lib. 4. Dec. cons. 256. Crauet. cons. 41.

SUMMARIVM,

- 1 *Descendentia vnus fratris probata, censetur probata descendētia alterius fratris.*
- 2 *Sententia lata pro vno ex multis fratribus prebat quo ad alios.*
- 3 *Nobilitate vnus fratris probata, censetur probata alterius..*

ARGVMENTVM.

Probata descendentia vnus fra-

tris, an censetur probata alterius fratris descendētia, ad effectum, ut censetur probata pertinenſia Iurispatronatus.

RESOLVTIO CLVI.

Respondetur affirmatiue, nā probata qualitate vnus fratris, censetur etiam probata respectu aliorum vtriusque coniunctorum, Ang. in auth. vt licet Matri, & Auię, §. 1. vers. ad hæc in fin. Alex. in l. socpē nu. 51. vers. idem etiam sentit Ang. de re iudic. Tiraquell. de nobilit. cap. 17. n. 3. Cotta in memoriali, in verbo sententia dicta pro vno ex multis fratribus, vbi sententia lata pro vno ex multis fratribus, ex eodem patre natis, quod vnus sit Ciuis Mediolan. probar quoad omnes, ita notabiliter colligit, Ang. in auth. vt licet Matri, & Auię, §. ad fi. per illum tex. & est memoria dignum, secund. D. Alexand. in Commento l. socpē col. 21. vers. adde, quod

Rr 2 fulg.

fulg. ff. de re iudic. facit in
in simili, quod decidit tex.
in l. si communem, in princ.
ff. quemadmodum feruitus
amict. vbi habens fundum
communem cum pupillo,
inuatur circa præfcriptione
priuilegio populi, qui text.
est adhuc valde fingul. fe-
cund. Andr. Sicu. in cons. 1.
præclare scribitur in 5. col.
12. ista faciunt ad illud quod
fing. didicit Bald. in cap. 1.
in princ. in 3. colum. vers.
quid si sunt duo, quib. mo-
dis feud. amitt. vbi tenuit,
quod si ex duobus fratribus
alter fugiat ex bello, alter
sua virtute dominum defen-
dat: talis virtus vnus pro-
dest alteri, & hoc dictum
Bald. est fing. & commenda-
tur per D. lafon in l. si emā-
cipati, in 3. col. C. de collat.
& facit adhuc decis. Sessæ
Rotæ Aragoniæ 4. part. 1.
3. vbi probata nobilitate vnus
ex fratribus censetur pro-
bata alterius fratris nobili-
tas, quā opinionem sequi-
tur Anna fing. 80. & senten-
tia lata p vno fratre, quod
sit cuius prodest alteri fratri

idem fingul. 468. Nouarius
forens. quæst. lib. 1. cap. 155.
in fin.

SVMMARIVM.

- 1 *Iurispatronatus existentia probata, probari debet il-
lius pertinentia.*
- 2 *Iuri patronatus quando suc-
cedatur in stirpes, &
quando in capita.*
- 3 *Descendentia in antiquis
probatu leuioribus pro-
bationibus.*
- 4 *Descendentia probatur per
enunciatiua duorum in-
strumentorum antiquo-
rum.*

ARGVMENTVM.

*Descendētia, vt censetur qua-
sita, pertinentia Iurispatro-
natus qualiter probetur.*

RESOLVTIO CLVII.

- 1 **Q**uod probata existen-
tia Iurispatronatus,
debet probari il-
lius pertinentia; & ideo de-
scendentes tenentur proba-
re,

re, iusto titulo ex iure deuolutionis se esse patronos ex hereditate, legato, donatione, & alio modo: in quo iurepatr. succeditur in stirpes, si successio sit ex hereditate; si autem alio titulo succeditur in capita, iuxta clem. plures, de Iurepatron. Grat. discep. for. cap. 521. num. 28. Gonzal. in Reg. 8. Cancell. glos. 45. num. 61. & diximus in Colletanea, par. 5. Collectan. 1733. quæ descēdētia in antiquis probatur leuioribus probationibus, Genuen. in Prax. Curia Archiepiscopalis Neapolitana, cap. 28. nu. 1. vbi pariter refert, circa probationem descēdentia in antiquis leuiiores probationes sufficere, vt post glos. Ord. in l. 1. ff. de probat. dicunt Aret. conf. 37. num. Cæphal. conf. 137. lib. 1. nu. 45. & Illustris. D. meus Coccinus decis. 105. refert in Rota sæpius decisū descendentiam probari per enunciatiua duorum instrumentorum antiquorum, iuxta Bald. in l. cum antiquis, &

ibi Iason. num. 7. C. de iure delib. Alexan. conf. 75. num. 3. lib. 4. Cassad. decis. 3. num. 3. de procurat. Put. decis. 209. lib. 2. & fuit dictum in causa Sutriui beneficii 18. Decemb. 1587. coram Domino meo Illustrissimo Coccino, & ista non est antiqua, quia non excedit tempus 100. annorum, quod solum in instrumentis dicitur antiquum, Ias. in d. l. cum antiquis sub num. 7. vers. breuiter istis non obstantibus, vbi hanc communem dicit, Alexan. lib. 6. in conf. 12. num. 8. Cæphal. conf. 98. num. 36. Aymon. d. loco num. 4. & vltra prædicta huiusmodi enunciatiua est vnus tantū instrumenti, quæ etiam in antiquis non probat, nisi ad minus sit duorū instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis nō suspectis, Felyn. in cap. cū causam, vbi Aret. nu. 2. de probat. Aymon. de antiquit. tempor. par. 1. sect. 4. num. 14. & 19. & seqq. Put. decis. 209. lib. 2. latē Hiero-

nymus

nymus de Monte de finib. regen. cap. 60. nu. 3. & fuit dictum in allegata causa Su trina, coram D. meo Decano, ubi aliæ decisiones allegantur, & coram Blanchet- ro in causa Sabinen. confinium 20. Aprilis 1577. & vide Aym. de antiq. temp. par. 1. S. ampliatur, num. 17. Achill. decis. 5. de Iurepa- tronat. & fuit dictū in vna Nonar. benefic. 5. Nouem- bris 1586. corā Pamphilio.

SVMMARIVM.

Descendentia probatio non requiritur ab eo, qui stat in possessione presentandi.

ARGVMENTVM.

Probatio descendentiæ, an re- quiratur ab eo, qui stat in possessione presentandi.

RESOLVTIO CLVIII.

PLuries dubitatum fuit, & præsertim, bis corā me in vna causa verifica- tionis Iurispatronatus; si

probatio descendentiæ sit necessaria, ubi patronus re- periretur in legitima, & pa- fica possessione præsentan- di. & fuit pluries respōsum præfatam probationem mi- nimè necessariam fore, vt apertè fuit resolutum, & te- statur pulcherrimè Seraph. in decis. 134. allegat Cres- centium in decis. 9. in tit. de Iurepatron. & alias plu- ries resolutum in Rota Ro- mana testatur, Nouarius in suo Iure Pontif. nouo con- clus. 2. num. 14. de Iurepa- tronatus.

SVMMARIVM.

Descendentia ubi est pro- banda, an prætendens Ius- patronatus debeat proba- re se esse de agnatione contentiuā, vel effectiuā alicuius descendentiis & fundatore.

ARGVMENTVM.

Descendentia ubi est proban- da, an requiratur quod Ius- patronatus prætendens, pro- bet se

bet se esse de agnatione contentiuā alicuius descendētis à fundatore, vel effectiuā.

RESOLVTIO CLIX.

PRO resolutione huius quæsitū est decis. Rotæ in Mediolanen. Iurispatron. 18. Aprilis, 30. Octobris 1617. coram D. Pirovano cuius tenor talis est. Primo loco dum dubitabatur, an Cortesella teneretur probare descendentiā, vel sufficeret quod probarent se esse de agnatione de Cortesella. dictū fuit 28. Nouembris præteriti, teneri probare se esse de agnatione effectiuā fundatoris; verum repropo- sita decisōne die 19. Iunij præteriti fuit recessū à prædicta resolutione, & ex inde quia nedum Cortesella poterant descendere à fundatore, sed etiam à nepotibus fundatoris, vel à communi stipite patrum ipsorum nepotum. Dubitauī quam descendentiā teneretur probare, & sufficere probare esse

de agnatione contētīua alicuius ex tribus nepotibus fundatoris, ut fuit responsum, quia fundator postquā in codicillis disposuit; quod illi parentes propinquiore, in quorū præsentia fieri debebat eadem Ordinatio, deberent esse tres sui nepotes; eisdem facultatem concessit, post suum decessū, ut unusquisque eorum in vita sua eligeret de suis parentibus propinquieribus de paterna parte: pro parentibus autem propinquieribus ipsorum nepotum admittuntur omnes coniuncti iure agnationis, siue descensui, siue collaterales ab eodem stipite, l. Iureconsultus, §. parentes, ff. de grad. agnat. Rimin. iun. cōf. 308. num. 2. & 18. Peregr. de fideicommiss. art. 22. num. 31. Menoch. cōf. 424. nu. 2. & 8. & ideo cum agatur de onere probandi sufficit Cortesellis probare se contineri in agnatione, in qua subiicitur tres nepotes illi, vel alter eorum, quia semper qualitas à fundatore requisita iustificabitur, scilicet ipsos esse

esse coniunctos iure parentela cū dictis nepotibus. Non obstant verba de paterna parte, quæ in decis. 28. Nouembris præteriti fuerūt considerata, tanquam terminis differens, ac distinguens parentes à parentibus, agnationem ab agnatione, & lineæ à linea; dū alij sunt parentes simpliciter coniuncti, alij erant ex latere patris adhærentes, & alij quidem descensui, alij subiectiui dicuntur: quia adhuc verba illa retinent suam differentiam, dum distinguunt speciem à genere, nempe agnationem trium nepotum ab agnatione generica de Cortesellis, & quamvis Bar. in suo cons. 10. incip. in nomine Domini, videatur præsupponere, quod idem sit dicere de parte paterna, ac si diceretur de linea patris, prout declarat Curt. iun. cōf. 5. num. 23. lib. 1. & idem videatur firmatum in Genen. personis 5. Decembris 1607. coram R. P. D. Cauallerio, ac dictum in eadem decis. 28. Nouembris præte-

riti, & consequenter ubi fit mentio de linea, de directa non autem inflexa sit intelligendum, Peregr. post Socc. & Corn. de fideicommiss. ar. 22. num. 24. tamen aduerterunt Domini, quod verba de paterna parte latius patent, quam si dictum fuisset de linea patris; ubi enim de linea alicuius fit mentio, & si dupliciter possit considerari subiectiue, siue contentiue, vel materialiter, & effectiue; nisi aliter constet, semper in primis & proprio sensu de effectiue interpretatur, Bald. cons. 334. num. 7. lib. 3. quod consilium etiam legitur, apud Anchar. cons. 95. nu. 7. idem Bald. cons. 324. num. 7. eod. lib. & cons. 321. lib. 1. Crauet. cons. 655. num. 5. Simon. de prat. de ult. volunt. lib. 3. interpr. 3. dubio 1. fol. 11. num. 43. Tamen quando dicitur de paterna parte directe quidem excluduntur femina, quæ non sequuntur partem, & latus paternum, sed proprii earum patris, & in hoc retinet suam differentiam,

ventiam, ut bene declarat
Curt. iun. cons. 1. num. 25.
lib. 1. sed non eodem modo
directè, & ex proprio signi- 1
ficatu, & per necesse dicun-
tur exclusi parentes deriuā- 2
tes ex alia linea à primo sti-
pitate, constituentes lineam
collateralem respectu ipso- 3
rum nepotum, cum possunt
dici de eadem parte, & late-
re, unde prouenerunt patres 4
trium nepotum, quamuis nō
sit de linea directā discensi- 5
ua eorundem, Mantis. de
ultim. volunt. lib. 8. tit. 12.
num. 11. vers. præterea in
nou. impress. & supposita bu-
iusmodi possibilitate non ex-
clusa ex proprio verborum
significatu, visum est suffice-
re si Cortesella probent esse
de agnatione continua ali-
cuius ex tribus nepotibus fū-
datoris. Et ita resolutum
fuit reseruando, tamen vi- 1
dere in alia disputatione, an
per gradus distinctos, vel
alio modo ad huiusmodi pro-
bationem teneantur Cortes-
sella,

SVMMARIVM.

- 1 Iurispatronatus competit tã
masculis quam fœminis.
- 2 Fœmina potest fundare,
dotare, & construere Eg-
clesiam.
- 3 Pertinentia Iurispatrona-
tus competens familia,
non competit fœminis.
- 4 Fœmina non veniūt appel-
latione familia.
- 5 Iurispatronatus heredita-
rium transit etiam ad fœ-
minas.

ARGVMENTVM.

*Pertinentia Iurispatronatus,
an competat fœmina descen-
denti à fundatore.*

RESOLVTIO CLX.

Iurispatronatus competit
tã masculis, quam
fœminis DD. in clem. 2. de
Iurepatron. Abbas in cap.
dilecto in 2. notab. de testi-
bus, Bero. in cap. 1. num. 45.
& 50. de Iurepatron. & in
cap. ex literis, num. 24. eod.

Si titul.

titul. Viuius in lib. comm.
opin. concl. 608. n. 7. Et fe-
mina potest fundare Eccle-
2 siam, construere, & dotare
illam, Abb. in cap. fin. num.
7. & ibi Addentes, de con-
cess. præben. & in cap. ex li-
teris, & cap. cum seculum,
de Iurepatronat. Rot. decis.
10. de Iurepatron. in nouis,
Cassador. decis. 1. eod. tit.
Lamb. de Iurepat. in 2. art.
7. q. principalis par. 1. lib. 1.
Rocchus de Curt. in dict.
tract. in vers. competēs ali-
cui, in principio. & ideo Iu-
rispatronatus trāsīt ad hæ-
redem foeminam, tā ex te-
stato, quam intestato, sicuti
transīt ad hæredem mascu-
lum, glos. clem. fin. de Iu-
repatron. & ibi Cardinalis
in q. 6. Decius conf. 127.
num. 3. in fin. Abb. in cap.
cum seculum, de Iurepatr.
Parisi. in conf. 48. num. 5.
vol. 4. Rolan. in conf. 47.
num. 7. vol. 1.

3 Tamen pertinetia Iuris-
patronat. relicti familiæ, nō
cōpetere fēminę videtur ex
ratione, quia illa non venit
appellatione familiæ, l. fa-

miliz, ff. de verb. sign. l. pro-
nūciatum, §. familiæ, ff. eo-
dem tit. & foeminæ non di-
cuntur de familia, Corn. in
conf. 13. & 26. vbi dicit, q
cū familiæ dicatur cippus,
& conseruatio cippi, & fa-
miliz fiat, per masculos;
foeminæ dicuntur quasi fo-
lia arborum, quæ decidunt
leuiter, & stirpes remanēt,
in facto sequitur Crauet.
in conf. 180. & amplius in
conf. 800. latè Borell. in
conf. 94. Curt. iun. conf.
154. & 172. vbi hanc latè
opinionem corroborat, &
copiosè Cacher. in decis.
127. Hinc euenit quod ad
fideicōmissum familiæ reli-
ctum, foeminæ minimè ad-
mittuntur, etiam si foemina
esset agnata, vt cēsuit Rot.
Romana in vna Nocerina
fideicommis. 16. Ianuarij
coram Mantica, vt patet ex
lib. 8. de coniect. vlt. volunt.
titul. 12. & iterum fuit re-
solutum in ead. Rota 24.
Nouembris coram eod. vt
sequitur est etiā, Viuius
in dec. 10. vbi voluit, quod
testator instituendo hære-
des,

des, & ordinando quod bona conseruentur in familia, & cippo, quod minimè includantur foeminae, & exclusae omnino cèsentur tãquam familiam non facientes. & pariter de Ponte decif. 5. vbi refert in Collatorali decifum, quod descendentes ex sanguine regio minime gaudeat immunitate concessa omnibus descendētibus de sanguine. Regio: & propterea frequentius videmus, quod parentes de posteritate familiarium parum curant, quin transeunt ad alienas familias. Immo ipsis filiabus, propterea quod in alienas transeunt familias, dotes quantum possunt exiguae constituuntur, vt perpendit Crauet. in conf. 61. n. 5.

5 Sed Iuspatronatus hæreditarium etiam in fēminas hæredes transit, secundum Dec. in conf. 127. num. 3. in fin. Rolan. à Valle conf. 47. nu. 7. vol. 1. & hoc tam si essent hæredes ex testamento, quam ab intestato, glos. in clem. vlt. & ibi Car-

din. q. 7. de Iurepatronatus. Immo Iuspatronatus relictum consanguineis, & eis qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia cōpetit etiam foeminis nuptis descendētibus ex illis Gab. conf. 195. lib. 3. Molina de Hispan. primogenit. lib. 3. cap. 4. & Nos in Praxi decif. 175. num. 120. & sequ. vbi de communi, nam in foeminis etiam durat agnatio, & illis familia conseruatur, Laderch. conf. 19. nu. 3. Rota decif. 203. nu. 7. & decif. 282. num. 2. par. 2. in recentiori apud Farinac. quia etiam si nupserint in aliena familia, tamen dicuntur de agnatione, l. voluntas, vbi Bald. num. 2. C. de fideicommiss. Dec. confil. 287. num. 12. quæ dum viuunt conseruant bona in agnatione, Paris. conf. 47. num. 61. & 68. & 104. lib. 3. Ias. conf. 142. num. 24. & 25. & post illarum vitam possent agnati proximiores admitti, exclusis alijs cognatis, prout dixit Brunus de statut. exclud. foemin.

Si 2 prop.

prop. masc. artic. 6. membr. 2. quęst. 3.

SVM MARIVM.

- 1 *Illegitimi nō dicuntur esse de parentela.*
- 2 *Illegitimi repellūtur à successione bonorum.*
- 3 *Illegitimi an doceant de descēdētia testatoris, distinguuntur tres casus nu. 4. & 5.*

ARGVMENTVM.

Illegitimi an dicantur de descēdētia fundatoris, ad effectum, ut eis competat pērentia Iurispręsenti.

RESOLVTIO CLXI.

- 1 **C**Um illegitimi non dicantur esse de parentela, Bart. communiter receptus in l. tutela, ff. de cap. diminut. Guid. Pap. decis. 356. Gasp. Thel. forens. q. 22. n. 4. lib. 1. neq; dicūtur de linea, Peregr. de fidei-commis. art. 22. num. 81. Farinac. de inquisitione,

q. 13. num. 52. cum sequen- & num. 73. neque dicuntur esse de familia, las. in l. suggestioni, in prin. C. de verbor. signif. ita etiam repelluntur à successione bonorum authent. ex complexa C. de incest. nupr. ideo similiter non succedunt in Iurepatronatus, nisi sint hęredes patronorū; quia tunc tanquam hęredes in Iurepatron. hęreditario succederent: & hoc quomodo, & quando sit, latē dicit Pręposit. in repetit. cap. per venerabilē, §. autem col. 44. qui filij sunt legitimi, Rochus de Curt. de Iurepatr. in verbo competens alicui, quęst. 7. princ. vbi ait tales illegitimos nullo modo succedere in Iurepatron. competente illis de parentela.

Verū quidquid sit ex supradictis, Rota contrarium censuit tribus casibus cōsideratis, in vna Ianuen. Iurispatronat. 23. Ianuarij 1612. coram Illustrissimo Pamphilio.

- 3 Primus casus est, cum fūdatur illegitimos expres-

ſe non excluſerit ; nã tunc cenſetur illos voluiſſe relinquare ſub diſpoſitione iuriſ communis ad l. commodiſſimæ, ff. de lib. & poſt hum. ſecundum quam ſunt capaces Iuriſpatron. vt per Bald. in l. eam, quam in fin. C. de fidei commiſſ. Rocch. de Iure patron. verb. competens, num. 9. cum alijs, tam in eadem deciſione, quam per informantes, pro Ioanne Stephano allegatis.

- 4 Secundus caſus quoties verba foundationis, ex ſui natura ſunt apta comprehendere etiam illegitimos, cū ad iſtum patronatū ſint vocati filij, & deſcendentes Nicolaij, non per verba ciuilia, & legitimitarem importantia, ſed per verba merè naturalia, ſub quibus veniunt naturales, Bart. in l. tutelæ, ſub num. 3. & ſeq. ff. de capit. diminut. in l. ex facto, §. ſi quis rogatus, il primo, & ibi Angel. Imol. Alex. ff. ad trebell. Felyn. in cap. in præſentia, num. 22. de probat. cum alijs, per Illuſtriſſimum Manticiam, de

conie&. vlt. volunt. vol. lib. 11. titul. 9. nu. 2. & fuit dictum in Tirafon. æelemoſinariæ 26. Aprilis 1602. coram eod. Illuſtriſſimo Card. Lancellotto. Præſertim quod quādo fundator præ oculis habuit qualitatem legitimitatis, & ad legitimos voluit diſpoſitionem ſuam reſtringere, id expreſſit, vt fuit in linea Alberti, & Vngonis in qua adhuc patronatum vocauit ſolum illorum filios, & deſcendentes legitimos: quod cum non fecerit in filijs, & deſcendentibus Nicolaij, & Federici vtiq; datur intelligi, quod noluit quoad ipſos reſtringere ſucceſſionē ad ſolos legitimos, ad text. in l. vnicam, §. ſin autem ad deſciendum, C. de caducis toll. Anan. conſ. 22. nu. 3. verſ. eſt etiam multum ponderandum, cum ſimil. & fuit dictum in Bononien. de Maluetijs 23. Martij 1609. coram R. P. D. Sacrato.

- 5 Tertius caſus, quoties fundator tã legitimos, quã illegitimos vocauit, quæ
voca-

vocatio dū potest in vtraq;
 lui parte verificari, Bart. in
 l. si is, qui ducenta, §. vtrum
 num. 3. vers. aut inter alia
 & §. item si pater in princ.
 ibi Soccyn. num. 5. ff. de
 reb. dub. Ruin. cons. 6. nu. 1.
 lib. 3. & hoc enim non so-
 lum apparet, quod natura-
 les nō abhorruit: sed etiam
 resultat, quod in vocatione
 facta de filiis, & descenden-
 tibus eorundem Nicolaij,
 & Federici, sēserit quoque
 de naturalibus, Bart. in l. ex
 facto, §. si quis rogatus, il
 primo, num. 2. ff. ad trebell.
 cū alijs deductis in hac cau-
 sa sub die 30. Ianuarij 1609.
 coram bon. mem. D. Iusto. 1

Non obstat, quod dicitur
 illegitimos de iure non esse
 capaces Iurispatronat. gen-
 tilitij, & agnatitij, vt per
 Rocch. de Iurepatron. verb.
 competens, num. 10. vers.
 hanc tamen, cum alijs alle-
 gatis: quia cum adhuc pa-
 tronatum fuerint vocati fi-
 lij, & descendentes, nulla
 facta mentione generis, &
 agnationis, non potest dici,
 quod versetur in patrona-

tu gentilicio, & agnatitio.
 Mentio enim masculorum
 dumtaxat operatur, vt cen-
 seatur cōpleta qualitas mas-
 culinitatis, non autē agna-
 tionis, vt per Surd. cons.
 448. num. 24. lib. 3. vbi de
 magis communi testatur, &
 tenuit Rota in Tudertina,
 fideicommiss. de Corradis
 13. Aprilis 1587. coram
 Gypcio, & vltius cessat
 difficultas, quia vt sōpē di-
 ctum est, fundator in isto
 patronatu naturales non
 abhorruit, sed eos inuitauit.

SVMMARIVM.

- Filius adoptiuus connume-*
ratur inter descendentes
à fundatore, dummodo
heres instituitur num. 2.
Filius emancipatus heres
dicitur de descendencia.

ARGVMENTVM.

Filius adoptiuus, an dicatur de
descendencia fundatoris, vt
ei competat pertinentia in
Iurepatronatu.

RE-

RESOLVTIO CLXII.

Responderetur filium adoptiuum connumerari inter descendentes à fundatore, iuxta tex. expressum, & q̄ ibi cōmuniter notatur in l. cum in adopti- nis, C. de adoptionibus; ex regula artem imitari naturam, ad tradita in S. sed hodie institutionibus de adoptionibus.

2 Intellige supra positam conclusionem procedere, & locum sibi obtinere quoties adoptiuus esset hæres patris, tunc enim nomine descendendum, & tamquā hæres succedit patri, iuxta tradita, per Panorm. in cap. tanta, num. 9. qui sunt legitimi. cum regulariter filius adoptiuus in his, quæ sapiunt priuilegij, non veniant appellatione filiorū, vt pluribus fundauit, Nouarius in Praxi elect. fori quæst. . . . vers. declaratur etiā in filio adoptiuo sect. 3. secundum nouissimam impressionē Neapolitanā.

3 Ampliatur supra posita conclusio procedere etiam in filio emancipato, qui si est hæres dicitur de descendētia, & competit ei pertinentia, Iason in l. 2. nu. 12 2. C. de iure emphiteot. cum alijs.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus competens illis de descendētia, illis extinctis nō extinguitur.*
2 *Casus omissus relinquitur sub dispositione iuris communis.*

ARGVMENTVM.

Ius patronatus competens illis de descendētia, seu familia, an illis extinctis extinguitur.

RESOLVTIO CLXIII.

In resolutione huius articuli reperio Lambert. de iur. patron. art. 5. 2. q. princip. 2. par. lib. 1. in opinionem affirmatiuā descendere, vt in tali casu extinguitur

guatur Iuspatronatus.

- 1 Verum totum contrariū;
& verius tenet, Anch. conf.
81. & Card. conf. 4. de Iure-
patron. qui probant proui-
sionem hominis non tolle-
re prouisionem legis: casus
enim ommissus relinquitur
dispositioni iuris commu-
nis, l. si cum dotem, ff. solut.
matt. l. commodissime, ff. de
liber. & posthum. Vnde ca-
sus deficientis familię à te-
statore ommissus, relinque-
dus est dispositioni iuris cō-
munis, quod permittit Ius-
patronatus transire ad hæ-
redes extraneos. hæc po-
sterior opinio contra Lam-
bert, fuit approbata in Ro-
ta Romana in vna Cremon-
nen. Iurispat. 6. Iunij 1578.
coram Seraphino; & fuit
dictum Lambertinū intel-
ligi debere, quando verbis
fundatoris apparet ipsum
limitare voluisse Iuspatr. vt
ad alios nō transiret, quam
ad expressos; & verba de
familia, non important ta-
xatiuam aliquam, nisi ad-
dantur alia verba denotan-
tia taxationem.

SVMMARIVM.

- 1 Familia appellatione ve-
niunt illi tantum, qui sunt
de familia ipsius testa-
toris,
- 2 Verbum domus est capien-
dum naturaliter.
- 3 Refertur decisio Rote.

ARGVMENTVM.

*Ad Iuspatronatus fundatum
pro descendantibus, seu pro
illis de familia, an admi-
stantur omnes de familia;
an vero qui sunt de stirpe
fundatoris.*

RESOLVTIO CLXIV.

- 1 **R** Espondetur primo, q
appellatione familię
seu descendantię veniunt
illi tantum, qui sunt de fa-
milia, & stirpe ipsius testa-
toris, Paris. conf. 1. nu. 60.
conf. 75. num. 1. conf. 47.
nu. 53. vol. 3. plures refert,
Mantic. de coniect. ult. vol.
lib. 8. tit. 13. n. 17. & Pereg.
de fideicom. art. 22. nu. 27.

Non

Non obstat, quod domus prolata à testatore intelligatur de agnatione. nam id verum est, quando subiecta materia sic patitur, secundum Mant. de coniectur. ult. vol. lib. 8. tit. 12. num. 17. sed materia non patitur hic intelligi de agnatione, cum non agatur de conseruatione bonorum in familia, secundum Bart. in l. peto, §. frater nu. 1. ff. de leg. 2. Alex. conf. 213. vol. 6. Corn. conf. 55. nu. 2. cum seq. lib. 1. conf. 216. num. 2. cum seq. volum. 2. conf. 198. vol. 3. conf. 26. nu. 2. & 3. & conf. 41. nu. 5. & 6. lib. 4. sed solū de onere : Vnde verbū domus, est capiendum naturaliter, secundum Grat. conf. 66. nu. 12. lib. 2. & sic veniunt oēs deferentes eadē insignia, & arma, secundum Bart. in l. tutelae num. 4. ff. de capit. dimin. Grat. in d. conf. 67. num. 10. cum seq. Alexan. dicto conf. 213. num. 3. Peregr. in d. art. 22. num. 27. Mant. d. tit. 12. num. 17. & ita fuit resolutum pluries

in simili casu in Rota Romana.

Et ex verbis fundatoris colligitur pariter omnes de agnatione vocatos fuisse : nam cum vocauerit tres de familia, comprehenduntur omnes de familia, l. pronuntiatio, §. familia, ff. de verborum signific. l. fin. C. eodem tit. Gabr. conf. 132. nu. 59. lib. 1. Mant. de coniect. ult. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 12. & fuit resolutū in causa Placentin. Capellaniæ 18. Nouembris 1593. coram Peria, & in vna Pientin. capellaniæ 30. Maij 1597. coram Litta, & iuxta hanc opinionem fuit in Rota resolutum in vna Pientina Iurispatronat. 10. Iunij 1602. corā Litta, cuius tenor est.

Fuit resolutum Iuspatronatus, de quo agitur spectare quidem generaliter ad familiā de Martijs de Senis, & consequenter ad omnes collitigantes ; cum omnibus æquē conueniant verba fundatoris, ad text. in l. hos accusare, §. omnibus, ff. de accusat. in cap. indemnitatibus

T t S. penult.

S. penul. de elect. li. 6. cū alijs
p Soc. iun. cōf. 186. n. 3. lib. 2.

Nam quòd dictus Federicus, & alijs, qui litem hanc substinent cōtra D. Annibalem, sint de familia de Martijs de Senis, utantur eisdem insignijs, & pro talibus fuerint etiā habiti à testatore; negari non potest, & clarissimè ex actis conuincitur.

Nec obstat, quòd non fuerint æquales; cum eorū maiores, ut pretenditur per D. Annibalē, viles artes exercuerint, quia non est nouū, qd in eadē agnatione inter diuersos Colonellos aliqui gaudeant maiori nobilitate virtutis, & fortunæ, ut quotidie nos experiētia docet: Ultra quod satis est illos esse de eadem familia, ut iam resolutum fuit: nam cum hoc Iuspatronatus, sit relictū d. familie, utiq; omnes de illa famil. acēsentur vocati, ad text. in l. cum ita, S. in fideicommissō, & in l. peto, S. fratre, ff. de legat. 2. benè Lamber. de Iurep. lib. 1. par. 2. art. 9. 2. quæst. princ. num. 12. Versf. & hanc con-

clusionem fol. 135. Gabr. cōf. 132. num. 59. lib. 1. & fuit sæpè tentum signanter in in Placentin. Capellan. 13. Nouembris 1593. coram Penia, & in Papien. Iurisp. Collegij Glistery 1605. coram Lancellotto; Sed non ad omnes simul, & semel spectare ius presentadi, sed ad ad eum dumtaxat de familia, qui pro tempore erit proximior testatori, iuxta text. in dict. l. cum, ita S. in fideicommissō, ff. de legat. 2. cuius dispositionem in Iurepatronatus habere locum, voluit Bald. cōf. 1. nu. 8. lib. 3. Gabr. cōf. 196. nu. 3. & 4. lib. 2. & sentire videntur, Cald. cōf. 19. de Iurepatr. & Couar. pract. quæst. cap. 38. in fin. versic. alioquin, Franc. Marc. decis. Delphin. 1135. num. 4. par. 1. & alijs hinc allegati per informantes, & per hoc in causa benè faciunt deducta per Ifern. in tit. de his qui feud. dar. poss. nu. 23. circa med. vers. item non vocantur omnes, per Curt. de feud. in 5. par. tit. ex quib. cau. feud. amit. num. 5.

num. 5. & per Capyc. in sua investitura feud. in rub. feud. succ. S. femina, in 13. ampl. & in 8. lim. cum valeat argumentum de feudo ad Iuspatronatus quoad modum succedendi, ut post Card. in Clemen. tenent Lambertin. pluries, lib. 1. art. 8. q. 3. prin. 1. par. & Decian. cons. 32, num. 17. lib. 1.

Non obstat, quod Bald. & alij supra citati loquantur in Iurepatronatus hereditario, quod casui nostro applicari non posse videtur, stante quod solus Annibal. Martius fuit heres institutus, & Iuspatronatus est relictus Dominis de familia de Martijs Senen. & non ipsi Domino Annibali.

Quia respondetur, quod licet absolute hereditarium dici non possit, cum attentamente fundatoris, habeat perdurare in familia de Martijs de Senis, & ea extincta, habeat peruenire ad illos de Bellantibus, & illis deficietibus ad illos de Verdellis. attamen ad instar iuris fideicommissi respectu vo-

catorum ad effectum presertim iudicari debere, censuerunt Domini, per text. in l. cum ita, S. in fideicommissis, ff. de leg. 2. cum alijs, de quibus supra, & quia negari non potest, quin respectu presertim considerari etiam possit ordo charitatis, & maioris affectionis, quam unusquisque testator habere gradatim presumitur, erga plures vocatos sibi equaliter non coniunctos, ut considerat Corn. cons. 26. n. 3. lib. 4.

Cum tamen mihi non mediocrem difficultatem in hac causa faciat. Tum conclusio illa, quod ubi plures sub nomine collectiuo vocantur, illi omnes pro vno reputantur, & consequenter coequale ius habere debent, quam in terminis Iurispatronatus firmat Dec. cons. 122. quem refert. & sequitur Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. 28. art. 1. questio princ. Tum denique decisio facta in illa Regien. Iurispatronatus de Zacchis 26. Nouembris anni proximi preteriti coram R. P. D. Penia, quae huic de

Tt 2 directo

directo aduersari videtur, ideo libenter iterum partes super hac eadem difficultate audirem.

SVMMARIVM.

- 1 Clericus quidquid acquirit, de bonis Ecclesię censetur acquirere.
- 2 Quidquid est intra fines feudi præsumitur de feudo, sed vide num. 5.
- 3 Iuspatronatus non intelligitur Castro annexum.
- 4 Baro in dubio non censetur acquisuisse de bonis feudalibus.

ARGVMENTVM.

Pertinentia Iuspatronatus erecti à Barone, an in dubio spectet ad feudum, vel ad Baronis familiam.

RESOLVTIO CLXV.

Accidit pluries, quod Barones in eorum Terris, & feudis ædificent Ecclesias cum Iurepatrona-
tus: & quia solent deinde præ-

dicta feuda alienari, vnde nouus Baro posset præterdere Iuspatronatus, tanquā annexum feudo, ob quod præsentandi ius ad ipsum spectare affirmat: & antiquus posset excipere ædificasse illam Ecclesiam, vti persona priuata, & illam construxisse, & consequenter debere remanere apud eius familiam; ideo libuit hunc articulum resolvere.

Et pro parte noui Baronis, quod ipsi cōpetat pertinentia iuris præsentandi facit, quia videtur tale Iuspatronatus edificatum tanquam à Barone, exēplo Clerici beneficiati, qui quidquid acquirit, de bonis Ecclesię censetur acquisiuisse, & ipsi Ecclesię acquirit, cap. 1. 2. & si. de pecul. cler. prout, & mulier de bonis mariti acquisiuisse præsumitur, vulg. tex. in l. quintus mutius, ff. de donat. inter vir. & vxor. cum latius notaris, per Gabriel. concl. 15. de præsumpt.

Item quia quidquid est intra fines feudi præsumitur

tur de feudo , & ad feudum spectat, Ifern. in cap. 1. de contronerf. inter mascul. & fœmin.

Et in his terminis Card. 4 Zabar. cons. 122. & Felyn. in cap. cū venerabilis , sub num. 12. de except. affirmarūt Capellam de bonis feudalibus constructā transire ad successores feudi .

Verum his non obstantibus contraria opinio est verior, & in Praxi recepta, quam sequuntur Lābert. in tract. de Iure patron. part. 1. lib. 1. quæst. 8. princip. art. 8. vers. 2. vero membro, Ludouic. conclus. 42. vers. fallit secundo , & videtur voluisse Rot. in vna Bracaren. Parochialis, Lunæ 24. Februarij 1592. coram Illust. & Reuerēdissimo Card. Mantica , dum dixit

3 Iuspatronatus non intelligi Castro annexum, itaut cum 5 Castri venditione transeat, quod etiam in alijs casibus eadem Rota sequuta est .

Quæ opinio corroboratur, nam inter Dominū , & feudum non est tanta con-

iunctio , quemadmodum inter Prælatum , & Ecclesiam, & vxorem , & virum ; & ideò in dubio Baro non præsumitur acquisiuisse de rebus feudalibus, sed ex sua industria, per tex. in l. si defunctus, & ibi Bald. C. arbit. Ifern. in d. cap. 1. vbi similiter Afflic. Vnde propterea videtur, quod Iuspatronatus cēseatut erectum, tamquam à persona priuata, non tamquam à Domino feudi, vt ad feudum spectet; nisi expressè in fundatione sit appositum , & expressum; vel aliud ex coniecturis verisimilibus appareat , quia tunc versari debet Iudicis arbitrium.

Et hanc tenendo opinionem nō obstat, quod quidquid est intra fines feudi pertineat ad feudum. Nam ista regula non est simpliciter vera, plenè Afflic. decis. 267. præsertim in spiritualibus , in quibus non valet argumentum regulæ supradictæ . inde non valet dicere Ecclesia est in feudo; ergo ad feudum pertinet , vt tenent

tenent Afflict. vbi supra, & Ifern. in cap. 1. qualiter Vafsalus iurare debeat.

Nec obstat opinio Card. & Felyn. pro contraria parte adducta. Nam loquitur de proprietate feudali, quæ ab eodem nequit disiungi feudo; non autem si de fructibus, vt p Cened. collect. 109. par. 2. fructus enim feudi non sunt feudales, vt post antiquiores firmavit,

Franc. decis. 18. num. 10. & larius cõstat ex Nouar. lib. 1. quest. forens. cap. nu....

Et ideo si Capella erecta sit de fructibus, vel de illis dotata; in dubio ad familiã Baronis erigentis, & dotãtis præsentandi ius spectaret, tamquam representantem Baronem, vt personã priuatam, & ita hodie viget Praxis.

DE SECVNDÀ SPECIE

pertinentiæ iuris præsentandi,

Quæ est ratione hereditatis,

SUMMARIVM,

ARGVMENTVM,

I Iuspatronatus transit ad heredes vniuersales tam suos, & sanguinis, quàm extraneos, & tam ab intestato, quàm ex testamento,

An probata existentia Iurispatronatus sufficiat probare, se heredem fundatoris, vt probetur pertinentia,

RESOLVTIO CLXVI.

R Espondetur affirmatiuè, Iuspatronatus enim

enim transit ad hæredes vniuersales tam suos, & sanguinis, quàm extraneos, & tam ex testamento, quàm ab intestato, & in eisdem transit, quia hæredes, ita communiter omnes infra scripti, Feder. de Sen. conf. 225. Card. in Clem. plures num. 6. de Iurepatr. Abb. in capit. cum seculum, & ibi glos. de Iurepatr. Zechius de benef. & pensionibus cap. 12. nu. 6. Card. Tuschs prattic. concl. iuris lit. 1. conclus. 610. & 611. Lamber. de Iurepatr. part. 2. lib. 1. q. 1. art. 15. Innoc. in rub. de Iurep. nu. 4. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 6. Decius in l. precib. C. de impub. & alijs substit., & ita voluit Rota in Cremonen. Iurispatr. 6. Iunij, & 21. Nouembris 1578. coram Card. Seraph. in Aretina. Capellanix 8. Nouembris 1593. coram Penia, & in Lucana Iurispatr. 6. Nouembris 1589. coram Litta, & in Lucana Iurispatr. 21. Iunij 1602. coram Card. Mel-

lino, & in Beren. benefic. 1. Decemb. 1589. coram Penia, & transit ordine successiuo, & gradatim Card. Tuschus conclus. 608. & Nos in Praxi in decif. 194. num. 202. & seqq. part. 1. in antiq.

SVMMARIVM.

- 1 *Aditio hereditatis non presumitur.*
- 2 *Immistio est probanda in suo hærede.*
- 3 *Hereditatis aditio qualiter declaretur, remissiuè.*
- 4 *Additio hereditatis quomodo per testes concludenter probetur.*
- 5 *Aditio probatur ex quacumque animi deliberatione.*

ARGVMENTVM.

Aditio hereditatis quomodo probetur, & an debeat apparere de certa animi deliberatione ad effectum acquirendi pertinentiam presentandi.

R E-

RESOLVTIO CLXVII.

Certum est, quod aditio hæreditatis est quid facti, & non præsumitur, nisi probetur, l. pro hærede, & l. gerit, & ibi Bart. ff. de acquir. vel ommittend. hæredit. & cum sit res, quæ dependet à mera voluntate, debet probari voluntas illa certa, & deliberata; non suspensiva, & conditionata, vt apud Crauett. cons. 312. num. 4. idè non sufficiet solus animus simplex adeundi, sed requiritur, qd aliquo modo declaratur, vt ex frequentiori Doctorum calculo comprobata in dubia quæst. asserit, A. sin. in l. scriptus heres, §. nec quis putet, in princip. ff. de religiof. & sumpt. funer. & in suo, etiam est probanda immixtio, quæ non præsumitur, vt in controuerfa opinione dicit cõmuniter receptum, Alex. in l. si cum dotem, §. de transgrediamur, num. 11. ff. solut. matr. Rip. obser. 4. vbi distinguit,

Inde acquirere volens præsentadi pertinentiam, de hæreditatis aditione docere debet.

Quomodo autem declaratur ista voluntas verbis, vel facto, tacitè, aut expressè, & qualiter probetur aditio, vt breuitati studeamus remitto me ad diffusissimè, tradita p Menoc. lib. 4. præsuppt. cap. 99. 100. & 101. vbi multos casus cumulat, per quos ista voluntas ad eundem declaratur, vt apud eum videri potest.

Huiusmodi verò aditio probatur per testes singulares de extraiudiciali confessione, & protestatione, deponentes, Abbas consil. 248. nu. 15. 16. & 17. lib. 2. Sed illa confessio, & protestatio debet esse clara, & concludens ad inducendam aditionem. vnde licet testes deponant de aliquo præparatorio tamen; non concludunt, nisi appareat de certa animi voluntate, & deliberatione, prout dicimus in repudianda hæreditate, l. hæres institutus,

tus, s. si is, ad quem, & l. in repudiada, ff. de acquirend. vel repudiand. heredit. Benedit. in cap. Raynut. vers. mortuo, itaque 1. nu. 347. 354. & 378. par. 2. Maran. in l. is potest, num. 52. ff. de acquirend. heredit. Symon. de Pret. de interpr. ult. vol. lib. 5. dub. 3. num. 61. etiam quod simus in hereditate lucrosa, prout decisum in Sacro nostro Cōsilio Neapolitano testatur de Frāch. decis. 60. & censuisse Senatū in causa Tauriensi, Calderiæ, & præpositi referen. D. Senatore Cavallero 17. Maij 1598. refert Thes. in quæst. forens. 51. par. 2. in qua causa testes producti per actorem, qui tanquam filius ex persona suæ matris mortuæ agebat ad hereditatem patris materni ex iure trāsmisso; deponebant, & mater dicti actoris mortuo fratre adiuerat Iurecōsultū pro consilio capiēdo super aditione hereditatis, & petierat ab eo cōfici libellum pro petitione portionis suæ in hereditate fratris; item

quod cōquærebatur de fratre, qui nihil illi dabat, & quod volebat eum conuenire in iudicio: nam dicebatur ista quidem esse signa voluntatis, sed non certæ, & deliberatæ, & in hac partē. Eo magis Domini inclinabant, quia lapsum erat tempus septem annorum à tempore delatæ hereditatis ad tēpus mortis matris Actoris. & si fuisset mortua intra annum datum à legibus antiquis ad deliberandum super aditione; ego dicerem esse succurrendum huic heredi, & in dubio starem pro aditione, quia magis fuit impedita mater ob interclusam à morte voluntatem, quam quod voluerit adire; cū de suo commodo agatur, vt voluit, Grass. in S. ius deliberandi quæst. 4.

Quamuis certum quoque sit, hereditatem solo animo adiri; & vbi tractatur de lucro ex parte adire debētis, aditio probatur ex qualicūque animi deliberatione. & apud me quælibet leuis cōiectura sufficeret ad præsu-

V u mendam

mendam animi deliberationem, ex Bartol. in dicta l. gerit, nu. 5. Rolan. conf. 77. num. 3. lib. 1. Mascard. post multos, conclus. 40. num. 9. Magon. decis. Flor. 24. & 148. & hæredi declaratio pro aditione imperfecta, sufficere videtur pro perfectione animi deliberati adire volentis, Bald. consil. 306. vol. 3. & 405. volum. 5. Soc. sen. conf. 60. colum. 6. vol. 1. Mascard. conclus. 43. in fine.

Et iuxta hæc poteris quodque in materia noua Iurispatronatus concludere.

SUMMARIVM.

Filius ergo hæres valet consequentia, sed limitata, ut num. 2. nempe in odiosis, in filio emancipato, num. 4. aut in filio infante num. 5.

3. *Filius respectu matris non præsumitur hæres.*

6. *Vbi filius tanquam hæres conuenitur, non valet consequentia filius ergo hæres.*

7. *Ex comparitione tanquam filius in iudicio non oritur præsumptio immixtionis in hereditate.*

ARGVMENTVM.

Regula (filius ergo hæres) an sufficiat ad probandam pertinentiam præsentandi ad Iurispatronatus tanquam hæredi.

RESOLVTIO CLXVIII.

Respondetur affirmatiue, est enim in ore omnium, & probatur dicto Pauli Apostoli ad Galat. cap. 4. si filius ergo hæres, & autoritate Iuris Canonici can. quicumq; 17. q. 4. necnon decis. Iuris Ciuillis, in Iure naturali etiam fundata à text. in l. maximum vitium, C. de liber. præter, quæ omnia sunt relata, ab Accurs. in l. 1. C. si minor ab hæredi se abstinuer. ab Aretin. consil. 136. Anguissoll. conf. 196. num. 5. Sym. de Præf. conf. 141. Ludouic. conclus. 16. col. 36.

Caroc.

Caroc. decis. 43. Magon. decis. Lucens. 38. num. 24. & 62. num. 14. & Cartar. decis. 32. num. 13. & seqq. qui de cæteris testantur, Mantica de coniectur. ult. volunt. lib. 12. tit. 10. nu. 4. Menoch. de adipisc. possess. remed. 4. num. 76.

Quamuis supradicta regula in aliquibus casibus limitetur.

- 2 Et primo filius nunquam psumitur, nec dicitur hæres in odiosis, & his, quæ filio aliquod incommodum, vel præiudicium afferunt; nisi veris, aut præsumptius alijs probationibus hæres demonstraretur: sed solū hæc consequentia valet, quoad commodum filij, & in fauorabilibus, 1. filius, qui patri, & ibi not. ff. de vulgar. & pupill. substit. Magon. decis. Flor. 44. num. 2. & latè Mantica tit. 10. num. 3. & 4. vbi autoritate Rom. Ias. Alex. Socc. & aliorum firmavit hanc esse communē, & magis communem opinionem, sequitur Chartar. decis. 32. in fine.

Hinc licet quando ipse agit tanquam hæres, præsumatur hæres, quia de eius commodo, & fauore tractatur, Mantic. & alij præcitati. tamen quando conuenitur à creditoribus hereditarijs, & sic tractatur de illi præiudicando, ut teneatur ad debita paterna; tunc nunquam præsumitur hæres.

- 3 Item nunquam filius dicitur hæres respectu matris, sed solum respectu patris, & ratio est, quia cū non sit in potestate matris, sic ut patris, habetur pro extraneo arg. eorum. quæ not. Alex. cōf. 34. visu processu nu. 5. lib. 3. & Soccyn. sen. cōf. 57. num. 9. lib. 4. per quam rationem, quod filius non dicatur matris hæres, etiam quando ipse Actor est, tenuerunt Magon. decis. Lucens. 62. num. 13. & post eum Chartar. decis. 32. in fine, vbi adducit latè hoc idem affirmatē Ioan. Botam cōf. 34. nu. 19. & seq. & potest addi Amendol. in addit. ad decis. Franch. 80. nu. 21. & quidquid incon-

V u 2 trarium

trarium defendat, Caroc. in
decis. 43. num. 3. in fine.

- 4 Non procedit pariter hæc
consequentia, filius ergo
hæres; in filio emancipato,
qui iam exiuit è patria po-
testate, propter quam effici-
tur suus hæres, & necessa-
rius, vt ita Mascard. concl.
804. num. 2. Mantica dicto
tit. 10. num. 2. Alexan. conf.
34. num. 5. vol. 3. Magon.
d. decis. Lucens. 38. nu. 24.
& Ego ipse in decis. Archie-
piscop. Neapolitan. 142.
in fine, parte 1.

- 5 Simili modo non datur
hæc cōsequētia in filio in-
fante, qui non potest adire, 7
aut se immiscere, nec verè,
nec fide; & ideò nunquam
præsumitur hæres etiam si
ipse, idest alius nomine suo
agat, Soccyn. sen. conf. 116.
Spiritus Sanctus adsit, nu.
14. lib. 1. & post eum Car-
din. Tusch. in verbo filius
concl. 361. num. 14.

- 6 Et tandem non valet hæc
consequentia, est filius ergo
hæres; quando filius non
est actor, sed tanquam hæ-
res ab alio conuenitur, &

per supradictas, & per alias
rationes tenuerunt cum
præcatis, Alex. conf. 137.
causa, & lite, num. 23. &
24. libr. 4. & 183. libr. 6.
Soccyn. conf. 60. col. 3. lib.
Magon. dec. Flor. 44. nu. 2.
& decis. Lucens. 62. nu. 11.
Amend. ad decis. de Fräch.
80. nu. 20. Surd. conf. 359.
num. 17. lib. 3. Grat. discept.
forens. cap. 215. num. 15.
& dicit communem, & ma-
gis communem, post Imol.
Soccyn. ipsemet Rolan. ad-
ducto conf. 20. nu. 17. lib. 1.
& post alios multos Chart.
decis. 32. num. 12. cum seq.

Etiam si in iudicio com-
paruerit tanquā filius, quia
ex confessione filiationis
non oritur cōfessio immix-
tionis, Alex. conf. 72. nu. 2.
vol. 5. Mantica dicto tit. 10.
nu. 4. vbi fortius addit, hæc
vera esse etiam si filius nū-
quam exceperit se non im-
miscuisse, vel se nō esse hæ-
redem; nō enim habet hoc
necessarium dicere, prout
tenent communiter, & ma-
gis communiter DD. in l.
necessarijs, ff. de acq. hered.

vt

vt per eum, & latiffimè per *Confefſio facta in iudicio per Chartar. decif. 32. num. 12. non Procuratorem, probat & 15. vbi quod Iudex ex cōtra principalem, qui uſus officio poteſt filium abſoluere, vt acriter ipſe defendit ſecundum magis cōmunem relatā à laſon. in l. ei, qui ff. de acquir. hæred. & ab alijs ibidem relatis, & præſertim à Becc. conf. 75. num. 6. & Ioan. Botta conf. 34. num. 17. lib. 1. Magon. decif. Lucenſ. 62. num. 12.* *Aditio non probatur per confeſſionem inuentarij.*

ARGVMENTVM.

Aditio hereditatis ad effectum probandi Iuſpatronatus hereditarium, an præſumatur per venditionem bonorum.

SVMMARIVM.

RESOLVTIO CLXIX.

Aditio hereditatis ex quibus probetur.

Venditio rei alienæ, quomodo valeat.

Aditio hereditatis quando inducatur per venditionem bonorum.

Aditio hereditatis facta præcedente proteſtatione eſt ſimulata, & non valet.

Aditio hereditatis non præſumitur ex eo actu, qui poteſt fieri etiam nomine proprio.

Confefſio facta in precibus plenè probat.

Aditio probatur ex ſolis verbis enunciatiuis.

DIcebam præſumi aditionem hereditatis, & ratio eſt, quia aditio inducitur ex eo actu, qui fieri non poteſt citra ius, & nomen hæredis, l. pro hærede, eum ſimilibus, ff. de acquir. hæred. & ex contractu celebrato etiam ſuper re minima hereditaria, inducitur aditio, Natta in conf. 448. num. 18. & licet res aliena vendi poſſit, l. rem alienam, de contrahenda emptione; tamen hoc eſt verum in præiudicium viuientis, vt teneatur ad intereſſe, quando

do non habet facultatem
rei tradendę, aliter obstat
titulus C. de reb. alien. non
alienandis: sed in casu, de
quo loquimur, qđ vędedit,
& tradidit dominium: ergo
opus fuit prius ac quisuis-
se, quod fecit per additionę,
vt probat Corn. in cōf. 299.
nam. 6. & seq. vol. 3. cum
alijs per Simonem de Pre-
tis in tract. de interpret. ult.
volunt. lib. 5. dubit. 3. num.
56. & Guglielm. de Bene-
dict. in repetitione cap. Rai-
nutius, vers. mortuo, sitaque
testatore in l. numer. 982.
& Marta in decis. Rotę Pi-
sanę 134. vbi multa addu-
cit ad propositam quęstio-
nem.

Limita tamen, vbi ex-
pressę protestatus fuit; tūc
enim stāte protestatione
prędicta aolle adire pręsu-
mitur, l. si quis mihi bona,
S. scio, ff. de acquir. hęred.
vt per Verall. in decis. 69.
part. 2.

S V M M A R I V M.

*Instrumenti copia producta
in termino, potest verificari
post terminum elapsum.*

*Probationes factę post termi-
num elapsum, valent ad de-
clarationem eorum, quę fa-
cta sunt in ipso termino.*

*Testes iurati in termino, pos-
sunt examinari etiam post
terminum, & indies fe-
riatis.*

*Testamenti productio facta
verbalis in termino, potest
fieri realiter post terminum.*

*Probationes nūquam sunt au-
gustanda.*

*Terminus si est datus ad pro-
bandū per omne genus pro-
bationum, & est elapsus,
nulla vltius potest fieri
probatio.*

*Termini lapsus quando habet
vim conclusionis in causa.*

A R G V M E N T V M.

*Instrumentum foundationis In-
rispatronatus non authenti-
cum productum in termino,
an verificari possit post ter-
minum.*

R E-

RESOLVTIO CLXX.

Respondi in facti contingētia, scripturam foundationis non authenticam posse post edictum verificari. Et ratio est, quia, quæcumque probata, vel facta sunt post terminum probatorium, quæ tendant ad declarationem eorum, quæ probata sunt in termino, valent, & admitti debēt. Bald. in cap. voluntatis, in in princip. de fideicommiss. Ruynus in conf. 188. nu. 7. vol. 1. Boer. decis. 172. num. 13. & seq. Curt. iun. in cōs. 121. num. 18. versic. cum igitur, Decius in consil. 25. eolum. penult. vers. suaderetur ista interpretatio. Ideo si testes iurauerunt in termino, possunt examinari etiam post terminum elapsum: quia eorum depositio refertur ad tempus delati iuramenti, Bart. in l. damni, S. sabini, num. 8. ff. de damno infecto, Castrenf. in l. fin. num. 10. ff. de ferijs, Guid. Papa decis. 125. &

ista practica observatur in omnibus Tribunalibus totius Orbis; ideo possunt examinari etiam in die feriata, quia eorum depositiones referuntur ad tempus delati iuramenti in termino probatorio. Item, si productio testamenti facta est in termino verbotenus tantum, & post terminum producat realiter; dicitur etiam productum in termino, sicut examinatio testium, Paul. de Cast. in conf. 247. vers. item probauit, vol. 1. Ergo quando copia instrumenti producta est in termino, & ex aduerso negatur, potest fieri probatio eorum, quæ circa instrumenta producta denegata sunt, etiam post terminum probatorium elapsum, Rota in d. decis. 3. de probat. in antiquioribus, Franch. in capit. 1. in fine de appellat. Afflict. decis. 271. num. 3. Quare statutum nō dicitur ob stare, quia non excipit causam verificationis scripturarum non authenticarum in ipso termino productarum,

earum; & in correctorijs, & exorbitantibus non est extendendū, Auth. quas actiones, C. de Sacros. Eccl. præfertim in p̄bationibus, quibus semper iura fouent, & locum esse volunt, l. Imperatores, ff. de probationib. & ipsarum facultas non est angustanda, vt notāt Doct. in cap. 2. de probationib. & latè scribit Alb. in cons. 15. qui alios refert.

Hæc omnia non haberēt locum, quando terminus esset datus per statutum, vel legem ad probandum, vel probatum habendum, per omne genus probationis; tunc enim testes debēt iurare, & examinari in termino, & elapso termino examinati nō probant, quia lapsus talis termini, habet vim conclusionis in causa, Signorol. in cons. 19. col. fin. Castrenf. in d. l. finali, num. 10. ff. de fer. Alexand. in cons. 101. vers. & terminus ille, vol. 2. & cons. 198. num. 9. vol. 7. Soccynt. cons. 47. num. 12. vol. 4. & probat Aret. in cap. licet cau-

sam, num. 47. & seq. de probationibus.

SVMMARIVM.

- 1 *Ius patronatus non transit ad exheredatum.*
- 2 *Mulier habens virum inutilem dicitur vidua.*
- 3 *Nullum, & inutile acquirantur.*
- 4 *Filius potest exheredari etiam ex alijs causis, quā contētis, in S. aliud quoq; capitulum, auth. vt cum de appellat. cognoscitur.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi, An competat filio exheredato.

RESOLVTIO CLXXI.

Dixi consultus in quadam facti contingētia non cōpetere pertinentiam præsentandi filio legitimè exheredato; quia cū non sit hæres, vtiq; non habebit ius patronatus, quod ad hæredem transit, vt latè probauit, Cardin. Tusch. conclus. 610. & 611. lit. I.

Spin.

Spin. in specul. testamento-
rum, glos. 4. num. 45. Lam-
bert. de Iur. patton. part. 2.
lib. 1. quæst. ... art. 15. idem
enim est non esse filium, vel
filium exheredatum; quia
cum à paterna hæreditate
sit exclusus, illamque non
agnoscat, merito filius vo-
cari nequit. ad instar mulie-
ris, quæ licet habeat virum, si
illum tamen habet inutilem,
puta bannitum, captiuum;
vel ad triremes damnatum;
ideo merito vidua voca-
tur, Barbat. in cap. signifi-
cantibus, de rescrip. Tiraq.
de leg. Connubial. glos. 1.
part. 6. num. 12. & alij quos
ad id adducit, Nouarius in
Praxi elect. & var. fori, q. 7.
sect. 2. in secunda impressio-
ne Neapolitana, ubi ratio-
nem adducit, quia nullum,
& inutile æquiperantur, ex
Pereira de renou. emphyt.
quæst. 12. nu. 19. parifican-
tur inquam in Iure non ef-
se filium, vel esse exhereda-
tum, itaut dispositum in nō
filio, habeat locum in ex-
heredato: & tamen æqui-
perata in Iure in eadem de-

bent stare dispositione, ex
glos. in l. omnes dies, ver-
sic. Apostolica, C. de ferijs
Dominic. in cap. si postquam,
S. fin. de elect. in 6.

4 Quod quidem axioma
est verum, siue filius sit ex-
heredatus vigore causarum
enumeratarum in auth. vt
cum de appellat. cognoscit.
S. causas, siue si ex alijs, dū-
modo sint similes. cum fi-
lius non solum ex causis e-
numeratis ibidem, sed etiā
ex similibus bene valeat ex-
heredari, Marsil. sing. 78.
Clar. in S. testamentum,
quæst. 41. Gomes lib. 1. va-
riar. resolut. cap. 11. nu. 12.
Menoch. de arbitr. iud. cas.
130. nu. 4. quos cum alijs
reportat, Nouarius in praxi
elect. fori, quæst. 1. num. 5.
sect. 2. in vltima impressio-
ne Neapolitana, pagina mi-
hi 62. col. 2.

SVMMARIVM.

1 Filius emancipatus quan-
do succedat in Iurepatro-
natus.

XX 2 Filius

- 2 *Filius emancipatus liberatur à patria potestate.*
- 3 *Filius emancipatus acquirit sibi.*
- 4 *Filius emancipatus potest facere testamentum.*
- 3 *ciparum sibi, & non patri acquirere notatur in l. si filius familias, ff. de verbor. oblig. cum alijs concordantibus adductis, per Surd. loco citato, num. 28.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi, An competat filio emancipato.

RESOLVTIO CLXXII.

EX Iason. in l. 2. num. 226. & seq. C. de Iur. emphyt. percipitur conclusio, quod emancipatus filius si hæres existat, succedit in Iure patronatus. Vnde venit dicendum regulariter pertinentiam non spectare ad filium emancipatum, qui vigore emancipationis est liberatus à patria potestate. S. item per emancipationem instit. quibus mod. ius patriæ potest. soluit. Clemens. in tract. de patria potest. effect. vltim. num. 79. ita ut habeatur si mortuus esset, Surd. de alimen. tit. 9. q. 20. num. 31. vnde filium eman-

4 Et filius emancipatus potest facere testamentum validum, iuxta cautelam traditam per Zilectum in tract. de arte testandi, tit. r. cautela. r. subdum. 2. Viu. in sylua commun. opin. concl. 302. num. 8. par. r. & vide Clement. in tract. de patria potestate effect. 9. num. 3. & Thesaur. filium in addit. ad patrem decis. 150.

SVMMA RIVM.

- 1 *Facti species.*
- 2 *Ius patronatus in dubio presumitur hereditarium.*
- 3 *Aditio hereditatis probatur per coniecturas.*

ARGVMENTVM.

An aditio hereditatis presumatur ex coniecturis, quando non constet de expressa hereditariæ additione, ad effectum,

*Etum, ut admittatur ad ius
presentandi Iure hæredita-
rio.*

RESOLVTIO CLXXIII.

1 **R** Emiffa nobis fuit cau-
fa per quendam hu-
ius Regni Episcopum, vt
confuleretur, quid in ea ef-
fet terminandum. Præfup-
ponebatur N. intētaffe co-
ram codē Episcopo ius præ-
sentandi sibi spectasse tan-
quam hæredi D. in casu va-
cationis ob mortem vltimi
Reſtoris beneficij Sanctæ
Catherinæ; nec tamen ex-
hibebat præambulum adi-
tionis hæreditatis: benè ve-
rum probabat adiſionem
hæreditatis per cōiecturas,
nempè locando bona hære-
ditaria, & in eis se immiscē-
do; & ideò fuit dubitatum,
ſi dictum ius præſentandi,
illi ſpectabat ſtante, quod
non apparebat de expreſſa
adiſione hæreditatis.

2 Procius dubitationis re-
ſolutione, præſupponebam
iuxta ſuperius relata, in du-
bio Iuſpatronatus præſumi

hæreditarium, & non fami-
liare: & habito hoc pro ve-
riſſimo Iuris axiomate, re-
ſpondidi dictæ facti contin-
gentiæ, prædicto N. compe-
tere, ac ſpectare ius præſen-
tandi non obſtante, quod
non ſe hæredem manife-
ſtabat virtute præambuli.
ſufficit enim quod per con-
iecturas adiuerit hæredita-
tem, prout ipſe N. in di-
cta hæreditate ſe ingeſſit
poſt obitum teſtatoris, do-
mum propriam tenendo, &
poſſidendo, ſecundum Bart.
in l. pro hærede, in princ. ff.
de acq. hæred. & conſ. 207.
num. 3. & eam locauit, per
quam locatiōē probatur
aditam fuiſſe hæreditatem,
Corn. conſ. 130. num. 4. &
ſeqq. lib. 2. Marant. in l. is
poteſt, num. 77. ff. de acq. hæred.
cum ſit actus, qui ci-
tra ius, & nomen hæredis
expediri nō poſſit, l. pro hē-
rede, §. Papinianus, & l. ge-
rit, vbi Bart. num. 9. ff. de
acqu. hæred. §. ſin. inſtit. de
hæred. qual. & differ. & ex
poſſeſſione rei hæreditariæ
præſumitur adiſio hæredita-
tis,

tis, quando non constat de alio legitimo titulo possidendi, latè Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 2. tit. 12. num. 8. Surd. conf. 456. num. 32. quod secus esset si daretur alius titulus possidendi, nam tunc ex possessione non infertur ad additionē, Vrsil. ad Afflict. decis. 372. num. 7. Mantic. d. tit. 12. sub num. 8. vers. & hoc sanè, Peregr. conf. 93. lib. 3. & fuit dictum in Romana additionis hæreditatis 9. No uembris 1610. coram Penia, & in Anconitana censuum 30. Aprilis 1621. coram Buratto. Et ad maiore præsumptionem, dictus N. hæres soluit debitum hæreditariū, quæ solutio arguebat additionē, Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 101. num. 80. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 12. tit. 12. nu. 5. eo magis, quia debitum non erat modicū, sed maxime quantitatis, secundum ea, quæ dixit Imol. conf. 3. num. 5. & Menoch. conf. 772. sub num. 12.

SVMMARIVM.

- 1 *Forma instrumenti foundationis quando sit attendenda.*
- 2 *Verborum tenor est attendendus.*

ARGVMENTVM.

Vbi non apparet de specie pertinentia Iurispatronatus. quænam in dubio præsumatur.

RESOLVTIO CLXXIV.

- R**espondetur in hoc calu esse attendendā
- 1 ad vnguē instrumenti foundationis formam, ita Bald. conf. 322. vol. 2. Alexand. conf. 170. num. 5. & seq. lib. 2. Alban. conf. 15. num. 4. & Nos in Praxi fori eccles. decis. 211. nu. 270. dummodo prætendens Iurispatron. tāquam hæres probet se successisse iure hæreditario, & se esse hæredem, Card. conf. 122. nu. 2. Dec. conf. 149. num. 1. & Abb. conf. 14.

conf. 14. circa fin. lib. 1. & fuit dictum in Bracharen. Parochialis 20. Nouembr.

1596. coram Penia, quem admodū dicimus de tenore priuilegij, q̄ in primis, & ante omnia inspici debet, cap. porro, & ibi DD. de priuileg. & de tenore inuestituræ, à qua discedere nō possumus, cum verborum tenor semper sit attendendus, quia illa enixam demonstrant cōcedentis voluntatem; & ideò recipiunt interpretationem à subiecta materia, l. si vno, in principio, & ibi gloss. ff. locat. Dec. in l. non vult hæres esse, num. 8. de reg. iur. Nouarius in suo tract. siuè Praxi elect. & variat. fori, q. 14. nu. 14. sect. 2. in prima impressione Neapolitana quæ admodum dicimus de tenore instrumenti, l. vt responsum, C. de transact.

SVMMARIVM.

1 *Hæredes fundatoris censentur vocati, si in instru-*

mento foundationis nihil appareat de personis vocatis.

2 *Pater stipulans pro se, & filijs, censetur stipulasse, pro filijs, vt hæredibus.*

ARGVMENTVM.

Si in instrumento foundationis non appareat de personis vocatis ad Iuspatronatus, sed constet simpliciter fuisse erectum; quid agendum.

RESOLVTIO CLXXV.

1 **R**espondetur, quod si in instrumento foundationis, nihil appareat de personis vocatis ad Iuspatronatus, sed constet simpliciter fuisse erectum; tunc ea mente præsumitur, vt ad illud non admittantur, nisi hæredes fundatoris: ea ratione, quia stipulando aliquis pro se, intelligitur etiā pro eius hæredibus, quamuis de illis nulla fuerit facta mentio, l. secundū. respōsū, C. de cōtrah. stipul. l. si hæres, ff. de probat. Rota Genue

2 de eis. 3.

2. decis. 3. ita. etiam pater stipulando aliquid pro se, & filijs, censetur stipulasse pro filijs, vt hæredibus, gloss. & Doct. in l. tibi decē, §. si pater, ff. de pact. Bar. & alij in l. q. dicitur, ff. de verb. oblig. Bald. in l. 1. C. de suis, & legit Afflict. decis. 314. & Fräch. dec. 105. Veral. dec. 302. par. 1. item quia semper censetur, quod testator voluerit se conformare dispositioni iuris communis, Card. Seraphyn. decis. 378. nu. 2. & consequenter quod ad Iuspat. noluerit admitti, nisi hæredes. ex quibus inferitur, quod si femina à statuto excludatur à successionē hæreditaria stantibus masculis, vt est ferè per totam Italiā, vt per Abb. Brunum, Albericum, & Georg. Nattam, & Cāpeg. in tract. statutorū, erit pariter exclusa à Iurepatronatus. Innoc. in dicta rub. in fin. de Iurepatron. Rocch. de Curt. de Iurepatr. verb. ipse, vel is, q. 6. Paul. de Citad. de Iurepatr. part. q. 1. regulariter enim Iuspatr. transit ad fœ-

minas hæredes, Abb. in cap. 1. num. 3. de Iurepatr. & fuit dictum in Tudertina Iuspat. 23. Martij 1588. coram Penia. Item si patronus filios reliquerit, non ex hoc in eost rāsmittit Iuspatr. nisi sint hæredes; quia non consideratur qualitas singularis, sed hæreditatis, quando in hæreditate Iuspatr. consistit, ita intelligitur, can. filijs 16. q. 7. & cap. considerandum, d. 16. q. 7. & est communis opinio secundum Gulielmum de Benedictis in cap. Rainutius in verb. god. testamenti il 1. num. 261. de testamentis, Bart. in l. iusiurandum, §. si liberi num. 4. ff. de oper. libert. & si filius relictus sit hæres non poterit Iuspatron. acceptare, & hæreditatem repudiare, Iason. in l. si quis in feudi vocabulo, §. 1. ff. de leg. 1. Card. in clem. 2. quæst. 5. de Iurepatr. & alij relati à Couar. vbi supra var. resol. lib. 8. cap. 8. nu. 6. Nec transit Iuspatr. in hæredem institutum in re certa, dato alio vniuersali

fali cohærede, Lamber. de Iurepatr. lib. 1. part. 2. q. 2. art. 16. num. 6. vbi de communi Marcus Ant. var. resolut. lib. 1. resol. 7. nu. 16.

SVMMARIVM.

1. *Hæres, vt admittatur ad Iuspatronatus tenetur probare aditionē hæreditatis.*
2. *Hæreditas non adita non dicitur verè hæreditas.*
3. *Miserabilis persona agens pro electione fori tenetur se talem demonstrare.*
4. *Fundamentum intentionis venit in omnibus actionibus probandum.*
5. *Procurator tenetur ostendere mandatum.*

ARGVMENTVM.

An vt quis ad Iuspatronatum, uti hæres admittatur, sit necesse, vt constet de aditione hæreditatis.

RESOLVTIO CLXXVI.

Puriores dixi in contingencia facti necessarium

esse hæredi, vt tanquam hæres ad Iuspatronatū admittatur, vt ne dum probet per authentica instrumenta se esse hæredem, verum hæreditatem adiuisse, vt p. plura scripserūt, Surd. in cons. 27. num. 13. & seq. Causalcan. in decis. 17. num. 16. & seq. Bomin. in cons. 12. num. 6. & seq. quorum omniū illa videtur euidentis ratio, si quidem hæreditas non adita non dicitur vere, & propriè hæreditas, sed patrimonium defuncti, vt cōfiteatur apertè in f. hæres, ff. de vsucapionibus, Bald. cons. 171. nu. 6. vol. 2. Alex. cons. 157. num. 8. & seq. vol. 2. Dec. in cons. 51. & 59. vol. 1. & las. cons. 12. 16. & 73. Vnde Alciar. in cons. 77. refert per aditionem hæreditatis hæreditatem representare personam hæredis; at ante aditionem defuncti personam, iuxta tex. in §. fin. in authent. de iuramēto præstito à defuncto. alia verisimilis ratio tradi potest ex eo, quod volens agere tanquam hæres, vel

vel filius, probare debet se hæredem, vel filiū esse alioquin nō admittitur, & rectè excluditur à limine iudicii, Menoch. de retinenda possessione remedio 2. num. 164. Paril. cons. 112. num. 240. & seq. volum. 2. Socci. iun. in cōf. 86. nu. 74. vol. 2. Dec. in cons. 121. & cons. 321. vnde Faber in decis. vnica, C. qui legitimam personam, refert decisum in illo Senatu fuisse expulsum quendam, qui tãquam hæres agebat, & non ostendebat se adiuisse hæreditatem per regulam illam satis in iure tritam, & vulgatam, quod non sufficit in libello asserere se talem, nisi probet se talem, l. est species, & l. non ignorat, C. de accusationibus. necesse est enim, quidquid in libello enunciatum probari, alias potest Iudex libellum lacerare, Decius in cōf. 60. num. 2. Cacheran. in decis. 171. num. 9. in fine, & in decis. 108. in fine. Hinc est, q

3 miserabilis persona agens ad beneficiū electionis fori

debet se probare esse talem, ad effectum habendi illud priuilegium. vnde pupillus volens electionem fori allegare, tenetur ostendere se esse talem. sic etiã vidua volens agere ab beneficiū electionis fori tanquam vidua, debet ostendere se esse talem, & sic de singulis habentibus fori electionem: qualem, quis pro fundamento intentionis suæ se facit, talē se probare debet, Nouarius in Praxi elect. fori q. 6. sect. 3. vbi etiã quod fundamentū intētionis suæ vnusquisque probare tenetur, l. actor, C. de probat. l. 2. & l. in exceptionibus, ff. eodem, cap. inter dilectos, de fide instrumentorum, Cacheran. decis. 144. num. 15. Decian. respons. 24. nu. 61. lib. 1. vbi subdit, quod probatio actoris debet esse certa, & concludens; non autē dubia, & incerta: neque sufficit, vt concludat per possibile, sed necesse. & quilibet tenetur probare fundamentum intentionis suæ, siue affirmatiuum, siue negatiuum

uum, Bertrand. consil. 75.
 4 nu. 4. lib. 2. vbi dicit, quod
 fundamentum intentionis
 venit in omnibus actioni-
 bus probandum; quod pro-
 cedit, siue quis agat, siue
 excipiat, siue asserat, siue
 denegat, Dec. in l. si manci-
 pati, col. 2. C. de collat. Ca-
 cheran. in l. 2. ff. de procu-
 ratoribus, sequitur Crauet.
 cons. 226. num. 8. vbi tradit
 quod tam actor, quam reus
 tenetur probare suam intē-
 tionem; vnde reus absolui-
 tur Actore non probante,
 quāuis reus sit vir nequā,
 & Actor sit vir probus, Ia-
 son. in l. qui accusare nu. 5.
 vbi Alciat. num. 17. & Dec.
 num. 6. C. de edendo, Me-
 noch. de arbitr. iudic. casu
 98. num. 8. vbi num. 16. di-
 cit hoc habere locum etiam
 in causis beneficialib⁹, pro-
 ut etiam tenet Crauett. in
 cons. 104. in fine. allegans
 enim dicensque aliquid, id
 probare debet, iuxta glos. in
 cap. non est, de consuetud.
 in 6. & in Clem. vnica de
 de restitut. in integrum, Fe-
 lyn. in cap. cū dilectus, col.

penul. de accusat. latē Mar-
 fil. in l. 1. §. si quis dicatur,
 num. 24. ff. de quæstionib.
 Mascard. de probat. concl.
 88. vbi plura ex hoc infert.

5 Hinc agens vti Procura-
 tor debet probare manda-
 tum, vt latē per Mascard.
 de probat. conclus. 106. &
 conclus. 975. & ego ipse in
 decis. Curiz Archiepiscop.
 Neap. 179. par. 2. Vnde me-
 ritò Curia Archiepiscopa-
 lis iudicauit, quod oppo-
 nentes contra rescriptum,
 quod sit subreptitiū tenen-
 tur probare. Ego ipse trado
 in decis. Curiz 108. par. 1.
 & fuit dictum in vna Ciui-
 taten. Cōstitution. Capel-
 laniz 20. Februarij 1589.
 coram Seraph. Nouar. in d.
 Praxi elect. fori cit. q. 6. n. 8.
 in antiqua impressione, vbi
 etiam dicit, quod in facti
 contingentia interrogatus
 respondit, quod onus pro-
 bandi incumbat mulieri,
 quæ renunciavit hypothe-
 cæ agenti contra empto-
 rem bonorum mariti hypo-
 thecaria, quod marito non
 superfluerunt alia bona, de

Y y quibus

quibus sibi consuli possit, ut habetur per Castrés. qui dicit hoc habuisse in facto, in l. mæuia, S. fundus nu. 4. ff. solut. matr. quem refert, & sequitur Guttier. de iurament. confir. par. 1. cap. 1. num. 20. & sequen. & iuxta hanc opinionem, quod qui hæreditatem non adiuit intra tempus datum ad præsentandum, non potuit præsentare dictum in vna Aretina Capellaniæ 4. Iulij 1603. coram Illustrissimo Pamphilio.

SVMMARIVM.

- 1 *Aditio hæreditatis præsumitur ex possessione rei hæreditaria.*
- 2 *Solutio debiti hæreditarij arguit aditionem hæreditatis.*

ARGVMENTVM.

Vbi non apparet de aditione hæreditatis ad effectum præsentandi, ut hæres; ex quibus coniecturis præsumatur hæreditatis aditio.

RESOLVTIO CLXXVII.

Respondetur quod ex possessione rei hæreditariæ præsumitur aditio hæreditatis, quando non constat de alio legitimo titulo possidendi, latè Mantica de cōiect. ult. volun. lib. 12. num. 8. vbi vide tres limitationes, Surd. cōs. 456. n. 32. dato vero alio titulo possidendi, tunc ex possessione non infertur ad aditionem Vrsil. ad Afflict. decif. 372. num. 7. Mantica d. tit. 12. sub num. 8. vers. & hoc sanè, Peregr. conf. 93. in fine lib. 3. & fuit dictum in Romana aditionis hæreditatis 9. Nouemb. 1610. coram Penia, & in Anconitana censuum 30. Aprilis 1621. coram Buratto. Et nota quod non potest allegari titulus fideicomissi, nec potest capi propria autoritate; sed debet capi autoritate Iudicis, vel de manu hæredis, ut fuit dictum in Romana Casalis 1593. 16. Iunii, coram Mellino, & in Roma-

Romana de Marganis 13.

Ianuar. 1603. coram eodē,

Mantica de coniecturis vl-

tim. volunt. dicto lib. 12.

tit. 12. num. 11. Rota decis.

495. nu. 2. par. 1. in recent.

vbi dicitur hoc magis pro-

cedere, quando locatur res

vti propria, & cum assertio-

ne, quod ad ipsum res spe-

ctat.

- 2 Solutio debiti heredita-
rij adhuc arguit aditionē,
Menoeh. de præsumpt. lib.
4. præsumpt. 101. num. 80.
Mantica de coniect. vltim.
volunt. lib. 12. tit. 12. nu. 5.
nisi tamen debitum solutū
esset modicum, tunc non
argueret aditionem, La-
derch. Imol. cōf. 3. n. 5. vers.
quinimò Menoch. cōf. 772.
sub num. 12. ea ratione,
quia modica, & nihil equi-
perantur ex latē cumula-
tis, per Nouarim forens.
quæst. 37. lib. 1.

SVMMARIVM.

- 1 *Iuspatronatus an transeat
ad hæredes extraneos.*

ARGVMENTVM.

*An Iuspatronatus pertineat ad
hæredes extraneos.*

RESOLVTIO CLXXVIII.

Distingendum est, &
aut fundator reserua-
uit in limine fūdationis si-
bi, & descendantibus cum
dictione taxatiua, aut sim-
pliciter reseruauit. in primo
casu non trāsit ad hæredes
extraneos, vt censuit Rota
in vna Cremonen. Iurispā-
tronat. 21. Maij 1577. corā
Robusterio, vbi allegat An-
char. in cons. 81. idem tenet
Calderin. cons. 4. de Iurep.
Rocch. de Curt. relatus per
Lambert. cum quibus ipse
transit, de Iurepatron. lib. 1.
par. 2. q. 2. art. 3. fol. 122.
secūdum veterem impres-
sionem Cassador. decis. 1.
num. 3. de Iurepatronat. Pa-
ris. cons. 48. num. 12. lib. 4.
Curt. iun. cons. 257. nu. 2.
& cons. 323. num. 2. cum
seq. lib. 3. Dec. cons. 149.
num. 2. & in l. 2. num. 2. C.

Y y 2 de

de in iusvoc. & in l. feminae num. 42. vers. notandum tamen est, de regulis iur. Co-
 uar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 8. vers. 3. si proxime scripta considerentur, & latè Ferret. qui contra alios exemplo consulentes pro ista parte in cons. 131. nu. 9. in fine, cum pluribus sequentibus, vbi num. 13. in fine refert Rocch. de Curt. asserentem quod Anchar. & Calder. in istis cons. non habent contradictionem, quavis re vera Gem. cons. 45. num. 7. in fine, cum seq. teneat de directo contrarium, sed expressis apparet opin. Anchar. esse communem. In secundo vero casu transire ad hæredes extraneos voluere omnes supradicti citati DD.

SVMMARIVM.

1. *Iuspatronatus non transit in fideicommissarium, sed remanet pœnes hæredem.*
2. *Fideicommissarius potest cōsequi Iuspatronatus ius*

su testatoris, & cum licentia Episcopi.

1. *Iuspatronatus quando trāseat in fideicommissariū.*

ARGVMENTVM.

An Iuspatronatus pertineat ad hæredem fideicommissariū.

RESOLVTIO CLXXIX.

1. **I**uspatronatus non transit in fideicommissarium, cui restituta sit hæreditas; sed remanet pœnes hæredem, per textum in l. quia perinde, ff. ad Trebell. inducendo, prout ibi inducit, Alexand. in l. quamuis ff. ad Trebell. l. familiaria, & l. sequent. ff. de reg. & sumptib. fun. ita Bart. in dicta lege quia perinde, vbi Castrenf. & alij de commun. Rocch. de Curt. de iur. patron. verbo ipse, vel is à quo q. 9. de communi, Peregr. in tract. de fideicommiss. art. 6. nu. 37. etiam si tota hæreditas fuerit restituta, Garc. de benefic. par. 5. cap. 9. num. 17. & 18. & num. 20. de communi

ni testatur, & ita tenuit Ro-
ta in vna Aretina Cappel-
lania 1. Iunij 1584. coram
Bubalo, & Molina de Iust.
& Iur. tract. 2. disput. 188.
ad finem, latè Nouarius q.
forens. 146. num. 8. Couar.
var. resol. cap. 18. num. 8. &
in cap. Raynutius de testa-
ment. §. 9. num. 8. Emanuel. 1
Suarez. in Thesaur. recept.
sentent. verbo Patronatus
ius, Guttier. de tutelis, par. 2
3. cap. 29. num. 15. ex vo-
luntate tamen, & ex expressa
dispositione testatoris po-
2 test fideicommissarius con-
sequi Iuspatronat. acceden-
te tamen licetia Episcopi,
Lamber. d. q. 2. art. 3. ad fi-
nem, Garc. vbi supra nu. 19.
3 - Vbi autem fideicommit-
sum est factum Ecclesie, quo
casu nulla detrahatur quar-
ta Trebellianica, ex dictis
per Tiraquel. in tract. de
Pia causa, priuileg. 27. vbi plu-
res adducit Doctores, An-
gel. in summa in verbo le-
gatum, il 2. nu. 5. latè Crau.
de success. §. Trebellianica,
quaest. 6. aut quando à Te-
statore Trebellianicę dedu-

ctio est prohibita: tunc Ius-
patronatus transit in fidei-
commissarium, Lambert. de
Iur. patr. art. 35. q. 2. num. 8.
cuius opinio est sanè dubi-
tabilis.

SVMMARIVM.

*Clem. si plures de Iurepat.
limitatur, ut num. 3. 4.
5. 6. 7.*

*Heredes plures vnius pa-
troni dicuntur habere
vnam vocem.*

*Iuspatronatus in dubio po-
tius praesumitur heredi-
tarium, quam familiare.*

ARGVMENTVM.

*Vbi Iure hereditario succedi-
tur in Iurepatronatu, tunc
competit in capite, an vero
in stirpes.*

RESOLVTIO CLXXX.

1 **A** Nimaduertendum, q
in Iurepatronat^o suc-
ceditur in stirpes, & non
in capita, Clem. si plures de
Iurepatr. Nisi tamen le-
gatur,

- tur, vel donetur, Tiraq. de Iure primog. q. 36. n. 3. Rota dec. 251. n. 5. apud Farin. par. 1. recent. vbi intelligit de Iure patronatus hæreditario, Menoch. cõs. 316. nu. 16. Perez. l. 1. vers. monere iuuat tit. 6. lib. 1. Spin. in speculo testam. gl. 4. prin. num. 61. Gonzalez. super reg. 8. Cancell. gl. 45. n. 61. & Nos in Collectan. decif. par. 5. Collectan. 1733. & in decif. Curix Archiepiscop. Neapol. decif. 120. num. 1.
- 2 par. 2. & ita hæredes plures vnius patroni vnam tãtum vocem habere resoluunt, Azeued. l. 9. num. 9. tit. 6. lib. 1. cap. 1. num. 60.
- 3 Supra posita tamen conclusio recipit tres limitationes. Primo in Iurepatronat. Gentilitio, & familiari, quia succedunt descendentes, qui sunt de familia in capita, & non in stirpes etiam si sint hæredes, Rota decif. 251. num. 1. par. 1. in recentior. & quando dubitatur, an sit gentilitium læuiores sufficiunt probationes; cum agatur nõ de illius substantia, sed de pertinentia. ead. Rota dicta par. 1. decif. 675. num. 3. in fine, in dubio tamen præsumitur potius hæreditarium, quã gentilitiũ ead. Rota d. par. 1. dec. 675. n. 1. Iuspat. quãdo in stirpes, & quãdo in capita spectet ad successores, vide Rota d. par. 1. similiter illa regula, vt in Iurepatronatus succedatur in stirpes, & non in cap. limitatur, vt nõ procedat quando competit alicui, seu familiæ, vti ad vniuersos; tunc enim præsentatio fit per capita, non autẽ per stirpes, Lambert. 1. quæst. 2. primi libri, art. 25. num. 17. & nullam habet difficultatem, quando ad vnum tantum Collegiũ, seu ad familiam spectat, vel ad plures, qui tamen simul conueniunt ad præsentandum; non vt diuersa corpora, sed tãtum, vt vnum corpus, Abb. in cap. scriptam num. 6. de electione, & in cap. Pastoralis in fine prin. & Felyn. num. 6. vers. vbi duo corpora de rescript. benè, Caccialup. in l. omnes populi

populi num. 141. cum seq.
ff.de Iust. & Iure, ubi etiam
dicunt hoc scilicet, an ut
diuersa corpora, vel tan-
quam vnum cōueniant, di-
gnosci ex circumstantijs fa-
cti, quæ in hoc casu mul-
tum suadent huiusmodi Ius
patronatus competere cer-
tis familis non tanquam di-
uersis corporibus, sed tan-
quam vnū corpus sub no-
mine familiæ, & albergui
constituen. quæ omnia
habentur, apud Rotalem
decisionem in vna Tauri-
nen.Iurispatronatus 11.Iu-
nij 1595. coram Illustrissi-
mo Pamphilio.

6 Limitatur secundò, ut
procedat quando succedi-
tur Iure hæreditario; se-
cus si alio iure nēpè legati,
vel donationis: quia tunc si
legetur, vel donetur Iuspa-
tronatus familiæ omnes de
familia succedūt in capita,
& non in stirpes, ita Alex.
de Neuo conf.63. nu. 2. &
4. ex Bald. in l.2. sub nu.4.
C.de suis, & legitimis, idq;
tenuit Rota Rom. in vna
Regien.Prioratus, coram

Penia 13. Nouemb. 1601.
7 Limitatur tertio etiam,
ut procedat quando Iuspa-
tronat. pertinet ad singu-
los, vti singulos, non vti
vniuersos; si quidem quā-
do competit alicui Col-
legio, seu familiæ, ut vni-
uersis sit præsertatio per ca-
pita, & non per stirpes, ita
Lamber.de Iurepat. 2. part.
1. lib.25. art.1. quest.princ.
num.17. & sequitur Rota
Romana coram Pamphilio
in vna Staturien. Iurispatr.
11.Ian.1583. ubi ex conie-
cturis enumeratis fuit dictū
quoddam Iuspatron. com-
pete quatuor familijs, non
tanquam diuersis corpori-
bus, sed tanquā facientibus
unum corpus sub nomine
familiæ, & alias in una Burg.
Abb. 16.Iunij 1589. coram
Penia fuit resolutum in Iu-
repatr. succedi in stirpes, &
non in cap. nisi obseruantia
esset in contrarium.

S V M M A R I V M.

*Hæres impugnando testa-
mentum an amittat per-
tinentiam*

sinentiam Iurispatronatus.

ARGVMENTVM.

An haeres amictas pertinentiā Iurispatronatus si impugnet testamentum.

RESOLVTIO CLXXXI.

IN hac dubitatione pluries cum sequenti distinctione respondi, quod aut scilicet impugnatur tamquam falsum, & nullum, aut tanquam inofficiosum; nam impugnans testamentum tanquam nullum, puta quia non sit seruata sollemnitas iuris, non prohibetur postea petere Iurispatronatum, si re uera testamentum subsistit, l. penult. ff. de his, quib. ut indign. l. post legatum, ff. eod. tit. Aliud tamen est, quando impugnatur uoluntatē testatoris; nam tunc non poterit legatum petere, d. l. post legatum, & ibi glos. in uerbo conuenire: & ratio differentiae est, nam qui dicit sollemnitatē

deficere remittit se ad dispositionem iuris, cum hoc non dependeat à uoluntate sua, nec censetur impugnare testamentum, aut uoluntatem testatoris; unde non mirum si postea reperto testamento sollemni, non prohibeatur petere legatū, & approbare, quod uoluit testator quasi ex hoc non incidat in aliquam contrarietatem. Secus autem, quando dicit testamentum in officiosum, uel aliter iniquum, & excedens facultatem testatoris; nam tunc impugnant illius uoluntatem, & talis impugnatio dependet ab eius uoluntate, quia ipse posset approbare si uellet, scilicet tacendo: quare quidquid postea succedat, nō potest amplius petere legatum, quia petendo approbaret uoluntatem testatoris, quā tamen prius impugnauerat, & sic incideret in manifestam contrarietatem, quod non permittitur in l. post Patronatum, col. 2. post me d. uers. quæro de ratione, num. 4.

de his,

de his, quib. vt indign. Sal-
lyc. in l. alia causa, in princ.
C. eod. tit. Dec. conf. 116.
visis, quæ accurratissime, in
in final. verb. sicut ille, qui
dicit, Menoch. conf. 161.
nu. 18. & 19. lib. 2. Albenf.
conf. 16. nu. 3. quibus adde,
quod quis potest se funda-
re super eo, quod impugna-
uit, quando non impugnat
ipsum factum, sed sollempni-
tatem facti, Abb. in cap. ex
parte decani 33. nu. 5. col.
2. in fine, vers. nota quinto
de rescript. Butr. in cap. cū
olim, num. 19. in fin. vers.
sed quæro de vno, col. pe-
nult. in princip. de censib.
Dec. conf. 316. visis in fin.
Felyn. in cap. capituli 30.
nu. 9. de rescript. quasi tūc
impugnatio videatur facta
ad alium effectum, quā re-
spectu eius, super quo quis
se fundat; quo casu potest,
quis se fū dare ex eo, q̄ im-
pugnauit ius, in l. qui Romę
S. scia, n. 5. ff. de verb. oblig.

SUMMARIVM.

1 *Iuspatronatus transit ad*

*hæredem vniuersalem, &
non ad institutum in re
certa, num. 2.*

3 *Inuitatus in re certa habe-
tur loco legatarij, & n. 4.
licet lato vocabulo possit
haberi loco hæredis nu. 5.*

ARGVMENTVM.

*Pertinentia Iurispresentandi,
an transeat ad hæredem in-
stitutum in certa re.*

RESOLVTIO CLXXXIII.

IN casu occurrenti dixi
in instituto in re certa
non competere facultatem
presentandi; ratio colligi-
tur ex dictis communiter,
in cap. ex literis, de Iurepa-
tronat. vbi Iuspatronatus
transit ad hæredem vniuer-
salem, præsertim quando in
hereditate Iuspatronatus
consistit, cap. filijs 16. q. 7.
& est communis, secundū
Bar. in l. iusiurandi, S. quod
si liberti, ff. de operib. liber-
torum. hinc prouenit, quod
si Patronus decedat relicto
hærede vniuersali, & alio

Z z 2 hære-

2 hæredem instituto in æter-
ta, tunc ius patronatus gra-
fit ad hæredem vniuersalẽ
dumtaxat, per Doctrinam
Io. Andr. in cap. cum secu-
lũ, de iure patronatus, Card.
in rubrica eodem tit. q. 8.
late Barr. in d. l. si iusiuran-
dum, ff. de operib. libertorũ
quicquid Feder. de senis in
conf. 225. contrarium te-
neat, & ratio rationis col-
ligitur, ex l. quoties, C. de
hæredibus instituendis, vbi
3 institutus in re certa habe-
tur loco legatarij, & proin-
de cessat qualitas vniuersa-
litas, quod casu secundum
Bald. in conf. 91. vol. 1. quẽ
refert, & sequitur Ias. in
conf. 22. num. 6. & sequen-
cessat, pertinentia præsen-
tandi, vt in simili arguit
Manua. lib. 3. Compara-
tiorum cap. 34. Diaz. in re-
gula 349. & vide nonnulla
per Afflic. in decis. 38. &
facit adhuc decis. Ror. in
vna Maceraten. ius patro-
natus 15. Decembr. 1625.
honoram Illustrissimo Domi-
no meo Coccino, vbi fuit
dictum per hæc verba cum

Archiepiscopus fuerit, hæ-
res vniuersalis, ad ipsum
spectabat ius patronatus, nõ
autem ad Antonium insti-
tutum in re certa, Lambert.
de iure patron. lib. 4. par. 3.
quæst. 2. art. 16. num. 6. &
ad probationem prædi-
ctorum adducitur, Gratian.
lib. 2. discepcionum fo-
renf. cap. 275. vbi institut-
us in re certa habetur lo-
co legatarij, allegat rex. in
l. quoties, C. de hæredibus
instituendis, Menoch. de
adipisc. possess. remedio 4.
num. 132. Honded. conf.
83. nu. 28. vol. 1. Grass. va-
riar. sententiarum, §. hære-
ditas, quæst. 3. num. 7. vbi
hanc nuncupat cõmunem
& receptam omnium sen-
tentiam, quinimõ in casu-
bus in quibus institutus in
re certa posset dici hæres,
tamen illuderit ex lata im-
propria significatione, vt
pulchrẽ, & perbellẽ, Bald.
in cit. l. quoties, num. 7. &
ibidem Ias. num. 3. C. de
hæredibus instituendis, & in
casu nostro de quo sermo-
nẽ facimus, verba non sunt
accipien-

accipienda, et in casu agitur de excludendo hærede vniuersali; vnde strictissimè, & pro pie sumenda, est interpretatio, vt in proprijs terminis loquitur, Ruin. in conf. 1010. num. 3. lib. 3. post Bald. conf. 33. vol. 2. & idem Bald. in cap. prim. in princip. de success. feudi, late Dec. conf. 466. num. 1. & 9. & seq. & Gratian. vbi supra.

RESOLVTIO GLXXXIIII.

Respondetur qualitas item hereditariam adeo esse necessariam, vt Ius præsentandi hæredi, vt hæredi competat; vt hoc minime procedat hereditate repudiata: certissimi enim iuris est, vt si filius relictus, sit hæres, non poterit Ius patronatus acceptare, & hereditatem repudiare, Iason. in l. si quis in fund. vocabulo, §. 1. ff. de leg. 1. Card. in Clem. 2. quæst. 5. de Iure patron. & alij relati à Couar. libr. 2. variar. resolution. capit. 8. num. 6. & ratio est, vt supra dixi, quia qualitas hereditaria exigitur, vt Ius patronatus acquiratur, vt scribit Achil. de Grass. in decis. 9. de Iure patron. cuius tenor est. Ius patronatus competeat filiis, & successoribus, quo casu requiritur qualitas hæredis, ad not. in l. Gallus, §. quidam rectè, de liber. & posthum. Paris. conf. 48. vol. 3. Ideo tenuerunt Domini in vna

SVMMARIVM.

1. *Pertinentia præsentandi non competit hæredi repudiata hereditate.*
2. *Filius relictus hæres non potest Ius patronatus acceptare, & hereditatem repudiare.*
2. *Refertur decis. Achil. de Grass.*

ARGVMENTVM.

An pertinentia præsentandi competit hæredi repudiata hereditate.

Veliterna, coram me de
ann. 1549. in qua filius ces-
serat omne ius, quod habe-
bat in bonis, & hæreditate,
quod totum illud ius hæ-
reditarium transtulerat cū
vniuersitate, vt per Abb. in
cap. ex literis de Iurepatro-
natus, & Roch. de Curt.
eod. tit. in ver. vel is à quo
causam. habuit in 9. quæst.
vbi respondet ad l. quia per
inde, & l. si patroni, ad Tre-
bellian. propter quæ etiam
respondebatur ad vnum, quod
dicebatur, quod cum
esset hæres non poterat de-
finere esse hæres, l. sed sine,
S. sed quod Papinian. de
minor. quia respondebatur
per cessionem posse trans-
ferri.

Minus obstabat, quod ex
quo competeret ei tanquā
filio, & hæredi videbatur,
quod non posset transferri
in alium ex dictis, per Pa-
ris. vbi supra, & per l. stat
ius Florus, S. Cornelio Fe-
lici, de iure fisc. quia respo-
debant, quod iuueni ce-
dente cessionarius poterat,
tanquam Procurator, vt

iure cedentis, post autem
mortem eius disputatum,
esset cum alijs condescen-
dentibus.

SVMMARIUM.

*Pertinentia Iurispatrona-
tus, an possit auferri
per patronos successori-
bus, distinguatur.*

ARGVMENTVM.

*An pertinentia Iuris presen-
tandi possit tolli successori-
bus per prædecessores patro-
nos.*

RESOLVTIO GLXXXIV.

Respondeo distinguen-
do, quæ est Iuspa-
tronatus descendens ab ip-
so renunciante, & tunc cū
idem sit, qui illud fūdauit,
poterit illud etiam renun-
ciare in præiudicium filio-
rū, Achid. in cap. vnico, de
Iurepatr. lib. 6. Alex. conf.
13. nu. 20. lib. 5. Paris. conf.
22. lib. 1. quia primus ac-
quirens se per potestatem præ-
iudicare

iudicare vocatis in inuestitura, vt est communis opinio, de qua Clarus in §. emphiteusis, quæst. 19. recept. sentent. Ideoque pater primus acquirens emphiteusim potest filijs præiudicare alienando, vel renunciando, secundum Gabriel. cōcl. 2. de iure emphit. Cæpoll. conf. 37. num. 10. Afflict. decis. 112. num. 6. Caphal. conf. 468. num. 32. & conf. 608. num. 31. lib. 4. & testatur hanc esse magis communem opinionem, eadem ratione primus acquisite feudi potest filijs præiudicare secundum Iasonem cōmuniter receptum in l. 2. col. vlt. C. de iure emphit. Paris. conf. 98. nu. 12. Alex. conf. 12. lib. 1. Decius 390. Curt. sen. conf. 83. Afflict. d. decis. 112. Mastrill. decis. 56. & iuxta hanc opinionem testatur decisum Rota Lucens. 17. & 37. & ita pariter decisum testatur Caualer. in decis. 99.

Aut iuspatronatus non ab ipso patrono renunciare volente, sed à suis antena-

tis descendit, & transit ordine successiuo, & gradatim de vno in alium; quo casu prior in gradu sequentibus præiudicare non potest, glo. in l. peto, §. fratres, verbo ex familia, ff. de leg. 2. quæ ait, quod si res alienari prohibita, cunctis de familia consentientibus alienetur, possunt alij, qui postea nascuntur dictam alienationem reuocare, Guglielm. de Bened. in repet. d. cap. Ratinutius, verbo sobole, quem gestabant in vtero 49. de testam. Nicol. Boerius decis. 12. num. 4. Anchar. & Franch. in d. cap. vnico, de iure patron. lib. 6. Couarr. d. lib. 2. var. resolut. cap. 18. nu. 14. qui reprobatur Lambertinum contrarium tenentem. Ex quibus concluditur, quod hoc casu non potest iuspatron. renunciari in præiudicium vocatorum, & filiorum, quibus competit ex beneficio fundatoris, ex l. vnum ex familia, §. 1. ff. de leg. 2. ideoque successor dicti fundatoris non poterit alijs præiudicare,

care, per text. in l. dubius,
 & sin autem sub conditio-
 nibus, & in auth. res quas,
 C. communia deleg. & fid. 1
 commiss. & Nos ubi supra
 in d. Praxidegil. 216, & si
 in patr. competet domita-
 xat illis de parentela fun-
 datoris, tunc vnus de par-
 tela non potest illud renu-
 ciare extraneo, Card. consi-
 48. quo casu si quis par ad
 optionem suam de parentela,
 nunquam potest inquiri patro-
 nus, quia in dispositione
 hominis appellatione filij,
 non venit adoptivus, Ioan-
 nes in d. addit. ad specul. in
 success. in titul. in fin. titi-
 & quia verba debent intelli-
 gelli naturaliter, & pro-
 prie non ciuilitate, & fidei,
 l. ult. ubi Doct. C. de his
 qui ven. ex impio. & quia
 aliter verum esset nunquam
 parentela extingueretur in
 praiudicium Ecclesie eiusq;
 libertatis, quamuis contra-
 rium teneat, Lambert. ubi
 supra lib. 10. par. 2. quest. 1.
 art. 9. num. 12.

SVMMARIVM.

1. Aditio hereditatis non pre-
 sumitur etiam si esset op-
 lenta, vtrum. 3.

2. Aditio hereditatis est quid-
 am odiosum.

4. Filius non presumitur ad-
 misisse hereditatem pater-
 nam.

5. Hereditas aditur solo an-
 imo, non tamen presumitur
 adita absque aliqua con-
 iectura.

6. Hereditas non dicitur ad-
 dita, quod heres semel
 presentatur.

ARGVMENTVM.

An ex eo solam, quod heres se-
 mel presentatur, ex hoc cen-
 setur admisisse hereditatem
 ad effectum acquirendi per-
 sonam in presentandi.

RESOLVTIO GLXXXV.

Prima consideratione
 videbatur negandum;
 siquidem vulgatum est re-
 re axioma aditione heredi-
 titatis

ditatis non præsumi; sicut
responderunt Bald. in cōf.
224 super eodem lib. 2. Si-
gnorob. in cōf. 195. num. 4.
Roman. in cōf. 14. num. 2. Corni-
in cōf. 308. quæ. 1. 7. &
cōf. 337. num. 12. lib. 4. in
cōf. 77. col. 1. lib. 3. & cōf.
312. col. 2. lib. 4. Decius in 3
cōf. 441. num. 12. Crauet.
in cōf. 33. num. 2. in cōf.
197. nu. 4. & in cōf. 312. nu.
11. 3. & in cōf. 456. nu. 2.
Assignus in d. S. nec quis pu-
ret, num. 158. & Franchus
in decis. 66. num. 10. quam
sententiam probat, l. si pu-
pili. S. Iulianus, ff. de acq. 3
hæreditat. & cōf. 224. q.
tio, quia ad h. hæreditatem
est qd facti, l. pro hæred. ff.
acq. p. hæred. quod non præ-
sumitur, l. in bello, S. facta,
ff. de capt. & post l. reuer.
& Crau. in cōf. 967. nu. 20.
2. quod aditio hæreditatis est
quid odiosum, & ob id non 4
præsumitur. Quo circa,
qui asserit, aliquem adiuif-
se hæreditatem, probare de-
bet, l. necessarijs, ff. de acq.
hæred. & l. 1. C. si vt se ab
hæred. abst. in. & scribentes

post alios. Ias. in l. 1. S. vete-
res, num. 12. ff. de acq. pos-
sess. Crau. in cōf. 37. nu. 4.
in d. cōf. 197. col. 2. & cōf.
quib. consequens, & in cōf.
898. num. 2. 11. & Franchus
in d. dedis. 60. num. 10. &
in decis. 80. num. 8.

Et hæc quidem præsum-
ptio locum habet, etiam
quod hæreditas est opulen-
ta; nam adhuc non præsu-
mitur aditio; & si quando
aliqua erit coniectura adi-
tionis, facilius præsumatur,
quam quando opulenta nō
est. Ita declarando Corni-
in cōf. 312. lib. 3. & Crau.
cōf. 31. num. 1. & decidit
dilectus in d. cōf. 224. nu.
2. & cōf. 224. nu. 1. & cōf.
cōf. 8. & cōf. 224. nu. 1. & cōf.
ex cōf. 224. nu. 1. & cōf.
aditione multominus præ-
sumi, quando hæreditas est
damnosa.

Et præterea præsumptio
hæc locum habet, etiam in
filio, qui & si ob sui factum,
videatur ipso iure hæres pa-
tris, tamen non præsumi-
tur se ipsum hæreditati im-
miscuisse, nisi animum suū
decla-

declarauerit, se hæredem esse, hæreditatque se immiscuisse, l. 1. vbi gl. C. si vt ab hæred. se abstin. & in l. 1. C. de iure delib. & manifestius glo. in l. si cum dorem S. transgrediamur, ff. solut. matrim. vbi Bart. colum. 1. vers. quero, cui incumbit, & ibi Cast. num. 3. Alexan. num. 10. in fin. Tiraquel. in tra&. le. mort. satisfit le. vis. in 7. part. in 2. declaratio. nu. 8. qui Bald. Albericum, Barbatiam, & Iacobinum commemorauit, affirmauitque cum, qui asserit filium adiuisse, seu se immiscuuisse hæreditati paternæ, pbare id debere. Et illis accidit Dec. in conf. 652. num. 11. Rolan. in conf. 20. num. 17. lib. 1. Natta in conf. 140. nu. 3. & Crauetta in conf. 456. num. 2. in conf. 602. num. 9. in conf. 795. nu. 3.

5 Et facit ad comprobationum, quamuis solo animo possit adiri hæreditas, S. vlt. instit. de hæred. qualit. & differ. l. si quis extraneus, S. 1. de acquir. hæred. & l. legarit, eod. tit. & l. si auia,

C. de iur. delib. non tamen in dubio præsumitur adita, nam coniectura aditæ hæreditatis accipitur cum difficultate, & si alia capi possit, est accipiēda Signorol. de Homod. in cōs. 165. nu. 4. Bald. in conf. 234. vol. 2. Roman. in conf. 154. nu. 2. idemque scribit Crauet. in conf. 437. num. 1. & 14. cuius rei duplex ratio reddi potest. Prima est, quia cū in animo aditio hæreditatis consistat, vt proxime dictū fuit, intelligitur esse facti, l. bonæ fidei, de acq. rer. dem. & quod sit facti, manifestè probatur, in l. pro hærede de acq. hæred. factum autem non præsumitur, sed probari debet, l. 1. C. de probat. cū concord. & hanc ipsam opinionē tradit Bald. in conf. 437. num. 2. vol. 3. & alibi, & Dec. in cōs. 442. num. 15. & 16. & conf. 652. nu. 9. & infra. Secunda ratio est, quia aditio hæreditatis potest hæredi graue præiudicium inferre, cum esset implicitus omnibus oneribus hæreditarijs, l. si in

in testam. in fin. ff. si quis
omiss. caus. testamen. l. filio
pater, de legat. 1. quam ra-
tionem sensit Alciat. in l.
si actionem, nu. 5. & 6. C.
de testam. Vnde etiam si
quis agat tanquam hæres,
debet probare se hæredem
esse, licet non opponatur,
Dec. in cons. 61. nu. 1. vers.
vnde ille, qui agit, & hoc
quidē in iure nostro est in-
dubitatum, vt non præsu-
matur quisque adiuisse hæ-
reditatem, sed probari de-
beat, vt manifestè colligi-
tur, ex l. 2. & 3. de interrog.
actio. vbi etiā dicitur pro-
bationem aditæ hæredita-
tis plerumque difficilem
esse, quod Bart. etiam tra-
dit, in l. is potest num. 14. &
infra de acq. hæred. & Bald.
in cons. 273. num. 8. vol. 1.
& cons. 31. in fin. & in cōf.
223. vol. & in cons. 384.
num. 2. in fin. vol. 3. & in
437. num. 2. eod. volum. 3,
& huiusmodi probatio de-
bet esse certa, iuxta cap. in
præsentia, de probatio, & l.
nō hoc, C. vnde legit. alio-
quin non esset difficilis, cō-

tra d. l. 3. de interrog. actio
& quod aditio debeat plenè
probari, tradit Dec. in cōf.
445. num. 52. in fin. & 53:
& quod probatio aditæ he-
reditatis debeat esse cōclu-
dens, scribit Crauet. in cōf.
33. num. 2. & in cons. 37.
nu. 4. & in cons. 312. nu. 3.
vers. 5. In dubio autem ex
actu, qui potest habere du-
plicem sensum, aditio non
inducitur, l. si pupillus, alias
incipit Iulianus, §. ult. de
acquir. hæred. per quam
Roma. ita inquit in d. cons.
154. nu. 2. & quæ fieri pos-
sunt ab eo, qui deliberat, de
adeunda, vel omittenda he-
red. nunquam inducūt adi-
tionem, Bald. in l. 1. ad fin.
vers. ult. ff. de cond. ob cau.
idemque scribit Bald. in
in cons. 224. vol. 2. dicens
si est talis actus, qui fieri du-
plici modo possit, ab eo sci-
licet, qui sit hæres, & ab eo,
q. nō sit hæres; in dubio nō
præsumitur quis adire, per
d. l. 1. §. sed si patendi, ff. de
cond. ob caus.

6 Ex quibus omnibus in-
facti contingentia dixi hæ-

A a a redi-

hæreditatem non præsumi aditam ex eo solum, quod quis aliquando visus fuit præsentare. & ratio, quæ me mouit, erat, quod quavis aditio hæreditatis ex gestis, & factis præsumatur, secundum Bald. in cõf. 22. vol. 1. Est enim certum hominis volûtatem ita declarari factis, quemadmodû & verbis, l. Paulus responderat. ff. de rem rat. habe, & scripserunt post alios, Socc. iun. in cõf. 98. nu. 13. lib. 1. & cõf. 61. num. 36. lib. 2. Crauet. in cõf. 91. nu. 10. & in cõf. 204. num. 11. in specie idem Crauet. in cõf. 348. num. 4. Porro hic qui voluntatem suam facto aliquo declarat, pro hærede gerere propriè dicitur, si sicuti scripsit Duarenus in Commenta. de acq. hæred. in tit. Quomodo hæreditas acquiratur colû. 1. adducto textu l. pro hærede, & l. gerit, ff. de acq. hæred. & S. vlt. in instit. de hæred. quailt. & differen. Est autem hic obseruandum, non omnia facta coniuncturam aditæ hæ-

reditatis facere, sed illa tantû quæ citra ius, & nomen hæredis fieri non possunt, d. l. pro hærede, S. Paphinianus, & d. S. vlt. & tradunt Bald. in l. gerit, nu. 19. ff. de acq. hæred. & l. in cõf. 112. num. 2. lib. 4. Et manifestum scriptum reliquit, Bald. in l. potuit, num. 15. C. de iure delib. aditionem hæreditatis inferri solum ex facto necessario, vel verisimili, non autem ex non necessario, & non probabili.

SVMMARIVM.

- 1 *Ius patronatus transit de uno in alium per donationem.*
- 2 *Ius patronatus transferatur per donationem factâ à patrono cum Episcopi consensu.*
- 3 *Consensus Episcopi potest interfuenire post donationem, & mortem donâtis.*

ARGVMENTVM.

De tertia specie pertinentia à quæ

quæ est, & acquiritur titulo donationis.

RESOLVTIO CLXXXVI.

I Vs patronatus transit etiam de vno in alium per donationem. *Gloss. in cap. piæ mētis* 16. quæst. 7. *Doct. in rubr. & in cap. cum seculum, de iurepatr. & est text. in cap. ex insinuatione, vbi Gloss. in verbo, liberaliter, & in cap. nullus de iurepatr. & hæc esse communem opinionem testatur Lambertinus de iurepatr. lib. 1. parte secunda quæst. 4. art. 1. Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 146. num. 4. Transfertur autem iuspatronatus per donationem factam à patrono cum Episcopi consensu, *Zecchius de benef. & pens. cap. 12. num. 8. Mantica. decis. 86. num. 5. alias absque dicto consensu non valet, Card. Seraph. decis. 884. num. 1. de quo consensu habetur in cap. præterea il 2. de iurepatr. & Lambert, vbi sup. art. 2. An**

notat. ad decis. Ludouisi, deinde Sanctissimi Gregorij XV. decis. 420. num. 7. & satis est, quod dictus consensus post interueniat. Mantica ibidem. etiam post mortem donantis, Rota decis. 337. num. 7. par. 2. in recentioribus apud Farinacium, & tali tempore dictus consensus præstitus est adeò validus, quod præsentatus à donatione præferatur præsentato ab hærede donantis. Put. decis. 16. n. 2. lib. 2. Capanil. in diuersiur. canon. rubr. 11. cap. 13. num. 372. Barbof. de off. & pot. Episc. part. 3. allegat. 71. num. 32.

SVMMARIVM.

- 1 *Iuspatronatus non potest donari absq. consensu Ordinarij.*
- 2 *Donatio Iuspatronatus facta absque consensu Ordinarij non abdicat Ius à donante.*
- 3 *Consensus Ordinarij præsumitur ex lapsu 30. annorum.*

Aaa 2 4 Con-

- 4 *Consensus tacitus quando sufficiat*

ARGVMENTVM.

Donatio Iurispatronatus absq. consensu Ordinarij an abdicet ius à Donante itaut non valeat presentare.

RESOLVTIO CLXXXVII.

- 1 **I**urispatronatus donari nõ potest absque consensu Ordinarij, vltra alibi allegata, tradunt Mantica. dec. 86. num. 6. Rota decis. 337. num. 5. par. 2. in recent. vbi plures cumulantur, & si fiat
2 donatio sine consensu Ordinarij nullum ius est abdicatum à donante, & ideo potest donans presentare non obstante donatione à se facta Rota d. dec. 337. sub num. 7. item etiam potest cum consensu Ordinarij alteri donare non obstante prima donatione iã facta sine consensu Ordinarij. Mantica. d. decis. 86. sub
3 num. 6. Verum iste consensus Ordinarij præsumitur ex lapsu temporis 30. an-

4 norum iuncta obseruantia Rota decis. 497. nu. 3. p. 1. diuersi. & decis. 707. num. 1. par. 1. in recent. itẽ sufficit consensus tacitus Ordinarij, quĩ satis colligitur ex præstationibus per ipsum admissis, vt fuit dictum in Aquen. Iurispatronatus coram Cardinali Lancellotto impressa penes Marcheside commiss. tom. 1. fol. 454. neque enim est necessarius consensus in ipso actu donationis, sed sufficit, interueniat post quodcumque. Rota decis. 17. iurispatr. in antiq. Mantica. dec. 86. n. 7. & fuit dictum in Tudert. Parochial. 9. Aprilis 1612. coram Vbaldo, & in Piëtina Iurispatr. 13. Martij 1609. coram Illustriss. D. Coccino Decano; imò etiã post mortẽ donantis potest Episcopus suo cõsensu cõfirmare donationem. Rota. dec. fin. de iurepar. in antiq. & d. dec. 337. n. 7. par. 2. in recent. vbi dicitur posse confirmare donationem in præiudicium hæredis donatoris.

SV M.

SVMMARIVM.

- 1 *Per augmentum dotis nõ potest acquiri Iuspatronatus, & quid in egregia ditatione.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi an cõpetat ei, qui ex augmento dotis quasiuit Iuspatronat.

RESOLVTIO CLXXXVIII.

- 1 **R**espondetur negativè siquidem verior est opinio, quod ex augmento dotis nõ acquiratur iuspatronatus; tunc enim dicitur dari potius, quàm dotari Ecclesia, quæ tanquam libera non est redigenda in servitutem ex solo augmento dotis glos. in C. piæ mentis 17. q. 7. in verb. piæ ad med. vers. si quis autem post consecrationem. ideo ad effectum prædictum necesse erit Ecclesiam totam suam dotem amisisse, & eidem novam dotem dari, Rocc. de iurepat. in verb. & dotavit q. 3. num 5.

fol. 24. vbi quod ita est tenendum. quid quid Abb. & Hostien. contrarium sequantur, Bero. cons. 4. num. 26. lib. 1. Rot. coram Card. Millino Lunen. Sarzanen. Beneficij 5. Iulij 1599. & per R. P. D. Littā Campsen. Iurispatronatus 3. Decembris 1604. & quod nova, requiratur dotis cõstitutio, vel totalis restauratio ipsius Ecclesiæ fuditus dirutæ fuit decisum per eandem, Rotam coram Sanctiss. in in causa Lucan. Deeanatus 22. Martij 1577. & per Cardin. Blanchett. Perusina de consin. 3. Decēbris 1576. ita vt Ecclesia egeat nova consecratione, vel novadote Rocc. de iurepat. in verb construxi num. 12. q. 8. fol. 32. Rota per R. P. D. Litt. in d. caus. Campsen. Iurispatronatus 3. Decembris 1604. quid quid alias ex causa ditationis egregiæ possit constitui Iuspatronatus in Ecclesia in ope, & modici redditus iuxta cõs. Abb. 28. lib. 2. de quo per Menoch. cõl. 90. n. 28. lib. 1.

Sic

Sic in terminis dicit Flamin Parilius de confidentia quæst. 28. num. 240. ad finem vers. & illa verba, posita, quod præfata verba, aliasq; secundum Iuris dispositionem includūt probationē constructionis Gózal glos. 18. num. 53. & Latissimè Gratian. lib. 1. discept. Forens. cap. 177. num. 24. & seq. vbi plura ad hoc propositum, concedit Barbosa. de potest. Episcop. allegat. 70. num. 15. & seq. cum alijs per nos adductis in Praxi variar. resolut. q. 272. vbi tractauimus non posse Episcopum erigere Iuspatronatus ex augmento dotis, ad quod vide bonam Rotæ decisionem in vna firmana Iuspatronatus 21 Februarij 1614. coram Reuerendis. D. meo Coccino Rot. Decano apud Farin. p. 2. to. i. dec. 521

Aduertendum est tamen, quòd in donatione facta compatrono non est necessarius iste consensus Ordinarij Achil. decis. 19. nu. 2. de Iurepatr. Verall.

SVMMARIVM.

Vicarius non præstat consensum donationi Iurispatronatus absque speciali mandato Episcopi, idemque de Vicario Capitulari. nu. 2.

Vicarius non præstat consensum dictum consensum, etiam absente Episcopo, Mandatum Ordinarij quipræsumatur ex cursu 30. annorum,

ARGVMENTVM.

Donatio Iurispatronatus facta cum consensu Vicarij an suffragetur ad acquirendam pertinentiam præsentandi,

RESOLVTIO CLXXXIX.

Vicarius nõ potest talem præstare consensum, nisi ad hoc ab Episcopo habeat speciale mandatum, & fuit dictum in Lucana Iurispatronatus 21. Iunij 1602. coram Illustriss. Card. Millino, quod procedit

dit etiam in Vicario Capitulari, & fuit dictum in Compostellana Parochialis 15. Martij 1602. coram Cardin. Lancellotto, licet Vicarij consensus etiam sine speciali Episcopi mandato præsumitur coloratus. Mohedan. decis. 10. de rest. spol. & præstat titulum ad præscribendum, vt fuit dictum in Salernitana S. Nicolai 9. Iunij 1589. coram Seraph. & 37. Nouembris 1589. coram Mantica Garc. in tract. de Benef. par. 5. c. 9. num. 76. Rota decis. 337. num. 1. par. 2. in recent. apud Farinac. & quod consensus iste requisitus in donatione Iurispatronatus requiritur, quod sit ipsiusmet Episcopi, & non sufficeret consensus Vicarij, nisi ille speciale mandatum ab Episcopo habeat, Garc. de benef. par. 5. cap. 9. num. 76. & 77. Rota decis. 337. n. 5. par. 2. & decis. 576. num. 1. par. 1. plenè fuit dictum in Lucana Iurispatronatus 30 Ianuarij 1614. coram Manzanedo. Ampliatur, vt nec

etiam in casu absentia Episcopi Vicarius possit præstare huiusmodi cōsensum, Ferret. cons. 347. num. 17. vers. nec obstat, Rot. dict. decis. nu. 5. Ampliatur secundò, vt nec etiam valeret consuetudo in contrarium, Ferret. cons. 345. n. 5. & seq. & Rota sequuta fuit decis. 576. sub nu. 3. par. 1. vbi etiam dicitur, quod in omnem euentum talis cōsuetudo esset contra Ius, & ideò deberet esse, vel quadragenaria, vel immemorabilis; Ampliatur tertio, vt nō præsumatur mandatum in Vicario ex lapsu longi temporis, nisi sit renunciatum, vt fuit dictum in dicta Lucana Iurispatronatus 31. Ianuarij, quod tamen apud me non transit absque difficultate, cum mandatum speciale Vicarij regulariter probetur ex lapsu longi temporis, iuncta obseruantia, Rot. decis. 231. num. 9. & 10. par. 4. & videmus præsumi beneplacitum Apostolicum, etiam non sit seruatum, imò plus dici-

dicatur in d. decis. Lucana, quod licet alias consensus Ordinarij præsumatur ex lapsu 30. annorum, hoc non procedat si exhiberetur consensus Vicarij, quia ista exhibitio consensus invalidi excludit præsumptionem consensus validi.

SVMMARIVM.

- I** Consensus Ordinarij, an præsumatur interuenisse ex assertione donantis.

ARGVMENTVM.

An ex assertione donantis præsumatur consensus Ordinarij in donatione Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXG.

- I** **R**espondeo cum decis. Rotæ in vna Pientina Iurispatronatus 13. Martij 1609. coram D. meo Illustrissimo Coccino, cuius tenor est. Fuit per Dominos resolutum Iurispatronatus non spectare ad Dominos

de Cacciacomitibus cum olim Bartholomæus à quoristi descendit donauerit illud Iulio de Albertis, eiusque heredibus, & successoribus, qui est vnus ex modis acquirendi Iurispatronatus cap. illud, de Iurepat. cap. vnic. eodem tit. in 6. Verall. decis. 287. par. 1. Lamberjin. de Iurepat. lib. 1. par. 2. quæst. 1. art. 1. num. 2. & quæst. 4. artic. 1. fol. 149. Rota decis. vltim. de Iurepat. in antiq. & quauis ad hunc effectum requiratur consensus Ordinarij, ut in dictis iuribus; tamen de eo satis videbatur hinc constare ex assertione donationis, qua concurrentibus adminiculis probat etiam, quod sit inter personas prohibitas, ut latè per Tiraguell. in l. si vnquam, in verbo donatione largitus n. 102. C. de reuocand. donat. Achill. decis. 1. de confess. ista autem non est nuda assertio, sed interuenit etiam nominatio Notarij, qui de dicta licentiâ fuit rogatus, & iuramentum ibi impetrauit licentiâ ab Ordinario Episcopopo

po Pientia, prout constat per publicum instrumentum manu Ser. Antonij Roselli; et infra cum licentia dicti D. Ordinarij de qua in d. Instrumento. & inferius iurauit d. Bartholom. tactis, &c. omnia, & singula fuisse vera: unde censetur iurasse, verum etiam esse consensum fuisse habitum ab Ordinario, quia d. clausula omnia, & singula in fine posita, refertur etiam ad enunciata, Alexand. conf. 17. num. 2. lib. 3. Ruin. conf. 137. nu. 6. lib. 1. & conf. 103. num. 11. lib. 4. Paris. conf. 97. nu. 91. lib. 1. Crescent. decis. 1. de fide instrument. concurrat etiā lapsus 36. annorum, qui si esset cum obseruantia, cessaret omnis difficultas: sed cum nunquam beneficium in isto tempore vacauerit, negari non potest, quin iste lapsus inseruiat pro adminiculo concurrat insuper admissio scripturarum Notarij qui de dicto consensu fuit rogatus, & insuper considerabant DD. non esse verisimile, quod dicta assertio

fuiſſet facta si verè consensus nō interuenisset; cū nō possit excogitari causa, ex qua voluerit donans mentiri; cū consensus Episcopi in donatione Iurispatr. non sit necessarius ad donationem, seu contractum donationis, sed ad translationē Iurispatronatus in donatarium, cum contractus possit fieri in praesentium donantis cum disponas de Iure suo; sed non translatione Iurispatronatus, in qua requiritur consensus Episcopi, Rota decis. ultima, nu. 5. vers. item nō est necessarius de Iure patronatus in antiquis, Rocch. eodem tractas in verbo ipse, vel eis nu. 31. Aduerſe tamen hic dicitur, quod consensus Episcopi ante, vel post donationem potest interuenire, Rota d. decis. ultima, Rocch. in verbo pro eo num. 9. & est decis. Phan. 20. & propterea potuisse donatarium post donationem impetrare huiusmodi consensum, qui de facili concedi solet, maxime cum non fuerit donatum potentiori.

SV. M. MARIVM.

1. *Reuocatio non est permiffa quando res nō est integra*
2. *Beneficium vni collatum non potest auferri, & concedi alteri.*
3. *Habens priorem titulum præfertur, maxime in spiritualibus, num. 4.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentādi quæſita alicui familia ratione donationis, an amittatur dando alteri familia.

RESOLVTIO CXCI.

1. **R**espondetur negativè si quidem quando res non est integra, puta quia iam alteri ius quæſitū eſſet, reuocatio non est permiffa l. partem §. fin. in fine, ff. quemadmodum ſcriptus amittatur, lal. in §. Flavius de verb. oblig. n. 9. maxime accedente inueſtitura, & conſeſſione facta per Principem, quia etiam ſine traditione iſto caſu dominium transfertur Bald. poſt Andream de Iſernia in

cap. 1. quæſit inueſtitura, Matth. de Afflic. in deciſ. Neapol. 299. num. 14. & 20. & plurib. ſeqq. Io. And. in cap. olim, de verb. ſignif. Ludou. Roman. in cōſ. 298. num. 2. vbi in ſpecie dicitur
 2. Papam beneficium vacans ſi prius dederit vni, & de-
 mum alteri, præferri primū, Marſil. in ſingul. 82. volo
 tibi, hoc idem voluit laſon. in l. Ciuitas nu. 6. ff. ſi cert-
 peratur, & Cardinales ſūt
 Principes, hinc crimen læ-
 ſæ maiestatis committere
 dicitur, qui Cardinalem of-
 fendit, cap. felicis, de poen.
 in 6. notatur in Clem. 1. de
 poen. Martin. Laud. de Car-
 dinal. §. 7. §. 40. & plenè
 per Anton. Corſetum. in
 tract. de præſtant. Cardi-
 naliū per totum. Et cum
 ſumus in ſpiritualibus ille
 præfertur, qui habet prio-
 rem titulum, non autem
 qui habuit priorem poſſeſ-
 ſionem, vt limitādo l. quo-
 ties, C. de rei vendic. dicit
 Io. Andr. in cap. contine-
 batur, extra de his, quæ
 ſunt à Prælatiſ, dicens,
 quod

quod quando sunt duæ
ordinationes factæ ab Ec-
clesia, vel ecclesiastica
persona; præfertur qui prio-
rem habet titulū, arg. cap.
cū inter, il 3. extra de elect.
& cap. cum autem, de iure
patr. & voluit Ludou. Ro-
man. in d. conf. 298. nu. 3.
& est ratio, quia persona
Ecclesiastica non potest va-
riare, vt dicit Glos. in d. c.
cum autem; quamquam

Roman. in conf. 298. alias
reddat rationes, tamen su-
pradictā Glosam probat Io.
Paul. Lancell. instit. Cano-
nic. lib. 1. tit. de institut.
& iurepatr. §. sunt autem.
& quod in spiritualibus
semper præferatur titulus
prior, Bald. in d. l. quoties
opposit. 4. Salicet. oppos.
5. & Paul. de Castr. Portius
in tract. conclus. lib. 2. Re-
gul. 40. limit. 6.

De Quarta specie pertinentiæ ex Titulo yniuersali.

SVMMARIVM.

- 1 Iuspatronatus transit cum
vniuersitate bonorū absq.
Episcopi consensu.
- 2 Iuspatronatus cōsistens in
Castro in dōtem dato ma-
rito, transit ad eum.
- 3 Iuspatronatus transit in
conductorem Castri.
- 4 Iuspatronatus Cappellæ exi-
stētis intus fundum ven-
ditum, transferitur ad em-
ptorem fundi.
- 5 Curator hereditatis iacen-
tis potest præsentare ad
beneficiū Iurispatronat⁹.

- 6 Iuspatronatus transit ad
usufructuarium bonorū.
- 7 Castro sequestrato, in quo
reperitur Iuspatronatus,
ad quē spectat præsentatio

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus Castro annexū
vel fundo, illis alienatis ad
quem spectet præsentatio;
quidue eis sequestratis, vel
hereditate iacente.

RESOLVTIO CXCI.

Transit quidem Iuspa-
tronatus cum vniuer-
Bbb 2 sita

fitate bonorum, iuxta textum in cap. ex literis, de iure patronatus. ita ut ius patronatus consistens in aliqua vniuersitate bonorū 3 etiam temporalium, transit bonis venditis permutatis, vel aliter alienatis in acquisite rem absque Episcopi approbatione Couar. variar. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 8. Menoch. cons. 90. num. 118. Molin. de iust. & iur. disp. 620. num. 6. tract. 2. Azor. instit. moral. par. 2. lib. 6. c. 20. q. 8. Card. Tusc. conclus. 612. in fine. lit. I.

2. Vnde infertur, quod ius patronatus consistens in aliqua Villa, vel Castro dato in dotem; cum ea Villa, seu Castro transire in maritum, ut per Palat. in repet. cap. per vestras, de donat. inter virum §. 43. à princ. Baet. de decima tutorum, capit. 23. num. 19. & in tract. de meliorand. filiabus, cap. 26. num. 1. Tiracuell. post leges connub. Glos. 9. num. 7. Molin. de primog. lib. 1. cap. 24. nu. 3. Menoch. cons. 66. num. 27.

Barbos. in l. diuortio, §. si vir, num. 55. cum seqq. ff. solut. matr. Mantica. decis. 140. num. 2. & 13.

Item infertur in conductore Castri, aut Villæ, vbi est ius patronatus illud transire, quod & clarè annuere videtur text. in d. c. ex literis, dum ait ius patronatus transire in conductorem Villæ datæ ad firmam; verum in explicando an hoc solum procedat in conductore ad longum tempus, an etiam in illa, quæ ad medicum fit, mire variant Doctores. Nam Abbas ibi n. 5. sub distinctione rem componit dicens illationem procedere vbi locatio ad longum tempus facta cernitur; ex aduerso verò aduersa per Doctores contrariam tenentes si ad modicum sequitur Caballin. milleloq. 145. incip. Ius præsentandi, num. 3. par. 1. Spin. in speculo testam. Glos. 4. nu. 119. Cened. ad Decretal. collect. 5. num. 10. Palat. in repet. cap. per vestras §. 43. col. 3. licet sint alij qui absolu-

solutè tenuerint. Iuspatronatus annexum Villæ, vel Castro in his terminis trāsire solummodo cum datur in emphiteusim, vel feudū, cuius opinionis author est Castr. conf. 262. Venerabilis vir vol. 2. vbi num. 2. asserit text. procedere vbi 4 translatum est vtile dominium, scilicet cum datur in emphiteusim, vel in feudū; explicās illud verbum ad cōfirmam; de emphiteusi, & hæc Pauli de Castro opinio iudicatur communis teste Roch. in tract. de Iurepatron. verbo ipse, vel is à quo in 26. quæst. propè num. 58. & Lambertin. in simili tract. art. 2. quæst. 8. princ. par. 1. lib. 1. Ludeu. tom. 3. commun. opinion. sub tit. de Iurepatr. cōclus. vnic. vers. acquiritur etiam pagin. 534. col. 2. Nouarius lib. 1. quæst. for. cap. 146. sub num. 5. vbi etiam nu. 2. dixit, quòd hæreditate vendita, in qua consistit Iuspatronatus, in emptorē illud trāsire, vt etiam ultra alios notarunt ante eum Molin.

de primogen. lib. 1. cap. 24. nu. 25. Gratian. regul. 341. num. 5. Achil. de Grassi. decis. 9. de Iurepatr. Salazar. de vsu, & consuet. cap. 12. num. 7. Gregor. Humad. in l. 8. tit. 15. par. 1. & reliqui per eum citati.

Sic etiam in fundo vendito, in quo existit Iuspatronatus in Cappella intus illum ædificata; venditum, & translatum præsumitur pariter ipsū Iuspatronatus Berous in d. cap. ex literis conclus. vltima, & alij plures, quos allegat Campanil. in diuers. iur. canon. Rubr. 1. cap. 23. num. 255. idem dicit in palatio vendito, maximè si aditus ad Cappellam nō pateat aliūde, quam per illud, vt per Zabarell. in cap. cum secūdum vers. idem dico de Iurepatr. Boer. decis. 322. in fine, Bertazzol. de clausul. instrument. claus. 26. Glos. 13. sub num. 3. Lamber. de Iurepatr. lib. 1. p. 2. quæst. 5. princip. artic. 18. quidquid contrarium voluerint Innocent. Io. Andreas, & Hostiens.

ſtientiſ. in d. cap. ex literis, Ludou. conſul. 42. verſ. declaratur ſeprimor. cum contra ipſos ſit verior & communior opinio.

5. Quæ conſuſio eſt vera, etiam ſi hæreditas iaceat, cū curator hæreditatis iacentis poſſit præſentare ad beneficium Iuſpatronatus dictæ hæreditatis, vt diximus deciſ. Cur. Archiepiſ. 11. par. 1. & proſequitur Campanil. in diuerſ. lur. canon. d. c. 13. num. 360.

6. Item inferitur Iuſpatronatus in fruſtuarium vniuerſitatis bonorum trãſſire, vt per Roch. de Iurep. in verbo ipſe, vel is à quo inquæſt. 28. à num. 62. Molin. de primog. dict. cap. 24. num. 3. Spin. de teſtam. gloſ. 4. num. 113. Menoch. conſ. 66. num. 26. Cened. collect. 5. nu. 5. Campanil. dicto cap. 13.

7. Item inferitur Villa, vel Caſtro, vel bonis ſequeſtratis, in quibus conſiſtit Iuſpatronatus, ſi durante ſequeſtro vacauerit beneficium, cuius electio, vel

præſentatio ad ſequeſtratam Villam, vel Caſtrum pertinebat; ſequeſtrem ad illud beneficium vacans eligere, vel præſentare poſſe, vt poſt alios Azor. inſtitut. moral. p. 2. lib. 6. c. 25. q. 17. Reginal. in Praxi foripoen. lib. 30. tract. 3. n. 245. Campanil. d. c. 13. n. 360. Barboſ. in tract. de offic. & poteſtati. Epife. p. 3. allegat. 71. u. 39. ea ratione quia poſſeſſione regulariter habet ſequeſter

SVMMARIVM.

Præſentans ad Iuſpatronatus hereditarium præſumitur feciſſe vti hæres ſi erat in gradu ſucceſſibili. Descendentiam non tenetur probare ille, qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi.

ARGVMENTVM.

An præſentans ad Iuſpatronatus hereditarium, præſumatur feciſſe vti hæres ſi erat in gradu ſucceſſibili.

RE-

RESOLVTIO CXCIII.

Respondeo pro affirmatiua ex decif. Rotæ in vna Lauden, Cappel-
lania 9. Maij 1616, coram
Caualerio, cuiusgenor est;
Die 26. Februarij præteriti
in disputatione dubij an cō-
staret de descendencia illorū,
qui ad Cappelkaniā, de qua
agitur præsentauerunt; hinc
inde resolutum fuit probari
descendentiam eorum, qui
præsentauerunt Ioannem
Franciscum Medicem, &
reſeruatū, ut de alijs in
dubio contentis, videretur,
ideo dubitatum fuit, an con-
staret de descendencia eorum
qui præsentauerunt D. Cal-
listum Conradum, quod du-
bium pariter affirmatiue re-
solutū fuit, præsentatio enim
Callisti facta fuit à Ioanne
Paulo, & Fabritio de Cor-
radis, Alexandro, & Iu-
lio de Bocconibus, Ludouico,
& Ioan. Baptista Fratribus
de Villanoua, & ab alijs
eiusdem familie.

Quoad Ioannem Paulum

& Fabritium de Corradis
præsentantes dicebatur suf-
ficienter probari eorum de-
scendentiam ab Alexandro,
qui fuit filius quondam
Guerrini, qui ultimo loco
præsentauit de anno 1585.
ex responsione partis ad po-
sitionem, in qua dixit Guer-
rinum fuisse ipsorum auum
paternum.

Nec obstare visum fuit,
quod negaretur qualitas he-
reditaria, nempe quod Ioa-
nes Paulus, & Fabritius
fuerint heredes Guerrini sui
patris, quia fuit responsum
sufficere, quod præsentantes,
de tempore præsentationis
fuerint nepotes, & sic in gra-
du suoſſibili absq. eo, quod
probaretur adiuisse heredi-
tatem; quia cum Iuripatro-
natus sit de sui natura here-
ditarium, non est probanda
qualitas hereditaria; sed
probata descēdencia in gra-
du ſuoſſibili eo ipso, quod
quis præsentat, dicitur adi-
uisse, & se immiscuisse in
hereditate; cum actus præ-
ſentationis in patronatu he-
reditario citra ius, & nomen
here-

*haredis fieri non possit, ut
fuit dictum in Auerfana.
Iurispatronatus, seu Bene-
ficij 23. Iunij 1603. coram
Litta, & in eadem 15. Mar-
tij 1610. coram R.P.D. Pi-
rouano.*

*Quoad Alexandrum, &
Iulium fratres de Bucconi-
bus, qui pariter presentaue-
runt de dicto anno 1555. me-
diante speciali Procuratore;
Domini dixerunt non fuisse
necessariam aliam probatio-
nem, quia cum essent in
quasi possessione presenta-
di releuantur ab onere pro-
bandi descendentiā, Card.
Seraph. decis. 1334. nu. 8.
& fuit dictum in Baren. Be-
neficij 18. Martij 1613.
coram R.P.D. Vbaldo.*

*Quoad illos de Villanova
pars concedebat esse iustifi-
catam descendentiā, quia
ipsa etiam fuit cumulatiue
ab eisdem presentata.*

*Ex his conclusum fuit cō-
strare de descendētia eorum,
qui presentauerunt Corra-
dum.*

SV M M A R T V M

*Presentatus ab usufructua-
rio omnium bonorum, præ-
fertur ei, qui presentatus
est ab hærede, & infra-
num. 8.*

*Iurispatronatus transit in
aliū cum vniuersitate
absque consensu Episcopi.
Legatum usufructus om-
nium bonorum est vni-
sale.*

*Vsufuctu omnium bonorū
legato omnis fructus ad
legatarium pertinet, &
num. 6.*

*Ius presentandi esse fru-
ctus Iurispatronatus.*

*Vsufuctus omnium bono-
rum non potest intelligi
relictū pro alimentis tan-
tum.*

*Presentatus ab uxore an
debeat præferri presenta-
to à Viro, qui Villam
accepit in dotem, in qua
est Ecclesia Iurispat.*

*Rot. decis. 10. in fine de Lu-
repat. in nou. declaratur.*

*Presentatus à pupillo præ-
fertur ei, qui est præsen-
tatus*

sentatus à tutore.
12 *Creditor quāuis percipiat omnes fructus pignoris, si uniuersitatem habeat pignori obligatam, in qua sit Iuspatronatus non potest presentare.*

13 *Iuspatronatus transit in maritum cum uniuersitate data in dotem,*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi an competat usufructuario.

RESOLVTIO CXCIV.

Respondi in facti contin-
gentia competere usu-
fructuario per decis. Rotæ,
cuius tenor est ex memo-
rabilibus propositis loco
causæ, cum ageretur per
audientiam cōtradictarum
apud me quæsitum fuit, an
presentatus ab vxore, quæ
a marito relicta est usufru-
ctuarium omnium bonorum
debeat præferri presenta-
to ab hærede.

1 Et quidem contra infor-
mantem decisum fuit cum

præferri, qui presentatus
est ab vxore.

2 Primum quia Iuspatro-
natus in alium transit cum
uniuersitate, etiam sine
consensu Episcopi, cap. ex
litteris, & capit. cum secu-
lum, de Iurepat. ergo tran-
sit etiam in usufructuarium
omnium bonorum, quia
huiusmodi legatum intel-
ligitur vniuersale, l. quo-
ties, §. vltim. ff. de usufruct.
coniuncta l. cogi, in princ.
cum l. præcedent. ff. ad Tre-
bell. & l. vxori, meæ, de
usufruct. legat.

4 Secundo, quia usufructu
legato omnis fructus rei ad
usufructuarium pertinet, l.
usufructu legato, ff. de usu-
fruct. ergo cum in bonis
defuncti Iuspatronat. com-
prehendatur, ius presentan-
di magis ad usumfructum,
quàm ad hæredem debet
pertinere, quia est fructus
Iurispatronatus, Innoc. An-
ton. Butr. Abb. & alij in cap.
consultationibus, de Iurep.
Glos. vlt. & ibi Doct. in
cap. cum Bertoldus, de
reind. Rota decis. 10. de

Ccc Iure-

Iurepatronat. ff. nou.

Neque iure dici potest, quod illi duntaxat fructus, qui sunt pro alimentis destinati ad usufructuarium pertineant, in quo genere ius presentandi non reperitur, v. scribit à Morte Pico, in l. Titia, §. Titio cum cum nuberet, quæst. 39. n. 106. vers. hæc obstat, de legat. 2l. quia respondetur

6 primò usufructu legato omnes fructus ad usufructuarium pertinere, d. lege usufruct. legato, ff. de usufruct. & nullam rem esse, quæ nõ cedat in usufruct. l. usufruct. bonorum, & ibi notat Alex. ff. de leg. Falcid. d. l. uxori meæ, ibi omnium pertinere, de usufr. leg.

7 2. Secundò responderetur usufructum omnium bonorum non videri relictum pro alimentis duntaxat; nam si pro alimentis tantummodo relictus esset, deberet restringi ad usum, & amen inter usum, & usum factum magna est differentia, vt colligitur ex l. 1. & tot. tit. ff. de usufr. & l.

pen. num. 6. post princ. & tot. tit. de usu. & habitat. alium esse titulum de usu. lega. alium de alimentis legatis, neque legatum usufructus restringi debet ad alimenta, nisi fuerit expressum, Ang. in cons. 338. n. 7. & hoc certo certius est, vt ex prædictis iurib. apparet.

8 Et hanc opinionem, quod ius presentandi magis pertineat ad uxorem relictam usufructuariam omnium bonorum, quam ad heredem, post longam disputationem tenet, Lamb. in tract. de iurepat. lib. 1. p. 2. q. 10. princ. art. 3. vbi etiam num. 22. vers. posset etiam dici cum seq. refert Anton. Corf. qui postea fuit Auditor Rotæ, & Christophorum Ablam Iureconsultos primarios legentes in studio Patauino, ita consulisse, & in Ciuitate Calabrię sic iudicatum fuisse.

9 Neque huic sententiæ obstat Rotæ decis. 10. in fine de iurepatr. in nou. vbi tenet, quod si Villa data fuerit in dotem, in qua sit

Iuspa-

Iuspatronat. & maritus, & uxor concurrant in presentando; presentatus ab uxore debeat preferri presentato à viro, & tam si vir fructus dotis debeat percipere cap. per vestras, de dot. 10 nat. inter vir, & uxor, & c. salubriter, de usur. l. dotis fructus in princ. ff. de iur. dot. quia illa opin. non est decis. Rotæ, sed opinio collectoris; nam superius dicitur per omnes Dom. fuisse conclusum, & determinatum ualere consuetudinem temporis immemorabilis, quod maritus ratione Ville sibi datæ in dotem, in qua consistit Eccles. Paroch. cuius Iuspat. spectat ad uxorem posset ad Ecclesiam uacantem personam idoneam presentare, & postea subijcitur maritum secundum aliquos posse quacunque etiam consuetudine circumscripta de iure communi presentare.

Et huius sententiæ assignantur plures rationes, quibus explicitis collector hæc verba subiunxit: Si ve-

ro ambo maritus, & uxor concurrerent in presentatatione, crederem preferendum presentatum ab uxore. unde ex illo uerbo crederem, euidenter apparere non fuisse à Dominis ita decisum, sed dictum à collectore, & ita intelligit Abb. in cap. ult. num. 8. in fin. de concess. præbend. & quamuis ipse sequatur opinionem collectoris, illa tamen non uidetur tuta, quia repugnant rationes Dominorum, & contrariam sententiam sequitur per illum textum etiam Rom. in l. ult. nu. 50. ff. solut. matr.

11 Neque obstat, quod obijcitur presentatum à pupillo preferri debere presentato à tutore, & not. per Io. Andr. in capit. ex eo de elect. lib. 6. in Nouella, quia tutor, non est Dominus, nec usufructuarius bonorum pupilli, nec sibi ipsi possidet sed pupillo, l. i. §. adipiscimur, & ibi Bar. & alij, ff. de acq. poss. & ideo hoc nihil commune habet cum marito, & usufructuario, qui

fructus percipiunt, & suos faciunt, vt notiffimi Iuris est, & ita animaduertit Anton. de Butr. in cap. vlt. tit. 12. de concess. præbend. & las. in l. diuortio, §. si vir. in fundo nũ. 7. ff. solut. mat. diuersum est in usufructuario omnium bonorum; quia generaliter omnes fructus ad eum pertinent, nullaq. habetur consideratio alicuius honoris, seu alimentorum, vt dictum est.

12. Neque etiam obstat, quod si creditori datum sit pignus vniuersitatis bonorũ, in qua existat usufructuarius, is facultatẽ habet fructus percipiendi, & tamen non possit præsentare, cap. cum Bertol. & ibi not. glos. vlt. de re iudic. quia creditor percipit fructus nomine debitoris, eosque soluto debito tenetur restituere, vel in sortem imputare, seu cum credito compensare, cap. 1. & 2. de usur. leg. 1. & 2. C. de pigno. actio. fructus autem, qui consistit in præsentatione, nec debitori potest restitui,

neque cum credito compensari, vt dicit Glos. in d. cap. cum Bertol. at maritus fructus dotis perceptos constante matrimonio non tenetur restituere, nec cum aliquo compensare, vt declarat Felin. in d. cap. cum Bertol. num. 44. quod similiter locum habet in usufructuario omnium bonorum, quia Iure proprio omnes fructus suos facit, vt superius dictum est.

13. Quin etiam communis est hæc opinio, quod usufructuarius transcat in maritum cum inuersione data in dotem, vt attestatur Rocch. de Cur. in tractat. de Iurepat. in illis ver. ipse, vel is a quo, q. 28. nu. 62. ad fin. & ideo communis etiam intelligitur opinio, quod usufructuarius transcat in usufructuarium omnium bonorum, vt proficitur Lãber. in d. tract. de Iurep. lib. 1. par. 2. quæst. 10. prin. art. 3. in fine.

Atque ex his constat præsentatum ab vxore usufructuaria omnium bonorum, ei

ei præferendum esse, qui
ab hærede est præsentatus.

S V M M A R I V M.

- 1 Emptor Iuris alicuius uni-
uersitatis non habet neq.
plus, neque minus, quàm
ipsa uniuersitate contine-
tur.
- 2 Castrum appellatione Iu-
ris uniuersalis cōtinetur.
vassallitium cum omni-
bus suis oneribus, & ho-
noribus.
- 3 Res censetur vendita cum
suis seruitutibus eo modo,
quo reperiēbatur apud vē-
ditorem, præsertim con-
currente sententia empto-
ris.
- 4 Promissio de euictione non
operatur, nisi quo ad ea,
quæ fuerunt vendita.
- 5 Iuspatronatus vendi non
potest, etiam sub uniuer-
sitate verbali.
- 6 Comprehenditur in vendi-
tione, seu cessione, quæ
fit ex titulo uniuersali.
- 7 Transiit ad quoscunq. hæ-
redes mediāte tutela uni-
uersali hæredis.

- 8 Etiam transiit in emptorem
hæreditatis.
- 9 Vniuersalitas non resolu-
tur in singularitatē, quā-
do fit venditio, seu cessio
uniuersalis respectu rei,
quæ sub se uniuersitatem
continet.
- 10 Iuspatronatus non trans-
fertur mediante vendi-
tione, seu cessione, etiam
omnium bonorum, iuriū,
& actionum, verbis ge-
neralibus, & uniuersali-
bus facta: secus quando
venditio est uniuersalis
respectu rei.

ARGVMENTVM.

*Pertinentia Iuris præsentandi
an acquiratur per emptionē
uniuersitatis verborum tā-
tum, non autem rerum.*

RESOLVTIO CXCV.

IN venditione Iuris ali-
cuius uniuersalis, vt
emptor non habet neque
plus, neque minus, quàm
in ipsa uniuersitate conti-
netur, l. venditor in princ.

ff. de

de heredi. vel act. vend.
 intelligitur enim facta vē-
 ditio eius, quod est in vni-
 uersitate eo modo, quo est,
 vt dicit Bald. in l. 1. num. 1.
 C. de euiction. exemplum
 potest dari quando vendi-
 2 tur Castrum, & Iurisdictio
 nam dicitur vendi Ius vni-
 uersale, Bart. in l. 1. num. 7.
 ff. de edendo, Bald. in l. fin.
 sub num. 48. vers. si item
 vendo Castrum, C. de adi-
 bus. Hinc dicit Bald. in d.
 l. 1. C. de euict. circa fin. n. 2
 quod si res est in vniuersi-
 tate, quoad solam detentio-
 nem; censetur etiam quoad
 solam detentionem vendi-
 3 ta, & ita tenuit Rota in
 vna Tiburtina Castri San-
 cti Poli 15. Ianuarij 1590.
 coram Cardin. Ploto, vbi
 amplius præsupponebatur
 scientiā emptoris; & fuit
 dictum, quod res censeba-
 tur vendita cum suis serui-
 tutibus eo modo, quo re-
 periebatur penes vendito-
 rem: emptor enim sciens
 4 rem sibi venditam esse ob-
 noxiā seruitutibus, si vult
 eam liberam debet curare,

vt hoc exprimat, clarius,
 alioquin venditor non cē-
 setur eam vendidisse liberā,
 vt docet Salicet. in l. 1. x. sub
 num. 2. C. de euiction. in
 illis verbis, quia illam rem
 non intelligitur vēdidisse.
 & hoc procedit etiā, quod
 5 fuerit promissa euictio ex
 quauis causa, tā cogitata,
 quā incogitata; quo ca-
 su scienter emens etiam re
 alienam potest agere de eui-
 ctione, Rota decis. 142. n.
 3. par. 2. diuers. quia proui-
 sio huiusmodi non potest
 operari suum effectum, nisi
 quoad ea, quę fuerunt ven-
 dita.

Sed quæstio est non cō-
 tēnenda an in venditione,
 seu verbis generalibus Ius-
 patronatus: Et compre-
 hendatur etiam explorati
 6 iuris est, quod Iuspatrona-
 tus per se vēdi non potest,
 quia hoc expressè Ius pro-
 hibet, c. de Iure de Iurep.
 Sed in venditione titulo
 vniuersali facta est distin-
 guendum, aut enim sit ven-
 ditio Castri, hereditatis, seu
 di, aut alterius rei similis,
 cui

7 cui adhæret ipsū Iuspatro-
natus; & tunc mediante
fali venditione, seu cessio-
ne, quæ sit ex titulo vni-
uersali, transit etiam Iuspa-
tronatus, vt post alios tra-
dit Lambertin. de Iurepatr.
lib. 1. cap. 24. num. 7. & seq.
Doct. in capit. ex literis, vbi
Abb. in primò not. & in c.
cum secundum, de Iurepatr.
Dec. cons. 127. num. 1. & 3.
8 ad medium, vbi testatur de
communi: & quod transeat
ad quoscunq. hæredes me-
diante titulo vniuersali he-
reditatis, tradit Cou. lib. 2.
var. resol. c. 18. n. 6. Iason.
in l. 1. num. 71. ff. de legat. 1.
vbi etiam Dec. num. 2. Ti-
raquel. de primogen. q. 36.
Fuscus. singul. 114. litera I
de communi Gig. cons. 50.
9 nu. 3. Faber. in rubr. instit.
de rerum diuis. num. 2. si-
militer quod in emptorem
hereditatis, tenet idem Co-
nar. lib. 1. variar. resolut. c.
13. num. 3. lib. 2. cap. 18. nu.
8. Diaz. in regul. 401. Fru-
scus singul. 115. litera I,
Abb. in cap. querelam, de
symon. num. 4. vbi Anan.

num. 6. Felin. num. 3. glos.
in verbo ipse, vel is nu. 46.
Costa. in c. si pater in 2. p.
in verbo Trebellianica n. 7.
latè Fietr. Moij in tract. de
controu. in tit. de empt. &
vend. nu. 41. vers. sed quæ-
ro de Cittel. de iurepatr.
quæst. 1. num. 11. Ratio hu-
10 ius conclusionis est, quia
quando fit cessio, seu ven-
ditio vniuersalis respectu
rei, quæ sub se vniuersita-
tem continet; talis vniuer-
salitas non resoluitur in
singularitatē, ad text. in l. 1.
C. de euiet. ideò nil mirum
si cum ea transeat Iuspatr.
per se; cum hoc casu non di-
catur vendi, sed potius in
quandam necessariam con-
sequentiam rei uenditæ, cui
adhæret: & multa in neces-
sariam consequentiam per-
mittuntur fieri, quæ prin-
cipaliter prohibentur, uul-
gata l. 1. ff. de author. tutor.

Aut sit uenditio, seu ces-
sio omnium bonorum, iu-
rium, & actionum, & tunc
est distinguendum, nam si
in dictis bonis comprehen-
ditur Castrum, Villa, hære-
ditas,

diras, aut tale quid uniuersale, cui fit annexum Iuspatronatus; & idem est dicendum, quod supra, vt per Dec. in capit. sedem, nu. 3.
I de rescript. Aut non comprehenditur, & tunc mediante uenditione, seu cessione etiam omnium bonorum, iurium, & actionum, uerbis generalibus, & uniuersalibus facta, Iuspatronatus non transfertur, ut declarat Innoc. in d. cap. ex literis, nu. 2. quem sequuntur Hostien. nu. 5. uers. sed quid si quis obligat, uel uendit. Ioan. Andr. num. 3. uers. dixit Henric. Boich. n. 3. Card. n. 4. q. 11. Anchar. num. 10. Ioan. de Anan nu. 10. Bero. num. 55. de Iurep. Freder. de Sen. conf. 225. num. 2. Bald. conf. 32. nu. 1. Mil. in repert. in uerb. patronus, Dec. in d. cap. sedes num. 7. in fine, & n. seq. qui testatur de communi, idem Bald. in l. fin. num. 48. C. de edict. Diu. Ayr. toll. Aym. conf. 139. nu. 5. Crot. conf. 159. num. 7. lib. 2. uariar. resolut. cap. 13. nu. 4. Lam-

bert. de Iurepatr. lib. 1. p. 2. q. 5. princ. art. 4. & ratione post Innoc. Anchar. & alios optime assignat Bald. in conf. 1. num. 5. lib. 3. quia, quando fit cessione, uel alienatio uniuersalis respectu uerborum tantum, tunc talis uniuersalitas soluitur in singularitatem, & non plus importat generalis illa expressio: quam enumeratio specierum, ideo sicut Iuspatronatus de per se uendi non potest dict. cap. de Iurepatr. ita etiam uendi sub ista uniuersitate uerbali, alius fieret fraus legi; cum ille, qui nihil aliud haberet, quam Iuspatronatus, aut parum plus, posset sub pretextu uenditionis uniuersalis omnium bonorum, seu iurium quomodocunque competentium, ipsum Iuspatronatus uendere. neque enim appellatio bonorum potest in hoc casu importare uniuersitatem, sicut in dispositione testamentaria, ut bene respondendo ad l. bonorum de uerb. sign. tradit. Lamber. in d. tract. de Iurepatr. lib. 1.

lib. 1. par. 2. quæst. 10. art. 3. num. 3. 4. & 5. & num. 15. & quamvis Abb. in d. cap. ex literis, num. 11. de Iurispatr. Roch. eodem tit. in verb. ipse, vel is q. 23. n. 42. Rebuff. in l. bonorum, ff. de verborum signific. & signanter Dec. qui in hoc sibi parum constans est d. cons. 127. contrarium sentiant; Attamen opinio Innoc. & aliorum, quos supra citavi, est magis communis, & firmiori ratione fulcitur, & illam amplexa fuit Rota apud Anton. Augustin. decis. 6. in manuscriptis, relata in decis. diuers. 152. lib. 3. par. 3. dum ibi concludit in cessione omnium iurium non fuisse comprehensum Iurispatronatus; ea ratione, quia erat cessione generalis verbalis, quæ resolvebatur in suas species: & non vniuersalis ratione rei, prout requiritur, fuit resolutum in vna Lucana Iurispatronatus 6. Nouembris 1598. coram Littà, vbi erant data in solutum omnia, & singula bona cum om-

ni iure, priuilegio, facultate, & prerogatiua, quomodo cunque, & qualitercunque spectante, & pertinente, & nihil fuit dictum, quod Iurispatronatus translatus non censebatur.

SVMMARIVM.

- 1 *Iurispatronatus an trāseat cum confiscatione bonorum, & distinguitur per authorem, vt num. 2.*
- 3 *Iudex Ecclesiasticus post confiscationem factam, à Iudice laico, potest declarare delictum, postquā declarationem Ecclesiæ acquiris libertatem.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi an competas Fisco ex confiscatione bonorum vniuersitatis, in quo aderas Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXCVI.

1 **R**egula est à Doctoribus magis communiter
D d d

niter amplexa, quod Iuspatronatus minimè uenit in confiscatione bonorum, ut traditum est à glos. in cap. satis peruersum, quinquagesima distinctione, Bartol. in extravag. ad reprimendum, in verbo repellendo, Cardin. in clement. si plures, de Iurepatron. Afflict. in cap. vnico, §. ex eadem lege, nu. 9. in titul. de lege, Conrad. in v. sibus feud. Bertrachin in tract. de Episcopo, in quarta parte, vers. trigesimo quarto, num. 69. Archid. in cap. filius, decimasexta, quæst. 7. Præposit. in cap. 1. colum. penult. 10. distinct. Ang. de malef. in verb. & eius bona publicamus, num. 15. Roech. de Curt. in tract. de Iurep. in verb. ipse vel is, q. 29. vbi recitatis aliorum opinionibus; tandem concludit, & testatur hanc negatiuam opinionem esse æquiores, Nell. de bannit. in 1. par. secundi tempor. quæst. 32. Albert. in tract. statutor. par. 3 quæst. 16. Cepol. cõf. crimin. 80. & alij plures,

quos recollegit Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 146. num. 9. vbi hanc veriores appellat opinionem.

2 Quidquid sit ex supradictis, in hac tamen facti specie distinguendum est, quod aut confiscatio est facta per Iudicem laicum, & tunc cessat pertinentia dicto Fisco, nam secundum veriores sententiam, glos. in clem. pastoralis, verbo sententiæ, vbi Imol. n. 70. & 71. de re iud. & Collect. in cap. quibusdam, num. 19. vers. sed numquid, de pœa. in cap. fin. num. 4. vers. quid si patronatus, de iurepat. & Rot. in caus. Agathen. Iurispr. 4. Martij 1603. coram Illustrissimo Domino Cardinali Pamphilio, tunc non transit Iuspatronatus. Vel confiscatio est facta per Ecclesiasticum, & tunc quia Iuspatronatus transit, datur ei pertinetia.

3 Sed quamuis Iuspatronatus non veniat in confiscatione facta à Iudice laico, nihilominus potest Iudex Ecclesiasticus declarare de-

re delictum, & confiscare bona Fisco Ecclesie; & effectus erit, quod Iuspatronatus extinguetur, & Ecclesia remanebit libera sub Episcopi potestate. Imol. in clem. pastoralis, nu. 72. in fin. de re iud. Rot. in vna Lucana Iurispatronatus 27 Aprilis 1627. coram Cocino: quod est verum, quando delictum est commissum in Ecclesiam, & Iuspatronatus sit hereditarium, & non gentilitium secundum distinctionem Doctorum, de qua per Ignem in repet. l. necessarios, §. nō aliās, in 1. par. num. 438. vers. vel melius, & nu. 482. vers. similiter, Iuspatronatus, ff. ad Senat. consul. Syl- lan. & sentit Roch. de Iurepat. in verb. ipse, vel is, num. 72. Syluest. licet indistincte loquatur, prout & alij Summis in ver. Iuspatronat. quest. 5. vers. 6. Ang. nu. 36. & Tabien. n. 25. & his ad stipulatur quod huiusmodi materia regulatur secundum terminos feudi, & emphytheusis, Roch.

Roch. loc. alleg. Card. in clem. plures, col. fin. nu. 8 de Iurepat. & in feudo, & emphytheusi, Rota admittit prædictam distinctionem, Cyn. in l. 2. in fin. C. de lib. & eorum liber. Bart. in l. 1. num. 2. C. de interd. & relegat. las. in l. 2. nu. 192. C. de Iuremphyt. Molin. de primog. Hisp. lib. 4. cap. 11. n. 36. Clar. in lib. 5. recept. senten. §. si. q. 78. vers. quæro modo, in fine.

SVMMARIVM.

- 1 Proximus dicitur qui quomodo est sanguine coniunctus.
- 2 Proximorum appellatione femina comprehenduntur, & nec dum agnati num.
- 3 & qui sunt ex latere materno num. 5. ex communi usu loquendi, ut ibi.
- 4 Consanguineorum appellatione continentur omnes sanguine coniuncti.
- 6 Proximorum appellatione maritus, & uxor continentur.

Ddd 2 7 Pro-

7 *Proximorum verbum capitur secundum subiectam materiam.*

ARGUMENTVM.

Pertinentia presentandi quibus competat quoties inspatronatus erigitur pro se, & eius proximioribus.

RESOLVTIO CXCVII.

Respondi in facti contingentia competere illi qui de iure proximus dicitur qui quoquo modo est sanguine coniunctus l. dudum, C. de contrahend. empt. vbi glos. in verb. proximis, quæ exponit proximis idest consanguineis, & Bal. ibidem in fine dicens proximum appellari per lineam sanguinis coniunctum Alciat. in l. proximi num. 5. ff. de verborum signific. Bertra. conf. 30. num. 3. lib. 1. Franchus in capit. si pater col. 63. vers. 27. de testamentis in 6. & Tiraq. qui multa iura ad id expendit de retr. lign. §. 1. glos. 9. num.

151. foemine tamen proximorum appellatione comprehenduntur vti tradunt Angel. conf. 289. viso facto col. 1. Dec. conf. 223. num. 3. conf. 253. num. 4. conf. 269. num. 4. conf. 527. num. 5. conf. 570. num. 10. Tiraq. de retr. lign. §. 1. glos. 9. num. 201. Decia. conf. 45. n. 12. vol. 2. cõf. 98. nu. 5. vol. 3. & Simon. de Petris in tractat. de interpret. vltim. volunt. lib. 3. interp. 3. solut. 3. num. 10. nec tam agnati, sed etiã cognati continentur, vt scribunt Old. conf. 153. & Dec. in l. bonorum in vtraque C. lectura num. 1. qui admitti; ad quod expendo text. in l. cum alienam, C. de legat. & possent ad hoc afferri omnes qui dicunt appellatione proximorum consanguineum contineri; cum & consanguineorum appellatione veniant omnes sanguine coniuncti, capit. non debet, de consang. & affinit. veniuntque etiam illi qui sunt ex latere materno Bar. & Imol. in l. cum quidam. §. quod dicitur ff. de acqu. hzred.

hæred. qui de communi
vfu loquendi procedere in-
quiunt; quod probat etiam
Laurus de Palatijs in tra-
ctat. quod stant. mascul. nu.
209. Franchus in d. capit. si
Pater col. 63. vers. 23. post
Bald. ibidem, Curt. Jun. cōf.
39. num. 3. & cons. 44. num.
4. & quod proximorum ap-
pellat veniant maritus, &
vxoꝝ tradunt Franchus d.
loco vers. 27. Laurus de
Palatijs ibi num. 213. imò
Francus ibidem ait hoc ver-
bum capiendum esse secun-
dum subiectam materiam,
quæ sententia suadetur cū
agnationis, & cognationis
differentia iam sit sublata.
l. maximum viciuꝝ C. de
liber. pater. cum simil.
eum ergo hæc sint vera,
clarè patet testatricem in
hoc casu quemlibet Cleri-
cum proximorem vocasse,
etiam quod ex sua familia
non sit.

S V M M A R I V M.

1. *Consanguinitas quando nõ
est probanda in certo gra-*

*du sufficit quod probetur
in genere, quod etiam suf-
ficit quando non tracta-
tur de successione.*

1. *Ex donatione per unum
eiusdem cognominis alte-
ri facta præsumitur iden-
titas familiae.*

A R G V M E N T V M.

*Pertinentia presentandi qui-
bus competat quoties ius pa-
tronatus erigitur pro se, &
consanguineis.*

R E S O L V T I O C X C V I I I.

Respondetur, quod con-
sanguineorum appella-
tione propriè Agnati con-
tinentur, non aurem cogna-
ti l. si spurius, ff. vnde cogn.
tex. & glos. in l. consanguini-
tatis, C. de legit. hæ. & c.
coniunctiones 25. q. 2. qui
tex. ponderatur consideran-
do quod leges Grecorum
& Romanorum non admit-
tunt cognatos, sed agnatos
l. lege. C. de legit. hæ. Bar.
cum Apostill. Bald. optimè
q. declarat theoricam Bar.
in.

in l. cum quidam §. quod dicitur ff. de acqu. her. Cur. iun. conf. 167. col. 1. vol. 2. & Mand. conf. 69. text. in l. post consanguineos ff. de suis, & legi & Auth. de consang. & vterin. Simon. de Petris de interpre. ver. 2. dubit. 1. sol. 11. num. 21. qui multo citat, & noviss. Lancel. Gallia. conf. 96 ex cuius dictis ibi potest responderi ad ea quæ ipse idem in cautè dixit, & causæ deferuiens in conf. 16. ante num. 65. Est tamen adhuc animaduertendum, quod quando consanguinitas non est probanda in certo gradu, sufficit in genere Anna. singul. 102. qui allegat Calca. conf. 8. & 9. optime Pacian. cap. 12. num. 38. Mandos. conf. 83. num. 23. & conf. 356. vol. 2. Rubens conf. 16. num. 16. Cæphalus conf. 137. num. 38. vers. tolluntur etiam vol. 1. Peregr. de fideicom. art. 43. num. 65. & quando esse probanda in certo gradu procedit in casu successionis, quæ non deferuit ultra

decimum gradum, ita Peregr. post alios dict. art. 43. num. 65.

Secundo animaduertendum, quod ex donatione per vnum eiusdem consanguineis facta alteri, præsumitur idempritas familiæ; quia ob coniunctionem sanguinis facta alteri præsumitur donatio, quæ alias non præsumeretur, in specie Cæphal. conf. 90. num. 22. vol. 1. quod tanto magis procedit in casu quo legatum est expressè factum illi, quem testator appellat consanguineum, & idem Cæphal. dicto conf. 90. nu. 24.

Quemadmodum pariter ex verbis testamenti, in quibus testator vocat aliquem suum consanguineum; probatur talis consanguinitas nisi aduersarius doceat contrarium Aret. conf. 37. col. 2. vers. tertius modus Surdus in decis. 145. num. 4. qui alios citat, & Peregrin. de fideicommissis art. 43. num. 86. post Socci. quem refert, & sequitur Anna. conf. 88. vol. 1.

SV M.

SVMMARIVM.

- 1 *Idemptitas familiae in dubio non praesumitur, sed quando secus num. 2. 4. & 5.*
- 2 *Nobiles, & ignobiles in una familia esse possunt.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia praesentandi ad ius patronatus familiare quoties praetenditur ab eo, qui est eiusdem familiae; an familiae idemptitas praesumatur, an vero sit probanda.

RESOLVTIO CXCIX.

- 1 **L**icet idemptitas familiae regulariter non praesumatur, iuxta communiter notata in l. quoties ff. de probationibus, ita quod illam allegans teneatur probare Seraphin. in decis. Rotæ 12.

Verum tamen praesumitur ex sequentibus.

- 2 Primo stante eodem nomine, & cognomine identi-

tas praesumitur in specie Caphal. conf. 90. num. 18. vol. 1. Calcan. conf. 8. num. 2. conf. 9. col. 1. & Menoch. de praesumpt. lib. 6. praesumpt. 15. num. 48. vers. porro hæc identitas, qui respondet Signorolo conf. 81. num. 5. qui contrarium videtur tenere. Et facit conf. Aret. 37. col. 1. ver. maximè propter identitatem nominis, & domus, & conf. 102. col. 3. & quamuis in vna familia, vel domo possint esse nobiles, & ignobiles, vt per Soccin. conf. 246. colu. 2. lib. 2. tamen probata nobilitate ab extra non praesumitur pluralitas, sed identitas Anna singul. 359. & tanto magis probata nobilitate in eadem Ciuitate praesumitur identitas familiae.

5 Secundo ex identitate insigniorum praesumitur identitas familiae Bart. in l. tutelae ff. de capit. diminur. Cassaneus in Catalogo glori. mundi part. 1. consider. 41. fol. 14. Anto. Cioffus conf. 18. num. 7. lib. 1. nom. Ioseph. Rusticus in

tract.

tract. quādo filij in condit.
positi censeantur vocati, li-
bro 2. cap. 6. num. 72. fol. 47. & Anna alleg. 57. num.
20. lib. 1. qui citat. Bar. tan-
tum in tract. de armis Ca-
la. in tract. de mod. articu-
land. & proband. 6. 2. glos.
vnic. num. 945. vbi pariter
Nouarius in addit.

- 5 Tercio ex accessu ad nu-
ptias, & ex asportatione
vestium lugubrium in mor-
te; consanguinitas, & iden-
titas probatur, tenet in spe-
cie Anna alleg. 57. num. 21
lib. 1. & ultra ipsum Pac.
omnino videndus, in tract.
de probat. lib. 2. cap. 12. nu.
20. & seq. Cala in tract. de
modo articuland. & pro-
band. §. 2. glos. vnic. nu. 947
& Peregr. de fideicomm.
art. 43. num. 88. in fine.

SYM MARIV M.

- 1 *Pertinentia acquiritur per-
mutatione.*
- 2 *Laicus non potest permuta-
re cum Ecclesia.*
- 3 *Iuspatronatus quando per-
mutatur cum Ecclesia.*

*non requiritur consensus
Episcopi.*

- 4 *Iuspatronatus de per se con-
sideratum non potest per-
mutari.*

ARGVMENTVM.

*Pertinentia an quatur per
permutationem.*

RESOLVTIO CC.

- 1 **I**Nter alias species qua-
rendi iuspatronatus est,
& illa quoque, quæ acqui-
ritur per permutationem
cap. nemini. 16. quæst. 7. tra-
dit Azor. instit. moral. part.
2. cap. 20. quæst. 7. Rocc. de
Curte. de iurepatr. verb. ip-
se, vel is à quo; quæst. 16.
num. 28. Zecchius de bene-
fic. & pens. cap. 12. num. 7.
Barbosa de offic. & potest.
Episc. allegat. 71. num. 31.
part. 3. attamen non potest
Laicus permutare iuspatro-
natus cum Ecclesia, acci-
piendo aliam Ecclesiam,
nisi quando Laicus habet
in iurepatronatus unio-
nem cum Ecclesia Archi-
diac.

diac. in cap. vnico, col.

2. de iurepatr. lib. 6.

Mantic. de tac. & ambig.

conuent. lib. 25. tit. 9.

numer. 42. & 44. tunc

enim ratione dictæ com-

munionis fit permutatio,

etiam absq. Episcopi cō-

sensu, pteut ius patrona-

tus quoties permutatur cū

3 Ecclesia, nec requiri Epi-

scopi consensum probatur

in cap. vnico de iure pa-

tronatus in 6.

4 Licet regulariter ius

patronatus de per se con-

sideratum nequeat per-

mutari, cum alia re profa-

na, nam committeretur

simonia, Hostiens. in sum-

ma, tit. de iure patrona-

tus, §. qualiter transfera-

tur, versic. Res permuta-

ta Glos. in clem. plures, in

verbo liberè, de iure pa-

tronatus, Cardin. Zaba-

rell. in cap. cum seculum,

eod. tit.

SYMMARIVM.

- 1 Pretendens esse patronū
debet probare per gra-

*das distinctos se esse
proximiorē fundato-*
ri.

- 2 Vno ex fratribus decla-
rato Cuius, & reliqui
Cuius declarati conse-
tur.

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi pro-
ximioribus fundatoris non
competit ubi non probau-
erint se proximiores fun-
datoris.

RESOLVTIO. CCI.

- 1 **I**N hac quæstione re-
spōdeo cum decisione
Rotæ in vna Viglicuanc.
24. Ianuarij. 1611. Coram
Lugdunē. cuius tenor est.
Domini censuerunt filios,
quondam Rolandi non es-
se admittendos ad ius pa-
tronatus, & ius presentan-
di l. constat siquidē ex fun-
datione patronatus, prædi-
ctum ius fuisse reſeruatum
ad fauorem duorum proxi-
micum de progenie, & Pa-
rentela Antoriij de Collis
Ecc *ſun.*

fundatoris gradatim, & successiue in perpetuum; atque, idè qui Patronatum pretendit, tenetur probare per gradus distinctos se proximiorē esse fundatoris, capit. licet ex quadam, de testibus Anchar. Conf. 52. num. 7. & 8. Alexand. conf. 82. in princip. lib. 1. Natta Conf. 388. num. 3. lib. 2. Alciat. presumpt. 8. nu. 9. reg. 3. Cephal. conf. 143. nu. 3. & 4. Dec. conf. 321. num. 161. Tiraq. de retract. Lignag. §. 1. glof. 16. num. 4. fuit dictum in causa Placentina Cappellania 10. Ianuarij. 1594. Coram R. P. D. Decano Nouar. in opusculo Iuris Pontificij noui, conclus. 3. num. 15. de Iure Patronatus.

Non obstat, quòd Ioannes Augustinus, Frater Rolandi utrinque coniunctus fuerit de annis 1558. 1560. & 1567. & 1568. admissus ad presentandum, cum Ioanne Vincenzio Fratre, & Patre respectiue eorum, qui bodie

sunt Patroni. nam ista admissio, vel deducitur ad effectum probandi filios Rolandi esse in quasi possessione proximitatis; & cum bodie agatur in petitorio de pertinentia iurispatronatus, ista quasi possessio non releuat dictos filios ab onere probandi proximitatem Bald. in cap. per tuas, n. 4. vers. item hoc operatur, de probat. laf. in l. neq. professio, num. 2. C. de testam. & alios citat de què magis comuni testantur Alciat. de presumpt. reg. 3. presumpt. 38. num. 2. & 3. Roland. conf. 49. num. 48. lib. 4. Ultra quod possessio Ioannis Augustini non transiuit in filios Rolandi, ut etiam fuit in hac causa decisum 16. Iunij 1609. coram R. P. D. Ludouico tunc Rota Auditore.

Vel deducitur dicta admissio ad effectum probanda proximitatis ea ratione quod cum ius presentandi spectare debeat ad iussu proximiores, presumendum est Ioannem Augustinum fuisse.

fuisse proximorē. postquam
admissus fuit ad presentā-
dum, una cum Ioanne
Vincētio: probata vero has
proximitatis qualitate in
Ioanne Augustino, censeri
debeat etiam probata.

- 2 ex Rolando eius Fratre,
per ea, quæ tradit Angel.
in Auibent. ut liceat ma-
tri, & auia S. 1. vers. ad
hæc in fin. Cott. in verb.
sententia data pro uno,
Tiraquell. de nobilitat. ca-
pit. 17. num. 3. videlicet,
quod ubi pluribus fratri-
bus ex eodem patre natis
unus pronuntiatur Ciuis,
Perusinus, censēbūtur etiā
alij fratres Ciues Perusini
absque alia probatione.

futuri temporis.

- 3 Enunciatiua antiquissi-
mæ probant communem
hominum opinionem.
4 Communis hominū opi-
niō præsumitur vera.
5 Sententia plenè probat
existentiā iuris patro-
natus, & eius naturam
in præiudiciū Ordinarij
6 Ius patronatus quando
hereditarium, & fami-
liare censetur.

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuris patronatus
acquiritur omnibus de fa-
milia, & agnatione, ubi est
erectum pro se, & suis pa-
rentibus.

SVMMARIVM.

- 1 Parentum appellatione in
materia fundationis,
Iuris patronatus an ve-
niant parentes.
2 Verba perpetuis tempori-
bus, apta sunt compre-
hendere descendentes de
gradu in gradum, pro-
pter implicationem statum

RESOLVTIO CCII.

- 1 IN casu erectionis iuris
patronatus pro se, &
suis parentibus dicebam
in casu mihi proposito,
fuisse quæsitam pertinen-
tiam præsentandi omni-
bus parentibus de fami-
lia, & agnatione fundato-
ris ad eum patris, & ma-

tri fūdatoris, per tex. in l. parentes, ff. de verborum significatione, & iuxta hanc sententiam censuit, Rota in vna Mediolanen. iurispatronatus 29. Aprilis 1613. coram Pirouano, cuius tenor est cum patronatus, de quo agitur ab vna parte pretendetur gentilitius, ab altera verò hereditarius: Domini distinguendo tempora censuerunt fuisse gentilitium vsque ad annum. 1520. reseruando videre abinde citra, cuius naturæ esset, constat enim de initio foundationis huius Patronatus ex codicillis Benedicti dicti Rozi, vsque de anno 1024. Regnante Conrado Imperatore, & eius Imperij anno 9. in quibus enunciatum tenor foundationis huius patronatus ab eodem Codicillante constituti fauore suorum parentum proximorum, quibus post obitum suum reliquit ius eligendi successorem vtiliorem perpetuis tēporibus

de eorum parentibus proximioribus de paterna parte ad hoc ministerium: & quoties cunq; iurispatronatus parentibus relinquatur, certum est id deberi à primo relinquire omnibus de parentela, & familia vocatorum. quia appellatione parentum, propter subiectam materiam, & communem vsum loquendi, non est intelligendum de patre, & matre Codicillantis, sed de agnatione, & familia ipsius Tiraquell. de retract. consan. §. 1. glos. 8. n. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 88. num. 18. Pereg. de fideicom. art. 22. num. 31. Rimin. l. un. loquens de patronatu in cons. 308. num. 2. vol. 3.

Nec satisfactum videtur menti Codicillantis, vt parentes ab eo nominati post eius obitum habeant ius patronatus; nisi etiam ad omnes successiue de agnatione, & familia perueniat. cum verba perpetuis temporibus sine

apta

apta comprehendere descendentes de gradu in gradum propter implicitum statum futuri temporis, secundum opinionem Cumani in l. cum ita §. de fideicommiss. num. 4. ff. de leg. 2. & in l. Gallus §. quidam rectè num. 7. versiculo, ubi autem instituuntur ff. de liber. & posthum. quam sequuta est Rota in pluribus causis, ut in Florentina fideicommissi de Detis 3. Decembris 1607. coram R. P. Mazanedo in vna Bononicè fideicommissi de Pannolinis 10. Decembris 1610. coram Archiepiscopo Logdunnen. & alias pluries.

Nec visum est posse dubitari de forma probante Codicillorum, neque de fundatione enunciara in eis: cum prædicta enunciètur in sententia Archiepiscopi Milonis de anno 1188. in qua Codicilli registrari leguntur; quæ cum sit antiquissima, plene probat in ea contenta,

etiam si enunciatiue loqueretur, quia probant communem opinionem hominum, quæ præsumitur vera, ut dicit Bald. in l. cum aliquis, C. de iure deliber. num. 4. vers. item quod dicit glo. Dec. cons. 45. num. 9. & 11. Peregrin. cons. 33. num. 20. lib. 1. maxime concurrente obseruantia, de qua dicitur infra, quæ dat fidem scripturis non authenticis, Cyn. inter Bald. cõs. 400. nu. 5. lib. 4. & idem Bald. cons. 401. eodem libr. Bec. cons. 103. nu. 26. Ioseph. Ludou. conclus. 38. vers. infertur quarto, fuit dictum in Aretina Cappellaniæ 22. Iunij. 1590. coram Comitulo, & Cremonen. Cappellaniæ 14. Iunij 1594. coram Illust. Cardin. Mellino.

4 Secundo probatur hæc qualitas gentilitia ex inscriptione antiquissima, posita in Ecclesia, de qua agitur, & extracta supra centum annos, instante Bernardino de Sellanoua. pro.

pro defensione iurispatronatus, in qua illi de Cortesella enunciantur agnati Benedicti d. Bozzij, & descendentes, ac patroni aduocari eiusdem Ecclesiae, cui inscriptioni multum esse deferendum voluerunt glos. in capit. cum causam, de probat. capit. ad audientiam, il secundo de praescript. capit. cum olim, de censibus capit. sanè 24. quæst. 2. Bald. cons. 310. lib. 5. & sapientius, fuit firmatum in Rota, ut in Hispalen. iurispatronatus de las Cuevas 26. Martij. 1590. coram illustrissimo Cardin. Pamphilio, & 9. Iunij 1610. & eo magis augebatur probatio, ex inscriptione, quanto maiori longinquitate temporis fulcita apparebat, ex illius verbis, ibi alter vero Benedictus, d. Bozzius, ex progenie DD. de Cortesella natus hunc titulum depingi fecit, qui Benedictus, cum esset in codicillis nominatus, uti testatoris nepos, sequitur

dicendum iam supra quingentos annos inscriptionem fuisse depictam, vel saltem supra centum, si attendatur tempus secundi Benedicti, qui inscriptioni anni 1293. interuenit.

Tertio prædictis accedat sententia Milonis Archiepiscopi Mediolanensis de anno 1188. in qua actores tunc temporis enunciantur legitimè descendisse de Nepotibus ipsius Rozzonis ex paterna linea, & insuper declarantur patroni, fundatores, & dotatores, & visis per Archiepiscopum instrumentis priuilegijs, & testibus confirmatur patroni istius Ecclesiae cum facultate in perpetuum eligendi, & praesentandi. quæ sententia cum sit fundata in probatione descendentiæ, à Nepotibus Rozzonis, fundatoris qui parentes, vocauit; nulli dubiū, quin vti antiquissima probe existentiā iurispatronatus, & eius naturam esse

gen. i

gentilitiam, ne dum esse in præiudiciũ Ordinarij, Rota decis. 11. de iure patronat. Sed, & in præiudiciũ successorum, quod minus est, cũ habeat vim tituli, contractus, & instrumenti, & per eam ius patronatus oriatur, & perimatur, vt dicit Abb. in cap. quãto, de iud. Paul. de Cittadin. de iure patronat. 9. par. quæst. 18. nu. 24. Ferret. conf. 135. nu. 1. vol. 1. Pereg. conf. 33. num. 18.

Demum concurrit obseruantia ex multiplicatis presentationibus desumpta, nempe de anno, 1285. vsque ad annum 1400. ex quibus apparet, quod semper agnati de Cortesellis præsentauerũt & præsentationes effectum sortitæ sunt: que obseruantia sufficeret etiam, vbi alia non concurrerent pro concludenti probatione qualitaris patronatus, Franc. in cap. 1. num. 5. de iure patron. in 6. Abb. in cap. quærelam num. 9.

in fine de elect. Feder. de sen. conf. 234. num. 3. Ferret. conf. 293. num. 4. lib. 2. quod etiam fuit firmatum in Florentina Ricatolis 10. Martij 1603. coram Illustriss. mo Cardin. Lancelloct. & in Ianuen. iuris patron. 20. Decemb. 1604. coram Litta.

Nec prædictis obstare videtur, quod iuris præsumptione, ius patronatus magis hæreditarium, quàm familiare, & gentiliũ, sit iudicandum, clem. plures, vbi Cardinalis in 6. quæst. de iure patronatus Lambert. de iur. patron. 2. part. lib. quæst. 2. num. 15. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 18. num. 6. Nouarius in suo nouo iuris Pontificij opusculo conclus. 3. num. 12. de iure patronatus, qui & aliam allegat, Rotæ decisionem. quia conclusio est vera, vbi cõcurrit dubia probatio; secus vero, vt in præsentij, vbi apparet de fundatione fauore parentum proximiorum, qui exinde præsen-

sentarunt tanquam Agnati, & descendentes fundatoris, & per sententiam fuerunt declarati successores, & descendentes legitimi, & ad eos ius eligendi, & presentandi spectare.

SVMMARIVM.

1. *Testatoris voluntas seruanda est in iure patronatus.*
2. *Testator presumitur voluisse excludere eos quos non vocauit.*

ARGVMENTVM.

Ad pertinentiam presentandi an admittantur parentes non vocati à fundatore.

RESOLVTIO. CCI.

Prima consideratione videbatur pro affirmatiua concludendum per regulam illam dilectionis, vbi presumitur in dubio diligere eos, & consequenter, vocasse argum.

l. cum acutissimi C. de fideicommissis, & l. cum auus ff. de conditionibus & demonstrationibus.

Cæterum contrarium est concludendum, siquidem testatoris voluntas in fundatione iuris patronatus seruanda est. Rota diuers. in decis. 582. part. 4. & qui ab eo vocati non sunt, censentur exclusi l. quidam, ff. de verborum obligat. Paris. conf. 23. nu. 24. vol. 2. Surd. conf. 5. num. 59. & conf. 261. num. 14. Decian. conf. 64. nu. 2. vol. 3. Mantica de coniecturis lib. 9. tit. 15. num. 1. & fundator presumitur voluisse excludere eos, quos non vocauit, & vocare potuisset si voluisset ad tex. in l. 1. §. si autem, C. de caducis tollend. Surd. dicto conf. 262. num. 14. Mantica vbi supra, num. 1. vers. ex hoc manifeste, & ita pluries censuit Rota presertim in vna iuris patronatus 10. Decemb. 1604. coram litta, & iterum

rum in eadem 10. Iunij 1613. Coram Pamphilio, & alias saepe.

SUMMARIVM.

- 1 *Familia aggregata non dicitur de stirpe, licet veniat appellatione familia nu. 3.*
- 2 *Privilegium concessam familia non extenditur ad aggregatam.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi, An competat Familia Aggregata, si iuspatronatus sit familiarum.

RESOLVTIO. CCIV.

- 1 **F**Acit contra familiam aggregatam quod familia aggregata non dicitur esse de stirpe, & sanguine illius familiae, cui aggregata est, & ideo tale ius presentandi non deberet extendi ad illam, prout nec privilegium, Mohedan. dec. 2. de privileg.

3 Sed pro altera parte confert, quia appellatione familiae venit etiam aggregata, ita ut domus totius, & progeniei appellatione venit non solum familia originaria, sed etiam aggregata, ex dictis per Bartol. in l. tutelae num. 4. ff. de capit. diminut. Anchar. cons. 152. Gabriel consil. 132. lib. 1.

Pro decisione vero articuli nouissime videnda est decisio Rotae in recollet. per Farinac. dec. 697. par. 1. tom. 1. vbi latius examinatur, & discutitur iste articulus, & ideo ad illam Lectorem remitto.

SUMMARIVM.

- 1 *Quilibet Christianus est capax iuspatronatus.*
- 2 *Spurius ad honores non trahitur.*
- 3 *Meretrix est obtinet iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi, quae competit ratione hereditatis
Fff do-

*donationis, vel alio titulo, an
detur, ubi haeres, vel dona-
tarius esset persona turpis.*

RESOLVTIO. CCV.

Praesentandi ius, quod cō-
petit ratione hæreditatis,
vel alio titulo, vt alias su-
pra firmatum fuit, transit
ad omne genus personarū,
quia non debet attendi p-
sonæ qualitas, sed titulus,
quo ad illam transit dum
titulus huiusmodi, præroga-
tiuam dat, atque concedit,
& ideo sufficit titulum ha-
bere, ad finem, vt valeat
præsentatio facta, & possit
quis præsentare.

1 Quilibet enim Christia-
nus est re ipsa capax iuris-
patronatus ad rextum in c.
pia mentis, & cap. fulgen-
tius 16. quæst. 7. vndè quā-
tumcunque persona sit cu-
pis, tamen præsentandi tur-
ris est capax.

Et ideo videmus, quod
licet spurius ex damnato
coitu natus ad honores nō
2 recipiatur, sed facti saltem
infamia reputatur notatus,

ex ijs quæ scribunt DD. in
l. nullum C. de his, qui no-
tant infam. Azo in summa
C. ex quib. caus. irrog. ta-
men à facultate acquiren-
di iuspatronatus non arce-
tur, DD. in cap. cum sæcu-
lum de iurepatronat. Ger-
man. Præpos. & Card. in c.
lege Imperatorum 10. di-
stinct. Rocch. de Curt. in
suo tract. de iurepatron. in
verbo competens alicui q.
2. Bald. consil. 323.

3 Vndè Meretrix benè po-
test obtinere iuspatrona-
tus, quamuis sit turpis per-
sona, glos. & Archid. in cap.
non est putanda 1. quæst.
1. Rocch. de Curt. in d. tra-
ctat. iur. patron. in d. vers.
competens quæst. 1. col. 2.
vers. sed hic suboritur quæ-
stio Viuius, qui sic iudica-
tum dicit decis. 134. vbi
scribit non ob stare, quod
iuspatronatus sit ius hono-
rificum, vt omnes sciunt, &
patet ex Rubric. de iurepa-
tro. honoresq; psonis infamibus
minimè competunt, quia sū Rocch. in cit. tract.
de iurepat. in rub. illud in-

du-

ductū est cōceditur gratio-
se, & principaliter in benefi-
cium Ecclesiarū ad effectū
ne laici ab Ecclesiarū deuo-
tione detrahantur, vt vo-
luerunt Canonistæ, & præ-
cipuè Abb. in cap. quoniam
de iurepat. quare siue per-
sona sit turpis, siue honesta
semper ius istud præsentan-
di si habeat titulus transire
debet.

SVMMARIVM.

1. Probatio iurispatronatus
vigore Concilij est for-
ma, nec per aequipollens
adimpletur.
2. Forma addi, nec minui po-
test, sed vndique debet es-
se perfecta nu. 3.
4. Immemorabilis sufficit ad
probandum iuspatrona-
tus, & an publica vox,
& fama nu. 5.
6. Immemorabilis vsque
ad quos annos extenda-
tur.
7. Duo anni si deficiant ad
tempus centum annorum
ad hoc immemorabile tē-
pus dicitur.

8. Assertio Episcopi multum
iuvat in probatione iuris
patronatus.
9. Arma representant fami-
lie memoriam.
10. Leuiiores probationes suffi-
ciunt, vbi lis iurispatro-
natus est inter laicos cir-
ca præbeminentiam, vel
vbi est lis inter compa-
trones nu. 11.
12. Iuspatronat. præscribitur,
contra alium patronum
spatio 40. annorum.

ARGVMENTVM.

Probatio iurispatronatus, an
sit facienda iuxta Concilij
formam, quoties agitur in-
ter laicos ad effectum habē-
di præbeminentiam in Cap-
pella, siue Ecclesia, in qua
præstenditur iuspatronatus,
& non inter Episcopum, &
patronos.

RESOLVTIO. CCVI.

Cvm esset concessum
in quadam Ecclesia
Regni tempore, quo cele-
bratur dies Festus Purifica-

Fff 2 tio.

tionis Beatæ Mariæ Virgini assignari candelam ante alios quibuscumque de familia N. tanquam patronis dictæ Ecclesiæ: vna vice se opposuere nonnulli Nobiles dicti loci, prætendendo illam Ecclesiam esse liberam, & consequenter illam prælationem non esse concedendam alterius præfatis de dicta familia. quare orta hac cōtrouersia apud Archiepiscopum illius diocesis fuit dubitatum, si constaret de iurepatronatus, ad illum effectum, vt potissent illi de nominata familia per prius recipere à manu Parochi ante alios, & si nobiliores, candelam benedictam, & sic hanc præcedentiam obtinere: cumque essent pro probatione adducta multa, per quæ de iure patronatus probatio habebatur, licet non ita strictè, prout Sacrum Concilium mandauit; fuit iste iuris articulus ad meam decisionem demandatus, vt iuxta meum votum procederetur.

Quare 13. in determinans

tionem anceps essem, quia Concilium loquens de iurispatronatus probatione, sess. 25. cap. 9. de reformat. generaliter dat formam, & essentiam. Tamen dum pro parte prætensorum patronorum à causæ patrono, prætenderetur illam formam in Concilio requisitam in probatione iurispatronatus non esse necessariam in casu de quo agebatur, stante, quod lis non erat inter Episcopum, & patronos ad effectum conferendi, seu præsentandi Rectorem; sed solū inter laicos ad effectum præheminentiarum. ideò volui, vt hanc prætensionem in iure probaret, qui cum id egisset, placuit pro decisione articuli illius allegationes inferere, cum iuxta illas determinauerim. Tenor autem ipsarum, est vt sequitur.

Satis notum est iurispatronatus priuatorum probationem ex forma conciliarum in tribus consistere, nempe in authenticis documentis foundationis, vel dotationis

nis, in multiplicatis præsentationibus à tempore immemorabili, & in reliquis probationibus, secundum iuris communis normā, vt cautū est in Sacro Concil. Tridentin. Sess. 25. cap. 9. de reformat.

Quæ quidem probatio, cum sit de forma, vt passim Rotam determinasse legimus, certè succedit, nè possit adimpleri per æquipollens, vt in terminis iurispatronatus notarunt Gonzalez in regul. 8. Cancellar. de Altern. glos. 18. num. . . Garzia de benefic. lib. 5. c. 9. num. 13. Illustrissimus D. meus Commissarius in praxi fori Eccles. resolut. 148. versic. amplia secundo p. 1. Viuian. in tract. de iurepatronatus par. 2. lib. 11. cap. 5. num. 84. & voluit Rota in vna Bononien. iurispatronatus 20. Martij 1589. Coram R. P. D. Gyptio, in qua fuit dictum ita pluries Sacra Congreg. Illustriss. Cardinalium Concilij interpretum declarasse. extrat in quā in iure satis vulgata regu-

la, quod forma adunguem, & præcisè est seruanda, & adimplenda, nec in illa admittatur æquipollens l. 3. §. fin. cum seq. & l. quod per salutem ff. de iur. iur. cum alijs latius, apud Viu. decis. 334. num. 10. Card. Caualler. decis. 612. nu. 18. Christofor. Martius decis. Senes. 93. nu. 8. vbi quod forma statuti, vel alterius dispositionis per æquipollens non adimpletur, alias actus rediditur ipso iure nullus, Illustrissimus Dom. meus decis. Cur. Archiep. 349. num. 8. part. 4. Gonzal. in Reg. 8. Cancell. glos. 4. num. 137. Moneta de commut. vltim. volunt. cap. 7. numer. 328. Regens Tapia decis. Sac. Conf. par. 3. num. 5. nam formæ nihil addi, vel minui potest, l. 1. §. opus nouum, ff. de nou. oper. nunciat. cū sit de genere indiuisibilium Pereira de potest. eligendi cap. 7. §. 13. Monach. decis. Lucens. 18. num. 2. Rendin. in promptuar. recept. sentent. titul. 100. num. 5. Regens de Ponte cons. 5. nu.

74. vol. 1. Amat. conf. 6. nu.
 3 6. sed omninò vndique debet esse perfecta ex singulis suis partibus, alias non est forma, iuxta textum in l. si is qui S. quædam ff. ad l. falcid. quem ad id reportat Reg. Tapia memor. decis. 3. num. 20.

Hæc omnia sicuti sunt, vera, ita & illa negare non intendo super hac facti serie, quæ hodie apud Illustrissimum Dom. meum Præsulem Riccium causæ Commissarium decidenda venit.

Nam ad fauorem huius honorifici iurispatronatus plures, quam sufficientes nigere probationes video, ex quibus ad fauorem Clientuli determinandum esse omninò instatur, prætenfis per Magnificum Aduersæ partis Aduocatum affirmantis exclusionem, ex eo, quia non constabat de fundatione, & dotatione, nec de multiplicatis præsentationibus non obstantibus.

Et primo quia adsunt testes super tertio articulo,

qui deponunt de immemorabili circa huiusmodi patronatum, quæ immemorabilis sufficit ad illius probationem, Felin. in tractat. quando literæ Apostol. noc. patron. ad fin. Put. dec. 58. numer. 9. & 10. & decis. 205. num. 2. lib. 1. Paris de confident. benefic. quæst. 28. Gonzalez in Regul. 8. Cancell. glos. 18. num. 89. Garzia de benefic. part. 5. capit. 9. num. 92. & pluries determinauit Rota in varijs casibus.

Qui testes adminiculantur ab alijs testibus in quarto articulo deponentibus, de visu à quadraginta annis, & supra, & de auditu à Senioribus circa hanc præheminentiam, & iura recipiendi Candelam in die Purificationis B.M.V. ante omnes, & si Nobiles, quod satis iuuat, ex dictis per Caualer. decis. Rotæ 174. vt alios omittam.

5 Quinimò debet sufficere probatio de publica voce, & fama in antiquis, iuncta præsertim legitima quasi pos.

possessione, hic probata, per testes. Put. decis. 60. in fin. & decis. 140. lib. 1. Rota diuersa decis. 792. part. 1. Cassador. dec. 2. de probat. Achil. de Grassi. decis. 4. num. 9. & decis. 6. de iure patronat. Garzia, qui pluries ita decisum in Rota testatur de beneficijs part. 5. d. cap. 9. num. 83. & seq. Marc. Antonin. var. resolut. lib. 1. cap. 109. num. 30. Barbosa. in tract. de officio, & potest. Episcopi alleg. 72. num. 43. part. 3. etiam, quod esse in potentioribus, & suspectis; quia præsumptio usurpationis non procedit, quando constat de immemorabili, Achil. de Grassis dec. 4. de iure patron. Rota diuers. decis. 545. numer. 4. par. 1.

Nec obstat dicere, quod in ista immemorabili deficiant duo anni, cum iuxta communem DD. sententiā illa verificetur in centum annis, Menoch. de Arbitr. Jud. cas. 3. Mascard. de probat. conclus. 103. Rota dec. 520. part. 1. & 584. part. 2.

in recentior. Cappella Tholos. dec. 440. Mar. Antonin. resol. 80. lib. 1. num. 11. Garzia de benefic. par. 12. c. 2. num. 263. Ceual. commun. cōtra. commun. quest. 302. num. 9. Leo in Thesaur. fori Eccles. part. 2. cap. 21. num. 5.

7 Nam respondetur id mi-
nimum esse habitorespectu
ad tam longeuum tempus,
cum duo anni respectu cen-
sum sint vti gucta aquæ re-
spectu maris, quæ nullathe-
nus accrescit, nec decrescit
& ideo non est habenda
ratio: paritas inquam ma-
terix excusat, tanquam re-
presentans momētum tem-
poris respectu tam diutinae
præscriptionis, & ideo illo-
rum defectus non est habē-
dus in consideratione ad l.
si fundum S. plane ff. desu-
do dotal. las. in l. si is, qui
pro emptore num. 52. ff.
de usucapion. Paris. consil.
32. num. 6. & seq. vol. 3. &
vult Rota in vna Floren-
tina Canonatus 11. Decē-
bris 1615. Coram R. P. D.
Buracto, quam nouissimè
reperio

reperio adductam à Lotterio in suo tract. de re beneficiaria lib. 2. quæst. 7. num. 63. qui tamen loquitur in defectu vndecim. mensium a tempore centum annorum.

Secundo, quia circa hanc præheminentiam adest quodque assertio duorum loci Ordinariorum, cui Rota in huiusmodi materia in ispatronatus plurimum semper deferre consuevit Rota in nouis decis. 11. de iure patronat. Rot. diuers. de cis. 376. p. 3. Seraphin. dec. 1232. par. 2. Illustrissimę. D. meus Coccinus Rotę decanus decis. Crescent. decis. 2. de iure patronatus, Achil. de Grass. dec. 7. eod. tit. Caualerius decis. 97. num. 6. vbi assignat rationem, quia standum est assertioni illius, cui assertio præiudicat, prout in Episcopis, de quorum interesse agitur circa libertatem beneficiorum.

Tertio, nam in hac Ecclesia ante ianuas reperiuntur apposita insignia, siue Ar-

ma istius, qui in illa hanc prætendit præheminentiam, quæ nedum representant, & conseruant memoriam huius familiæ iuxta doctrinam Anchar. conf. 11. a num. 4. sed etiam inducunt præsumptionem iurispatronatus, Anania consil. 86. numer. 2. Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina, de caus. possess. & propriet. num. 97. Gabriel consil. 196. num. 10. lib. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 3. cap. 130. num. 31. Polidor. Rip. obseruat. 68. Illustriss. D. meus causæ Commissarius dicta decis. Cur. Archiep. 231. part. 2. Rota in Fesulana iurispatronatus 7. Februarij 1558. Coram R. P. D. Bubalo. & alias sæpius.

Quæ omnia simul iuncta concludenter videntur probare tale iuspatronatus, tam fortius, dum non agitur inter loci Ordinariū, & patronos, ad effectum conferendi, seu præsentandi Beneficiatum, siue Rectorem: sed solum inter laicos ad effectum præheminentiæ, quo
in

10 in casu sufficere debent leuiiores probationes, & non ita strictè procedendum est, vt notarūt DD. in cap. nobis, de iure patronatus, & determinauit Rota in Calaguritana praheminentiarū 26. Iunij 1591. Coram R. P. D. Gyptio, in Toletana, iurispatronatus 12. Iunij Corā Illustrissimo Cardin. Blanchetto, & recentius in palentina Cappellæ Lunæ 12. Maij 1614. Coram R. P. D. Andrea, iuxta quas decisiones alias obtinuisse, apud Nuntium Apostolicū reminiscor.

Ad quod coadiuuandum satis constat illud simile, quod vbi est lis inter con-
11 patronos admittūtur leuiiores probationes Cassador. decis. 1. in fin. de probatio. Rota in Soran. iurispatronatus 28. Aprilis 1603. Coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, & alias sæpius, vt per Gonzalez in Reg. 8. Cancellar. d. glos. 18. num. 59. Piesleg. in praxi Episcop. cap. 5. num. 7. part. 2. Barbof. in tract. de officio &

potest. Episcopi allegat. 72. nu. 68. part. 3. taliter, quod neque esset necesse seruare formam Concilij, etiam si versaremur in potentibus, vt tenuit Rota in Portuen. Beneficij 9. Maij 1595. Coram R. P. D. Corduba cessat inquam in similibus casibus Concilij assertus rigor
12 & inde videmus iuspatronat. posse præscribi ab vno contra alium compatronū spatio quadraginta annorū cum titulo colorato Caualcant. decis. 33. num. 8. par. 5. Galefin. in margar. cas. conscient. in verbo iuspatronatus, Mar. Antonin. variar. resolut. lib. 1. resol. 108. num. 28. Leon. in Thesaur. fori Eccles. cap. 6. num. 8. in fin. ante eos. Lambert. de iur. patronatus par. 2. lib. 2. art. 5. quæst. 11. quare decisionem causæ ad fauorem harum allegationum expectando, hæc currenti calamo, breui methodo adduxisse sufficiat, cum agatur, coram eminenti viro, in cuius pectoris serinio omnium sunt aperta.

Geg. SVM.

S Y M M A R I V M.

- 1 Allegatio Io. Maria Nouarij I.C. Lucani adducitur circa articulum istius resolutionis.
- 2 Excipiens de iure patronatus tenetur claram adducere probationem, dum agitur ad exclusionem prouisi Apostolici nu. 3.
- 4 Exceptiones quanam sint admittenda ad merita causa, & nu. 5.

A R G V M E N T V M.

An executio literarum Apostolicarum impediatur per exceptionem pertinentia iuris patronatus.

R E S O L V T I O C C V I.

IN quadam causa mihi delegata à Sede Apostolica Ioan. Maria Nouarij I.C. Lucanus tanquam Aduocatus, Coram me dicebat, quod prætendens pertinentiam iuris præsentandi, & illam in promptu addu-

cens claram, & notoriam ex fundatione, scilicet vel dotatione, siue ex multiplicatis, & continuariis præsentationibus iuxta formam Concilij sess. 25. cap. 9. de reformat. tunc benè executio literarum Apostolicarum impediri potest, sub prætextu, quod ius præsentandi competat illi familiæ, quæ se opponit: at secus ubicūq; ista exceptio ad retardandam exequutionem opponitur abiquè sumo probationis, vt supra, Nam tunc tamquam exceptio requirens altiore indaginem reiicienda est ad petitoriū. quod cum fundauerit ex nonnullis iurium fundamentis, placuit allegationes ad hunc finem inferere, & sūt quæ sequuntur.

Illustissime, & Reuerendissime Domine. Nescio quo pacto patrocians pro parte aduersa intendat suspendere, & impedire exequutionem literarum Apostolicarum ad fauorem mei clientuli expeditarum super Beneficio de quo agitur

tur, dum ex illis apparet prouisum fuisse de tali beneficio per obitum Ioannis de Marinis defuncti in anno 1628. Mense Maij Se di Apostolicæ referuato.

Et licet gloriatur hanc suspensionem facere, & executionem impedire sub prætestu, quod ipsum beneficium sit de iure patronatus familix dello Gaudio, à qua, & ipsa pars aduersa originem trahere supponit.

- 2 Tandem rogo aduerti, quod in iure est determinatum, excipienti de iure patronatus aduersus Reservationem ad retardandam executionem Brevis, incumbere onus afferendi incontinenti probationem clarā, & notoriam ex fundatione dotatione, vel ex multiplicatis, & continuatis præsentationibus, iuxta conciliaris dispositionis formam, de qua cap. 9. de Reformatio. sess. 25. alias tanquam exceptio requirens altiore indagationem reiicienda esset ad petitorium, vt pluries

determinauit Rota Romana, & præcisè in iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. Coram Illustrissimo Cardinal. Pamphilio, in Tiburtina iurispatronatus 5. Iulij, Coram R.P.D. Pegna tunc temporis Rotæ Decano, in Aretina Cappellanix 3. Decembris 1610. Coram Illustrissimo Cardinali Lancelotto, & tandem in Aquilana executionis Brevis Lunæ 13. Februarij 1612. Coram R.P.D. Pirouano, vt patet in decis. nouissim. recollect. per Farinac. decis. 381. part. 1. to. 1. qui etiā voluit decis. 333. apud eundem eodem tom. 1. iurispatronatus probationem debere esse concludentem, dum agitur contra prouisum Apostolicum venientem pro libertate Ecclesiæ; quia Ecclesia de iure præsumitur libera, vt latè apud Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 90. qui plura adducit, & in terminis Caualer. dec. 15. 9.

- 4 Vbi enim exceptiones non sunt claræ, & liquidæ, tam in iure, quam in facto, Ggg 2 quod

quod nulla tergiuersione celari possunt, nec de illis potest dubitari nunquam sunt admittendæ, sed ad merita causæ referuantur l. si quidem, C. de excep. Bar. in l. cum quærebatur, num. 3. ff. iudic. solu. / as. in l. ait prætor, num. 23. ff. de iure iur. latius Surd. conf. 252. à num. 7. cum seq. iib. 2.

Et sic procedit illa regula communi calculo à DD. recepta, quod quando exceptio apparet releuans à principio, non debet reservari ad merita causæ, sed à principio audientia denegetur, ut scripserunt Plot. conf. 73. num. 30. vol. 2. Bimius conf. 98. num. 9. Menoch. de arbitr. iud. quæst. 53. num. 4. Molin. de primogen. Hispan. cap. 9. num. 39. lib. 4. Mastrill. decif. 8. num. 6. part. 1. ubi quod tunc grauat Iudex si exceptionem reseruet, etiam quod illa respiceret merita ut plenè probauit Menoch. conf. 367. à num. 5. cum seq. quem sequitur nouissi-

me Castill. dec. Sicil. 124. lib. 2.

Quæ quidem probatio circa substantiam iurispatronatus non affertur in casu nostro, cum ut voce informauimus cuncta, quæ producuntur non sunt sufficientia ad iurispatronatus prætensi probationem, & ideo nulla est habenda ratio: & consequenter propterea instatur pro Bullarum Apostolicarum executione, oppositis a parte aduersa, tanquam friuolis, & absque fundamento minime obstantibus. & hæc breuiter dixisse sufficiat dñ causa agitur Coram eminentissimo viro, & omnium communi Magistro, à quo, & omnes discimus.

SVMMARIVM.

- 1 Non præstato impedimentum, quod de iure non sortitur effectum.
- 2 Quod maior pars facis omnes fecisse videntur.
- 3 Amplius etiam in compromissis.

4 Ans.

4 *Amplia etiam in colle-
ctis.*

ARGVMENTVM.

An probatio iuſta formam

*Concilij requiratur in iure
patronat. vniuerſitatis vbi
ereſtio illius eſt facta, à mi-
nori parte Electorum, &
Sindicorum.*

RESOLVTIO. CCVII.

1 **R**eſponderetur præfatā
ereſtioneſ iuriſpa-
tronatus nulliter, & inua-
lide ac cōtra iuriſ formam
factam fuiſſe, & conſequen-
ter in eiſ probationeſ mi-
nimè Concilij rigorem
circa eiſ verificationem
requiri. ſiquidem iuſta iuriſ
regulam non eſtiſ nullæ
ſunt partes 1. omnia, cū mil-
le concordantibus, ſi ſi cer-
tum petatur: & quod nullū
eſt, nullum producit eſſe. Cū
tex. eſt in c. non præſtat im-
pedimentum, de reguliſ iuriſ
in 6. ad late tradita per
laſ. in l. vbi pactum, C. de
tranſactionibus, quare cum

in actibus per vniuerſitatē
celebrandiſ exigatur maior
pars vniuerſitatiſ, iuſta tex-
tum vulgatum in l. quod
maior, ſi. ad municipaleſ
late de Franchiſ in deciſ. 2.
merito præſatum iuriſpatro-
natus a minori Electorum
parte ereſtum, vt non re-
cte, & iuſta iuriſ regulam
reſeruatam, nullum cenſe-
tur: & propterea nullam
exigi probationem, cum, vt
ſupra dicebatur non eſtiſ
nullæ ſine partes, & quod
vbi actus Vniuerſitatiſ ema-
natur, à minori parte ſit
nullum, probatur vltra ſu-
pradiſta per rex. in c. per
fundum, ſi. de ſeruitutibus
ruſticorum prædiorum, vbi
in iſ, quæ ſinguliſ tangūt
omnium approbatio requi-
ritur c. quod omneſ de re-
guliſ iuriſ in 6. Ripa reſpō-
ſo 93. prout confirmatio in
in officio minime fieri poſ-
ſit vno ciue reſeſtante ſi. ſi-
nal. in Auth. de deſenſori-
bus Ciuitatum, R. in ſin-
gular. 95. & 601. Felin. in
cap. ſignificauerunt. col. 3.
de teſtibus, Natta conſil.
58.

58. vol. 1. Arnon problemat. 21. Boerius in decis. 549. num. 4. vbi plura ad hoc cumulat.

- 3 Amplia hoc procedere pariter etiam in compromisso vniuersitatis, in quo requiritur, vt omnes de vniuersitate legitimè congregata communiter consentiant expresse, Abb. in c. cum omnes, de constitutionibus.

Amplia 2. idem procedere in capitulis canonicorū, vbi duę partes canonicorū non possunt recipere aliquem extraneum non canonicum ad dandam vocē in capitulo, vt per Felinū in cap. cum omnes, col. 12: de constitutionibus, post Pa normitan. in cap. scriptum de electione.

- 4 Amplia tertio pariter procedere in imponendis collectis, vt voluit, Guido pap. in decis. 121. vbi firmat, quod in imponendis collectis, scū gabellis requiritur consensus omnium, nec sufficit consensus vnius partis vniuersitatis, vt vo-

luit ante eum Bar. in l. 1. §. ex his igitur ff. de verborū obligationibus, & in l. quod maior, ff. ad municipalem, & habetur per Dium in c. quod omnes, de regulis iuris.

SVMMARIVM.

- 1 *Actus gestus contra iuris dispositionem non valet, nec tenet, & si specificè, per legem non retrahetur.*
- 2 *Actus factus contra legem pro infecto habetur.*
- 3 *Actus inualidus nullat bene prauidicat, neq; puniatur.*
- 4 *Actus inualidus ratificari non potest,*
- 5 *Electio fori absque iuramento per horrescentia facta non valet.*

ARGVMENTVM.

An sententia Canonizans ius patronatus contra formam Concilij sit ipso iure nulla.

RE.

RESOLVTIO. CCVIII.

Dicebatur primo non esse ipso iure nullam, quia in dubio in casibus in quibus actus est nullus, non dicitur nullum effici ipso iure, c. cum secundum leges, & quod ibi communiter notatur, de hæreticis in 6. Baldus conf. 22. vol. 2. Alexan. conf. 21. vol. 1. & latissime Gratian. disceptionum forentium cap. 340. & facit decisio Magonij dec. 19. & Achil. de Grass. in dec. unica, de pænis.

Verum contrariam sententiam in facti contingencia putavi meliorem, ac iuri consonam ex eo, quia hoc casu actus dicitur gestus contra iuris dispositionem proinde non valet, nec tener, quamuis ille per ipsam legem specificè non retractetur, vt in reg. quæ contra sunt de reg. iur. in 6. & facit tex. iuxta glos. in cap. nouiter, de his quæ sunt à prælat.

Et consequenter actus factus contra legem pro in-fecto habetur, l. non dubiū C. de leg. & c. Imperiali 25. q. 3.

Nec ipse actus inualidus præiudicat modo aliquo, l. sicuti, & ibi Bal. col. 1. C. de repud. hære.

Imò actus ipse nullus nō est de iure punibilis, ita Bartol. in l. filium S. quamuis bonorum in fin. ff. de legat. præst.

Quinimò actus factus contra iuris dispositionem non est punibilis, vt in facti contingencia iudicauit, Viuius in dec. 321. cuius tenor est in facti contingencia libera ui nonnullos cliētes in varijs, diuersisq; pænis incurfis per eos, ita quod ob actus nullitatem obtinui eorū absolutionē, & sic decisū etiā extitit in Regia Audientia Capitinatæ Apuleæ & Comitatus Molisij in anno 1583. & sequentibus in varijs casibus in ea tunc occursis, atque decisis.

Nec actus inualidus cū legibus excusus videatur pos-

posset aliter ratificari, l. qui
aliena ff. de acquir. hered.
l. 2. C. commun. vtriusque
iud. & spec. in tit. de iudic.
deleg. ver. quid sic commit
tens, & ibi Bal. in addit. in
in vers. quod nulliter.

Et confert pro corrobora
tione, quia videmus, qđ
electio fori facta per mise
rabiles personas non præ
cedente iuramento perhor
rescentiæ, quod est de for
ma actus, est ipso iure nulla
vt colligitur ex dictis per
Nouarium in suo tractat.
de elect. & variat. fori,
questio. 2. sectio. 1. in vlti
ma impressione Neapolita
na.

SUMMARYM.

- 1 *Heredes quando dicantur
vocati ordine successiuo,
vel quando simul, & nu
mer. 2.*
- 3 *Quid in substitutis.*
- 4 *Heredes extranei quando
non admittantur.*
- 5 *Nominatus prius censetur
magis pradiectus.*
- 6 *Clausula deficietibus ma*

*sculis succedant fæmine,
& heredēs, quomodo in
teiligatur.*

7 *Dicitio, & copulat.*

8 *Relatio est facienda ad
proxima.*

ARGVMENTVM.

*Pertinentia præsensandi qua
liter fit facienda vbi ad inſ
patronatus uocantur mascu
li fæmina, & heredēs.*

RESOVATIO. CCIX.

IN factis ponderabantur
verba fundatiois, dum in
ea, vocantur masculi semi
næ, & heredēs, &c. nam ij
censetur vocati ordine suc
cessiuo, prout in successione
annorum, non obstante co
pula, & firmarūt Bar. 1. 1. &
alij in l. Gallus S. quidam
recte ff. de lib. & posth. Co
uar. in cap. Raynutus S. 2.
num. 4. de testam. Rip. in
cap. ex parte num. 54. de
rescriptis, Alex. cons. 12. o.
8. vol. 3. Dec. cons. 205. nu.
2. Ruin. cons. 168. num. 9.
vol. 2. Curt. iun. cons. 32.
nu. 4.

num. 4. latè Clar. in S. testam-
entum q. 80. vers. secunda
conclusio, Olasch. decis. 81.
num. 11. cum seq. Mantie.
de coniect. vlt. vol. lib. 8. ti-
tul. 14. num. 13. Peregrin.
de fideicom. art. 17. num. 4.
26. & 36. & art. 18. num. 4.
Vnde stantibus & viuenti-
bus hodie fœminis, non vi-
dentur admittendi hære-
des extranei prout est d.
Congregatio.

Cæterum addebatur huic
fundamento, id verum est
in personis, inter quas ca-
deret ordo charitatis, & ne-
cessitatis simul: secus in per-
sonis in quibus caderet or-
do ebaritatis tantum, prout
hic Tunc etenim omnes
consentur vocati simul, &
semel; Dec. consil. 95. num.
2. Guidopapa dec. 212. n. 1
& consil. 135. num. 1. Couar-
ruia d. S; 2. num. 3. Ias. con-
sil. 206. num. 2. vol. 2. Socc.
Sen. consil. 90. num. 1. lib. 1.
Corn. consil. 129. volum. 3.
Clar. in d. quæst. 80. vers. pri-
ma concl. Olasch. d. decis.
81. num. 4. cum seq. & num.
8. Peregr. in d. art. 17. num.

523. & 38. Nisi replica-
retur, quod id verum sit in
institutis, secus in substitutis
vt hic, qui intelligi debent
vocati ordine successiuo
Mant. de coniectur. vlt. vol.
lib. 8. tit. 12. num. 10. cum
seq.

Secundò quia ex conie-
ctura mente testatoris, do-
nec supersunt fœminæ spe-
cialiter vocata; non viden-
tur admittendi heredes ex-
tranei, ob affectionem testa-
toris Menoch. de præsumpt.
l. 4. præf. 16. num. 1. & de ta-
li mente testatoris diceba-
tur hic constare. Tum ex
ijs, quæ dicit Ias. in d. l. gal-
lus S. etiam si parente num.
34. Tum quia testator præ-
sumitur magis prædilexisse
fœminas, quam extraneos,
ex quo prius eas nomina-
uit specialiter Iason. in d. S.
etiam si parente num. 27.
Mant. de coniect. vlt. vol.
lib. 6. tit. 11. num. 13. & lib.
8. tit. 4. num. 12. & tit. 9. nu.
7. Menoch. de præsumptio.
lib. 4. d. præsumpt. 16. num.
3. cum seq. præsertim cum
d. fœminæ fiat ex ipso de;

Hhh

secq.

scēdente, Menoch. d. pręsum. 16. num. 5. & 11. Tū quia quando indispositio ne fit mentio masculorum prout facta fuit in d. fundatione, hæredes extranei nunquam veniunt Ias. in d. S. etiam si parente num. 22. Paris. consil. 48. num. 23. volum. 4. Mant. de coniectur. ult. vol. lib. 8. tit. 14. num. 13. Pereg. de fideicom. art. 32. num. 40. & 45. Tuam etiam quia in alia dispositione vocante descēdentes, & quoscumq; successores etiam extraneos fit interpretatio, vt extantibus descendentibus, extranei hæredes quantumcumq; vocati non admittantur, sed tantum illis deficientibus Salyc. in l. 2. quæst. 20. C. de iur. emph. Soccin. iun. in consil. 158. num. 19. cum seq. vol. 2. Peregrin. de fideic. art. 32. num. 20. & 40. Causal. decis. 11. num. 5. par. 3. faciunt dicta per Lamb. de iure patronat. lib. 1. par. 2. quæst. 2. princ. art. 8.

Tertiò allegabatur, qđ vel illa clausula, deficienti-

bus, &c. censeatur etiam repetita in foeminis, & sic sensus sit quod deficientibus fęminis de linea testatoris admittantur, tunc extranei Paris. consil. 72. num. 39 vol. 4.

Vel quod illa clausula, hæredes, &c. referatur ad fęminas nominatas, nempę, qđ succedant fęminę, & hæredes simul, ponderando copulam, & Lamb. de iure pat. lib. 1. part. 2. quæst. 1. princ. art. 22. num. 1 & q. 2. prin. art. 1. num. 30. & 41 art. 2. numer. 7. & artic. 17. Mant. de coniect. ult. vol. li. 8. tit. 4. num. 11. Causal. decis. 31. nu. 13. par. 5. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. nu. 7. Gabr. consil. 196. num. 5. volu. 2. Ofsch. d. decis. 81. num. 2.

Vel saltem, quod intelligantur verba dictę fundationis de hereditatibus fęminarum vocatarū in defectum masculorum, cum relatio sit facienda ad proxima l. si idem S. final. ff. de iurisd. omn. iud. Paris. consil. 24. num. 33. vol. 1. Grat. cōsil.

fil. 19. num. 4. & 10. volu.
2. Turret. consil. 10. num. 1
cum seq. vol. 1. Rep. de do
nat. resp. 1. num. 7. Rot. Rom.
in nouissim. decif. 666. nu.
1. par. 1. vnde non videtur
stantibus foeminis vocatis
posse admitti heredes extra
neos; cum viuentis, non di
catur hereditas, Ias. in leg.
gallus S. quidam rectè nu.
35. Couar. in d. c. Rainutius
S. 2. num. 5. cū seq. & licet
illud verbum eorum, sit ma
sculinum, itaut videatur re
ferri ad heredes extraneos
māsculorum deficientium;
Tamen hic non est absurdū
stantibus rationibus addu
ctis accipi posse pro fēmin.
l. 1. ff. de verb. sig. l. seruius
ff. de leg. 3. Gabr. de verbo.
sign. lib. 6. concl. 6. num. 4.
& 7. Peregr. de fideicom. ar
tic. 25. num. 1. cum seq.

SVMMARIVM.

- 1 *Pertinentia iuris prae
sentiendi competit heredi
tatis successori, sic etiam,
& curatori hereditatis
iacentis nu. 2.*

- 3 *Præsentandi ius quibus nō
competat. 3*
- 4 *Sequester præsentare po
test. 3*
- 5 *Curator cur datur heredi
tatis iacenti.*
- 6 *Tutori competit ius præse
ntandi.*

ARGVMENTVM.

*Pertinentia iuris præsentandi,
an competat curatori he
reditatis iacentis.*

RESOLVTIO. CCXI.

IN quadam causa vacatio
nis cuiusdam beneficii iu
rispatronatus, accidit dubi
tari circa istum articulum,
& consultus ego pro affir
mativa opinione transiui,
vt prius dixeram in decif.
Curiae Archiep. Neapol. 11.
par. 1. vbi dum latius in di
scussi non oportet amplius
repetere, licet dum id eodē
articulo esset consultus D.
Io. Maria Nouarius qui in
eandem descendendo sen
tentiam nonnulla breuiter

Hhh 2 10

reportauit, placuit illa hic ad commodum lectoris adducere, & sunt quę sequuntur.

Quamuis, eximia Authoritas D. mei Præsulis Illustrissimi Riccij circa propositam difficultatem non solum sufficiens, sed & maxima ubique terrarum sit, Tamēn Amico, & clientulo meum quoque, & si tenue votum expetenti deficere videar concurreo cum eodem Illustrissimo Domino affirmando, quod sicuti, pertinentia iuris præsentandi transit in hereditatis successores etiam per venditionem, vt per Lambert. de iurepatronatus part. 2. lib. 1. quæst. 5. artic. 15. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. nu. 8. Molin. de primogen. Hispan cap. 24. num. 27. libro 1. Genuen. in praxi Curia Archiep. Neapol. cap. 61. num. 26. Salazar. de usu, & consuetud. cap. 12. num. 7. Humad. in l. 8. Hispan. tit. 15. part. 1. & alij plures quos consultò omittō, sic pariter transit in

curatorem hereditatis, iacentis, qui & poterit ad beneficium iurispatronatus dictę hereditatis præsentare, vt in terminis notarunt Campanil. in diuers. iur. Canonic. cap. 13. num. 360 Rubric. 11. Barbos. in cap. ex iuteris num. 6. de iurepatronatus, & in tract. de potestate Episcopi allegat. 71 num. 7. & 8. par. 3. Viuius modernissimus Doctor in tract. de iurepatronatus libro 4. cap. 5. num. 6. & libro 11. cap. 9. num. 44. affirmās num. 45. ita etiam procedere in curatore dato ventri prægnanti ex l. vbi cumque ff. de ventr. in possess. mittend. quę opinio nē sola Doctorum autoritate fulciatur, rationem & iungo quidem, palpabilem eō quia generaliter ad præstandum in beneficio admittuntur omnes, & singuli habentes administrationem fructuum, vt communi calculo scripserunt DD. in c. examinata de iudic Franc. Marc. decis. Senatus Delphin. 4. tom. 1. vbi, per

- per hoc fundauit sequestrarium beneficij habere ius præsentandi Azor. instit. moral. par. 2. lib. 6. cap. 25. q. 17. Reginal. in praxi foro penitent. lib. 3. tract. 3. num. 245. & alij quos recollegit Barbof. de potest. Episcopi alleg. 71. num. 39. part. 3.
- 4 Garz. de benefic. cap. 6. parte 5. tom. 1. & tali curatori hæreditatis iacentis spectare videmus. vt probauerunt Caualecan. decis. 3. par. 2. Cacher. decis. 55. Anna. conf. 108.
- 5 Ultra quod curator datur hæreditati iacenti, vt illam foueat, ei vsq; iura congreget, & non disperdat, & sic tuetur hæreditatis iura, nam in hoc eius versatur officium Gail. obseruat. 130. lib. 2. Capic. dec. 87. & ad materiam Ludouic. concl. 43. vnde debet præsentare ad beneficium iurispatron. intra tempus ne commodopriuetur cū respiciat interesse formatum, & vtilitatem eiusdem familiæ merito præsentare potest Curator ipse: de bet inquam, sicut

ti, & potest curator huiusmodi hereditatis iacentis omnia necessaria ad ipsam hæreditatem agere Bartol. in l. fin. ff. de Bon. author. iudic. possid. Dec. consil. 401. & 519. Roman. sing. 151. Menoch. de Arbitr. iudic. lib. 2. cas. 150. & alij recentiores passim, & confert nam videmus intorem posse præsentare in iurepatronatus pupilli Lambert. de iurepatronat. lib. 2. part. 3. quæst. 6. articul. 1. Mantic. decis. 40. Rota in antiquis decis. 64. de iurepatronat. Peregrin. decision. 100. quare R. D. Antonium præsentatum à Magnifico Francilco de Ianuario Curatore hæreditatis iacentis, in qua constat inesse iurispatronatum, esse omnino instituendum consulo, prout ita iura mandāt, & hæc breuiter currenti calamo adduxisse sufficiat.

SUMMARIVM.

- 1 Descendens à fratre uterino non venit in iurepatronatus debito proximiori de linea.
- 2 Linea in arbore consanguinitatis quos comprehendat.
- 3 Linea verbum in transuersalibus non comprehendit descendentes à fratre uterino, qui non spectant ad lineam testatoris.

ARGVMENTVM.

An descendens à fratre uterino veniat in iurepatronatus proximiori de linea.

RESOLVTIO. CCXII.

Respondi non venire ex decif. Rotæ in vna Tollerana Cappellanię 15. Martij 1613. Coram Illustrissimo Caualerio cuius tenor est. Fundator Beneficij mādauerat presentari proximiorē de su linaje per li-

neam masculinam seu femininam: dubitabatur an stante Beneficij huiusmodi vacatione esset preferendus Petrus Aguado proximior descendens ex fratre fundatoris, vel Petrus Martinez. minus proximus descendens à fratre fundatoris ex utroque latere coniuncto.

I Hoc dubium fuit pluries in Rota propositum, & diuersimodè resolutum modo pro vna, modo aliter a parte Coram Iusto ultima fuit decif. sub die 8. Februarij 1608. in qua resolutum fuit Petrum de Aguado non contineri inter personas comprehensas in fundatione, & Petrum Martinez. tāquam de linea esse preferendum. & coram me cum rursus dubitaretur, an ab hac decif. esset recedendum causa de anno praterito pluries proposita, & dilata tandem Rota resoluit contra Aguadam informantem videlicet standum esse in decif. & placuerunt rationes adductæ in probata decum enim fundator uocaret præsbyterum proximiorē de su

su lineaie. Domini dicebant Aguadum descendente[m] ex fratre uterino non posse dici uocatum linea enim est collectio personarum ab eodem stirpe descendente[m] continens gradus distinguens numeros, & pradicatur de tribus speciebus scilicet ascendentium, descendente[m], & transuersalium l. 1. l. stemmata l. iurisconsultus ff. de grad. Hostienj. in summa de conanguin. & affinit. num. 4. & 5. Ioan. Andr. in Arbore consanguinitatis, & definitione linea Signorol. consil. 93. ante num. 2. vers. na linea Bald. consil. 334. nu. 10. lib. 3. Anchar. consil. 95. num. 7. Capic. decis. 159. n. 5. & seq. & fuit dictum in dicta decisio. 8. February 1608.

In linea ascendentium continentur, pater, mater, auus, auia, pro auus, pro auia & banc lineam Bald. distinguit in duas lineas, scilicet agnatorum ex masculis, & cognatorum ex foeminis, ut dicto nu. 10.

3 In linea descendente[m]

continetur filius, filia, nepos, neptis, pro nepos, proneptis, &c.

In linea transuersalium sunt frater, soror, filij duorum fratrum, seu filij duarum sororum, Patruus Amita, auunculus matertera, & al. ut per Hostiens dicto nu. 5.

His positis Domini considerabant, quod cum fundator esset sacerdos per illa verba de su lineaie non intellexit de linea descendente[m] suorum, minus de linea ascendente[m], qui non extabant. unde necessario dicendum est intellexisse de linea transuersalium in qua nullo modo reperitur descendens a fratre coniuncto tantum ex latere matris, quia cum non descendat ab eodem stirpite non potest dici de linea, ut dictum est.

Nec obflare visum est, quod fundator vocauerit descendentes ex in ea masculina, & feminina, quia id fecit ad tollendum dubium, an descendentes ex foemina dicerentur de linea seu, de lineaie ipsius fundatoris, sed

sed non propterea dicendum
est quod intellexerit de fra-
tre uterino, cum non sit de
linea fundatoris, quia non
descendit ab eodem stipite
à quo ipse fundator genitus
est, Paris. consil. 51. num. 10
in fine, & consil. 93. num. 33
& seq. lib. 2. & ideo cum
Aguadus descendat à fratre
uterino fundatoris, & fun-
tor, & ille frater uterinus
non descendant ab eodem pa-
tre, & stipiti; Domini non
censebant ipsum esse uocatū,
cum nullo de modo sit ueri-
simile fundatorem intelle-
xisse de linea, in qua ipse
existit ad exclusionem lineę
in qua ipse, & alij uocati
existunt.

Et ita resolutum fuit cō-
tra informantem et standū
esse in ultimo loco decisi. die
8. Februarij 1608. Coram
Iussu.

SVMMARIVM.

- 1 Iudicio Episcopi multum
defertur in materia iu-
rispatronatus.
- 2 Filiatio ex tractatu tan-

quam talis probatur, & ui-
de num. 3.

ARGVMENTVM.

An descendentiā à patronis
probetur ex quo Ordinarius
admisit presentationem sa-
crā uti à descendente.

RESOVATIO. CCXIII.

Respondeo cum decisio-
ne Rotæ in vna celiter-
na iurispatronatus 16. Fe-
bruarij 1609. Coram Illu-
strissimo Caualerio cuius te-
nor est, pposui dubiū in hac
causa ad instantiam Illu-
strissimi D. mei Cardinal.
Pinelli Sacri Collegij Deca-
ni, & Rota censuit probari
descendentiam eorum, qui
presentauerunt D. Lauren-
tium præsupposito sine ueri
pregiudicio iurispatronatus
cum enim ab Alexandro fun-
datore fuissent relictī duo pa-
troni huius Ecclesię, uideli-
cet Franciscus Zaffarami-
nis, & Colutius Rubeus satis
uidebatur probari descendē-
tiā presentantium Lauren-
tium

tium ab his duobus; & Primo, quoad descendantiam ex ex Francisco probabatur ex iuribus pro parte Laurentij productis ipsum habuisse Felicem Ioannem, & ab eo relictas fuisse septem filias ex quarumquinque descende-
 bant dicti presentantes, quod autem Ioannes esset filius Francisci, id probatur ex pluribus, & primo quia dicta mulieres in presentatione, quam fecerunt de anno 1527 vocant se filias Ioannis Zafaraminis, & dicunt Franciscum fuisse ipsarum auum paternum; quae presentatio fuit admissa per Ordinariū, cuius iudicio in hac materia multum defertur, tamquam facto in sui praedictum contra libertatem beneficii, cuius collatio alias ad ipsum spectare potuisset Rota decis. 11. de iure patronat. Achill. decis. 7. nu. 5. & fuit dictum in una Meliten. iurispatronatus 10. Martij proximē prateriti. Secundo constabat Ioannem esse filium Frācis, quia talem se nominat in testamento. Tercio quia

idem Ioannes interuenit de an 1515. in concordia alias facta à Francisco, & Pasqualina eius filia pro se, & vice, & nomine Francisci Patris sui, & Pasqualine sororis; ex quo videbatur Dominis resultare tractatum Patris, per quem inducitur filiatio Castrensis. conf. 151. sed ad hoc respon-
 deo lib. 1. & iam quod sit unicus actus Menoch. de arbitr. lib. 2. centur. 1. casu 89 num. 32. Nonarius de elect. & variat. fori quest. 51. sect. 1. Quod autem dictae mulieres essent filiae Frācis constabat, ex testamento Ioannis in quo illas instituit haeredes die 11. Aprilis 1525. ex quo testamento resultat ne dum enunciativa, sed tractatus filiationis, unde postea ipse vii tales praesentauerunt de anno 1527.
 3 & presentatio fuit admissa, per Ordinarium, ut dictum est, & per talem nominationem testatoris cum institutione censebant Domini probatam esse filiationem, ut dicunt plures Doctores. & pra-

*cipue Aret. conf. 37. in fine
Abb. conf. 6. num. 11. & alijs;
descendentia autem præsenti-
antium ab ipsis mulieribus
probabatur per testes exa-
minatos, qui cum deponant
cognouisse maritos, & uxo-
res, & specificent nomina,
& cognomina, & matrimo-
nia cū alijs signis satis visis
fuerunt probare Dec. consil.
595. num. 5. Alex. conf. 51.
num. 2. & 5. lib. 1. Me-
noch. de arbitris lib. 2. casu
89. num. 19.*

*Quod vero ad Colutiū,
& eius descendentes proba-
batur ex ipso natum esse
Perseum, qui etiam ipse præ-
sentauit una cum dictis mu-
lieribus de anno 1556. sub-
secuta institutione facta à
Vicario Cardin. Bellanis tūc*

*Episcopi Hostiens. & Veliter-
ni, & per testes examinatos
probabatur, ex perseo natā
esse Eriliam, qua postea in-
stituit heredem vniuersalē
societatem Charitatis, ut in
ipsius testamento in process.
fol. 51. qua societas præsen-
tauit D. Laurentium.*

*Ex quibus satis visa
fuit probata descendencia
horum præsentantium à
Francisco Zaffaramino, &
& Colutio Rubeo primis pa-
tronis per gradus probatos,
& distinctos Rol. consil. 32.
num. 24. vol. 3. ubi de com-
muni fuit dictum in una
urbeuetana fideicommissi,
31. Ianuar. 1575. Coram Il-
lustrissimo Seraphino, qua
est decis. 288. par. 2.*

Tract. de nouiss. probat. Iurispatron. 435
DE QVINTA SPETIE

Pertinentiæ iuris præsentandi, quæ est existentie in
 quasi possessione præsentandi.

SVMMARIVM.

- 1 *Status vltimus attenditur
in beneficialibus:*
- 2 *Præsentatus ab eo qui est
in quasi possessione præse-
tandi præferitur.*
- 3 *Quasi possessio præsentan-
dis attenditur ad effectum
præsentandi.*

ARGVMENTVM.

*An existens in possessione præ-
sentandi manuteneri de-
beat in ea.*

RESOLVTIO. CCXIV.

Regulariter in benefi-
cialibus attenditur vl-
tima, & immediata posses-
sio, vt fuit dictum in Placē-
tina Archipresbyteratus 17
Martij 1623. Coram Pro-
uano, Oldradus consil. 312
num. 2. in fine Rota decil. 2

num. 2. de præbend. in no-
uis. & dec. 49. num. 1. de
rescript. in antiq. Felin. in
cap. eam, te circa finem, de
iurepat. Rocch. de Curte in
cap. ult. de consuetud. sec.
4. num. 82. Malcard. de pro-
bat. conclus. 172. num. 8.
Pur. dec. 2. num. 4. lib. 3. Lu-
douif. dec. 77. num. 9. & ibi
annotat. num. 2. Marefcot.
var. resolut. lib. 1. capit. 55.
vbi latissimè Gratian. disce-
ptat. forens. cap. 577. num.
13. Cæsar de Grassis dec. 4.
de probat. Genuen. in praxi
Archiep. Neap. cap. 100 &
ult. ideò præsetatus ab eo,
2 qui pro se habet vltimum
statum, & quasi posses-
sionem præsentandi, præfer-
tur cap. consultationibus,
de iurepatron. vbi Abb. nu-
mer. 6. nisi in d. vltimo sta-
tu esset clausula sine præiu-
dic. aliorum, vel si consen-
sus fuit datus sub condi-
li 2 tio.

tione Marefcot. vbi ſup. nu. 30. & ſeq. vel quando vltima poſſeſſio eſt violenta, & cum mala fide: quia licet etiam prædo ſit in ſua poſſeſſione manutenendus, & ſi ſpoliatus ad illam debeat debeat reſtitui c. in literis, de reſtit. ſpoliat. tamen ſi ex eiſdem actis conſtet illū eſſe prædonem, tunc ei denegatur manutentio, & ſubſtitutio, Innoc. in cap. cum Eccleſia Sutrina, vbi Abb. num. 36. de cauſ. poſſ. & propriet. & ita iudicandum eſſe dicit Menochius de recuperanda poſſeſſione remedio primo, num. 113 & Gratian. vbi ſupra cap. 899. nu. 21. & 22. vel quando adſunt duæ præſentationes ambę compatibles, vel quando quis reperitur, intruſus in beneficio, vel quando in contrarium conſtat de beneficijs, & iuriſpatronatus proprietate, & in actibus negatiuis non datur ſtatus, quaſi poſſeſſionis præſertim in hiſ, quæ ſunt meræ facultatis, & quando agitur contra ſuperiorem

Mareſcott. vbi ſupra num. 53. & ſeq. ita etiam in iure conferendi attenditur quis ſit poſſeſſor cap. cum olim, & cap. cum Eccleſia Sutrina, vbi gloſ. & Doct. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. ſelua de benefic. par. 2. q. 1. num. 1. Maſcardus vbi ſupra num. 4. pariter ad effectum eligendi attenditur quaſi poſſeſſio eligentis, c. quærelam de elect. Rot. decif. 6. in fine iuncta addit. de elect. in nouis.

3 Nec non ad effectum præſentandi actēditur quaſi poſſeſſio præſentantis, qui vltimo loco præſentauit Rota dec. 14. de iurepatron. in antiquis Calderin. conſ. vlt. de iurepatron. Put. dec. 189. num. 1. lib. 1. Gonzal. de alternat. gloſ. 45. S. 2. à num. 6. illudq; procedit dummodo adſit bona fides, & conſtet de ſcientia, & patētia eorum quibus præiudicatur, Calderin. conſil. 12. de iurepatron. Gonzal. d. S. 2. num. 32. & 35. & quando conſtat de proprietate iuriſpatronat. quæ præualeat poſ-

possessioni ultimus status non attenditur Abb. in d. c. consultationib. num. 9. de iurepatronatus, Seraphin. dec. 1025. 1227. 1495. & 950. attamen non dicitur constare de proprietate nisi per confessionem aduersarij, vel per tres sententias conformes, Aegid. dec. 103 Gratianus ubi supra d. cap. 577. à num. 13. ad 14. hodie tamen, ex d. cap. 9. de ref. sess. 25. Conc. Trid. nō sufficit docere de quasi possessione, & ultimo statu, nisi doceatur de legitimo titulo iurispatronat. ex fundatione, vel dotatione, &c. quia derogat non solum titulo, sed etiam quasi possessioni iurispatronat. aliter quesiti, quàm ex fundatione seu dotatione: ideo ut quasi possessio suffragetur, est docendum de titulo. si autem semel vacatio contigerit, & patronus laicus, vel mixtus præsentaauerit, & Coram Ordinario docuerit de suo iurepatronat. secundum formam d. cap. 9. & præuia causæ cognitione

& seruatis seruandis Ordinarius semel approbauerit d. iuspatronatus, & præsentatum instituerit, tunc saltē in possessorio nō tenetur amplius docere de titulo, sed satis est quasi possessio si de nouo vacauerit, Gonzal. de alternatiua glo. 18. à num. 23. & de his vide Aug. Barbosa in suis collectan. super d. cap. consultationibus num. 7. de iurepatr. ut fuit dictum in Cremonen. Capellanæ 14. Ianuar. 1594. Coram Illustriss. D. Card. Millino.

SVMMARIVM.

- 1 *Quasi possessio presentandi non quaritur absque scientia, & patientia illius extra quem præscribitur, quod limitatur, ut num. 2. 3. 4. & 5.*

ARGVMENTVM.

An acquiratur quasi possessio presentandi absque scientia, & patientia aduersarij ubi concurrat titulus.

[RE.]

RESOLVTIO. CCXV.

1 **R**espondetur, quod licet quasi possessio presentandi non quærat abque scientia, & patientia illius contra quem præscribitur sæpius à Rota canonizatur in decis. 12. de iure patronatus, Seraphin. decis. 1432. num. 5. Rota decis. 167. num. 5. & decis. 184. nu. 1. par. 1. diuers. Rota decis. 717. sub num. 3. p. 2. in recen.

Hæc autem concl. quod non acquiratur possessio, sine scientia, & patientia.

2 Primo limitatur, vt procedat, quando ille qui facit actus possessorios habet etiam titulum, quia tunc acquirit possessionem sine scientia, & patientia alterius Cast. in l. seruitutes prædiorū n. 9. vers. 4. requiritur ff. de seruit. Couar. c. possessor, §. initium num. 8. vers. 2. tex. Cæpoll. de seruit. verb. præd. cap. 20. nu. 5. Rota decis. 533. num. 5.

par. 1. in recent. quam ad id in facti contingentia allegabat, Coram me tanquā Iudice D. Io. Maria Nouarius.

3 Limitatur secundo, quod non sit necessaria scientia, & patientia illius, de cuius dominio, vel possessione nō constat Rota decis. 423. n. 6. & decis. 608. num. 9. par. 2. in recent. & fuit dictum in Balneoregin. terrarum 23. Maij 1603. coram Cardinal. Sacratī Garz. de benefic. cap. 5. par. 5. nu. 121 vbi firmat non requiri, nisi scientiam, & patientiam alterius possessoris.

4 Limitatur tertio, quod non sit necessaria scientia, quando ageretur de reducendo rem in pristinum statum, puta si ageretur de præscribenda libertate aduersus seruitutem, Couar. in cap. possessor §. initium num. 8. vers. 1. sententiæ.

5 Limitatur quarto, vt nō procedat in iudicio manutentionis, quod cum sit sumarijs im. nu. sufficit docere de actibus possessorijs de
fa.

facto gestis absq; alia scientia, & patientia Rota decif. 17.num.7.par.2. diuersi. & in rens. dec. 685. sub num. 4. part. 1. vbi tamen Rota loquitur per verba dubitativa. In casibus vero in quibus est necessaria scientia, & patientia, illa sufficienter probatur, & multiplicitate actuum, ex diuturnitate temporis, & ex vicinitate Abb. in capit. cum Ecclesia num. 25. de caus. possessor. Rota decif. 179.num.2.par.1. diuersi. in recent. dec. 685. num. 4. p. 1 plenè Garzia de benef. p. 5 cap. 5. nu. 129. & seq.

SVMMARIVM.

- 1 *Quasi possessio presentandi acquiritur per unicam collationem effectum sortita.*
- 2 *Vltimus status licet acquiratur per unicum actum fallit tamen quando in actu interuenisset clausula sine praiudicio, & fallit, etiam ut num. 3. & 4.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia surgens ex quasi possessione presentandi per quos actus acquiratur.

RESOVATIO. CCXVI.

R Espondetur per unicū actum effectum sortitum puta per unicam collationem, Federic. de Sen. cō fil. 234. sub num. 8. vers. est dicendum Dec. cons. 226. num. 2. vers. & ista quasi possessio, Ferret. cons. 210. num. 5. & tenuit Rota in vna Brachar. 4. Maij 1598. Coram Lancellotto in qua fuit dictū, quod ad effectū acquirendi quasi possessionem iuris conferendi, sufficit vnica collatio effectum sortita per cap. querelam de election. & capit. cum Ecclesia Sutrina vbi glos. in verb. trium Abb. num. 22 Ripa num. 91. de caus. poss. & propriet. Aym. cons. 322. nu. 2.

Et illud procedit etiam in collatione facta per asser-

tum

tum Vicarium, quia per illam Episcopo acquiritur quasi possessio conferendi. Anton. Aug. in repet. tit. de officio Vicarij nu. 20. Quinimò ex collatione facta à Vicario Generali, licèt sit facta Episcopo mortuo, & ante successoris aduentum, acquiritur ista quasi possessio conferendi Episcopo successorì, non constituto, quod obitus prædictus ad notitiã Vicarij peruenerit, vt tradit Papazzon. in addict. ad decisi. num. 4. de officio Vicarij in nouis, vbi inquit Rotam sic tenuisse in vna Licien. Canonizat. & præbendæ Coram Anton. Augustin. per cons. Calder. 4. de offic. deleg.

- 2 Sed quamuis per vnicum actum quasi possessio, & vltimus status acquiratur, vt dictum est, tamen istud declaratur; Primo vt non procedat quando actus esset admissus cum clausula sine præiudicio, quia tunc etiam si esset effectuat, non tamen ex eo acquireretur quasi possessio conferendi,

aut præsentandi, propter dictam clausulam, quæ præseruat ius tam in petitorio ita, vt per patientiam seu consensum præstitum in illo actu tantum, non aurè in futuris, sibi quis censeatur præiudicasse, iuxta tradita per Decium in cap. cū accessissent sub nu. 17. col. pen. vers. 3. limitatur, & vers. 5. intelligitur, & ibi Felyn. num. 30. vers. 5. Put. decisi. 188. lib. 2. & fuit dictum in vna Maioricens. iurispatron. 4. Decembris 1587. Coram

3 Bubalo. Rursus declaratur vt non procedat in consensu dato sub conditione, puta quatenus beneficium sit iurispatronatus, & nō alias vt fuit dictum in vna Britannoricens. iurispatronatus, 2. Aprilis 1601. Coram Card. Lancellotto, Tertio declaratur, vt non procedat quando compatronus simpliciter præsentauit, quia ex tali præsentatione non acquiritur quasi possessio præsentandi aduersus alium compatronū, sed requiritur quod præsentauerit priuatiu, quoad

quoad aliud alioquin per
præsentationem ab vno cō
patrono factam alterius
quasi possessio præseruatur
iuxta cons. Feder. de Senis
102. in fine cum simil. &
fuit dictum in vna Burgen.
Cappellaniæ 29. Aprilis
1587. Coram Gypfio.

- 4 Declarat quarto, vt ta-
lis actus, ex quo, vel qui-
bus prætenditur acquisita
possessio, sit sint clari, & cer-
ti non vero turbidi dubij, &
obscuri. Nam ex turbidis,
& obscuris collationibus,
electionibus, aut præsentationibus non acquiritur pos-
sessio. Maximè quando titu-
lus præcedens esset contra-
rius, vt fuit sæpè resolutum
in Rota præsertim in vna
Tarritima plebis 5. Iunij
1587. Coram Bubalo. Si-
cut non est locus manuten-
tioni, quando possessio non
est clara, sed intricata tur-
bida, & obfusca, Caputa-
quen decis. 200. num. 1. p.
2. & fuit decisum in Cesa-
ragustana fructuum 13. Ia-
nuarij 1597. Coram Pam-
philio. Nec possessio resul-

tans lex actu æquiuoco, &
obscuro releuat. Abbas in
cap. 2. si din. de censibus Fe-
lin. in cap. cum Bertoldus
num. 36. vers. merito dicit
Abbas, de re iudicata, De-
cius in cap. in præsentia nu.
58. de probationibus plura
tradit Anton. Gometius in
l. 45. Tauri num. 96. pariter
nec consuetudo inducitur
ex actibus æquiuocis, & dif-
formibus, ac turbidis, Aym.
consil. 96. num. 5. & consil.
113. num. 14. Rota decis. 19.
num. 6. part. 2. diuers. Roc-
chus de Curte, de consue-
tudine sectione 5. num. 68.
& 69. Dicit etiam Puteus
dec. 29. num. 7. & 12. lib. 2.
quod fundans se in statuto
dubio non est audiendus
Gonzalez in Reg. Cancell.
glos. 34. nu. 109.

S V M M A R I V M .

- 1 Quasi possessio non suffraga-
tur si fuerit capta eius vio-
lentia. & mala fide.
- 2 Quasi possessio non calit in
negatiuis actibus.
- 3 Rejeruatio inscit titulum,
& possessiones.

KkK

4 Quasi

4 *Quasi possessio non attenditur quando constat de proprietate iurispatronatus.*

ARGVMENTVM.

Quibus in casibus pertinentia iurispresentandi proueniens ex quasi possessione nihil suffragetur.

RESOLVTIO. CCXVII.

IN quam pluribus casibus pertinentia, quæ alicui cōpetit ratione existentie in quasi possessione præsentandi nihil suffragatur.

- 1 Primo ubi constat de violentia, & mala fide possessionis Rota in nouis de. 7. de iure patronat. ubi dicitur collationem, siue præsentationem factam per possessorem violentum, de cuius violentia, & mala fide constat nō valere, cum mala fidei possessor nō faciat fructus suos imo teneatur de extantibus rei vendicatione, & de cōsuptis conditione sine cautela Lmela C. de rei vendica

tion. l. si naui alias si qui S. fin. eodem titul. l. sed si rem, & S. illorum ergo istis de offic. iudic. Ex quo inferitur cum Anchar. in c. cum de beneficio nu. 1. de præbēd. in 6. quod status beneficii regularis, quo alias cōsueuerunt ministrare clerici seculares, non obstat interpretanti beneficiū illud tanquam cōsuetum gubernari per seculares si constat quasi possessionem status præsentis contra meorum antiquum occupatam fuisse, & religiosos esse in mala fide, cum de huiusmodi statu præsentis non sit facienda mentio in litteris secus est sūm Lapum ibidem num. 4. vers. nunquid ergo quando religiosi tempore imputationis bona fide erāt in possessione, vel quasi regendi illud beneficium tanquam regulare, quia tunc non valebunt littere impetrate de illo, vt beneficio cōsueto clericis secularibus assignari nisi in eis fiat mentio de religiosa possessione per cap. dubium de priuilegiis

in

in 6. & cap. fin. de decim.

- 2 Seundo in actibus negatiuis in quibus non datur statutus quasi possessionis, in his præsertim, quæ sunt facultatis, & quando agitur contra superiorē Card. cons. 38. col. 1. vers. 3. quia Felin. in c. cum accessissent num. 26. vers. ex quo inferitur de constit. Caputaq. de cis. 306. num. 7. par. 1. ubi inquit sic fuisse tentum in vna Tirafonon. iurisdicção: Coram Achil. de Grass.

Tertio quando adfunt duæ possessiones ambæ cōpatibiles, quia tunc non vltima tantum sic vtraque est attendenda, vt tradit Beninten. decis. 23. in fin.

- Quarto vbi quis intrusus reperitur in beneficio reseruato, & confert beneficia, pertinentiam ad collationē dicti beneficij, quia tunc talis collatio non valet, quauis conferens sit in bona fide nam reseruatō inficit titulum, & possessionem, & ligat etiam ignorantes propter decretum irritans. Vnde cum talis intrusus non.
- 3

habent possessionem illius beneficij seu dignitatis reseruare saltem talemque habeat iuris adminicula nō facit fructos suos, & consequenter conferre non potest, sic tenuit Rota in dec. 20. de præben. in antiq. & decis. 8. eod. titul. per Bistignet. tamen si collector ibi in fin. credat contrarium si conferens erat in bona fide, sed illius opinionem non puto veram, ex prædictis. Bene verum est quod eius sententia posset procedere, quando talis detentor fuisset solemnus per triennium in pacifica detentione, & beneficium non esset reseruatum rationē vocationis, apud sedem cū hoc casu illi regula de triēnali suffragetur.

- 4 Quinto quando in contrarium de proprietate beneficij apparet, quia tunc vltimus status possessionis non attenditur, Ferret. consil. 210. num. 7. in fin. vers. 1. non obstat. Hinc est quod licet alias attendatur præsentatio facta à maiori parte

KKk 2 te

te eorum, qui sunt in quasi possessione presentandi nihilominus, si constet praesentationem, ad alium spectare rationem proprietatis, dicta quasi possessio non suffragatur, Abb. in cap. consultationibus num. 9. de iurepatron. Ioan. Paulus dec. 47. & fuit resolutum in una postellana parochialis, 16. Ianuarij 1595. Coram Blanchetto. Simili quoque modo quamvis collatio iurispatronatus facta ab Ordinario existente in quasi possessione libere conferendi valeat, & praefertur praesentatorio patroni in quasi possessione, non existentis, quando fuit facta antequam constaret de proprietate iurispatronatus. Nihilominus si fuit facta postquam constitit de dicta proprietate, praesentatio praefertur ipsi collationi, ea ratione, quia proprietates absorbet causam possessionis cap. cum dilectus de caus. possess. & propriet. & declarat Abb. in d. cap. consultationibus num. 9. vers. quod ego in-

telligerem, de iurepatron. Paul. de Citad. cod. titul. par. 6. artic. 3. q. 7. num. 16. Dec. cons. 127. num. 1. cons. 149. num. 2. post med. vers. retent. ista conclusione Lambert. de iurepatron. art. 6. quest. part. 1. lib. 2. num. 4. vers. 3. est casus.

SYMMARIUM.

- 1 *Promissiones Apostolicae, an tollant quasi possessionem praesentandi.*
- 2 *Promissiones Apostolicae quando mutant statum.*

ARGUMENTVM.

An promissiones Apostolicae tollant pertinentiam surgentem, ex quasi possessione praesentandi.

RESOLVTIO CCXVIII.

Respondetur, quod licet ubi de contrario statu non apparet collationes Apostolicas faciant cum collatum, ut alias diximus secus tamen est, ubi de viti-

mo

mo statu beneficij, alter cōstat tunc huiusmodi collationes non mutant illum statum, nec inferunt existēti in quasi possessione iudicium Aegid. decis. 107. incipit per collationem, & decis. 212. incipit in causa Achill. decis. 13. de iure patronat. Lambert. de iure patronat. lib. 3. q. 7. in princ. art. 3. num. 6. Achill. de stat. benef. decis. 1. ex illi remanet vltimus status ad fauorem Episcopi, qui etiam ex vnico actu cōstituitur in quasi possessione Lot. de prescrip. decis. 2. in noui Rip. in cap. cum Ecclesia num. 49. de caus. possess. & propriet. Vnde de resultat validitas prouisionis Episcopi quam merimur ex quasi possessione illius, qui consulit Rota 7. de rescript. in antiq. & 14. de iure patron. in antiq. c. consultationibus de iure patron. & fuit in Rota resolutum in vna Ascolana prioratus 1. Iunij 1581. coram Seraphino, vbi voluit prouisionem Apostolicam non impedire ius patronat. nec

quasi possessionem illius, etiam derogando, vt latē per Felin. in tract. quando apos. littere, & habetur per Dec. consil. 126. sub nu. 4. vers. & sic dicta collatio. Vnde de tempus collationū Apostolicarum erit de medio deducendum, iuxta decis. Guidob. 125. quod multo quidem maggis obseruandum in collationibus inferioris, qui non habet potestatem inmutandi statum beneficij, vt post Achill. tradunt. Ioan. And. Gemin. hāc & alij in c. cum de præben. in 6. & de Episcopo fuit dictum in vna Vrgellen. Parochialis 13. Ianuarij 1606 coram Marquemontio. Verum tamen fuit collationes Apostolicæ statum non mutant, vt dictum est tamen hoc procedit, quod non cōstat de animo, & intentione Papæ, quod voluerit mutare statum, secus si conferat, eo animo, vt imprimat aliū statum, quia tunc status beneficij bene immutatur, Anchor. in d. c. cum de beneficio num. 2. Ioan. And. col.

col. 2. Gemin. nu. 10. Franc. num. 6. & alij de præbend. in 6. Silua benef. par. 3. q. 11. num. 124. Felin. in cap. in nostra num. 41. in fine de rescript. Rebuff. super emend. tit. de collat. S. volumus in verbo regularia vers. 3. requiritur ubi ponit exemplum, quando seculari confert beneficium regulare expresso nomine regularitatis dispositiue, quin tunc inducitur mutatio, licet beneficium nō sit illius qualitatis, secus si daretur in comendam, vel ex disputatione possideretur, vel diceretur dependere à Monasterio, aut diceretur officium regulare, nam tūc qualitas contraria non præscriberetur, nisi beneficium comendaretur aliud iam habeat, & cum hoc casu commendam fieri censeatur ratione alterius beneficii ideo si seculari habent beneficium in titulum commendaretur regulare non expressa tamen, & qualitate, sed impliciter Papa diceret Paro-

chiale Ecclesiam sibi commendamus, tunc illa comenda qualitas præscriberetur, ut declarat Rebuff. in loco proxime allegato dicens illa vidisse in practica obseruari, prout ita vidi de recenti pluries ita vidisse firmiter teneri in Dataria, & Cancellaria Apostolica.

SVMMARIVM.

- 1 *Quasi possessio presentandi qualiter probetur remissive.*
- 2 *Præsentationes effectuatæ ex subsequuta institutione probant quasi possessionem.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia quasi possessionis presentandi qualiter bonè probetur.

RESOLV. IO. CCXIX.

Q Valiter possessio presentandi probetur, vide Ro-

1. Rotam decis. 195. 222. 224. 347. & 615. in recentioribus, & de probatione huius quasi possessiones, vide Card. Mant. dec. 208. & praxim archiep. Leonis par. 2. cap. 21. de iure patronat. num. 1. & seqq. & Mascard. de probationibus conclus. 1217. & Nos in praxi rer. for. eccl. decis. 153. Massobr. in praxi hab. conc. ad vac. par. eccl. requisito 7. dub. 17. Gonzal. in com. ad reg. 8. cancell. glos. 45. §. 2. à num. 29. Garc. de benefic. par. 1. c. 5. Barbosa de off. & pot. Episc. par. 3. al. legat. 71. à num. 20. & fuit dictum in florentina emanatus 12. Decemb. 1613. coram Buratto, & in draconien. parochialis. de coniuncta 9. Iunij 1627. coram Reuerendissimo domino Patriarcha Hierosolym. & in florentina subdecantatus 27. Ianuarij 1622. coram Durano.

2. Et ideo si presentationes sunt effectuate ex subsecuta institutione, & possessione profert quasi possessio

nem Ludouif. decis. 452. num. 6. & 19. & fuit dictum in Romana iurispatronat. de Cardellis 22. Aprilis 1611. coram Domino Penia, quæ est decis. 312. par. 1. in recentioribus qui quasi possessio probatur per præsentationem effectuatam factam de beneficio vocanti per obitum, vel alio modo, etiam etiam per consensus præstitus resignationi beneficij, qui consensus habent vim præsentationis, & continuum præstantem consensum si quasi possessione præsentandi, Put. dec. 310. lib. 2. Crescent. dec. 2. de iure patronat. Rota dec. 792. n. 5. par. 1. diuersorum, & Crescent. num. 4. part. 1. in recentioribus apud Farina. Ludouif. decis. 549. num. 2. & ibi annot. nu. 7. nisi alius esset in possessione, qui per vnicum actum acquiritur, & ita intelligitur Dec. consil. 148. num. 4. Ludouif. dec. 215. & ibi annotat, & consensus prædicta operatur, si resignatio effectua sit, tamen non procedunt, si talis

ralis consensus esset prædictus est sensibus, & ignorantibus patronis Ludouicus olim sanctissimus dec. 417. num. 1. & 2. & ibi annotat. & præsentatio. qui dedit acutionem liti non constituit præsentantem in quasi possessione. Idem dec. 417. nu. 4.

SVMMARIVM.

- 1 *Possessio non transit in hæredes per aditionem hæreditatis & quid in incorporalibus, & nu. 2. & 3.*
- 2 *Quid in iure patronatus.*
- 3 *Refertur dec. Veralli.*
- 4 *Pertinentia iuris præsentandi non transit in hæredem per solam aditionem hæreditatis absque corporali apprehensione.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuris præsentandi, an transeat in hæredem per solam hæreditatis aditionem, absque corporali apprehensione possessionis iuris præsentandi.

RESOLVTIO. CCXX.

- 1 **Q**uamuis per aditionem hæreditatis omnia ipso iure transeant in hæredem possessio autem non transit nisi fuerit actualiter apprehensa l. cum hæredes ff. de acq. possess. quod procedit etiam in iuribus incorporalibus, ut per Bald. in cap. pastoralis nu. 3. & seq. de causa possess. & prope ideo idem procedit in iure patronatus. id est, ut ad ius patronatus acquirendum actualis apprehensio requiratur, secundum Gabrielem. consil. 185. par. 2. Achille de Grassi. dec. 6. num. 1. de iure patronatus. Cassad. decis. 7. de caus. possess. & prop. Bellam. dec. 701. vaf. in d. praxi ubi sup. decis. 192. num. 201. & iuxta hanc sententiam pluries censuit Rotam in vna cremonensi, capellaniz 5. Decembri coram Deco 1552. ius tenor est ius præsentandi, quod est apud testatorem non transit in hæredes absque nouam apprehensionem.

prensione, l. cum hæredes ff. de acquir. poss. quia sicut in corporalibus possessio non transit in hæredes etiam suos sine noua apprehensione, vt per Alexan. asserentem hanc esse communem opinionem in d. l. cum hæredes colun. 3. versic super eadem glos. de acquir. poss. ita etiam in corporalibus, quia in istis etiam non transit possessio sine actu facti Calder. consil. 12. de iurepatron. Rocc. in tract. iurispatr. in verbis
 2 ius in 5. q. ver. limita hanc conclusionem. Et est communis opinio relata per Alexan. in l. in suis colun. 3. num. 5. in glos. quæ incipit, & etiam possessio, quicquid dixerit Bald. in repetit. d. l. in suis in quarta opposit. ff. de lib. & post eundem Alex. Lambert. de iurepatron. lib. 1. part. 1. artic. 22. 3. par. prim. & quod lex, cum hæredes, habeat locum etiam in iuribus in corporalibus, tenet Tiraq. in tract. lemort. si sit lecif. 7. declara 3. p. & iterum Ro-

ta apud Caputaquen. in
 3 decis. 152. cuius tenor est lex cum hæredes, ff. de acquir. poss. procedit in corporalibus, quia in omnibus requiritur actus, corporis, & factum, vt est eod. ratio secundum Tiraquel. in tract. lemort. si sit lecif. 7. declar. 3. par. reprobara opinione Lamber. in tract. iurispatron. lib. 2. 1. par. articul. 22. 3. q. principal. & ita decisum in causa Cremonen. Cappellaniæ, coram Dezza 5. Decembris 1552. & iterum coram eodem in decis. 41. cuius tenor est quasi possessio præsentandi, quæ est apud testatorem non transit in hæredes absq; noua apprehensione l. cum hæred. ff. de acquir. poss. quia sicut in corporalibus poss. non transit ad hæredes etiam suos
 4 sine noua apprehensione, vt per Alex. asserentem hanc opinioem in d. l. cū hered. col. 3. versic. glos. super verbo non pertinet de acquir. poss. ita etiam in corporalibus, quia in istis

LII etiam

etiam non transit possessio sine actu facti, Cald. conf. 2. de iur. patron. Rocc. in tract. iurisdiction. in verbo ius in 3. q. vers. limita hanc conclusionem, & est communis opinio relata per Alexan. in l. suis col. 3. nu. 8. in vers. glos. quæ incipit poss. ff. de libe. posthu quicquid dixerit Bald. in repet. eiusdem l. in suis in 4. opposit. & post eundem Alexan. Lamber. in tract. de iure patron. lib. 2. par. art. 2. 2. 3. q. prin & quod L. cum hæredes habeat locum etiam in iuris incorporalibus tenet Tirac. in tractat. de morte. fuit licit. 2. declar. 3. par. & ita fuit tenrum in causa Cremonen. Cappellanæ Lunæ 5. Decemb. 1552. coram dopellario Lunæ 5. Decemb. 1552. coram Dō Denza.

SUMMARIVM.

- 1 *Additione hereditatis omnia defuncti iura præter possessionem in heredem transiunt.*

- 3 *Apprehensio naturalis requiritur ubi defunctus animo corporeque suo possidebat secus si animo suo, & corpore alieno ut per colonum, quia hæreditis possessionem continuat, & quomodo intelligatur num. 3. & 5.*
- 4 *Possessionem coloni nomine locatoris, possessio locatoris non autem coloni probatur.*
- 6 *Pensionis solutio facta hæreditis per colonum probat possessionem.*

ARGVMENTVM.

Sola hereditatis additione absque actuali possessione insuperandi, an transiat in heredem defuncti, qui animo tantum possidebat.

RESOLVTIO. CCXXI.

A Dita hereditate omnia iura transiunt ad heredem excepta possessione quæ non transiit nisi eam apprehendat, & sic per aditionem omnia iura, quæ

et erant apud defunctū ip-
so iure transcunt in hære-
dem, sed possessio non l. nō
videtur possessionem ff. de
acquirend. possessione, &
Laurent. de Pinu. cons. 95.
num. 18. vbi enucleat istā
esse omnium communem
opinionem.

Idque verum quidem
extat, quod requiritur na-
2 turalis apprehensio posses-
sionis vbiunq; defunctus
possidebat animo, & cor-
pore suo, secus si animo
suo, & corpore alieno puta
per colonum quia tunc cō-
tinuat possessionem hære-
dis, ita Doctores, & præser-
tim Alexand. in l. qui vni-
uersas §. quod per colonū
ff. de acquirend. possessione
Afflict. dec. 167. & sic
possessio defuncti transit in
hæredem si defunctus possi-
debat per colonum, & co-
lonus continuat possessio-
nem nomine hæredis, & fa-
ciunt notata per glos. in l.
cum miles ff. ex quibus
cau. maior. per Doct. om-
nes, & ibi Paul. de Castr.

in lectura Paduana ff. de
acquirenda possessione, &
Vrsill. in addit. Afflict. in
decis. 167. num. 1. vbi hoc
dicit procedere in hærede
coloni Surd. cons. 117. nu.
3 9 cum seq. quod tamen cō-
est intelligendum sic sim-
pliciter nam statim quod
hæres adiret hæreditatem
videtur quasi contrahere
cum colono defuncti atq;
ei locare, & consequenter
possessio ipsius defuncti, &
si non transeat in hæredem
nihilominus tamen vbiun-
que defunctus possideret
animo suo, & corpore alte-
no, idest coloni, tunc vtiq;
per colonum continuatur
possessio nomine hære-
dis si possessio ipsa occupi-
verit: atque alia appre-
hensione, & satisfacta,
& tanto magis, quando ap-
4 pareat soluta pensio per
colonum defuncti hæredi,
vt firmat, & discursit Ro-
land. à Valle cons. 46. quia
in quacunq; materia nume-
ro quinto cum alijs seq. cō-
sibus colom. 1. vbi ad hac

adducit etiam istam esse omnium in iure scriptionum communionem, Bart. in l. qui vniuersas §. quod per colonum ff. de acquirenda possess. per Feret. ibi qui videtur hoc absque difficultate aliqua determinare.

5 dum ait, quod per colonum possideo, hæres meus nisi ipse natus sit possessione non poterit possidere retinere n. animo possessione possumus, adipisci non possumus: sed quod pro emptore possideo etiam usufructus capiet hæres meus, & sic tandem colonus possidet nomine locatoris, ita ut ex possessione coloni nomine locatoris probatur utique ipsius locatoris possessio, non autem colono Bal. in l. ad probationem C. locati Paris. cons. 107. num. 21. vol. 1. Alexand. consil. 12. vol. 4.

Ex quibus patet responsio suprapositi articuli.

SVMMARIVM.

- 1 Notarius non potest ad sui utilitatem conficere in-

strumentum, & an pro filio.

- 2 *Pater, & filius censetur una eademque persona.*
 3 *Pater non potest testificari pro filio.*
 4 *Instrumentum erectionis iurispatronatus de bonis cauensibus filij confectus a patre dicitur.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum erectionis iurispatronatus filij confectum a patre dicatur authenticum ad finem probandi illud.

RESOLVTIO. CCXXII.

Questio de qua in supra dicto argumento refertur non solum non venit continenda, sed est difficilis resolutionis, & cum casus contigisset ex parte nunnulorum aduocatorum, qui a nobis votum requirebant dicebatur instrumentum confectum a Patre pro electione beneficii iurispatronatus ad fauorem filij

fili nullam fidem facere
nec appellauit Authenticū
ad finem illud probandi
iuxta mentem S. C. T. ea
nempè ratione, nam pater

- 1 Notarius sicuti non potest ad sui commodum facere instrumentum iuxta opinionem Decij in l. qui iurisdictioni num. 3. & Baldi in l. error num. 7. C. de iur. & fat. ignur. ita & etiam nec poterit instrumentum
- 2 conficere pro filio cum pater, & filius sint vna eademque persona, & filius sit pars viscerum patris imago eius, & vna caro l. si, ri, C. de impub. & al. subst. c. contradicimus 35. q. 3. Barbat. conf. 73. p. 4. Decian. conf. 40. num. 15. volum. 1. bero. conf. 74. Nonnar. latè in praxi electio. fori quæstio. sect. 1. in prima impressione Neapolitana.

- 3 Addebant insuper, & sicuti pater ad filij fauorē, & vtilitatem non potest testificari vulgatis iuribus ita nec etiam instrumentū conficere cum probatio

per instrumentum, & testes pari passu ambulent leg. in exercendis C. de fide instrumentorum, & sicuti non potest vnus pro altero ad inuicem testimonium ferre voce l. parentis C. de test. vbi Alber. num. 40. sic nec instrumentum conficere ex quo vox mortua prouenit cum maior viue voci, quam mortuæ fides adhibeatur S. i. auth. de instr. caut. & fid. Imol. in cap. ex literis nu. 15. de transact.

His tamen non obstantibus contraria opinio fuit mihi visa verior, & probabilior vt diceretur instrumentū authenticum erectionis iurispatronatus filij confectū ab eius patre siquidem dictum iurispatronatus erat erectum de bonis castrensisibus d. & si filij ex regula Alex. in l. sciendum ff. de verbor. obligation. num. 8 vbi firmavit patrem posse facere instrumentum pro filio de rebus aduentitijs, & castrensibus etiam si esset in potestate, vt ante eū voluit Bart. in l. si pater ff. de

de falsi. quos referendo sequitur Apicell. alleg. 16. eò magis quia non agebatur de lucratiuis dicti patris iuxta decil. Afflict. 317. ad maiorem tamen cautelam consului, vt examinarentur testes in instrumento facto per Notarium, & deponerent de omnibus in instrumento contentis.

SVMMARIVM.

- 1 *Gentenaria non tollitur ex defectu modic. temporis.*
- 2 *Mora modica non nocet.*
- 3 *Valor modicus beneficij si sacras an vicietur gratia.*
- 4 *Deterioratio modica non facit cadere emphytheusiam à iure suo.*
- 5 *Debitor Vniuersitatis in modica quantitate assumitur ad officia.*
- 6 *Prescriptio intra paucos dies perficienda habetur pro perfecta*

ARGVMENTVM.

An defectus modici temporis tollat effectum centenaria, ita vt non censatur probatum in spatronatus.

RESOLVTIO CCXXIII.

IN visitatione à nobis peracta in nostra diecesi de anno presenti 1629. fuit dubitatū si iurispatronatus beneficium diceretur probatum, per tempus immemorabile concurrentibus alij requisitis verò centenaria non erat completa, sed defectus erat modici temporis, & allegabatur non obstat modicitatem temporis non decursi, ita vt impediretur probatio iuspatronatus, cum defectus modici temporis ad tollat effectum centenarię vt firmavit Rota in vna florétina Canonatus 11. Decembris 1615. coram Buratto, & ratio videtur esse manifesta, nam modi-

ca

ca non nocent; Tiraquell.
in l. si vnquam verbo dona
tione largitus num. 107.
C. de reuoc. donat. Azor.
inst. moral. lib. 6. c. 10. vers.
tertio queritur. Hinc infer-
2 tur, quod modica mora nō
nocet Tiraquell. vbi supra
num. 77. & de retract. li-
gnag. §. 8. num. 9. ex quo
de minimis non est curan-
dus l. scio ff. de integr. resti-
tut. & ita etiam videmus
3 quod licet gratia sit nulla
non expresso vero benefi-
cij valore, & gratia expri-
mentis falsum, est subrepti-
tia iuxta decis. Cappell.
Tholosan. 435. & Verall.
27. num. 2. lib. 1. Tamen
secus est si sit in medico
non expressus valor iuxta
Cons. Menoch. 316. volu. 4
& post eum Borell. in sum-
ma decis. titul. de benefic.
valore num. 2. & licet em-
phyteuta rem deterio-
rem reddens cadat à iure suo,
4 hoc tamen non procedit
vbi deterioratio esset mo-
dica Bald. in auth. qui rem
C. de Sacrosan. Eccles. Gui-
dopapę decis. 282. Gam;

ma decis. 17. num. 1. Surdus
dec. 102. num. 7. Gratian.
dec. 174. num. 1. & sic etiā
quamuis debitor Vniuersi-
tatis non possit adsumi ad
5 officia ad tex. in l. 1. C. de-
ditor. Ciuit. vbi Nouarius
Canonicus. Tamen vbi
debit. esset modicum, sic
bene debitor posset adsu-
mi ad officia Vniuersitatis
Franc. decis. 404. num. 6.
Cancer. variar. resolut. c. 2.
de inuent. num. 55. cum
seq. & Leon. decis. valent.
113. libro 1. & ita denique
clausula constituto requiren-
tem causę cognitionem,
non require re quoties agi-
tur de modico, latē Marta
de claus. p. 1. claus. 19. num.
4. & plura alia infert No-
uarius q. forens. 37. 22. &
54. vbi latē, & in puncto
prescriptionis vera est cō-
clusio, quod prescriptio in
6 tra paucissimum tempus
& sic de proximo perficiē-
da, habetur pro perfecta,
ut dicam infra in seq. qua-
stione.

SUMMARYM.

- 1 *Præscriptio intra paucissimos dies perficienda habetur pro perfecta.*
- 2 *Centenaria non tollitur ex defectu nouem, decem vel undecim mensium.*
- 3 *Immemorabilis non vititur ex defectu duorum annorum.*

ARGVMENTVM.

Modicum tempus, quod dicatur ad effectum ne tollatur immemorabilis.

RESOLVTIO. CCXXIV.

HAbitis pro veris omnibus in præcedenti questione firmatis, quod defectus modici temporis non tollat effectum centenariæ fuit pariter dubitatum, & diceretur modicum tempus, & sic cum prima præsentatio, & institutio fuisset facta de anno 1531. à quo tempore vsque ad præsens, non videtur elapsa cente-

naria, sed deficiebant anniduo an esset probata immemorabilis non obstante defectu duorum annorum, ad quod prima facie respōdebam, defectum duorum annorum non continere modicum tempus, ea nempe ratione, quia iura loquuntur de diebus, & mensibus ad effectum, vt inducatur modicum tempus, vnde præscriptio intra paucis simos dies, & sic de proximo perficienda habetur pro perfecta per tex. in l. si fundum in fin. ff. de fund. dot. quem tex. ibi Bald. reputat notabilem, & idem Bald. in cap. fin. col. 4. de præscript. dicit, quod propter modicum temporis, quod restabat non debet vitiari longi temporis tractatus esse etiam tex. in l. rerum mixtura ff. de vsufr. vbi textus videtur declarare quo numero dierum paucis illi dies de quibus in d. l. si fundus verificari valeant, dum ibi sancitur præscriptionem perfici si non supersint nisi decem dies, quare si inter-

ru.

rupta sit praescriptio, quae intra paucissimos dies erat perficienda, datur propter hoc restitutio in integrum secundum DD. in l. 3. §. labeo ff. de acquir. pos. sess. vide las. in l. si is qui pro tempore num. 13. de usufr. & de mensibus videndus est nouiter Lotterius, de re benefic. lib. 3. q. 7. n. 62. qui loquitur in puncto questionis an ista centenaria exigatur, ita completa, ita ut si deficient aliqui menses, sed non annus integer non sufficiat ei, concludit pro affirmatiua opinione, quod respectu adeo diutinae praescriptionis novem, vel etiam decem, vel undecim menses videri possunt dies paucissimi quorum defectus non est habendus in consideratione per text. in l. si fundum §. plana ff. fund. dot. las. in l. si is qui pro emptore num. 52. ff. de usufrap. Paris. cons. 32. num. 6. & 7. vol. 3.

Quid quid tamen sit Rota non habet in consideratione defectum duorum

annorum, ut fuit decissum in vna burg 5. Domini iurispatronatus 20. Iunii 1622. in qua erant quatuor praesentationes sinuatae ac effectum sortitae per spatium annorum 98. nempe ab anno 1505. vsque ad annorum 1603. quae attingebat centenariam, & probabant immemorabile, ut Domini considerant, & consequenter emergebat probatissima existentia iurispatronatus Castador. decis. 2. num. 7. de iure patron. Seraphin. decis. 1141. num. 1. & plures alios refert Paris. de confid. benefic. q. 28. num. 235 qui etiam ex latro. decis. 209. lib. 2. in specie tradidit sufficere poss. si enim proximam sententiae qualis videbatur haec annorum 98.

S V M M A R I V M .

- I. Praesumptiones diuersae speciei coniunguntur in materia difficultis probationis ad faciendam plenam probationem.

M. m.

Fio-

- 2 Probatio præfumptiua ad-
mittitur in antiquis.
- 3 Ampliatur etiam si eſſent
diuerſi generis.
- 4 Scripturæ coniunguntur
ad faciendam plenam
probationem.

ARGVMENTVM.

*Regula illa, ſingula, quæ non
profunt collecta ſimul iuuant
an procedat in materia
probationis iuriſpatrona-
tus.*

RESOLVTIO. CCXXV.

Regula eſt generalis, ac
generaliter intellecta
ab omnibus iuris peri-
tis ſingula, quæ non
profunt collecta iuuant
quam regulam, ego pari-
ter generaliter intelligo,
& conſequenter ad proba-
tionē iuriſpatronatus illā
extendo, & iure quidem
optimo, præſertim cum pro-
cedat in materia difficiliſ
pſumptionis, put eſt iuriſ-
patronatus ſecundum Ma-
ſcardum concl. 491. num.

7. Menoch. conſil. 777. vol.
3. & ſæpiſſime dixit Rota
vnde Ann. conſil. 88. vol. 1.
numer. 33. voluit quod
quando ſumus in materia
difficiliſ probationis, præ-
ſũptiones, ac probationes
diuerſæ ſpeciei coniungun-
tur ad faciendam plenam
probationem; nam in iſtis,
quæ non profunt ſingula
multa iuuant, veluti quan-
do ſumus in antiquis, But.
in cap. veniens il 1. in fin.
& cap. licet ex quadam
col. ult. de teſtib. Aret. con-
ſil. 42. col. 2. verſ. ſed quan-
do agerentur, qui allegat
But. in c. cum cauſam in
fin. de prob. Addo Anchar.
conſ. 276. Alex. conſil. 24.
col. pen. lib. 2. Rom. conſil.
8. Dec. conſil. 146. num. 14
Loſſ. conſ. 6. per totum
Aym. conſil. 43. num. 20.
Zaſium conſil. 6. vol. 2. Et
in antiquis, quæ ſunt diffi-
ciliſ probationis, admitti-
tur probatio præſumptiua,
vt poſt Abb. Caſtrenſ. Bar-
bar. laſ. Curt. Sen. Felin. &
Dec. tradit Mandell. conſ.
355. num. 6. volum. 2.

Et

Et confert, quod plures
præsumptiones imperfecte
possunt etiam iungi simul,
vt plenam faciant proba-
tionem, vt per glo. commu-
niter approbatam in l. 2. in
vers. legitimis ff. de excu-
tur. Panor. col. 3. Fel. col. 5.
& Dec. nu. 10. in cap. cum
causam de probatio. Bar.
col. 10. vers. his præmissis
quero Alexan. & alios om-
nes in l. admonendi ff. de
iure iur. & per eundem.
Bart. in l. 1. §. item Corne-
lio ff. de quæstio, & ibi
Marfil. fusissime num. 2.
& Roman. cons. 7. visis ne-
cessarijs n. 3. & ibi D. Ho-
rat. Mandos. cum alijs coa-
ceruatis per eum in addit.
in litera D. vbi Rom. ipse
hoc applicat sortiri locum
etiam si præsumptiones fo-
rent diuersi generis, vt
tunc iungerentur ad ple-
nam probationem facien-
dam, & sequitur quoque
Ioan. Bapt. Ferret. consil.
371. in materia num. 5. vo-
lum. 2. vbi testatur de com-
muni, & Ioan. Campeg. in

tract. de testib. reg. 303.
vbi ponit, etiam octo alias
ampliationes, & septem li-
mitationes in reg. seq.

Et hoc eathenus verum
est, vt locum obtineat etiã
in scripturis, quæ profecto
coniunguntur quoque ad
plenam inducendam pro-
bationem, & sic etiam ra-
tione duarum scripturarũ
fit dubio procul plena,
atque liquida probatio si-
cuti concedit Bald. in ca-
pit. auditis sub num. 4. de
præscript. Ias. cum alijs ca-
teruatim adductis per eum
in l. gallus §. ille casus nu.
11. & seq. ff. de liber. &
posthum.

SVMMARIVM.

- 1 *Posseffio defuncti non trã-
sfertur in heredem, neq;
etiam suum absq; appre-
hensione, & nu. 3.*
- 2 *Quali posseffio presentan-
di facit, vt instituat
presentatus, si constet de
siculo.*
- 4 *Statutum de continuanda
Mmo 2 pos.*

- possessione inheredem, an locum habeat in iurepatronatus.*
- 5 *Presentatus à maiori parte vocum obtinere debet.*
 - 6 *Iuspatronatus hereditarium transiit in institutum generaliter, prout esset in donatarium.*
 - 7 *Episcopi consensus in donatione facta compatrono non requiritur.*
 - 8 *Tutrix potest presentare, & procuratorem constituere.*

ARGVMENTVM.

Regula quod possessio iurispatronatus non transiit in heredem ab/q; corporali apprehensione ipsius patronatus, an procedat in suis heredibus.

RESOLVTIO. CCXXVI.

Respondetur cum decil. Rotæ dispositionem text. in l. cum heredes ff. de acquirenda possessione, ac pariter locū sibi rendicare etiam in

suis heredibus prout ita censuit Rota Romana in vna Vrbenetana fideicommissi 3. Aprilis 1609 corā Illustrissimo Dōmino meo Coccino cuius tenor est,

- 2 *Rota dixit, quod licet presentatus ab eo, qui est in quasi possessione presentandi debeat institui iuxta tex. in cap. consultationibus de iurepatronat. tamen hæc conclusio est vera quando constat de iurepatronatus, quia dispositio Concilij sess. 25. cap. 9. de reformat. habet locum, tam in possessorio, quam in petitorio, ut censuit Congregatio Illustrissimorum interpretum, & pluries dixit Rota & quando ille met, qui hodie presentauit alias presentas*
- 3 *quia Rota tenet illam opinionem, quod possessio defuncti non transfertur in heredem sine noua apprehensione iuxta tex. in l. cum heredes, ubi Doctores ff. de acquirenda possessione, quod habet locum etiam in suis heredibus Bald. in l. fin. nu. 2. C. de edict. Alber. in l. 1. S. hoc*

§ hoc interdictum nu. 2. ff.
quorum bonorum Natta
conf. 439. num. 5. Alex. con-
fil. 57. sub num. 5. post me-
diū vers. saltem in casu
nostro lib. 1. ubi de commu-
ni, & fuit dictum in causa
Spolezana census 27. Ianua-
rij 1603. coram R. P. D. Lā-
cellotto, & alias sepius, &
in terminis iurispatronatus
est decis. Achil. 5. de caus.
possess. & propr. & Verall.
decis. 420. parte 2. & fuit
dictum in causa Parmisa-
na seu nullius iurispatrona-
tus 17. Martij 1603. corā
R. P. D. Decano, & in cau-
sa Ianuens. iurispatronatus
 4 *eod. die & anno coram Lit-*
ta, neq; in terminis iurispä-
tronatus potest intrare sta-
tutum laicorum, quod pos-
sessio, continetur in herede
quia licet Verall. annota-
uerit tale statutum suffra-
gari, ut in decis. 211. part.
3. tamen Rota semper rece-
pit à dicta annotatione tan-
quam nitente falso funda-
mento, ut signanter fuit di-
ctum in causa Comen. iu-
rispatronat. 8. Junij 1601.

coram Illustrissimo Card.
Seraphino.

Et propterea in casu de
quo agitur duo sunt viden-
da Primum, an constet de
iure patronatus secundum
quis habeat maiorem par-
 5 *tem vocum, quia ille debet*
obtinere cap. 3. & ibi glos.
in verb. qui maioribus, ubi
Ioan. Andr. Cardin. & alij
in princ. de iurepatronat.
& quantum ad primum cū
neque Episcopus neque ab
eo prouisus sint in causa sed
agatur inter conpresenta-
tos sufficiunt leuiore proba-
tiones, hic autem multa ad
ad sunt, quæ videbantur do-
minis sufficere quantum
vero attinet ad secundum
de anno 1543 presentauē-
runt infrascripti Patroni
Antonius, Petrus, Ioannes,
Dominicus Symon, Carolus,
Iacobus, Marcus Anto-
nius, & Antonius Galeatii,
mediante persona Ioannis
eorum procuratoris, & Ioa-
nes della Terra mediante
persona Symeonis, & eius
Procuratoris omnes de Gui-
dobonis de cuius Ioannis vo-

de falsi. quos referendo sequitur Apicell. alleg. 16. eò magis quia non agebatur de lucratiuis dicti patris iuxta decil. Afflic. 317. ad maiorem tamen cautelam consului, vt examinarentur testes in instrumento facto per Notarium, & deponerent de omnibus in instrumento contentis.

SVMMARIVM.

- 1 *Gentenaria non tollitur ex defectu modic. temporis.*
- 2 *Mora modica non nocet.*
- 3 *Valor modicus beneficij si sacentur an vicietur gratia.*
- 4 *Deterioratio modica non facit cadere emphytheutam à iure suo.*
- 5 *Debitor Vniuersitatis in modica quantitate assumitur ad officia.*
- 6 *Prescriptio intra paucos dies perficienda habetur pro perfecta*

ARGVMENTVM.

An defectus modici temporis tollat effectum centenaria, ita vt non cencatur probatum in spatronatus.

RESOLVTIO CCXXIII.

IN visitatione à nobis peracta in nostra diecesi de anno presenti 1629. fuit dubitatū si iurispatronatus beneficium diceretur probatum, per tempus immemorabile concurrentibus alij requisitis verum centenaria non erat completa, sed defectus erat modici temporis, & allegabatur non obstare modicitatem temporis non decursi, ita vt impediretur probatio iuspatronatus, cum defectus modici temporis ad tollat effectum centenarię vt firmavit Rota in vna florétina Canonatus 11. Decembris 1615. coram Buratto, & ratio videtur esse manifesta, nam modi-

ca non nocent ; Tiraquell.
in l. si vnquam verbo dona
tione largitus num. 107.
C. de reuoc. donat. Azor.
inst. moral. lib. 6. c. 10. vers.
tertio qucritur. Hinc infer-
2 tur, quod modica mora nō
nocet Tiraquell. vbi supra
num. 77. & de retract. li-
gnag. §. 8. num. 9. ex quo
de minimis non est curan-
dus l. scio ff. de integr. resti-
tut. & ita etiam videmus
3 quod licet gratia sit nulla
non expresso vero benefi-
cij valore, & gratia expri-
mentis falsum, est subrepti-
tia iuxta decis. Cappell.
Tholosan. 435. & Verall.
27. num. 2. lib. 1. Tamen
secus est si sit in medico
non expressus valor iuxta
Cons. Menoch. 316. volu. 4
& post eum Borell. in sum-
ma decis. titul. de benefic.
valore num. 2. & licet em-
phyteuta rem deteriore
reddens cadat à iure suo,
4 hoc tamen non procedit
vbi deterioratio esset mo-
dica Bald. in auth. qui rem
C. de Sacrosan. Eccles. Gui-
dopapę decis. 282. Gam;

ma decis. 17. num. 1. Surdus
dec. 102. num. 7. Gratian.
dec. 174. num. 1. & sic etiā
quamuis debitor Vniuersi-
tatis non possit adsumi ad
5 officia ad tex. in l. 1. C. de-
ditor. Ciuit. vbi Nouarius
Canonicus. Tamen vbi
debitū esset modicum, tūc
bene debitor posset adsu-
mi ad officia Vniuersitatis
Franc. decis. 404. num. 6.
Cancer. variar. resolut. c. 2.
de inuent. num. 55. cum
seq. & Leon. decis. valent.
113. libro 1. & ita denique
clausula confitto requiren-
tem causę cognitionem,
non require re quoties agi-
tur de modico, latē Mar-
ta de claus. p. 1. claus. 19. num.
4. & plura alia inferre No-
uarius q. forens. 37. 22. &
34. vbi latē, & in puncto
pręscriptionis vera est cō-
clusio, quod pręscriptio in
6 tra paucissimum tempus
& sic de proximo perficiē-
da, habetur pro perfecta,
vt dicam infra in seq. qua-
stionę.

SUMMARYM.

- 1 *Præscriptio intra paucissimos dies perficienda habetur pro perfecta.*
- 2 *Centenaria non tollitur ex defectu nouem, decem vel undecim mensium.*
- 3 *Immemorabilis non vititur ex defectu duorum annorum.*

ARGUMENTVM.

Modicum tempus, quod dicatur ad effectum ne tollatur immemorabilis.

RESOLVTIO. CCXXIV.

HAbitis pro veris omnibus in præcedenti questione firmatis, quod defectus modici temporis non tollat effectum centenariæ fuit pariter dubitatum, quod diceretur modicum tempus, & sic cum prima præsentatio, & institutio fuisset facta de anno 1531. à quo tempore vsque ad præsens, non videtur elapsa cente-

naria, sed deficiebant anniduo an esset probata immemorabilis non obstante defectu duorum annorum, ad quod prima facie respondere debam, defectum duorum annorum non continere modicum tempus, ea nempe ratione, quia iura loquuntur de diebus, & mensibus ad effectum, ut inducatur modicum tempus, unde præscriptio intra paucis si mos dies, & sic de proximo perficienda habetur pro perfecta per tex. in l. si fundum in fin. ff. de fund. dot. quem tex. ibi Bald. reputat notabilem, & idem Bald. in cap. fin. col. 4. de præscript. dicit, quod propter modicum temporis, quod restabat non debet vitari longi temporis tractatus est etiam tex. in l. rerum mixtura ff. de usufr. ubi textus videtur declarare quod numero dierum paucis illi dies de quibus in d. l. si fundus verificari valeant, dum ibi sancitur præscriptionem perfici si non supersint nisi decem dies, quare si inter-

ru.

rupta sit praescriptio, quae intra paucissimos dies erat perficienda, datur propter hoc restitutio in integrum secundum DD. in l. 3. §. labeo ff. de acquir. pof. seff. vide las. in l. si is qui pro tempore num. 13. de usufr. & de mensibus videndus est nouiter Lotterius. de re benefic. lib. 2. q. 7. n. 62. qui loquitur in puncto questionis an ista centenaria exigatur, ita completa, ita ut si deficient aliqui menses, sed non annus integer non sufficiat ei, conclusit pro affirmatiua opinione, quod respectu adeo diuinae praescriptionis nouem, vel etiam decem, vel undecim menses videri possunt dies paucissimi quorum defectus non est habendus in consideratione per text. in l. si fundum §. planae ff. fund. dot. las. in l. si is qui pro emptore num. 52. ff. de vsucap. Paris. cons. 32. num. 6. & 7. vol. 3.

Quid quid tamen sit Rota non habet in consideratione defectum duorum

annorum, ut fuit decisum in vna burg 5. Donnini iurispatronatus 20. Iunij 1622. in qua erant quatuor praesentationes siue uiae accessum sortitae per spatium annorum 98. nempe ab anno 1505. usque ad annum 1603. quae attingebat centenariam, & probabant immemorabile, ut Domini considerarunt, & consequenter emergebat probatissima existentia iurispatronatus Cassador. decis. 2. num. 7. de iurispatron. Seraphin. decis. 1141. num. 1. & plures alios refert Paris. de confid. benefic. q. 28. num. 235 qui etiam ex Futo decis. 209. lib. 2. in specie tradidit sufficere possessionem proximam sententiae qualis videbatur haec annorum 98.

SUMMARIVM.

1. *Praesumptiones diuersae speciei coniunguntur in materia difficultis probationis ad faciendam plenam probationem.*

Mmm

Fio-

- 2 *Probatio præfumptiua admittitur in antiquis.*
- 3 *Ampliatur etiam si essent diuerſi generis.*
- 4 *Scripturæ coniunguntur ad faciendam plenam probationem.*

ARGUMENTVM.

Regula illa, ſingula, quæ non profunt collecta ſimul iuuant an procedat in materia probationis iuriſpatronatus.

RESOLVTIO. CCXXV.

Regula eſt generalis, ac generaliter intellecta ab omnibus iuris peritis ſingula, quæ non profunt collecta iuuant quam regulam, ego pariter generaliter intelligo, & conſequenter ad probationem iuriſpatronatus illam extendo, & iure quidem optimo, præſertim cum procedat in materia difficilis præſumptionis, put eſt iuriſpatronatus ſecundum Maſcardum concl. 491. num.

7. Menoch. conſil. 777. vol. 3. & læpiſſime dixit Rota vnde Ann. conſil. 88. vol. 1. numer. 33. voluit quod quando ſumus in materia difficilis probationis, præſumptiones, ac probationes diuerſæ ſpeciei coniunguntur ad faciendam plenam probationem; nam in iſtis, quæ non profunt ſingula multa iuuant, veluti quando ſumus in antiquis, But. in cap. veniens il 1. in fin. & cap. licet ex quadam. col. ult. de teſtib. Aret. conſil. 42. col. 2. verſ. ſed quando agerentur, qui allegat But. in c. cum cauſam in fin. de prob. Addo Anchar. conſil. 276. Alex. conſil. 24. col. pen. lib. 2. Rom. conſil. 8. Dec. conſil. 146. num. 14 Loſſ. conſil. 6. per totum Aym. conſil. 43. num. 20. Zuſum conſil. 6. vol. 2. Et in antiquis, quæ ſunt difficilis probationis, admittitur probatio præſumptiua, vt poſt Abb. Caſtrenſ. Barbar. laſ. Curt. Sen. Felin. & Dec. tradit Mandell. conſil. 355. num. 6. volum. 2.

Et

Et confert, quod plures
præsumptiones imperfectæ
possunt etiam iungi simul,
vt plenam faciant proba-
tionem, vt per glo. commu-
niter approbaram in l. 2. in
vers. legitimis ff. de excu-
tur. Panor. col. 3. Fel. col. 5.
& Dec. nu. 10. in cap. cum
causam de probatio. Bar.
col. 10. vers. his præmissis
quæro Alexan. & alios om-
nes in l. admonendi ff. de
iure iur. & per eundem
Bart. in l. 1. §. item Corne-
lio ff. de quæstio, & ibi
Marfil. fulissime num. 2.
& Roman. cons. 7. visis ne-
cessarijs n. 3. & ibi D. Ho-
rat. Mandos. cum alijs co-
ceruatis per eum in addit.
in litera D. vbi Rom. ipse
hoc applicat sortiri locum
etiam si præsumptiones fo-
rent diuersi generis, vt
tunc iungerentur ad ple-
nam probationem facien-
dam, & sequitur quoque
Ioan. Bapt. Ferret. consil.
371. in materia num. 5. vo-
lum. 2. vbi testatur de com-
muni, & Ioan. Campeg. in

tract. de testib. reg. 303.
vbi ponit, etiam octo alias
ampliationes, & septem li-
mitationes in reg. seq.

Et hoc eathenus verum
est, vt locum obtineat etiã
in scripturis, quæ profecto
coniunguntur quoque ad
plenam inducendam pro-
bationem, & sic etiam ra-
tione duarum scripturarũ
fit dubio procul plena
atque liquida probatio si-
cuti concedit Bald. in ca-
pit. auditis sub num. 4. de
præscript. Ias. cum alijs ca-
teruatim adductis per eum
in l. gallus §. ille casus nu.
11, & seq. ff. de liber. &
posthum.

SVMMARIVM.

- 1 *Possessio defuncti non trã-
sfertur in heredem, neq;
etiam suum absq; appre-
hensione, & nu. 3.*
- 2 *Quali possessio presentan-
di facit, vt instituat
presentatus, si constet de
titulo.*
- 4 *Statutum de continuanda
Mmms 2 pos.*

- posſeſſione inheredem, an locum habeat in iurepatronatus.*
- 5 *Presentatus à maiori parte vocum obtinere debet.*
 - 6 *Iurepatronatus beneficium tranſit in institutum generatitèr, prout eſſet in donatarium.*
 - 7 *Episcopi conſenſus in donatione facta compatrono non requiritur.*
 - 8 *Tutrix poteſt preſentare, & procuratorem conſtituere.*

ARGVMENTVM.

Regula quod poſſeſſio iuriſpatronatus non tranſit in heredem abq; corporali apprehenſione ipſius patronatus, an procedat in ſuis heredibus.

RESOLVTIO. CCXXVI.

Respondetur cum decil. Rotæ diſpoſitionem text. in l. cum heredes ff. de acquirenda poſſeſſione procedere, ac pariter locū ſibi reddere etiam in

- ſuis heredibus prout ita cenſuit Rota Romana in vna Vrbenetana fideicommiſſi 3. Aprilis 1609. corā Illuſtriſſimo Dōmino meo Coccino cuius tenor eſt,
- 2 *Rota dixit, quod licet preſentatus ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione preſentandi debeat inſtitui iuxta text. in cap. conſultationibus de iurepatronat. tamen hęc conſuſio eſt vera quando conſtat de iurepatronatus, quia diſpoſitio Conclij ſeſſ. 23. cap. 9. de reform. ſ. habet locum, tam in poſſeſſorio, quàm in petitorio, ut cenſuit Congregatio Illuſtriſſimorum interpretum, & pluries dixit Rota & quando ille met, qui hodie preſentauit alias preſentat*
 - 3 *quia Rota tenet illam opinionem, quod poſſeſſio defuncti non tranſfertur in heredem ſine noua apprehenſione iuxta text. in l. cum heredes, ubi Doctores ff. de acquirenda poſſeſſione, quod habet locum etiam in ſuis heredibus Bald. in l. ſn. nu. 2. C. de edict. Alber. in l. 1. S. hoc*

S. hoc

S hoc interdictum nu. 2. ff.

quorum bonorum Natta
conf. 439. num. 5. Alex. con-
fil. 57. sub num. 5. post me-
diū vers. saltem in casu
nostro lib. 1. ubi de commu-
ni, & fuit dictum in causa
Spoleana census 27. Ianua-
rij 1603. coram R. P. D. Lā
cellotto, & alias sepius, &
in terminis iurispatronatus
est decis. Achil. 5. de caus.
possess. & propr. & Verall.
decis. 420. parte 2. & fuit
dictum in causa Parmisa-
na seu nullius iurispatrona-
tus 17. Martij 1603. corā
R. P. D. Decano, & in cau-
sa Ianuens. iurispatronatus
4 eod. die & anno coram Lit-
ta, neq; in terminis iurispā-
tronatus potest intrare sta-
tutum laicorum, quod pos-
sessio, continetur in herede
quia licet Verall. annota-
uerit tale statutum suffra-
gari, ut in decis. 211. part.
3. tamen Rota semper rece-
sit à dicta annotatione tan-
quam nitente falso funda-
mento, ut signanter fuit di-
ctum in causa Comen. iu-
rispatronat. 8. Iunij 1601.

coram Illustrissimo Card.
Seraphino.

Et propterea in casu de
quo agitur duo sunt viden-
da Primum, an constet de
iure patronatus secundum
quis habeat maiorem par-
tem vocum, quia ille debet
5 obtinere cap. 3. & ibi glos.
in verb. qui maioribus, ubi
Ioan. Andr. Cardin. & alij
in princ. de iurepatronat.
& quantum ad primum cū
neque Episcopus neque ab
eo prouisus sint in causa sed
agatur inter conpraesenta-
tos sufficiunt leuiiores proba-
tiones, hic autem multa ad
ad sunt, quae videbantur do-
minis sufficere quantum
vero attinet ad secundum
de anno 1543 praesentau-
runt infrascripti Patroni
Antonius, Petrus, Ioannes,
Dominicus Symon, Carolus,
Iacobus, Marcus Anto-
nius, & Antonius Galeatii,
mediante persona Ioannis
eorum procuratoris, & Ioā-
nes della Terra mediante
persona Symeonis, & etus
Procuratoris omnes de Gui-
dobonis de cuius Ioannis vo-

ce bodie non est agendum,
quia non est, qui pro eo com-
pareat. unde fit, quod re-
mandat quatuor voces, vne
cum Ioannes Guidobonis fi-
lius, & haeres Symonis, ut
ut probant testes in sum-
mario num. 1. presentau-
erit Ioannem Paulum Guido-
bonum eius filium, & cum
idem Ioannes tamquam do-
natarius Augustini filij Ioa-
nis Dominici cuius descen-
dentiam probant testes in
summario num. 4. & etiam
tamquam donatarius Ca-
stellini filij Marci Antonij
cuius descenditiam probat
testes in summario num. 5.
& etiam idem Ioannes ta-
quam haeres Iacobini prae-
senterit eundem Ioannem
Paulum sequitur, quod ipse
Ioannes Paulus habeat qua-
tuor vota ex persona dicti
Ioannis; cum praesupposito,
tamen, quod constet de di-
ctis institutione & donatio-
nibus, quia per generalem
institutionem haereditis acqui-
ritur ius patronatus heredi-
tarium, Bar. in l. quia per
inde, vers. restituta ff. ad

Trebell. Bald. in l. finali nu.
59. vers. si autem heredi-
tatis, C. de adif. D. Andr.
toll. prout etiam acquiritur
ex donatione, cap. vnus. de
iure patron. in 6. Lambert.
de iure patr. lib. 1. p. 2. ar. 1.
q. 11. num. 1. fol. 109. &
art. 1. q. 4. fol. 149. nec in ca-
su nostro requiritur consen-
7 Jus Episcopi ex quo dona-
tio fuit facta compatrono,
Verall. dec. 131. lib. 2. &
ideo Ioannes cum eundem
Io. Paulum presentauerit
tamquam procurator D. Pla-
cida matris, & tutricis Pe-
tri pronepotus Petri, qui
presentauit de anno 1571.
cuius descenditiam probat
testes in summario, num. 2. si
de tutela matris constabit,
& de mandato procure tu-
tricis hoc votum prodent
Io. Paulo tutrix enim potest
praesentare, iuxta notata per
Lamber. de iure patron. lib.
2. par. 1. quest. 2. Rocc. in
eodem tractatu in verb. cu-
pentes in 4 q. Rota dec. 6. de
iure patron. in antiq. & con-
stituire procuratorem ad
praesentandum, iuxta nota-
to

2a per Lamber. de iurepat.
lib. 2. p. 1. q. 4. ar. 3. nu. 1. 2.
¶ 6. habet quoque dictus
Ioannes Paulus vocem An-
tonij Galeatij, qui accumu-
lando, presentauit eundem
Ioannem Paulum, quod li-
cuit ei facere. cap. cum autē
ubi Abb. & Doctor. de iure
patron. & propterea sequi-
tur, quod attenda voce Anto-
nij, qua debet virique com-
putari, Ioannes Paulus ha-
beat sex ex nouem vocibus
Ioannes Baptista, verò in
omnem euentum non potest
habere nisi quatuor voces,
& sic insitui debet dictus
Ioannes Paulus iustificatis
prædictis, ut in d. cap. 3. de
iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1. *Fiscus Curia Episcopalis potest opponere contra probationes iurispatronatus.*
2. *Iurispatronatus antiquo quanam opponi possint à contradictore, & quanam iurispatronatus moderno num. 3.*

ARGVMENTVM.

De exceptionibus qua præponi possunt, contra probationes iurispatronatus & iurispresen- tandi.

RESOLVTIO. CCXXVII.

SECUNDUM Lambertinum, de iurepatronatus lib. 2. part. 2. quæst. 10. ponitur praxis, & modus qualiter assistente contradictore, & in eius defectum Reuerendus Fiscus Curiarum Episcopaliū possit opponere & excipere contra prædictas probationes, & est distinguendum, quod aut sumus in probatione iurispatronatus. antiqui, aut moderni. primo casu potest contradictor excipere & dicere eum, qui presentauit non esse, & illa familia, de qua se esse asserit, sed illud cognomen assumpsisse, ut aliquando accidit, & iurispatronatus usurpatur, ac excipere, quod nunquam ante-

tecessores illius, qui præsentes fuerunt in quasi possessione d. iurispatronatus, seu iurispresentandi, vel quod scripture ex aduerso exhibita non sunt authenticæ, neque in forma probanti, vel quod privilegiū allegatum non est legitime scriptum, seu signatum, siue quod talis præsens non est hæres illius præsdefuncti patroni, seu quod non est patronus, nisi pro quadam minima rata, vel quod tale iuspatron. competit ex privilegio, quod hodie est sublatum à Concilio Tridentin. vel quod d. iuspatron. huic taxatiuè referuatur d. patrono præs mortuo, & similis, alia possunt apponi. secundo casu contra probationes iuspatronat. moderni potest contradictor excipere dicendo nempe in fundatione & constructione, & dotatione talis Ecclesiæ non interuenisse Ordinarij cōsensū, vel interuenisse cōsensum illius, qui huiusmodi facultatem non habet:

bar, vel quod fundator nō poterat acquirere iuspatronat. quia erat hæreticus, vel eriminosus talis, qui erat iuspatr. incapax, & si fundatur probatio iurispatron. super præscriptione, contra talem præscriptionem excepti potest de inuálido titulo de mala fide, & de alijs vel aliter prouolatè ponit Lambert.

S V M M A R I V M.

- 1 *Fiscus quæ opponere valeat contra presentantes, vel presentatos.*
- 2 *Simonia commissæ in præsentatione illam annullat & quoniam modo ea cōmittitur nū. 4.*
- 3 *Edictum affigi, ac citari contradictores in præsentatione debent.*
- 5 *Munus datum ad conciliandam amicitiam non est simonia.*
- 6 *Simonia nō dicitur si supplicatione, vel precibus beneficium obtineatur nullo, tam existente pacto.*

Si.

7 *Simonia realis, uel conf-
dencia pœna, & de resti-
tutione remissive.*

ARGVMENTVM.

*De exceptionibus, quæ opponi
possunt, contra præsenta-
ntes, & præsenta-
tos.*

RESOLVTIO CCXXVIII.

L Ambertin. in suo tra-
ctat. de iurepatrona-
tus lib. 2. quæst. 5. artic.
13. ponit nonnulla peruti-
lia, quæ opponi possunt, per
Reuerendos Fiscales Cu-
rriarū Episcopaliū referens,
quod si nullus adsit cōtra-
dictor, potest procurator
fiscalis ipsius Ordinarij ha-
bentis instituere loco ip-
sius Ordinarij opponere
& diere, quod præsenta-
ntes non sunt patroni neq;
sunt in quæsi possessione
iuripatronatus seu iuris
præsentandi, & quod Eccle-
sia sit libera, vel si est iuspa-
tronatus est ex priuilegio,
& sublatum à Concilio

Tridentino, vel est vsurpa-
tū, item quod præsentatus
est indignus, & idoneus in-
cognitos absens, quod non
acceperit præsentationem
infra tempus datum ad
præsentandum, vel quod
fuit facta præsentatio post
lapsum tempus datum ad
præsentandum, vel quod
præsentatio fuit facta non
seruatis conditionibus in-
fundatione beneficij, eo
modo, & coram quo fieri
debebat, vel quod non cō-
stet de vera vacatione ip-
sius beneficij, vel quod
præsentatio facta fuerit
per simoniam, quia simo-
nia committitur in anne-
xis spiritualitati prout est
iuspatronatus: sicut & in
2 ipsis spiritualibus, capit. ex
insinuatione, & capit. de
iure ubi Abbas de iure pa-
tronat. & capit. quæsitum
de rerum permutat. hanc
talis præsentatio ipso iu-
re est nulla capitul. vni-
co, de simonia, in extra-
uagantibus communibus
& per tales incurritur ex
communicatio, & aliud, ut

Nnn ibi

ibi, vel quia non sit apposi-
tum editum nec citati fue-
runt speciali citatione con-
3 traditores certi, vel fuit
facta presentatio ad bene-
4 ficiū super quo non ca-
dit presentatio, vel quia
patronus variavit in casu
sibi nō permissio. Et quoad
symoniam sciendum est,
quod non licet dare mu-
nus dependens à manu vel
à lingua, vel ab obsequio
si sunt pretio estimabi-
lia collatori electori si-
ue patrono pro obtinen-
5 do beneficio, ita in ca-
pit. saluator 1. quæst. 7. nā
est simonia nisi munus da-
tum sit ad conciliandam
amicitiam, ut sit recipiens
memorantis secus si da-
tum sit, ut dantem eligat,
vel præstet: idem est si
præstetur obsequium pa-
trono electori, vel collato-
6 ri in quodam pacto tacito,
ut ab eo beneficium obti-
neat, tunc enim est simo-
nia: verum si beneficium
detur propter munus de-
scendens à lingua idest
propter preces supplicatio

nes, laudes, seu commenda-
tiones non est simonia nisi
ad sit aliquod pactum, pul-
chre Lessius de iust. & iur.
lib. 2. cap. 35. de simonia.
7 dubitation. 20. ubi dubitat
25. declarat quas penas in-
ducatur simonia realis in be-
neficijs, & dubitat. 26. quas
penas inducat simonia
confidentie, & in sequen-
tibus dubitat tractat de re-
stituenda se accepta pro
dando beneficio, & cui sit
restituenda, & an semper
sit facienda talis restitutio
quem videas.

S V M M A R I V M.

- 1 *Existencia, & pertinentia iurispatronatus probata, qui agendum.*
- 2 *Vnica presentatio sufficit ad constituendum in quasi possessione presen- tandi.*

ARGVMENTVM.

*Probata tam existencia quam
pertinentia iurispatronatus
quid agendum.*

RE-

P Robata existentia, & pertinentia iurispatronatus ad obtinendum institutionem quatuor iustificari debet relata per Rotam in vna Sarnen. beneficij 13. Iunij 1627. coram Orano, cuius tenor est Hieronymum, quia iustificauit quatuor requisita esse institutum nepe vacationem Beneficij existentium iurispatronat. eius habilitatem, & presentationem intra legitima tempora factam a maiori parte patronorum existentium in quasi possessione presentandi, unde ei debetur institutio cap. decernimus, & capit. monasterium 16. quas. 7. Abb. in capit. cum Bertoldus, num. 12. de re iudic. Rot. decij. 337. num. 1. part. 2. vacatio beneficij per obitum Marci Antonij probatur ex fide obitus, & ex confessione aduersarij facta in sua gratia cuius vigore obtinuit mentionem, qua nulla maior probatio l. cum presum-

pt. C. de liberali causa. habilitas, etiam bene probatur, tam quoad clericatum ex literis patentibus Ordinarij, quam quoad literaturam ex eodem clericatu, & ex textibus desuper examinatis existentia iurispatronat. ultra quod hinc inde admittitur, quia uterque venit ubi presentatus probatur in primis ex enunciativa capituli Sarzanen. facta in prima institutione ad presentationem Ioannis Francisci de Figassecchis de anno 1457. ubi narratum est Ioannem Franciscum fuisse constitutum patronum huius beneficij a Francisco de Figassecchis fundatore patruo suo, ubi etiam expresse legitur, quod de dicta fundatione constabat ex publico testamento predicti Francisci deinde ex alia simili enunciativa de anno 1460. & de mum ex alijs pluribus enunciatiuis eiusdem capituli subsequentibus factis in institutionibus continuatis, & effectum sortitis per spa-

Nna 2 tium

sium centum annorum, & ultra ad praesentationē successorum, & praedicti Ioannis Francisci primi patroni; ex quibus sufficienter probatur iurispatronat. iuxta Vgol. consil. Oldrad. 229 Feder. de Sen. cons. 234. nu. 3. ad finem Ferret. consil. 293. num. 6. Achill. decisi. 7 num. 1. de iure patronat. Cassador. dec. 7. eodē titul. Rota decisi. 312. num. 4. part. 1. & decisi. 541. & 674. num. 2. part. 2. cum enim Capitulum Sarzanen. habeat ius conferendi, ut dixit Rota in Lunen. Sarzanen. Cappella 5. Decembris 1601. coram Illustrissimo Cardinali Sacrato, & in decisi. in hac causa facta coram non instituit ad praesentationem praedictorum, nisi clarē sibi constitisset de existentia iurispatron. ad eorum fauorem Put. decisi. 237. lib. 2. Seraphin. decisi. 1232. num. 2. & Rota in dicta decisi. 614. nu. 2. & in Tuder. Parochialis 21. Maij 1610. coram Illustrissimo Cardinali Sacrato

Cassador. decisi. 1. in fine de probat. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 18. numer. 59. Mantica. decisi. 244. nu. 5. & Rota decisi. 148. num. 2. par. 2.

Demum quod Hieronymus fuerit praesentatus à Patronis existentibus in quacumque possessione praesentandi classis patet, quia fuit praesentatus à Maximiliano eius patre, & à Francisco de Garzolis, qui sunt in quacumque possessione praesentandi, ex quo beneficium vacauit per mortem dicti Marci Antonij, qui fuit ab eis praesentatus cum institutione Capituli subsequuta in sum. nu. 13. ad constituendum autē in quacumque possessione sufficit unica praesentatio effectum sortita Ripa in capit. Ecclesiae sutrina numer. 53. de caus. possess. & proprietat. Roman. consil. 311. in fine Rota decisi. 17. num. 1. par. 2. diuersorum Gonzal. glos. 45. S. 2. nu. 29. & latē Garzia de beneficijs par. 5. capit. 5. nu. 59.

Quod autem Massimi
lia-

Ianus, & Fräciſcus qui præ-
tauerūt Marcū Antoniū, &
nunc Hieronymum habeant
nedum medietatem dicti iu-
riſpatronat. narratam in-
literis Hieronymi, ſed etiam
maiorem partem requiſitā
ab obtinendam inſtitutionē
iuxta iuris diſpoſitionem
videtur clarum, quia, ut di-
ctū eſt & partes concordāt
hoc beneficium fundatum
fuit, & dotatum per Fran-
ciſcum de Figajecchis in
eius teſtamento de anno
1457. in quo inſtituit hæ-
redem Mariam eius filiā
cui decedenti ſine liberis
ſubſtituit præſatum Ioan-
nem Fraciſcum de Figajecchis
nepotem juum ex
Petro fratre cui Ioan. Fran-
ciſco teſtator dedit facultate-
tem priuandi Cappellanos
caſu quo non obſeruaue-
runt conditiones ibi appoſi-
tas, & deinde Ioan. Fraciſ-
cus dum vixit vii verus
patronus fecit quinque præ-
ſentationes à dicto anno
1454. uſque ad annum
1496. ex quibus tres vlti-
me probantur effectuatæ. un-

de etiam dua præcedentes
tales cenſeri debent iuxta
dict. conſ. Oldrad. 229. Me-
noch. præſumptione 65. per
totum lib. 6. mortuo Ioan.
Fraciſco relictis, ex Ludo-
uico filio prædefuncto Ioan.
Baptiſt. nepote, nec non qua-
tuor neptibus nempe Aguiſti-
na, Antonia, Fraciſca, &
Lucretia, & vacante hoc be-
neficio de anno 1530. per
obitum Antoni Gandulphis
vltimi ex præſentatus à
dict. Ioan. Fraciſco fuit de
eo inſtitutus d. Ioan. Bapti-
ſta vii præſentatos per ſuū
procuratorem, & cum de
anno 1549. vacaret per eius
obitum Aguiſtina, & Anto-
nia ſorores eiſdem, & ne-
potes Ioan. Fraciſci ſece-
runt tres præſentationes cō-
tinuatæ & effectuatæ, unā
poſt aliam; primam de Do-
minico de mercatoribus di-
cto anno 1549. per obitum
dicti Ioan. Fraciſci eorum
fratris, ſecundam de Iose-
pho Cenſio de anno 1554.
per reſignationem Domini-
ci, & tertiam de Leonardo
Martino per reſignationem
præ-

prædicti Iosephi, qui Leonardus Martinus vixit usque ad annum 1561. & per eius obitum vacavit hoc beneficium. & propterea ab anno 1452. quo hoc beneficium fuit fundatum usque ad annum 1561. & sic per centum, & quatuor annos Ioan. Franciscus de Figasecchis primus patronus, & eius hæredes, & descendentes fuerunt in pacifica possessione præstandi.

Vnde patet, quod Hieronymus fuit presentatus a maiori parte patronorum existentium in quasi possessione presentandi, quia dictum ius patronatus per mortem Ioan. Baptistæ fuit diuisum in quatuor voces iuxta numerum dictarum quatuor sororum: ex quibus quatuor vocibus Maximilianus, qui presentauit Hieronymum filium suum habet duas nempe unam uti nepos dicta Antonia ex filia Catherina, & aliam ex persona dicta Catherina matris sua uti donataria di-

cti Augustina sua amita quæ donatio fuit facta 18. Octobr. 1562. etiam fuit presentatus a Francisco nepote ex alio Ambrosio præfata Lucretia alterius eam dictis quatuor sororibus, & ab alijs eiusdem Lucretia descendentes, qui Franciscus est etiam in quasi possessione presentandi fuit Ambrosius eius pater Sum. numer. 8. & 11. quo ut ut etiam circumscriptis litteris Apostolicis, Hieronymo uti presentato a maiori parte patronorum existentium in quasi possessione presentandi debeat de iure institutio cap. consultatio nibus de iure patronatus. Per ret. consil. 33. num. 4. cum sequent. lib. 1.

SVMMARIVM.

- 1 Donatio in dubio non intelligitur facta Castro.
- 2 Donatio propter quod fieri soleat.
- 3 Baro si erigat ius patronatus

*sus, censentur eligere
uti priuatus.*

4. *Nomen dignitatis gratia
denunciationis censetur
appositum.*
5. *Ecclesia faciendum est.*

ARGVMENTVM.

*Pertinentia iurispresentandi
acquisita titulo donationis
facta Baroni, alienata Ba-
ronia an transeat ad succes-
sorem feudi, vel ad haeredes
Baronis.*

RESOLVTIO. CCXXX.

Casus iste accidit in facto
in quadam delegatione
vertente ex Sede Apostoli-
ca coram me, & quia Do-
minus Io. Maria Nouarrus
I. C. Lucanus cui fuit facta
dubitatio tamquam Aduo-
cato, illum resoluit per nõ-
nulla media, volui eiusdẽ
allegationes de verbo ad
verbum, prout mihi potre-
rẽt fuerunt inferere, & sũt
ut sequuntur.

Illustrissime, & Reueren-
tissime Domine. Breuis

ero, dũ agitur coram emi-
nẽtissimo viro in cuius pe-
ctoris scrinio cuncta sunt
aperta, dico igitur ad fa-
uorem Ioannis Antonij de
Sarnei mei cliẽtis fore de-
terminandum non obstan-
te friuola p̃tensione Ba-
ronis successoris p̃cedentis
sibi spectare ius p̃sentan-
di, dum donatio iurispatr.
de quo nunc electio fue-
rit facta à p̃decessore, a
quo, & ipse feudum emit,
siquidẽ licet donatio hęc
fuerit facta à veris patronis
Marcello de Sarno Barone
nõ per hoc dicendũ est fuisse
factam eius dignitati, &
sic Baronie, vt in proprijs
nostris terminis voluit Ro-
ta apud Illustrissimum Car-
dinal. Mantica. decis. 150.
num. 6. vbi quod in dubio
donatio non potest intel-
ligi facta Castro, scũ di-
gnitati, sed persone cui do-
natur, quoniam propter
metum, vel affectionem
fieri solet l. nec adiecit cũ
2 seq. ff. pro socio l. si verò
non remunerandi §. inde
papinianus in fin. ff. man-
dat.

dar. quod magis congruit personę, quam dignitati, Igitur persona potius videtur contemplata, quam dignitas, vt notatur in cap. quoniam Abbas, de offic. deleg. & in cap. requisiti vers. si verò relinquatur, de testament. & scripserunt Goccin. Sen. in l. ciuibus num. 14. ff. de Reb. dub. Abb. in cap. aduersus num. 1. C. de immunit. Eccles. & consil. 93. lib. 2. vltra alios recentiores quos sciens omitto.

3

Quę consideratio verior redditur nam in simili videmus, quod si Baro exigit ius patronatus in Castro, censetur illud acquirere potius vti persona priuata, quam vti Baro etiam quod de fructibus feudi dotasset Lambert. in tract. de Iure patronatus quęst. 8. princip. part. 1. artic. 8. lib. 1. vers. verò membro Ludouic. conclus. 42. versic. fallit 2. Campanil. recenter in suo diuers. iur. Canonic. Rubric. 11. cap. 13. in fine vbi etiam addu-

ducit decis. Mantica. 164. num. 15. addo, & latius nouissimè Genuen. in practicabil. Eccles. quęst. 350. tricen. 12.

Vltra quod in casu nostro, dum donatio ista fuit facta nomen propriū fuit præpositum nempe Marcellus de Sarno, & postea additum nomen dignitatis nempe Baro, &c. vnde persona magis quā dignitas contemplata videtur, & facienda est coniectura, & consideratio nomen Baronie gratia demonstrationis fuisse appositum arg. l. si communis seruus ff. de stipul. seruor. l. mela in princip. ff. de Alim. leg. Curt. lun. in l. more maiorum num. 103. ff. de iurisd. omn. iudic. Rip. in l. centurio, num. 175. & ibi etiam Bar. numer. 39. ff. de vulg. substit.

Nec non pro corroboracione facit, nā ista coniectura capienda est, quę resultat in fauorem Ecclesię, quę semper, & vbiq; debet esse priuilegiata, vn
de

de cum magis fauor Ecclesie versetur, quod ista donatio censeatur facta, uti personae priuatae, quam uti Baroni ex eo, quia priuati linea potest de facili extinguere in fauore Ecclesie, & Mensae Episcopalis, quod non est ubi iuspatronatus spectat ad feudum, Ideo iam est determinandum donationem de qua agitur fuisse factam Marcello, uti tali, & non uti Baroni, & consequenter Baroni successori nullum eius competere, & ita affirmo. Ego Ioan. Maria Nouarius I. C. Lucanus.

SVMMARIVM.

- 1 *Relatum est in referente.*
- 2 *Iuspatronatus non probatur ex donatione ipsius nisi constet de iurepatronatus donatoris.*
- 3 *Dominium emptoris non constat, nisi constiterit de dominio venditoris.*

ARGVMENTVM.

Existencia iurispatronatus num probetur ex donatione ipsius si non constet de iurepatronatus donatoris.

RESOLVTIO. CCXXXI.

M Vltories consultus respondit iuspatronatus minimè probari ex donatione ipsius, nisi constaret de iurepatronatus donatoris, ex illa vulgata regula, quod relatum in referente debet inesse cum omnibus suis qualitatibus l. asse toto ff. de hæred. inst. & relaxatum restringitur, & limitatur ad illud, quod in relato continetur tantum, & non amplius teste decis. Rot. Aragon. 125. nu. 41. & rescenci, non creditur nisi constet de relato Authen. si quis C. de edend. cum vnum habeat dependentiam ab altero sine quo stare non potest.

Et iuxta hanc opinionem in proprijs terminis

Ooo

vo.

474 Io. Aloysij Riccij Episc. Vicequiteni.

voluit Rota in vna Bracharen. parochialis Mercurij 1. iulij 1592. coram Il-

- 2 Iustissimo Cardinal. Mantica, & apud eundem decis. 198. vbi quod donatio non probat ius patronatus spectare ad donatarium, nisi constet de iure patronatus ipsius donatoris, sicut dicitur de dominio emptoris, quod non probatur, nisi constet de dominio venditoris gloss. & Doc. in l. cum res C. de probat. Paul. Ca
3 stren. in consil. 353. num. 3 vers. nec obstant lib. 1. Bertrand. cons. 211. incip. viso processu num. 3. lib. 3. Boerius dec. 42. nu. 25.

S V M M m R I V M.

1. *Ius patronatus gentilitium quod dicatur.*
2. *Famula nupta extra familiam non habet ius patronatus.*
3. *Renunciatio generalis comprehendit ius patronatus.*
4. *Præsentatis pluribus, magis idoneus præfertur.*

5 *Excommunicatus præsentari non potest.*

ARGVMENTVM.

Allegationes in materia ius patronatus.

RESOLVT. CCXXXII.

E Venit vacare Cappellania familia del Vechio sub titulo Sanctæ Mariæ de Constantinopoli constructæ intus Venerabilem Ecclesiam Sanctæ Mariæ della Noua Ciuitatis Theani, ob mortem Cle. Iosephi Barattucci illius ultimi Rethoris.

Ex præsentis patronis nonnulli præsentauerunt D. Franciscum dello Pezzo, aliqui verò D. Franciscum Schauetta, controvertitur in Episcopali Curia Theanensi, quia ex præsentatis sit præferendus, & instituendus.

Iam de existentia huius ius patronatus, illiusque probatione non dubitatur, cum

cum sit enim recens, & noviter erectum, facillimè in ista formam traditam in Concil. Tridentin. sess. 25 cap. 19. probatur, ut in actis videre est.

Solum controuertitur, qui sint admittendi ad presentandum, & presentare valeant, quo discussio facillimè, quis sit institutus apparebit.

Circa, quod aliqui prius eruat premittenda, quibus premixtis facillior aditus nobis dabitur ad veritatem eruendam, & indagandam, iusta tradita in l. 1. ff. d' orig. iuris.

Erit igitur primo pramittendum, quod patris iuspatronatus est gentilium, seu familiare, sicut n. dictum per illius fundatorem dictam Cappellam, esse debere de iure patronatus de Casadello Vecchio, & ipsorum descendendum in perpetuum. Gentilium verò, seu familiare iuspatronatus dicitur, illud, quod est debitum generi, ad quod non

admittuntur, nisi, qui probauerint esse de sanguine fundatoris, ijque admittuntur gradatim. i. secundum gradus prerogativam iusta naturam fideicommissi agnatiui, l. fin. C. de verb. significatione, ita tamen, ut primi heredes succedant in capita, alij vero in stirpes ita Episcopus Ricius meus dominus observandissimus in decis. 60. nu. 1. p. 1. ubi allegat Cardin. Zabbarell. in Conf. 48. Rebuff. in cons. 78. Paris. in consil. 48. vol. 4. Tarce in consil. 28. nu. 48. & quod non admittantur ad hoc ius nisi, qui sunt de familia fundatoris addo G. Boni in advocat. 129. num. 127. Card. Famiger. in consil. 48. Roch. de Curte de iure patronat. in verbo ipse num. 77. q. 33. Gabr. cons. 196. num. 2. lib. 1. Ferret. in consil. 134. num. 5. & seq. Cioff. in consil. 18. l. b. 1. & donec supersunt alij qui de familia non potest per unum ex compatronis hoc ius in extraneum suc-

Ooo 2 cef.

cessorem transferri, nè inferatur præiudicium agnationi Couarr. var. resolut. cap. 18. num. 10. lib. 2. G. bonus in relato loco num. 128.

- 2 Secundo præmittendū est quod Siluia, & Hypolita sorores dicti Vincentij fundatoris, nuptæ extrā familiam non habent ius præsentandi Roch. in verbo. competens num. 2. Guter. in cons. 3. numer. 9. Garz. de benefic. p. 5. cap. 9 §. 1. num. 144. Massabr. in pra. hab. conc. ad paroch. præl. 7. dub. 2 1. num. 51.

- 3 Tertio præmittendum est, quod dictæ Silviæ, & Paulo dello Vechio fratri fundatoris obstat renunciatio hæreditatis, & illius cessio facta per eos ad beneficium Beatricis del Vechio neptis ex filio dicti fundatoris: in generali enim renunciatione, cessione, donatione, & alienatione tacitè venire etiam ius patronatus non ambigitur Criuell. in decis. 89. num. 22.

& seqq. Alcia deter. 58. n. 7. & seq. Ricc. in praxi fori Eccles. p. 1. resol. 147. licet huic tertio non insistam, cum simus in iure patronatus gentilitio, & familiari, per ea, quæ tradit Ancharan. in consil. 18. Piasec. in praxi. Episcopali sol. 307. vers. Descendentes autem, &c.

- 4 Quarto præmittendum est, quod Gaspar vello Vechio, & Chatarina illius soror vti de eadem casata, & familia succedant in hoc iure, vt in principio diximus. nec obstat, quod semel non præsentauerit, quia per præsentationem semel factam ab vno ex cō patronis conseruatur ius præsentandi, alijs non præsentantibus, ita G. bonus in dicta aduocat. 129. num. 31. & seq. p. D. Episcop. Riccius decis. 99. p. 2. Cardin. Seraphin. in decisio. 121. Cald. consil. 21. num. 5. de iure patronat. nisi per plures vices vacare contigerit & aliqui non præsentauerint, quia per non vsum po;

possent perdere hoc ius, per ea, quæ tradit Lamb. de iurepatronatus articul. 8. 7. q. princ. 3. lib. nisi non præsentantes fuissent absentes aliquo impedimento detenti, & ignorantes vacationem, ut per DD. in relictis locis.

Quinto animaduertendum est, quod Beatrix del Vecchio neptis, ex filio fundatoris uti nupta in familia, & casata habet ius præsentandi ita Episcop. Ricc. decis. 43. p. 3. Malabr. in d. prax. d. præl. 7. dub. 1. num. 51. Cassad. de iur. patron. dec. 1.

Catharina dello Vecchio, uti non nupta retinet ius præsentandi ita Roch. Gut. Marcab. & Casador. in locis supracitatis.

Immo dico quod licet dictus Paulus possit prætere ius præsentandi non obstante renuntiatione hereditatis, cum simus in iurepatronatus gentilitio, ut per Anchar. & Piassec. in loco supra relato, tamē

quia Beatrix est neptis ex filio, & proximior fundatori excludit omnes alios remotiores, cum ad istud ius admittantur illi de casata gradatim i. secundum gradum prærogatiuam, ut diximus in principio, & iterum in part. 1. var. resol. prax. for. Eccles. resol. 181. Calder. cons. 19. de iurepatronat. Franciscus March. dec. 1135. part. 2. num. 4. & seqq. per tex. in Lomnia in fideicommissio, & l. peto fratre ff. de legato 2.

Tantò magis, quia dicta Beatrix est proximior, & hæres, & duo vincula magis ligant Auth. Itaq; C. Com. delegat. & fundator volens ius patronatus esse de familia non intelligitur taxatiuè, ut ad eos tantum spectare debeat, & non ad hæredes, sed demonstratiuè, Nos var. Resol. prax. for. Eccles. p. 1. resol. 130. Cardinal. Seraphin. decisio, 264.

Vnde præmissis omnibus benè perpenſis conclu-

den-

dendum est Reuerendum
D. Franciscum Schiauet-
ta tanquam presentatum
à vero patrono, & habentē
piures voces, omnino esse
instituentum excluso pe-
nitas d. Reuerendo D. Frā-
cisco dello Pezzo secundū
tradita in cap. 3. de iurepa-
tronatus, vbi gloss. & om-
nes Canonistæ Cardinal.
Mantica decis. 86. Cardin.
Seraphin. decis. 875. Fari-
nac. dec. 202. tom. 1. p. 2.

Et dato, & non con-
cesso, quod aliquo respe-
ctu dictus Paulus, & Bea-
trix solum haberent ius
presentandi, quo casu se-
queretur, quod ambo præ-
sentati haberent equales
voces, & suffragia, & esset
locus gratificationi Reue-
rendissimi Ordinarij, secū-
dum tradita in cap. cum
autem, vbi omnes DD. de
iurepatron. Cæsar de Gras-
sis decis. 1. de iurepatrona.
tamen existe inter præ-
sentatos disparitate men-
tiorum; dignior, & magis
donec debet præferri, ita
Lambert. de iurepatronat.

artic. 2. q. 5. princip. p. 3. li-
bro 2. Viu. de iurepatron.
lib. 12. cap. 13. Rocch. in
verbo honorificum. q. 15.
nu. 44. & Nos in prax. fori
Eccl. p. 1. resol. 206. Cam-
pan. Episcopus Laquedo-
nensis, & postea Ilernea-
sis 12 diuersor. iur. canon.
Rub. 6. cap. 3. sub num. 33.
& si dignior non præferre-
tur posset appellare Grat.
in decis. 97. Panorm. in ca-
pit. cum autem de iurepa-
tron. Garc. de benef. p. 7.
cap. 4. Gutt. canonic. qq.
cap. 11. num. 23. Episcopus
Ricci. in d. resol. 206. num.
4. sed sic est modo, quod
dictus Reuerendus D. Frā-
ciscus Schiauetta est di-
gnior (salua pace Reuerē
D. Francisci del Pezzo om-
ni virtute, & disciplina de-
corati, de nobili familia,
dello Pezzo in qua ad præ-
sens vigeāt duo legum ver-
tices peritissimi, Camillus
Regius Consiliarius, &
Hortensius inter caufidi-
cos primarius) quod dictus
Reuerendus Schiauetta,
in hac re sit dignior patet,
nam

nam est Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Theani, est senior, & ciuis, quæ omnes qualitates debent operari prælationem in personam ipsius, secundum tradita, per Garc. de benefic. p. 7. cap. 9. sub nu. 12. Viu. d. lib. 12. capit. 14. Nouarius libro. 1. quæstion. forens. quæstio. 161. vnde his attē-
 5 tis omnino erit instituendus Reuerendus Schiauetta excluso Reuerendo D. Frā-
 cisco dello Pezzo, quia tē-
 pore quo fuit præsentatus dictus Reuerendus D. Frā-
 ciscus dello Pezzo erat ex-
 communicatus, qui nullo pacto poterat præsentari
 vti inhabilis, & incapax
 Rebuff. in cap. pastoralis
 de clerico excommunica-
 to ministr. Roch. in verb.
 Honorificum, &c. q. 4. nu.
 19. Lapis alleg. 8. Episcopus
 Ricc. variar. resolut.
 prax. fori Eccl. p. 1. resolut.
 165. & 166. Nec refert, qd
 fuerit postea absolutus, &
 liberatus à dicto vinculo,
 qui a in beneficijs attendi-
 tur capacitas clerici tem-

pore præsentationis Rota:
 diuers. in decis. 69. p. 1. Mar-
 cus Antonius var. resolut.
 Rotæ Maceratensis lib. 1
 quæst. 19. & nos dicta reso-
 lut. 165. num. 3. & dicta re-
 solut. 166. num. 3. nimirum,
 quia quod ab initio non
 valet tractu temporis con-
 ualescere non potest. l. qd
 ab initio ff. de reg. iur. imò
 patronus præsentans scien-
 ter indignū, & inhabilem
 priuatur illa vice iure præ-
 sentandi Roch. in dicto
 verbo Honorificum num.
 16. Paul. de Citad. dicto
 tract. p. 6. artic. 2. num. 5. &
 6. fol. 131. Ioan. Nicol.
 Delph. eodem tractat. lib.
 2. num. 217. Lamb. de iure
 patronat. art. 4. 10. q. prin-
 cipal. 1. par. lib. 2. Nec vim
 faciunt præsentationes fa-
 ctæ per Paulum, & Hypoli-
 tam dello Vechio in perso-
 nam Clerici Iosephi Bara-
 tucci primi præsentati, &
 instituti in dicta Cappel-
 lania, quæ tunc tēporis vi-
 dentur admisse per Reue-
 rendissimam Episcopalem
 Curiam Theanensem,
 nam

nam ex supra in iure deducis clarè constat perperâ, cum Reuerend. fuisse actum, & prouisum.

Huius modi enim pronisio continet manifestum iuris errorem, vocando, & admitiendo non admittendos, igitur nulla. Rouit. cõsil. 5. numer. 18. volum. 1. Camill. de Medicis consil. 103. num. 2. continet notoriam iniustitiam, & iniquitatem G. bonus aduocat: 11. & ideò nunquam potest transire in rem iudicatam, Monach. in decisio. Bononiæ 13. num. 108. & seqq. nec quasi possessio poterit illis prodesse cum per Sac. Conc. Tridentin. sit ablata, & vere docendum sit de competentia iurispatronatus, vt per Gõsal. de mēf. & alter in reg. 8. Cancell. glos. 18. numer. 22. & Guido Bonus aduocat. 32. num. 5. nec dicta prouisio, & sententia probat in fauorem Pauli, & Hypolitę, nisi iustificetur ex actis, quod verè ipsis iuspręsentandi competat,

vt habetur in p. 1. variar. re solut. prax. fori Eccl. resol. 132. sub num. 6. & decis. 26. p. 1.

Vndè omni capite inspecto, & resolutio fatendū est dictum Reuerendum D. Franciscum Schiauetta, excluso, Reuerendo D. Francisco dello Pezzo omnino esse præferendum, & instituendum prout à Reuerendissimo Episcopo Theani, & eius domino Vicario Generali præferri, & institui illius iustitia inspecta speratur.

In eadem Materia.

SUMMARY.

- 1 *Sententia non probat nisi iustificetur, ex actis cũ limit.*
- 2 *Sententia qua dicatur antiqua.*
- 3 *Iuspatron. hereditarium in dubio præsūmitur.*
- 4 *In iurepatron. hereditario*

rio quam probanda sunt.

- 5 *Constitutio in aliquibus an habeat locum in iure patronat.*
- 6 *Renunciatio in ampla forma ob dotem receptam excludit a iure patron.*
- 7 *Iurispatron. hereditarium transit etiam ad extraneum.*

ARGVMENTVM.

Iurepatronatus per Ordinariū semel approbato iuxta formam Concilij, & iterum vacante non est denuo docendum de titulo.

RESOLVT. CCXXXIII.

VAcat Cappellania in Ciuitate Sueſſæ sub titulo delli Santi Pauli de iurepatronatus nobilis familie Galluccio ob mortem Reuerendi D. Marci Antonij Gattola illius ultimi Rectoris, ad quam duo à patronis fuerunt præsentati, Cl. Franciscus Galluccio, & Cl. Antonius

Montaquila, dubitatur vter sit instituendus.

Circa quod animaduertendum est in possessione præsentandi in dicto iurepatronatus reperiri hæredes quondam Ioan. Antonij Galluccio Ciuitatis Theani pro medietate, & pro alia medietate hæredes quondam Fabij Galluccio Ciuitatis Sueſſæ, ut patet per sententiam latā in Reuerendissima Metropolitana Curia Ciuitatis Capuæ, & confirmatam in Rota Romana in anno 1584. die 25. Octobris de qua in actis, & cui relatio habeatur, & cum per hanc sententiam latam cum maxima causæ cognitione benè constet semel fuisse cognitum de hoc iure; non erit amplius elaborandum circa illius probationem, licet enim quasi possessio per Sac. Conc. Tridentin. sess. 35. cap. 9. sit sublata, tamen si semel vacatio cōtingerit, & patronus præsentauit, & coram Ordinario docuit de suo iurepatrono:

PPP

tro:

tronatus iustā formā dicti Concilij, & praxia causæ cognitione, & seruatis seruandis, Ordinarius semel approbavit dictum ius patronatus, & instituit præsentatōem; tunc quamuis postea multoties idem beneficium vacare contingerit, non tenetur amplius de titulo, saltem in possessorio iudicio docere, licet de eodem ius patronatus controuertatur, sed sufficit patrono quasi possessio quam habet, ita censuerunt Illustissimi Cardinales Conc. Trid. interpretes, vt refert Gonz. supet reg. 8. Canc. de mens. & altern. glos. 18 num. 23. & seq. Guigl. Guidobonus in aduocat. 32. sub. num. 5. Ricc. in dec. 238. part. 2. Aliter namque si in quacunque vacatione teneretur patronus de suo iure de nouo docere, nunquam daretur litiū finis, vt refert Gonz. ibidē num. 28. & Episcopus Genuens in praxi cap. 63. sub num. 3. in prima editione, & Nos dec. 278.

finalib⁹ verbis. Nēc refert si opponatur sententiā non probare, nisi iustificetur ex actis, vt per nos in praxi fori Eccles. resolutio. 132. sub num 6. p. 1. & in dec. 26. par. 2. nam dum sumus in antiquis bene probat in dicta resol. 132. num. 7. & in dicta dec. 26. num. fin. & in dec. 119. part. 3. & resol. 502. prax. for. Eccles. p. 3. Gramat. consil. 15 num. 7. & seq. in ciuilibus, & dicitur sententiā antiquā ab annis 40. circa quod videndus est Chart. in dec. Gen. 58. Ioan. de Amicis cons. 101. num. 31. & seqq. Camp. in diuers. iur. Can. Rub. 2. cap. 13. num. 421. & seq.

Secundo est animaduertendum, quod dictum ius patronat. est hæreditarium & solum spectat ad hæredes Io. Antonij Galluccio pro medietate, & pro alia medietate ad hæredes Fabij Galluccio, vt ex eadem sententiā constat, prout hæreditarium etiam in dubio præsumendum est Nos in dec.

decis. 60. & 72. p. 2. lam. quo ad hæredes, & successores dicti quondam Ioan. Antonij non dubitatur, nã omnes præsentauerunt dictum Cl. Franciscum Galluccio, erit tantum inuestigandum, qui sunt hæredes, & successores dicti quondam Fabij ad finem sciendi, qui possint, vel non possint præsentari; & indubitati, iuris est ad obtinendum in hoc iure esse necesse probare descendentiam iuxta tradita per Nos in decis. 143. par. 2. & non solum descendentiam quando iuspatronatus non est familiare, sed etiam esse hæredem Campan. in diuersi. Iuris Can. Rub. 11. cap. 13. num. 378. & Guidopap. decis. 507.

Vadè sciendum est dictum quondam Fabium decessisse pluribus relictis filiis masculis, & foeminis Io. Camillo, & Io. Aloysio masculis, Vittoria Violante, Catherina, Aloysia et N. q̃ ingressa fuit monasterium S. Hieronymi Io. Ca-

millus, & Io. Aloysius mascululi fuerunt declarati hæredes dicti quondam Fabij patris mediante præambulo. Ex quo succedit illa iuris regni conclusio, de qua in Const. Regni, in aliquibus, stantibus masculis, filia femina non succedunt; quæ constitutio habet etiam locum in iure patronatus, vt stantibus masculis in eo filia femina non succedant; dico in iure patronatus hæreditario, ita Lamb. de iure patronatus art. 2. 1. 2. 9. princ. 2. part. 1. libro, Rocch. de iure patronat. in verbo ipse vel is num. 14. Passec. in praxi Episcopali folio 307. versicul. descendentes autem cap. 5. Marcobr. in prax. hab. cõcur. ad parochial. prælud. 7. dubio 21. numero 530. Nos Resolutio. 175. part. 1. & part. 3. resolutio. 580. num. 5. & decis. 72. numer. 5. p. 2. & decisio. 74. par. 3. num. 3.

Præterea dicta Chaetrina, & Violans per Ioan.

Ppp 2 Ca-

Camillum, & Ioan. Aloysium fratres fuerunt nuptui traditę cum suo paragio, cum amplissima, & solita renunciatione, vnde ex hoc capite etiam sunt exclusę à iure patronatus, ita Lambertin. de iure patronat. artic. 14. 2. quęst. principal. 2. part. 1. lib. Episcopus Minorensis in praxi Episcopali in verbo ius patronatus versicul. 19. dubium part. 1. Nimirum, quia renunciens hereditari excluditur à iure patronatus hereditario, & non habet ius presentandi, ita Lambert. de iure patronat. artic. 2. quęst. principal. 2. part. lib. 1. Maranta in repet. l. is potest numer. 33. & 35. ff. de acquirend. hered. Idcirco dicta Catharina, & Violans nullo modo in hoc iure patronatus hereditario seingere possunt, & successuę, nec illarum heredes; cum nemo plus iuris in alium transferre possit, quàm ipse habeat, l. nemo plus iuris ff. de reg. iur. & in secta

primitiua, dicitur in secta deriuatiua, secundum tradita in l. fin. C. de natur. liber. Remanent itaque ex prædictis heredes dicti quondam Fabij solū Ioan. Camillus, & Ioan. Aloysius: videndum est igitur, qui sint heredes illorum; Ioan. Camillus reliquit heredem Aloysium Galluccio eius sororem nuptui traditam Casari de Tranfo Seniori, vt per præambulum constat.

Eadem Aloysia reliquit heredem Petrum de Tranfo eius filium, & dictus Petrus reliquit heredem Cesarem de Tranfo iuniorem eius filium, qui Cesar iunior, & vltimus heres præsentauit Cl. Antonium Montaquila.

Ioan. Aloysius reliquit heredem Vittoriam Galluccio eius sororem, & uxorem quondam Gasparis Mont'Aquila, & dicta Vittoria reliquit heredem usufructuarium Iosephum Mont'Aquila, & post mortem illius filios, qui tandē

Io:

Ioseph. decessit, & reliquit, Carolum, Franciscum, Ioan. Aloysium, & Antonium Mont'Aquila suos suos filios, & hæredes dictæ Vittoriæ, qui Franciscus, & Ioan. Aloysius, & hæredes Caroli mortui præsentauerunt similiter dictum Cler. Antonium Mont'Aquila: & hoc ius patronatus hæreditarium posse transire ad quoscunque hæredes etiam extraneos exclusis hæredibus sanguinis non dubitatur Aſcia deter. 58. numer. 7. & 8. Episcopus Ricc. decis. 126. par. 1. etiam feminas Garc. de benef. par. 5. cap. 9. §. 1. num. 143. etiam maritatas, nisi renunciauerint, Lambert. in relato articul. 142. quæstione principal. 2. par. 1. lib.

Adeò supradicta procedunt, ut hæc qualitas hæreditaria sit probanda, ut nullo pacto quis in hoc iure succedere volens admittatur tanquam hæres, nisi hæc qualitate probata, ita

Episcopus Ricc. in decisio. 72. part. 2. & sufficit quod prætendentes sint hæredes fundatoris, siuè extranei, siue immediati, siue mediati, quia hæres hæredis vsque ad millesimum, & ultra dicitur hæres primi testatoris l. hæredis appellatione, & l. sciendum ff. de verbor. significatione nos dicta decisio. 60. num. 3. par. 2.

Ex his omnibus perpenſis satis clarè constat ambos præsentatos habere æqualia suffragia, nam omnes præsentantes Cler. Franciscum Galluccio tanquam hæredes vnus com patroni, nempe quondam Ioan. Antonij Galluccio habentur loco vnus, & loco vnus pariter omnes præsentantes Cler. Antonium Montaquila tanquã successores vnus nempe quondam Fabij Galluccio; in quo casu vox residet penes maiorem partem, Rocch. de Curte de iure patronat. in verbo ipse, vel is num. 6. & sequent.

Lam;

Láber. de iurepatro. articul. 27. 1. quęst. princip. 2. part. 1. libro. Imò dico plus, quod etiam si Violans, & Chatarina, quę præsentauerunt Cler. Franciscum Galluccio haberent vocem, quod ex supra relatis, & ponderatis negatur expressè: dato tamen, & non concessio, adhuc voces essent æquales, nam sicuti si sunt duo patroni, & ex vno nascitur, vnus, & ex alio tres, & ille vnus præsentat vnum, & ex illis tribus duo præsentant vnum, & alter præsentat eundem præsentatum ab illo vno; ille qui accedit voci illius vnicius non auget vocem illius, sed vox illorum duorum trahit ad se vocem illius tertij compatroni, quia maior pars trahit ad se minorem, & sic adhuc sunt præsentati in paritate vocum, Lambert. in dicto tractat. articul. 7. 4: quęst. principal. 3. parte 2. lib. Gonzal. in regul. 8. Cancellar. de mens. & al-

ter. glos. 45. numer. 61. Casador decis. 2. de iurepatro nat. Ita pariter si essent quatuor, & duo præsentarent vnum, & duo alij præsentarent eundem præsentatum ab illo vno, cum vox illa illorum quatuor, qui habentur loco vnicius sit diuisa in duas partes æquales, vna non potest trahere ad se aliam, quia par in parem non habet imperium l. ille à quo s. tempestiuum ff. ad Trebel. nec vox illius potest trahere ad se vocem illorum duorum, qui accesserunt voci eius in præiudicium, aliorum duorum, stante paritate illorum, & vox sit æqualiter penes omnes, cum non possit assignari ratio diuersitatis vnicius ab alio casu l. à Titio ff. de verbor. obligat. vnde adhuc voces remanent æquales, & locus est gratificationi, vt per Doctores in relatis locis, & hoc sit dictum ex abundantia, nam omnino tenet dictam Chatarinam,

&

& Violanrem nullo pacto quidquam habere in dicto iurepatronatus, cum non sint heredes, & renunciauerint, ut supradiximus.

Nec vi dictę sententię Violans, & Chatarina possunt ius presentandi pręterdere in dicto iurepatronatus, Ibi Aloysiam & consortes pro alia medietate, tanquam successores predicti quondam domini Fabij pro vocibus sibi competentibus fore, & esse manutenendos in possessione presentandi in dicta Cappella: in qua possessione, seu quasi ad presens reperiuntur quasi quod sint consortes eiusdem litris, & ideo per dictam sententiam vocatę, & admixtę ad dictum ius, ex quo tunc temporis presentauerunt, nam non possunt dici consortes, ex quo non habent partem aliquam in dicto iurepatronatus, & consortes dicuntur, qui habent partem in bonis, fors enim partem, veteres appellabant Lucas

de Penna in l. edicimus numer. 1. Cod. de mulier. leg. libro 1. & consortes dicuntur, qui agere, & conuenire possunt Ant. nebr. inuocab. ver. iur. in verbo consortes, quod argumentum ab etimologia vocabuli validissimum est in iure l. 1. S. appellari ff. si cert. petat. Unde cum non habeant partem aliquam in dicto iure, nec agere, nec conuenire possunt, non potest dicta sententia illas comprehendere; tanto magis, quia in dicta sententia subiungitur, tanquam successores dicti domini quondam Fabij, cuius dictę mulieres, ut supra diximus, non sunt heredes, hinc vocauit expressę Aloysiam, quę est heres, & illa verba consortes intelliguntur de alijs hereditibus, & si secus intelligerentur, dicta sententia repugnantia sibi implicaret contra tex. in l. ubi repugnantia ff. de regulis iuris, nec illis conuenirent ver-

verba sententię argumen-
to l. 4. §. toties ff. de dam.
inf.

Potuit meritò Reue-
rēdissimus Episcopus Sues-
sanus gratificare Cler. An-
ton. Montaquila vni ex
compatronis, stante parita-
te, vocum, & meritorum
secundum tradita in capit.
cum autem, vbi Canoni-
stę omnes de iure patro-
nat. nos p. 1. prax. for. Ec-
cles. resolut. 137. num. 2.
Viu. de iure patronat. lib.
12. capit. 13. nām ambo
pręsentati sunt ex compa-
tronis, omnes nobiles, &
omni virtute, & discipli-
na decorati: duę tantum
qualitates reperiuntur in
persona Cleric. Antonij,
quibus caret Cler. Franci-
scus, nempē est Patritius
Suessanus, vbi est situm
ius patronatus, & est se-
nior, quę duę qualitates
pręlationem operantur in
personam illius, per ex
quę tradit Lamb. in dicto
tractato articul. 4. 5. quę-
stion. principal. 3. part. 2.
lib. numer. 5. Garg. de

ben. part. 7. capit. 9. numer.
11. & Viu. in loco relato
capitul. 14. Ex quibus om-
nibus omninō fatendum
est ritē, & rectē egisse Re-
uerendissimum Episcopum
Suessanum gratificando
Cler. Antonio, cuius sen-
tentiam in Rota Romana
confirmandam fore, & lau-
dandam etiam speratur
Hactenus de iustitia Cler.
Antonij Mont'aquila.

Eadem Materia.

SVMMARIVM.

- 1 *Patronis an sit licitum
variare, & cumula-
re.*
- 2 *Lite pendente an liceat va-
riare.*
- 3 *Institutus semper alijs prę-
fertur.*
- 4 *Episcopus an possit lite pē-
dente instituere Econo-
mum unum ex litigan-
tibus in Cappella.*

ARGVMENTVM.

*De duobus pręsentatis, & quis
pręferatur, & an sit licita
variatio, & quid lite pen-
dente.*

RE-

RESOLVTIO. CCXXXIV.

Adest in Casali Cæsarum Terræ Roccæ Monfium, quædam Cappellania sub titulo Sanctæ Catherinæ de iurepatronatus Familiæ de Feole eiusdem Roccæ, Familiæ de Lettere Ciuitatis Theani, & Familiæ d'Alando Ciuitatis Suesæ; Euenit casus, quod succedente vacatione illius, per obitum quondam D. Innocentij Pogliese ultimi Cappellani, Familia de Feole præsentauit R. D. Marcum Antonium Petrillo, Familia d'Alando, & de Lettere præsentauerunt R. Dom. Ioan. Baptistam Pogliese, pro Domino Ioan. Baptista Pogliese consulebat Doctor. Ioan. Petrus Martellinus, pro D. Marco Antonio Petrillo, consulebat V. I. D. Franciscus Severinus Pugliesium à pluribus præsentatum, & proinde fore in;

stituendum iussu tradita in cap. 3. de iurepatronat. in 6.

Vt poneretur res in discrimine consului, vt meus clientulus procuraret cumulationem, familia d'Alando noluit cumulare ob verbum datum Petro de Transe nobili Suesano. habuit tamen cumulationem à familia de Lettere, fuit dubitatum, quid iuris.

Duobus fundamentis Pugliesius nitebatur excludere R. D. Marc. Antonium Petrillo, primo quia compatrono Familiæ de Lettere non licuerit variare, & cumulare ipsum Dom. Marcum Antonium. Secundò, quia hoc tanto magis fieri non poterat lite pendente.

Quoad primum, quod sit permissum patronis antè institutionem variare, & cumulare, iura sunt clara in cap. quod autem, & ibi glos. in verbo possidentis, & in cap. cum autem, & in cap. pastoralis, & ibi glos. in verbo robur de iur.

Qqq

re

re patronatus, & hanc ef-
 fe communem opident ex
 Lambert. Rocho, Paulo, &
 alijs innumeris per ipfam
 cumulatam deduxit Archi-
 presbiter de Tutijs in
 quaestio. 6. de iure patro-
 natus, de quo dubitare ne
 fas est Gramat in consilio
 31 in ciuil. Nouarius de
 electio. fori quaestio. 3. nu-
 mer. 6. sectio. 1. dummodo
 Cumulatio non sit priua-
 tiue, vt Gramaticus ibi-
 dem, & Guidobonus ad-
 vocat 129. numer. 83. &
 sequent. Non prax. fori
 Eccles. part. 1. resolut. 156
 vbi subiungimus, quod ista
 Cumulatio vna tantum
 vice permittitur, & in par.
 3. dictae prax. resolut. 456.
 cum pluribus sequent. &
 in dec. 54. & decif. 109. vbi
 ampliatur etiam si patro-
 nus cum iuramento pro-
 misisset non cumulare li-
 cet sit periurus, & in de-
 cif. 133. part. 3. Guidobo-
 bonus d. aduocat. 129. nu-
 mer. 91. & sequent. dum-
 modo iuxta patronatus non
 sit Ecclesiasticum, vt DD.

in relatis locis: De hac cu-
 mulatione late Garf. de be-
 nef. p. 5. §. 1. n. 211. & seq.
 Barbol. de potestat. Episco-
 pi cap. 72. numer. 151. &
 seq. Massab. in prax. de ha-
 bendo concursu ad paro-
 chiales prelud. 7. numero
 143. & seqq. Zérula Epi-
 scopus Minorensis in ver-
 ba iuxta patronat. versicul. 24
 Vnde quo ad istud caput
 sibi hanc Pugliesius, & illius
 patronus.

2 Quod si secundum sup-
 positum primum lite penden-
 te factam fuisse cumula-
 tionem, & quod ex isto
 casu fieri non poterit, nec
 possit esse gratificationi
 locus, hac quaestio suppo-
 sito iure antiquo suscitanda
 non est, cum licitum
 fuerit patronis, vt supra
 variare. At si quid in con-
 trouersiam hodie adduci
 potest id ex c. 1. vt lite pen-
 dente in 6. deduci potest,
 quod licet loquatur de ele-
 ctionibus lite pendente fa-
 ctis ad euitanda dispen-
 dia, vt in eo; ex rationis
 identitate in praesentatio-
 ni-

nibus, & cumulationibus
lite-pendente factis obtri-
nere debet, vt per D. D. in
locis supra relatis, & Cal-
derin. in consil. 1. vt lite
pendente, & Lamb. de iu-
re patronatus lib. 2. part.
1. quæstio. 6. principal. ar-
ticul. 13. tamen debet sa-
sanè intelligi in casu suo,
& sic cum supponitur fa-
cta plurium præsentatio-
ne seu electione, & inter
eos vigente lite, & alterius
ex collitigantibus morte
secuta, aut renunciatione
facta liti, quod alter ele-
ctus in locum renuncian-
tis, vel mortui fuerit, vel
in casu nostro præsentatus,
quo casu benedicitur non
posse fieri talem electio-
nem, præsentationem,
cumulationem, etiam si
essemus infra quadrimestre
tempus concessum laicis
ad præsentandum, vt op-
timè intellexit hoc distin-
guendo Lambert. dicto li-
bro 2. part. 1. quæstio. 6.
principal. articul. 12. nu-
mer. 14.

Secus si omnes præsen-

tati viuant, & nullus eo-
rum liti cesserit, nam tunc
non solum est licitum al-
terum litigantium, & præ-
sentatorum cumulare, sed
etiam extraneum explici-
tè, vt idem Lambertin. sub-
iunxit.

Id ipsum vltèrius pro-
tur, cum Cumulatio sit fa-
cta de eo, qui alias fuit ab
alijs præsentatus, quo ca-
su omnis ratio dicti capit.
1. vt lite pendente cessare
deprehenditur, prout opti-
mè deduxit Roch. in ver-
bo honorificum sub num.
55. circa finem versicul.
aut verò præsentatur vna
ex personis præsentatis,
&c. Scip. Rend. in pront.
recept. sent. titulo 63. de
iure patronatus numer. 16.
in fine. Item magis & am-
plius, quia non solum
fuit infra legitima tempo-
ra facta cumulatio, sed
etiam ab Episcopali Cu-
riam Theanensi institutus,
quo casu indistinctè præfer-
tur, vt voluit Bald. in
consil. 164. volens 2. quæ-
refert, & sequitur bis il-
lum

lum allegando Illustrissimus Cardinal. Tusculus pratic. conclus. tom. 6. littera P Conclus. 153. numer. 3. & 10. Nos in praxi fori Ecclesiastici resolution. 461. versicul. Ceterum, et par. 1. resolut. 159. numer. 5. cap. 3. et Garc. de beneficijs in loco supra relato numer. 220. & optimè probat glos. in dicto capitul. quod autem, dicto versic. possidentis, dum dicit simile est, quod dicitur C. de rei vendicat. vbi secunda venditio cum traditione præfertur primæ sine traditione. Non tamen omittam frustra in casu nostro litem viguisse iactari, cum nulla fuerit, nam lis intelligenda, tunc est cum in iudicio præsentata est, quæ legitimè intimata fuerit, cum alijs requisitis expositis per Mysing. singul. observatio. centur. 4. observatio. 26. sed illa comparitio præsentata fuit in Curia per Pugliesium, et intimata Domin.

Marc. Antonio die 31. Augusti, et sic post cumulationem factam, quæ fuit facta die 1. Augusti, ergo vanissima est præsentio.

Debet igitur dictus R. D. Marcus Antonius manuteneri in octenta institutione, prouidendo benè fuisse prouisum per Episcopalem Curiam Theanensem, et malè appellatum per Pugliesium, prout sic fuit prouisum, et decisum in Archiepiscopali Curia Campana in anno 1624.

4 Fuit etiam in eadem causa dubitatum an Reuerendiss. Episc. potuerit lite pendente instituere Economum in dicta Cappellania vnū ex præsentatis colligantibus. Ad q. vide Genuensem Episcop. Ierniensem in suo Manuali pastorum. cap. 40. numer. 2. negatiuè respondentem, conferunt ad hoc tradita per Lamb. de iurepat. lib. 2. p. 2. q. 1. art. 31. nu. 3. et sub nu. 8. & q. de his hætenus, etc.

F I N I S.

INDEX

QVAESTIONVM OMNIVM

QVÆ IN HOC OPERE

CONTINENTVR.

Resolutionis Primæ.

Iuris probatio-
nis iurispatro-
natus priuato-
rum, quænam
sit, fol. 1.

I I.

An fuerit pro
forma introductum à Sacro
Concilio, vt probatio iuris
patronatus, authenticis scri-
pturis fiat, fol. 3.

I I I.

An huiusmodi forma, s3. pro-
bandi foundationem, & dota-
tionem iurispatronatus au-
thenticis scripturis, possit
adimpleri per æquipollens,
fol. 7.

IV.

Cur instrumentis authenticis
foundationis iurispatronatus
detur tanta fides, fol. 8.

V.

An contra instrumentum au-
theticum foundationis iuris-
patronatus, admittatur pro-
batio in contrarium, f. 10.

VI.

In prothocollo quæ sint neces-
saria, vt ex eo desumi possit
publicum, & authenticum,
instrumentum ad probandû
iurispatronatus, fol. 13.

VII.

An in dubio pro validitate in-
strumenti authentici funda-
tionis iurispatronatus No-
tarius præsumatur rogatus,
f. 15.

a

DE

I N D E X

DE PRIMÆ SPECIE

Probationis Iurispatronatus.

Circa primam speciem probationis Iurispatronatus, s3 ut titulus Iurispatronatus fit ex fundatione, vel donatione qui ex authentico documento, & alijs à iure requisitis ostendatur, dabitur de infra scriptis.

VIII.

Authentica documēta, quæ dicantur, ad effectum de quo supra, fol. 18.

IX.

Quæ requirantur ut talia authentica documenta, probent. fol. 19.

X.

Instrumentum carens invocatione diuini nominis an dicatur authenticum ad effectum, ut probetur iurispatronatus, fol. 20.

XI.

An instrumentum faciens mentionem de alio instrumento fundationis, vel dotationis, dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 24.

XII.

An scartafaccium Notarij, in quo descripta reperitur fundatio, & dotatio alicuius Cappellæ, dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iurispatronatus, f. 27.

XIII.

An instrumentum fundationis confectum per Notarium, extra territorium illius, qui eum creauit, dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 28.

XIV.

An instrumentum fundationis, seu dotationis alicuius Cappellæ confectum à Notario non probata qualitate Notariatus dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 30.

XV.

An instrumentum fundationis iurispatronatus confectum per Notarium vassallum, dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus Baronis, fol. 32.

XVI.

An liber ex Archiuiò desumptus dicatur authenticus, ad effectum de quo supra, f. 34.

XVII.

An partis citatio sit necessaria, quādo ex ipso Archiuiò publico sumitur transcriptum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 35.

XVIII.

An liber visitationis dicatur authenticus ad effectum, ut ex eo probetur iurispatronatus, fol. 36.

XIX.

Liber Monasterij an dicatur authenticus.

ARGVMENTORVM:

theticus ad effectum probandi iuspatronatus, f. 38.

XX.

An confessio Episcopi dicatur documentum authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 42.

XXI.

An depositiones testium afferentium a missionem instrumenti dicatur authenticum documentum ad probandum iuspatronatus, fol. 44.

XXII.

An Bulla Episcopi instituentis ad beneficium iuspatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 45.

XXIII.

Testamentum, in quo relinquitur dos pro iure patronatus, vel enunciatum iuspatronatus, an dicatur instrumentum authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 49.

XXIV.

An Bulla Pontificis derogatoria iuspatronatus dicatur scriptura authentica ad probandum iuspatronatus, f. 50.

XXV.

An instrumentum constitutionis Procuratoris ad petendam institutionem presentati dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 51.

XXVI.

An liber Croniconum, in quo enūciatur iuspatronatus spectare ad aliquam familiam dicatur scriptura authentica ad effectum, ut probetur iuspatronatus, fol. 53.

XXVII.

An liber alicuius Capituli Ecclesie Cathedralis enunciatus iuspatronatus spectare ad idem Capitulum, dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus, f. 54.

XXVIII.

An copia in actis producta, super qua fuit iudicatum, dicatur scriptura authentica ad effectum ut ex eo probetur iuspatronatus, f. 56.

XVIX.

Obscuritas subsequuta an tribuat vim scripturæ informi, ita ut habeatur pro scriptura authentica ad effectum, ut ex ea probetur iuspatronatus, fol. 57.

XXX.

An scriptura, in qua apparet consensum prestitum per patronum in resignatione iuris patronatus, dicatur authentica ad effectum illud probandi, fol. 59.

XXXI.

An insignia, & arma inscripta in aliqua Cappella habeantur pro scriptura authentica, ut probetur iuspatronatus, f. 61.

a 2 In.

I N D E X

XXXII.

Instrumentum foundationis iurispatronatus stipulatum per Notarium Apostolicum an dicatur authenticum in hoc Regno ad probandum iuspatronatus, fol. 64.

XXXIII.

An amisso instrumento foundationis, seu dotationis iurispatronatus alicuius Cappelle, prothocollū, in quo enunciatur dictū iuspatronatus dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 66.

XXXIV.

An scriptura sculpta in lapidibus, & marmoribus, ac lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis, probe iuspatronatus, maximē in tempore immemorabili, & antiquissimo fol. 67.

XXXV.

An instrumento originali iurispatronatus perduto, si copia ipsius reperta extra prothocollum probetur per testes concordare cum originali, poterit haberi pro originali, & authentico, fol. 69.

XXXVI.

Testium attestaciones in antiquis actis redactæ, censentur ne scripturæ authenticæ ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 70.

XXXVII.

An sententia per quam apparet constare de iure patronatus dicatur scriptura authentica, si non verificetur ex actis, ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 71.

XXXVIII.

Instrumentum si propter aliquē defectum desinat esse authenticū, an efficiatur tale propter mortem Notarij ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 74.

XXXIX.

An instrumentū enuncians iuspatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus, f. 75

L X.

Decretum decernens alimenta alicui tanquā Patrono inopi an dicatur authentica scriptura ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 78.

LXI.

Instrumentum iurispatronatus ex constructione quasiti, non autem ex fundatione, vel dotatione an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 79.

XLII.

Instrumentum non signatū solito Notarij signo an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, f. 87.

XLIII.

Instrumentum refectionis Eccle-

cle

ARGVMENTORVM.

clesiæ dirutæ, an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, f. 85.

XLIV.

An instrumentum dotationis insufficientis dicatur authenticum, itaut ex eo probetur iuspatronatus, fol. 82.

XLX.

Instrumentum foundationis iuspatronatus, si careat loco, ubi fuerit confectum, an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 83.

XLVI.

An instrumentum, in quo apparet iuspatronatus concessum fuisse ex privilegio dicatur authenticum, fol. 89.

XLVII.

Instrumentum insertum in privilegio Principis, an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 92.

XLVIII.

An instrumentum foundationis, in quo apparet non totum dominium fuisse translatum in Ecclesiam, dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 93.

XLIX.

Instrumentum, in quo non reperitur descriptio testium, an dicatur authenticum ad finem probandi iuspatronatus, f. 94.

L.

Instrumentum an dicatur au-

thenticum ad effectum probandi iuspatronatus, si careat sollemnitatibus iuris cõis, verum habeat sollemnitates iuris municipalis, fol. 96.

LI.

Probatio iuspatronatus facta per testes, num dicatur authenticum documentum, f. 98.

LII.

Instrumentum an deficiat esse authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, si pro subscriptione testium adhibeatur signum testium scribere nescientium, f. 104.

LIII.

Instrumentum simplicis donationis factæ alicui Cappellæ, an dicatur authenticum ad effectum ut ex eo probetur iuspatronatus, fol. 106.

LIV.

Instrumentum iuspatronatus an dicatur authenticum ad illud probandum, si non appareat de expressa reservatione, fol. 108.

LV.

Minuta præparata ad conficiendum instrumentum authenticum iuspatronatus, an probet iuspatronatus, f. 109.

LVI.

Scripturæ quando dicantur in forma probanti ad effectum probandi iuspatronatus, f. 111.

LVII.

Scripturæ in forma probanti
an

I N D E X

an dicantur authenticæ ad effectum probandi iuspatronatus, si non sunt recognitæ, quid si effemus in antiquis, fol. 113.

LVIII.

Instrumentum, ut dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, quo casu debeat recognosci, f. 115.

LIX.

Instrumentum iuspatronatus allatum à longinquis partibus, si à parte aduersa negetur, an sit recognoscendum, fol. 118.

LX.

Quibus in casibus recognitio non est necessaria in instrumento iuspatronatus, f. 121

LXI.

An instrumentum ut dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus debeat esse integrum, & integraliter edi, fol. 124.

LXII.

Instrumentum quamvis authenticum foundationis, vel dotationis iuspatronatus, an sit sufficiens ad illud acquirendum in Ecclesijs conuentualibus, vel collegiatis, si in ipsa fundacione specialis Papæ autoritas non interueniat, fol. 129.

LXIII.

Notario post datam copiam authenticam foundationis iuris-

patronatus, an credatur circa probationem iuspatronatus, si aliquid addat, vel minuatur, fol. 132.

LXIV.

An Notarius computetur in numero testium ad effectum faciendi instrumentum authenticum pro probatione iuspatronatus, fol. 136.

LXV.

Instrumentum possessionis capte à prædecessoribus beneficiatis, an dicatur authenticum, ut ex eo probetur iuspatronatus, fol. 138.

DE SECUNDA SPECIE

novissima probationis iuspatronatus, iuxta formam

Concilij Trident.

Quæ est ex veris, siue etiam multiplicatis presentationibus per antiquissimum temporis cursum, quæ hominum memoriam excedat, circa quam materiam quaritur de infra scriptis.

LXVI.

An dispositio Concilij procedat, ubi nulla in presentationibus facta fuisset mentio foundationis, vel dotationis, fol. 139

LXVII.

Multiplicate præsecutiones quænam dicantur ad effectum probandi iuspatronatus, f. 141

LXVIII.

Præsecutiones ad effectum inducendi multiplicationem quæ;

A R G V M E N T O R V M.

qualiter probentur, f. 142.

LXIX.

Cursus temporis antiquissimi per quod spatium inducatur ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 143.

LXX.

Immemorabilis quodnam tempus exigit ad effectum probandi iuspatronatus, f. 146.

LXXI.

Præsentationes intra tempus immemorabile, ut suffragentur quæ requirantur ut immemorabilis ipsa sit rectè probata ad effectum verificandi iuspatronatus, f. 149.

LXXII.

Immemorabilis, ut rectè probeatur ad effectum probandi iuspatronatus necesse est, ut ætas quinquagintaquatuor annorum in teste concludenter probeatur, alias non suffragatur, fol. 151.

LXXIII.

Immemorabilis ad effectum probandi iuspatronatus, an possit probari per scripturam fol. 154.

LXXIV.

Immemorabilis ad effectum probandi iuspatronatus, an suffragetur quando apparet de titulo inualido, vitioso, & iniusto, fol. 155.

LXXV.

Testes ad probandum immemorabilem ad effectum verifi-

candi iuspatronatus, an sit necesse ut singuli de omnibus requisitis deponant, fol. 156.

LXXVI.

Ciues an sint testes idonei ad probandam immemorabilem pro verificatione iuspatronatus Vniuersitatis, fol. 159.

LXXVII.

Tempus quando dicatur antiquum ad effectum, ut instrumentum iuspatronatus non indigeat recognitione, f. 163.

LXXVIII.

An multiplicata præsentationes debeant esse omnes intra tempus immemorabile, an una ipsarum tantum modo, fol. 164.

D E T E R T I A S P E C I E *Probationis Iuspatronatus.*

Qua est ex verbis illis Concilij (alias secundum iuris dispositionem.)

LXXIX.

Quid significant supradicta verba (aliasnè secundum iuris dispositionem), f. 166.

LXXX.

De iure communi supposito quod non sit sublata probandi species iuspatronatus, queritur hic qualiter probatur olim ante Concilium, f. 168.

LXXXI.

Iuspatronatus an post Concilium Tridentinum probeatur per

I N D E X

per verba enunciativa, per
famam, & per præscriptionē
fol. 169.

LXXXIII.

Concilium Tridentinum in d.
cap. 9. sess. 25. nihil innouauit
per illa verba (aliasue secun-
dum inris dispositionem) nisi
in illis iurispatronatibus, vbi
adeſt ſuſpicio vſurpationis,
fol. 177.

LXXXIII.

Licet Concilium Tridentinum
preſeruet iurispatronatus cō-
petēs ex fundatione, vel do-
tatione; non refutat illud; q̃
alias poterat p̃bari per iura
commune, f. 173.

LXXXIV.

An hodie poſt Concilium ſit ſu-
blata quaſi poſſeſſio præſen-
tandi quoad probationē iu-
riſpatronatus, fol. 175.

LXXXV.

Suppoſito quod vt quaſi poſ-
ſeſſio præſentandi ſuffrage-
tur poſt Concilium, requira-
tur vt conſtet de exiſtentia
iurispatronatus, quæritur hic
quæ requiratur vt quærat
dicta quaſi poſſeſſio, f. 177.

LXXXVI.

Probatio famæ an ſit neceſſaria
per ſpatium 40. annorum an-
te litem motam, vel minus
tempus ſufficiat ad effectum
vt immemorabilis in proba-
tione iurispatronatus ſuffi-
ciat, fol. 180.

LXXXVII.

Iurispatronatus an probetur ex
fama iuncta longiſſima poſ-
ſeſſione, alijsq; indiſijs, & ad-
miniculis, fol. 183.

LXXXVIII.

An hodie poſt Conciliū ſit ſu-
blatus modus probandi iur-
patronatus per præſcriptio-
nem, fol. 185.

LXXXIX.

An huiusmodi efficacior pro-
batio iuxta formam Concilij
requiratur vbi non agitur
contra Ordinarium, ſed con-
tra alios, fol. 187.

XC.

An eadem probatio requiratur
vbi agitur de probanda nar-
ratiua iurispatronatus, f. 189

XCI.

An probatio iurispatronatus,
quæ ſit per vltimum ſtatutum
ſit hodie ſublata, fol. 191.

XCII.

An in perſonis, in quibus non
præſumitur vſurpatio, ſuffi-
ciat probare multiplicatas
præſentationes non ſequutis
inſtitutionibus, fol. 195.

XCIII.

An ſi eſſet notorium iuripatro-
natus eſſe alicuius familiæ,
requiratur probatio iuxta
formam Concilij, f. 196

XCIV.

Teſtes ſi in vno defi-
ciunt in proba-
tanda immemorabili iuris
præſentandi, non dicitur
pro-

I N D E X

probata , folio 198.

XCV.

Immemorabilis de quo tempore esse debeat ad probandum iuspatronatus, f. 201.

DE QVARTA SPECIE

probat. nis nouissimo iuspatronatus Magnatum, & Vniuersitatum.

Qua colligitur ex illis verbis Concilij sess. 22. cap. 9. de reform. (in his vero personis, seu Communitatibus, in quibus id ius plerumq; ex usurpatione potius praesumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur; nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si praeter reliqua ad eam necessaria, presentationes etiam continuata non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quae omnes effectum sortita sint, authenticis scripturis, probentur.

XCVI.

Iuspatronatus qualiter probetur in casibus, in quibus praesumitur usurpatio, fol. 202.

XCVII.

Usurpatio iuspatronatus an in dubio praesumatur ad effectum, ut adimpleatur forma tradita a Concilio, fol. 205.

XCVIII.

Usurpatio iuspatronatus, in quibus genericè praesumatur, f. 209.

XCIX.

Quae familia, seu personae dicatur potentes, ut in eis praesumatur usurpatio ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 211.

C.

Quae concurrere debeant, ut aliqua familia dicatur potens ad effectum probandi eius iuspatronatus, fol. 214.

CI.

An in iurepatronatus Vniuersitatis paruae praesumatur usurpatio ad effectum, ut in eius probatione sit necessaria forma Concilij, f. 216.

CII.

An si non tota Vniuersitas, verum illius pars pretenderet iuspatronatus, praesumatur usurpatio, fol. 219.

CIII.

An in Baronibus Regni Neapolitani praesumatur usurpatio, ita ut in eorum patronatum probatione exigatur forma tradita a Concilio, f. 220.

CIV.

An usurpatio praesumatur ad effectum probandi iuspatronatus, ubi vnus ex patronis effect potens, alter impotens, fol. 223.

CV.

An effectuatio presentationum sit probanda authenticis scripturis, quemadmodum presentationes ipsae, fol. 225.

ARGVMENTORVM.

CVI.

An si iuspatronatus Vniuersita-
tis non spectat Vniuersis, vti
vniuersis, sed ad singulos, vti
singulos; requiratur proba-
tio iuxta formam Concilij,
fol. 227.

CVII.

Vsurpatio iurispatronatus an
presumatur si Vniuersitas
habet tertiam partem iuris-
patronatus, & personæ non
potentes habent alias tres
partes, f. 219.

CVIII.

An in iurepatronatus Parochia-
rum presumatur vsurpa-
tio, fol. eod.

CIX.

An vsurpatio iurispatronatus
presumatur, vbi constat de
potentia, verum cessat vsur-
patio, fol. 230.

CX.

An in locis, vbi III. Cardinales
sunt Episcopi, presumatur
vsurpatio, fol. 231.

CXI.

Continuatæ præsentationes, an
requirantur, vbi præsumitur
vsurpatio tantum, f. 232.

CXII.

Præsentationes an debeant esse
continuatæ per tempus im-
memorabile, vel per spatiū
quingenta annorum, f. 233.

CXIII.

Continuatæ præsentationes ad
effectum probandi iuspatro-

natus Magnatum quoniam
dicantur, f. 234.

CXIV.

Continuatæ præsentationes an
dicantur, si vna intermedia
non sit continuata, f. 237.

CXV.

An vt præsentationes probent
iuspatronatus, requiratur &
sint effectuatæ, f. 238.

CXVI.

Præsentationes quando dicantur
suum sortiri effectum, ad
finem, de quo supra, f. 239.

CXVII.

Præsentationes in dubio quan-
do censeantur sortiri effe-
ctum, si nō appareat de pos-
sessionis captura, f. 241.

CXVIII.

Præsentationum continuatarū
probatio an debeat fieri per
scripturas authenticas, & an
hoc sit de forma, f. 243.

CXIX.

Si scripturæ authenticæ fuerint
amissæ, an possit probari ius-
patronatus per testes, pro-
batæ ipsarum scripturarum
amissione, f. 244.

CXX.

Tempus quingenta annorū
an requiratur vt separatim
à tempore immemorabili ad
effectum probandi iuspatro-
natus, f. 247.

CXXI.

An si iuspatronatus probaretur
per tempus centum. annorū
con.

I N D E X

continuatis præsentationibus, immemorabilis sit pariter necesse probari, f. 248.

CXXII.

An probatio existentie iurispatronatus plena, & conclusiva requiratur, ubi agitur de p-banda narrativa iurispatronatus, f. 249.

CXXIII.

Institutio ad beneficium iurispatronatus an dicatur sortita effectus, si institutus coeperit possessionem pendente appellatione à decreto de instituendo, f. 251.

CXXIV.

Institutio ad beneficium patronatus, cuius possessio fuit capta per procuratorem, an dicatur sortita effectum vigore Concilij, f. 253.

CXXV.

Quoties Baronum iurisdicatio est sequestrata, seu per Iudicem impedita, non præsumitur usurpatio, f. 258.

CXXVI.

Sententia canonizans iurispatronatus, an dicatur notorie iniusta, si non iustificetur ex aliis, f. 257.

CXXVII.

An sententia canonizans iurispatronatus possit iustificari ex nouis probationibus, deficientibus antiquis, f. 259.

CXXVIII.

An probato, quod quis habeat

iurispresentandi, iuxta formam Concilij, ex eo censeatur pariter probatum ad ipsum, spectare iurispatronatus, f. 260.

CXXIX.

Clausula commissionis gratie derogatorie iurispatronatus commissæ Ordinario (constituito prius coram loci Ordinario, &c.) quid requirat, fol. 262.

CXXX.

An forma probationis iurispatronatus iuxta mentem Concilij præsumatur adhibita, ubi sententia canonizans brevissimo tempore lata fuit, fol. 264.

CXXXI.

An Ordinarius, cui committitur gratia derogationis iurispatronatus, cum clausula, constituito prius, &c. possit arbitrari in hac probatione extra formam Concilij, f. 266.

CXXXII.

Causæ cognitio quantum requiratur, ad effectum verificandi existentiam iurispatronatus, fol. 268.

CXXXIII.

An in probatione patronatus Cappellaniarum exigatur forma Concilij, f. 270.

CXXXIV.

An consuetudine induci possit diuersus modus probandi iurispatronatum à Concilio institutum, f. 273.

b 2 Ius

ARGVMENTORVM:

CXXXV.

Iurispatronatus Collegiorum, siue Sedilium, an debeat probari iuxta formam Concilij gradicam in probatione iurispatronatus Vniuersitatis, fol. 274.

CXXXVI.

Facta derogatione qualitarum adiectarum in fundatione iurispatronatus, num debeat & illud probari iuxta formam Concilij, f. 275.

CXXXVII.

An probationes factae in causa possessorij iurispatronatus profine in causa petitorij, fol. 277.

CXXXVIII.

An probationes in causa iurispatronatus, absq; termino probent, f. 278.

CXXXIX.

An si ex sententia canonizationis probationis iurispatronatus apparet iudicem iudicasse absq; actis, illa sit valida ad finem probandi iurispatronatus, f. 279.

CXL.

Fundator an possit legem apponere in limine fundationis, vt in probatione sui patronatus nō adhibeatur forma Concilij, f. 280.

CXLI.

An in probatione iurispatronatus electi sub protectione Regia exigatur eadem for-

ma probationis Concilij, fol. 284.

CXLII.

An scriptura priuata fundationis iurispatronatus accedente consensu Episcopi, & Fundatoris dicatur authentica ad effectum probandi iurispatronatus, f. 288.

CXLIII.

Iurispatronatus concessum ex augmento dotis, si sit concessum quadraginta annis ante Conc. Trid. an subiaceat ipsius Concilij dispositioni, fol. 290.

CXLIV.

Iurispatronatus an hodie ex vi Concilij probetur per narratiuam patronatus factam a Papa super impositione pensionis super eodem patronatu, fol. 292.

CXLV.

An sententia canonizatoria Patronatum ante Concilium lata, probent illud hodie, fol. 294.

CXLVI.

An ex multiplicatis praesentationibus admissis cum clausula (si & quatenus) probetur iurispatronatus ex vi Concilij, f. 295.

CXLVII.

Numerositas hominum alicuius familiae an efficiat illam de potentioribus, ad effectum vt eorum iurispatronatus, in-

ARGVMENTORVM.

Intra Concilij Tridentini requisitum in potentioribus, probetur, f. 397.

CXLVIII.

Multiplicate provisiones Apostolicæ in beneficijs patronatus, existente antiquitate temporis an probent hodie iuspatronatus, f. 300.

CXLIX.

An exigatur forma Concilij in probatione patronatus, stante clausula, ut asseritur, f. 301

CL.

Cur Sacrum Conciliū sanciuir in probatione patronatum adhiberi tot, tantasq; sollemnitates, f. 302

CLI.

An familia dicatur potens si in ea existant homines facinorosi, ad effectum ut requiratur maior probatio, f. 304.

D E P R O B A T I O N E
*pertinentia iurispatronatus,
iuxta mentem Concilij Tridentini.*

CLII.

Quid sit pertinentia, & quibus ex causis illa quærat, f. 305

CLIII

An descendencia sit probanda à primo fundatore, vel ab eo qui reperitur in possessione præsentandi, f. 306.

CLIV.

Iuspatronatus fundatum pro

se, & descendentibus à sua linea, quomodo intelligatur, fol. 308.

CLV.

An per probationem filiationis censeatur probata descendencia ad effectum pertinentiæ acquirendi, f. 309.

CLVI.

An sententia lata super pertinentiæ iurispatronatus faciat ius quoad omnes, f. 311.

CLVII.

Iuspatronatus, ut rectè ad aliquem pertineat, an sit probanda eius descendencia à fundatore per gradus distinctos fol. 313.

CLVIII.

Probata descendencia vnius fratris, an censeatur probata alterius fratris descendencia, ad effectum ut censeatur probata pertinentia iurispatronatus, f. 315.

CLIX.

Descendencia, ut censeatur quæsita pertinentia iurispatronatus, qualiter probetur, fol. 316.

CLX.

Probatio descendentiæ an requiratur ab eo, qui stat in possessione præsentandi, f. 318

CLXI.

Descendencia ubi est probanda, an requiratur quod iuspatronatus præterdens probet se esse de agnatione contentiua

I N D E X

tua alicuius descendens a fundatore, vel effectiva, f. 318

CLXII.

Pertinentia iurispatronatus an competat. scemina descendenti a fundatore, f. 321.

CLXIII.

Illegitimi an dicantur de descendencia fundatoris ad effectum, ut eis competat pertinentia iuris presentandi, fol. 324.

CLXIV.

Filius adoptivus an dicatur de descendencia fundatoris, ut ei competat pertinentia in iurispatronatus, f. 326.

CLXV.

Iurispatronatus competens illis de descendencia, seu familia, an illis extinctis extinguatur, fol. 327.

CLXVI.

Ad iurispatronatus fundatū pro descendens, seu pro illis de familia, an admittantur omnes de familia, an vero qui sunt de stipite fundatoris, f. 328.

CLXVII.

Pertinentia iurispatronatus ereditariā a Barone, an in dubio spectet ad feudum, vel ad Baronis familiam, f. 332.

DE SECUNDA SPECIE

pertinentiæ iuris presentandi, quæ est ratione hereditatis.

CLXVIII.

An probata existentia iurispatronatus, sufficiat probare se heredem fundatoris, ut probetur pertinentia, f. 334.

CLXIX.

Aditio hereditatis quomodo probetur, & an debeat appropere de certa animi deliberatione ad effectum acquirendi pertinentiam presentandi, f. 335.

CLXX.

Regula (filius ergo heres) an sufficiat ad probandam pertinentiam presentandi ad iurispatronatus tanquam hereditarij, f. 338.

CLXXI.

Aditio hereditatis ad effectum probandi iurispatronatus hereditarij, an presumatur per venditionem bonorum, fol. 341.

CLXXII.

Instrumentum foundationis iurispatronatus non authenticum productum in termino an verificari possit post terminum, f. 442.

CLXXIII.

Pertinentia presentandi an competat filio exheredato, f. 344.

Per-

ARGUMENTORVM.

CLXXIV.

Pertinentia præsentandi an cõpetat filio emancipato, f. 346

CLXXV.

An aditio hæreditatis præsumatur ex coniecturis, quãdo nõ constat de expressa hæreditatis aditione ad effectum, vt admiscatur ad ius præsentandi iure hæreditario, f. 346

CLXXVI.

Vbi non apparet de specie pertinentiæ iurispatronatus quænam in dubio præsumatur, fol. 348.

CLXXVI.

Vbi non apparet de specie pertinentiæ iurispatronatus quænam in dubio præsumatur, fol. 348.

CLXXVII.

Si in instrumento foundationis non appareat de personis vocatis ad iurispatronatus, sed constet simpliciter fuisse erectum; quid agendum, fol. 349.

CLXXVIII.

An vt quis ad iurispatronatum vt hæres admiscatur, sit necesse, vt constet de aditione hæreditatis, f. 351.

CLXXIX.

Vbi non apparet de aditione hæreditatis ad effectum præsentandi, vt hæres, ex quibus coniecturis præsumatur hæreditatis aditio, f. 354.

CLXXX.

An iurispatronatus pertineat ad hæredes extraneos, f. 355.

CLXXXI.

An iurispatronatus pertineat ad hæredem fideicommissariũ, fol. 356.

CLXXXII.

Vbi iure hæreditario succeditur in iureparronatus, tunc competit in capite, an verò in stirpes, f. 357.

CLXXXIII.

An hæres amittat pertinentiã iurispatronatus, si impugnet testamentum, f. 360.

CXXXIV.

Pertinentia iuris præsentandi an transeat ad hæredem institutum in certa re, f. 361.

CLXXXV.

An pertinentia præsentandi cõpetat hæredi repudiata hæreditate, f. 363.

CLXXXVI.

An pertinentia iuris præsentandi possit tolli successoribus per prædecessores patronos, fol. 364.

CLXXXVII.

An ex eo solum, quod hæres semel præsentauit, ex hoc censetur adiuisse hæreditatem ad effectum acquirendi pertinentiam ius præsentandi, fol. 366.

De

I N D E X

DE TERTIA SPECIE DE QVARTA SPECIE

Pertinentia quæ est, & acquiritur titulo donationis.

Pertinentia ex titulo vniuersali.

CLXXXVIII.

Consensus Episcopi quomodo, & quando requiratur in donatione iurispatronatus, fol. 371.

CLXXXIX.

Donatio iurispatronatus absq; consensu Ordinarij, an abdicet ius a donante, ita vt non valeat presentare, f. 372.

CLXXXX.

Pertinentia presentandi, an competat ei, qui ex augmento dotis quesitum iurispatronatus fol. 373.

CLXXXXI.

Donatio iurispatronatus facta cum consensu Vicarij, an suffragetur ad acquirendam, pertinentiam presentandi, fol. 374.

CLXXXXXII.

An ex assertione donantis presumatur consensus Ordinarij in donatione iurispatronatus, fol. 376.

CLXXXXXIII.

Pertinentia presentandi quasi alicui familiæ, ratione donationis, an amittatur donando alteri familiæ, f. 378.

CLXXXIV.

Iurispatronatus Castro annexi, vel fundo, illis alienatis ad quem spectet presentatio; quidum eis sequestratis, vel hereditate iacente, f. 379.

CLXXXV.

An presentans ad iurispatronatus hereditarium, presumatur fecisse vti hæres si erat in gradu successibili, f. 382.

CLXXXVI.

Pertinentia presentandi an competat usufructuario, f. 385.

CLXXXVII.

Pertinentia iuris presentandi an acquiratur per emptionem Vniuersitatis verborum tantum, non autem rerum, f. 389.

CLXXXVIII.

Pertinentia presentandi an competat Fisco ex confiscatione bonorum Vniuersitatis, in quo aderat iurispatronatus, fol. 393.

CLXXXIX.

Pertinentia presentandi quibus competat quoties iurispatronatus erigitur pro se, & eius proximioribus, f. 366.

CC.

Pertinentia presentandi quibus competat quoties iurispatronatus erigitur pro se, & consanguineis, f. 397.

Per:

ARGUMENTORVM.

CCI.

Pertinentia presentandi ad ius patronatus familiare quoties pretenditur ab eo, qui est eiusdem familiae, in familiae identitas praesumatur, an verò sit probanda, f. 399.

CCII.

Pertinentia ad quereretur per permutationem, f. 400.

CCIII.

Pertinentia presentandi proximioribus fundatoris non competit, ubi non probauerint se proximiores fundatoris, f. 401.

CCIV.

Pertinentia iuris patronatus acquiritur omnibus de familia, & agnatione, ubi est erectum pro se, & suis parètib, f. 403.

CCV.

Ad pertinentiam presentandi admittantur parentes non vocati à fundatore, f. 408.

CCVI.

Pertinentia presentandi an competit familiae aggregatae, si ius patronatus sit familiare, fol. 409.

CCVII.

Pertinentia presentandi que competit ratione hereditatis, donationis, vel alio titulo, an datur ubi hæres, vel donatarius esset persona curpis, f. 410.

CCVIII.

Probatio iuris patronatus an sit facienda iuxta Concilij formam, quoties agitur inter

laicos, ad effectum habendi praheminentiam in Cappella siue Ecclesia, in qua pretenditur ius patronatus, & non inter Episcopum, & patronos fol. 411.

CCIX.

An executio litterarum Apostolicarum impediatur per exceptionem pertinentiae iuris patronatus, f. 418.

CCX.

An probatio iuxta formam Concilij requiratur in iure patronatus Vniuersitatis, ubi erectio illius est facta à minori parte Electorum, & Syndicorum, f. 421.

CCXI.

An sententia canonizans ius patronatus contra formam Concilij sit ipso iure nulla, f. 422.

CCXII.

Pertinentia presentandi qualiter sit facienda, ubi ad ius patronatus vocantur masculi, & foeminae, & hæredes, f. 424.

CCXIII.

Pertinentia iuris presentandi an competat curatoris hereditatis iacentis, fol. 427.

CCXIV.

An descendens à fratre uterino veniat in iure patronatus proximiori de linea, f. 430.

CCXV.

An descendetia à patronis probetur ex quo Ordinarius admisit presentationem factam uti à descendente, f. 432.

c DE

I N D E X

DE QUINTA SPECIE

*pertinentia iuris presentandi,
quæ est existentia in quasi
possessione presentandi.*

CCXVI.

An existens in possessione præsentandi manuteneri debeat in ea, fol. 435.

CCXVII.

An acquiratur quasi possessio presentandi absq; scientia, & patientia aduersarii, ubi concurrat titulus, fol. 437.

CCXVIII.

Pertinentia surgens ex quasi possessione presentandi per quos actus acquiratur, f. 439.

CCXIX.

Quibus in casibus pertinentia iuris presentandi proueniens ex quasi possessione nihil suffragetur, f. 442.

CCXX.

An prouisiones Apostolicę tollant pertinentiam surgentē ex quasi possessione presentandi, fol. 444.

CCXXI.

Pertinentia quasi possessionis presentandi qualiter hodie probetur, fol. 446.

CCXXII.

Pertinentia iuris presentandi an transeat in heredem per solam hereditatis additionē, absque corporali apprehensione possessionis iuris presentandi, fol. 448.

CCXXIII.

Sola hereditatis additione absq; actuali possessione iuris presentandi an transeat in heredē defuncti, qui animo tantum possidebat, fol. 450.

CCXXIV.

An instrumentū erectionis iuris patronatus filij confectū à patre, dicatur authenticū ad finē probandi illud, f. 452.

CCXXV.

An defectus modici temporis tollat effectum centenariæ, ita ut non censeatur probatum ius patronatus, f. 454.

CCXXVI.

Modicum tempus quod dicatur ad effectum ne tollatur immemorabilis, fol. 456.

CCXXVII.

Regula illa (singula, quæ non possunt, collecta simul iungant) an procedat in materia probationis iuris patronatus, fol. 458.

CCXXVIII.

Regula, quod possessio iuris patronatus non transeat in heredem absq; corporali apprehensione ipsius patronatus, an procedat in suis heredibus, fol. 460.

CCXXIX.

De exceptionibus, quæ proponi possunt contra probationes iuris patronatus, & iuris presentandi, fol. 463.

De

ARGVMENTORVM.

CCXXX.

De exceptionibus, quæ opponi possunt contra præsentantes & præsentatos, f. 465.

(CXXXI.

Probata tam existentia, quàm pertinentia iuris patronatus quid agendum, f. 466.

CCXXXII.

Pertinentia iuris præsentandi acquisita titulo donationis factæ Baroni, alienata Baroniam an transeat ad successores feudi, vel ad hæredes Baronis, fol. 471.

CCXXXIII.

Existentia iuris patronatus nū

probetur ex donatione ipsius, si non constat de iure patronatus donatoris, f. 473.

CCXXXIV.

Allegationes in materiâ iuris patronatus, fol. 474.

CCXXXV.

Iure patronatus per Ordinariū semel approbato iuxta formam Concilij, & iterum vacante; non est denuò docendum de titulo, fol. 481.

CCXXXVI.

De duobus præsentatis, & quis præferatur, & an sit licita variatio, & quid lite pendente, fol. 48.

AVTHORES QVI CIRCA MATERIAM nouissimæ probationis iuris patronatus pauca nonnulla scripsere infra ad maioris Lectoris commodum referuntur.

A Vthor Operis collect. decis. 58. 119. & 1621.

In prax. p. 1. ref. 20. 21. 29. & 143 in antiq.

In praxi p. 3. ref. 36

In dec. p. 1. 2. 122. & 161.

In dec. p. 2. 239. 249.

In dec. p. 3. 6. 117. 121. 123. 126. 127

In dec. p. 4. 10. 203. & 258.

& alibi.

Anna sing. 289.

Aficia determin. 112.

Barbo. de potest. Episc. alleg. 72. p. 3.

Boruell conf. 14. & 25. & in sum.

decis. tit. 32. to. 1. n. 13. 14. 15. 16

17. 20. 21. 20. 21. 22. 26. 28. 29

100. 103. 104.

Caualcanus decis. 11. p. 3.

Canalerius decis. 381.

Farinac. decis. nonis. 46. 146. 174.

235. 274. 311. 337. n. 2. 360.

374. 421. p. 2. 10. 14

Idem dec. 541. 548. 605. 674. 726

753. 756. 694. p. 2. 10. 2.

Idem dec. 13. 53. 77. 154. 105. 219

211. 222. 224. 284. 312. 333.

347. 381. 413. 518. 546. p. 1. to 1

Idem dec. 481. 484. 675. 680. p. 1.

tom. 1. p. 1. to. 2.

Idem dec. 336. 520. 524. 526. 527

533. 537. 540. 542. 545. 557.

563. 573. 574. 645. p. 4

Græc. de ben. p. 5. c. 9. n. 81. & seqq.

Gen

INDEX AVTHORVM.

Gennens. in prax. Cur. Archiepisc.

Neap. c. 82. n. 3. & 4

Ganzal. super. reg. 8. Cancell. gl. 18

Gratian. diffeffor. c. 301. hu. 81. &

83. 303 n. 20. & 21. & 310.

nu. 80. & 81. p. 2.

Idem c. 780. nu. 1. 3. & 19. p. 4.

Lambertin. de iur. patr. lib. 1. p. 1.

q. 3. princ.

Lotterius de re benef. li. 2. q. 7. n. 62

Ludovis. 222. 349. 381. 397. et 452

Macer. resolut. 26. 33. 55. 80. 109.

& final. rufio. 20. p. 1.

Mant. dec. 89. 208. 318.

Marescote. Var. rtf. lib. 2. c. 52. 56.

in fi. & 81. n. 6. lib. 1.

Mascard. de prob. concl. 957. Verbi

tuspatronatus.

Maxilla consuet. Bar. fil. 36.

Nouarrus in pna. iur. pontific. con-

clus. 1. & 2. de iur. patron. &

quest. forens. 49 & 78. p. 1.

Parisus de confident. benef. q. 28.

nu. 205. cum seqq.

Piasseg. in prax. Episc. c. 5.

Rotius de Curto de iur. in prin.

Rota decif. 199. p. 1.

Eadem decif. 382. p. 3.

Ead. in vna Hierusen. 14. Maj.

1614. coram Ill. Card. Verespio,

& in ead. cor. eod. 17. Febr. 617

Ead. in vna Cremonen. Cappella

nu. 14. Janus. 1594. coram Ill.

Card. Mullino.

Ead. in vna Regien. Iurispatron.

10. Maj. 1623. coram Perouano

Ead. in vna Barga S. Doanini

Iurispatron. 20. Iunij 1622.

Ead. in vna Lucana iurispatron.

26. Iunij 1619. coram Dunozet.

& in ead. coram eod. 2. Decem-

bris 1619. & in eadem coram

eodem 31. Ianuarij 1620.

Ead. in vna Lucana iurispatr. de

Padys 20. Nouemb. 1620. & in

ead. cor. eod. 5. Martij 1621.

in eadem coram eod. 28. Maij

1621. in ead. coram eodem 14.

Iunij 1621.

Ead. Rota in vna Lanern. Abba

sia 24. Maj. 164. cor. Baratto.

in ead. cor. eod. 5. Martij 1615.

In ead. cor. eod. 13. Iunij 1615.

Ead. in vna Florentina Canoni-

catus 11. Decemb. 1615. & in

ead. coram eod. 29. Maj. 1616.

Ead. in vna Florentina Cappella

30. Maj. 1616. coram Perouano.

Ead. in vna Mediolan. iurispatr.

30. Oct. 1617. coram ead. & in

ead. coram ead. 8. Iunij 1618.

Ead. in vna Pistoren. Plebania

24. Martij 1623. cor. Nauarro

Ead. in vna Regien. beneficiar.

30. Febr. 1619. coram Perouano.

Ead. in vna Mutinen. Plebus sep

iurispatr. 22. Febr. 1615. coram

Ill. D. Cuccino, es cor. eod. in vna

Florent. iurisp. 1. Martij 1627.

& in ead. cor. eod. 8. Nov. 1627

Seraph. dec. 555. 668. & 952. p. 1.

Id. dec. 1103. 1120. 1141. 1232.

1305. 1312. 1334 & 1367. p. 2

Thor. comp. dec. verb. iuspatri. to 1

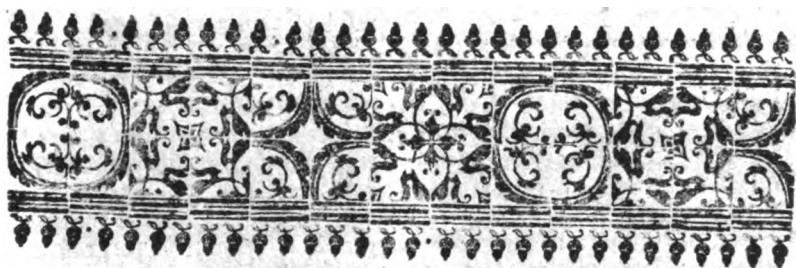
Tuscar. conclus. 239. lit. I.

Verallus dec. 67. verb. iuspatri. mat.

Viscontus conclus. iur. verb. iuspatri.

Vinian. de iur. patr. p. 2. lib. 1. c. 5.

F I N I S.

I N D E X

C O P I O S I S S I M V S

R E R V M , A C V E R B O R V M

Q V A E I N H A C M E T H O D I C A P R A X I
n o u i s s i m a e p r o b a t i o n i s i u r i s p a -
t r o n a t u s c o n t i n e n t u r .

A

Bbreuiatura

Notarij, quā-
do probet re
fol. 56. nu. 4.
fol. 112.

**Actus in du-
bio presumi-
tur factus tē-**

**pore licito, resol. 97. num. 13.
fol. 208.**

**Actus nullus, nullum producit ef-
fectum, resol. 123. nu. 2. fol. 252.**

**Actus, qui nullus in aliquibus ca-
sibus dicitur, an ipso iure nullus**

dicatur, resol. 208. nu. 1. fol. 423.

**Actus gestus contra iuris disposi-
tionem, an teneat, si specificē
per legem non restrāgetur, re-
sol. 208. nu. 1. fol. 423.**

**Actus factus contra legem, pro
infecto habetur, resol. 208. nu.
2. fol. 423.**

**Actus inualidus nullo modo pra-
iudicat, resol. 208. nu. 3. fol. 423.**

**Actus factus contra legis disposi-
tionem, non est punibilis, resol.
208. nu. 3. fol. 423.**

**Actus inualidus ratificari non
potest, resol. 208. nu. 4. fol. 423.**

**Aditio hereditatis non presumi-
tur**

I N D E X.

- rur, resol. 167. nu. 1. fol. 336.
Adeundi hæreditatem voluntas
 quomodo probetur, resol. 167.
 nu. 2. fol. 336.
Aditio hereditatis quomodo pro-
 betur, resol. 167. nu. 3. fol. 336.
 & resol. 169. num. 1. fol. 341. &
 resol. 173. nu. 3. fol. 347.
Aditio probatur ex quacunque,
 animi deliberatione, resol. 167.
 num. 5. fol. 337.
Aditio hæreditatis an inducatur
 per venditionem bonorum, ,
 resol. 169. nu. 3. fol. 342.
 Et quid si protestatus fuit nolle
 per hoc adire nu. 4.
Aditio hereditatis probanda est
 per eum, qui succedere vult in
 iure patronatus, resol. 176. num.
 1. fol. 351.
Aditio hereditatis debet fieri in-
 fra tempus datum ad præsen-
 tandum, resol. 176. nu. 5. fo. 354.
Aditio præsumitur ex possessione
 rei hereditariæ, resol. 177. nu. 1.
 fol. 354.
Aditio præsumitur ex solutione,
 debiti hereditarij, resol. 177. nu.
 2. fol. 355.
Aditio non præsumitur, etiam si
 hæreditas sit opulenta, resolut.
 183. nu. 1. fol. 366.
Aditio hereditatis est quid odio-
 sum, resol. 185. nu. 2. fol. 367.
Aditio neq; in filio præsumitur,
 resol. 185. nu. 4. fol. 367.
Aditio fit solo animo, præsumitur
 tamen ex coniecturis, resol.
 185. nu. 5. fol. 368.
Aditio non præsumitur ex eo,
 quod hæres semel præsentauit,
 resol. 185. nu. 6. fol. 369.
Aditio non præsumitur ex actu,
 qui recipit duplicem sensum, ,
 resol. 185. num. 5. fol. 369.
Adire an videatur is, qui præsen-
 tat ad ius patr. hereditarium,
 resol. 193. nu. 1. fol. 382.
Aditione hereditatis omnia iura
 transeunt, præter possessionem,
 resol. 221. num. 1. fol. 450.
Aedificium inceptum an acqui-
 rat alicui ius patronatus, resol.
 41. nu. 4. fol. 81.
Aequipollentibus adimpleri ali-
 quid, quando possit, resol. 3. nu.
 1. & 2. fol. 7. & 8.
Aequipollens probatio, quæ dica-
 tur, resol. 51. nu. 8. fol. 103.
Atas in præsentatis habetur in
 consideratione, ita ut Senior
 præferatur, resol. 233. num. 7.
 fol. 488.
Affectionis ordo debet considera-
 ri in vocatis per testatorem ad
 ius patronatus, resol. 164. nu. 3.
 fol. 331.
Alimenta, quæ dantur patrono
 inopi, an probent ius patronat.
 resol. 40. nu. 1. fol. 78.
Alere faciens in Ecclesia, erit co-
 patronus simul cum Ecclesia,
 resol. 41. nu. 3. fol. 80.
Alternatiuæ alteram partem suf-
 ficere probare, resol. 149. num. 3.
 fol. 302.
Amicitiam cum paupere nemo
 desiderat, ref. 147. n. 5. f. 298.
Antiquitas temporis nonnulla,
 concedit, quæ aliàs non conce-
 derentur, ref. 36. nu. 1. fol. 70.
Antiquitas non probatur ex sois
 data, resol. 57. nu. 2. f. 114.
Antiquitate temporis adhibetur
 fides in instrumentis in formi-
 bus, resol. 57. nu. 3. fol. 115.
Antiquissimum tempus dicitur
 centum annorum, resol. 69.
 num. 2.

I N D E X.

B

- numer. 2. fol. 143.
- Antiquitas temporis non suffragatur, si titulus est inualidus, resol. 74. nu. 2. f. 155.**
- Antiquitatis computatione an debeat deduci tempus motz litis, resol. 77. nu. 4. fol. 163.**
- Antiqua instrumenta probat ius patr. resol. 80. nu. 4. fol. 168.**
- Appellatio non est necessaria, si sententia est nulla, resol. 126. nu. 4. fol. 258.**
- Archiuio publico liber repertus, ut dicatur authenticus, quz requirantur, resol. 16. nu. 1. fol. 34. & resol. 36. nu. 1. fol. 71.**
- Archiuio publico exemplum desumptum, an requirat partis citationem, ut dicatur authenticum resol. 17. nu. 1. fol. 35.**
- Affertioni eius, cui commissum est negotium, adhibetur fides circa illud negotium, resol. 122. nu. 6. fol. 251.**
- Attentatum dicitur, quod sit pendente appellatione, resol. 123. nu. 1. & 3. & fol. 251.**
- Authentica documenta, quz dicantur, resol. 8. fol. 18.**
- Authentica documenta, ut dicantur, quz necessaria sint de iure, resol. 9. fol. 19.**
- Authenticus an dicatur liber ex archiuio desumptus, & quz requirantur, ut talis dicatur, resol. 16. fol. 34.**
- Authenticum, ut dicatur ex archiuio transumptum, an requiratur partis citatio, resol. 17. fo. 35.**
- Authentica ad hoc, ut dicatur scriptura testamenti, quz requirantur, resol. 54. nu. 2. fol. 136.**
- Alia vide in ver. liber, & ver. instrumentum.**
- Baro quare dicatur potens, resol. 147. nu. 1. fol. 297.**
- Baro, in dubio non presumitur acquisiuisse ex bonis feudali-bus, resol. 185. nu. 4. fol. 333.**
- Baro erigens ius patronatus non censetur illud erigere, ut Baro, sed ut priuatus, resol. 230. nu. 3. fol. 472.**
- Beneficium ad hoc ut fundetur, debet intervenire Episcopi auctoritas, resol. 133. nu. 1. fo. 270.**
- Beneficia sub regia protectione, sunt valde priuilegiata, resol. 141. nu. 1. fol. 285.**
- Beneficia in dubio non presumuntur esse de iure patronatus, resol. 149. fol. 303.**
- Beneficia in dubio presumuntur collata, resol. 149. n. 5. fol. 303.**
- Beneficio duobus collato, primus praefertur, resol. 191. num. 2. fol. 378.**
- Bonus quilibet praesumitur, donec malus probetur, resol. 97. nu. 8. fol. 206.**
- Bona fides cessat, quando apparet de titulo iniusto, & inualido, resol. 74. nu. 2. fol. 156.**
- Bona fides requiritur in acquisenda quasi possessione praesentandi, resol. 85. nu. 1. fol. 178.**
- Bona fides in dubio praesumitur, resol. 97. nu. 14. fol. 208.**
- Bulla Episcopi authentice confecta quibus casibus probet ius patronatus, vel aliud, resol. 22. nu. 1. & seq. fol. 45.**
- Bulla Summi Pontificis derogantis iuri patronatus, an illud adesse probet, resol. 24. n. 1. & 2. fol. 50.**

d 2 Capit.

I N D E X.

C

Capituli duæ partes non possunt recipere extraneum ad dandam vocem in capitulo, resol. 207. nu. 3. fol. 421.

Cappellam fundans in Ecclesia, erit patronus cum Ecclesia, resol. 41. nu. 3. fol. 80.

Cappellæ cum sepulturis, armis, & insignijs sunt ad memoriam hominum conferuandam, resol. 31. nu. 1. fol. 62.

Cappellania non dicuntur beneficia Ecclesiastica, resol. 133. nu. 1. fol. 271.

Cappellania non venit appellatione beneficiorum, resol. 133. nu. 3. fol. 271.

Cardinales non comprehenduntur in generali dispositione, resol. 141. nu. 5. fol. 285.

Cardinalem offendens committit crimen læsæ Maiestatis, resol. 191. nu. 2. fol. 378.

Castro vendito, ius vniuersale venditum censetur, resol. 195. nu. 2. fol. 390.

Causæ cognitio præcipitanter facta, nulla est, resol. 130. num. 3. fol. 264.

Causæ cognitio necessaria est, vbi decretum interponitur, resol. 132. nu. 1. fol. 268.

Causæ cognitionem adhiberi quid importet, resol. 132. num. 2. fol. 269.

Causæ cognitio exigit, vt iura partium auhantur, resol. 132. nu. 4. fol. 269.

Causæ cogitatio iuris ordinem perturbat, resol. 132. nu. 5. fol. 269.

Causæ cognitio requirit, vt termini probationum statuantur, resol. 132. nu. 7. fol. 269.

Causæ cognitio scrupulosa cessat cum Iudex liberum arbitrium habet, resol. 132. fol. 270.

Causæ cognitio non præsumitur interuenisse, si sententia nimis festinanter fuit lata, resol. 139. nu. 2. fol. 279.

Causæ cognitio si non interueniat, non vitiatur actus si de modico agatur, resol. 223. nu. 5. fol. 455.

Census reservatio impedit acquisitionem iuris patronatus, resol. 48. num. 3. fol. 93. & quid si adsit Eiscopi consensus, nu. 4.

Centenaria an profit, si modicum tempus desit, resol. 223. num. 1. fol. 453. & resol. sequenti f. 466.

Cessio omnium iurium non comprehendit ius patronatus, resol. 195. num. 11. fol. 393.

Cessante causa legis, cessat eius dispositio, resol. 61. nu. 5. fol. 126.

Christianus quilibet est capax iuris patronatus, resol. 205. nu. 1. fol. 410.

Citatio est necessaria, si causæ cognitio est adhibenda, resol. 132. nu. 3. fol. 269.

Citatio partis requiritur ad dicendum contra iura tempore productionis instrumenti, resol. 9. nu. 2. fol. 19.

Citatio partis an requiratur intransumpto ex archiuo publico desumendo, resol. 17. nu. 1. & 7. fol. 35.

Citatio an præsumatur, si notarius per verba enunciativa de illa loquatur, resol. 39. n. 1. fo. 76.

Ciues

I N D E X.

- Clues non sunt testes idonei in probanda immemorabili iurispatronatus vniuersitatis** ref. 76. nu. 1. f. 159.
- Ciues an sint idonei testes in causa vniuersali, quando alter veritas haberi non potest** resol. 76. num. 3. f. 160
- Ciue pronunciato vno ex fratribus, an alter ciuis censeatur**, resol. 201. nu. 2. f. 403
- Clausula factum, & c. in scriptura notarij apposita, quid importet cum declarationibus, & quid in testamento cœci**, resol. 6. num. 6. cum seq. f. 14.
- Clausulas consuetas apponere rogatus præsumitur notarius**, resol. 7. num. 3. fol. 16.
- Clausula derogantes quibuscunq; constitutionibus, non comprehendit conciliares**, resol. 46. nu. 3. fol. 90.
- Clausula, quod sit eiusdem naturæ, ac si esset, quomodo intelligatur**, resol. 46. num. 40. f. 90.
- Clausula confitto facit gratiam conditionalem**, resol. 129. numer. 1. fol. 262.
- Clausula confitto requirit causæ cognitionem** resol. 129. n. 2. f. 263.
- Clausula si confiterit, an sit eadem ac clausula confitto** resol. 129. nu. 3. fol. 263.
- Clausula si ita est requirit causæ cognitionem**, ref. 13. nu. 3 f. 264.
- Clausula confitto non permittit iudicem in probationibus arbitrari extra formam iuris**, resol. 131. num. 4. f. 267.
- Clausula si & quatenus, quid operetur** ref. 146 nu. 1. fol. 295.
- Clausula vt asseritur, quid operetur**, resol. 149. num. 1. fol. 301. & quid in clausula, vt asserit num. 1.
- Clausula omnia, & singula, in fine posita, refertur, seti ad enunciatia** resol. 190. nu. 1. f. 377.
- Clausula deficientibus masculis succedant fœminæ, & hæredes qualiter intelligatur**, resol. 209. nu. 6. fol. 426.
- Clausula sine præiudicio, quæ iure conseruet**, resol. 216. num. 2. fol. 440.
- Clausula quatenus beneficium est iuris patronatus, quid operetur**, ref. 216. num. 3. fol. 440.
- Clausula confitto non requirit causæ, cognitionem si de modico agatur** resol. 223. numer. 5. fol. 455.
- Clericus censetur acquirere de bonis Ecclesiæ**, resol. 165. num. 1. fol. 332.
- Collegia Vniuersitatis appellatione veniunt** resol. 134. numer. 1. fol. 274.
- Collegia in eorum causis habent electionem fori** resol. 134. nu. 3. fol. 275.
- Comprobatio instrumenti. Vide recognitio instrumenti.**
- Compromissum non tenet, nisi omnes de Vniuersitate consentiant**, resol. 207. num. 3. f. 422.
- Compulsationis scripturarum requisita, quæ sint** resol. 59. num. 4. fol. 119.
- Concilij Trident. verba sess. 25. cap. de reformatio. resol. 1. num. 2. fol. 2.**
- Concilium Tridentin. an prohibeat probari ius patronatus per præscriptionem** resol. 88. nu. 1. f. 185

Conj

I N D E X.

- Concilium Trid.** magis providet in iure patronatus personarum potentium ref. 92. nu. 1. fol. 195.
- Concilium Tridentin.** si generaliter loquatur, generaliter est intelligendum, resol. 102. numer. 1. fol. 219.
- Conditionem** quamlibet, an possit patronus apponere in fundatione vide fundans.
- Conditio apposta in fundatione,** quod Episcopus non se intromittat, an teneat resol. 140. numer. 6. fol. 183.
- Confessio laicorum sola,** non probat ius patronatus resol. 89. num. 2. fol. 188.
- Confessio Prælati in iure patronatus** non præiudicat Ecclesiæ, ref. 97. num. 3. f. 210.
- Confessio Episcopi an probet ius patronatus,** resol. 113. numer. 1. fol. 235.
- Confessione Episcopi plurimum** defertur in iurepat. ref. 206. nu. 8. fol. 416.
- Confirmatio in officio fieri non potest vno ciue reluctantæ** ref. 207. num. 2. f. 421.
- Confiscatio bonorum an faciat trāsire ius patronatus** ref. 196. num. 1. fol. 393.
- Confiscatio bonorum an faciat remanere Ecclesiam liberam** extinguendo ius patronatus resol. 196. num. 3. f. 395.
- Contractus in dubio præsumitur licitus,** ref. 97. nu. 3. f. 205.
- Consanguineorum appellatio** agnati continentur, ref. 198. nu. 1. fol. 397.
- Consanguinitas probari potest in genere, si in certo gradu non est** probanda, resol. 198. num. 1. fol. 398.
- Consanguinitas probatur** si testator aliquem suum consanguineum nominavit, resol. 198. numer. 2. fol. 398.
- Consensus Episcopi in donatione iurispatron.** longo tempore præsumitur, resol. 189. numer. 4. fol. 376.
- Consensus ordinarij an præsumatur ex assertione donantis,** resol. 190. nu. 1. fol. 376.
- Consensus ordinarij requiritur non ad validandam donationem,** sed ad translationem dominij, resol. 190. num. 1. f. 377.
- Consensus Episcopi nõ requiritur in permutatione facta cum ecclesia,** ref. 201. num. 2. fol. 401.
- Consensus datus cum clausula a qua tenus est iurispatronatus** acquiritur quasi possessionem, ref. 216. num. 3. fol. 440.
- Consensus habet vim præsentationis,** ref. 219. nu. 2. f. 447.
- Consensus præstitus, quando constituat consentientem in quasi possessione,** ref. 219. num. 2. f. 447.
- Consensus Episcopi an requiratur in donatione facta compatrono,** resol. 226. num. 7. f. 462.
- Consensus præstitus per patronum an probat ius patronatus,** resol. 30. nu. 4. f. 61.
- Consensus Episcopi requiritur in fundatione iurispatronatus** vide Episcopus.
- Consensus Episcopi requiritur in donatione iurispatronatus,** resol. 186. nu. 3. f. 371. & ref. 189.
- Consensus Episcopi an possit subrepti donationem iurispatronat.** ref.

I N D E X.

- resol. 186. nu. 3. fol. 371.
Consensus Episcopi non presumatur ex lapsu 30. annorum, resol.
 187. nu. 3. f. 372.
Consensus Episcopi tacitus an sufficiat in donatione iurispatronat.
 resolut. 187. num. 4. fol. 472.
Consensus Episcopi in donatione iurispatronat. validus est etiam si interueniat post mortem donantis, resolut. 187. numer. 4. fol. 372.
Consensus Episcopi in donatione iurispatron. an possit prestari per eius Vicarium, resol. 189. nu. 1. fol. 374.
Consilium in dubio presumitur bonum, resol. 67. nu. 2. fol. 205.
Consortes qui dicantur, resol. 233. num. 7. fol. 487.
Consuetudo strictam interpretationem recipere solet, resol. 10. nu. 2. fol. 23.
Consuetudine aliquid apponi solitum in instrumento, pro appposito habetur ibid m.
Consuetudo potest aliquam solemnitatem instrumenti remittere, resol. 49. nu. 3. fol. 95.
Consuetudo incapacem non reddit capacem, resol. 62. numer. 5. fol. 131.
Consuetudo presumitur iudicata in casu licito, resol. 97. fol. 206.
Consuetudo immemorabilis probatur etiam per scripturas, resol. 121. nu. 1. fol. 246.
Consuetudo in omni negotio ferre est attendenda resol. 134. nu. 1. fol. 273.
Consuetudo vim legis habet resol. 134. nu. 2. fol. 273.
Consuetudo in materia iurispatronat. nullam vim habet, ref. 134. num. 3. fol. 274.
Consuetudo, vt Vicarius Episcopi præster consensus in donatione iuris patronatus, non tenet, resol. 179. num. 3. fol. 375.
Consuetudo, vt maritus præsentet ad iurispatronatus, quod consistit in castro in dotem dato an valeat, resolut. 194. numer. 10. fol. 387.
Consuetudo non inducitur ex actibus dubijs, & æquiuocis, ref. 216. num. 4. fol. 441.
Copia copiarum super qua fuit iudicium an probet resol. 28. num. 1. fol. 56.
Copia in actis alterius causæ registrata facit fidem, resol. 28. nu. 1 fol. 57.
Copia debet esse integra, resol. 61. num. 1. fol. 124.
Copia instrumenti producta in termino, an possit post terminum verificari, resol. 170. num. 1. fol. 343.
Correctio est facienda per iudicem, si notarius vult aliquid addere in instrumento, & qualiter procedat, resol. 63. num. 9. fol. 134.
Creditor, cui fuit pignoratitia vueritas bonorum, an valeat præsentare, resol. 194. num. 12. fol. 388.
Cumulatio vni tantum vice permittitur, refol. 234. numer. 1. fol. 490.
Cumulatio an possit fieri lite pendente resol. 234. num. 2. fol. 491.
Curator hæreditatis, & ventri datus præsentandi ius habet, resol. 211. num. 2. fol. 428.
Curatur cur datur hæreditati iacenti, resol. 211. num. 5. fol. 419.
De;

I N D E X.

D

Debitor vniuersitatis non potest assumi ad officia, nisi modice quantitatis esset debitor, resolut. 223. num. 5. fol. 455.

Decretum decernens alimenta patrono inopi, an probeat ius patronatus, resol. 40. num. 1. fol. 78.

Decretum si interponendum sit, causæ cognitio erit adhibenda, resol. 132. nu. 1. fol. 267.

Decretum est nullum si iudex admisit clausulam si, & in quantum resol. 146. num. 5. fol. 296.

Delictum præsumitur minus, quàm sit possibile resol. 97. num. 5. fol. 206.

Derogatio fieri potest qualitatibus tam per actum inter viuos, quàm vltima voluntate, resol. 136. num. 1. fol. 275.

Descendentia præsumitur deuenire à patronis eo ipso, quod quis est in quasi possessione præsentâ, di. resol. 151. num. 2. fol. 306.

Descendentia quomodo probeatur resol. 151. num. 3. fol. 307.

Descendentia debet probari distinctis gradibus, resol. 155. num. 1. fol. 313.

Descendentia vnius ex fratribus probata, non censetur probata pro altero, resolut. 156. num. 1. fol. 315.

Descendentia in iure patronatus probatur leuioribus probationibus, resol. 157. num. 3. fol. 317.

Descendentia probatur per enunciativum duorum instrumentorum antiquorum, resol. 157. nu. 4. fol. 317.

Descendentia non est probanda ab eo, qui est in quasi possessione, præsentandi, resol. 158. num. 1. fol. 318.

Descendentiam probare volens, an debeat probare se esse de cognitione contentiuæ, vel effectiuæ alicuius descendens à fundatore resol. 159. num. 1. fol. 319.

Descendentia an comprehendat filios adoptiuos, & emancipatos, resol. 162. num. 1. & 2. fol. 327.

Descendentia extincta, an extinguatur iuspatronatus, resol. 163. nu. 1. fol. 328.

Descendentiam an teneatur probare existens in quasi possessione, resol. 193. num. 2. fol. 383.

Descendentia qualiter probari possit, resol. 213. nu. 3. fol. 434.

Dictio ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, formam inducit, resol. 2. num. 1. fol. 3.

Dictio dum tamen, vel similis à lege prolata, formam inducit, ref. 2. num. 2. fol. 3.

Dictio multum verificatur in duobus, resol. 67. nu. 2. fol. 141.

Dictio plerumque non est restrictiua, resol. 101. nu. 1. fol. 216.

Dictio, & est copulatiua, resol. 210. num. 7. fol. 326.

Dispensatio alicui commissa cum clausula, si ita est, redditur nulla, si ille statim liberis præsentatis dispensauit, resol. 130. num. 3. fol. 264.

Diuini nominis inuocatio an sit necessario in principio instrumenti resol. 10. fol. 20.

Documenti appellatione venit probatio per testes, resol. 51. num. 1. & 2.

I N D E X.

& 2. vbi ponuntur verba Rota
Romane, & num. 9. fol. 98.
Dolus presumitur potius, quā cul-
pa, resol. 97. num. 4. fol. 206.
Dominium directum debet trans-
ferri ad effectum acquirendi ius
patronatus, resol. 48. n. 2. fol. 93.
Dominium beneficij non potest ac-
quiri per negotiorum gestorem
resol. 124. num. 2. fol. 253.
Donatio simplex non probat iuspa-
tronatus, res. 53. num. 1. fol. 106.
Donatione transit iuspatro. de vno
in alium, resol. 186. numer. 1. fol.
371. & resol. 187.
Donatio iurispatronat. an requirat
Episcopi consensum, resol. 186.
num. 2. fol. 371.
Donatio secunda iurispatron. præ-
fertur primæ, si in ea accesserit
consensus ordinarij, res. 187. nu.
2. fol. 372.
Donatio iurispatron. facta compa-
trono, non requirit consensum
Episcopi, resol. 188. nu. 1. fol. 314
& resol. 226. num. 7. fol. 462.
Donatio in dubio censetur facta
personæ, non dignitati, resol. 230
num. 1. fol. 471.
Donatio propter merita, & affectio-
né fieri solet, resol. 230. nu. 1. f. 417
Donatio iurispatron. non probat
donatorem habere iuspresentan-
di, resol. 231. nu. 1. fol. 473.
Donatio ad hoc, vt acquirat iuspa-
tron. debet esse congrua, & suffi-
ciens, resol. 44. num. 1. & amplia
vt num. 2. & limita, vt numer. 3.
fol. 82.
Donatio Ecclesiæ quibus modis pro-
betur, resol. 51. num. 4. 6. & 7.
fol. 100.

Dotis augmento acquiritur iuspa-
tronatus, resol. 143. numer. 1. fol.
290.
Dotis augmentum an acquirat ali-
cui iuspatronatus, resol. 188. nu.
1. fol. 373.

E

Ecclesia, quæ non dum est con-
structa, an possit dotari, vel hæ-
res institui, resol. 41. numer. 4:
fol. 86.
Ecclesiam fundare quando quis di-
catur, resol. 41. num. 3. fol. 80.
Ecclesia dicitur constructa si Do-
mus, aut fundus pro eius constru-
ctione assignetur, resol. 79. num.
1. fol. 166.
Ecclesiæ debet restitui delinquens
ab ea extractus, licet notorium
sit illum non gaudere immuni-
tate, resol. 93. num. 6. fol. 197.
Ecclesia in dubio præsumitur libe-
ra, resol. 149. num. 2. fol. 302.
Ecclesia remanet libera confiscato
iurepatronatus, resol. 196. num. 3
fol. 394.
Edictum affigi in præsentatione
debet, & contradictores citandi
sunt, resol. 228. num. 3. fol. 465.
Editio vbi est necessaria, non requi-
ritur, vt totum edatur, resol. 61.
num. 4. fol. 126.
Effectus in omnibus semper confi-
derandus est, resol. 116. num. 1.
fol. 239
Effectuatio prouisionis quomodo
probetur in iurepatronatus, res.
117. num. 1. fol. 241.
Electio scilicet absque iuramento per
horrescentiæ facta, non tenet,
res.

I N D E X.

- resol. 208. num. 5. fol. 424.
- Enunciatiua antiquissima** an probet, resol. 31. nu. 3. fol. 63.
- Enunciatiua verba**. Vide verba enunciatiua.
- Enunciatiua** an probent ius patronatus, resol. 79. nu. 4. fol. 166.
- Enunciatiua antiqua** aliquando habent vim famae, resol. 79. nu. 4. fol. 167.
- Enunciatiua duorum instrumentorum antiquorum** probat descendentiā in iure patronatus, resol. 157. num. 4. fol. 317.
- Emphiteota** ob modicam deteriorationem rei non cadit à iure suo, resol. 223. nu. 4. fol. 455.
- Emptor iuris vniuersalis** non habet, neque plus, neque minus, quam in ipsa vniuersitate continetur, resol. 195. nu. 1. fol. 389.
- Emptor hereditatis** acquirit pertinentiam presentandi, resol. 211. num. 1. fol. 428.
- Emptoris dominium** non probatur, nisi constet de dominio venditoris, resol. 331. nu. 3. fol. 474.
- Episcopi confessio** beneficium esse de iure patron. an probet, & quid si facta sit in Visitatione, resol. 20. nu. 1. & 2. fol. 41.
- Episcopi Bulla authenticè** confecta, quando probet ius patronatus, vel quid aliud, resol. 22. nu. 1. & seq. fol. 45.
- Episcopi sententia amissa**, an per Bullam Pontificis derogantis iuri patron. illud probetur, resol. 24. nu. 1. & 2. fol. 50.
- Episcopi consensus**, quando praesumatur interuenisse, resol. 133. nu. 4. fol. 272.
- Episcopi consensus requiritur** in fundatione iuris patronat. resol. 140. nu. 3. fol. 281.
- Episcopi consensus** non requiritur in fundatione Cappellaniz, resol. 133. nu. 2. fol. 271.
- Episcopus** an teneatur consentire conditionibus iuris patron. contra ius commune, resol. 140. nu. 3. fol. 281.
- Episcopus** potest visitare hospitale, quamuis testator prohibuisset, ne Episcopus se intromitteret, resol. 140. nu. 7. fol. 183.
- Episcopus** debet reuidere iura patronatus à 40. annis eitra Concilium Trid. resol. 143. num. 3. fol. 291.
- Episcopi consensus** in donatione iuris patronatus, vide consensus.
- Episcopi mandatum Vicario**, vt consensum praestet, non praesumitur longi temporis spatio, resol. 189. nu. 4. fol. 375.
- Episcopi consensus** in donatione iuris patronat. praesumitur post longum tempus, resol. 189. nu. 4. fol. 376.
- Episcopi iudicio** multum defertur in materia iuris patron. resol. 213. nu. 1. fol. 433.
- Episcopus** acquirit quasi possessionem conferendi etiam per collationem factam per assertum Vicarium, resol. 206. nu. 1. fol. 440.
- Episcopus ex vnico actu** acquirit quasi possessionem presentandi, resol. 218. nu. 1. fol. 445.
- Episcopi consensus** non requiritur in donatione iuris patr. facta compatrono, resol. 226. num. 7. fol. 462.
- Episco-**

I N D E X.

Episcopus potest gratificari si deo
presentati æquales habeant vo-
ces, resol. 232. num. 3. fol. 478. &
num. 7. fol. 488.

Episcopus an possit lite pendente
insituere œconomum vnum ex
litigantibus in capella, resol. 234.
num. 4. fol. 492.

Error potius præsumitur in nota
rio, quã culpa, resol. 97. num. 10.
fol. 207.

Euictio promissa, non extenditur
ultra promissa, resol. 195. num. 4.
fol. 390.

Exceptiones sunt opponendæ nomi-
nati, & in specie non autem in
genere, resol. 60. num. 6. fol. 123.

Exceptiones possunt opponi etiam
post terminum quando pars sibi
ius reseruauit, resol. 60. num. 6.
fol. 124.

Exceptio requirens altiore in da-
ginem, remittenda est ad petito-
rium, resol. 206. num. 2. fol. 419.

Exceptiones quando remittendæ
sint ad merita cause, resolut. 206.
num. 4. fol. 419.

Excommunicatus nullo modo præ-
sentari potest, ref. 232. n. 5. f. 479.

Exemplum antiquum probat, ref.
36. num. 1. fol. 70.

F

Falsi suspitio oritur ex diuersi-
tate scriptura factæ per notariũ
ref. 63. num. 17. fol. 135.

Falstratis suspitio sola habetur pro
concludenti probatione falsi in
causibus, ref. 63. nu. 18. fol. 135.

Falsitas in dubio non præsumitur,
ref. 97. nu. 9. fol. 207.

Fama concurrit cum quasi posses-
sione presentandi, resol. 51. num.
6. fol. 101. vbi amplia in antiquis.

Fama constructionis, vel fundatio-
nis, probat ius patronatus cum
longissima quasi possessione præ-
sentandi, ref. 79. num. 3. fol. 166.

Fama probat ius patronatus, resol.
80. nu. 3. fol. 168. maxime si est
antiquum, vt resol. 81. num. 4. fo-
lio 170. & ref. 83. fol. 174.

Fama necessaria est ad probationem
immemorabilis, resol. 86. num. 1.
fol. 180.

Fama priuilegij ad probandam im-
memorabilem in materia deci-
marum quantum tempus requi-
rat, resol. 86. num. 2. fol. 180.

Fama debet probari simul cum pos-
sessione, resol. 86. num. 3. fol. 182.

Fama cum longissima possessione
alijsque adminiculis probat ius
patronatus, resol. 87. num. 1. & 2.
fol. 183.

Fama cum longissimo tempore
probat ius patron. in Ecclesia con-
uentuali, ref. 88. nu. 5. fol. 186.

Fama sola non probat ius patron.
ref. 89. num. 2. fol. 189.

Fama, & publica vox an sufficiat
ad probandum ius patronat. ref.
208. num. 5. fol. 414.

Familiarum dignitatem conserua-
ri, interest Rcip. resolut. 31. num.
1. fol. 62.

Familia potentes, quæ dicatur, ref.
147. num. 3. fol. 298.

Familia in qua ad sunt homines fa-
cinorosi, an dicatur potens. resol.
149. tit. 1. fol. 304.

Familia appellatione, an veniant for-
minæ, ref. 160. nu. 3. & 4. fol. 322.

I N D E X.

Familia appellatione, an veniant tñ cum illi, qui sunt de familia testatoris, ref. 164. num. 1. f. 328.

Familia tota censetur vocata, vocatis tribus de familia resolu. 164. num. 2. f. 329.

Familia tota an habeat ius presentandi simul, resolu. 164. num. 3. fol. 330.

Familia cui competit ius patron. an det vnam vocem, resolu. 180. nu. 2. fol. 358.

Familia idēitas præsuntur ex donatione facta per vnum ex consanguineis alteri, ref. 198. num. 2. fol. 398.

Familia idēitas an in dubio præsuntur, resolut. 199. numer. 5. fol. 399.

Familia eadem potest in se habere nobiles, & ignobiles, resolut. 199. num. 3. fol. 399.

Familia aggregata, licet veniat appellatione familie, tamen non dicitur esse de stirpe, resolu. 204. nu. 1. fol. 409.

Familia, si sit contemplata, non intelligitur taxatiuē, sed demonstratiuē, ref. 232. num. 4. f. 477.

Fœmina potest dotare, & construere Ecclesiam, resolu. 160. num. 2. fol. 321.

Fœmina an succedat in iure patronatus hereditario, resolu. 160. nu. 5. fol. 323.

Fœmina an succedat in iure patronatus relicto consanguineis, & eis, qui sunt ex genere, parentela, &c. ref. 160. nu. 5. fol. 323.

Fœmina exclusa per statutum a successione tantibus masculis, est etiam exclusa, à iure patronatus, ref.

resol. 175. num. 2. fol. 350. & ref. 233. nu. 5. fol. 483.

Fœmina proximorum appellatione continetur, resolu. 197. nu. 2. f. 396.

Fœminæ excludunt hæredes extraneos, resolu. 210. nu. 4. fol. 425.

Fœmina nupta extra familiam non habet ius presentandi, resu. 232. num. 2. f. 476. & nu. 4.

Fœmina nō nupta retinet ius presentandi, ref. 232. nu. 4. fol. 477.

Fœmina dotata, quæ renunciauit, excluditur à iure patronatus, resolu. 233. num. 6. fol. 484.

Fœdale præsuntur quicquid est intra fines feudi, resoluti 165. nu. 2. & 5. fol. 332.

Fideicommissarius, an succedat in iure patronatus, resolu. 181. num. 1. fol. 356.

Fideicommissarius potest consequi ius patronatus iussu testatoris est Episcopi licentia, resolu. 179. nu. 2. fol. 357.

Fideiussorem prestari si lex statuat, non sufficit dare pignus, ref. 3. nu. 2. fol. 8.

Filiatio probatur per nominationē in testamento factam, resolu. 153. num. 1. fol. 309.

Filiatio probatur per nominationē & institutionem, resolu. 153. num. 2. fol. 310.

Filiatio probatur per nominationē, etiam respectu extraneorum, resolu. 153. num. 2. fol. 310.

Filiatio non arguit hereditatem in persona filij, ref. 168. n. 7. f. 340.

Filiatio sola non sufficit ad successionem in iure patronatus sed requiritur nomen hæredis, resolut. 175. nu. 2. fol. 350.

Fi.

I N D E X!

Filiatio probatur si quis uti filius tractetur, resolut. 213. numer. 2. fol. 433.

Filij illegitimi, vide illegitimi.

Filij adoptiui numerantur inter descendentes, resolut. 162. numer. 1. fol. 327.

Filius, ergo hæres, quomodo intelligatur hæc regula, resolut. 168. nu. 1. fol. 338.

Filius non præsumitur hæres maioris, resolut. 168. nu. 3. fol. 339.

Filius emancipatus an præsumatur hæres patris, resolut. 168. nu. 4. f. 340.

Filius infans non præsumitur hæres patris, resolut. 168. nu. 5. fol. 340.

Filius qui conuenitur tanquam hæres patris, debet probari talis, resolut. 168. num. 6. fol. 340.

Filius potest ex hæredari ex causis ultra illas quatuordecim à lege præscriptas, resolut. 171. numer. 4. fol. 345.

Filius emancipatus an succedat in iure patronatus, resolut. 172. num. 1. fol. 346.

Filius emancipatus liber est à patris potestate, resolut. 172. nu. 2. fol. 346.

Filius emancipatus sibi acquirit, resolut. 172. num. 3. fol. 346.

Filius emancipatus potest testari, resolut. 172. nu. 4. f. 346.

Filius hæres an possit hæreditatem repudiare, & ius patronatus acceptare, resolut. 175. num. 2. fol. 350. & resolut. 184. nu. 2. f. 363.

Fiscus Curie Episcopalis opponere potest contra probationes iurispatronatus, resolut. 227. num. 1. fol. 463.

Fiscus quæ opponere possit contra præsentatos, & præsentantes, resolut. 228. nu. 1. fol. 465.

Forma inducitur per dictionem ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, resolut. 2. num. 1. fol. 3. idem de dictione dum tamen, &c. num. 2. & resolut. 3. nu. 1. fol. 7.

Forma quando inducta censeatur, ibidem nu. 3.

Forma specificè adimpleri debet, non per æquipollens etiam si de causa pia agatur ibidem num. 4. & 5. fol. 4. & 5. & resolut. 3. nu. 1. fol. 7.

Forma inducta à Concilio de probando iure patronatus hæreticis scripturis ibidem nu. 6. fol. 6.

Forma legis magis, quam ratio attendenda, resolut. 3. num. 2. fol. 7.

Forma actui non imponitur per verba legis simpliciter aliquid inducitur, resolut. 10. numer. 2. fol. 23.

Forma censeatur data per legem alias gestus actus annullatur, resolut. 93. num. 4. fol. 197.

Forma censeatur data à S. Concilio in probationibus iurispatronatus, Vniuersitatis, resolut. 106. nu. 1. fol. 229.

Forma data à Conc. in probando iure patronatus est rigorose seruanda, resolut. 106. num. 1. fol. 229.

Forma præcisè est obseruanda, etiam in minimo resolut. 111. num. 3. f. 233.

Forma dat esse rei, resolut. 118. nu. 2. fol. 243.

Formæ nec addi, nec minui potest, sed vndique debet esse perfecta, resolut. 106. nu. 2. f. 412.

Fundare Ecclesiam quomodo quis dicatur, resolut. 41. nu. 3. f. 80.

Fundatio iurispatronatus quibus modis probetur, resolut. 51. num. 4. & 7. fol. 100.

funj

I N D E X!

Fundans Ecclesiam, an possit in præiudicium hæredum remittere iuspatronatus, resol. 54. num. 1. fol. 108.

Fundans, iuspatronat. acquirit suis hæredibus, etiam si illud non fuerit referuatum, ref. 54. numer. 5. fol. 109.

Fundans Ecclesiam conuentualem, non potest pretendere ius eligendi superiorem in ea, nisi à Papa ei specialiter sit concessum, resol. 62. numer. 2. fol. 129. & limitatum. 3.

Fundatio præsumitur ex antiquitate, resol. 81. nu. 3. fol. 170.

Fundans iuspatron. potest apponere quamlibet conditionem resol. 140. num. 1. f. 281.

Fundans iuspatr. non potest apponere legem, vt in probationibus nõ adhibeatur forma Concilij, ref. 140. num. 5. fol. 283.

Fundans iuspatron. in dubio videtur prospicere sibi, & hæredibus resol. 175. nu. 2. f. 349.

Fundamentum intencionis suæ quis debet probare, resol. 176. num. 4. fol. 353.

H

Hæredibus ex sanguine vocatis ad iuspatron. excluduntur hæredes extranei, resol. 54. nu. 4. fol. 109.

Hæredes vniuersales succedunt in iurepatr. tam sui, quam extranei, tam ex testamento quam ab intestato, resol. 166. num. 1. fol. 334.

Hæredes fundatoris in dubio consti-

tur vocati, & si in instrumentis fundationis nihil dicatur, resol. 175. num. 1. fol. 349.

Hæredibus suis cõsetur, quis in dubio stipulatus, resol. 177. num. 2. fol. 349.

Hæres institutus in re certa, an succedat in iurepatron. resol. 175. nu. 2. fol. 350.

Hæredes extranei an succedant in iurepatron. resol. 178. num. 1. fol. 355. & ref. 183. nu. 1. fol. 361.

Hæredes si plures sint, an dent vnæ vocem, resolut. 180. num. 1. & 2. fol. 357.

Hæres vniuersalis succedit in iurepatron. resol. 183. nu. 1. f. 361.

Hæres in re certa habetur loco legatarij, ref. 183. nu. 2. f. 362.

Hæres in re certa dicitur heres in larga significatione, ref. 183. nu. 5. fol. 362.

Hæres impugnando testamentum, an amittat iuspatron. ref. 184. nu. 1. fol. 360.

Hæres non potest præsentare repudiare hæreditate, re. 183. n. 1. f. 363.

Hæres non potest repudiare hæreditatem, & acceptare iuspatron. resol. 183. nu. 2. fol. 363. & ref. 157. nu. 2. fol. 350.

Hæres agens vti hæres, debet probare se talem, resol. 185. num. 5. fol. 369.

Hæredes omnes succedunt in iurepatron. mediante vniuersali titulo hæreditatis, resolut. 195. num. 8. fol. 391.

Hæredes quando dicantur vocati ordine successiuo, & quando simul, resolut. 209. numer. 1. fol. 424.

Hære;

I N D E X.

Hæredes extranei nunquam censentur vocati, donec feminæ, supersint, resol. 209. num. 4. f. 425.

Hæres vniuersalis acquirit iuspatronat. hæreditarium, resol. 226. num. 5. fol. 462.

Hæredes primi in iurepatron. succedunt in capita, alij verò in stirpes, resol. 232. num. 1. f. 475.

Hæredes extranei succedere possunt in iurepatro. hæreditario exclusis hæredibus ex sanguine, ref. 233. nu. 7. fol. 485.

Hæres debet probare se hæredem, vt possit succedere in iurepat. ref. 233. nu. 7. f. 485.

Hæreditatis editio vide aditio hæreditatis.

Hæreditatis immixtio nõ præsumitur, ref. 167. nu. 2. fol. 336.

Hæreditas non adita, non dicitur verè hæreditas, ref. 176. num. 2. fol. 351.

Hæreditatem aditam fuisse allegans debet probare, resol. 185. num. 6. fol. 369.

Hæreditate iacente, an possit illius curator præsentare, resol. 192. nu. 5. fol. 382.

Hæreditatis emptor succedit in iure præsentandi, resol. 195. num. 9. fol. 391.

I

Illegitimi non dicuntur esse de parentela, resol. 161. num. 1. fol. 324.

Ilegitimi repelluntur à successione resol. 161. nu. 2. f. 324.

Ilegitimi an succedant in iurepat. resol. 161. nu. 2. fol. 324.

Illegitimam dicantur esse de descendencia testatoris, resol. 161. nu. 4. fol. 325.

Immemorabilis non prodest, vt non censentur reuocata iurapat. vigore priuilegij concessa, resol. 46. nu. 5. fol. 91.

Immemorabilis facit præsumi priuilegium Apostolicum, & quomodo, ref. 62. num. 3. fol. 150.

Immemorabilis probat dotationem & fundationem iurispatr. resol. 66. nu. 2. fol. 140.

Immemorabilis, quæ dicatur variarecententur opiniones, ref. 69. nu. 3. fol. 144. & quid in materia iurispatr. nu. 4.

Immemorabilis habet vim tituli, resol. 69. nu. 2. fol. 143. & resol. 113. nu. 2. fol. 236.

Immemorable dicitur tempus centum annorum, ref. 70. num. 3. fol. 147.

Immemorabilis an probetur per instrumenta resol. 70. num. 4. fol. 147.

Immemorabilis requisita, quæ sint, resol. 71. nu. 1. fol. 149.

Immemorabilis clauditur ex actibus in contrarium, & qui debeant esse isti actus, resol. 71. num. 2. & 3. fol. 150.

Immemorabilis debet concludenter probari à teste 54. annorum in iurepat. ref. 72. nu. 2. & 3. fol. 152.

Immemorabilis an probetur per scripturas in iurepat. resol. 73. num. 1. fol. 154.

Immemorabilis non suffragatur in iurepat. quando titulus est inualidus, ref. 74. num. 2. fol. 155.

Ina.

I N D E X.

- Immemorabilis non procedit si cō-**
stat de mala fide, resol. 74. nu. 2.
fol. 155.
- Immemorabilis non iuvat existen-**
te vicio irrationabili, resol. 74. nu.
2. fol. 157.
- Immemorabilis probatur per testes**
concurrentibus aliquibus requi-
sitis, ref. 75. nu. 1. f. 158.
- Immemorabilis ad hoc, vt suffrage-**
tur, fama probari debet, & per
quantum tempus, ref. 86. num. 1.
fol. 180.
- Immemorabilis non sufficit in pro-**
bando iure patron. in Ecclesia,
Conventuali, resol. 88. numer. 5,
fol. 186.
- Immemorabilis non dicitur proba-**
ta, si testes in vno deficiant, resol.
94. nu. 1. fol. 198.
- Immemorabilis non probatur per**
scripturas, resol. 94. num. 2. fol.
200.
- Immemorabilis de quo tempore,**
esse debeat ad probandum iuspa-
tronatus, resolut. 95. nume. 1. fo-
lio 201.
- Immemorabilis probatur etiam,**
per scripturas, ref. 121. fol. fol. 148
- Immemorabilis probat iuspatron.**
resol. 206. num. 4. fol. 414.
- Immemorabilis verificatur in cen-**
tum annis, resolut. 206. num. 6.
fol. 415.
- Immemorabilis an dicatur proba-**
ta, si deficiant duo anni resol. 206
num. 7. fol. 415. & resol. 224. nu.
num. 3. fol. 457.
- Immemorabilis an habeatur pro**
completa, si paucissimum tem-
pus defuit, resolut. 224. numer. 1.
fol. 456
- Indictio an necessario fit in instru-**
mento apponenda, resol. 50. num.
3. fol. 97.
- Inscriptiones antiquę an probent**
iuspatron. resol. 31. num. 3. fol. 63,
& num. 4. fol. 64.
- Inscriptio posita in Ecclesia probat**
resol. 202. num. 4. fol. 406.
- Insignia familiz non debent aufer-**
ri à domo seu cappella, resol. 31.
num. 1. fol. 62.
- Insignia familiz posita in Cappella,**
probant iuspatron. concurrenti-
bus aliquibus adminiculis, resol.
31. num. 2. cum seq. fol. 63.
- Insignia conseruant memoriam fa-**
miliz, & inducunt pręsum-
pionem iurispatron. resolu. 206.
nu. 8. fol. 416.
- Institutio dat possessionem in iure-**
patron. [resol. 92. numer. 2. fol.
195.
- Institutione probata, censetur pro-**
bata pręsentatio, resolut. 92. nu.
3. fol. 195.
- Institutus semper indistinctę prę-**
sertur, resolut. 234. numer. 3. fol.
491.
- Instrumentum in se tres continet**
pręsumptiones ex quibus onus
probandi transfertur in aduersa-
rium, resolut. 4. numer. 1. & 2.
fol. 8. & 9.
- Instrumentum facit rem notoriam**
prout sententia ibidem nu. 3.
- Instrumentum habens probationē**
probatam, & casum legis habere
dicitur, resolut. 5. numer. 1,
fol. 10.
- Instrumentum in dubio pro se sen-**
tentiam admittit d. resol. nu. 3.
- Instrumentum reduci debet ad cō-**
cor-

I N D E X.

- cordia, & quid si id fieri nequeat
resol. 5. num. 4. & 5. fol. 10.
- Instrumentum à testibus impugna-
tum quando fidem faciat; resol.**
5. nu. 6. fol. 11.
- Instrumentum si ad concordiam
reduci nequeat, potius ex errore,
quàm dolo notarij scriptum inter-
pretandum est d. resol. 5. num. 5.
fol. 10.**
- Instrumenta quæ dicantur authen-
tica; resol. 9. fol. 18.**
- Instrumenta, ut dicantur authenti-
ca, quæ requirantur resolut. 9.
fol. 19.**
- Instrumenta, ut dicantur authenti-
ca, an continere debeant in prin-
cipio divici nominis inuocationem,
resol. 10. fol. 20. ubi quid de
nomine Imperatoris vel Papæ.**
- Instrumento apposita censetur ea,
quæ de consuetudine a poni so-
lent, resol. 10. nu. 2. fol. 25.**
- Instrumentum, si de alio instrumen-
to procurationis fidem faciat, an
probet procurationem, ref. 11. nu.
mer. 1. f. 25.**
- Instrumentum de alio instrumento
ibidem inserto, vel transumpto
fidem faciens, an probet, resol. 11.
numer. 2. fol. 25.**
- Instrumentum, si de alio instrumē-
to foundationis, vel dotationis men-
sionem faciat, an probet iuspatro.
resol. 11. num. 3. 4. 5. & 6. fol. 25.
& 26.**
- Instrumentū notarij mētionē faciēs
de contentis in alio instrumento
à se confectō, probat d. ref. 11. nu.
5. f. 25. idem in instrumento anti-
quo nu. 6.**
- Instrumentum per notarium conse-**
- ctum extra territorium illius, qui
eum promouit ad notariatum
an probet, & quid de notario
creato à Papa, vel Imperatore
resol. 13. nu. 1. & 2. fol. 28.**
- Instrumentum producēs debet pro-
bare Notarium esse eum, qui cō-
fecit & qualiter talis probatio fiat
ref. 14. num. 1. & seq. f. 30.**
- Instrumentum confectum à nota-
rio vassallo, an probet fundatio-
nē, & dotationem iurispatronat.
Baronis, & quid in hoc Regno,
resol. 15. num. 1. & 2. f. 32.**
- Instrumentum iuspatron. confectū
per Notarium Apostolicum in
Regno nostro, probat resol. 32.
nu. 1. f. 65.**
- Instrumentum imperfectum, quod
non habet consonantiā effica-
cem an probet, resol. 33. num. 2.
fol. 67.**
- Instrumentum non desumitur ex
scriptura reperta extra filam
instrumentorum. ref. 35. num. 1.
fol. 69.**
- Instrumentum ad hoc, ut possit reas-
sumi ex scriptura reperta extra
prothocollum, duo requiruntur,
ref. 35. num. 2. fol. 69.**
- Instrumento originali foundationis
iurispatronat. deperdito, quid agē-
dum, resol. 35. nu. 3. f. 70.**
- Instrumentum non authenticum
ex aliquo defectu, efficitur tale
per mortem notarij ad proban-
dum iuspatron. resol. 38. num. 1.
fol. 74.**
- Instrumentum carens sigillo, vel
subscriptioe notarij, ipsius mor-
te convalidatur, resolut. 38. num.
2. fol. 74.**

I N D E X:

Instrumenta in quibus adsint verba enunciativa an probent iuspatronatus, resol. 39. nu. 1. & declar. num. 3. fol. 63.

Instrumentum carens solito sigillo notarij, non dicitur authenticum ad probandum iuspatron. resol. 42. nu. 1. fol. 87.

Instrumentum non signatum solito signo notarij, est nullum, ref. 42. nu. 2. fol. 87.

Instrumentum refectionis Ecclesie diruta, probat iuspatron. ref. 43. num. 2. & declar. nu. 2. fol. 85.

Instrumentum, in quo non apparet de loco in quo confectum est, an valeat, ref. 45. num. 1. fol. 83. & quid ad probandum iuspatro. num. 2. fol. 84.

Instrumentum non continens locum loci non valet, resolu. 45. num. 3. fol. 88.

Instrumentum, in quo dicitur iuspatron. concessum fuisse ex privilegio, non est authenticum, resol. 46. numer. 1. & quid si habeat clausulas amplissimas num. 2. & amplia nu. 3. 4. & 5. & limita nu. 6. fol. 89.

Instrumentum insertum in privilegio Principis, an probet iuspatron. ref. 47. nu. 1. fol. 91.

Instrumentum foundationis, ex quo non videtur translatum dominiū non dicitur sufficiens ad probandum iuspatron. resolut. 48. nu. 1. fol. 93.

Instrumentum debet continere descriptionem testium, aliās non valet, resol. 49. num. 1. & declar. num. 2.

Instrumentum debet continere so-

lemnitates iuris huius Regni ad hoc, ut sit validum, ref. 50. num. 1. fol. 96.

Instrumentum dotale quando dicitur liquidum, & authenticum, & quid in alijs instrumentis, resol. 54. nu. 4. fol. 97.

Instrumentum non stipulatum, sed minuta preparata ad stipulandum instrumentum iuspatron. non probat, resol. 55. nu. 1. fol. 110.

Instrumento informi adhibetur fides ratione antiquitatis temporis, resol. 57. nu. 3. fol. 115.

Instrumentum ad finem probandi iuspatron. an debeat recognosci, resol. 58. nu. 1. fol. 115.

Instrumentum à longinquis partibus, si à parte negetur, an sit comprobandum, resolut. 59. num. 1. fol. 118.

Instrumentum tale præsimitur, quale apparet in sui figura, resol. 59. num. 2. f. 118.

Instrumentum an debeat integraliter edi, resol. 61. num. 2. fol. 125.

Instrumentum publicum datum parti à notario dicitur originale non autem copia, resol. 63. num. 2. & 3. fol. 131.

Instrumentum authenticum datum parti per notarium, debet attendi, quamvis non adsit in prothocollo res. 63. n. 12. f. 133.

Instrumentum originale, si adest, non est curandum de matrice, resol. 63. num. 13. fol. 134.

Instrumentum possessionis capta à prædecessoribus beneficiatis, an probet iuspatronat. resol. 65. nu. 1. fol. 138.

Instrumentum si est ultra centum

I N D E X.

- amici, non indiget recognitione,**
resol. 77. num. 1. fol. 163. & quan-
do dicatur antiquum in hac ma-
teria num. 3.
- Instrumentum potius presumitur**
verum, quam falsum, resol. 97. n.
11. fol. 208.
- Instrumenti comprobatio, vide re-**
cognitio instrumenti.
- Instrumentum productum in ter-**
mino, an possit post terminum
probari, resol. 170 numer. 1. fo-
lio 343.
- Instrumenti fundationis forma, est**
omnino attendenda, resol. 174. n.
1. fol. 348.
- Instrumentum erectionis iurispatt.**
filij confectum à patre notario,
an probet, resol. 222, numer. 4.
fol. 453.
- Interpretatio, quæ sumitur à pra-**
ctica, vera est, resol. 19. num.
2. fol. 58.
- Inerusus an acquirat possessionem**
conferendi, resolu. 217. numer. 2,
fol. 443.
- Iudex in dubio debet facere id,**
quod solitum est, resol. 19. num.
2. fol. 58.
- Iudici afferenti se vidisse processu,**
& adhibuisse causæ cognitionem
creditur, resol. 37. num. 2. fol. 72.
& quid in causâ iurispatron. nu.
3. fol. 73.
- Iudex Ecclesiasticus an cognoscat**
de crimine commissio à clerico
infirmul cum laico, resol. 104. nu.
3. fol. 224.
- Iudicis auctoritas in datione tutoris**
nulla est, si brevi tempore fuit in-
terposita, resol. 130. nu. 2. fol. 264.
- Iudicis arbitrio testium fides, & pro-**
bationes repositæ sunt, resol. 131,
nu. 1. & 2. fol. 266.
- Iudex ex causa potest non adhibere**
testibus fidem resol. 131. num. 3.
fol. 267.
- Iudex potest testi singulari fidem**
adhibere, si ex eo ad credulitatē
adducitur, resol. 131. numer. 4.
fol. 267.
- Iudex habens liberum arbitrium,**
liber est à scrupulosa causæ co-
gnitione. resol. 132. numer. 9.
fol. 270.
- Iudex Ecclesiasticus potest decla-**
rare delictum, & confiscare bona
fisco Ecclesiæ, & tunc iuripatron.
extinguitur, resol. 196. numer. 3.
fol. 395.
- Iurapatron. competentia super be-**
neficijs vigore privilegiorum,
sunt sublata, per Concil. Tri-
dent. resol. 46. num. 1. & amplia-
re ut num. 2. & seq. & limita ut nu.
6. fol. 89.
- Iuripatron. an probetur ex mensura**
facta in aliquo instrumento de
fundatione, vel dotatione, resolu.
11. num. 4. & seq. fol. 25. & 26.
- Iuripatron. an ex confessione Episco-**
pi probetur, & quid ex eius con-
fessione in visitatione facta, resol.
70. num. 1. & 2. fol. 42.
- Iuripatron. probatur per testes de**
amissione instrumenti deponen-
tes, concurrentibus alijs requisi-
tis, resol. 21. fol. 44.
- Iuripatron. probatur, per bullâ Epi-**
scopi authenticè scriptam, quod
ampliatur, & limit., ref. 22. nu. 1.
& seq. fol. 45.
- Iuripatron. an probetur per enun-**
ciationem factam in testamento,
resol. 23. num. 2. f. 50.
- Iuripa-**

I N D E X:

- Iuspatron. non probatur per legati factum pro dote alicuius cappellæ, nisi de possessione rei legatæ constet, resol. 23. num. 1. fol. 49.**
- Iuspatron. an probetur per bullam Pontificis derogantis iuripatron. amissa sententia Episcopi, resol. 1 & 2. fol. 50.**
- Iuspatr. probatur per librum Croniconum alijs concurrentibus, resol. 26. num. 3. & 4. fol. 53.**
- Iuspatroo. an probetur per librum Capituli Ecclesiæ Cathedralis, vel monasterij, ref. 27. nu. 1. fol. 54.**
- Iuspatron. non probatur per Copiam Copiæ, quamvis super ea fuerit iudicatum, resol. 28. nu. 1. fol. 56.**
- Iuspatron. an probetur ex præstatione alimentorum facta patrono inopi. vel ex certo subsidio ei præstito, resol. 39. num. 1. & 2. fol. 78.**
- Iuspatron. acquiritur tribus modis, resol. 41. nu. 1. fol. 79.**
- Iuspatron. acquiritur ex constructione, resol. 41. nu. 2. fol. 80. & declara. vt num. 4.**
- Iuspatron. acquiritur etiam ex reedificatione, cum contineatur sub nomine foundationis vel donationis, resol. 43. nu. 1. fol. 85.**
- Iuspatro. non acquiritur ex simplici donatione, resol. 53. nu. 1. f. 106**
- Iuspatron. reueruatum pro se, & hæredibus sui sanguinis, non transit ad extraneos, resol. 54. n. 4. f. 108.**
- Iuspatron. non acquiritur ex fundacione, & dotatione in Ecclesijs monasterialibus, in quibus non acquiritur ius in electione superioris, resol. 62. nu. 1. fol. 129.**
- Iuspatron. in defectu instrumenti foundationis, & dotationis quomodo probetur, resol. 66. num. 1. fol. 139.**
- Iuspatron. probatur secundum iuris dispositionem, resol. 73. num. 2. fol. 166.**
- Iuspatron. probatur per antiquissimam possessionem, resol. 80. nu. 2. fol. 167.**
- Iuspatron. probatur ex instrumentis antiquis, res. 80. nu. 4. f. 168.**
- Iuspat. ad præsentandū rectores ad nutum amouibiles, probatur immemorabili, ref. 88. nu. 5. fol. 186.**
- Iuspatron. vniuersitatum, & magnatum præsumi vsurpationis quæ situm, resol. 98. n. 1. f. 202.**
- Iuspatron. vniuersitatum, & magnatum quomodo probetur, resol. 96. num. 2. fol. 203.**
- Iuspatron. qualiter probetur in casibus, in quibus præsumitur vsurpatio, resol. 96. num. 3. fol. 204.**
- Iuspatron. certæ personæ, præsumitur esse, ex fundacione secus in iurepatron. vniuersitatis, vel familiaris, resol. 97. num. 1. fol. 210.**
- Iuspatron. vniuersitatis, quando dicatur spectare singulis vti singulis, & quando vti vniuersis, resol. 106. num. 2. f. 227.**
- Iuspatron. magnatum qualiter probetur, resol. 113. num. 1. fol. 234.**
- Iuspatron. probatur per testes deponentes de fama, & de auditu, si incidenter agatur de ea re, de qua deponunt, ref. 122. nu. 4. f. 250.**
- Iuspatron. non potest fundari absque Episcopi consensu, resol. 140. nu. 1. fol. 281.**
- Iuspatron. probatur per scripturam priuatam consensu Episcopi, resol. 140. nu. 2. fol. 281.**

I N D E X

- Horatam, ref. 142. nu. 2. f. 189.*
Iuspat. acquiritur per augmentum dotis, resol. 143. nu. 1. f. 291.
Iuspatr. in dubio non præsумitur, ref. 149. nu. 3. f. 303.
Iuspat. est odiosum, & quomodo, ref. 149. nu. 6. f. 303.
Iurispat. existentia probata debet probari eius pertinentia, ref. 157. nu. 1. f. 316.
Iuspatron. an competat tam masculis, quam feminis, ref. 160. num. 1. f. 321.
Iuspat. non intelligitur Castro annexum, ref. 165. nu. 3. & 5. f. 333.
Iuspat. transit ad hæredes suos, & extraneos, tam ex testamento, quam ab intestato, ref. 166. nu. 1. f. 334. & ref. 178. f. 355.
Iuspat. non transit ad exhæredatum, ref. 171. n. 1. f. 344.
Iuspat. præsумitur hæreditarium, ref. 173. nu. 2. f. 347.
Iuspat. non transit in fideicommissarium, ref. 179. nu. 1. f. 356.
Iuspat. gentilitium probatur leuibus probationibus, ref. 179. nu. 3. fol. 358.
Iuspat. an in dubio censetur hæreditarium, vel gentilitium, resol. 179. nu. 4. f. 358.
Iuspat. transit cum vniuersitate bonorum absq; Episcopi consensu, ref. 192. nu. 1. f. 379.
Iuspat. transit cum vniuersitate bonorum absq; Episcopi consensu, ref. 192. nu. 1. f. 379.
Iuspat. transit in maritum villa, seu Castro dato in dotem in quo illud consistebat, ref. 192. n. 2. f. 380.
Iuspat. transit in conductorem villæ, seu Castri, ref. 192. nu. 3. f. 380.
Iuspat. an transeat in emphyteotam, vel feudatarium, ref. 192. n. 3. f. 381.
Iuspat. an transeat in emptorẽ hæreditatis, ref. 192. nu. 3. f. 381.
Iuspat. an transeat in emptorem suum in quo adsit cappella iurispat. ref. 192. nu. 6. f. 382.
Iuspat. vendi potest, & quomodo. vide venditio.
Iuspat. an transeat venditis omnibus bonis, iuribus actionibus, &c. ref. 195. nu. 11. f. 392.
Iuspat. an transeat cum confiscatione bonorum, ref. 196. nu. 1. f. 393.
Iuspat. extinguitur, si bona patroni confiscata fuerint fisco Ecclesiæ, ref. 196. nu. 3. f. 395.
Iuspat. quomodo censetur esse gentilitium, ref. 202. nu. 4. f. 407.
Iuspat. non transit in hæredẽ sine actuali apprehensione, resol. 220. nu. 2. fol. 448.
Iuspat. acquiri potest donatione, ref. fol. 226. nu. 6. f. 462.
Iuripat. antiquo, quẽ opponi possint à contradicatore, & quæ iuripat. moderno, ref. 227. nu. 2. f. 463.
Iuspat. gentilitium, quod dicatur, & quod familiare, & qui in eis succedant, ref. 232. nu. 1. f. 475.
Iuspatr. venit in generali renunciatione, cessione, donatione, & alienatione, ref. 232. nu. 3. fol. 476. & quid in iurepat. gentilitio nu. 4.
Iuspat. an perdat per non vsum, ref. 232. nu. 4. f. 476.
Iuspat. probatur ex vnicâ presentatione per ordinarium approbata, ref. 233. nu. 1. f. 481.
Iuspat. in dubio censetur hæreditarium, ref. 233. nu. 3. f. 482.
Iuspræsentandi superiore in Ecclesiâ

I N D E X.

si conuentuali, non acquiritur
prescriptione, & quid ex dota-
tione, ref. 62. nu. 4. f. 130.

L

L Aicus potest esse arbiter in cau-
sa spirituali simul cum clerico,
ref. 104. nu. 4. f. 224.

Laicus non potest permutare cum
Ecclesia iuspat. ref. 200. n. 2. f. 400

Legatum dotis alicui Cappellæ fa-
ctum, quando probat iuspat. ref.
23. nu. 1. f. 49.

Lex generaliter loquens, generali-
ter debet intelligi, ref. 102. num.
2. fol. 219.

Lex generaliter loquens, non com-
prehendit Reges, vel Cardinales,
ref. 141. nu. 4. & 5. f. 285.

Lex generalis non comprehendit ca-
sus speciales, ref. 141. num. 6. f. 286.

Linea quid sit resol. 152. num. 2.
fol. 308.

Linea dicitur quæ habet ordinem
per directum, non autem per trā-
uersum, resol. 152. nu. 3. f. 308.

Linea in dubio intelligitur de dire-
cta non de inflexa, resol. 152. nu.
2. fol. 308.

Linea patris, an sit idem, quod dice-
re de parte patris, resol. 159. num.
1. fol. 320.

Linea quæ sit, & quos comprehen-
dat, ref. 212. nu. 1. & 2. f. 431.

Linea fundationis, an comprehen-
dat descendentes ex fratre vte-
rino, ref. 212. num. 4. f. 432.

Libelli productio an presumatur
ex verbis enuaciationis notarij, re-
fol. 39. num. 1. fol. 76.

Libri ex archiuo desumptus, ut di-

catur authenticus, quæ requiratur,
ref. 16. f. 34.

Liber visitationis per notarium
scriptus, probat in iudicio, resol.
18. nu. 1. f. 37.

Libro Visitationis plena fides de
consuetudine adhibetur, resol.
18. num. 2. f. 37.

Liber visitationis non est authenti-
cus ad probandum iuspatronat;
ibidem nu. 3.

Liber monasterij in quibus casibus
probat iuspatronat. resol. 19.
fol. 38.

Liber priuatus nullam probationem
facit, ref. 26. nu. 1. f. 55.

Liber cronicorum plenam fidem
facit in iudicio, ibidem nu. 2.

Liber cronicorum probat erectio-
nem beneficij alijs concurrenti-
bus, ref. 26. nu. 3. & 4. f. 53.

Liber monasterij vel Ecclesiæ in-
ter publicas scripturas conferua-
tus per officiales deputatos pro-
bat, ref. 27. nu. 1. f. 54.

Liber prædictus stante consuetudi-
ne, vel in antiquis probat plenè,
num. 2. & 3. ibidem.

Liber hospitalis probat etiā mor-
tem defunctorum ibidem num.
3. fol. 55.

Liber Ecclesiæ Cathedralis plenam
fidem facit ibidem nu. 4.

Liber maiorem fidem facit mortui
eo, qui illum scripserat, resol. 38.
num. 2. f. 75.

Liber mensæ Archiepiscopalis pro-
bat pro se, ref. 87. num. 2. f. 183.

Libro antiquo census, quæ fides ad-
hibeatur iudicis arbitrio relinqui-
tur, ref. 131. num. nu. 2. f. 266.

Litteræ expectatiuæ ad collationem

Ab

I N D E X.

N

Abbatis, non facta mentione de consensu per alterum præstando, non tenent, ref. 30. nu. 4. f. 61.

Litteræ Episcopi probant iuspatron. ref. 81. nu. 1. fol. 170.

Lite pendente an licitum sit cumulare, variare, & præsentare, ref. fol. 334. nu. 2. fol. 491.

M

MAior pars si aliquid facit, ab omnibus factum censetur, ref. fol. 207. num. 2. f. 421.

Maior pars trahit ad se minorem in fustigijs, ref. 233. num. 7. f. 486.

Malæ fidei possessor tenetur ad fructus consumptos, & extantes, ref. fol. 217. num. 1. f. 441.

Mandatum factum ad petendam institutionem præsentati, an probet iuspatron. ref. fol. 25. numer. 1. fol. 51.

Mandatum procuratoris debet procurator ostendere, ref. 176. num. 5. fol. 253.

Meretrix obtinet iuspatron. ref. fol. 207. num. 3. fol. 410.

Miserabilis persona petens fori electionem, se miserabilem probare debet, ref. 176. nu. 3. f. 352.

Modicum numquam habetur in consideratione, ref. fol. 223. num. 3. fol. 455.

Modicum tempus, quod dicatur in materia præscriptionis, ref. fol. 224. num. 1. f. 456.

Mors modica non nocet, ref. fol. 223. num. 2. fol. 455.

Mors habet vim iuramenti, ref. fol. 38. num. 3. fol. 75.

Multiplicare præsentationes, quæ digantur, ref. fol. 51. nu. 5. fol. 100.

NARRATIVA iurispatron. non probatur tam rigore iuxta mentem Sacri Concilij Trid. ref. 90. num. 1. fol. 190. & num. 2. deciditur questio.

Narrativa iurispatron. contenta in gratia Apostolica, an debeat verificari, ref. 90. nu. 1. f. 190.

Narrativa vacationis concludenter probari debet, & quid in narrativis, quæ incidenter sit, ref. fol. 122. num. 1. f. 149.

Narrativa facta à Papa, non probat & quare, ref. 143. nu. 1. f. 191.

Narrativa præsumitur emanata ad petitionem partis, ref. fol. 144. nu. 1. fol. 392.

Narrativa an præsumatur à parte emanata ex clausula, ut asseritur, ref. 149. num. 2. fol. 302.

Negativa non esse memoriam hominum in contrarium, an probetur per instrumentum, ref. 70. nu. 1. fol. 147. & ref. 73. nu. 1. fol. 154.

Nobilitate unius fratris probata, an censetur probata pro alio fratre, ref. fol. 156. nu. 3. f. 316.

Nobiles, & ignobiles possunt esse in eadem familia, ref. fol. 199. nu. 3. fol. 399.

Nobilis si fuit præsentatus, ignobili præfertur, ref. 233. nu. 7. f. 488.

Nomine collectivus plures vocati, pro vno habendi sunt, ref. fol. 164. num. 3. f. 331.

Nomen proprium præcedens nomen dignitatis, arguit quem vetus priuatum contrahere, ref. fol. 30. nu. 3. fol. 472.

Nominatus & testatore, censetur magis

I N D E X.

- gis dilectus, ref. 209. nu. 5. fol. 425.
- Notarij mors facit authentica eius instrumenta carentia solemnitatibus, ref. 38. num. 1. fol. 74.
- Notarij Apostolici in Regno Neapolis non consueverunt instrumenta, quæ admittantur in Curijs secularibus, & quid in negotijs secularibus, ref. 32. nu. 1. & 2. f. 65.
- Notarius post datam copiam parti non potest addere, vel minuere, ref. 63. nu. 1. f. 132.
- Notarius debet facere, & custodire prothocollum, ref. 63. nu. 8. f. 133.
- Notario dicenti se correxisse instrumentum per errorem, an credatur, ref. 63. nu. 14. f. 135. & amplius ut nu. 15.
- Notarius an incurrat poenam falsi, si addat aliquid in instrumento, ref. 63. nu. 16. f. 135.
- Notarius an computetur in numero testium, ref. 64. nu. 1. f. 136.
- Notarius præsumitur errasse potius quam dolo malo fecisse, ref. 97. nu. 10. fol. 107.
- Notarius non potest ad sui utilitatem conficere instrumentum, & quid pro filio, ref. 22. nu. 1. & 2. f. 453.
- Notarius errore potius, quam dolo scripsisse interpretandum est si ad concordiam reduci nequeat, ref. 5. nu. 5. fol. 10.
- Notarij ex prothocollo desumi non potest publicum instrumentum, nisi attestetur illud scriptum, & subscriptum ipsius manu, ref. 6. nu. 1. fol. 13.
- Notarij manus recognitio, non est necesse fiat per testes de visu, ref. 6. num. 2. eod. fol.
- Notarij scriptura antiqua, carens subscriptione, & signo, quando fidem faciat, ref. 6. nu. 4. eod. fol.
- Notarij scriptura in filis reperta, quando pro authentica habeatur, ref. 6. nu. 5. f. 14.
- Notarij in scriptura, clausula, actus, &c. quid importet dicitur, ref. num. 6. eum seq. fol. 14.
- Notarij scripturæ recognitionem, etiam inter alias personas factam Rota approbat dicitur, ref. 6. nu. 3. f. 13.
- Notarius rogari debet ad actum faciendum, ref. 7. nu. 1. f. 15.
- Notarius in dubio rogatus præsumitur facienti actum, & clausulas confusas apponendi, ref. 7. num. 2. & 3. f. 16.
- Notarius an rogari debeat ab ambabus partibus, & an à testatore in consecutione testamenti ibi nu. 6. & 7. nu. 17.
- Notarius non tenetur cognoscere contrahentes, & quid in Regno in obligationibus per ipsam stipulatis, ref. 7. num. 4. f. 16.
- Notarij documenta, quæ dicantur authentica, ref. 8. f. 18.
- Notarij documenta, ut authentica, sunt, quæ requirantur, ref. 9. fol. 19.
- Notarius, si in principio instrumenti, si non apponat invocationem domini nominis, an dicatur illud authenticum, ref. 10. f. 20.
- Notarij scartafacium, quid sit, & an probet foundationem, vel dotationem, & quid contra scribentem, ref. 12. nu. 1. & seq. f. 27.
- Notarius an conficere valeat instrumentum extra territorium illius, à quo creatus fuit, ref. 13. num. 1. & seq. fol. 28.
- Notarius quis non præsumitur, nisi probetur, & cui incumbat onus pro,

I N D E X.

probandi, & qualiter probatio fiat, ref. 14. nu. 1. & seq. f. 30.

Notarius vassallus pro domino instrumentum facere an valeat, & quid in hoc Regno, & hoc, ut ex eo ius patron. probetur, ref. 15. nu. 1. fol. 32.

Notarius non debet mutare signum solitum, ref. 42. nu. 3. fol. 84.

Notarii signum. vide signum.

Notarius si fuit rogatus, sufficit, ut instrumentum habeat restitutum descriptionem, etiam si non subscribant, ref. 43. nu. 2. f. 97.

Notarium releuat ab onere probandi, nisi tamen probatio pro forma requiratur, ref. 93. num. 1. 2. & 5. fol. 196.

Nullum, & inutile aequiparantur, ref. 171. nu. 3. f. 345.

Nullum si est quod sit nullum præstat impedimentum, ref. 267. nu. 1. fol. 421.

O

Observantia tribuit robur scripturae informi, ref. 29. num. 1. & quid si de observantia non constet in omnibus capitulis scripturae, num. 2. fol. 58.

Observantia semper attendenda est, ref. 29. num. 2. fol. 58.

Observantia dat fidem scripturis non authenticis, ref. 204. nu. 3. fol. 405.

Ordinarii, seu Episcopi assertio iurispatri. an probet, etiam si in visitatione emanaverit, ref. 20. num. 1. & 2. fol. 41.

Ordinarii assertioni, sibi constare de iure prestandum est, ref. 89. n. 2. f. 188.

Cetera vide in verbo Episcopus.

Originale differt à prothocollo, ref. 61. num. 2. & 3. fol. 132.

P

Papa nominans aliquem titulo dignitatis, an videatur illi dignitatem conferre, ref. 144. nu. 3. f. 292.

Papa, an exemptionem faciat Ecclesiam illam nominando exemptionem, ref. 144. num. 4. 293.

Papa concedens alicui præposituram, tanquam prima dignitatem, an per hoc censetur prima dignitas, ref. 144. nu. 5. fol. 293.

Parentum appellatione in materia iurisp. qui variat, ref. 202. n. 1. f. 409.

Particula instrumenti fidem facit, ref. 61. num. 3. fol. 125.

Pater, & filius una, & eadem persona censentur, ref. 222. n. 2. fol. 453.

Pater si cui non potest pro filio testificari, an possit pro eo cōficere instrumentum, ref. 221. n. 3. f. 453.

Patroni plures dotantes, an omnes iuspat. dequirant, ref. 44. n. 4. f. 83.

Patronus, qui reservavit sibi censum, an acquirat iuspat. ref. 48. nu. 3. & declara nu. 4. fol. 93.

Patronus potest remittere iuspat. in prædictis hæredibus, ref. 54. n. 1. & declar. num. 2. fol. 108.

Patronus acquirat iuspat. suis hæredibus, etiam si non fuerit reservatum, ref. 54. num. 5. fol. 109.

Patronus, an differat ab eo, qui habet in præsentandi, ref. 128. num. 1. fol. 261.

Patronus quas conditiones possit apponere in fundatione vide cōditio

Patronus non tenetur probare descendentiā à primo fundatore, ref. 151. nu. 1. fol. 305.

Patronus in dubio censetur prospicere sibi, & hæredibus in iurepat. ref.

- ref. 175. num. i. fol. 349
 Patroni plures, an dent vnam vocē,
 vel plures, ref. 179. nu. 2. f. 358.
 Patronus prædeceffor an poffit au-
 ferre pertinentiam iurisp. fucces-
 foribus ref. 184. fol. 364.
 Patronus fcienter indignum præse-
 tans, iure præfentandi, priuatur il-
 la vice, ref. 232. nu. 5. fol. 479.
 Patronus ante institutionem, an pof-
 fit variare, & cumulare, ref. 234.
 num. 1. fol. 489.
 Pecunia dicitur altera vita humana
 & belli neruus, ref. 147. num. 6.
 & 7. fol. 299.
 Permutatio acquirit iuspat. ref. 200.
 num. 1. fol. 400.
 Permutare iuspat. an poffit laicus cū
 Ecclefia, ref. 200. nu. 2. fol. 400.
 Permutatio facta cū Ecclefia, de iu-
 repat. an requirat. cōfensum Epi-
 fcopi, ref. 200. nu. 3. fol. 401.
 Permutari non potest iuspat. de per-
 fe confideratū, ref. 200. n. 4. f. 401.
 Pertinentia quid fit, ref. 160. num.
 1. fol. 305.
 Pertinentia ex quibus caufis, poffit
 alicui cōpetere, re. 149. n. 2. f. 305.
 Pertinentia est probanda, probata
 exiftētia iurisp. ref. 157. n. 1. f. 316.
 Pertinentia iurispat. competens fa-
 milia non competit fceminæ, re-
 fol. 160. num. 3. fol. 321.
 Pertinentia iurispat. an poffit aufer-
 ri per patronos fuccesforibus, re-
 fol. 184. nu. 1. fol. 364.
 Pertinentia acquiritur permutatio-
 ne, ref. 200. num. 1. fol. 400.
 Pertinentia acquiritur fuccessione,
 & emptione hereditatis, ref. 211.
 num. 1. fol. 428.
 Pertinentia iuris præfentandi nō trā-
 fit in heredem absque corporali
 apprehensione, ref. 220. n. 4. f. 450.
 Poffessio antiquiffima loco tituli ha-
 betur, ref. 80. nu. 2. fol. 108.
 Poffessionem nō acquirit patronus
 nisi fequuta inftitutione, ref. 92.
 num. 2. fol. 195.
 Poffessio in dubio præfuitur iur.
 ita, ref. 97. nu. 6. fol. 206.
 Poffessio capta pendente appella-
 tione, nullum producit effectum,
 ref. 123. nu. 1. & 3. fol. 251.
 Poffessio beneficij, potest capi per
 procuratorem, ref. 124. nu. 1. f. 253.
 Poffessio capta per procuratorem
 specialem, est manutenibilis, ref.
 124. nu. 3. fol. 254.
 Poffessio non arguit aditionem hæ-
 reditatis, ref. 173. nu. 3. fol. 348.
 Poffessiones duæ comparibiles si
 adfint quæ earum attendenda fit,
 ref. 217. nu. 2. fol. 443.
 Poffessio non transit in heredem per
 aditionem hereditatis, & quid in
 iuribus incorporalibus, & iurepa-
 tron. ref. 220. nu. 1. fol. 448.
 Poffessio an transeat in heredem si
 defunctus animo suo & corpore
 alieno possidebat, ref. 221. num.
 2. fol. 451.
 Poffessione coloni poffessio locato-
 ris probatur, ref. 221. nu. 6. f. 452.
 Poffessio retineri animo potest, ac-
 quiri autem solo animo non po-
 test, ref. 221. nu. 5. fol. 452.
 Poffessio in heredem etiam suū
 non transit sine actuali apprehē-
 sione, ref. 226. nu. 1. fol. 460.
 Poffessio si cōtinuetur in heredem
 ex vi statuti, an illud procedat in
 iurepat. ref. 226. nu. 4. fol. 461.
 Poffideri non potest iuspatron. sine
 Epi.

I N D E X.

Episcopi consensu, ref. 140. num. 2. fol. 281.
 Possessorium est potissimè attendendum, ref. 128. nu. 1. fol. 261.
 Possessionis iudicium, summarium dicitur, ref. 137. num. 2. fol. 277.
 Potentes personæ, & familiæ, quæ dicantur, ref. 99. num. 5. fol. 213.
 Potentia probatur ex multis, refol. 100. num. 2. fol. 215.
 Potentes dicuntur etiâ domini recognoscentes superiorem, ref. 103. num. 5. fol. 222.
 Potentes familiæ, quæ sint, ref. 147. num. 1. fol. 297.
 Potentes quare dicantur Rex, & Baro, ref. 147. nu. 1. fol. 297.
 Potentes an dicantur illæ familiæ, in qua adsunt homines facinorosi, ref. 149. nu. 1. fol. 304.
 Practica dat robur scripturæ informi, ref. 29. nu. 1. fol. 58.
 Præiudicium an possit successoribus inferri per prædecessorem, ref. 183. fol. 364.
 Præscriptio centum annorū probatur per scripturā, re. 73. n. 1. f. 154.
 Præscriptio impeditur per titulum iniustum, & inualidum, refol. 74. num. 1. fol. 155.
 Præscriptione probatur iuspat. ref. 81. num. 5. fol. 171.
 Præscriptione an probetur iuspatr. post Conc. Trid. ref. 78. n. 1. f. 185.
 Præscriptio quadragenaria sufficit in laico contra laicum in pertinētia iurisp. ref. 88. n. 2. f. 185. & n. 3.
 Præscriptio iurispat. contra tertium debet esse immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, refol. 88. num. 4. fol. 185.
 Præscriptio immemorabilis non

sufficit in iurepat. in Ecclesia Cōuentuali, ref. 88. num. 5. fol. 186.
 Præscriptionem allegans in iurepatron. habet præsumptionem iuris contra se refol. 98. nu. 2. fol. 211.
 Præscriptio iurispat. ab vno contra alium compatronum fit spatio 40. ann. cum titulo colorato, ref. 206. nu. 12. fol. 417.
 Præscriptio centenaria, an profit si modicum tempus defuit, ref. 223. num. 1. fol. 455.
 Præscriptio intra paucissimos dies perficienda an habeatur pro perfecta, ref. 224. num. 1. fol. 456.
 Præsentationes multiplicatæ, quæ dicantur, ref. 51. num. 4. & 5. fol. 100.
 Præsentationes continuatæ ultra hominum memoriam probant iuspat. ref. 66. num. 3. fol. 140.
 Præsentationes multiplicatæ probant iuspatr. si fuerint ad minus dux, ref. 67. nu. 1. fol. 141.
 Præsentationes ad effectum inducendi multiplicationem quomodo probentur, ref. 68. nu. 1. fol. 142.
 Præsentationes multiplicatæ debent esse intra tempus antiquissimam ref. 69. num. 1. fol. 143. & ref. 78.
 Præsentationes multiplicatæ, an probent iuspat. aduersus aliam Ecclesiam, ref. 79. nu. 1. fol. 166.
 Præsentatio debet esse effectiua, vt probetur iuspatr. ref. 80. num. 5. fol. 169. & ref. 115. fol. 238.
 Præsentatio Rectorum ad nutum amouibitum debet probari immemorabili, ref. 88. nu. 5. fol. 186.
 Præsentationes multiplicatas non sequitis institutionibus an sufficiat probare, in personis in quibus non præsumitur vsurpatio,
 g 2 ref.

I N D E X.

ref. 91. nu. 1. fol. 195.
 Præsentatio vnica constituit quem
 in quasi possessione iuris præsentā
 di, ref. 229. nu. 2. fol. 468.
 Præsentatio videtur probata si fue-
 rit peobata institutio, ref. 92. num.
 3. fol. 195.
 Præsentationum continuarum esse
 Quatio, an debeat probari per
 authenticas scripturas, ref. 105.
 num. 1. fol. 225. & ref. 118. f. 343.
 Præsentationes continuatæ quale
 spatium temporis requirant. ref.
 112. nu. 2. fol. 233.
 Præsentationes continuatæ, quæ di-
 cantur, ref. 113. nu. 4. fol. 236.
 Præsentatio quando dicatur for-
 tita effectum, ref. 116. nu. 1. f. 239.
 Præsentationes continuatæ an pos-
 sint probari per testes si scriptu-
 ræ fuerint deperditæ, ref. 119. nu.
 2. fol. 245.
 Præsentatio non dicitur fortita effe-
 ctum si possessio capta fuerit ap-
 pellatione pendente, ref. 123. nu.
 1. & 3. fol. 252.
 Præsentatio facta cum clausula, si
 & quatenus, an admittatur, ref. 146.
 num. 2. f. 295.
 Præsentatio facta cum clausula, si
 & in quantum non dicitur effe-
 ctum fortita, ref. 146. nu. 5. f. 296.
 Præsentatio semel facta ab vno ex
 comparionis conseruat ius alijs
 non præsentantibus, ref. 232. nu.
 4. fol. 476.
 Præsentatio admissa ab Ordinario,
 probat iuspat. ref. 208. n. 3. f. 433.
 Præsentandi ius non competit hære-
 di repudiata hereditate, ref. 183.
 nu. 1. fol. 363.
 Præsentandi ius an competit fru-

Quatio, ref. 194. nu. 1. fol. 385.
 Præsentandi ius dicitur fructus iur-
 rispatri. ref. 194. nu. 5. fol. 385.
 Præsentandi ius an competit credi-
 tori, cui fuerit vniuersitas bono-
 rû pignoratæ, ref. 194. n. 12. f. 388.
 Præsentandi ius habens, non dicitur
 habere iuspat. ref. 128. nu. 1. f. 261.
 Præsentandi ius competit cuilibet
 fructuum administrari, ref. 208.
 num. 3. fol. 418.
 Præsentandi ius competit Curatori
 hereditatis iacentis, ref. 208. num.
 4. fol. 419.
 Præsentatus ab eo, qui est in quasi
 possessione præsentandi, alijs præ-
 fertur, ref. 84. nu. 3. fol. 175.
 Præsentans toleratus an faciat vali-
 das præsentationes, ref. 128. num.
 2. fol. 261.
 Præsentatus ab vxore, an præfera-
 tur præsentato à viro, si iuspatr.
 consistat in Castro in dotem da-
 to, ref. 194. num. 9. fol. 386.
 Præsentatus à pupillo, an præfera-
 tur præsentato à tutore, ref. 194.
 num. 11. fol. 387.
 Præsentatus ab eo, qui pro se habet
 vltimum statum, alijs præferatur,
 ref. 214. num. 2. fol. 435.
 Præsentatus ab eo, qui est in quasi
 possessione, debet inscriui, quan-
 do tamen constat de iurepat. ref.
 226. nu. 2. fol. 460.
 Præsentat' à maiori parte patronorū
 obtinere debet, ref. 229. nu. 1. f. 467.
 Præsentatus duobus, magis idoneus
 præfertur, ref. 232. nu. 4. f. 478.
 Præsumptiones, quas in se continet
 instrumentum, transferunt onus
 probandi in aduersarium, ref. 4.
 num. 1. & 2. fol. 8. & 9.

Præ-

I N D E X:

Præsumptiones diuersæ speciei iunguntur ad probationem plenam faciendam, ref. 225. num. 1. & 2. fol. 458.

Primitiua infecta inficitur, etiam derivatiua, ref. 233. nu. 6. fol. 484.

Princeps non potest veritatem mutare, licet contra eum fingere possit, ref. 46. num. 2. fol. 89.

Principis nomen an debeat apponi in instrumento, ref. 50. nu. 2. f. 97.

Principis potestas duplex est, & qualis, ref. 100. num. 1. fol. 214.

Princeps quando licet utatur potestate absoluta, ref. 100. nu. 1. f. 215.

Priuegium habens originem ex causa onerosa, priuegium non dicitur, ref. 46. nu. 6. fol. 91.

Priuegiū præsumitur ex probatione immemorabilis, ref. 86. num. 1. fol. 180.

Priuegium in dubio non præsumitur, ref. 97. nu. 2. fol. 209.

Priuegium familiæ concessum, an ad familiam aggregatam extendatur, ref. 204. nu. 3. fol. 409.

Probatio iurispat. priuatorū, & magnatum differt, ref. 1. nu. 1. fol. 1. & ref. 51. nu. 7. fol. 103.

Probatio iurispat. qualiter fiat, ref. 1. nu. 3. fol. 2.

Probatio iurispat. authenticis scripturis fit, pro forma per Concilium inducta, ref. 2. nu. 6. fol. 6.

Probatio iurispat. per equipollens fieri, nam potest, ref. 3. nu. 1. fol. 7. & qualiter hoc procedat, vide, ref. 51. nu. 8. fol. 103.

Probari iuspat. quibus modis possit, ref. 51. nu. 4. 6. & 7. fol. 100.

Probationem iurispat. per æquipollens fieri non posse, qualiter intel-

ligatur, ref. 51. nu. 8. fol. 103.

Probationes per legitima documenta fieri quid sit, ref. 51. nu. 2. f. 98.

Probationem authenticis scripturis fieri in iurepatro. quid importet, ref. 51. num. 8. fol. 103.

Probatio, quæ fit per instrumenta, est maioris efficaciz, quam illa, quæ fit per testes, ref. 70. n. 3. f. 147.

Probationum facultas non est restringenda, ref. 78. nu. 3. f. 165.

Probari potest iurepat. s. regulas iuris communis, ex Concilio Tridentino, ref. 83. num. 1. fol. 173.

Probationes minus solemnnes sufficiunt in causa iurispat. contra tertium, quàm si agatur contra Ordinarium, ref. 89. nu. 1. f. 187. vbi num. 2. refertur decis. Matic.

Probationes leuiores sufficiunt inter compatronos, ref. 90. n. 3. f. 191.

Probationes minores sufficiunt quædo de aliquo articulo incidenter tractatur, ref. 90. num. 3. fol. 191.

Probatio iuxta formam à Concilio traditam in iurepat. vniuersitatis, vel magnatum est de forma ref. 103. nu. 4. fol. 221. & ref. 206. nu. 1. fol. 411.

Probationes in iurepat. quando dubitatur de usurpatione, an debeant fieri iuxta formam Concilij, si agatur tantum de pertinentia, ref. 125. fol. 255.

Probationes factæ in iudicio summario non faciunt fidem in plenario, res. 137. nu. 1. fol. 227.

Probationes factæ in iudicio possessorio non faciunt fidem in petitorio, ref. 137. nu. 2. fol. 227.

Probationes perfectæ, si in continenti producantur in causa iurispat. pro-

I N D E X.

- probant, ref. 138. nu. 1. fol. 278.
 Probationes absq; termino, probant
 in Regno, ref. 138. nu. 2. fol. 279.
 Probatio semiplena, efficitur plena
 ex partium consensu, refol. 142.
 num. 5. fol. 290.
 Probationes in iure pat. debent, esse
 ad formam Concilij, refol. 145.
 num. 2. fol. 294.
 Probatio, quæ est obscura, non rele-
 uat, ref. 155. nu. 1. fol. 314.
 Probationes factæ post terminum,
 validæ sunt ad comprobandas eas,
 quæ in termino factæ sunt, refol.
 170. nu. 2. fol. 345.
 Probare debet se talem quis, qualè
 se asserit, ref. 176. nu. 1. cum sequē-
 tibus fol. 351.
 Probationes leuiore s sufficiunt si
 controuersia iurispat. sit inter lai-
 eos, quam si inter Ordinarium, &
 patronos, ref. 206. num. 10. cum
 seq. fol. 417.
 Probationes claræ requiruntur ad
 exclusionem Breuis Apostolici,
 ref. 206. nu. 2. fol. 419.
 Probatio præsumptiua admittitur
 in antiquis, ref. 225. nu. 2. fol. 458.
 Procurationis constitutio ad peten-
 dam institutione præsentati, an
 probet iuspat. ref. 25. nu. 1. fol. 51.
 Prothocollum non scriptum, nec
 subscriptum manu notarij, qui
 de rogitu testetur, non valet, nec
 ex eo desumi potest instrumen-
 tum, ref. 6. num. 1. fol. 13.
 Alia vide in verbo notarius.
 Prothocollum an debeat legi parti,
 ref. 33. nu. 2. fol. 67.
 Prothocollum regulariter probat,
 quo ad se, ref. 33. num. 1. fol. 66.
 Prothocollum est principium in-
 Argumenti non dum expleti, ref.
 33. num. 2. fol. 66.
 Prothocollum imperfectum an pro-
 bet, ref. 33. nu. 2. fol. 66.
 Prothocollo an standum sit quan-
 do adest variatio in instrumento da-
 to per notarium, ref. 63. num. 6.
 fol. 133.
 Prouisio hominis non facit cessare
 prouisionem legis, ref. 54. num. 3.
 fol. 108.
 Prouisiones Apostolicæ non mutar
 statum beneficij, nec præiudicant
 ei, qui est in eius quasi possessione
 ref. 143. nu. 1. & 2. fol. 300.
 Prouisiones Apostolicæ an tollant
 quasi possessionem præsentandi,
 ref. 218. nu. 1. fol. 444.
 Proximus dicitur qui quoquomol-
 do est sanguine coniunctus, ref.
 197. num. 1. fol. 396.
 Proximorum appellatione qui con-
 tineantur, ref. 197. num. 2. & 396.
 Proximorum appellatione maritus
 & vxor veniunt, ref. 197. num. 6.
 fol. 397.
 Proximior se esse per gradus di-
 stinctos probare debet is, qui præ-
 sentare prætendit, ref. 201. num.
 1. fol. 401.
 Proximitate probata pro vno fra-
 tre, an censeatur etiam probata
 pro altero, ref. 201. nu. 1. fol. 403.
 Proximior de linea an dicatur de-
 scendens à fratre vterino, refol.
 212. num. 1. fol. 430.
 Proximior semper excludit remo-
 tiores, ref. 232. num. 4. fol. 477.

Q Valitas necessaria ad aliquem
 actum, debet adesse in eo
 actu, ref. 86. nu. 2. fol. 181.

Qua-

I N D E X.

- Qualitas hæreditaria debet probari** ad hoc, vt hæres succedat in iurepat., ref. 333. nu. 7. f. 485.
- Quarta non detrahitur ex fideicommissio facta Ecclesiæ**, resol. 179. num. 3. fol. 357.
- Quasi possessionem præsentandi acquirat**, is, qui dat consensum, ref. 30. num. 4. fol. 61.
- Quasi possessio in præsentando est magis momenti**, ref. 51. num. 5. fol. 101.
- Quasi possessionem præsentandi habens rectè præsentat**, ref. 84. nu. 1. fol. 175.
- Quasi possessio præsentandi olim vnicò actu acquiratur**, ref. 84. num. 2. fol. 175.
- Quasi possessio nõ suffragatur quando dubitatur de existentia tituli iurispat.**, ref. 84. nu. 4. fol. 176.
- Quasi possessio ad hoc, vt acquiratur, quæ requirantur**, ref. 85. nu. num. 1. fol. 177.
- Quasi possessio in pertinentia iurispatron. vt suffragetur, quæ requirantur**, ref. 85. num. 2. fol. 179.
- Quasi possessio præsentandi probatur ex continuis præsentationibus longissimi temporis**, ref. 122. num. 5. fol. 250.
- Quasi possessio non acquiratur per præsentationem factam, cum clausula, si, & quatenus**, ref. 146. num. 2. fol. 295.
- Quasi possessionem habens, nullū priuilegium recipit ex multiplicatis prouisionibus Papæ**, resol. 143. num. 1. fol. 300.
- Quasi possessionem habens, non tenetur probare suā descendentiā**, ref. 151. num. 2. fol. 306.
- Quasi possessio qualiter probetur in iure præsentandi**, ref. 151. nu. 3. fol. 306.
- Quasi possessio non transit sine apprehensione**, ref. 155. n. 2. f. 314.
- Quasi possessionem præsentandi habens, non habet onus probandi descendentiā**, ref. 158. num. 1. fol. 318. & ref. 193. nu. 2. fol. 383.
- Quasi possessio non releuat ab onere probandi proximitatem**, ref. 201. num. 1. fol. 402.
- Quasi possessio in aliquibus casibus non iuuat, & quando**, ref. 212. nu. 3. fol. 417.
- Quasi possessio vt suffragetur, est docendum de titulo**, ref. 212. nu. 3. fol. 437.
- Quasi possessio nõ acquiritur absq; scientia, & patientia illius contra quem præscribitur**, ref. 215. num. 1. fol. 438.
- Quasi possessio præsentandi acquiritur per vnicam collationem, quæ effectum sortita sit**, ref. 116. num. 1. fol. 439.
- Quasi possessio conferendi an acquiratur, si adsit clausula sine præiudicio**, ref. 216. num. 2. fol. 440.
- Quasi possessio an acquiratur ex clausula quatenus beneficium est iurispat.**, ref. 216. nu. 3. fol. 440.
- Quasi possessio præsentandi an acquiratur aduersus alium compatronum ex simplici præsentatione**, ref. 216. num. 3. fol. 440.
- Quasi possessio præsentandi non acquiritur ex actibus dubijs, & obscuris**, ref. 216. nu. 4. fol. 441.
- Quasi possessio non acquiritur, si cõfiet de violentia, & mala fide**, ref. 217. nu. 1. fol. 442.

Quasi

I N D E X.

Quasi possessio non datur in actibus negatiuis, ref. 217. n. 3. f. 443.

Quasi possessio præsentandi an iuu-
uet, si in contrarium constat de
proprietate, ref. 217. nu. 4. f. 444

Quasi possessio præsentandi quali-
ter hodie probatur, remissiuè vi-
de, ref. 219. nu. 1. fol. 447.

Quasi possessio probatur ex præse-
ntationibus, quæ sortitæ fuerint
suum effectum, ref. 219. num. 2.
fol. 447.

R

Recognitio feudalis, quæ vice
famæ habetur, per quantum te-
pus probari debeat, ref. 86. num.
2. fol. 181.

Recognitio instrumentorum, quã-
do sit faciendâ, ref. 9. num. 3. fol.
19. & ref. 58. fol. 116.

Recognitio instrumenti an debeat
fieri quando fuit factum in lon-
ginquis partibus, ref. 59. n. 1. f. 118

Recognitio seu comprobatio instru-
menti, quid debeat continere, ref.
39. num. 3. fol. 119.

Recognitio instrumenti non est ne-
cessaria, si illud contineat literas
legalitatis notarij, ref. 60. num.
1. fol. 121.

Recognitione non eget instrumen-
tum habens testimonium aliorum
notariorum ad legalitatem nota-
rij, ref. 60. nu. 2. fol. 121.

Recognitio instrumenti cessat, si no-
tarius sit persona notoria, ref. 60.
num. 3. fol. 122.

Recognitio non fit de instrumento
antiquo, ref. 60. nu. 4. fol. 122. &
ref. 77. fol. 163.

Recognitio non fit quando agitur
de magno præiudicio, ref. 60. nu.
5. fol. 123.

Recognitio cessat parte aduersa nõ
opponente, ref. 60. nu. 6. fol. 123.

Recognitio non fit de instrumento,
quod est ultra centum annos, re-
fol. 77. nu. 1. fol. 163.

Readificatio an acquirit iuspat. ref.
43. num. 1. fol. 85.

Regula quod in maiori parte inest
minor an procedat in depositio-
ne testis, ref. 72. num. 3. fol. 153.

Regula reuocatoria iurispat. com-
prehendit iuspat. concessum ex
augmento dous, ref. 43. n. 2. f. 291

Regula filius, ergo hæres quomodo
procedit, ref. 68. nu. 1. fol. 338.

Relatio vnus instrumenti ad aliud
an, & quando probet relatum,
ref. 11. fol. 25.

Cætera vide in verb. instrumentum
Relatio est faciendâ ad proxima,
ref. 210. nu. 8. fol. 426.

Relatum est in referente, ref. 23. n.
1. fol. 473.

Renunciatio generalis comprehen-
dit iuspat. ref. 232. nu. 3. fol. 476. &
ref. 233 nu. 6. fol. 484.

Rescriptum Principis interpretatur
per practicam, ref. 29. nu. 2. f. 58

Reservatio insinuat titulum, & posses-
sionem, ref. 17. nu. 3. fol. 443.

Resignatio beneficij facta in mani-
bus nullius præiudicat resignati,
ref. 30. num. 1. fol. 59.

Resignatio beneficij an valeat, si nõ
interueniat consensus patroni, ref.
39. nu. 2. fol. 60.

Resignationis publicatio est facien-
da, quamuis illa esset nota popu-
lo, ref. 93. num. 5. f. 197.

Rej

I N D E X.

Resignatio beneficij quando arguat effectum subsecutum, ref. 117. nu. 3. fol. 242.

Restitutio in integrum datur Vniuersitati siue sit magna vniuersitas, siue parua, ref. 101. nu. 4. f. 216.

Reuocatio fieri non potest re non integra, ref. 191. nu. 1. fol. 378.

Rex nunquam comprehenditur sub generali sermone, ref. 141. num. 4. fol. 285.

Rex comprehenditur sub generali dispositione, quando aliquid fuit statutum ad tollendas fraudes, ref. 141. nu. 7. fol. 287.

Rex non debet extrahi à legum obseruatione, ref. 141. nu. 7. f. 287.

Rex quare dicatur potens, ref. 147. num. 1. fol. 297.

S

Scartafacium notarij, quid sit, ref. 12. nu. 1. fol. 27.

Scartafacium notarij an probet dotationem vel fundationem alicuius Cappellæ ibi descriptam ibidem num. 7.

Scartafacium an probet eontra scribentem, ref. 12. nu. 3. fol. 28.

Scientia eorum (quibus præiudicatur) requiritur ad hoc vt acquiratur quasi possessio, ref. 87. num. 1. fol. 178.

Scientia illius, de cuius dominio, & possessione non constat, non est necessaria, ref. 215. nu. 3. fol. 438. vbi nu. 4. & 5. quando requiratur scientia aduersarij.

Scriptura notarij, quando dicatur authentica, & alia vide in verbo Notarius, & in verbo instrumenti

Scriptura non in forma probante, secundum quam alias fuit iudicatum, an probet, ref. 29. nu. 1. f. 58. Scriptura, quæ non habet consonantiam efficacem non probat, ref. 33. num. 2. fol. 67.

Scriptura notarij præmortui reperia extra filiam instrumentorum, non probat, vt publicum instrumentum, ref. 34. nu. 1. & 2. fol. 69.

Scripturæ repertæ inter alia instrumenta notarij probant quoties non fuerint repertæ in archiuo, ref. 57. num. 3. fol. 114.

Scripturæ in forma probante, non dicuntur authentica nisi sint recognita, ref. 57. nu. 1. fol. 114. & declara vt num. 2.

Scriptura abbreviata, reperta in filia aliarum rogationum, an probet, ref. 56. nu. 4. fol. 112.

Scripturæ in forma probante, quæ dicantur, ref. 56. num. 2. fol. 111.

Scripturæ non in forma probante, non sunt sufficientes ad probationem iuris, ref. 56. nu. 1. f. 111.

Scriptura, seu minuta præparata ad conficiendum instrumentum, nõ probat iusp. ref. 55. nu. 1. fol. 110.

Scripturæ identitas non probatur plenè, licet testes dicant vidisse debitorem subscribere, ref. 52. num. 6. fol. 105.

Scriptura scripta manu debitoris, valet, & si non sit ab eo subscripta, ref. 52. nu. 5. fol. 105.

Scriptura an requiratur pro forma in probando iure patron. ref. 51. num. 2. fol. 99.

Scriptura sculpta in marmoribus, lapidibus, vel lignis in Ecclesia, vel locis publicis, an probet iusp.

I N D E X.

- & quid in immemorabili, ref. 34. num. 1. fol. 67.
- Scriptura ante publicationem dici-
tur imperfecta, & ideo non prae-
dicat, ref. 33. nu. 2. fol. 66.
- Scriptura priuata, si est ultra centu
annos, non eget recognitione, re-
fol. 77. nu. 2. fol. 163.
- Scripturis deperditis, admittitur pro-
batio per testes, ref. 119. n. 1. f. 244
- Scriptura priuata an probetur iusp.
ref. 142. nu. 2. fol. 289.
- Scripturae coniunguntur ad plenam
probationem faciendam, res. 2254
num. 4. fol. 459.
- Sedilia Vniuersitatem representant
ref. 134. nu. 1. fol. 274.
- Sedilia habent restitutionem in inte-
grum, & fori electionem, ref. 134
num. 4. fol. 274.
- Sententia prout facit rem notoriam
ita, & instrumentum, ref. 4. n. 2. f. 9.
- Sententia in dubio contra instrumē-
tum proferri non debet, ref. 5.
num. 3. fol. 10.
- Sententia lata non visis actis, est
nulla, ref. 37. nu. 1. fol. 71.
- Sententia non probat iusp. nisi illud
iustificetur ex actis, ref. 126. num.
1. fol. 257.
- Sententia dicitur notoriè iniusta, si
non dependet ex actis, ref. 126. n.
2. f. 257. & ref. 127. num. 1. fol. 260
- Sententia, non iustificata ex actis,
non transit in rem iudicatam, cū
sit nulla, ref. 126. nu. 2. & 3. f. 257.
- Sententia notoriè iniusta, dicitur, nul-
la, ref. 126. nu. 4. fol. 258.
- Sententia canonizans iusp. potest iu-
stificari ex nouis probationibus,
ref. 127. nu. 1. fol. 259.
- Sententia notoriè iniusta, an possit
iustificari, ref. 127. num. 1. f. 259.
- Sententia precipitanter lata, est
nulla, ref. 130. nu. 1. f. 264. & quid
de sententia in confessum lata
num. 4.
- Sententia canonizans ius iuspat. lata
non visis actis est nulla, & am-
plia, & limita, vt ref. 139. n. 1. f. 229
- Sententia notoriè iniusta, non tran-
sit in re iudicatā, ref. 139. n. 4. f. 280
- Sententia nulla, partium consensu
validari potest, ref. 142. n. 6. f. 290.
- Sententia post Concil. Trid. an pro-
bet iusp. ref. 145. nu. 1. fol. 294.
- Sententia in dubio contra iuspat. se-
renda est, & quomodo, ref. 149.
num. 6. fol. 303.
- Sententia lata super iurep. facit ius
quo ad omnes, ref. 154. n. 1. f. 311
- Sententia lata pro vno quando pro-
fit alteri, ref. 154. nu. 2. fol. 311.
- Sententia lata pro socio, prodest al-
teri socio, ref. 154. nu. 3. fol. 312.
- Sententia lata pro adultero, prodest
adulteræ, ref. 154. nu. 4. fol. 312.
- Sententia non probat nisi iustifice-
tur ex actis, ref. 238. n. 1. f. 481.
- Sententia antiqua, quæ dicatur, ref.
233. nu. 2. fol. 482.
- Sequestrata vniuersitate bonorū,
quis interim habeat ius presentā-
di, ref. 192. nu. 7. fol. 382.
- Sequester beneficij habet ius presen-
tandi, ref. 211. nu. 3. fol. 429.
- Sigillum æquipollet subscriptioni,
ref. 52. nu. 2. fol. 104. vbi num. 4.
quid si subscriptio pro forma re-
quiritur.
- Sigillum ad hoc, vt fidem faciat, de-
bet continere literas intelligibi-
les, ref. 52. nu. 8. fol. 106.
- Sigillum quem effectum operetur,
ref.

I N D E X.

- ref. 68. num. 2. fol. 142.
- Sigillum**, ad hoc, vt sit authenticum debet habere quandam impressionem, ref. 68. nu. 2. fol. 142.
- Signatum** cognoscitur ex signo, ref. fol. 42. num. 3. f. 84.
- Signum** notarij non positum in instrumento, an illud vitiet vide instrumentum.
- Signi** solemnitas, an sit magni, vel parui momenti, ref. 42. nu. 4. f. 84.
- Signum** notarij requiritur in instrumento, etiam si notarius illud scribi fecit per alium notarium, ref. 42. num. 3. fol. 84.
- Signum** aequipollet subscriptioni, ref. 52. n. 1. f. 104. & declaravit n. 9
- Simonia** comittitur in spiritualitati annexis, prout in spiritualibus, ref. 228. nu. 2. fol. 465.
- Simonia** non committitur ex munere dato ad conciliandam amicitiam, ref. 228. nu. 5. fol. 466.
- Simonia** committitur per obsequium prestitum patrono, si pactum saltem tacitum interueniat, ref. 228. nu. 6. fol. 466.
- Simonia** realis in beneficijs, quas penas inducat, & quid in confidentiali, ref. 228. nu. 7. fol. 466.
- Singula**, quae non profunt, collecta iuuant, ref. 225. nu. 1. fol. 458.
- Solemnitas** extrinseca interuenisse praesumitur, ref. 133. nu. 6. fol. 272
- Spoliatus** restitui debet, nisi constet illum esse praedonem, ref. 214. nu. 2. fol. 436.
- Spurius** ad honores non recipitur, non tamen arcetur à iure, ref. 205. num. 2. fol. 410.
- Status** vltimus an hodie attendatur in iure pat. ref. 91. nu. 1. fol. 191.
- Status** vltimus attenditur in beneficijs, ref. 91. nu. 2. fol. 192.
- Status** vltimus, vt constituitur, non nulla requiruntur, ref. 91. num. 3. & 5. fol. 192.
- Status** ad hoc, vt dicatur mutatus, mens superioris attenditur, ref. 91. num. 4. fol. 192.
- Status** beneficij non mutatur ex prouisionibus Apostolicis, ref. 143. num. 1. fol. 300.
- Status** vltimus in beneficijs attenditur, ref. 214. num. 1. fol. 435.
- ubi** num. 3. quomodo procedat.
- Status** beneficij non mutatur per Apostolicas prouisiones, ref. 193. num. 2. fol. 301.
- Status** vltimus acquiritur per vnicuius actum, & quid si adsit clausula sine praedudicio, ref. 226. num. 2. & seq. fol. 440.
- Status** vltimus non attenditur, si mala fides, vel violentia adsit, ref. 217. num. 1. fol. 442.
- Status** vltimae possessionis an attendatur, si adsit alia possessio compatibilis, ref. 217. nu. 2. fol. 443.
- Status** vltimus non attenditur quando in contrarium apparet de proprietate beneficij, ref. 217. num. 4. fol. 443.
- Status** vltimus beneficij an mutetur per prouisiones Apostolicas, ref. 218. nu. 1. fol. 444.
- Status** beneficij per inferiorem mutari non potest, ref. 218. n. 1. f. 445.
- Status** beneficij mutatur quando constitutus Papam illum mutare voluisse, ref. 218. nu. 2. fol. 445.
- Subreptio** in modico non nocet, ref. 223. num. 3. fol. 453.
- Substitutio** an censeantur vocati ordine successiuo, an non ref. 210. nu. 3. f. 425.
- h 3 Suc.

I N D E X:

Successio in iurep. an fiat in stirpes,
an in capita, ref. 159. nu. 2. fol. 317.
& res. 182. num. 1. fol. 357.

Successio non defertur ultra deci-
mum gradum, ref. 200. n. 1. f. 398

Scriptura testium requiritur in
scriptura priuata ad remouendā
omnem suspicionem, ref. 52. nu.
1. fol. 104.

Subscribens consentire videtur, re-
fol. 52. num. 3. fol. 104.

Scriptura requiritur pro forma
instrumenti, ref. 56. nu. 3. fol. 112.

Tempus centum annorum ha-
bet vim tituli, ref. 69. n. 5. f. 415.

Tempus, quod hominum memo-
riam excedat, & cuius initij me-
moria non extat in contrarium,
quod sit ref. 69. nu. 4. fol. 145.

Tempus immemorabile, quod di-
catur, vt iuspat. probetur, ref. 70.
num. 1. fol. 146.

Tempus centum annorum est im-
memorabile ad probandum ius-
pat. ref. 70. n. 2. f. 146. & n. 4. f. 148

Tempus motæ litis an sit detrahen-
dum ad effectum antiquitatis, re-
fol. 77. nu. 4. fol. 163.

Tempus 50. annorum, quod requi-
ritur in probando iurep. in casi-
bus, in quibus præsumitur vsur-
patio, an sit separatim ab imme-
morabili resol. 120. nu. 1. f. 247.

Tempore opus est, vt omnia rectè
agantur, ref. 132. nu. 6. fol. 169.

Termino elapso quando possint fi-
ri ea, quæ in termino fieri poterāt
ref. 170. fol. 343.

Termini lapsus quādo habeat vim
conclusionis nis in causa, ref. 170.
nu. 7. fol. 344.

Testamentum eacī absq; solemnita-
tibus an sustineatur in vim do-
nationis causa mortis virtute
clausulæ actum, &c. ref. 6. n. 9. f. 15

Testamentum enuncians iusp. an il-
lud probet, ref. 23. nu. 2. fol. 50.

Testamentum continens legatum
dotis alicuius cappellæ. non pro-
bat iuspat. Cappella non posside-
te bona legata, ref. 23. nu. 1. f. 49.

Testamentum non stipulatum qua-
liter probetur, ref. 64. nu. 3. f. 136.

Testamenti publicatio ad quid sit
introducenda, ref. 64. nu. 4. fol. 138.

Testamenti productio verbaliter
facta in termino, potest eo elapso
realiter fieri, ref. 170. nu. 4. f. 346.

Testator an habeat facultatem dero-
gandi iuris dispositioni, ref. 140.
num. 5. fol. 282.

Testatoris voluntas seruanda est in
iurep. ref. 201. nu. 1. fol. 408.

Testator præsumitur voluisse ex-
cludere eos, quos non vocauit,
ref. 201. nu. 2. fol. 408.

Testibus, cōtra instrumentum de-
ponentibus, quādo fides adhibea-
tur, ref. 5. nu. 6. fol. 11.

Testibus attestantibus amissionem
instrumenti, alijs concurrentibus
probat iusp. ref. 21. f. 44.

Testium attestaciones in antiquis
actis redactæ, probant iusp. resol.
36. nu. 1. fol. 70.

Testes si non sint in instrumento de-
scripti, illud, non probat, reso. 49.
num. 1. fol. 94.

Testis deponens de tenore instru-
menti, non probat, nisi sit vir pe-
ritus, ref. 52. num. 7. fol. 106.

Testes deponentes de auditu, & pu-
blica voce, & fama, an probet ius-
pat. ref. 53. n. 2. f. 107. Te-

I N D E X

Testis deponens de immemorabili,
cuius ætatis debeat esse, ref. sol. 72.
num. 2. fol. 151.

Testium depositio vitatur, si varia-
tio adfit circa eius ætatem, ref. 72
nu. 3. fol. 152.

Testium depositiones debet ad cõ-
cordiam reduci, ref. 72. nu. 3. f. 153

Testes super immemorabili, debent
singuli de omnibus eius requisi-
tis deponere, ref. 75. nu. 2. f. 158.

Testes non deponunt in sui utilita-
tem, ref. 76. nu. 2. fol. 160.

Testium numerus defectum non
supplet, ref. 76. nu. 2. f. 160.

Testes socij in simili lite, an sint ido-
nei, ref. 76. nu. 2. fol. 161.

Testes deponentes de fama diutur-
na, operantur, quod retro fuerit
ista fama, ref. 86. nu. 3. f. 182.

Testes de auditu probant contra ter-
tium, quo ad quale præiudiciũ,
ref. 89. nu. 2. fol. 188.

Testes si in vno deficient, immemo-
rabile non probat, ref. 94. n. 2. f. 198

Testes super immemorabili, quali-
ter debeant deponere, ref. 94. nu.
2. fol. 199.

Testis inhabilitas, alterius habilitate
suppletur, ref. 104. nu. 4. fol. 224.

Testibus non ita fides adhibetur,
put scripturis, ref. 119. n. 2. f. 245.

Testium fides iudicis arbitrio re-
missa est, ref. 131. nu. 1. f. 266.

Testes inhabiles consensu partium
validari possunt, ref. 142. n. 3. f. 289

Testes iurati in termino, possunt il-
lo elapso examinari, etiã diebus
seriatis, ref. 170. nu. 3. fol. 343.

Titulus non est probandus quando
Episcopus semel præsentationes
admisit, re. 1. nu. 5. fol. 101.

Titulus iniustus, & inualidus præ-
scriptionem impedit, ref. 74. nu.
1. fol. 155.

Titulus coloratus, & aptus ad præ-
scribendum, acquiritur per Vica-
rij consensum donationi iurispa.
præstitum, ref. 189. nu. 2. fol. 375.

Titulus possessioni præferatur in
spiritualibus, ref. 189. n. 2. f. 378.

Titulus dat quasi possessionem etiã
non data scientia aduersarij, ref.
215. nu. 2. fol. 438.

Totius quo ad totum eadem est ra-
tio, quod partis quo ad partem,
ref. 102. nu. 2. fol. 219.

Tutor, & pupillus, si præsentent, cu-
ius præsentatio præferatur, ref. sol.
194. nu. 11. f. 387.

Tutor potest præsentare in iurepa-
puli, ref. 211. nu. 5. f. 429.

Tutor præsentare potest, & procur-
ratorem constituere ad præsentã-
dum, ref. 226. nu. 8. fol. 462.

V

Venditio rei alienæ quando va-
leat, ref. 169. nu. 2. fol. 341.

Vendita re, censetur illa transire eo
modo, quo apud venditorẽ erat,
ref. 195. nu. 3. fol. 390.

Vendi non censetur res libera, nisi
exprimatur, sed cum eisdem met
seruitutibus, ref. 195. nu. 4. f. 390.

Vendi nõ potest iusp. sub verbis ge-
neralibus, ref. 195. nu. 6. f. 390.

Vendi potest iusp. sub honorũ vni-
uersitate, ref. 195. nu. 7. f. 391.

Venditis omnibus bonis, iuribus
actionibus, &c. an veniat iusp. re-
fol. 195. nu. 11. fol. 392.

Verbum de iure quomodo intelli-
gatur, ref. 39. nu. 3. fol. 76.

Verba aliasue secundum iuris dispo-
sitione.

I N D E X.

- ſuionem, includunt probationē
 constructionis, ref. 190. n. 1. f. 374.
 Verba, perpetuis emporibus, quos
 descendentes comprehendat, re-
 fol. 202. num. 2. fol. 404.
 Verba enunciativa antiqui instru-
 menti, probant iusp. & declara, ſi
 fuerint diuerſorum notariorum
 ref. 39. n. 3. f. 83. & ref. 61. n. 7. f. 102.
 Verba enūciatiua notarij de citatio-
 ne, illā non probāt, ref. 39. n. 2. f. 76.
 Verba enūciatiua notarij, an probēt
 ref. 39. nu. 1. fol. 75.
 Verba enunciativa antiquiſſima ha-
 bent vim ſamæ, ref. 31. nu. 3. f. 63.
 Verba enunciativa Episcopī probāt
 iusp. ref. 80. nu. 5. f. 169.
 Verba enunciativa probant in anti-
 quis, ref. 81. nu. 2. fol. 170.
 Verba enunciativa an probent con-
 tra tertium, ref. 157. nu. 2. f. 314.
 Verba enunciativa probant com-
 munem uſum loquendi in anti-
 quis, ref. 204. nu. 3. fol. 405.
 Verba à partibus præſumuntur no-
 tario dicto, ref. 39. nu. 3. fol. 77.
 Verba ſemper intelliguntur in uero
 ſignificatu, non autem ficto, ref.
 46. num. 2. fol. 89.
 Verba aliasque ſecundum iuris diſ-
 poſitionem, qualiter intelligan-
 tur, ref. 51. nu. 3. fol. 98. & ref. 79.
 num. 2. fol. 166.
 Verbum aliasue poſitum per Con-
 cil. Trid. in materia iuriſp. an ali-
 qd innouauerint, ref. 82. n. 1. f. 172.
 Verba abſq; diminutione, detractio-
 nem trebellianicæ tollunt, reſol.
 63. nu. 11. fol. 134.
 Verba in dubio ad caſum licitum
 trahenda ſunt, ref. 97. nu. 12. f. 208.
 Verbum continuare, qualiter intel-
 ligatur, ref. 111. nu. 1. f. 232.
 Verbis legis in hærendum eſt reſol.
 112. nu. 1. fol. 233.
 Verba de parte patris quid impor-
 tent, ref. 159. nu. 1. fol. 320.
 Verba de domo teſtatoris quid ſi-
 gnificent, ref. 164. n. 1. & 2. f. 329.
 Verborum tenor ſemper eſt, atten-
 dendus, ref. 174. nu. 4. fol. 349.
 Vicarius Episcopī, vel Capitularis,
 an præſtet conſenſum donationi
 iuriſp. ref. 189. num. 1. fol. 374. &
 quid abſente Episcopo, reſol. 183.
 num. 3. fol. 375.
 Vicarius qualiter acquirat Episcop-
 po quaſi poſſeſſionē conferendi
 iusp. ref. 206. nu. 1. fol. 440.
 Vidua dicitur mulier uirum habēs
 in uilem, ref. 171. nu. 2. fol. 345.
 Viſitationis liber quando probet vi-
 de in uerbo liber.
 Viſitari an poſſit per Episcopum
 hoſpitale, ſi reſtator id prohibue-
 rit, ref. 140. nu. 7. fol. 183.
 Viſitari num poſſint hoſpitalia, que
 ſunt ſub protectione Regiæ, ref.
 141. num. 2. fol. 185.
 Vniuerſitatem iusp. ex uſurpatione
 quaſuiſſe præſumitur, ref. 51. nu.
 2. fol. 98. & ref. 96. f. 202. reliqua
 uide in uerbo uſurpatio.
 Vniuerſitas parua, eadē, habet priuſ
 legia, ac magnæ vniuerſitates, ref.
 101. nu. 2. fol. 216.
 Vniuerſitas in iurep. probando que
 probare debeat, ref. 101. n. 2. f. 217.
 Vniuerſitas in iurep. conſenſa eſt
 quando, in eo vniuerſi habent in-
 teſſe uti vniuerſi, non autē uti
 ſinguli, ref. 106. nu. 1. fol. 227.
 Vniuerſitatis appellatione in mate-
 ria probandi iusp. an ueniant ſedi-
 lia, ref. 135. nu. 1. fol. 374.

Vni-

I N D E X.

- V**niuersitas bonorum facit transire iusp. absq; Episcopi consensu, ref. 192. nu. 1. fol. 379.
- V**niuersitate bonorum pignolata, an creditor valeat presentare, ref. 194. nu. 12. fol. 388.
- V**niuersitate bonorum in dotē data transit in maritum iusp. ref. 194. num. 13. fol. 388.
- V**niuersitas non resoluitur in singularitatem respectu rei, quā in iure vniuersali continetur, ref. 195. num. 10. fol. 391.
- V**niuersitatis omnes ciues consentire debent in collectis, seu gabelis imponendis, ref. 208. n. 4. fol. 422.
- V**susfructuarius omnium bonorum an possit presentare ref. 194. n. 1385.
- V**susfructuarius omnium bonorum dicitur legatarius vniuersalis, ref. 194. num. 3. fol. 385.
- V**susfructu omnium bonorum legato, omnis fructus ad legatarium pertinet, ref. 194. nu. 4. fol. 385.
- V**susfructus omnium bonorum non potest dici relictus pro alimentis tantum, ref. 194. nu. 7. fol. 386.
- V**surpationis suspicio quando cessat, an habeant locum verba Concil. Trid. aliasue sū iuris dispositionem, ref. 82. fol. 172.
- V**surpationis suspicio cessat quando constat de immemorabili, ref. 114. nu. 2. fol. 238.
- V**surpatum si credatur iusp. qualiter contrarium probetur, ref. 96. nu. 3. fol. 204.
- V**surpatio iuris. in dubio non presumitur, ref. 97. nu. 1. fol. 204.
- V**surpatio presumitur in domino habente iurisdictionem temporalem, ref. 99. nu. 3. fol. 212. & ref. 103. nu. 3. fol. 221.
- V**surpatio presumitur in personis, & familijs potentibus, ref. 99. nu. 4. fol. 212.
- V**surpatio an presumatur in iurep. parochianorum, ref. 99. n. 6. f. 213.
- V**surpatio presumitur etiam in paruis vniuersitatibus, ref. 101. num. 1. & 2. fol. 216.
- V**surpatio non presumitur, nisi constet de dolosa occupatione, resol. 101. nu. 5. fol. 217. & ref. 109. num. 1. fol. 230.
- V**surpatio an presumatur, si non tota vniuersitas, sed aliquis eius particularis pretendat iusp. resolu. 102. num. 1. fol. 119.
- V**surpatio an presumatur si vniuersitatis pars iusp. pretendat, ref. 102. num. 3. fol. 220.
- V**surpatio num presumatur in Baronibus huius Regni resol. 103. num. 1. fol. 221.
- V**surpatio an presumatur, si vnus ex patronis sit potens alter verò impotens, ref. 104. nu. 1. fol. 223.
- V**surpatio an presumatur si vniuersitas habeat tertiam partem iurisp. & personarum non potentes reliquas tres, ref. 107. nu. 3. fol. 229.
- V**surpatio presumitur in iurep. parochianorum, res. 108. n. 1. f. 229.
- V**surpatio presumitur in locis vbi Cardinales sunt Episcopi, resol. 110. num. 1. fol. 231.
- V**surpatio vbi presumitur, requiritur, vt presentationes, sint continuatæ, res. 111. nu. 1. fol. 232.
- V**surpatio vbi presumitur, an probetur iusp. per testes si scripturæ deperditæ sunt, ref. 119. n. 2. f. 245.
- V**surpatio iuris. quomodo debeat probari, ref. 125. num. 1. fol. 255.
- V**sur.

I N D E X.

Usurpationis suspicio sic esset quo
ad vnam partē, an esset quo ad
aliam spectantem ad personas su
spectas, resol. 125. qu. 2. fol. 255.

Usurpatio si præsūmatur, & agatur

solum de pertinentia iurispatorū,
an probationes fieri debeant iuxta
formam Concil. Trident. resolu.
125. qu. 3. fol. 256.

F I N I S.

